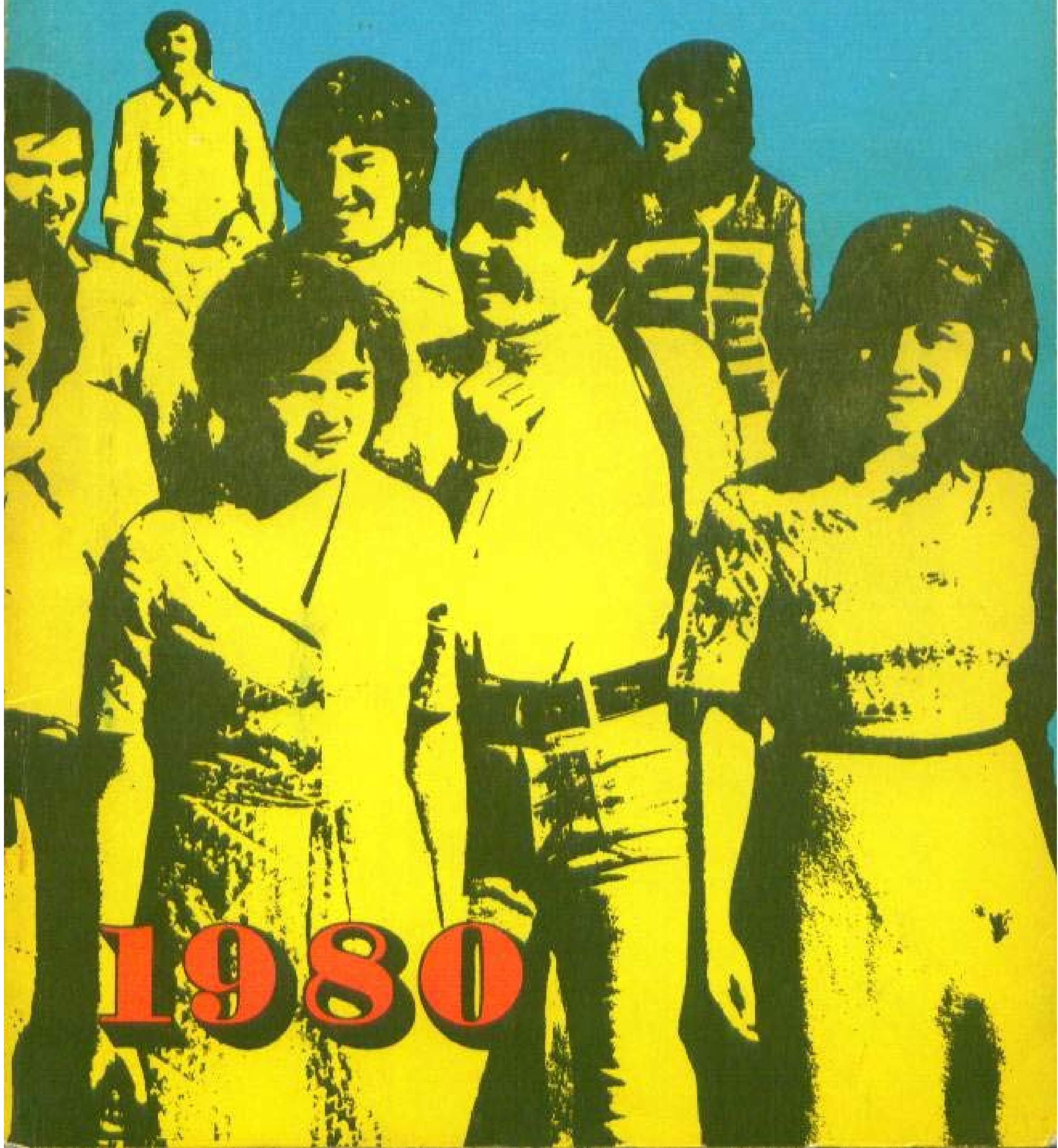
ALMANAH

Scînteia tineretului

ALMANAH
Scînteia tineretului

LA MULȚI ANI !
1980

IANUARIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

FEBRUARIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	
D	3	10	17	24	

MARTIE

L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

APRILIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

MAI

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

IUNIE

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

IULIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

AUGUST

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

SEPTEMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

OCTOMBRIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

NOIEMBRIE

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

DECEMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

„Să nu uitaţi niciodată, dragi tovarăşi tineri, că aveţi, în primul rînd, îndatorirea de a face totul pentru însuşirea şi dezvoltarea celor mai înalte virtuţi ce caracterizează poporul nostru — dragostea de adevăr, vitejia, pasiunea pentru muncă, hotărîrea fermă de a asigura ridicarea naţiunii noastre pe noi şi noi culmi de progres şi civilizaţie!"

NICOLAE CEAUŞESCU

O tinerețe fără de egal trăiește în partid și luminează

Tinerețea este vîrstă a marilor năzuințe și a marilor înfăptuiri, a muncii și creației. Nici o altă etapă din viața omului nu este atît de intens luminată de pasiunea noului, de patos revoluționar, de voință și dăruire în muncă ; în nici o altă perioadă a vieții, oamenii nu sînt atît de puternic însuflețiți de idealurile de progres și dezvoltare socială. Dar tinerețea își afirmă toate aceste caracteristici numai dacă se bucură de sprijinul societății ; numai dacă tinerii au asigurate condiții de muncă, de învățătură, de viață, de integrare socială.

Ce înseamnă a fi tînăr în România ? Desigur, răspunsul la această întrebare nu poate fi desprins de uriașa contribuție a tineretului la neobositul efort al poporului nostru pentru edificarea noii orînduiri, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei spre comunism. Acest răspuns depinde însă, în mod hotărîtor, de generozitatea vizionară a partidului cu privire la prezentul și la viitorul patriei, de preocuparea constantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru ca marile transformări înnoitoare săvîrșite în acești ani în societatea românească să se răsfrîngă nemijlocit și asupra condițiilor de muncă și viață ale tineretului, să constituie cadrul în care tînăra generație să se bucure de condiții de manifestare și afirmare cum nu a avut niciodată în trecut. Din această perspectivă largă și luminoasă, grija față de tineret se definește ca o trăsătură fundamentală a politicii partidului nostru, a activității secretarului său general.

Simbol al unității noastre de voință și acțiune

Partidul și tineretul ! Ceaușescu — tinerii ! Astăzi, în România, tot ceea ce este caracteristic tineretului, toate trăsăturile ce definesc generația în care țara își privește cu încredere viitorul, dar care este fundamental legată de toate înfăptuirile prezentului, își au izvorul în această trainică și profundă simbioză.

Partidul și tineretul ! Ceaușescu — tinerii ! Sînt idei-forță care dau expresie unei generoase realități. Idei care proiectează, pe marele ecran al muncii și vieții întregii țări, imaginea tonică a unui tineret căruia îi revin un loc și un rol de o deosebită importanță în cadrul societății.

Tineretul este o puternică forță socială. Tineretul este viitorul însuși al noțiunii noastre socialiste. Așa gîndește partidul, așa gîndește secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, despre tînăra generație a patriei. Și fac totul, adică tot ceea ce este omenește posibil în condițiile economice și social-politice ale României contemporane, pentru ca această concepție de esență revoluționară să devină faptă. Tinerii au asigurate posibilități nelimitate de a învăța, de a se pregăti pentru muncă și viață. Au garantate locuri de muncă, șanse de promovare, de afirmare socială. Ei toți, fără deosebire de naționalitate, beneficiază de tot ce se face la noi în țară pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual. În schimb, li se cere să învețe, să muncească, să cerceteze. Să fie în primele rînduri ale luptei dintre nou și vechi. Să contribuie cu tot ce au mai bun — înaltă pregătire profesională și politică, elanuri creatoare, entuziasm specific vîrstei, dăruire și spirit de sacrificiu — la ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație, la trecerea României în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie.

Pentru tineri, un neasemuit exemplu de muncă în folosul țării, de dăruire patriotică, de luptă pentru cauza socialismului și pentru destinele întregii omeniri, de gîndire cutezătoare, de spirit profund revoluționar îl constituie personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. O viață de muncă și de luptă care, în toate momentele fundamentale, în anii primelor acțiuni revoluționare, în activitatea desfășurată în conducerea Uniunii Tineretului Comunist sau acum, cînd se află în fruntea partidului și a țării, s-a interferat cu problemele tineretului, cu aspirațiile și idealurile sale cele mai înaintate. Întotdeauna i-a înflăcărat pe tineri, i-a îndemnat la fapte nu numai prin însuflețitoare chemări, ci și printr-un însuflețitor exemplu personal.

O tinerețe fără de egal trăiește în partid și luminează. Luminează drumul țării în prezent și în viitor. Luminează munca și viața noastră, aspirațiile și idealurile noastre. O tinerețe-simbol al unității de voință și acțiune proprii întregului nostru popor, proprii tineretului patriei.

Flacăra eroismului, a pasiunii revoluționare

Partidul, Uniunea Tineretului Comunist l-au acordat o mare încredere. Avea numai 15 ani cînd, în iunie 1933, la propunerea Comitetului orășenesc București al P.C.R. și cu aprobarea Secretariatului C.C. al P.C.R., a participat ca reprezentant al tineretului democrat la Consfătuirea luptătorilor antifasciști din România. Atunci a fost ales membru al Comitetului național antifascist. Profesorul Petre Constantinescu-Iași evocă în memoriile sale un episod semnificativ. El notează că deși tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu a luat cuvîntul în fața unor personalități proeminente ale vieții publice românești din vremea aceea, și-a spus punctul de vedere cu fermitate și cu deosebită claritate.

Drumul de luptă pe care a pornit l-a cerut nenumărate sacrificii. A avut de îndurat suferințe, prigoană, a făcut cunoștință cu bestialitatea aparatului represiv burghez. De notat că 1933, anul în care și-a făcut intrarea în activitatea revoluționară, l-a adus și prima arestare. Au rămas consemnate, în rapoartele poliției, motivele reținerii : „incitare la grevă", răspîndire de afișe „împotriva ordinei de stat". Un an mai tîrziu este iarăși arestat ; poliția l-a descoperit la Craiova, unde, ca delegat al muncitorilor din Capitală, prezentase scrisori de protest împotriva rușinosului proces intentat conducătorilor eroicelor lupte proletare din ianuarie--februarie 1933.

Din adîncul inimii CEAUȘESCU — TINERII!

Cu el zidim, prin gîndul lui sîntem
O țară mîndră, unde omenia
E aerul ce zilnic respirăm
Cînd Ceaușescu zici, zici România

Popor de muncitori și de țărani
Intrînd prin muncă-n comunista eră
O țară-n gîndul ei de pace veșnic
Care în libertate azi prosperă

Avem un drum în față, de urcat
E greu, nu-i drum de-odihnă și de flori,
Dar stă-n puterea noastră să-l urcăm
Prieteni și tovarăși muncitori

Cum stă în pîine bobul de griu
străluminat
E gîndul lui'n-al țării rîu și ram
O călăuză vie și sigură, trecînd
În litera de aur a marelui Program

Noi, tinerii acestei întinerite patrii
Cald ocrotiți cu grijă, partidul și
poporul
Ne dau însemn de-ncredere prin El
Cînd ne numește — Însuși Viitorul

Cînd pildă ni-i chiar tinerețea sa,
Călită-n revoluție, în luptă
Ca munții țării împlinită dîrz
Și țării-dăruire ne'ntreruptă

Cînd secretarul general ne spune
Vibrează-n noi cuvîntul său — chemare:
Dragi tineri, doar prin voi și pentru voi
Un viitor de aur țara are

E „Ceaușescu — tinerii", simbolul
Acestei demnități de-a exista
Uniți sub tricolor, ca sub lumina
Care păstrează viața toată-n ea

Partid și țară, tineretu-ntreg
Înalță imn din inimi și din faptă
Bărbatului viteaz și înțelept
Ce-n fruntea noastră stă-cumpănă
dreaptă

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

Acțiunile politice și suferințele l-au călit. Niciodată primejdiile nu l-au determinat să abandoneze lupta. Deși a avut parte de multe, de foarte multe greutăți. Era în anul 1934, la 20 septembrie, cînd mai mulți militanți antifasciști, între care și tînărul de 16 ani, Nicolae Ceaușescu, au fost arestați de poliție la sediul din str. Foișor nr. 9 și duși sub lovituri la Prefectură. Comitetul național antifascist a înaintat un protest „împotriva numeroaselor acte abuzive și ilegale comise de organele polițienești pe cuprinsul întregii țări". Punctul 4 al acestui document conținea un apel în legătură cu „maltratarea la poliția Capitalei a muncitorilor Hugo Barany, membru al Partidului Socialist-Unitar, Ceaușescu, membru al Comitetului național antifascist". Se cerea „încetarea oricăror abuzuri".

Partidul, Uniunea Tineretului Comunist i-au încredințat importante munci de răspundere. Destinul revoluționar al tînărului Nicolae Ceaușescu dobîndea contururi tot mai luminoase. Documentele vremii menționează că în 1936 lucra ca secretar al Comitetului regional Prahova al U.T.C. Aici a desfășurat o activitate bogată, a participat direct la numeroasele acțiuni ilegale, a condus lupta tinerilor din Prahova pentru drepturi economice și politice, a militat pentru ca tot mai mulți tineri să cunoască și să urmeze cuvîntul partidului comunist. Siguranța l-a urmărit cu insistență în tot acest timp ; pînă la urmă a fost arestat și trimis în judecată la Brașov. Rechizitoriul procurorului preciza că este „membru activ, agitator și bun propagandist comunist și antifascist, cunoscut de multă vreme ca atare de autoritățile Siguranței și justiției" și că, în consecință, trebuie să fie pedepsit în mod exemplar.

Un reportaj publicat de Eugen Jebeleanu în revista „Cuvîntul liber", după ce a avut o convorbire la închisoarea din Brașov cu tînărul Nicolae Ceaușescu și cu unul dintre tovarășii săi de detenție, a rămas peste ani drept o emoționantă pagină de istorie. Citez un fragment deosebit de semnificativ : „Ceaușescu e un copil. Dar un copil cu o inteligență de o maturitate surprinzătoare. E scund, slab, cu ochi mici și vioi, două boabe de piper. Vorbește limpede, puțin prea repede, parcă voind să spună deodată tot ce știe. Are 19 ani, dar a văzut și a pățit ca pentru 90 (...). Va trece vara, va veni toamna și îl va prinde și lapovița. Ceaușescu, cu cei 19 ani ai săi, nu le va putea simți și nu le va vedea, ca altădată, la el la țară. Cînd, apoi, convorbirea se isprăvește, cei doi sînt duși înapoi în celule, în același timp în care convoiul cu restul acuzaților este luat între baionete și scos pe poarta închisorii pentru a fi dus la judecată".

La ieșirea din închisoare, în decembrie 1938, îl așteptau sarcini deosebit de complexe și de grele. Era tocmai momentul cînd se conturau eforturile pentru reclădirea

Uniunii Tineretului Comunist, care — așa cum se cunoaște — își încetase formal activitatea în 1936. Devenind membru al Comisiei tineretului comunist din Capitală, revoluționarul Nicolae Ceaușescu a acționat cu consecvență și cu fermitate pentru ca tinerii comuniști să dispună de o organizație închegată, puternică, care să lupte sub conducerea P.C.R. și să-i fie ajutor de nădejde.

Din activiști de partid cu experiență în munca cu tineretul a fost constituită o comisie căreia i s-a încredințat misiunea reorganizării Uniunii Tineretului Comunist. Se întîlnea cu tineri din numeroase localități, din toate categoriile sociale, analiza împreună cu ei situații complexe, propunea soluții realiste pentru o bună desfășurare a activității politico-educative în condiții de deplină conspirativitate.

Acțiunile politico-ideologice se împleteau deseori cu activități culturale ; mii de tineri participau cu plăcere la astfel de activități. Ei găseau totdeauna un cadru adecvat preocupărilor și vîrstei lor. Tovarășul Nicolae

Ceaușescu s-a afirmat ca un bun organizator de activități în cadrul cercurilor culturale ale muncitorilor din Capitală. Iniția excursii în împrejurimile Bucureștiului, serbări cîmpenești, alte numeroase manifestări culturale. „Membrii cercurilor muncitorești — menționa, într-un raport, un agent al poliției, în august 1939 — desfășoară o intensă propagandă printre toate categoriile de muncitori". Și avea dreptate. Pentru că, într-adevăr, toate acțiunile culturale mai sus-amintite aveau un pronunțat caracter politico-educativ, iar tinerii care se evidențiau ca buni organizatori și ca buni propagandiști erau chemați să intre în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist. Un conținut prin excelență politic a fost imprimat serbării organizate în „Parcul veseliei", la care au participat peste 1 000 de tineri. A fost una dintre cele mai reușite manifestări ale cercurilor culturale muncitorești din Capitală. S-au intonat cîntece tinerești și cîntece revoluționare. S-au recitat versuri și s-au scandat lozinci. Au vorbit atunci, în fața tinerilor, Nicolae Ceaușescu și utecista Elena Petrescu, care azi este statornica și devotata tovarășă de viață și de muncă a secretarului general al partidului.

Toate aceste acțiuni complexe — politice, ideologice, cultural-educative — au pregătit condițiile în vederea organizării conferinței pentru reconstituirea Uniunii Tineretului Comunist. Importantul forum utecist a avut loc în toamna anului 1939, într-o casă conspirativă din București. Au participat delegați din întreaga țară. Raportul asupra organizării U.T.C. a fost prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care participanții la conferință l-au ales în conducerea Uniunii Tineretului Comunist.

Uniunea Tineretului Comunist a crescut activiști devotați și temeinic pregătiți, care nu și-au cruțat eforturile pentru ca membrii ei să devină patrioți înflăcărați, luptători neobosiți pentru înfăptuirea idealurilor comuniste. Autoritățile vremii au înțeles că o astfel de politică desfășurată în rîndurile tineretului subminează bazele statului burghez; în consecință au acționat împotriva tovarășului Nicolae Ceaușescu. Urmărit de siguranță, judecat în lipsă, condamnat de Tribunalul Militar din București la încă doi ani de închisoare, a fost, în cele din urmă, arestat și închis la Jilava, apoi la Caransebeș și la Văcărești. A cunoscut, de asemenea, greutățile din lagărul de la Tg. Jiu.

Prigoana, viața aspră din închisori, nedreptatea la care era supus nu l-au alterat însă nici o clipă dîrzenia, curajul, spiritul militant. Zorii revoluției l-au găsit în fruntea Uniunii Tineretului Comunist, luminat de cunoscuta-i tinerețe și de aceeași flacără veșnică a eroismului și a pasiunii revoluționare.

Un crez pentru o viață: locul generației tinere este în linia întîi a muncii

Țara intra într-o nouă epocă istorică. Tineretul, care avusese o contribuție importantă la evenimentele din August 1944, era acum chemat de partid să participe la o luptă cu un conținut nou, în condiții noi. Lupta pentru democratizarea aparatului de stat, pentru cucerirea puterii politice, pentru făurirea unei societăți fără exploatatori și fără exploatare.

Tinerii erau prezenți la toate marile manifestări politice organizate de partid, în care masele cereau reforme democratice, instaurarea unui guvern al muncitorilor și țăranilor. Am revăzut, în fotografii de arhivă, imagini din acei ani de puternic avînt revoluționar. Am recitit articole publicate în presa vremii. Aceste documente sînt azi mărturii elocvente că la toate acțiunile conduse de partid tinerii se aflau în primele rînduri. Și de fiecare dată în fruntea lor — ca participant direct, organizator și însuflețitor — o prezență atît de familiară: tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe atunci secretar general al Uniunii Tineretului Comunist.

Aproape că nu a existat discurs pe care să-l fi rostit tovarășul Nicolae Ceaușescu sau articol pe care să-l fi publicat în presă (în perioada respectivă a scris frecvent în „Scînteia tineretului"), în care să nu ridice problema drepturilor tinerei generații. Cerea pentru tineri condiții mai bune de muncă și de viață; cerea șanse egale de afirmare în societate. Dar le cerea în primul rînd să muncească. Și le spunea deschis că nu va fi ușor. „Tineri și tinere! — sublinia un apel al C.C. al U.T.C. la începutul anului 1945. **Se așteaptă de la voi o muncă grea, abnegație, elan tineresc, pentru a putea fi clădită o viață nouă, într-o Românie nouă".**

Era, cum bine se știe, o perioadă de mari prefaceri. Se dărîmau vechi citadele: sistemul social-politic al claselor exploatatoare era supus asaltului maselor populare, conduse de partid; orînduirea capitalistă intrase într-o criză profundă; slăbea influența politică a burgheziei și a moșierimii. Noi edificii se ridicau în țară: clasa munci-

toare, în alianță cu țărănimea și cu intelectualitatea, începea să imprime întregii vieți politice voința sa; raportul de forțe se schimba necontenit în favoarea revoluției; se creau premisele pentru instaurarea unui regim de libertăți publice; s-a trecut cu forțe sporite la refacerea economiei românești. Ce poziție trebuia să adopte tineretul, ce rol îi revenea în iureșul acestor importante evenimente? După o îndelungată activitate în U.T.C., după atîtea și atîtea acțiuni de luptă revoluționară **la care a participat în cadrul** acestei organizații, timp în care a avut posibilitatea să-i cunoască bine pe tineri, să le aprecieze elanul revoluționar, pasiunea pentru nou, pentru progres, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a ridicat glasul pentru a sublinia că locul generației tinere este în linia întîi a istoriei. Prin întreaga activitate pe care a desfășurat-o în fruntea Uniunii Tineretului Comunist s-a străduit să transpună în fapt această convingere de esență revoluționară.

Desigur, i se cerea întîi și întîi tineretului să fie în prima linie a muncii. Economia țării era dezorganizată, distrugerile provocate de război și de jafurile hitleriste erau uriașe. Totul trebuia luat de la capăt. Și tineretul era chemat **„să dea totul pentru reclădirea unei Românii noi, mai bogate și mai frumoase ca înainte"**. Industria era principalul cîmp de bătaie. Dar și în agricultură multe probleme așteptau să fie soluționate. **„La noi** — preciza într-o cuvîntare tovarășul Nicolae Ceaușescu — **se pune cu toată tăria rezolvarea problemei agrare. Aceasta e sarcina esențială a F.N.D. și tot tineretul nostru trebuie să activeze pentru a o rezolva pînă la primăvară".**

Firește, burghezia și moșierimea nu voiau să părăsească arena istoriei. Armele lor erau sabotajul, specula, dezorganizarea economiei, împiedicarea accesului forțelor democratice, al maselor populare la putere, impunerea unei platforme politice potrivnice oricăror prefaceri novatoare, menținerea elementelor fasciste în aparatul de stat. Partidul comunist căuta, în aceste condiții specifice, soluții tactice atît pentru transformări politice antifasciste, cît și pentru reforme social-economice menite să schimbe structural vechea orînduire. Tînăra generație era chemată iarăși să-și spună cuvîntul. **„Tineretul român** — releva tovarășul Nicolae Ceaușescu

la o întrunire din Capitală — **trebuie să facă un jurămînt : că nu se va odihni pînă cînd fascismul nu va fi definitiv nimicit".**

Mai erau însă de luat în seamă și nevoile tineretului. Secretarul general al U.T.C. nu a neglijat niciodată acest capitol. Dimpotrivă, a militat ardent pentru a i se asigura condiții de muncă, de viață, de educare. Considera însă că și în acest domeniu trebuie să se afirme spiritul revoluționar al tinerilor. Aceste cuvinte revin deseori în cuvîntări și articole : **„Tineretul trebuie să se îngrijească el însuși de nevoile sale, să lupte pentru drepturile sale".**

Niciodată însă nu a conceput acțiunile tinerilor, lupta lor revoluționară în afara celorlalte forțe democratice și progresiste, a celorlalte generații. **„Să nu încetăm lupta** — se adresa cu fermitate tineretului — **și alături de toți muncitorii manuali și intelectuali și celelalte categorii să aducem în cel mai scurt timp la cîrma țării un guvern F.N.D.".**

Totodată, cerea stăruitor ca de tineret, pe care l-a definit atunci **„viitorul poporului"**, să se ocupe toți cei ce aveau răspunderi în țară. **„Democratizarea întregii munci de educație a tineretului** — a accentuat într-un articol — **este o problemă principală pentru România".** Această problemă, pe care o considera principală, a investigat-o cu rigoare științifică. Care erau cele dintîi cerințe? **„Fasciștii** — preciza cu prilejul primului festival al tineretului democrat, organizat la Ploiești în noiembrie 1944 — **au îmbîcsit tineretul cu educația reacționară și șovinistă. Trebuie să scoatem aceste otrăvuri din sufletul tinerilor".** Bineînțeles, educația trebuie să înceapă din școală ; o educație care să-i formeze pe tineri în spiritul dragostei pentru țară și al răspunderii în fața poporului. Soluția : **„Trebuie ca școlile și universitățile noastre să dea nu «elite intelectuale», ci oameni de cultură și știință care să muncească pentru refacerea țării. Trebuie ca, în școli, tinerii să fie educați să nu se izoleze de popor, ci să stea în slujba poporului".**

Evenimentele, sarcinile revoluționare au cerut ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să îndeplinească alte munci de partid. A lucrat mai întîi la Constanța și în Oltenia, apoi în cadrul armatei ; în 1952 a fost ales în Biroul Organizatoric al Comitetului Central al partidului, iar în 1954 a devenit secretar al C.C. al P.C.R. ; în 1955 a fost promovat în Biroul Politic. Niciodată însă nu s-a îndepărtat de tineret. I-a purtat totdeauna o dragoste profundă și a îndeplinit cu pasiune îndatorirea ce i-a revenit pe linie de partid de a îndruma tineretul, organizația sa revoluționară. Și cu cîtă satisfacție sublinia în 1962, cînd a luat cuvîntul la Adunarea festivă prilejuită de aniversarea a 40 de ani de la crearea U.T.C. : **„Întregul nostru tineret își pune toate forțele în slujba fericirii poporului".**

Îndrumător apropiat și generos al tineretului

Anii de după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R, de cînd în fruntea destinelor poporului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie o etapă de transformări revoluționare fără precedent în istoria României. O etapă marcată de eforturile partidului și statului pentru promovarea unui sistem de conducere a societății bazat pe știință, pe perfecționarea neîntreruptă a democrației socialiste și dezvoltarea umanismului revoluționar.

Denumită pe drept cuvînt „Epoca Ceaușescu", perioada din 1965 și pînă în prezent este aureolată de tinerețe. Acest sentiment ne este conferit îndeosebi de spiritul viu, creator și novator promovat de secretarul general al partidului în întreaga noastră viață economico-socială ; de chipul nou al patriei, trasat de marile înfăptuiri, de profundele prefaceri revoluționare care se produc în toate județele țării ; de viitorul cu adevărat de aur pe care ni-l prefigurează Programul partidului.

Grija stăruitoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru ca tineretul să dispună de condiții dintre cele mai bune de muncă, de viață, de afirmare socială se înscrie astăzi între coordonatele esențiale ale politicii P.C.R. Cuvîntul către tineri este întotdeauna încărcat de căldură, de dragoste, de răspundere față de cei care reprezintă **„viitorul însuși al națiunii noastre socialiste".** Lor li se adresează cu deosebită generozitate : **„În fața voastră societatea socialistă își deschide larg porțile, chemîndu-vă să urcați cele mai înalte culmi ale cunoașterii umane, să vă însușiți tot ce a creat mai de preț omenirea de-a lungul secolelor, să vă instruiți la nivelul marilor cerințe ale epocii în care trăiți".**

Faptul că întreaga activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu în conducerea Uniunii Tineretului Comunist și apoi în conducerea partidului s-a împletit mereu cu preocupările tinerilor, cu aspirațiile și munca lor, precum și concepția pe care și-a format-o privind rolul și locul tineretului în societate au făcut ca în anii de cînd este învestit cu suprema răspundere de secretar general al partidului și președinte al țării să se ocupe îndeaproape de tînăra generație, să-i îndrume cu consecvență, cu exigență și cu dragoste pașii în viață.

Astăzi, în România socialistă, aproape că nu există eveniment important din viața social-politică a țării, congres sau conferință națională a partidului, cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în care să nu se vorbească despre tineret. Programele de dezvoltare economico-socială a patriei cuprind prevederi concrete în legătură cu creșterea numărului de locuri de muncă pentru tineri,

îmbunătățirea condițiilor de calificare și ridicare a calificării, a condițiilor de locuit, asigurarea cadrului pentru participarea lor nemijlocită la conducerea societății. De asemenea, prin grija tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, au loc schimbări înnoitoare, cu adevărat revoluționare în viața organizațiilor U.T.C. Secretarul general al partidului se întîlnește frecvent cu activiștii și cu cadre ale Uniunii Tineretului Comunist, transmite indicații în vederea perfecționării activității organizațiilor U.T.C., iar cu prilejul numeroaselor vizite de lucru în țară se întîlnește cu foarte mulți tineri, discută despre preocupările lor, despre problemele lor de muncă și de viață. De asemenea, în repetate rînduri se întîlnește cu reprezentanți ai unor organizații de tineret din alte țări — dovadă a interesului profund pe care îl poartă tineretului.

Partidul Comunist Român și-a afirmat în această etapă mai mult ca oricînd în întreaga sa istorie rolul de conducător și îndrumător al tineretului. La îndemnul direct al tovarășului Nicolae Ceaușescu au sporit preocupările pentru îmbunătățirea vieții de organizație, pentru ca în cadrul Uniunii Tineretului Comunist tinerii să se simtă ca acasă, ca în propria lor familie. Adică, să se simtă direct răspunzători de toate problemele familiei, fie ele de muncă, de educare politico-ideologică, fie acțiuni cultural-sportive sau distractive, în organizarea cărora să se implice tot mai mult, dar și să beneficieze de o ambianță plăcută, să fie înconjurați cu căldură, cu dragoste.

Tocmai pentru că-i cunoaște bine pe tineri, pentru că le apreciază pozitiv elanul revoluționar, vocația novatoare, spiritul de sacrificiu, tovarășul Ceaușescu cere mult, foarte mult de la ei. Este o dovadă de o deosebită încredere faptul că li se adresează cu o astfel de chemare: **„Munciți fără preget pentru a dezvolta opera minunată pe care o moșteniți. Învățați, pregătiți-vă temeinic pentru a asigura dezvoltarea continuă a bazei materiale a societății noastre, faceți totul pentru ca națiunea noastră să devină tot mai puternică, pentru ca poporul român să ducă o viață tot mai îmbelșugată!"** Desigur, este un apel făcut unei generații mature, unei generații care și-a probat deja, prin activitatea pe care o desfășoară în întreprinderi industriale, pe șantiere de construcții, pe ogoare, în institute de cercetări și proiectări, în instituții social-culturale, în școli și facultăți, capacitatea creatoare. Partidul, secretarul său general consideră însă că manifestarea tineretului ca factor social activ nu se produce de la sine. Iată de ce acest apel se conjugă cu o sarcină concretă, trasată întregii societăți, dar mai cu

seamă Uniunii Tineretului Comunist : „**Trebuie să dezvoltăm la tineretul nostru dragostea față de muncă. Fiecare să înțeleagă că în orice domeniu de activitate este necesar să-și aducă contribuția la dezvoltarea societății noastre**".

Tinerii se bucură, în societatea noastră socialistă, de o deplină libertate : de acțiune, de creație, de gîndire. O libertate care exprimă năzuința spre mai bine, printr-un efort colectiv de autodepășire. Ei sînt însă îndemnați să înțeleagă această libertate ca pe o supremă datorie patriotică, aceea de a participa în mod conștient la acțiunea comună a întregului popor de edificare a noii societăți. Li se cere, așadar, spirit de inițiativă, fermitate, li se cere să-și spună deschis cuvîntul, fără teamă, li se cere combativitate atunci cînd întîlnesc nepăsarea, risipa, birocratismul și rutina, superficialitatea și lipsa de răspundere în muncă. „**Noi am creat o societate nouă** — relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu — **în care oamenii muncii se pot aduna și pot dezbate în mod liber problemele dezvoltării lor, în care discută lipsurile și greutățile în spirit critic și autocritic — mai bine sau mai rău, așa cum se pricep ei — dar în deplină libertate, cu hotărîrea fermă de a întări proprietatea socialistă**". În acest cadru tinerii au posibilități largi de a-și afirma personalitatea, dar și datoria de a împleti curajul cu cinstea, inițiativa cu spiritul de dreptate.

Secretarul general al partidului îi îndeamnă astăzi pe tineri să fie în primele rînduri ale luptei dintre vechi și nou. A lupta însă împotriva vechiului — le spune de atîtea ori — nu înseamnă numai a nega ceea ce nu mai corespunde dezvoltării sociale în actuala etapă, ci mult mai mult. Lupta cu vechiul, promovarea noului presupun spirit combativ, angajarea la construcția spirituală a omului, lupta pentru a înfăptui mutații profunde, radicale în toate domeniile materiale și spirituale ale societății, pentru a antrena modificări de anvergură în profilul spiritual și în sistemul de valori ale omului de azi. Presupun o activitate concretă, cu adevărat revoluționară, pentru a transforma — așa cum a cerut la Conferința Națională a partidului — cantitatea într-o nouă calitate.

Desigur, desfășurarea unei activități revoluționare cere pregătire revoluționară. Tinerilor li se spune cu claritate : „**Așezați la baza cunoașterii concepția revoluționară despre lume — materialismul dialectic și istoric ! Însușiți-vă spiritul comunist care a caracterizat și caracterizează întreaga activitate a partidului nostru**". Și în acest domeniu sarcini deosebit de mari revin organizațiilor U.T.C., îndeosebi „**în stimularea entuziasmului, dinamismului și spiritului novator al tinerei generații**".

Din sublinierile de mai sus se desprinde ideea că generozitatea față de tineri se împletește cu o accentuată exigență. Și este firesc să fie așa. Dealtfel, politica față de tineret, îndrumarea exigentă, grija cu care este înconjurat corespund concepției partidului, a secretarului său general în legătură cu necesitatea asigurării convergenței tuturor factorilor social-politici, unirii eforturilor tuturor generațiilor în edificarea noii societăți.

Educarea comunistă, în spirit revoluționar a tineretului se încadrează într-un proces ce presupune o activitate practică directă, ceea ce înlesnește dobîndirea experienței participării nemijlocite la activitatea social-politică, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului nostru. În concepția partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu faptul acesta este cu atît mai important cu cît tineretul este menit să contribuie la asigurarea continuității progresului istoric ; să ducă în viitor ceea ce a realizat mai bun societatea noastră de azi.

Sîntem datori cu fapta și conștiința să împlinim viitorul comunist

Imaginea noastră despre ziua de mîine se conturează sub forma unor mutații radicale pe plan științific, tehnic, economic, politic și social etic. În condițiile țării noastre, efortul practic al societății de trecere de la prezent către ziua de mîine se conturează ca o continuă urcare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat în repetate rînduri că viitorul nu este o problemă de așteptare, ci de acțiune. Ce răspunderi revin de aici pentru tineri ? Din documente de partid, din cuvîntări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pe această temă se conturează, pentru Uniunea Tineretului Comunist, răspunderea majoră de a uni eforturile tinerei generații în vederea participării sale active, împreună cu întregul popor, la edificarea noii societăți. Activitatea politico-educativă a organizațiilor U.T.C. incorporează într-o măsură din ce în ce mai mare acțiuni menite să pregătească tineretul pentru a îndeplini în mod exemplar nu numai sarcinile ce-i revin în actuala etapă istorică, ci și pe acelea de perspectivă cuprinse în documentele programatice ale partidului nostru, în cuvîntările secretarului său general.

Este explicabilă această grijă privind pregătirea tineretului pentru ziua de mîine. Căci, în concepția partidului, a secretarului său general, aceste două noțiuni — tineretul și viitorul — se identifică. Au trecut mai mulți ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat această teză. Era în 1944, în vremea în care conducea organizația U.T.C., cînd a spus răspicat : „**Tineretul este viitorul poporului nostru, cei care nu se îngrijesc de nevoile tinerilor sînt dușmanii poporului**". Bineînțeles că astăzi sînt alte condiții în România, față de 1944. Dar esența tezei respective nu s-a schimbat ; ea este acum au-

reolată de grija și încrederea partidului în tineret: **„Tînăra generație este viitorul însuși al națiunii noastre socialiste"**. Aceasta implică, în concepția secretarului general al partidului, o înaltă răspundere a întregii noastre societăți.

Desigur, un rol important revine în acest sens tineretului însuși, organizației sale revoluționare. Această răspundere trebuie să fie onorată prin muncă, prin rezultate corespunzătoare idealurilor politice, economice, sociale, etice ale societății. În aceste condiții viitorul devine pentru tineri un mijloc eficient de cunoaștere a direcțiilor în care trebuie să-și îndrepte eforturile.

Cum se realizează în practică legătura necesară între activitatea din prezent și exigențele viitorului? Desigur, mai întîi prin înscrierea tuturor acțiunilor organizațiilor U.T.C., ale tuturor factorilor care răspund de educația tinerilor într-o viziune pe termen lung. Tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază necesitatea ca tinerilor, în școală, în organizația lor revoluționară, în societate să li se asigure o cunoaștere profundă a proceselor economice și sociale, posibilități de a studia temeinic realitățile istorice, cerințele societății noastre, de a acționa în consens cu legile obiective ale dezvoltării sociale. Mai ales conținutul activității politico-educative din cadrul organizațiilor U.T.C. se impune să fie mereu pus de acord cu direcțiile dezvoltării economico-sociale a patriei, cu obiectivele edificării noii societăți. **„Tineretul reprezintă schimbul de mîine** – arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu – **lui îi revine sarcina de a asigura mersul înainte al patriei noastre spre comunism. Iată de ce el trebuie să fie înarmat atît cu cunoștințe științifice, tehnice, cît și cu cunoștințele cele mai avansate din domeniul științelor sociale, deoarece numai așa el va putea fi permanent un participant activ la afirmarea și dezvoltarea noului, la lupta împotriva vechiului, la transformarea revoluționară a societății".**

Tinerii sînt solicitați să adopte decizii care vor avea consecințe fundamentale pentru activitatea lor în viitor, pentru întreaga lor viață.

Astăzi, în societatea noastră, cunoaștem exact drumul către viitor, știm că nu este lin, că avem multe greutăți de înfruntat, dar că prin muncă, prin eforturi creatoare vom cuceri cele mai înalte cote ale progresului și civilizației.

Tineretului îi este proprie fascinația cunoașterii viitorului. Iar organizațiile U.T.C., în cadrul acțiunilor specifice, îi oferă date semnificative privind evoluția civilizației socialiste, cadrul social-politic, economic, moral în care va trăi omul viitorului, condițiile lui de muncă, de viață. Pentru tineri, viitorul are

acum semnificații profunde, nesubjugate unei meditații lirice cu suport incert, ci subordonate unor realități pe care le cunosc și pe care le trăiesc. Astăzi ei verifică în practica economico-socială cunoștințele aflate din cărți. Integrarea învățămîntului cu producția, pentru cei din școli și din facultăți, educarea prin muncă și pentru muncă, pentru toate categoriile de tineri, le oferă posibilitatea să interpreteze singuri fenomenele și procesele sociale, să-și formeze o bogată experiență de viață.

Ritmul schimbărilor de azi apropie ziua de mîine. Viitorul devine în acest fel pentru tineri o experiență de viață, o experiență care încorporează munca lor în cadrul societății, preocupările lor pentru continua perfecționare a pregătirii profesionale, pentru lărgirea orizontului de cunoștințe. Mari îndatoriri revin și factorilor care răspund de educarea tinerilor, care trebuie să-i pregătească în așa fel încît să fie în stare să descopere cu „ochii ‹prezentului" direcțiile de dezvoltare a viitorului și să analizeze activitatea lor, munca lor în prezent cu „ochii viitorului".

Munca, prețul unic al afirmării

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta într-o cuvîntare că **„numai în muncă îl poți cunoaște cu adevărat pe om"**. Această idee de esență revoluționară precizează rolul decisiv al muncii în procesul educațional. Dacă pe om îl putem cunoaște cu adevărat numai în muncă, atunci înseamnă că și educarea sa, dezvoltarea sa multilaterală au la bază tot munca. Este semnificativ în acest sens faptul că organizațiile U.T.C. au dobîndit o bună experiență și obțin rezultate pozitive în activitatea de educare a tinerilor prin muncă și pentru muncă. Dar dezvoltarea economico-socială a patriei în actuala etapă istorică și în perspectivă, sarcinile tot mai mari și mai importante pe care partidul le trasează tineretului determină lărgirea cadrului activității politico-educative, perfecționarea și reînnoirea continuă a sistemului educațional. Pentru că din ce în ce mai mult analiza participării tînărului în procesul muncii — și în consecință efortul de a-l cunoaște cu adevărat — se întemeiază nu numai pe gradul de conștiinciozitate, pe corectitudinea cu care își îndeplinește sarcinile primite, ci și pe tot ceea ce reprezintă el în raport cu specificul pe care îl dobîndește munca în societatea noastră: gîndire creatoare, spirit de inițiativă, de ordine și disciplină, capacitate de integrare în cadența colectivă a efortului socialmente necesar. Este de reținut în acest sens ideea subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu potrivit căreia **„fără a învăța, fără a fi la zi cu noile cunoștințe într-un domeniu sau altul, nimeni nu-și poate îndeplini cum trebuie datoria"**.

Educarea prin muncă și pentru muncă începe de la cea mai fragedă vîrstă; începe, așa cum a indicat secretarul general al partidului, încă din creșe și grădinițe. Nu întîmplător programele care privesc activitățile inițiate în România în cadrul Anului Internațional al Copilului au cuprins numeroase acțiuni menite să contribuie la formarea celor mai tineri cetățeni ai patriei în spiritul dragostei față de muncă și al respectului pentru creatorii bunurilor materiale. În procesul muncii sfera de cunoaștere a copiilor și a tinerilor se lărgește, preocupările lor devin complexe. Munca le asigură cel mai potrivit cadru pentru afirmarea ideilor și concepțiilor înaintate. Numai prin muncă tinerii se pot afirma cu adevărat în societate; valoarea lor este judecată în principal în raport cu valoarea activității pe care o desfășoară în cadrul societății.

O trăsătură comună a tuturor categoriilor de tineri ai României socialiste, fie ei muncitori, țărani, intelectuali, studenți, elevi sau militari, este vocația șantierelor. Este o realitate prezența a mii și mii de tineri la muncă patriotică pe marile șantiere ale țării, avînd astfel cu toții o șansă în plus să se implice activ în desfășurarea actualei etape istorice, al cărui semn distinctiv este tocmai activitatea de construcție. Dealtfel, edificarea noii societăți înscrie la loc de cinste tradiția muncii patriotice a tineretului; sînt cunoscute semnăturile incrustate de tineri pe șantierele de la Bumbești-Livezeni, Agnita-Botorca și Salva-Vișeu, la care se adaugă alte numeroase acte de eroism făptuite la Porțile de Fier, la Argeș și la Lotru, pe Valea Someșului, la Rogojelu și la Rovinari, în Lunca Dunării, la Giurgiu-Răzmirești sau la Nedeea-Măceșu, la canalul Dunăre—Marea Neagră și în alte numeroase locuri unde se ridică impunătoarele edificii ale socialismului.

Bogatelor tradiții ale participării tinerilor la muncă patriotică, născute în perioada fierbinte a reconstrucției țării, în primii ani de după 23 August 1944, dezvoltate apoi odată cu trecerea la înfăptuirea primelor planuri cincinale, li se adaugă, în actuala etapă istorică, noi carate, evidențiate de mărețe înfăptuiri. Uniunea Tineretului Comunist s-a angajat în fața partidului, a secretarului său general să participe activ la ridicarea marilor obiective economice și social-culturale prevăzute de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. Acest angajament este transpus în viață prin forme specifice de activitate: șantiere naționale ale tineretului, șantiere și tabere locale de muncă patriotică la obiective de investiții, îndeosebi în chimie, metalurgie, construcții de mașini și în agricultură.

Unde sînt chemați tinerii să muncească? Ce așteaptă de la ei patria, partidul, poporul? Este de notat aici că cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. a deschis noi și importante căi spre progres și civilizație. Ascensiunea pe acest drum de eforturi creatoare, de profunde prefaceri revoluționare, pornind de la

ceea ce s-a realizat în primii patru ani ai cincinalului revoluției tehnico-științifice, dar mai ales mergînd către ceea ce trebuie să înfăptuim de acum înainte, pe baza documentelor celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., implică o participare activă a tuturor generațiilor, a întregului popor. Iar tineretului i se cere să fie mai mult decît schimbul de mîine. Dealtfel, el se și află în „schimbul întîi" al muncii pentru patrie, fiind prezent în primele rînduri ale marilor bătălii pe care le purtăm pentru dezvoltarea industriei, pentru modernizarea agriculturii, pentru extensiunea științei și tehnologiei, pentru perfecționarea învățămîntului ; printr-o neobosită muncă tineretul contribuie activ la avîntul culturii, la ridicarea nivelului de trai al poporului.

Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. au o importanță fundamentală pentru munca și viața tinerei generații. Faptul că în anii viitori va fi continuat în ritm susținut procesul dezvoltării și modernizării economiei naționale, se va asigura valorificarea superioară a resurselor materiale și umane de care dispunem, ceea ce va contribui la ridicarea tuturor județelor patriei pe noi trepte de progres și civilizație, la realizarea unei noi calități a vieții, deschide tuturor tinerilor, români, maghiari, germani și de alte naționalități, largi perspective de afirmare, de manifestare a potențialului lor de muncă, de creativitate, a personalității.

Creșterile prevăzute pentru cel de-al șaptelea cincinal privind produsul social, venitul național, producția netă industrială, producția agricolă, investițiile totale în economie, numărul de personal, productivitatea muncii, veniturile totale reale ale populației înseamnă, pentru tineri, un cadru deschis de manifestare a competenței profesionale, a spiritului novator, a forței de creativitate ; înseamnă, de asemenea, mai multe locuri de muncă, posibilități și mai mari de învățătură, de perfecționare a pregătirii profesionale, condiții și mai bune de muncă și de viață.

Nu o dată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat rolul hotărîtor al investițiilor în dinamica economiei noastre naționale. Vastul program de investiții integrat planului cincinal 1976–1980 are la bază ideea revoluționară potrivit căreia viitorul, generațiile care ne vor urma pe scara istoriei ne vor judeca nu după cît am consumat, ci după cît am produs, după eforturile făcute pentru dezvoltarea avuției naționale. Iată de ce partidul, statul nostru și-au sporit an de an eforturile pentru asigurarea unui volum de investiții din ce în ce mai mare. Dacă în anii 1961–1966 au fost alocate în acest scop 200 de miliarde lei, iar în 1971–1975 s-a făcut un salt pînă la 549 de miliarde lei, în actualul cincinal s-a produs aproape o dublare : 1 000 de miliarde lei. Volumul total al investițiilor pentru perioada 1976–1980 îl egalează pe cel din trei cincinale anterioare luate la un loc. Vor fi construite în total în această perioadă circa 2 700 de noi capacități de producție. Continuîndu-se politica de repartizare rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, se va ajunge ca pînă în 1980 toate județele să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei fiecare. Și dacă pe întreaga economie investițiile înregistrează o creștere de 83,4 la sută, în 16 județe, între care Tulcea, Vrancea, Sălaj, Ialomița, Covasna, Botoșani, Bistrița-Năsăud, Teleorman, Olt, Mehedinți, se va investi în actualul cincinal de peste două ori mai mult față de perioada 1971–1975. Înfăptuirea acestor prevederi, menite să schimbe radical situația economico-socială a țării în ansamblul său și să asigure, în cel de-al șaptelea cincinal, – cînd, potrivit prevederilor, se vor asigura condițiile necesare pentru realizarea unui program de investiții de 1 300–1 500 miliarde lei – trecerea României de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la un stadiu superior, acela de țară cu dezvoltare economică medie, deschide perspective noi, deosebit de favorabile pentru munca și viața tinerilor.

Statisticile arată că în anul 1938 șase mari centre industriale – București, Timișoara, Reșița, Arad, Cluj și Hunedoara – cuprindeau 62 la sută din totalul forței de muncă. Spre aceste centre se îndreptau, în căutare de lucru, tinerii din toată țara. Cele mai multe județe erau subdezvoltate și nu aveau posibilități de valorificare a resurselor de muncă. Politica partidului de industrializare socialistă, de sporire a investițiilor a schimbat din temelii această stare de fapt. După 1965, îndeosebi, tot mai mulți tineri au început

să-și găsească locuri de muncă în orașele și satele natale. Dacă în 1968 mai existau în țară 18 județe în care numărul muncitorilor la 1 000 de locuitori nu depășeau 100, la începutul actualului cincinal o astfel de situație nu se mai întîlnea nici măcar într-un singur județ. Odată cu crearea de noi obiective industriale în toate zonele țării s-a declanșat și o puternică infuzie de tinerețe în economie. Semnificativ este faptul că în ramurile de producție în care s-a înregistrat, din 1965 și pînă acum, cea mai mare creștere a personalului muncitor – de 4 ori în industria construcțiilor de mașini și de peste 8 ori în industria chimică – se constată și o mare afluență a tinerilor sub 30 de ani: 44,5 la sută în construcțiile de mașini și 39,8 la sută în chimie. De fapt, în toate întreprinderile industriale crește substanțial numărul tinerilor muncitori. Sînt azi în România numeroase unități industriale unde ponderea tinerilor în cadrul colectivelor muncitorești este de 80–90 la sută. Tuturor tinerilor patriei li se asigură locuri de muncă potrivit pregătirii și cerințelor mereu în creștere ale economiei naționale.

La fel ca în industrie, toate sectoarele de activitate asigură tineretului locuri de muncă, posibilități de perfecționare a pregătirii, de afirmare profesională și socială. Un fapt cu semnificații majore se petrece în mediul rural, unde o mare parte a forței de muncă este în prezent tot mai mult cuprinsă în sectoarele neagricole. Se diversifică profesiile satului: un număr tot mai mare de tineri lucrează sau vor lucra ca strungari, electricieni, sudori, constructori, specialiști în automatizări, electronică și electrotehnică. Desigur, această diversificare a profesiilor este determinată de eforturile partidului și statului pentru transformarea agriculturii într-o variantă a muncii industriale.

Tineretul, așa cum deseori subliniază secretarul general al partidului, trebuie să fie înarmat cu cele mai avansate cunoștințe din domeniile științifice, tehnice, să fie temeinic pregătit pentru a putea participa cu maximum de randament la afirmarea și dezvoltarea noului, la transformarea revoluționară a societății. Desigur, numeroși factori au o contribuție activă la realizarea acestei cerințe: școala, organizațiile de tineret, instituțiile de știință și cultură. Un rol deosebit de important revine mișcării de masă „Știință, tehnică, producție", inițiată de Uniunea Tineretului Comunist din indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acestei vaste manifestări, care se înscrie în Festivalul național „Cîntarea României", i se adaugă noi atribuții în lumina documentelor Congresului al XII-lea al partidului. Pornind de la sublinierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu și anume că trebuie **„să fim conștienți că nu există domeniu unde s-a spus ultimul cuvînt; există numai lucruri cunoscute la un moment dat, dar în toate domeniile omenirea cucerește mereu noi succese în cunoaștere, realizează noi descoperiri"**, organizațiile U.T.C. au datoria ca, odată cu atragerea unui mai mare număr de tineri în activitatea de cercetare științifică, să contribuie la promovarea în știință a gîndirii îndrăznețe, revoluționare, să-i stimuleze pe tineri să ridice probleme noi și să acționeze pentru rezolvarea acestor probleme.

În aceste noi condiții economice, politice și sociale școala a devenit principalul factor chemat să asigure o înaltă pregătire pentru muncă și viață întregului tineret. Partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au manifestat după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. o preocupare susținută pentru ca acțiunile pe planul școlii să se desfășoare concomitent cu modernizarea economiei naționale, cu ofensiva pentru creșterea eficienței economice. Treptat s-a trecut la generalizarea învățămîntului de opt ani, apoi a celui de zece ani; au fost create liceele de specialitate; au fost reprofilate liceele teoretice. Școala dispune în prezent de toate condițiile pentru a asigura societății, la un nivel înalt de pregătire, cadrele de care are nevoie.

*

Unitatea de gînd, de voință și de acțiune „Partidul, Ceaușescu, Tinerii", dobîndește, în aceste condiții, implicații profunde în munca și în viața fiecărui tînăr.

Aici, în această unitate de monolit, își are izvorul tot ceea ce tinerii primesc astăzi de la societate. Șanse egale de afirmare pentru toți fiii țării, fără deosebire de naționalitate. Condiții optime de integrare profesională, locuri de muncă asigurate în mod egal pentru băieți și pentru fete. Prezență activă în forumurile democrației socialiste. Un cadru integrat de pregătire profesională și politică, de dezvoltare a orizontului cultural.

Aici își au izvorul exemplul luminos de muncă, de viață, de acțiune revoluționară, de înălțător patriotism, de dăruire pentru cauza socialismului și comunismului, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu îl oferă tinerei generații, îndemnul insuflețitor pe care i-l adresează de a fi în primele rînduri în lupta dintre nou și vechi, pentru edificarea noii societăți în România.

Aici își au izvorul munca rodnică, patriotismul fierbinte, eroismul și spiritul de sacrificiu, pasiunea pentru nou prin care tinerii își exprimă în modul cel mai concret gratitudinea pentru tot ceea ce primesc de la societate, pentru grija de adevărat părinte de care se bucură din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„Partidul, Ceaușescu, Tinerii" reprezintă astăzi una dintre cele mai frumoase și generoase valori făurite în anii socialismului. O valoare trainică, pe care se întemeiază încrederea noastră în viitorul patriei, în suișul neîntrerupt al României pe treptele civilizației și progresului.

ADRIAN VASILESCU

ÎNSUFLEȚITOR PROGRAM DE MUNCĂ ȘI LUPTĂ PENTRU ÎNTREGUL NOSTRU POPOR, PENTRU TOȚI TINERII PATRIEI

In biografia construcției socialiste a României, în cronica muncii și creației întregului nostru popor consacrată ridicării patriei la cote mereu mai înalte de progres și civilizație, de bunăstare și prosperitate, întărind continuu libertatea și independența țării, anul 1979 se înscrie ca un reper cu o profundă semnificație istorică, datorită organizării și desfășurării Congresului al XII-lea al partidului. Mărețul eveniment a declanșat pe întreg cuprinsul țării o puternică efervescență politică, exprimată definitoriu în faptele de muncă prin care cu toții am întîmpinat acest eveniment menit să deschidă o nouă etapă, superioară, în dezvoltarea multilaterală a României socialiste.

Argumentele fundamentale ale acestui adevăr sînt reliefate de documentele ce au fost supuse dezbaterii și aprobării Congresului, documente ce s-au aflat în dezbaterea publică a tuturor colectivelor de oameni ai muncii, iar acum se găsesc pe masa de lucru a întregii națiuni. Se știe, este vorba despre **Directivele cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990; Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000, Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000, Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității** vieții, precum și **Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985.**

Primite de întregul popor cu adîncă și legitimă mîndrie, satisfacție și încredere, aceste documente au o excepțională însemnătate, care rezidă în faptul că ele prefigurează, într-o imagine amplă, cuprinzătoare, pe toate coordonatele societății, asupra tuturor domeniilor de activitate, noile dimensiuni ale viitorului patriei socialiste. Un viitor datorat grijii și preocupării de strălucită expresie revoluționară și patriotică ale partidului, ale secretarului său general, la temelia căruia stă, firesc și necesar, rodnicia crescîndă a muncii noastre unite, îmbunătățirea radicală a calității eforturilor creatoare desfășurate, punerea în valoare la un nivel superior a resurselor materiale și umane de care dispunem.

Ceea ce caracterizează în mod esențial conținutul documentelor ce au fost înscrise pe ordinea de zi a Congresului al XII-lea constă în faptul că ele au fost elaborate, ca dealtfel întreaga politică a partidului, cu contribuția hotărîtoare și sub permanenta îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui gîndire și-a pus puternic amprenta asupra substanței și orientării lor. Regăsim astfel, exprimate cu aceeași nedezmințită rigoare și forță de convingere, trăsăturile specifice gîndirii sale, care conferă documentelor puterea adevărului și realismului: **fundamentarea științifică, capacitatea prospectivă, de înțelegere exactă și sigură a evoluției societății noastre și a lumii, receptivitatea la nou, umanismul declarat și profund.** Toate acestea dominate de **identificarea deplină cu interesele vitale ale țării, cu aspirațiile și năzuințele poporului, al cărui fiu iubit și conducător devotat este.** Tocmai datorită acestui fapt, hotărîrea unanimă și entuziastă a delegaților la Congres de a-l realege pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului, urmare directă a hotărî-

Produsul social	Venitul național
1980 100%	1980 100%
1985 133,5–137,5%	1985 138–143%

rii unanime și entuziaste a întregului partid, a întregului nostru popor, dă expresie sentimentelor de prețuire și recunoștință pe care partidul, întregul popor i le poartă, apreciindu-i calitățile de eminent conducător comunist și om de stat și, totodată, neobosita-i activitate închinată fericirii poporului și înfloririi patriei, cauzei generale a socialismului și comunismului. **În realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului, poporul, toți oamenii muncii, tînăra generație, noi toți vedem garanția viitorului mai prosper și fericit al patriei, garanția mersului nostru ferm înainte, pe căile progresului, civilizației și bunăstării, într-o patrie liberă și independentă, ocupînd un loc tot mai demn în rîndurile statelor lumii.**

BILANȚ RODNIC – PREMISĂ PENTRU UN VIITOR ȘI MAI PROSPER

Ca întotdeauna, opțiunile noastre pentru viitor își află temeiul în prezent, sînt determinate de ceea ce am realizat și realizăm, strîns uniți în jurul partidului, a secretarului său general, înfăptuind Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism. Baza trainică a Directivelor Congresului al XII-lea o constituie succesele repurtate pe frontul muncii trasat de împlinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea.

După cum știm deja cu toții, în documente se face un amplu bilanț al succeselor dobîndite pînă în prezent în procesul de înfăptuire a sarcinilor actualului cincinal. Deși rămîne încă un an de muncă din cincinalul revoluției tehnico-științifice, roadele acestei perioade oferă tabloul mobilizator al unor succese care ne dau dreptul de a fi mîndri de noi înșine, de faptele noastre, cu certitudinea că bilanțul va fi și mai bogat la sfîrșitul anului 1980. În această ordine de idei cifrele atestă vitalitatea economiei naționale, justețea și consecvența politicii partidului, entuziasmul și angajamentul ferm, al nostru, al tuturora de a îndeplini și depăși sarcinile ce ne stau în față.

Să amintim cîteva din cele mai semnificative date statistice. Producția globală industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 11 la sută față de 9–10 la sută, cît se prevedea. Consecința directă a acestei depășiri este obținerea unei producții suplimentare substanțiale, fiind întrunite toate condițiile pentru atingerea și chiar depășirea celor 100 de miliarde lei stabilite la Conferința Națională. Trebuie menționat în același context că și ritmul mediu anual de creștere a producției agricole a depășit cu cîteva procente nivelul anticipat la Congresul al XI-lea.

Uriașele investiții s-au materializat prin construirea a sute și sute de noi obiective economice, în special industriale. Repartizarea rațională și echilibrată a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării ne garantează că în 1980 toate județele vor dispune de o capacitate de producție industrială de peste 10 miliarde lei.

Retrospectiva ultimilor ani include în mod obligatoriu, ca un fapt deosebit de semnificativ: creșterea într-un ritm fără precedent a nivelului de trai. Prevederile Congresului al XI-lea au fost substanțial depășite, chiar în această perioadă aplicîndu-se cea de-a doua etapă de majorare a retribuțiilor oamenilor muncii. Ca urmare retribuția reală din anul 1980 va depăși nivelul din 1975 cu 30–32 la sută, față de 18–20 la sută cît se stabilise inițial. Toate aceste mari înfăptuiri de ale căror efecte pozitive în viața și munca noastră beneficiem cu toții în mod nemijlocit se corelează organic cu măsurile luate și puse în practică de adîncire a democrației socialiste, de lărgire a participării maselor la conducerea țării, la rezolvarea treburilor obștești, prin accentuarea autoconducerii muncitorești, prin perfecționarea organizării și desfășurării vieții sociale pe toate coordonatele. Ele dau astfel măsura concludentă, prin faptele pe care se sprijină, a continuității și consecvenței cu care partidul, întregul popor acționează în vederea înfăptuirii neabătute a Programului partidului, realismul și profunzimea științifică a obiectivelor și sarcinilor muncii noastre fiind pe deplin validate de succesele repurtate, de perspectivele optimiste ce ni se deschid înainte.

Dezvoltarea industriei (ritmuri medii anuale)

producția netă 9–10%

producția globală 8–9%

SUB SEMNUL CONTINUITĂȚII ȘI AL CREȘTERILOR CALITATIVE

„Avînd la bază realizările remarcabile obținute de poporul nostru în toate domeniile de activitate, clarviziunea și realismul politicii științifice a Partidului Comunist Român, Directivele Congresului al XII-lea cu privire la planul cincinal 1981—1985 și liniile directoare pînă în anul 1990 sînt menite să asigure condițiile necesare pentru înfăptuirea în continuare cu succes a prevederilor Programului partidului, deschid noi și minunate perspective dezvoltării viitoare a patriei, constituind un însuflețitor program de muncă și luptă pentru prosperitatea și progresul societății românești, în pas cu cele mai noi cuceriri ale civilizației moderne".

Această evaluare de principiu înscrisă în faza de proiect a Directivelor surprinde sintetic trăsătura caracteristică a opțiunilor și eforturilor noastre în orizontul zilei de mîine, scopul lor declarat. Ele poartă însemnul continuității și ascendenței, într-o viziune ce are limpezimea adevărului și a profundei cunoașteri a dinamicii realității. Și tocmai de aceea, în Directive **obiectivul fundamental al cincinalului 1981—1985 îl constituie intrarea societății într-o fază nouă, superioară a dezvoltării**, fază marcată de afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice contemporane în toate domeniile. În esență, urmează să se accelereze, în virtutea acumulărilor cantitative obținute în cincinalele anterioare, **trecerea la o nouă calitate a activității economico-sociale**. O nouă calitate vizînd două direcții prioritare: ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a gradului de bunăstare și civilizație a întregului popor și întărirea mai puternică a independenței și suveranității patriei.

Dimensiunile acestui grandios program de înflorire a României socialiste, relevate pregnant de continuarea procesului de dezvoltare armonioasă a întregii societăți, asigurîndu-se **creșterea în ritm susținut a economiei naționale, amplasarea mai judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, perfecționarea relațiilor sociale și adîncirea democrației socialiste, dezvoltarea impetuoasă a științei, învățămîntului, culturii**, converg spre **afirmarea și împlinirea plenară a personalității umane**. Deosebit de necesar rămîne de reținut faptul că în elaborarea Directivelor **au fost luate în considerație de o manieră determinantă fenomenele noi apărute în economia mondială, interdependența crescîndă dintre economiile naționale, rolul tot mai important ce revine astăzi și mîine extinderii cooperării economice și tehnico-științifice pe plan internațional.**

Programul de dezvoltare viitoare trasat în Directive se impune atenției și prin aceea că se fundamentează pe o **concepție nouă, originală, asupra modernizării structurii economiei naționale**, concepție care jalonează o etapă calitativ superioară în opera de industrializare a țării. Devine firească astfel **preocuparea specială acordată dezvoltării în ritm rapid a ramurilor de vîrf ale industriei** și ridicării gradului de tehnicitate al fiecărei ramuri industriale în parte. De asemenea, se va avea în vedere **intensificarea procesului de restructurare a industriei**, punîndu-se accentul pe sectoarele mici consumatoare de energie și materii prime. Mai mult ca oricînd, exigențele hotărîtoare ce vor sta în fața activității economice, industriale, vor fi: **creșterea mai accentuată a productivității muncii, a eficienței, realizarea unei cotituri radicale în domeniul calității produselor.** Căile de urmat sînt cu claritate stabilite: **promovarea susținută a tehnicii și tehnologiilor moderne, a mecanizării și automatizării, perfecționarea organizării producției, creșterea substanțială a gradului de valorificare a materiilor prime, utilizarea intensivă a fondurilor fixe, mai buna folosire a forței de muncă, îmbunătățirea performanțelor tehnice ale producției**, încît roadele muncii noastre să atingă un grad înalt de competitivitate în raport cu cele mai bune realizări pe plan mondial. Acelorași exigențe de eficiență și calitate i se subordonează și activitatea agricolă, dezvoltarea intensivă și de modernizare a ei constituind o importantă prioritate a planului cincinal de care depinde chiar dezvoltarea industriei, a întregii economii naționale, ridicarea bunăstării întregului popor.

De fapt, se urmărește în mod hotărît ca **uriașele acumulări cantitative dobîndite** în

precedentele cincinale să se materializeze într-o nouă calitate care să determine creșterea substanțială a recoltelor și producțiilor zootehnice, pentru a se satisface pe deplin necesitățile de consum, științific fundamentate, ale întregii populații, aprovizionarea industriei cu materiile prime necesare. Ca și în cazul industriei, în vederea atingerii acestor obiective stabilite pentru agricultură, Directivele prevăd acțiuni ferme care să ducă la extinderea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, dezvoltarea mecanizării și chimizării, perfecționarea pregătirii profesionale a celor ce muncesc pe ogoarele țării.

Ca urmare a valorificării depline a resurselor din fiecare zonă a țării și a dezvoltării armonioase a industriei, agriculturii și a celorlalte domenii, **pînă în 1985 în toate județele se va realiza o producție globală anuală de cel puțin 70 mii lei pe locuitor.**

ȘTIINȚA – FORȚĂ DE BAZĂ A PROGRESULUI MULTILATERAL

„Dezvoltarea științei și tehnicii, aplicarea în producție și în întreaga viață economico-socială a celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane constituie un factor de bază al creșterii în ritm susținut și modernizării continue a forțelor de producție, al progresului multilateral al economiei naționale și ridicării la un nivel tot mai înalt a bunăstării materiale și spirituale a societății noastre".

Integrat organic Directivelor Congresului al XII-lea, Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000 este menit să răspundă nemijlocit unor necesități obiective determinate de noua etapă în care va intra societatea noastră. Acest program ne așază în continuitatea politicii partidului și statului de afirmare mereu mai viguroasă a rolului științei în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, în virtutea căreia, de-a lungul anilor, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului s-au obținut însemnate creșteri ale bazei materiale a societății, ale forțelor de producție. Hotărîtoare în această privință au fost și sînt **grija și preocuparea stăruitoare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru afirmarea puternică a gîndirii științifice creatoare românești și legarea ei tot mai strînsă de cerințele complexe ale progresului societății noastre,** la baza dezvoltării economico-sociale fiind tot mai ferm puse cele mai avansate cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane.

Rațiunile care îndreptățesc **lărgirea extraordinară a ariei de manifestare în viața societății a științei și tehnicii** rezidă în afirmarea rolului lor novator, revoluționar în toate domeniile, aceasta fiind considerată pe bună dreptate a fi, astăzi și în viitor, o condiție esențială a înfăptuirii cu succes a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Marile realizări dobîndite în actualul cincinal demonstrează cu prisosință această realitate. Ceea ce li se cere oamenilor de știință și cercetătorilor, în perspectiva anilor ce vin, constă în deziderатul de a găsi și oferi **soluții noi pentru diferitele sectoare ale vieții economice și sociale.** Și aceasta în **spațiul promovării unei gîndiri eminamente novatoare, îndrăznețe, cu adevărat revoluționare.**

Orientarea fundamentală a acestui amplu și pe termen lung demers, desfășurat pe coordonatele și în spiritul concepției materialist-dialectice și istorice, va duce la intemeierea mai adîncă a acțiunii pentru dirijarea conștientă a proceselor fizico-chimice, biologice, genetice, în vederea transformării naturii spre beneficiul progresului întregii societăți. Efectiv, se urmărește **dezvoltarea susținută a bazei proprii de materii prime și energie, elaborarea de tehnologii în scopul utilizării raționale a energiei și a noilor surse de energii, intensificarea procesului de modernizare a producției industriale, introducerea și extinderea sistemelor și mijloacelor avansate de mecanizare și automatizare, realizarea de noi soiuri de plante și rase de animale, elaborarea și aplicarea de tehnologii avansate care să ducă la sporirea productivității muncii, la creșterea substanțială a eficienței economice.**

Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000 se subsumează acelorași **cerințe rezultate din dezvoltarea internă și concluziile desprinse din cunoașterea și studierea aprofundată a cauzelor și implicațiilor crizei mondiale energetice** ce au impus cu maximă acuitate reevaluarea rolului științei și tehnicii în perioada următoare, intensificarea fără precedent a preocupărilor întregii națiuni, ale fiecărui cetățean pentru folosirea cît mai rațională și gospodărirea severă a resurselor și bogăției energetice a țării. Pleeîndu-se de la ideea că nu este posibilă dezvoltarea economiei naționale, a întregii societăți fără a dovedi o grijă zilnică față de utilizarea resurselor energetice care sînt limitate Cuvîntul de ordine relevat din Directivele Congresului al XII-lea rămîne pentru noi toți acesta: **mai multă inventivitate, punerea în valoare la un nivel superior a capacității noastre creatoare, strîns legate de manifestarea celui mai înalt spirit de responsabilitate, astfel încît să ne atingem scopul de a asigura independența energetică a țării.**

Concepția proprie de largă perspectivă, viziunea unitară și multilaterală a partidului, a secretarului său general, cu privire la cerințele dezvoltării noastre, referindu-ne concret la rolul cercetării științifice, este pregnant argumentată și de misiunea încredințată științelor economice și sociale. Cercetătorii din acest compartiment al științei românești sînt chemați să aprofundeze **studiul problemelor noi ridicate de ascensiunea țării spre cote superioare de civilizație, de progres** și totodată să prevadă și să conceapă **noi direcții de dezvoltare a societății în etapele următoare.** Prin aceasta ei, ca dealtfel toți oamenii de știință, indiferent de sectorul particular în care activează, își vor aduce o contribuție sporită la **cunoașterea și folosirea conștientă a legităților obiective,** iar odată cu aceasta la îndeplinirea exemplară a sarcinilor concrete ale edificării socialiste a patriei în anii ce vin.

TINERII, ÎN PRIMELE RÎNDURI ALE FĂURIRII VIITORULUI LUMINOS AL PATRIEI

Puternică forță socială, viitorul însuși al națiunii, **tînăra generație se regăsește profund vizată în problematica înscrisă în documen-**

tele dezbătute și aprobate de Congresul al XII-lea al partidului. Implicată ca participantă directă și activă la înfăptuirea sarcinilor ce definesc viitorii ani de muncă și creație ai întregului popor, implicată ca aspirații pe care și le afirmă în raport de statutul și rolul conferit de partid, de societate. În esență, ca părtașă la continuarea operei de construcție socialistă a patriei în noua etapă de dezvoltare trasată în proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea și, totodată, ca beneficiari ai succeselor pe care le prefigurează aceste documente și pe care, cu siguranță, le vom obține acționînd strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pentru tinerii patriei, ca dealtfel pentru întregul nostru popor, documentele recentului congres al partidului configurează un însuflețitor program de muncă și luptă revoluționară. În egală măsură prin minunatele condiții de muncă și viață, de formare și afirmare prin muncă și pentru muncă, de realizare a personalității lor dar și prin spațiul larg ce li se oferă pentru creșterea răspunderilor ce le revin, pe măsura și în acord cu importanța problemelor ridicate de dezvoltarea patriei. În această privință, conținutul Directivelor și ale Programelor-directive sînt cît se poate de limpezi prin rezonanța deschisă pe care o au asupra vieții tinerilor patriei, români, maghiari, germani, fără deosebire de naționalitate. Să amintim că **puternica dezvoltare a industriei, a economiei naționale va aduce cu sine crearea de noi obiective și odată cu aceasta de noi locuri de muncă pe care, natural, le vor ocupa tinerii. Imperativul creșterii radicale a calității muncii, intrarea într-o nouă etapă de dezvoltare a țării pune în fața tinerilor responsabilități excepționale privind participarea lor directă, conștientă și competentă la înfăptuirea lui.**

Iată de ce atenția acordată dezvoltării învățămîntului, forței de muncă, ridicării gradului de calificare a oamenilor muncii îi privește în mod special pe tineri, cărora le revine **înalta îndatorire comunistă și patriotică de a se pregăti la înălțimea cerințelor economiei și vieții sociale, pe măsura exigențelor progresului tehnico-științific.** Avînd în vedere faptul că integrarea mai amplă și mai profundă a științei în munca și viața noastră constituie o direcție fundamentală a dezvoltării țării, **însușirea de către tineri a celor mai avansate cunoștințe științifice apare ca un deziderat de fiecare zi, căruia trebuie să i se consacre eforturi neobosite.** Cu conștiința că de pregătirea personală, profesională, politică și morală a fiecăruia depinde decisiv realizarea cerințelor dezvoltării mereu mai complexe a producției, a economiei naționale.

Sigur, accentul deosebit pus pe cercetarea științifică, pe progresul tehnic solicită **contribuția de idei și inițiativă a tinerilor,** dată fiind prezența lor masivă, care în perspectivă se va accentua, în rîndurile cercetătorilor din diferite domenii. Prin această cauză inventivitatea, creativitatea încorporate în sporirea calității produselor, în asigurarea desfășurării exemplare a muncii sînt cerințe care pentru tineri comportă caracter deosebit, ca urmare a statutului ce le revine, a faptului că viitorul lor le aparține.

Toate aceste comandamente, în același timp politice și morale, profesionale, capătă semnificația unor adevărate coordonate ale activității de viitor desfășurate de organizațiile U.T.C. cărora le incumbă **înalta responsabilitate patriotică și revoluționară de a cultiva în rîndurile tinerilor exigențele unui nou mod de a gîndi, o nouă concepție despre muncă și viață, în acord cu problemele concrete ale dezvoltării ulterioare a patriei.** Un nou mod de a gîndi, pe măsura noii calități a muncii, a cerinței imperioase pentru maximă receptivitate la nou; **o concepție nouă privind spiritul de bun gospodar al avuției naționale.** Un nou mod de a gîndi, o nouă concepție care **în activitatea organizațiilor U.T.C. reclamă declanșarea și desfășurarea susținută a unor acțiuni politico-educative străbătute de un puternic curent de opinie de masă în care fiecare tînăr, fiecare utecist să se regăsească ca un militant activ, într-un climat dominat de înaltă competență, responsabilitate, luptă pentru nou, ordine și disciplină.** Și aceasta, știind că sînt primii beneficiari ai rezultatelor progresului multilateral al patriei, a tot ceea ce înfăptuiește poporul, a tot ceea ce ei sînt chemați să înfăptuiască alături de popor.

ÎN CENTRUL ATENȚIEI, OMUL, CALITATEA VIEȚII SALE

„În concordanță cu dezvoltarea economiei și sporirea venitului național, se va asigura creșterea continuă a nivelului de trai al maselor, realizarea unei calități noi a vieții materiale și spirituale a întregului popor". Este un adevăr adînc și pentru totdeauna sădit în conștiința noastră de oameni noi, constructori ai unei noi societăți, că există și este permanent verificată de practica partidului nostru **o relație directă între calitatea muncii noastre și calitatea vieții noastre — nivelul de trai.**

Elaborat, ca și celelalte documente ale Congresului al XII-lea, din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981-1985 și de ridicare continuă a calității vieții** este menit să configureze prin aplicarea sa **o nouă etapă în sporirea bunăstării generale a poporului, în afirmarea deplină a personalității umane,** demonstrînd o dată în plus **că în centrul tuturor preocupărilor este situat omul cu nevoile sale.** Opțiunile cuprinse în acest document de excepțională însemnătate decurg în mod firesc din opțiunile privind dezvoltarea multilaterală, de ansamblu a patriei, fiind consecința nemijlocită a ceea ce ne propunem să obținem cu prioritate în sfera producției materiale. Caracterul său științific, realist rezidă în strînsa legătură, determinantă între nivelul, calitatea vieții și nivelul, calitatea activității economico-sociale în general. Tocmai întrucît în politica partidului, programul de creștere permanentă a bunăstării celor ce muncesc este o rezultantă, un punct de convergență a succeselor dobîndite în toate domeniile de activitate. Dealtfel, acest program dă expresie pe larg consecvenței cu care partidul a acționat întotdeauna, mai ales în ultimii 15 ani, pentru îmbunătățirea calității vieții noastre. Liniile directoare ale acestor preocupări stăruitoare sînt date de **creșterea în ritm înalt a venitului național, strînsa corelație dintre repartiția judicioasă a venitului național și dinamica nivelului de trai,** ac-

Retribuția medie reală:

1980 – 100%

1985 116 – 118%

centuarea ratei fondului de dezvoltare în ultimele cincinale ducînd la accelerarea creșterii fondului de consum, adică sporirea bunăstării generale a populației.

Principalele orientări ale Programului-directivă în perioada 1981—1985 au ca bază de intemeiere noua etapă de dezvoltare în care vom păși odată cu trecerea la înfăptuirea planului cincinal corespunzător acestei perioade, datorită **afirmării cu putere a revoluției tehnico-științifice,** trecerii la **o nouă calitate a muncii,** factori care vor determina **creșterea în ritm înalt a produsului social și venitului național.** În concordanță cu dezvoltarea economiei se urmărește a se înfăptui o nouă etapă de creștere a nivelului de trai vizînd satisfacerea cerințelor de consum științific fundamentate. Și acum, însă, ca întotdeauna dealtfel, luînd în considerație toți factorii esențiali, în primul rînd sporirea venitului național — unica sursă a creșterii bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. **Pentru a se** asigura toate condițiile favorabile obținerii unor sporuri substanțiale ale venitului național, **30 la sută** din volumul acestuia se consacră fondului de dezvoltare, odată cu **îmbunătățirea nivelului tehnic al producției, aplicarea pe scară largă și intens a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, creșterea calității și productivității muncii, gospodărirea** mai judicioasă, cu un înalt simț de răspundere, a **avuției materiale a societății, perfecționarea conducerii și organizării activității economico-sociale.**

În acest cadru și pe atari premise urmează a se înfăptui creșterea nivelului de trai pe toate coordonatele. Să menționăm cîteva din cele mai semnificative orientări: **creșterea venitului personalului muncitor din retribuție — retribuția medie nominală cu 25,1 la sută, iar retribuția reală cu 16—18 la sută; creșterea veniturilor reale ale țărănimii cu 20—25 la sută; majorarea pensiilor nominale de asigurări sociale de stat cu 23 la sută și a alocației medii nominale de stat pentru copii cu 27 la sută.** Vor spori, totodată, cheltuielile social-culturale din fondul de stat, după cum urmează: **cheltuielile pentru învățămînt cu peste 36 la sută, cheltuielile pentru sănătate cu aproape 32 la sută, cheltuielile pentru cultură și artă cu 26 la sută etc. Pe o familie, aceste cheltuieli vor fi în 1985 de 12 950 lei, față de 10 000 lei în 1980.**

Tuturor acestor indicatori li se adaugă sporurile preconizate în vederea creșterii desfacerilor de mărfuri și a prestărilor de servicii, **a numărului de locuințe construite din fondurile statului — 1 100 000. Se vor transforma în centre urbane încă 140 localități rurale;** se va reduce în continuare durata săptămînii de lucru, încît în **1985 se va generaliza săptămîna de 44 de ore,** vor fi luate măsuri ample de protecție și ameliorare a mediului înconjurător.

Desigur, pentru a trăi mai bine, așa cum se reliefează în Programul-directivă, trebuie să muncim mai bine. Iată de ce capitolul rezervat rolului muncii politico-educative vizează creșterea influenței acesteia în **stimularea eforturilor de muncă ale tuturor oamenilor muncii, întărirea responsabilității față de înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială multilaterală a patriei.** Trebuie, așadar, pentru a putea beneficia de măsurile preconizate în Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții, **să ne îndeplinim exemplar sarcinile de muncă, să luptăm pentru îmbunătățirea calității produselor, pentru o eficiență economică superioară, să fim întotdeauna receptivi la nou, să nu precupețim nici un efort pentru a ne perfecționa neîncetat pregătirea profesională.**

Cheia tuturor împlinirilor la care aspirăm, la care avem dreptul și datoria să aspirăm, se află în **întărirea unității de gînd și faptă a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu,** factorul care ne-a asigurat întotdeauna succesele, care ni le va asigura și în viitor. Marele pas înainte pe calea progresului pe care îl vom face în anii ce vin și care este prefigurat în documentele Congresului al XII-lea al partidului își află temeiul în noi înșine, în munca și creația unită a întregului popor, a tinerilor patriei, avînd conștiința că **dispunem de tot ceea ce este necesar pentru a îndeplini ceea ce ne-am propus, pentru ca idealurile de astăzi să devină realitatea de mîine.**

TRAIAN GÂNJU

A FI TÎNĂR REVOLUŢIONAR

o calitate supremă pentru fiecare membru al organizaţiei comuniste a tineretului din patria noastră

Visătorii şi făptaşii

Profilul unei generaţii se încheagă îndeobşte în oglinda istoriei. Timpul, judecătorul suveran, îi stabileşte liniile de forţă, factorii de coeziune, lianţii ideologici, politici, morali, estetici, alcătuind din desenul lor complicat şi fin fizionomia unei epoci şi a oamenilor săi. Tinereţea, îndeosebi, stare tranzitorie după logica obişnuită, se defineşte adesea cu claritate atunci cînd a devenit amintire. Sînt însă şi etape ale istoriei cînd însuşi timpul se opreşte, ca la un apel faustian, oferind unei generaţii imaginea integrală, testimoniul identităţii sale. Este chiar cazul tinerei generaţii de astăzi. Ea îşi confirmă personalitatea prin fapte, se ia la întrecere cu vremea, aducînd, cu un ceas mai devreme, viitorul în prezent.

Generaţia tînără se pregăteşte pentru viitor, mutîndu-l în azi. Visează viitorul, dar îl şi înfăptuieşte prin efort solidar, unanim. Orizonturile afirmării sale, trasate cu forţă vizionară de documentele de partid aflate acum în dezbaterea întregului popor, a tinerei generaţii, sînt multiple. Unul dintre ele este, desigur, învăţătura. O istorie nouă, un timp nou cer oameni pe măsură. La confluenţa şcolii cu producţia şi cercetarea personalitatea tînărului se dezvoltă cu vigoare, armonios. Tinerii îşi asumă cuceririle spiritului uman, valorile culturii nu dintr-un gratuit gust al perfecţiunii solitare. Învaţă dintr-un profund sentiment al datoriei faţă de patrie şi partid. Ocoliţi de vînturile îndoielii, ei au conştiinţa fermă că opera revoluţionară pe care o durăm solicită o generaţie a competenţei şi ardorii.

A MUNCI — A GÎNDI — A CREA, iată un triptic semnificativ, simbolizînd însăşi condiţia noastră de tineri revoluţionari deschişi spre istorie, spre lumea contemporană. Sub semnul lor ne continuăm ascensiunea spre noile orizonturi ale devenirii noastre comuniste, păstrînd în memorie şi în suflet versurile lui Nicolae Labiş :

„Cavaleri ai stelei roşii sîntem
Visătorii şi făptaşii".

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

cadru complex de educaţie comunistă

● În Festivalul naţional „Cîntarea României", organizat din iniţiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-au decernat laurii celei de-a doua ediţii. Manifestare fără precedent în viaţa ţării, festivalul este un cadru larg şi complex de educaţie comunistă, cu adînci implicaţii şi largi rezonanţe în toate domeniile de activitate, oferind tuturor membrilor societăţii noastre, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, egale şi multiple posibilităţi de afirmare plenară, atît în perimetrul creaţiei tehnico-ştiinţifice, cît şi al creaţiei cultural-artistice.

Pentru a putea defini extraordinara stare de emulaţie a acestei sărbători „a muncii şi creaţiei libere" să evidenţiem, dincolo de statistici, dar şi prin ele, liniile sale de forţă. În această a doua ediţie, în etapa de masă au participat peste 140 000 de formaţii şi cercuri cu aproximativ 3 000 000 de membri, în mare parte tineri. Artiştii amatori şi profesionişti, oameni ai muncii de diferite profesii şi vîrste, elevi şi studenţi — s-au reunit în etapele festivalului într-o democratică şi nobilă competiţie. Astfel, la elevi : 6 395 de formaţii (cor mixt) cu 354 795 de participanţi ; 8 100 formaţii de dansuri populare mixte cu 130 988 de participanţi ; 1 247 formaţii de montaj — 281 903 membri ; 8 199 formaţii de teatru — 114 081 membri ; 7 978 brigăzi artistice — 105 658 membri ; 13 401 cercuri literatură, artă plastică, populară, cinematografică, etnografie şi folclor — 237 141 de membri. Să avem în vedere că în etapa republicană au promovat 1 183 de formaţii, însumînd 21 216 participanţi. Cît priveşte formaţiile naţionalităţilor conlocuitoare, cifrele sînt cît se poate de edificatoare : 6 582 de formaţii cu 155 702 membri.

Formaţiile studenţeşti au reunit în etapa republicană un număr de 274 de formaţii cu 5 538 de participanţi. Studenţii maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, în etapa de masă, au participat cu 916 formaţii însumînd 23 662 de membri.

Se poate vedea, cum spuneam, dincolo de statistici, puternica emulaţie creatoare pe care a stîrnit-o marele festival. Apariţia noilor genuri, aria bogată şi problematica repertoriilor, numărul mare al participanţilor, promovarea talentelor autentice, bogatul conţinut politico-educativ al manifestărilor — toate acestea vorbesc convingător despre însemnătatea Festivalului naţional „Cîntarea României". Pentru că această a doua etapă a confirmat entuziasmul şi forţa de creaţie a poporului nostru, a tinerei generaţii, capacitatea lor de a reflecta, prin mijloacele artei, mesajul profund umanist şi revoluţionar al societăţii noastre socialiste.

A FI TÎNĂR REVOLUȚIONAR

HERR DUMITRU, miner la Aninoasa: „Echipa trebuie să formeze acolo, în adîncuri un singur trup, o singură ființă".

— Sînt mulți tineri mineri la Aninoasa, Herr Dumitru?

— La Întreprinderea minieră Aninoasa muncesc aproape 550 de tineri. Ei sînt nu numai localnici, dar și din Moldova, Oltenia, deci din mai multe zone ale țării. Asta vrea să însemne că această meserie bărbătească își găsește pasionați nu numai prin tradițională ștafetă (a fi miner din tată-n fiu), ci și prin voința unor tineri de a se integra marii familii a minerilor.

— Se vorbește mult despre spiritul de colectivitate dominant între mineri.

— Specificul acestei meserii este, prin definiție, unul de **colectiv**. Echipa trebuie să formeze acolo în adîncuri un singur trup, o singură ființă. Or, nu se poate așa ceva dacă și aici, la suprafață, oamenii nu sînt prieteni, dacă nu se ajută și nu se respectă. Să vă dau cîteva exemple de cum se realizează această legătură între oamenii adîncurilor: intrarea în subteran de unul singur este strict interzisă, decalajul între mineri, în timpul lucrului, nu trebuie să fie mai mare de 20 de m, un tînăr lucrează totdeauna alături de un miner cu mai multă experiență.

— Cum este viața la Aninoasa?

— Așa cum o arată cadrul natural: nici nu-ți vine să crezi că toate aceste dealuri acum înverzite, rotunde, cu pante dulci sînt perforate metodic pe dedesubt. Nici despre Aninoasa nu poți spune, văzînd-o, că ar fi altceva — mă gîndesc la cei care nu au văzut așezări miniere decît în fotografii de epocă — decît o așezare a României socialiste. Oamenii trăiesc și muncesc cu conștiința deplinei lor libertăți, cu conștiința împlinirii lor umane. Din 1870, de cînd se exploatează cărbune la Aninoasa, oamenii au văzut și au trăit multe. Dar, spun cei bătrîni, niciodată ca acum munca, meseria, viața nu au fost mai în siguranță.

TRAIAN INDRIEȘ, activist al Comitetului județean U.T.C. Arad: „Tineretul este o certitudine fermă a viitorului comunist al României".

— Ce este stilul de muncă al unui activist, tovarășe Traian Indrieș?

— Este un lucru esențial. Aici trebuie să-ți dovedești omenia și să dovedești prin aceasta omenia politicii noastre. Trebuie pătruns la sufletul omului.

— Și cum se realizează acest lucru?

— Prin ceea ce spui, prin cum spui, prin ceea ce faci. Tinerii se adresează secretarului sau activistului pe care-l cunosc, pe care l-au văzut de multe ori în mijlocul colectivului. Sînt anumite probleme, pe care nu le poți discuta în adunările generale sau în colectiv. Ele trebuie rezolvate cu ajutorul colectivului, e adevărat, dar cu multă înțelegere, cu mult tact. Eu cred că un activist trebuie să fie, cu excepția timpului afectat programelor de instruire, de transmitere de sarcini sau problemelor organizatorice, mereu, inclusiv duminicile, în mijlocul organizațiilor. Pentru că din contactul nemijlocit pe care îl ai cu oamenii, intri în posesia problemelor cu care se confruntă. Stînd în birou și ducîndu-te numai la adunările generale, nu ai avea ce să spui tinerilor, nu ai avea cum să răspunzi întrebărilor lor.

— Și ce probleme ridică tinerii?

— Cele mai multe probleme ridicate sînt legate de îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan. Dar nu lipsesc cele legate de etică, de echitate. De multe ori ele sînt într-o strînsă dependență. Iată, să vă dau un exemplu, un tînăr de la I.V.A. avea greutăți în procurarea unor materiale pentru realizarea unui dispozitiv de oprire a mașinilor în gol. El a căutat sprijin în primul rînd în organizația U.T.C. și sprijinul nu s-a lăsat așteptat.

— Care credeți că sînt coordonatele esențiale ale tinerilor?

— Tineretul nostru este entuziast și harnic, cu un exemplar simț al responsabilității politice. El reprezintă o certitudine fermă a viitorului comunist al României.

IOAN COSTEA, tehnician: „Noi avem șanse de afirmare prin afirmarea noului"

— Răsfoind dosarul cu creații tehnico-științifice, am întîlnit în dese rînduri numele dumitale. Am ținut cu tot dinadinsul să stăm de vorbă pentru că mi s-a spus că ești foarte timid. Cum se împacă timiditatea dumitale din relațiile zilnice cu cei din jur, cu îndrăzneala de a propune, de a imagina instalații, dispozitive, aparate și chiar mașini care au caracter de inovații și invenții?

— Probabil că-mi păstrez dramul de fantezie pe care-l am — și pe care alții îl cheltuie în discuții sau amuzamente — numai pentru ceea ce lucrez. Vreau să spun că sînt timid, dar nu rezervat, că nu-mi place să vorbesc mult, dar îmi place să ascult.

— Cum este colectivul din care faci parte?

— Întreprinderea de accesorii pentru mașini-unelte are o vîrstă relativ tînără, iar vîrsta medie a oamenilor de aici este de 23—24 de ani. Colectivul este dornic de afirmare. Și noi avem această șansă de afirmare prin, ca să zic așa, afirmarea noului.

— Este dificilă munca în cercetare?

— Cercetarea este lucrul care îți încearcă toate puterile. Trebuie să depui o muncă titanică, dar rezultatele recompensează toate eforturile depuse.

— Și care sînt rezultatele?

— Contează, cred eu, mai puțin cele imediate. Un dispozitiv, o mașină abia îmbunătățite, pot fi oricînd depășite de altele cu randament mai bun, mai ieftin, dar rămîne satisfacția, dar și mîndria că ai participat la ceva cu o idee. Rămîne tocmai această încredere că oricînd poți face ceva și mai bun. Or, la cerințele actuale ale industriei, la cerințele timpului pe care-l trăim a fi gata oricînd să-ți aduci contribuția la bunul mers al întreprinderii este un sentiment de împlinire umană.

— Care-ți sînt cei mai buni prieteni?

— Prieten sînt cu toată lumea. De înțeles, mă înțeleg cel mai bine cu cei cu care îmi pun în practică ideile: Loprich Ioan, Brad Samoilă, Petric Aron, Lupșan Nicolae, Mu-

reșan Valer, Sălăjean Ion, Turcu Mircea. Sintem în întreprindere și români și maghiari și germani, dar, cum spune o vorbă, ne avem ca frații.

MIHAI OLOS, artist plastic : „Plecăm, cu sufletul, cu spiritul, cu arta noastră din folclor, spre a ne întoarce tot la folclor"

— Mihai Olos, dictează-mi cîteva date pentru fișa la personală !

— Scrie : artist plastic de la Baia Mare.

— Numai atît ?

— O să vedem de-o fi mult, de-o fi puțin, la sfîrșitul discuției noastre.

— De unde vii ?

— Plecăm cu sufletul, cu spiritul, cu aria noastră din folclor, spre a ne întoarce tot la folclor. Folclorul ține de tradiția și perenitatea noastră. În Maramureș totul este folclor. Nici un artist plastic nu s-a ridicat încă la nivelul folclorului de aici. Încă nu s-a pictat sau nu s-a executat o tapiserie care puse lîngă un covor maramureșean să-l bată. Nici un sculptor nu a bătut biserica din lemn din Rogoz. Vreau să spun că de la folclor învățăm cu toții și tindem să devenim cu toții folclor. „Ar fi trebuit ca lui Brâncuși să i se permită să rămînă un mare anonim", spunea Barbu Fundoianu. Spre anonimia folclorică tinde întreaga cultură modernă.

— Cum se păstrează datele spirituale ale Maramureșului acum, în acest an, 1979 ?

— Desigur, noi ne punem problema păstrării cît mai nealterate a culturii noastre populare. Dar este vorba de o păstrare în spirit, de o păstrare mobilă.

— Nu e un paradox ?

— Cunosc ciberneticieni, fizicieni, arhitecți care își fac datoria cu aceeași vigoare și temeinicie cu care părinții lor își construiau casa sau își lucrau pămîntul, care lucrează în domenii ultramoderne și intră firesc pe poarta-altar a casei părintești și ies în sat îmbrăcați în portul de odinioară, dacă nu și-l duc și-acolo unde trăiesc.

— Deci nu-i un paradox ?

— Nu. Paradoxurile sînt apanajul culturilor noi, nicidecum ale celor de mii de ani.

— Care este elementul susținător al artei din vremurile noastre ?

— Același ca și cel de ieri, ca și cel de mîine : autenticitatea. Autenticul are o grijă continuă de ansamblu, de întreg, pe cînd minciuna nu privește decît imediatul.

— Cît de mare este mișcarea de amatori din Baia Mare ?

— Este foarte mare. După cîte știu eu, Asociația artiștilor amatori din Maramureș numără 90 de membri.

— Și ce înseamnă asta ?

— Asta înseamnă o șansă în plus de a avea artiști. Nici populari, nici amatori, nici profesioniști. Artiști pur și simplu.

— Și acum, vorbind despre tine, Mihai Olos ?

— Eu sînt un artist plastic din Baia Mare pentru care Maramureșul este un spațiu spiritual. Încerc să devin folclor așa cum numai marii anonimi ai folclorului știu să fie.

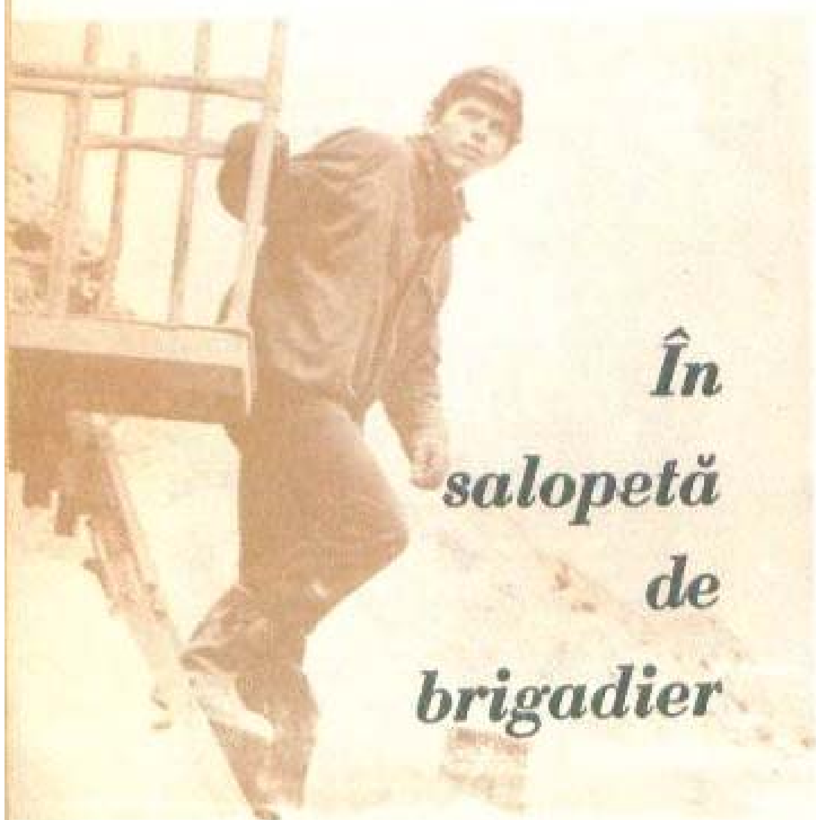
GHEORGHE TAMPA, frezor : „Istoria noastră este o istorie a păstrării libertății"

— Ce este o freză ?

— Freza este mașina de prelucrare a metalelor prin așchiere și produce roți dințate — de la roțile ceasornicului pînă la roțile care ridică brațele macaralei — pinioane și altele.

— Și dumneavoastră, de exemplu, ce faceți ?

— Unitatea noastră este de profil confecții piese auto, iar beneficiari sînt magazinele de piese auto. Dar un beneficiar principal este uzina „Tractorul" din Brașov, căreia îi livrăm toate tipurile de pedale pentru tractoarele care se fac la export.

În salopetă de brigadier

Dacă în anul 1978 existau doar două șantiere naționale ale tineretului, respectiv cele de la Canalul Dunăre — Marea Neagră și Combinatul minier Oltenia, în primăvara anului 1979 au mai fost deschise încă 4 șantiere naționale la Combinatul siderurgic Galați, Combinatul Petrochimic Midia—Năvodari, Centrala electrică și de termoficare Zalău și Complexul de irigații Viișoara — Teleorman. Brigadierii din aceste șantiere au de executat în acest an lucrări, la obiectivele preluate, în valoare de peste 850 milioane lei.

Forța de muncă existentă la începutul anului 1979 pe șantierele naționale a sporit cu 4 925 tineri calificați în diverse meserii, cu 2 915 muncitori necalificați și cu 9 000 de elevi și studenți. Pe lîngă fiecare din cele 6 șantiere naționale au fost înființate cursuri de calificare, peste 2 500 tineri fiind cuprinși numai în acest an la aceste forme de pregătire în meseriile de mecanici, dulgheri, zidari, fierari betoniști, sudori, electricieni.

— Este o muncă migăloasă ?

— La noi în secție — secția sculerie SDV — nu se fac piese prea mari. Se lucrează o lună sau două la o sculă, depinde de complexitatea lucrării, și la sfîrșit are așa, mărimea unei cutii de chibrit. Ca unitate de măsură este mm, dar practic se lucrează numai în zecimea și sutimea de mm.

— Multe lucruri le-ați învățat în școală, multe — aici. Cum vi se pare acum după 6 ani de cînd ați venit în secție, mediul muncitoresc ?

— Locul de muncă este a doua familie. Ba pot spune că uneori este familia căreia îi acorzi cele mai multe ore din zi. Așa încît aici mi se pare că reușești să te definești ca om : îți se dezvoltă simțul de răspundere, de colectivitate. Cu timpul, de exemplu, te obișnuiești așa de tare cu oamenii încît ajuți pe cineva din simplul motiv că aveți același țel, că faceți parte din aceeași familie muncitorească. Un insucces al cuiva este al tuturor. La fel cu bucuriile. Îngîmfarea, egoismul dispar din acest mediu, fiind sancționate chiar de la început prin vorbe de duh. Te simți jenat cînd auzi zicîndu-se despre tine cînd ai luat-o razna : „că doar n-ai inventat tu umbra copacului și mersul pe jos ca să fii tratat ca un monument al naturii".

— Aveți acasă, în bibliotecă, foarte multe cărți de istorie. De unde provine pasiunea pentru istorie ?

— Din necesitate și curiozitate : pentru a cunoaște un om, un popor, o țară trebuie să-i cunoști trecutul. Și privind în trecut, poți măsura mai exact dimensiunile prezentului.

— Și pe dv. ce v-a învățat istoria țării noastre ?

— Am înțeles că istoria noastră este o istorie a păstrării libertății, o istorie care a fost scrisă cu sînge, dar o istorie în care faptele oamenilor au rodit, iar ultimii treizeci și cinci de ani mi se par a fi cel mai însemnat pas pe care l-am făcut noi ca popor vreodată.

— Și ce înseamnă să fii tînăr în acest an, al treizeci și cincilea, al celui mai important pas din istoria noastră ?

— A fi tînăr înseamnă a fi om cu multiple îndatoriri față de toți cei ce ne-au deschis drumul către libertate. A fi tînăr înseamnă a nu trece la odihnă înainte să obosești. Asta ca să poți duce mai departe ceea ce au înfăptuit înaintașii, să întărim drumul generației viitoare.

MARIA IVANCA, inginer chimist : „Cea mai mare cucerire a acestor ani este libertatea omului de a gîndi"

— Maria Ivanca, sînteți inginer chimist și lucrați la o întreprindere de strunguri. Este acesta un paradox ?

— După terminarea facultății, am fost repartizată în uzina de strunguri, în laboratorul uzinal. Cercetările, temele de cercetare, precum și găsirea soluțiilor tehnice pentru înlăturarea risipei de metal mi-au fost impuse de necesitățile producției.

— Și cum poate ajuta un chimist o întreprindere a cărui producție se axează pe metal ?

— Cercetarea multidisciplinară nu mai este o noutate. Ea oferă posibilitatea găsirii unor soluții problemelor ce nu puteau fi rezolvate sau se rezolvau prin metode greoaie și costisitoare, în alte domenii.

— Vă rog să concretizați cele spuse cu descrierea cîtorva din cele șapte invenții brevetate.

— În 1973 am obținut un lac incolor de protejare a tăblițelor indicatoare. În felul acesta, nu a mai fost nevoie ca seturile de tăblițe să fie dublate (se cereau astfel de dubluri mai ales la produsele pentru export) și am făcut economie de metal. Pentru remedierea defectelor de turnare la piesele din fontă și oțel (sufluri, găuri care ar transforma piesa

Concomitent cu șantierele naționale ale tineretului au mai fost deschise 5 șantiere județene, de interes național, la Combinatul industrial pentru construcții de mașini Bistrița, Combinatul chimic Giurgiu, Hidrocentrala Porțile de fier II, Întreprinderea de utilaj minier Filipeștii de Pădure, Întreprinderea de mașini unelte grele pentru deformare plastică Dorohoi. Pentru realizarea la timp a acestor obiective industriale, de mare importanță pentru economia noastră, în aceste 5 șantiere își vor desfășura activitatea 1 520 tineri muncitori calificați și necalificați, precum și aproximativ 5 000 elevi și studenți, în perioada de practică productivă.

În toate județele țării au mai fost deschise 127 șantiere locale și județene de muncă patriotică, în construcții, sau în perimetrul unor viitoare complexe de irigații. Peste 20 000 de tineri își vor desfășura activitatea în aceste șantiere, ei urmînd să contribuie la construcția unor obiective economice sau social-culturale, la execuția unui important volum de lucrări în agricultură și silvicultură. De asemenea în vederea strîngerii la timp a recoltei au fost organizate în aproape fiecare localitate tabere de muncă patriotică, cîteva sute de mii de muncitori, elevi și studenți participînd la culesul legumelor și fructelor, la depozitatul acestora.

Pentru înfăptuirea tuturor obiectivelor propuse, programul de asigurare și perfecționare a forței de muncă a cunoscut importante îmbunătățiri. Astfel, pe lîngă cursurile de calificare ce-și desfășoară activitatea în șantierele naționale, au mai fost înființate zece centre de calificare la Popești-Leordeni, Roman, Turnu Măgurele, București, Dr. Petru Groza, Aiud, Borșa, Gura Humorului, Moldova Nouă, Abrud. De aici vor pleca în șantierele tineretului numai în prima parte a anului 1980 peste 1 000 de tineri calificați în meseriile de mecanici utilaje, conducător auto, mașinist pentru utilaje de ridicat și transport.

N. MILITARU

într-un rebut) am realizat un chit metalic numit metaloplast. El are aspectul, luciul și proprietățile metalului, putîndu-se prelucra ca orice metal. Duroplastul — alt chit sintetic — ajută la remedierea defectelor și executarea curburilor la modelele de turnare din lemn.

— Cum se ajunge la realizarea unei invenții ?

— Mai întîi păstrînd o permanentă legătură cu producția, văzînd care sînt necesitățile. Apoi, urmează stadiul cercetării literaturii de specialitate. Și în final punerea în ecuație a problemei.

— Și care ar fi necunoscutele ?

— Trebuie ca produsele tale să fie simple, să aibă la bază materii prime ușor accesibile la un preț de cost cît mai mic, să poată înlocui cu succes produse similare din import.

— Care vi se pare cea mai mare cucerire a anilor socialismului ?

— Libertatea omului de a gîndi, ceea ce îi dă puterea de a se întrece cu alții și, în primul rînd, cu sine.

HERTA NIKOLAUS : „Români și sași vorbesc limba comună a faptelor ce le aduc lumina, bucuria, fericirea"

— *Herta Nikolaus, am văzut mulți oameni salutîndu-se și salutînd pe oricine în Mănărade.*

— Este o dovadă a faptului că oamenii se știu și sînt prieteni și întîmpină cu prietenie orice nou venit. Localitatea noastră datează încă din secolul al XI-lea și oamenii se mîndresc cu cîteva fapte intrate în istorie — venirea revoluționarilor de la 1848 la Mănărade, ocuparea proprietăților mînăstirești la 1918 și multe altele încă la care au participat deopotrivă români și sași. De aceea, se simt ei legați unii de alții. Conviețuirea lor îndelungată, bazată pe respect și bună înțelegere i-au făcut să-și iubească locul unde s-au născut, țara în care trăiesc.

— *Ești învățătoare. Ce sentimente cultivi elevilor tăi ?*

— Aceleași pe care mi le-au cultivat și mie dascălii și părinții : iubirea de patrie, respectul și încrederea în om. Noi toți de aici am fost crescuți în cultul acestor sentimente și dacă de-a lungul anilor ne-am simțit o familie unită — chiar dacă vorbim românește sau nemțește — cu atît mai mult și mai temeinic ne simțim azi ca o singură familie vorbind, români și sași, limba comună ce ne aduce lumina, bucuria, fericirea. Ne respectăm tradițiile și obiceiurile, portul și cîntecul făcînd din prezența lor un monument artistic. Fie că ne numim Vasile Stroia, Hermine Maier, Ana Albu, Georg Speck, Viorica Aron sau Hermine Benning participăm la viața comunei, socială, politică, culturală, cu aceeași pasiune și dăruire, cu aceeași încredere în destinul nostru liber și fericit.

ILYES ZOLTAN : „Sînt de la Miercurea Ciuc. Mi-am găsit rostul, prieteniile și împlinirea în Valea Jiului, după cum sînt convins că mi le-aș fi găsit oriunde în patrie"

— *Tovarășe Ilyes Zoltan, mi-ați spus că sînteți de la Miercurea Ciuc. Care este povestea așezării dumneavoastră în Valea Jiului ?*

— Am venit prin repartiție și, recunosc, cu gîndul de a pleca. Sigur că înainte de a ajunge într-un alt loc decît acela unde te-ai născut te gîndești să te întorci acasă. Dar gîndul acesta se spulberă de îndată ce recunoști în fiecare loc al țării aceleași trăsături ce unesc într-o patrie a demnității, a libertății, a drepturilor egale români, maghiari, germani. Omenia, prietenia, dorința de a fi

Vîrsta uniformelor albastre

O imagine obișnuită, familiară, de-acum tuturor — tinerii în uniforme albastre, de culoarea cerului. I-am întîlnit în atîtea împrejurări — la marile demonstrații și la manifestările tradiționale, pe cîmpul de instrucție și pe șantierele tineretului, în școli și întreprinderi, defilînd, în cîntec, sub flamurile roșii pe marile bulevarde ale țării — trezindu-ne, de fiecare dată, emoția și încrederea, dîndu-ne certitudinea că viitorul are fii bravi.

...Așa cum bine știm, în urmă cu 11 ani, conducerea partidului a încredințat Uniunii Tineretului Comunist sarcina de onoare, dar și de mare cinste și răspundere, de a se ocupa de pregătirea tineretului pentru apărarea patriei, parte integrantă din procesul educațional al tinerei generații. Astfel, anual, participă la această activitate în jur de un [illegible] de tineri. Modul cum se pregătesc pentru apărarea patriei, pentru muncă și viață, în calitate de viitori constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate și apărători ai

de folos te fac să te simţi pretutindeni acasă. Aşa m-am simţit eu la Lupeni, aşa cred că m-aş fi simţit în orice colţ din România de azi.

— *Vă ocupaţi la I.F.A. Viscoza, în cadrul serviciului învăţămînt, de practica elevilor. Cum o priviţi dumneavoastră, ca tînăr ce abia aţi terminat stagiatura ?*

— Şansa fiecărui copil din această ţară este de a se fi născut şi de a fi crescut într-un climat ce favorizează dezvoltarea personalităţii umane. Strînsa legătură a şcolii cu uzina, legarea învăţămîntului de practică pregătesc elevii pentru viaţă, pentru a păşi cu fruntea sus la viitoarele locuri de muncă. Numeroase cazuri de integrare rapidă în viaţa întreprinderii noastre a unor absolvenţi de liceu se constituie în argumente hotărîtoare pentru realismul unui astfel de sistem pedagogic. Continua lui perfecţionare va reuşi să dea specialiştilor de mîine nu numai îndemînare practică, simţ de organizare, disciplină în producţie, dar şi cunoştinţele necesare lucrului la instalaţii şi maşini moderne.

— *Dacă vi s-ar cere să vă definiţi într-o schiţă de portret, ce-aţi spune ?*

— Ilyes Zoltan este un tînăr subinginer chimist, care a beneficiat de toate condiţiile pentru a se împlini ca om. S-a născut la Miercurea Ciuc, trăieşte şi munceşte la Lupeni egal în drepturi şi îndatoriri ca orice cetăţean al Republicii Socialiste România.

VASILE GLIGA : sudent : „Coordonata esenţială a generaţiei mele mi se pare a fi încrederea în om"

— Vasile Gliga, eşti student al Facultăţii de hidrotehnică din Iaşi, în anul II şi ai 27 de ani. De ce aşa tîrziu ?

— Da, am 27 de ani, sînt căsătorit, am o fetiţă. Soţia mea termină anul acesta facultatea. Sînt calificat, am categoria a IV-a. Am mai completat datele biografice pentru că ele erau necesare înţelegerii cu dreptate a acestei propoziţii : sîntem 12 fraţi...

— Explică-mi, te rog, ce înseamnă acest „cu dreptate" ?

— Înseamnă ca propoziţia să nu aibă o turnură sentimentală. Vreau să spun că privind viitorul bărbăteşte şi avînd încredere în el, poţi reuşi să începi o facultate la 27 de ani. Nu încercînd ani de zile la facultăţi, nu refuzînd munca.

— Dar cum ?

— Crezînd în societatea noastră profund umană, crezînd în posibilitatea fiecărui om de a se împlini aşa cum şi-o doreşte, aşa cum îi sînt aptitudinile.

— Şi la dumneata cum s-au întîmplat toate astea ?

— Soţia mea provine tot dintr-o familie cu 12 copii. A urmat ea mai întîi facultatea, eu am continuat să lucrez. Am stat împreună într-un cămin studenţesc, ea a primit bursă. Acum urmez eu facultatea. Nu-i prea complicat cum s-au întîmplat.

— Care ţi se pare coordonata esenţială a acestei generaţii din care faci parte ?

— Născută şi crescută în cultul pentru valorile omeniei, în cultul pentru această valoare supremă care este omul, coordonata esenţială a generaţiei mele mi se pare a fi tocmai încrederea în om.

— Prima vacanţă studenţească ţi-ai petrecut-o pe Şantierul naţional Canalul Dunăre — Marea Neagră.

— Da, şi mă bucură acest lucru. Mai întîi pentru că există mîndria unui tînăr de a putea spune „şi eu am fost acolo". Apoi pentru că, ţinînd această lucrare de profilul facultăţii noastre, chiar dacă abia îi învăţăm abecedarul, gîndesc că nu e rău să înveţi a citi dintr-o carte fundamentală. Şantierul este o astfel de carte fundamentală.

---

cuceririlor revoluţionare ale poporului nostru, deci deprinderile şi măiestria însuşite în orele de pregătire militară le-am constatat în numeroase manifestări tinereşti, exerciţii şi examene. Unul dintre ele — în care-şi verifică aptitudinile de luptători destoinici, cunoştinţele şi calităţile fizice şi morale — este consacrat sub denumirea intrată de mult în cotidian — „Complexul aplicativ pentru apărarea patriei". Am văzut la lucru, mai exact în exerciţiu, nu o dată, pe cei mai buni dintre cei buni, aleşi anume să-şi demonstreze aptitudinile cu prilejul manifestărilor ce au loc, în fiecare an, la 2 mai — Ziua tineretului. Concursul începe, de fapt, ca orice competiţie, cu etapa de masă, la nivelul centrelor de pregătire la care iau startul toţi tinerii care participă la activitatea de pregătire pentru apărarea patriei.

Dar iată şi alte cîteva informaţii privind amploarea acestei activităţi de pregătire a tineretului pe care o desfăşoară, cu succes, organele şi organizaţiile U.T.C. sprijinite de factorii cu atribuţii în acest domeniu. Nu este lipsit de importanţă să vă amintim că activitatea de instruire militară generală este completată şi de o pregătire de specialitate care se desfăşoară în cadrul cercurilor tehnico-aplicative. La ora de faţă există peste 11 000 de asemenea cercuri, cuprinzînd circa 1 000 000 tineri, care se pregătesc în diferite specialităţi, precum : aviaţie, marină, grăniceri, transmisiuni, vînători de munte, alpinism, tir, judo, karturi, orientare turistică, modelism, radioamatorism, auto-moto şi altele. Este lesne de înţeles că tinerii care fac parte din aceste cercuri nu numai că-şi împlinesc o mare pasiune, ci se pregătesc într-o anume specialitate, care le este de mare folos atît pentru serviciul militar, cît şi, în general, pentru muncă şi viaţă.

Datorie de onoare, înaltă obligaţie înscrisă în codul comuniştilor şi uteciştilor, în conştiinţa cetăţenească a fiecăruia, suprema îndatorire — apărarea patriei — este cauza întregului nostru popor.

VASILE CĂBULEA

ECATERINA MUŞEŢOIU, electronist la Intreprinderea de piese auto semiconductoare, Băneasa – Bucureşti : „Am vrut să fac o meserie frumoasă şi modernă".

La cei 21 de ani ai săi, Ecaterina Muşeţoiu face parte din personalităţile intreprinderii şi — pare un paradox, nu ? — dintre oamenii cu vechime. Făcusem cunoştinţă cu ea (un fel de a spune) pe aleea fruntaşilor unde părea — fotografie infidelă sau sfiiciune de om care nu face nimic cu gindul de a ieşi in evidenţă ? — mult mai reţinută şi mai... paşnică. Este insă volubilă şi tot timpul in mişcare, avind mereu cite ceva de rezolvat. Ne roagă să fim foarte expeditivi.

— Aşadar, intrebări-fulger. Ce calităţi sint necesare unui electronist ?

— Corectitudine, iniţiativă, indeminare, răbdare, spontaneitate.

— Cum aţi devenit confecţioner de piese radio ?

— După absolvirea primei trepte a liceului am vrut să fac o meserie frumoasă şi modernă, o meserie de azi şi de miine.

— Ce trebuie apreciat mai mult la un tinăr?

— Curajul. El se poate manifesta in luptă, aşa cum chiar pe aceste locuri au făcut-o mulţi tineri ; dar pentru noi, tinerii de azi, curaj inseamnă mai ales a nu te mulţumi cu ce ai realizat pină acum citeva clipe, de a nu ezita niciodată, de a nu considera că există impasuri sau piedici de netrecut.

— Aveţi curaj ?

— Da. Pentru faptul că muncesc aici, că-mi continui studiile la seral — la liceul de electronică — şi că vreau să incerc admiterea la facultate. Iar pentru un om al colectivului, iniţiativa este şi ea un semn al curajului.

FILIMON VOICU, elev la Liceul de matematică-fizică – Timişoara : „Pentru a fi un bun matematician, intuiţia nu e suficientă".

— Ce inseamnă să fii un bun matematician ? Te intreb asta, cunoscindu-ţi rezultatele obţinute la olimpiade, precum şi o selecţionare a ta in lotul olimpic de pregătire.

— Iţi trebuie multă inventivitate, dar e necesară şi experienţa, ca să nu mai vorbim de studiu, de punerea la curent cu noutăţile, de ritm constant de lucru.

— Poţi fi un bun matematician chiar dacă eşti lipsit de talent deosebit in această direcţie ?

— Nu foarte bun. Talentul şi pasiunea se leagă strins intre ele. Trebuie apoi format un anume mod de gindire — care se aplică in mod special matematicii — adică logic, speculativ. Ai nevoie, apoi, de multă răbdare pentru a duce pină la capăt formalizările. Pentru un bun matematician, pentru unul adevărat, adică, intuiţia nu e suficientă.

— Ce pasiuni ai in afara matematicii ?

— Schiez, ascult multă muzică, imi place să dansez, fac tot ce face oricare tinăr de virsta mea — adică in jur de 17 ani. Fireşte, insă, cel mai mult timp dedic tot matematicii, dorind ca la absolvirea liceului să devin student al politehnicii. Am nevoie, de aceea, de foarte mult studiu individual, pentru că nu numai cunoştinţele teoretice de bază trebuie cunoscute, ci trebuie dezvoltată la maximum puterea combinatorie, aceea de a putea lucra cu ele in orice condiţii date. Numai prin foarte mult exerciţiu poţi ajunge la o mare uşurinţă a inţelegerii, la putere mare de anticipare — ceea ce sint alte condiţii necesare unui matematician cu adevărat de valoare, aşa cum aş vrea eu să devin.

IOAN MANEA, medic, directorul spitalului teritorial Vidra, judeţul Vrancea : „Cind spunem totul pentru om, nu ne indepărtăm cu nimic de sensul cel mai profund al cuvintelor".

— Ar fi, poate, inutil să discutăm cu un medic despre ceea ce l-a indemnat să-şi aleagă profesiunea pe care o are acum...

— Dimpotrivă, nu este deloc inutil. Vedem cu toţii că admiterea la facultatea de medicină este din ce in ce mai dificilă din pricina marelui număr de candidaţi. Acest lucru vorbeşte de la sine despre faptul că medicina este o meserie frumoasă, mult indrăgită.

— Ce drum aţi parcurs, pentru a ajunge la Vidra ?

— Unul nu tocmai scurt şi nu tocmai simplu. Am urmat, după terminarea liceului, şcoala sanitară din Galaţi. Apoi am devenit student al Medicinii ieşene. N-am vrut să rămin asistent aici pentru că eu imi iubesc profesia ca practician, in primul rind. Aşa incit am venit in ţara Vrancei, la Nereju. Am muncit cu drag, cu patima pe care o pui atunci cind te vezi că ai atins ceea ce ai visat multă vreme. Apoi, după scurt timp, am fost numit director al spitalului din Vidra.

— Cum v-aţi despărţit de Nereju, dacă spuneţi că aţi muncit cu multă pasiune acolo?

— Eu nu iubesc o localitate anume, ci Ţara Vrancei in ansamblul ei şi, mai presus de ea, Ţara noastră, din hotar in hotar. Am venit aici pentru că am fost convins că pot face mai mult bine oamenilor. Noi, medicii, cind spunem „**totul pentru om**", nu ne indepărtăm cu nimic de la sensul cel mai profund al cuvintelor.

—Ce inseamnă acest „totul pentru om", atit de adesea auzit ?

—Exact ceea ce spune — că trebuie să pui semenul in suferinţă inaintea ta. Că trebuie să nu uiţi nimic din ceea ce ştii şi din ceea ce afli, mai mult, să inveţi necontenit. **Totul pentru om** este o deviză care se ridică deasupra cuvintelor, vizind chiar modul in care trebuie privit intreg cursul societăţii de azi şi de miine.

ELENA COZMA, muncitoare, Combinatul de fire şi fibre sintetice – Săvineşti : „O muncă ce nu işi acordă o clipă de răgaz, ce nu admite un singur rabat de la calitate".

La Săvineşti, intre cei peste 8 000 de oameni ai muncii de la combinat, este nespus de greu să alegi un interlocutor — şi asta pentru simplul motiv că oricare ar avea să-ţi spună o seamă intreagă de lucruri interesante. Dacă ne-am oprit cu alegerea asupra Elenei Cozma, aceasta se datorează şi faptului că ea este secretara organizaţiei U.T.C. Textil 4, cea mai mare din combinat, un loc de muncă unde un procent de peste 90% din intreg personalul il reprezintă tinerii.

— Secţia şi organizaţia noastră U.T.C. sint, de mai multă vreme, fruntaşe pe combinat. Desigur, „secretul" acestei performanţe este munca. Dar o muncă ce nu-şi acordă o singură clipă de răgaz, ce nu admite un singur rabat de la calitate. Iată, „vitrina calităţii",

inițiativă existentă în toate întreprinderile din țară, este — la noi — nu o simplă expoziție, ci — înainte de orice — o acțiune. Prin intermediul său se fac cunoscute rezultate deosebite, inițiative, preocupări pentru inovare sau raționalizare. Ne punem în permanență problema ca, zi de zi, producția să sporească, ca toți tinerii să înțeleagă că prezența în fața unei mașini este un act de înaltă responsabilitate, iar munca făcută, un act de patriotism. Prin aceste probleme mereu aflate în fața noastră, prin căutarea unor mereu mai eficiente soluții de rezolvare se explică și bunele noastre rezultate.

NICOLAE RUSAN, modelor, Intreprinderea mecanică – Alba Iulia : „Cînd lucrezi într-o secție – model...".

— Spune-mi, Nicolae Rusan, îți iubești cu adevărat profesia ?

— E o profesie minunată — acesta este cel mai sincer și mai adevărat răspuns. Prin secția noastră, modelare, se nasc toate produsele întreprinderii. Noi sîntem cei care elaborăm „piesa-mamă", așa încît vă dați seama ce ar însemna o greșeală, cît de mică, pentru toată producția noastră...

— Toți colegii tăi gîndesc așa ?

— Cînd lucrezi într-o secție — model, cum este cea a noastră, îți afli în tovarășii de muncă tot atîția părtași la bucurii, la preocupări, dar și la gînduri. Ori că v-am spus eu ceea ce v-am spus, ori că v-ar fi vorbit Gheorghe Soporan, sau Grigor Bădilă sau Liviu Vasiuc, era același lucru.

— Cum își crește o întreprindere fiii ?

— Păi, și-acum, întreprinderea e chiar ca foarte tînără. Oamenii ei — la fel. Media de vîrstă la noi nu depășește 22 de ani. Și, nu putem trece cu vederea acest aspect, a trebuit să-și crească și să-și educe singură forța de muncă. Dar să-i vedeți acum pe fiii moților care lucrau altădată ciubăre pe vîrf de munte cum stau în fața mașinilor, de ți-e mai mare dragul, și să-i auzi vorbind de conștiință și de disciplină muncitorească, de parcă ar fi aici de-o viață, nu de doi-trei ani. Și nu doar că vorbesc despre acestea, dar le pun în practică. Așa se face că întreprinderea merge foarte bine, deși se bizuie pe oameni despre care s-ar putea spune că n-au experiență. Dar au drag de muncă. Atunci cînd primim o schiță pe care trebuie s-o descifrăm, ne-apucă noaptea, dar nu plecăm pînă n-am dibuit ce trebuie făcut a doua zi. Așa își crește întreprinderea fiii.

NECULAI DAVID – lăcătuș, Intreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare – Focșani : „Cu gîndul la anul care vine, ne-am pus o seamă întreagă de probleme".

— Întreprinderea la care lucrezi se află în plin proces de modernizare, de dezvoltare. Cum va arăta ea în anul viitor ?

— Cu oricine ați vorbi acum, aici, veți afla că acest viitor al întreprinderii, nu tocmai îndepărtat, reprezintă principala noastră grijă.

— E foarte firesc să fie așa...

— Da, dar cu gîndul la anul care vine, ne-am pus și o seamă întreagă de probleme. În 1980, la I.D.S.M.S.A. vor intra în fluxul de producție ultimele capacități proiectate ; numărul personalului muncitor se va ridica la 5 000. Pregătind acest moment — de fapt, un nou început pentru noi — ne gîndim la creșterea nivelului calitativ al tuturor produselor noastre, la intensificarea muncii de cercetare științifică, de proiectare — în care sînt angrenați foarte mulți oameni din întreprindere, ingineri, tehnicieni, muncitori — și, firește, la economisirea de energie electrică, de materii și materiale, toate acestea în dorința de a obține un loc fruntaș în cadrul întrecerii uteciste „Tineretul — factor activ în îndeplinirea cincinalului revoluției tehnico-științifice". Pentru că, în condițiile dezvoltării întreprinderii, vă închipuiți cît de mulți tineri vor lucra aici și ce mari sarcini ne vor sta în față.

— Ați găsit, pînă acum, soluții acestor probleme ?

— Desigur, am discutat, ne-am consultat, s-au făcut nenumărate propuneri... Dacă întîmpinăm vreo dificultate, aceea e de a opta pentru cea mai bună dintre ele, pentru cele mai bune, de fapt. Oricum, un lucru rămîne sigur : noi, toți tinerii de-aici, sîntem convinși că, și în viitor, întreprinderea noastră se va număra printre cele fruntașe din municipiul Focșani.

ANGELA GĂGEA, muncitoare la Intreprinderea „Porțelanul"-Curtea de Argeș : „Nu e indiferent nimănui dacă bunurile de uz casnic arată frumos sau urît".

— La cei 24 de ani ai tăi, te numeri deja printre muncitorii cu vechime și prestigiu ai întreprinderii. De aceea ești pe deplin îndreptățită să răspunzi la o prima întrebare, legată de ceea ce crezi despre colectivul în mijlocul căruia lucrezi.

— Eu sînt primitor-distribuitor și pot spune că-mi trec prin mîini mare parte din produsele întreprinderii. Iar aceste produse vorbesc despre oamenii întreprinderii. De acest lucru se leagă nu doar o simplă părere a mea, ci o convingere — la care se pot alătura toți cei care cumpără produsele noastre : marca „Porțelanul"-Curtea de Argeș reprezintă o garanție a calității și a frumuseții.

— Ești, se vede cu ușurință, foarte mîndră de ceea ce se realizează aici...

— Această mîndrie, a noastră, a tuturor, ne răsplătește astăzi pentru o muncă încordată, de ani de zile. O muncă ce a implicat nu doar eforturi, dar și o îndrăzneală pe care nu mă sfiesc să o numesc revoluționară.

— Ce fel de îndrăzneală ?

— Aceea de a gîndi, proiecta și executa mereu noi modele, de a asimila în permanență produse noi, care de care mai frumoase, mai pretențioase ca execuție, mai pline de specificul folcloric al zonei unde trăim. Îndrăzneala de a face din noutate o stare de fiecare zi a muncii noastre.

— Cum vor arăta în anul viitor aceste produse ?

— Desigur, și mai frumoase. Nu e indiferent nimănui dacă bunurile de uz casnic arată frumos sau urît. Ele trebuie să fie neapărat atrăgătoare, funcționale, trainice. Mai mult chiar, creatorii noștri de bibelouri și-au pus, cu îndreptățire, problema obiectului de artă atunci cînd gîndesc asemenea produse. Viitorul are pentru noi contururile certitudinii — certitudinea unei calități deosebite a tot ce vom livra.

Dialoguri consemnate de
CONSTANTIN STAN
DAN MUCENIC

Argumente pentru columnă

O mereu reînnoită și mereu mai adîncă redescoperire de sine prezidează demersul nostru stăruitor spre luminarea tainelor milenarei istorii a vetrei strămoșești. Întotdeauna cu conștiința unor rădăcini temeinic înfipte în curgerea timpului; întotdeauna cu sentimentul apartenenței integrale la un prezent ce se extrage direct și în linie dreaptă dintr-un trecut purtînd definitoriu însemnul mîndriei legitime de a fi luptat neistovit pentru a fi și a rămîne. Aici, unde am fost dintotdeauna. Aici, unde am trăit și muncit, unde am stat neclintiți și viteji înaintea vicisitudinilor și restriștei vremurilor.

Identitatea noastră constituie epopeea trecerii prin timpul mileniilor spre noi înșine, spre o mai înaltă împlinire de sine. Trecere eroică, de faptă și ideal, avînd patosul creației de civilizație, inspirată și vitalizată de adevărul originii plămădite din sinteza daco-romană, a cărei continuitate pe verticala progresului ne marchează astăzi, ca și ieri, ca totdeauna dealtfel, existența și eforturile spre mai bine.

Mai mult decît moștenire, trecutul se încorporează firesc, organic și viu, în prezent și viitor. Prin exemplaritatea virtuților generațiilor care ne-au precedat, atunci cînd muncind și luptînd au păstrat întregi, cu prețul jertfelor și sacrificiilor, pămîntul și ființa, limba și conștiința, puterea de a fi și a rămîne.

Reîntoarcerea spre trecut rămîne așadar pentru noi o întoarcere integratoare în prezent. Cu mintea și sufletul pline de tăria, vigoarea și durabilitatea care consfințesc o biografie multimilenară și care astăzi ne dinamizează eforturile consacrate ridicării patriei în spațiul civilizației contemporane.

Ceea ce ne spun invitații noștri despre noi descoperiri arheologice relevînd viața și civilizația strămoșilor daci și romani vine să rotunjească, firesc și așteptat, o imagine despre cine și ce am fost odată, cu mult în urmă, de unde și cum venim spre a fi ceea ce sîntem și cine sîntem acum. Sînt argumente noi, de dată cea mai recentă, despre și pentru Columnă — certificat de identitate și geneză a fiilor acestui pămînt. Adică oameni dintotdeauna stăpîni de fapt și de drept aici, între Carpați, Dunăre și Marea Neagră, pe acest pămînt stropit din abundență cu sudoarea hărniciei mîinilor și înnobilat de inteligența frunții, adeseori stropit cu sîngele inimii, purtînd mai proaspătă ca oricînd fervoarea unei iubiri de țară și neam ce are vitalitatea dăruirii și pasiunii totale.

TRAIAN GÂNJU

Dealul „Cetății"

Prof. univ. dr. docent D. BERCIU

La Ocnița

Geograful și astronomul grec Ptolemeu (100–170 e.n.) din Alexandria menționa în lucrarea sa intitulată „Îndreptar geografic" un număr de 44 localități din Dacia, dintre care unele au putut fi localizate, mai mult sau mai puțin ipotetic. Același geograf dădea și numele multor triburi geto-dace. Între acestea amintea și pe acei Buridavensisi (Buridavenses) pe care V. Pârvan încerca să-i localizeze în zona Vîlcea-Argeș, ținînd seama, evident, că pe Valea Oltului se afla centrul militar și civil roman Buridava, azi Stolniceni. În general, se știe că orașele romane s-au ridicat pe locul vechilor davae geto-dace sau în apropierea acestora, cu excepția Sarmizegetusei, capitala Daciei independente.

Fără îndoială că cercetările arheologice pe teren și studiile interpretative au urmărit o localizare cît mai aproape de adevăr a vechilor centre geto-dace. Săpăturile arheologice întreprinse în țara noastră au avut drept obiectiv, printre altele, și studierea așezărilor și cetăților geto-dacilor deja cunoscute, sau descoperirea altora. Din categoria aceasta din urmă face parte și centrul geto-dac Buridava.

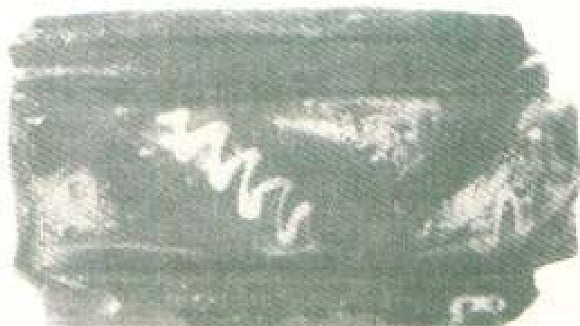
Sub conducerea semnatarului acestor rînduri s-au efectuat săpături ample în punctul numit Ocnița-Cosota. În cursul săpăturilor s-a dobîndit o bogată documentare arheologico-istorică, pe baza căreia s-a putut dobîndi treptat, treptat o imagine din ce în ce mai clară asupra istoriei și civilizației comunităților omenești din jurul salinelor de la Ocnele Mari — Ocnița. Astfel s-a constatat că sarea din zona respectivă a fost exploatată prima dată în mileniul al II-lea î.e.n. de către tracii

Descoperiri arheologice senzaționale

● Pentru prima oară a fost identificată străvechea așezare Buridava. ● După 100 de ani intuiția lui Vasile Pârvan este confirmată de fapte. ● Comori de civilizație într-un mormînt princiar. ● Cetate — un cuvînt care atestă continuitatea noastră neîntreruptă pe teritoriul strămoșilor daci

ce locuiau aici, avînd așezări statornice. După ce au apărut pe scena istoriei, adică prin secolul VI–V î.e.n., geto-dacii descendenții direcți și autentici ai tracilor, întreaga regiune este intens locuită și devine un puternic centru economic, cultural și militar. Trei înălțimi, care străjuiesc salinele și valea Pîrăului Sărat, au fost fortificate de daci. Au fost ridicate valuri de pămînt pentru apărare, avînd deasupra lor palisade. Au fost găsite urme de turnuri de pază și terase de luptă. Pe una dintre înălțimi și pe terasele adiacente au fost săpate în stîncă gropi adînci, adevărate silozuri pentru păstrarea proviziilor. Cele trei înălțimi sînt dispuse în formă de potcoavă. La picioarele pantelor acestora se găsesc așezarea civilă și necropola de incinerație, din care s-au săpat pînă acum peste 300 morminte.

Datorită dezvoltării unei vieți economice prospere și comerțului cu sare, în primul rînd cu negustorii greci apoi, cu începere din secolul II î.e.n, cu negustorii romani, comunitatea geto-dacă din subcarpații vîlceni a creat forme de civilizație superioare. Numeroasele mărturii scoase din pămînt fac dovada că geto-dacii din zona din nord-estul Olteniei, care se întindeau și în nord-vestul Munteniei, întrețineau legături comerciale atît cu orașele grecești din Mediterană, Adriatică și Marea Neagră cît și cu Roma republicană. Au fost descoperite destul de multe obiecte de import (amfore, vase și podoabe de sticlă, oglinzi etc.) și mai ales monezi. O grupă monetară cuprinde o serie de monezi republicane romane datînd din sec. I î.e.n., majoritatea fiind din epoca lui Burebista, cînd moneda Republicii Romane devine moneda unică în statul creat de Burebista, oglindind prin aceasta unitatea formațiunii politice geto-dace, ca entitate de prim rang în raport cu statul roman și statele elenistice.

Fragment de urătară din sticlă colorată, cu decor alb; import roman, secolul I î.e.n.

Fragment de buză de strachină pe care a fost scrijelat cuvîntul REB

Vas lucrat cu mîna și ornamentat cu brăduț; epoca lui Burebista

Semnificativă, din punct de vedere istoric, este prezența în complexul de la Ocnița a monedelor lui Augustus, primul împărat roman. O atare situație se explică și prin faptul că în vremea acestui împărat romanii își întinseseră stăpînirea pînă la Dunăre și supravegheau toată zona getică dintre Dunăre și Carpați, întreprinzînd dese incursiuni militare. Una dintre acestea, prin anii 9–12 e.n. va fi fost extinsă pînă la Ocnița, cînd întregul complex dacic de acolo încetează de a mai fi și un centru militar. În jurul salinelor localnicii își vor păstra totuși organizarea politică și administrativă pînă la încheierea războaielor daco-romane în anul 106 e.n., cînd statul dac este desființat și Dacia transformată în provincie a imperiului roman.

Materialul arheologic de la Ocnița (ceramică lucrată cu mîna sau cu roata, unele vase pictate, unelte felurite și multe podoabe de bronz, argint și fier, mărgele și brățări de sticlă colorată, opere de artă etc.) reflectă nivelul înalt al civilizației geto-dace și integrarea ei în marea unitate a acesteia, care, în vremea regelui Burebista, acoperea vasta arie de la Haemus pînă în Carpații Nordici, de la Tyras (Nistros) și litoralul Mării Negre pînă în Europa est-centrală.

O descoperire a avut un caracter oarecum senzațional. Este vorba de inscripțiile de pe cîteva fragmente de vase. Pe trei dintre aceste fragmente s-a scris cu litere grecești majuscule, redîndu-se termenul de Basileos – rege – și numele acestuia, Thiamarcus, necunoscut pînă acum în lista regilor geto-daci. Regele geto-dac Thiamarcus este contemporan cu împăratul Augustus și este un succesor al lui Burebista și precursor al lui Decebal, el aflîndu-se în fruntea unei formațiuni microstatale – una dintre cele patru sau cinci în care s-a împărțit statul lui Burebista, așa cum ne-a lăsat informația istoricul grec Strabon. Se face astfel dovada persistenței tradiției statale și în regiunea extracarpatică.

Pe cinci fragmente era scris numele unei persoane, sub forma REB, un antroponim de origine certă traco-dacică. Un alt fragment redă numele Bur și un altul chiar numele davei – Buridava – toponim scrijelat pe un fragment de vas caracteristic geto-dac. Pentru prima dată dispunem de un izvor de epocă mulțumită căruia Buridava dacică este localizată la Ocnița, în jurul bogatelor saline de acolo. Pe de altă parte, inscripțiile cu litere latine datînd de la sfîrșitul sec. I î.e.n., documentează folosirea alfabetului latin de către daci cu un secol și jumătate înainte de cucerirea romană. Cunoașterea și utilizarea alfabetului și limbii latine reprezintă un fenomen de romanizare, ale cărei premise se pun deci cu mult mai de timpuriu. Se știe că procesul romanizării a fost un proces complex și de lungă durată. Recentele descoperiri de la Ocnița-Buridava vin să arunce o lumină nouă tocmai asupra acestui proces al etnogenezei noastre.

Prof. dr.
ION HORAȚIU CRIȘAN

La Cugir

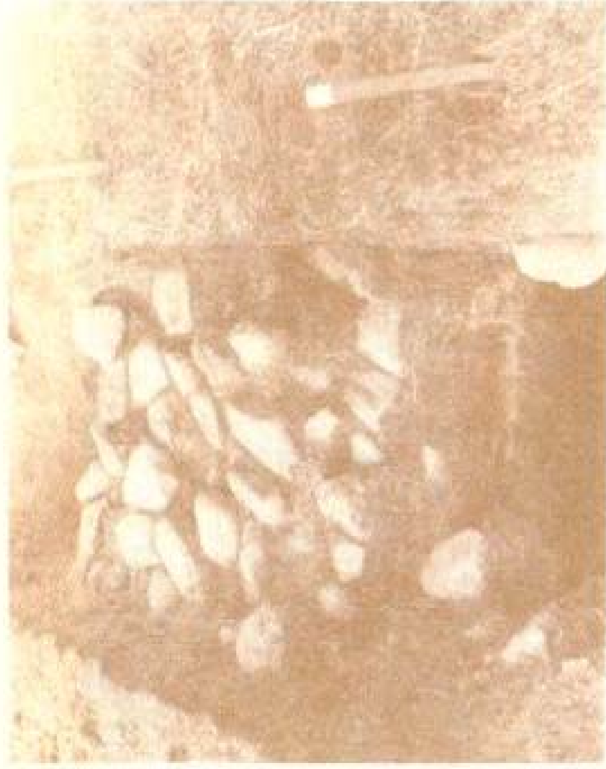
După cum se știe cuvîntul românesc cetate vine din latinescul civitas — *tatem (prin trecerea lui i aton în e și apoi contractare). Asemenea toponime se găsesc pe întinsul întregii țări și constituie indicii importante pentru arheologi.*

Orașul Cugir este străjuit de dealul numit dintotdeauna „Cetate" fără ca pe platoul lui să se vadă urmele vreunei fortificații. Este adevărat însă că în decursul vremurilor aici s-au făcut cîteva descoperiri întîmplătoare ce trădau existența unei importante așezări antice. Astfel, în anul 1868 s-a găsit un tezaur de monede dacice de argint ce conținea mai mult de 2 000 de piese. În primăvara anului 1955 pe drumul care urcă spre „Cetate", s-a găsit un al doilea tezaur ce conține monede de argint, însumînd cîteva sute de tetradrahme emise de Macedonia Prima, la care se adaugă cele dacice imitate după monedele mai vechi ale lui Alexandru.

Vasile Pârvan presupunea că la Cugir a existat un centru metalurgic dacic iar alți cercetători au fost de părere că pe dealul „Cetate" ar fi existat o așezare fortificată din epoca bronzului sau din perioada Latène. Primele săpături sistematice au fost începute în anul 1977, continuate în 1978 și anul acesta. Cercetările sînt, firește, încă la începutul lor. Pe baza celor de pînă acum se poate spune că platoul superior și terasele din jur sînt artificiale și că locuirea a început în epoca bronzului. Primii locuitori au fost tracii purtători ai cul-

Mormîntul princiar dacic

Zidul de piatră

turii cunoscute sub numele de Sighișoara—Wietenberg (sec. XVII—XIII î.e.n.). A fost constatată apoi o locuire dacică începînd din sec. V—IV î.e.n. pînă la cucerirea romană.

În sec. III—II î.e.n. se va face amenajarea platoului superior și a teraselor înconjurătoare în urma unui enorm efort constructiv. Pe marginea platoului s-a ridicat un puternic val de apărare durat din pămînt și piatră locală în spatele căruia s-au descoperit locuințe ce au căzut pradă unui violent incendiu.

În faza de apogeu a civilizației dacice ce începe la sfîrșitul sec. II î.e.n. s-a definitivat amenajarea platoului, vechiul val de apărare este înlocuit cu unul nou, mult mai puternic. Noul val durat în aceeași tehnică îl va înlocui pe cel vechi și va acoperi locuințele din imediata apropiere. Tot acum sistemul de apărare este întărit cu un puternic zid de piatră făcut din enormi bolovani uniți cu pămînt. Zidul de piatră a putut fi mai bine studiat pe latura de vest a cetății. Pentru amplasarea lui s-a săpat în stîncă un pat lat de peste 3 m și a fost consolidat prin puternici contraforți din stînca păstrată. Pe latura de sud s-a descoperit o puternică palisadă de lemn incendiată cu ocazia distrugerii cetății.

În secțiunile făcute în lungul și în latul platoului superior au fost descoperite numeroase locuințe, aparținînd diferitelor perioade de locuire a cetății. În toate acestea s-a găsit un abundent material arheologic alcătuit din ceramică, podoabe, unelte etc. La produsele autohtone trebuie adăugate vase grecești (elenistice) și romane sau podoabe de factură celtică, cum sînt brățările de sticlă colorată sau pintenii de fier. Aceste mărfuri de import dovedesc, pe lîngă multiplele legături comerciale întreținute de societatea dacică pentru care ne stau mărturie și monedele străine ce făceau parte din cele două tezaure, și faptul că ne găsim în fața unei importante așezări, un centru economic de seamă. În asemenea centre, pe lîngă produsele locale, se desfăceau și mărfuri de import străine.

Într-o secțiune a fost surprinsă o vatră de foc cu multă cenușă și cărbune pe suprafața căreia s-a găsit o pilă mare de fier ce pledează pentru existența unui atelier de fierărie ce urmează să fie degajat. Așadar, Pârvan intuise faptul că la Cugir a existat un centru dacic de prelucrare a fierului.

Zidul de piatră cît și cele două valuri de pămînt care au fost descoperite și ale căror ducturi urmează a fi urmărite, demonstrează și un alt caracter al marii așezări dacice de la Cugir și anume cel militar. Dealul pe care s-a ridicat cetatea are o excelentă poziție strategică și o bună fortificare naturală, fapt care a determinat alegerea lui încă din epoca bronzului. În perioada dacică au fost întreprinse uriașe lucrări de amenajare și s-au ridicat fortificațiile artificiale menite să le completeze pe cele naturale.

În ordinea importanței istorice, însă, cea mai semnificativă descoperire rămîne mormîntul unui luptător, fără îndoială o mare personalitate, ce se datează în secolul I î.e.n., în vremea lui Burebista. Dezvelirea lui sistematică a dat posibilitatea de a se reconstitui o bună parte a ritualului înmormîntării. În movila de cenușă de pe suprafața rugului funerar au fost descoperite resturile metalice ale carului: rafurile de fier ale roților, nenumărate ornamente de bronz și de fier de la car și de la hamuri, precum și armele și costumația defunctului. El a purtat un minunat coif de fier de tip elenistic și o cămașă de zale tot din fier împodobită cu rozete. Ca arme a avut o sabie lungă, o lance cu vîrf de fier, un scut cu marginea și partea de prins (umbo), tot de fier, specificul pumnal dacic (daca) cu lama curbă. Hățurile au fost împodobite cu o placă de aur ornamentată cu motive zoomorfe.

Este primul mormînt princiar dacic descoperit în Transilvania a cărui importanță socot de prisos să fie subliniată: el contribuie în largă măsură la schimbarea viziunii asupra societății dacice, confirmînd măreția acesteia și dezvoltarea ei deosebită în epoca lui Burebista.

Dimensiunile fortificației dacice și bogăția vestigiilor arheologice descoperite la Cugir ne îndreptățesc să afirmăm că ne găsim în prezența unui centru economic, politic și militar, una dintre importantele așezări fortificate a cărei locuire neîntreruptă începe în sec V—IV î.e.n., cunoscînd o prosperitate din ce în ce sporită, pînă la cuceri-

Unul dintre valurile de pămînt

rea romană cînd va fi distrusă ca și toate celelalte fortificații dacice din Transilvania. Ne găsim, cu toată probabilitatea, în prezența unuia dintre „strălucitele polis-uri" *orașe ale Daciei notate în* Îndreptarul geografic *al lui Ptolemeu pe care dacii le numesc în limba lor* dava.

Recent descoperita așezare dacică de la Cugir poate fi identificată, firește deocamdată ipotetic, cu Singidava antică ce figurează în textul lui Ptolemeu. Se mai cuvine amintit faptul că dava de la Cugir se găsește în apropierea complexului de cetăți dacice ce avea în centru cetatea cea mare de la Grădiștea de Munte. Pînă la aceasta, distanța, în linie dreaptă, urmînd culmea este de aproximativ 25—30 km. Trebuie însă subliniate numeroasele deosebiri existente între cetatea de la Cugir și cele care alcătuiesc complexul amintit. Rostul cetății de la Cugir este în primul rînd economic, politic, administrativ și numai în al doilea rînd militar. Problema legăturilor dintre cetatea de la Cugir și complexul de la Grădiștea de Munte nu poate fi decît formulată. Ea își așteaptă rezolvarea ca și numeroase alte importante probleme de la viitoarele săpături.

Iată deci că toponimicul transmis din moș-strămoș, din generație în generație n-a fost întîmplător și că pe dealul „Cetății" de la Cugir a existat cu adevărat o importantă cetate dacică. Perpetuarea unui asemenea toponimic pînă astăzi n-a putut fi făcută decît de către descendenții direcți ai acelora care o ridicaseră. Cetatea a stat în picioare pînă la 106 cînd a fost distrusă de romani. Ea n-a dispărut însă din amintirea urmașilor care au fost obligați să se mute la poalele dealului, pe teritoriul de azi al orașului unde s-au romanizat. Ei au păstrat însă și au transmis din generație în generație amintirea cetății și a locului ei. Toponimicul cetate este un indiciu sigur cu privire la faptul că zidurile și fortificațiile, fie ele și sub formă de ruine nu mai erau vizibile în perioada de început a feudalismului cînd asemenea locuri au primit denumiri slave. S-ar putea cita în acest sens cele două grădiști din apropiere : a Hațegului (fosta Sarmizegetusă romană) și a Muncelului (fosta Sarmizegetusa dacică). În ambele cazuri ruinele se găseau la suprafață și erau evidente, spre deosebire de cetatea de la Cugir unde ele au dispărut sub pămînt. Satul românesc care a luat naștere din comunitatea daco-romană rămasă pe loc și după ce autoritățile romane pe vremea împăratului Aurelian s-au retras în sudul Dunării, înfruntînd nenumărate vicisitudini de tot felul va apare destul de tîrziu în lumina documentelor scrise. Prima mentionare în hrisoavele vremii datează din anul 1493. Ea se referă la refuzul țăranilor români din satul Cugir (villa Kudzyr) de a plăti contribuția pe care le-o impunea patriciatul săsesc din scaunul Orăștiei.

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

FLORENȚA ALBU

S-a scris despre „singurătatea alergătorului de cursă lungă" ; nu s-a scris niciodată despre singurătatea reporterului !

Rolul lui a fost totdeauna, de culegător al faptelor eroice, formidabile, de raisoneur al realității, personajul nelipsit al tuturor premierelor, pe șantierele țării, autorul istoriei cotidiene, aureolate, monumentale...

Reporteri frenetici...

Iar eu mi-aș aminti de începuturi, de acele drumuri grele ale începuturilor mele ca reporter ; aș scrie despre stîngăciile mele, despre rolul donquijotesc, de atîtea ori măreț, ridicol, — tu, pornit să cucerești senzaționalul, negăsind decît faptul comun sau banal — dar trebuind să-i ridici piedestalul, soclul — reportajul acelor decenii ridica statui — fie, efemere — dar statui !

— Fapte deosebite, tovarăși, căutați Evenimentul Cotidian (simțeai majusculele !) care dă suflu reportajului ! — ne admonesta șeful secției „reporteri speciali" de la „Scînteia tineretului", pe la începutul deceniului șapte, înfloritorul deceniu al ziaristicii frenetice.

Scrisesem de zeci, de sute de ori despre muncitorii care depășesc planul, își dau liceul la seral, fac inovații după inovații și sînt model de conduită morală ; despre colectiviștii care măresc șeptelul la vite, sînt milionari și citesc ! Totul mergea cît se poate de bine și fusese spus și răs-spus. De unde să iei deci neobișnuitul, fapta deosebită, evenimentul inedit ? !

Vreau să spun că nu eram întotdeauna atît de siguri, de formidabili, atotcunoscători, cum încercam să părem. Că uneori ne înecau oboseala drumurilor, rutina, sentimentul deja văzutelor, spuselor... Și, totuși, trebuia să faci din faptul obișnuit, banal poate, un fapt al scrisului — remarcabilul, măcar pentru o zi.

*

Dar vorbeam, la început, despre singurătatea reporterului. Despre timiditate. Despre gîndul că ești privit, poate, ca un încurcă-lume, în momentele cele mai grele ale oamenilor dintr-un loc anume. Acest sentiment al incomunicabilului, simțit mai ales la început.

Îmi amintesc, astfel, reportajul care ar fi trebuit să marcheze cariera mea ziaristică ; un reportaj pe care nu l-am scris, strivită de complexele față de oameni, față de cuvinte, de o singurătate nouă — singurătatea ta în fuga printre întîmplările lumii formidabile sau senzația încremenirii tale, în focarul evenimentelor mișcîndu-se în jur cu viteza luminii.

(Continuare în pag. 42)

TRITICALE grîul viitorului

In scop alimentar, griul este folosit pentru prima oară cu 11 000 de ani în urmă. Diversele specii de griu îşi au originea în Asia centrală, Asia Mică, Bazinul mediteranean, Etiopia. La noi, cultura acestei plante este cunoscută de peste 2 500 de ani. Monedele cetăţii Tomis purtau pe o parte chipul zeiţei Demeter — zeiţa agriculturii — iar pe cealaltă parte spice de griu.

Vechi, străvechi, de 11 milenii folosit ca hrană de către străbunii noştri — griul rămîne multă vreme o mare enigmă. Omul se mulţumea cu ce-i oferea pămîntul — şi adeseori nu din comoditate îşi păstra unealta străveche neschimbată, cit din teamă să nu strice ordinea lucrurilor, să nu supere elementele naturii. La sfîrşitul secolului al XVIII-lea, de pildă, în Anglia primei revoluţii industriale, plugul de fier nu se răspîndea în agricultură, datorită ideii că fierul ar fi otrăvit pămîntul.

Griul însă, generosul, dramaticul, simplul, măreţul bob de griu îşi întindea constant dăinuirea, îşi împuternicea continuu firea.

Griul, cea mai importantă cereală din lume, care ocupă pe glob cele mai mari suprafeţe — circa 250 de milioane de hectare — a fost supus cercetării abia în acest ultim secol, al XX-lea.

Cam o jumătate de secol măsoară şi cercetarea românească. Pînă prin 1910—1920 (şi chiar 1930 !) producţia de griu la un hectar de pămînt nu depăşea 600—800 de kilograme. Prima mare izbîndă care a revoluţionat cultura griului este soiul A-15, creat de academicianul Ionescu-Şişeşti, care a reuşit să dea, în condiţii naturale, 3 000 kg. la hectar. Aceasta se întîmpla prin anii 1939—1940.

Socialismul a deschis şi cercetării agricole orizonturi noi, largi, profunde. Institutul de cercetări pentru cereale şi plante tehnice Fundulea preia vechiul I.C.A.R. şi-şi extinde sfera asupra tuturor plantelor de cîmp, cu excepţia cartofului (cercetat la Braşov). Sarcina noului aşezămînt de ştiinţă : crearea de soiuri şi hibrizi pentru toate zonele ţării; producerea de sămînţă selecţionată din aceste soiuri şi hibrizi ; stabilirea tehnologiilor de cultură pentru fiecare plantă agricolă în parte, pentru fiecare zonă pedoclimatică din ţară. In acest scop, harta agricolă a României este brăzdată de existenţa a 11 staţiuni experimentale, cu preocupări diferenţiate în funcţie de solul şi clima locului : de la Mărculeştii Bărăganului la Turda Transilvaniei, de la Valul lui Traian la Suceava, de la Podul Iloaiei la Tîrgu Mureş, de la Caracal — în Olt la Lovrin — în Timiş.

Se desprind rezultatele. Treptat. Iniţial se folosesc soiuri şi hibrizi străini, se încearcă adaptarea lor la pămîntul românesc. In 1970 apar primele creaţii de la Fundulea : soiurile „Excelsior", „Favorit" şi, într-o proporţie redusă, „Moldova". Un an mai tîrziu, apare soiul „Dacia", iar în 1974 — „Iulia", „Ceres", „Ileana", „Diana" şi „Lovrin" 10—13 —231. „Lovrinul" bate „Caucazul". In 1975 apare „Potaisa", în 1979 este experimentat şi raionat noul soi „Doina".

Soiurile străine sînt scoase treptat din producţie. De la 45 la sută în 1976, la peste 80 la sută în 1979 — soiurile autohtone capătă constant şi definitiv teren.

Fapte asemănătoare se petrec şi în ceea ce priveşte porumbul şi floarea-soarelui : sînt folosiţi în exclusivitate hibrizi româneşti creaţi la Fundulea.

Ultimul soi de griu — „Doina" — aflat în prezent în plină extindere, oferă 7 000—8 000 kg. la hectar. Totodată, el introduce o direcţie nouă în activitatea de ameliorare, determinînd un progres în însuşi modul de gîndire al savanţilor.

Și, totuși, pînă la **triticale** drumu-i lung, ținta departe.

În avanposturile viitoarelor recolte record trudesc și aspiră peste 320 de cercetători științifici — majoritatea tineri — din care 150 în centrală, la Fundulea. Aici, la Fundulea, există o bază materială bogată, dotată cu laboratoare, aparatură și utilaje moderne, o casă de vegetație, o mie de hectare de cîmpuri experimentale. Dar, mai ales, aici există un fitotron.

Despre fitotron, cu vorbele tînărului inginer electronist Vasile Manta, responsabilul acestei noutăți tehnice: „Fitotronul este o instalație cu climat dirijat, care asigură procesul de cercetare agricolă pe scară industrială: tot anul, zi și noapte. Cu ajutorul lui se poate simula clima naturală, în condiții de mediu controlat, urmărind cei trei parametri esențiali: temperatură, umiditate, luminozitate. Fitotronul nostru este unul din cele mai mari din Europa și din lume: 560—570 metri pătrați de suprafață efectivă; patru corpuri de seră și patru camere de creștere, în care clima este simulată fără nici o legătură cu exteriorul. În el putem crea, oricînd, orice anotimp, dar mai ales reducem timpul de cercetare de 3—5 ori, jalonînd preocuparea noastră pe cîteva direcții: genetica rezistenței la boli a plantelor; probleme de fiziologie intensivă; studii privind nutriția plantelor; studii privind celula plantelor".

În drumul spre întîlnirea cu **triticale** — cîteva cuvinte despre cîțiva dintre tinerii cercetători.

...Acad. prof. dr. doc. Nichifor Ceapoiu, directorul Institutului de la Fundulea, are despre tînăra cercetătoare Magdalena Palada o părere de aur. Marcarea cu izotopi radioactivi, cibernetizarea, automatizarea, în sfera ei de activitate — genetica — înseamnă ceva firesc, la îndemîna gîndului de fiecare zi.

La început, un timp, s-a documentat. Ceea ce se încumeta ea să facă se număra pe degete în celelalte țări ale lumii.

Din 1977, ea și colegii întru neodihnă au trecut la experimentări în culturile de țesuturi. Mai exact, hibridări între celulele somatice ale unor organisme îndepărtate din punct de vedere genetic. Domeniul de aplicare: griul, în fața căruia se deschid perspective uriașe, apropiind momentul în care posibilitățile genetice vor înlocui metodele clasice de ameliorare a soiurilor.

...Mihaela Burcea este biolog și lucrează în sfera fiziologiei vegetale. Studiază productivitatea diferitelor soiuri de griu și orz. Rezultatele muncii ei devin criterii de apreciere pentru amelioratorii acestor soiuri și linii de griu. Se urmărește punerea la punct a unor metode noi legate de metabolismul plantei, în vederea unei mai juste aprecieri a posibilităților diferiților hibrizi și soiuri de a da recolte cît mai bogate.

Aceasta este munca Mihaelei Burcea dintr-un anumit punct de vedere. Din alt punct de vedere, tînăra cercetătoare întreprinde și studii de teledetecție: corelația dintre informațiile luate prin satelit (care o dată la 19 zile trece pe deasupra localității Fundulea) și bilanțul de lumină realizat la sol. Această metodă, aceste cercetări moderne ajută la stabilirea unor carențe în nutriția plantelor (de aici nevoia și momentul optim al irigării, al fertilizării solului), a prognozei (și prevenirii) atacurilor și bolilor.

...Are 29 de ani, este de fel din Prahova și se numește Marian Verzea. O fericită întîmplare face ca tocmai lui, fiu de țăran, să i se încredințeze studiul asupra **griului viitorului**. Și este o dovadă de putere și credință, de inteligență și dăruire, de devotament față de clasa din care s-a născut, ca tocmai el, fiu de țărani, să realizeze acest griu al viitorului — **triticale**.

Triticale este un hibrid între griu și secară, constituind prima specie de plantă agricolă sintetizată artificial de către om (ea n-a existat anterior în natură). Noua plantă îmbină caracterele valoroase ale griului (în mod deosebit productivitatea) cu cele ale secarei (rezistență la ger, ritm rapid de creștere, adaptare pe terenuri sărace, nisipoase).

La această cercetare, Marian Verzea lucrează de patru ani. El a obținut deja forme primare hexaploide (42 de cromozomi somatici la plantă: 28 de la griu și 14 de la secară) și octoploide (56 de cromozomi somatici la plantă) de **triticale**. Pe baza materialului creat de el, în prezent există linii în culturi comparative, care au dat producții bune. El poate fi folosit în alimentația omului (ca făină) în furajarea animalelor (masă verde și concentrat), în industria alcoolului.

Desigur, va mai trece un timp pînă cînd **triticale** va concura soiurile clasice de griu. Sînt încă probleme de rezolvat în ceea ce privește șiștăvirea, talia prea înaltă.

Probleme însă sînt și în legătură cu binecunoscutele soiuri și hibrizi. Astfel, griul dă 8 000 kg la hectar, dar poate mai mult. Porumbul dă 18—20—22 tone boabe la hectar, dar și el poate mai mult. S-a calculat, de pildă, că după puterea energiei solare, porumbul poate ajunge la 70 tone boabe la hectar.

...Revenim în urmă cu mii de ani. Revenim în istorie și avem în față monedele vechii cetăți Tomis, cele care păstrează pe o parte chipul zeiței Demeter — zeița agriculturii — iar pe cealaltă parte cununa spicelor de griu. Între azi și ieri, între cele două borne temporale — un dialog de luptă și sacrificii, de îndrăzneli și izbînzi. Pe griul păcii, pe **moneda** de schimb a prezentului și viitorului Planetei Pămînt — laolaltă cu alte însemne — se află adînc încrustată efigia cercetătorului tînăr român.

ION ANDREIȚĂ

Trei fete de treisprezece milioane

O fată cu alură de studentă urcă pe platforma oțelăriei electrice din Galați. Dorește să discute cu cadrele tehnico-inginerești din secție, cu prim-topitorii, despre posibilitatea schimbării tehnologiei de turnare continuă. E cercetătoare în domeniul materialelor refractare, dar chipul ei cu aer ștrengăresc, șuvița de păr castaniu care îi cade mereu pe frunte, eleganța și distincția ținutei ei contrastează parcă prea puternic cu meseria grea a focului și metalului incandescent. Gazdele o primesc și o ascultă cu politețe dar și cu un anumit zîmbet de neîncredere pe buze. „Ce-ar putea ști ea despre nașterea oțelului", se întrebau unii, deși precizia cu care vorbea tînăra cercetătoare ar fi trebuit să le spulbere orice îndoială. Ea le propunea de fapt, nici mai mult nici mai puțin, să renunțe la tehnologia folosită de ei pînă acum și care presupunea folosirea unor materiale refractare aduse din import cu cheltuieli foarte mari, înlocuind-o cu o tehnologie bazată pe o invenție ce-i aparține.

— Ar însemna să riscăm un eșec, să punem sub semnul întrebării îndeplinirea planului, se opun cîțiva participanți la discuții. Cu zîmbetul binevoitor pe chipul ei nostim, fata le răspunde însă calm și convingător:

— Oricum, de-aici înainte nu voi mai fi de acord cu importarea materialelor respective pentru că prafurile refractare pe care vi le propun pentru turnarea continuă au fost testate cu rezultate foarte bune. Am să vă arăt cum trebuie folosite.

Fără drept de replică. După cîteva zile și nopți petrecute pe platforma oțelărie, alături de oțelari, tînăra cercetătoare **Adriana Luca** de la **Centrul de cercetări pentru materiale refractare** din Brașov avea să-i convingă și pe ultimii sceptici că produsul și tehnologia inventate de ea sînt superioare celor importate, din toate punctele de vedere.

O căutăm pe inginera Adriana Luca la Întreprinderea de materiale refractare „Răsăritul" din Brașov, în cadrul căreia se află și centrul de cercetări, în dorința de a afla amănunte în legătură cu invenția ei care a stîrnit un interes deosebit în metalurgie. Dar directorul general al centralei, inginerul Bujor Roșca, ne propune să scriem nu despre una ci despre trei inventatoare tinere pentru că i-ar fi imposibil să dea uneia prioritate față de celelalte două, deoarece toate trei au realizat invenții la fel de valoroase pentru economia națională, pentru știința și tehnologia românească.

Cu puțini ani în urmă, colege fiind la facultatea de chimie industrială din Timișoara, **Maria Șandru, Marieta Iacobescu** și **Adriana Luca** se aflau în permanentă concurență pentru obținerea notelor maxime la examene, pentru a ocupa un loc cît mai fruntaș la învățătură. Erau prietene nedespărțite și, ca un făcut, nu se puteau detașa prea mult una de alta. Toate trei erau între fruntașe. La repartiție toate trei rivneau la un post în județul Brașov, toate trei fiind originare din această zonă. Adriana era pe locul trei pe țară dar nici colegele ei, Maria și Marieta nu erau prea departe de acest loc. Concurența pentru Brașov era foarte mare. Erau trei locuri la Întreprinderea **„Răsăritul"**. În ordinea mediilor, le-au ocupat ele. Nu-și doreau nimic mai mult. Ajunse în producție, tinerele inginere și-au reluat întrecerea din facultate pentru obținerea celor mai bune rezultate în sectoarele în care lucrează. Nici una nu s-a putut dovedi net superioară celeilalte, toate trei erau mereu evidențiate cu toate prilejurile. Pregătirea profesională, competența științifică, pasiunea și vocația le ținea foarte aproape pe scara valorică. După primii ani de producție gîndurile lor se îndreptau spre sectorul de cercetare unde și-ar fi putut valorifica la maximum ideile novatoare, talentul și capacitatea de muncă și creație. Conducerea centralei, conducerea centrului de cercetări le-a luat în conside-

rare dorința, și le-a supus la testele obișnuite pentru a alege pe cea mai bună dintre ele. Dar nici de data aceasta n-a fost posibilă o detașare concludentă. Toate trei au răspuns testelor cu aceeași maximă exactitate. In spiritul echității s-au creat posibilități ca tinerele inginere Iacobescu, Șandru și Luca să lucreze toate trei în cercetare.

Incă o dată puteau spune că și-au văzut visul cu ochii. Foarte veche chiar și la noi în țară, industria materialelor refractare n-a depășit însă un anumit stadiu de dezvoltare care nu mai corespunde cerințelor industriei metalurgice moderne. Cuptoarele pentru topit metalele, pentru încălzit lingourile, pentru tratarea termică a pieselor etc., trebuie înzidite cu cărămizi tot mai rezistente, care să suporte temperaturile tot mai înalte pe care le solicită tehnologiile de azi. Pentru cercetare, așadar, industria refractară reprezintă un cîmp foarte larg de acțiune. Cele trei tinere specialiste erau de-acum în elementul lor. Au de lucru pentru o viață.

— Ce sarcini vi s-au dat cînd ați trecut în cercetare?

— Mie mi s-a cerut să realizez un sortiment de mase refractare — spune Marieta Iacobescu — necesare pentru repararea la cald a cuptoarelor electrice, cu parametri calitativi superiori celor existente în tehnologia la azi.

— Eu mi-am ales ca temă de cercetare crearea unor prafuri refractare pentru turnarea continuă a oțelurilor, răspunde la rindul ei Adriana Luca, în scopul înlocuirii celor din import și care trebuiau să prezinte calități și avantaje superioare.

— Pentru mine un interes aparte l-au avut de la început cărămizile termoizolatoare ușoare pentru agregatele cu atmosferă controlată, precizează Maria Șandru. Pentru a corespunde întocmai pretențiilor industriei metalurgice aceste cărămizi, adaugă ea, trebuiau să aibă o densitate aparentă de 0,6—1,1 pe cm cub, un conținut de alumină de 40—70 la sută și un conținut de trioxid de fier de sub 1 la sută. Adică, la nivelul parametrilor calitativi mondiali.

Au urmat ani de muncă grea, de studii, de cercetări, experimentări peste experimentări pentru ca în final, independente una de cealaltă, cele trei tinere inginere să izbutească mai mult de cît și-au propus. Ele creaseră produse în premieră, tehnologii noi cu caracter de invenții. Lucrarea finalizată de Maria Șandru îngloba trei propuneri de invenții. Competiția profesională dintre bunele prietene și colege ajunsese la punctul fierbinte al marilor înfăptuiri. Dar și de data aceasta ele au urcat împreună spre performanțele admirabile ale capacității lor creatoare. **Invențiile lor reduc efortul valutar al economiei naționale cu 12,8 milioane lei valută** pe an și asigură un plus de eficiență economică și o calitate superioară în unitățile metalurgice în care se aplică.

ROMULUS LAL

Despre „familia" din ce în ce mai numeroasă a calculatoarelor

O VIZĂ PENTRU VIITOR

Ați observat doar: cînd cineva sau ceva ajunge în centrul atenției gata și glumele. În ce-l privește, calculatorul electronic, cu o personalitate aparte între știință și tehnică, bătînd fără discreție la ușa noastră, se impune tot mai mult, iar omul îi acordă un statut de „cineva" și glumele amintite rețin în ele chiar un dram de afectivitate. Și de aici se naște o întrebare: avem de ce îndrăgi calculatorul electronic mai mult decît o altă oarecare unealtă a muncii?

PUȚINĂ istorie. În 1969, spre toamnă, la marginea Bucureștiului, pe locul unde în anii războiului era aeroportul de pe care decolau păsările de oțel cu însemnul crucii încîrligate, un tînăr inginer, pe nume Mircea Bărbulescu, împreună cu o echipă de cîțiva muncitori de la excavații, începea lucrările la fundația fabricii românești de calculatoare electronice.

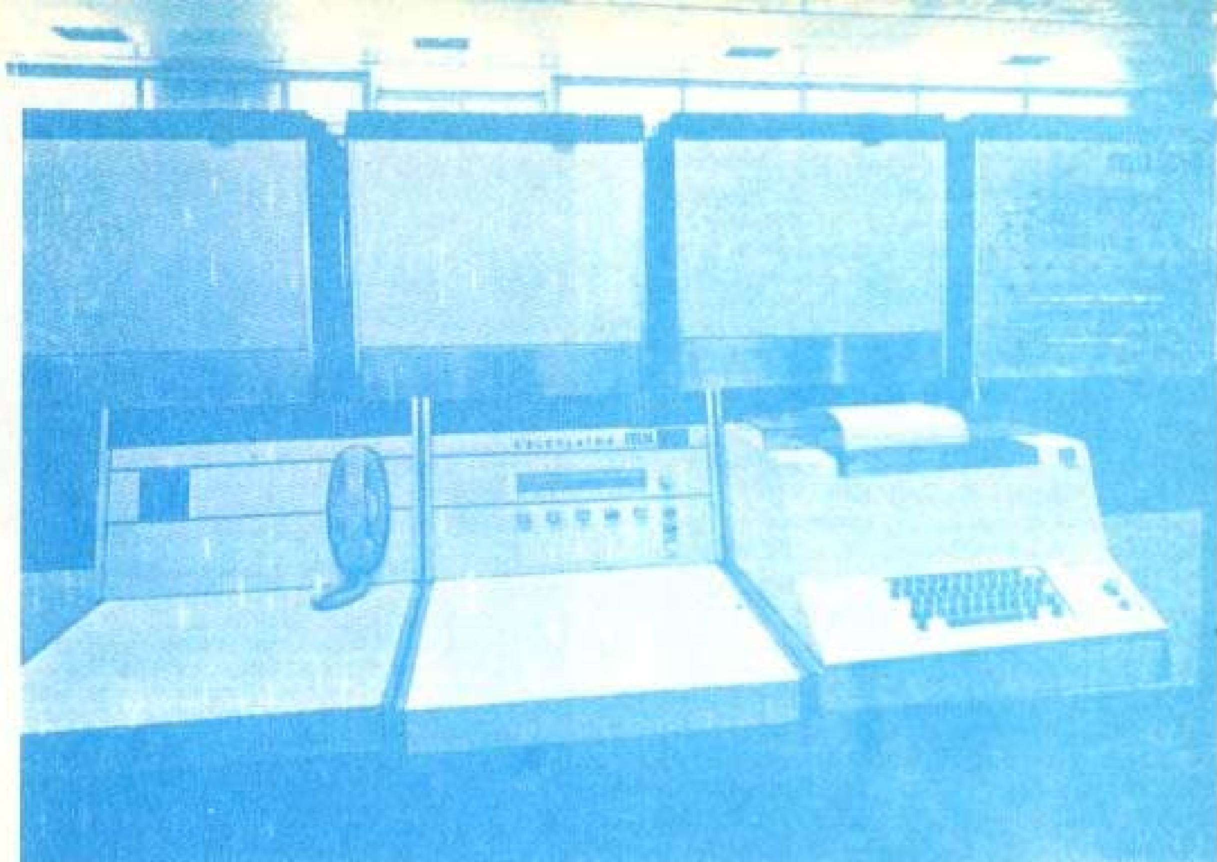
Inginerul Bărbulescu, actualul director tehnic al Întreprinderii de calculatoare electronice, schițează acel zîmbet ce ni-l provoacă amintirile.

— Neprevăzutul, firește cu alte date, ne-a urmărit multă vreme. Și era de așteptat, fiind vorba de prima fabrică de acest gen a țării. Ne-au trebuit îndrăzneală, tenacitate și pricepere.

Acolo se ridica prima fabrică. Însă producția propriu-zisă, pentru tehnica de calcul, începuse din 1968 la fabrica de elemente pentru automatizare. Se lucra pe baza unei licențe, specifică acelui an, achiziționată de la o firmă americană.

— Astăzi, declară același interlocutor — toate produsele pentru tehnica de calcul sînt realizate prin efort de inteligență românească. La mașinile de facturat și contabilizat — de pildă — a fost schimbată generația de la a doua la a treia și, practic, a fost creată o nouă familie de calculatoare. Calculatorul care în 1968 avea 21 de kilograme, cîntărește astăzi doar 150 de grame.

ASTĂZI, produsul, cîndva de bază, Felix C 256 nu mai este singurul. Pornind de la el au fost realizate patru noi tipuri de calcula-

toare diferențiate prin mărimea configurației (numărul de echipamente periferice și diversitatea la prelucrare) și prin specializarea lor. S-a ajuns chiar acolo că licențiatorul însuși a solicitat specialiștilor români noutățile pe care aceștia au reușit să le impună. Fără a încerca să descopere roata — din moment ce o aveau! — tinerii ingineri de la institut și din fabrică (colective mixte de cercetare și proiectare) au reușit să creeze noi tipuri de calculatoare în familii noi, peste 15 la număr, toate în generația a treia și unele chiar hibride spre generația a patra. Un pas important a fost făcut atunci cînd s-a trecut de la calculatorul de gestiune la cel de proces. Primele calculatoare au echipat centrele teritoriale de calcul, institute de cercetări, unități industriale mari. Sînt foarte numeroase acum locurile unde calculatorul electronic este la el acasă. Ba a făcut chiar și... prozeliți. La Cluj-Napoca — de pildă — există un valoros laborator județean de informatică ce adună în jurul său oameni cu idei și interese în folosirea calculatorului electronic la locurile lor de muncă.

Cu toate acestea, calculatorul de proces a lipsit o vreme. Pentru a înțelege pasul făcut, să sesizăm care este diferența dintre unul și celălalt. Iată o sugestie spre înțelegere. Este cunoscut următorul exemplu de aplicare mecanică a logicii, oferit de scriitorul american A. Bierce: „Premisa majoră = 60 de oameni pot face o treabă de 60 de ori mai repede decît un singur om. Premisa minoră = un om poate săpa o gaură de stîlp în 60 de secunde. Concluzia: 60 de oameni pot săpa o gaură de stîlp într-o secundă". Ei bine, este posibil ca un calculator de gestiune să nu sesizeze imediat eroarea cuprinsă în concluzie. Calculatorul de proces este însă obligat să o facă. El este specializat pentru un anumit proces. „Știe", adică este „învățat", să coreleze toți factorii posibili, poate și acel nu știu cît la sută inefabil, și, în felul acesta, să ofere soluția justă.

RITMURILE dezvoltării industriale, noile ramuri create, problema economisirii de combustibil și energie au ridicat în prim plan cerința ca un calculator electronic să conducă și să optimizeze direct procese de producție, el fiind singurul capabil de decizii instantanee, juste și eficiente. Colectivele de care vorbeam au creat acest calculator. Este acum deja o familie: sînt microcalculatoarele M 8, M 18 și I 100. *Independent 100*, laureat al Festivalului național „Cîntarea României", a fost omologat recent și la C.A.E.R. Nu diferă de fratele său mai mare, Felix, decît prin aceea că este mai iute și mai mic (să nu fie confundat datorită denumirii sale de microcalculator cu cocheta mașină de calcul de buzunar). Viteza de lucru și gabaritul le are prin faptul că părinții lui (putem numi aici cîțiva ingineri tineri: Mihai Roșu, Riurik Bulgacov, Constantin Botez și Cristian Popescu) l-au înzestrat cu componente de ultimă oră miniaturizate extrem, au găsit soluții noi pentru eliminarea conexiunilor multiple. Cu un calculator din familia aceasta de micro s-a realizat la I.E.P.E.R. (întreprinderea se ocupă de realizarea perifericelor, mai precis a elementelor de intrare și ieșire și a apărut ca urmare a producerii în țara noastră a calculatoarelor electronice) o instalație de urmărire, control, prelucrare automată a datelor în procesele de producție din industria ușoară. Instalația se numește SICAP și poartă, de asemenea, girul unui premiu în cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Cum lucrează? Specializat cum este, calculatorul, montat să zicem într-o hală cu războaie de țesut, comandă magaziei reapro-

vizionarea cu materie primă atunci cînd o mașină a rămas fără aceasta, atrage atenția lucrătorului cînd se află sub normă, semnalizează defectele mecanice, opririle, întrerupe energia electrică în cazul în care un post de țesut funcționează în gol etc. Este doar un exemplu.

OAMENII sînt, cum de asemenea am mai remarcat, în marea lor majoritate tineri sau chiar foarte tineri. Printre ei și unii ingineri cu stagii mai vechi aflați chiar de la începuturi: directorul tehnic Bărbulescu, Neacșu Aurel, Irinel Codreanu, Emil Tudor și Francisc Momeo (numele ultimilor doi sînt conjugate alături de altele, firește, cu cele ale noilor tipuri de Felix) și încă mulți alții. Vorbesc mai mult de ingineri; aici în întreprindere nivelul pregătirii profesionale este mai ridicat decît în multe alte întreprinderi și chiar și acei care se numesc simplu muncitori discută probleme de muncă cu inginerii aproape de la egal la egal, au terminat școli medii, iar mulți dintre ei au trecut la seral, la Politehnică. O pregătire pe măsură, într-un loc de muncă pe măsură.

Putem vorbi, în continuare, despre producția anului 1980 și a următorului cincinal. La colectivele mixte, pe planșete, se află proiectele unei noi serii de calculatoare românești. Vor forma generația denumită pe scurt 8 000. În mod sigur se poate afirma că este vorba de un viitor în care oamenii de aici cred și pentru a cărui apropiere luptă necontenit cu timpul, convinși fiind că înșuși produsul minții și miinilor lor reprezintă o cheie, o viză pentru un viitor al tuturor.

VICTOR CONSTANTINESCU

Acel chirurg minunat și tinerii săi colaboratori

ADEVĂRUL DESPRE... DRAPANAS!

În urmă cu doisprezece ani, un tînăr medic român, chirurgul **Victor Emilian Bancu**, începea să practice, la Tîrgu Mureș, după studii aprofundate pînă la obsesie, tratamentul chirurgical al hipertensiunii portale. Folosind o metodă unică în lume, la data respectivă (ne aflam în 1967) — derivațiile porto-cave — chirurgul efectua legătura între venele afectate prin grefoane de dacron, un material plastic special. Metoda, practicată cu succes, a fost adusă la cunoștința lumii medicale odată cu apariția articolului intitulat **„Anastomoza în H cu grefon de dacron a venei mezenterice superioare cu vena cavă"** în numărul 1 pe 1969 al „Revistei medicale" din Tîrgu Mureș, sub semnătura dr. V. E. Bancu. Medicina din țară și de pretutindeni se afla în fața unei revelații, care ar fi trebuit „sărbătorită" ca atare. Ce s-a întîmplat, în realitate?

După alți doi ani, în 1971, spre stupoarea doctorului V. E. Bancu și a confraților care i-au cunoscut, la vreme, descoperirea, se publica în literatura de specialitate (în speță, revistele americane) drept noutate absolută... „operația lui Drapanas" (?!),

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

(Urmare din pag. 36)

Oricum, o neconcordanță care te izola deodată. Dar îmi aduc bine aminte, împrejurările, drumul, evenimentul mult nimbat de începutul începutului — de parcă aș fi scris acel reportaj.

Făceam practică studențească la „Scînteia tineretului", pe vremea cînd noi toți ne visam scriind vreo „carte a Oltului".

Fusesem îndreptată, de la Iași, într-un sat dintre Jijia și Prut, într-o vară cînd apele se revărsaseră. Se ducea o luptă eroică pentru salvarea lanurilor — mi s-a spus de la centru.

O cursă prăpădită, cum erau prin anii o mie nouă sute cincizeci și... m-a lăsat noaptea, la cîțiva kilometri buni de satul acela. Treceam pe o limbă de uscat, singura rămasă, — înaintînd orbește între apele revărsate.

Știu că era o noapte cu lună de groază, o noapte a genezei parcă — uscatul nu sfîrșise să se aleagă dintre ape. Ascultam cuvintele celor care coborîseră cu mine din mașină pentru același sat. N-am știut să-i întreb — ceea ce își spuneau era teribil — nici n-aș fi știut să-i tulbur, să-i stîrnesc, să aflu **mai teribilul** faptelor.

Am ajuns la Sfatul satului, dintr-o casă modestă, la ceasul nu știu care din noapte, cînd toaca de alarmă bătea din toate direcțiile suspendate între ape sau înecate în cer — senzațiile ajungeau de-a-ndoasele, înstrăinate, cum ai fi zis: văd cu vîrful degetelor, aud o lumină, gîndesc tăceri...

Și nu am văzut oamenii decît ca niște umbre stranii, mișcările dezarticulate, fuga, aplecarea, mușuroirea lor și a pămîntului, înaintea apei. „Vin apele!" — așa țipau — și toate vocalele țipătului se multiplicau la infinit, în noaptea aceea, la capăt de pămînt și timp — viiin aapeeleee!

practicată și descrisă, în urmă cu patru, respectiv doi ani, în România, de chirurgul V.E. Bancu ! Surprinzătoarea substituire de paternitate (sau numai... deficit de informare ?) n-a avut, însă, nici o clipă darul să-l dezarmeze pe doctorul român. Palmaresul actual al chirurgului numără cîteva zeci de așa-numite **mari exereze oncologice.** Una din cele mai importante experiențe și, potrivit statisticilor, cea mai bogată cazuistică din țară îi revin, în această sferă, doctorului V. E. Bancu, de cîțiva ani șef al Clinicii chirurgicale I, profesor universitar, dr. docent și, totodată, prodecan al I.M.F. Tîrgu Mureș.

OPERAȚIA ANULUI 1979 — „CAZUL PAȘCANU"

Printre marile exereze efectuate, aceea pe care profesorul Bancu o numește **„operația anului"** (1979) este cunoscută, în clinică, drept **„cazul Pașcanu"**. Bolnavul, Miron Pașcanu, economist la U.J.C.M. Tg. Mureș, un om în vîrstă de 57 de ani, care cîntărea... 138 kg, făcuse într-o noapte o hemoragie foarte gravă, nemaiîntîlnită. Cu extrem de puține șanse („dar acestea existau și noi le datoram încercarea") bolnavul a fost operat a doua zi, duminică dimineața, în aprilie. Cea mai grea operație a anului a durat 5 ore, timp în care bolnavului i s-a extirpat partea superioară a stomacului (cu varice) și partea inferioară a esofagului, plus splina. Întinderea inciziei, de-a dreptul incredibilă : 70 cm ! (Acum Miron Pașcanu cîntărește numai... 100 kg, se simte bine, se va reintegra în muncă și asta grație „mîinii de aur, îngrijirii deosebite și omeniei profesorului Bancu...").

ÎNCREDEREA ÎN „NOU" ȘI ÎN TINERI !

Clinica chirurgicală I, condusă de prof. dr. docent Victor Emilian Bancu este apreciată ca o clinică încăpătoare, cu 116 paturi, cu un rulaj mare de bolnavi, veniți din toată țara și — dacă avem în vedere că aici se efectuează peste 2 500 de operații pe an — cu o cazuistică dintre cele mai bogate. Pornind de la deviza colectivului de chirurgi „Să operăm în condiții de maximă securitate pentru bolnavi", clinica a fost dotată cu aparatură și instalații moderne și ultramoderne. Un exemplu de felul cum a fost sporită securitatea intra și postoperatorie a pacienților îl constituie achiziționarea, de dată recentă, a unei centrale de monitorizare, care permite verificarea funcțiilor vitale, prin monitoarele instalate deasupra fiecărui pat, în sălile de terapie intensivă și în sălile de operație.

Grija pentru promovarea „noului" merge — în clinica chirurgie I din Tg. Mureș — mînă-n mînă cu grija pentru perfecționarea și promovarea tinerilor. Profesorul chirurg V. E. Bancu își îndeamnă, în permanență, colaboratorii tineri (medici stagiari, interni și studenți practicanți) la studiu și la compararea cazuisticii oferite de clinică, zi de zi, cu datele literaturii de specialitate. Rezultatele îndemnului (acoperit, tot timpul, de exemplul personal) n-au întîrziat să se arate. Doi dintre asistenții săi, tineri medici specialiști, Ernest Balint și Mircea Baghiu, sînt coautori la „Cursul de patologie chirurgicală" al profesorului și la volumul „Patologie chirurgicală" — recentă materializare științifică, foarte apreciată, a activității clinicii. Totodată, ei efectuează deja — asistați de profesor — operații de mare dificultate (de stomac, de rect ș.a.).

Cel mai tînăr medic al „echipei", aflat în curs de specializare, Constantin Capotoiu — numit deja, sub treizeci de ani, de cîteva ori, șef de gardă în urgență — este autorul a peste 50 de studii de specialitate și se pregătește intens pentru intervenții dintre cele mai „delicate", pe esofag.

Despre tinerii medici și viitori medici cărora le încredințează — soluri fertile — sămînța meșteșugului său înalt și a omeniei sale inepuizabile, profesorul dr. docent V. E. Bancu obișnuiește să spună : „Îi cresc meticulos și sever, dar îi am foarte buni ! Numai șefi de promoție — ca punct de plecare ; numai pasionați și studioși — pe parcurs ; numai capete organizate și mîini sigure — în ultimă instanță".

Așa stînd lucrurile, nimeni nu se va îndoi de perpetuarea, la Tîrgu Mureș, a unei faime chirurgicale îndelung și cu trudă cîștigate de către un om cu sufletul de pîine, pornit să-și facă din viață un fel propriu de „a lua durerile cu mîna"... de aur !

DRAGOMIR MAGDIN

Impresia unei istorii încremenite pe o limbă de pămînt între ape. Impresia unor oameni veșnic treji, despre care n-am putut scrie niciodată, participarea mea atunci, fiindu-le oricum nefolositoare, din afara cataclismului și a destinului lor.

Cum era să întreb, să mă aflu în treabă, să bîjbîi cuvintele — cine ar fi avut răbdare cu mine, să mă aștepte să cresc, reporter expert, pentru ceasul acela ?

Am cunoscut adesea acest fel de singurătate între oameni, gîndul că reportajele, scrierile noastre aureolate, teribile, poate nici nu erau replica cea mai bună dată realității, imaginea ei răsfrîntă într-o mișcare diferită de a ta ; de a cuvintelor venind întîrziat, ca spuse mai devreme sau mai tîrziu decît clipa trăirii — progresia geometrică a timpului, înstrăinînd fapta de imaginea ei...

Reportajul acela nu a fost scris niciodată, deși am trăit starea de grație a reporterului. În schimb, nu-mi pot aminti niciodată reportajul care avea să înceapă cei vreo zece ani de carieră gazetărească.

CREAȚIA TINERILOR

fișe pentru mai tîrziu

LITERATURA

LUCIAN AVRAMESCU

Născut în 1948, în comuna Singeru, județul Prahova. Cărți : Poeme, 1975 **(volum premiat la concursul anual de debut al Editurii Albatros)**, Stele pe dealuri, **versuri, 1976**, Un liber albatros, **versuri, 1978**, Transplantul de albastru, **reportaje, 1978.**

Apar tot mai puține cărți care se citesc din plăcere și nu din obligație profesională. Printre ele se numără și cele ale lui Lucian Avramescu, unul dintre ultimii adepți ai „scrisului frumos". Tînărul autor are în mod evident talent, făcîndu-te să-ți imaginezi un stilou care lunecă fără efort pe hîrtie. El se servește de imagini poetice cu ușurința cu care oricine se servește de limba maternă. Așa se explică de ce aproape nu există temă care să nu-l fi inspirat. Așa se explică de ce zăgazul dintre poezie și reportaj s-a prăbușit, în cazul său demult, sub torentul de metafore. Așa se explică, în sfîrșit, de ce bogăția luxuriantă a expresiilor implică și o anumită devalorizare. (Este ca și cum lui Lucian Avramescu i-ar trebui un ...obstacol în compunerea versurilor, pentru a nu le fabrica prea ușor.)

Relativ numeroase poeme evocă frumusețea pierdută a existenței rustice, opunînd natura — într-o ipostază idilică — confortului prozaic al vieții citadine. Treptat, acest rousseauism sui-generis se transformă într-o critică a spiritului burghez. Poetul pozează — cu un aer simpatic — într-un hoinar, liber ca pasărea cerului, care dă cu tifla semenilor „serioși", lipsiți de fantezie.

În paralel cu ironizarea plină de vervă a conformismului se configurează și imagini mirifice. Dar poetul nu ține prea mult nici la acestea, din moment ce le dărîmă surîzător, ca pe niște castele de nisip. Această luare în derîdere a propriului romantism constituie nota cea mai atrăgătoare a poeziei lui Lucian Avramescu. El însuși o definește, într-un poem din **Luceafărul** (14 aprilie 1979) : „vezi cum ne jucăm puțin / de-a cuvîntul pe hîrtie / suflînd tragic în destin / ca în puf de păpădie."

GABRIEL CHIFU

Născut în 1954, la Calafat. Cărți : Sălaș în inimă, **versuri, 1976 (volum premiat la concursul de debut al Editurii Eminescu)**, Realul eruptiv, **versuri, 1979.**

Deși are o pregătire inginerească, Gabriel Chifu este pe deplin familiarizat cu poezia modernă. Primele sale versuri — prezentate cititorilor cu cordialitate de G. Dimisianu — se remarcau prin aerul lor tineresc, primăvăratic. Treptat, Gabriel Chifu a evoluat însă spre o poezie de reprezentare liberă a ideilor, în genul lui Nichita Stănescu. El nu și-a pierdut însă — prin această apropiere primejdioasă de un mare stil — individualitatea. Un dinamism de torent învolburat rămîne principala caracteristică și a jocului cu abstracțiile. Iată, ca eșantion, un fragment de poem din **Realul eruptiv** despre „dropia"

De sub marile coline...

Pentru cine vrea să știe :
N-am cerut nicicînd simbrie
C-am iubit această glie
Nici n-am vrut lumea pustie
Și pămîntul cu sicrie.

Am iubit cu disperare
Roua nopții, blîndul soare,
Fraga cea alinătoare
Și zăpada foșnitoare
Pusă-n ceruri la păstrare.

Pentru-o viață omenească
Ne-am pus haină soldățească
Niciodată să nu pască
Mărăcini și flori de iască
Blînda limbă românească.

Și de-ar fi din ceruri pline
Mari zăpezi să se termine,
De sub marile coline
Tot ar mai luci în soare
Albele cămăși stelare
Îmbrăcate de părinți
Tot la zi de sărbătoare.

DAN VERONA

intangibilă : „Ea trece numai / prin locul liber dintre două ore, / dintre două zile ce-și urmează, de aceea / timpul nu o ruginește, / și are pană luminîndă... Un vînător / a vrut s-o împuște, dar glonțul / s-a întors în armă, pușca s-a risipit și a curs, / vînătorul nu a mai găsit drumul spre casă, / a rămas în văzduh închis."

Naturalețea cu care Gabriel Chifu utilizează tehnica poeziei moderne constituie o raritate. Poetul explică modest că meritul revine împrejurărilor : „Cititorul de mine și poetul de mine s-au născut tîrziu în literatură : versul alb era o bătălie cîștigată, era o realitate — îl ilustraseră suprem și Whitman, și Blaga, și Nichita Stănescu. Pentru mine, debutantul, versul alb a fost un vers clasic, o axiomă." **(Amfiteatru**, decembrie 1977).

MIRCEA DINESCU

Născut în 1950, la Slobozia. Cărți : Invocație nimănui, **versuri, 1971, (Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor pe anul 1971)**, Elegii de cînd eram mai tînăr, **versuri, 1973**, Proprietarul de poduri, **versuri, 1976 (Premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor pe anul 1976), ediția a doua în 1978**, La dispoziția dumneavoastră, **versuri, 1979.**

Mircea Dinescu, protagonistul generației de după 1970, este unul dintre puținii poeți care te fac să crezi că talentul există, că nu trebuie considerat doar o invenție a romanticilor. Tot ceea ce scrie el strălucește de

prospețime, ca frunzișul arborilor după ploaie, demonstrind ceva foarte greu de demonstrat : că în literatură pot fi găsite încă fraze nefolosite de alții.

Acest copil teribil al liricii noastre de azi nu se repetă nici măcar pe sine, scoțind mereu din „cutia cu surprize", asemenea unui scamator, noi și noi imagini colorate, noi și noi înțelesuri ale bravadei. Uneori, urmărind logica discursului său, ai impresia că a ajuns la un impas lingvistic din care nu mai poate ieși ; și tocmai atunci el găsește o soluție mai îndrăzneață ca oricînd.

Cu toată noutatea explozivă, care constituie la el un mod de a fi, Mircea Dinescu are, fără îndoială, înaintași (Ilarie Voronca, Constant. Tonegaru și alții). În poezia actuală însă lui îi revine meritul pionieratului, deoarece a inaugurat, a susținut și continuă să susțină o orientare curajoasă din punct de vedere estetic, înviorătoare.

Este adevărat că ne-am obișnuit atît de mult cu un climat literar grav și solemn, încît bucuria de a scrie pe care o afișează fără reținere Mircea Dinescu poate să ne pară o frivolitate. Însă tocmai fiindcă am ajuns la o asemenea ursuzenie a gustului apariția poeziei sale trebuie considerată salutară.

Stilul lui Mircea Dinescu implică un ton de reproș la adresa întregii umanități, dar și o tergiversare — prin perifraze de o frumusețe spectaculoasă — a exprimării. Și aceasta nu din cauza oboselii existențiale, ci, din contra, dintr-un surplus de vitalitate. Ca un animal tînăr, imaginația poetului „zburdă" pe cîmpia nesfîrșită a limbii : „să mîn c-un bici orașul pe cîmpie / ca pe-un tramvai eretic tras de cai, / gata oricînd să-mi puneți șaua mie / dar să nu-mi cereți artă pentru cai" (**Anonim**).

DUMITRU ELIADE

Născut în 1946, în comuna Sîrbeni, județul Teleorman. Cărți : Roua de amiază, versuri, 1977 (volum premiat la concursul anual de debut al Editurii Cartea Românească din 1976).

Activitatea publicistică la revista **Flacăra** l-a adus pe Dumitru Eliade în prim-planul atenției noastre ca reporter. Dar el este, înainte de toate, un poet, chiar dacă vocea clară și sigură nu i-a fost încă auzită de critica literară și de public. Dealtfel, în fiecare dintre reportajele sale există cel puțin cîte o frază „deviată" de la traseul exact al relatării gazetărești și orientată spre spațiul vast al fanteziei. Ne amintim, de exemplu, de un articol în care Dumitru Eliade, povestind o călătorie cu un tren de noapte de la București la Constanța, uita pur și simplu ce anume voia să „demonstreze" și aluneca treptat în compunerea unei atmosfere fantastice.

Poezia propriu-zisă are o tăietură elegantă, decisă, dînd impresia că respectivele combinații de cuvinte au cristalizat pentru totdeauna în modul stabilit de autor. Fiecare vers „spune ceva", într-o manieră aforistică. Frumusețea lor constă în contrastul plin de efect dintre tonul sentențios, impersonal și o nostalgie răscolitoare, între exprimarea operativă, eficientă și o arzătoare sete de reculegere : „Lumina îndulcitei după-amiezi / A zilei de octombrie căzînd / Pe merele rămase prin livezi / Ca niște amintiri despre pămînt // Așa în noi ce fructe mai rămîn / După ce fructul mare s-a cules / Cînd peste frunze a rămas stăpîn / Mărul cel dulce, mărul neculès." (**Mere tîrzii**). Este de așteptat ca în cărțile viitoare Dumitru Eliade să renunțe la un anumit aer abstract care îi invadează uneori poezia și să-și folosească mai îndrăzneț aptitudinea de a conferi cuvintelor forță plastică.

Rînduri de iarnă

Decembrie alb, ca o stare de veghe
mi-a pus la ferestrele sîngelui flori
pe semne, prin munți a suflat acvilonul
și cerbii, orbiți, au brăhnit rugători
mă bucură starea aceasta a firii
cu nuci și-alămii parfumate la geam
cînd anul cel vechi e-njunghiat, după datini
sfințind temeliile noului an
ce daruri alese se-ntîmplă ! copiii
cu bice gonesc joimărița din sat
ard pomii de iarnă, iar pasărea-și sapă
tranșee de cîntec în ceru-nghețat
cu țipăt prelung, o iubire de-o vară
s-a-ntors peste noapte în inima mea —
altminteri e iarnă, și totu-i spre bine
și-n lume irozii încep a ura

*

Iarna românească prinde iar a-și fierbe
alambicul alb de vrăji și bucurii
țara-i incrustată în smarald și ierbe
fildeșul zăpezii cade din tării
s-au pierdut în zare toți colindătorii
le vom duce dorul înc-un an, stingher
tot purtînd prin viscol datinile țării
ei sporeau lumina stelelor pe cer
în Carpați domnește pacea milenară
cerbii poartă-n frunte giuvaere vii
prin văzduh își lasă urmele de ceară
veverițe roșii, vrăbii argintii
în adînc de scorburi parcă scînteiază
flăcări de-alabastru peste vechi comori
și în pisc de munte, vulturi stau de pază
la hotarul dintre patrie și nori

CORNELIU VADIM TUDOR

DINU FLĂMÎND

Născut în 1947, în comuna Susenii-Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud. Cărți : Apeiron, versuri, 1971, Poezii, 1974, Altoiuri, versuri, 1976, Introducere în opera lui G. Bacovia, 1979.

Revista studențească de la Cluj-Napoca, **Echinox**, a constituit pentru Dinu Flămînd, ca și pentru atîția alți colegi de generație, o școală a scrisului. Cul-

Carul de foc

Carul de foc se scufundă. In trecere
roţile-i scapără. Te aud.
Foarte frumos gura ta rotunjeşte silabele
şi înţeleg şi nu mă ascund.
Ochii mei cresc uriaşi,
inot printre brazde, pămintul imi intră sub pleoape,
carul de foc se scufundă. Taci.
Ştiu că eşti pe aproape.
Te va inunda un riu ascuţit,
pină la umeri te va cuprinde,
creştetul tău, cu sfială,
de cer se va desprinde,
pe Orion carul de foc te poartă
şi iată-l cum se scufundă,
cum ii fulgeră osia,
cum ii scapără pleoapele,
cum, după ce te duce
se intoarce in brazda de pămint
in care eu, cu greu, inot

IOANA DIACONESCU

tivat temeinic, în tradiţie ardelenească, ostil oricărei frivolităţi — de unde şi o anumită morgă academică — enigmatic şi, uneori, sarcastic din cauza unei mari vanităţi secrete, autorul **Apeiron**-ului ne propune sau, mai bine spus, ne obligă să acceptăm o poezie densă, blindată pur şi simplu împotriva criticii literare. Totul este bine gindit, modern, original. Acest caracter invulnerabil al versurilor lui Dinu Flămînd le diminuează mult popularitatea. Se pare însă că în ultima vreme deasupra greielor zăcăminte de cultură poetică a răsărit şi fragila floare albastră a lirismului. Remediul l-a constituit, ca în atitea alte situaţii, umorul: „ne invirtim o vreme pe lingă berărie / izbim cu pumnul în tonomat / să lasă zeii la iveală / să cinte sferele / ieşim plictisiţi sub soarele gol / al amiezii / facem autostopul spre alte mistere". **(Eleusis,** în **România literară,** 1 februarie 1979).

Eseul consacrat lui G. Bacovia este impresionant prin tensiunea spirituală întreţinută de la prima pină la ultima pagină. Retrăind cu înfrigurare — în felul lui I. Negoiţescu — fiecare din momentele operei bacoviene, exegetul îi dezvăluie multe trăsături ignorate. El uzează — şi în cele din urmă abuzează — de metode critice ultramoderne pentru a **formula** adevăruri aflate pe cale intuitivă.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

Născut în 1946, în comuna Bălăciţa, judeţul Mehedinţi. Cărţi: Puterea sunetului, **versuri, 1977,** Noaptea griului nou, **versuri, 1978,** Vara din noi, vara, **versuri, 1979.**

Deşi publică versuri încă din studenţie, Nicolae Dan Fruntelată nu s-a grăbit să tipărească un volum. Atitudinea contemplativă şi absenţa spiritului de competiţie sint, dealtfel, proprii şi temperamentului său liric. Poemele seamănă cu nişte confesiuni de o senină melancolie. Tonul lor discret, cordial este străbătut, uneori, şi de cite o inflexiune ironică, datorită căreia se creează un plin de farmec joc al subînţelesurilor.

Principala caracteristică a poeziei lui Nicolae Dan Fruntelată o constituie fineţea. Asemenea cuiva care vorbeşte în şoaptă pentru a face să se stingă rumoarea celor din jur şi a capta în acest mod delicat atenţia ascultătorilor, tinărul poet reuşeşte să învingă prin stilul său firesc, lipsit de emfază, volubilitatea clamoroasă a multor colegi de generaţie.

După cum remarca Hristu Cândroveanu într-un articol din **România literară** (12 aprilie 1979), „una din ipostazele care par să-i convină lui Nicolae Dan Fruntelată, cel mai mult, ar putea fi aceea de cîntăreţ al dragostei de ţară, de meleagul străbun, exprimată fără înflorituri, aşa cum desigur patria însăşi îşi iubeşte fiii — sobru, ocolind inutile exaltări şi vorbele alese, iubindu-i pur şi simplu, deplin, cu adevărat." Observaţia este fără îndoială întemeiată, cu atit mai mult cu cit în momentul de faţă se simte nevoia de a contracara grandilocvenţa şi convenţionalismul care au inundat spaţiul poeziei patriotice. Aceasta nu înseamnă însă că Nicolae Dan Fruntelată ar trebui să renunţe la explorarea altor direcţii. Posibilităţile sale sint numeroase, de la evocarea nostalgică a satului natal, în tradiţie eseniniană şi pînă la moderna comentare sarcastică a „faptului divers". În această ultimă privinţă, el se remarcă prin darul de a ridica întîmplările din viaţa obişnuită la semnificaţii de anvergură. Iată, ca ilustrare, un poem mai nou, din revista **Luceafărul** (21 aprilie 1979): „Azi am băut un rîu. Şi-am respirat / Ozonul a zece păduri de foioase / O cîmpie proaspăt tăiată e pusă în lăzi / A afacere bună ziua miroase. // Copiii mei au în casă o poză de cerb / Împuşcat de un blitz drept în frunte / Discuri cu greieri nebuni le-am adus / În timpul lor liber pot să le-asculte. // Am muncit, n-am ucis, nu e drept deci, acum / Submarine de gînduri să-mi înoate prin sînge / Nu e drept să aud de departe din mine / Amintirea altora în timpane cum plînge. // Nu e drept pentru noi continent de sătui, / Să ne cadă pe masă bumerangul uitat / Al tristeţii altora şi al morţii mai rar, / Dar e singurul drept ce ne poate fi dat." **(Dreptul ce ne poate fi dat)**

CAROLINA ILICA

Născută în 1951, în comuna Vîrfurile, județul Arad. Cărți : Neîmblînzită ca o stea lactee, **versuri, 1974 (volum premiat la concursul anual de debut al Editurii Eminescu din 1973).** Dogoarea și flacăra, **versuri, 1977.**

Poezia Carolinei Ilica reprezintă, din punct de vedere estetic, o adevărată acrobație : deasupra genunii locurilor comune ale lirismului dintotdeauna — presimțirea dragostei, comuniunea cu natura, teama de moarte etc. — tînăra autoare trece pe subțirele și legănătorul fir al propriului său curaj de a spune totul încă o dată. Curaj sau poate doar acea opacitate somnambulică de care sînt cuprinși, în momentele lor de secretă jubilație, adolescenții.

În privința aceasta, Carolina Ilica seamănă cu Nicolae Labiș. Ca și autorul **Primelor iubiri**, ea „rezolvă" într-un mod extrem de simplu problema destul de complicată pentru un poet care trăiește în secolul douăzeci, de a găsi o interpretare nouă vechilor teme și anume făcînd pur și simplu abstracție de faptul că aceste teme au mai fost interpretate înaintea ei de sute de ori, pînă la saturație. Așadar, nu caricatură, nu autoironie, nu parafrazare, ci gest inaugural simplu și spectaculos, ca ridicarea cortinei.

Drept urmare, poezia tinerei autoare, deși lipsită de fast, are un aer solemn, sărbătoresc. Toate senzațiile, provocate de împrejurări oricît de umile, sînt intense, puberale și constituie **evenimente** de ordin sufletesc. Iată cîteva exemple : „Genunchii mei mai poartă în corole / Brîndușile tîrzii din căzături" ; „Cum alergăm, de mînă, — două flamuri ! / O, vinul ploii-n părul tău netuns"; „Nuiele de mesteacăn / Plesni-mă-vor pe brațe să știe sîngera".

CORNEL NISTORESCU

Născut în 1948, în comuna Turmaș-Mărtinești, județul Hunedoara. Cărți : Întîmplări în liniștea unei fotografii, **reportaje, 1978 (Premiul U.T.C. pentru reportaj pe anul 1978).**

„**Întîmplări în liniștea unei fotografii** afirmă un reporter cu un stil personal și captivant" susținea Mihai Ungheanu, pe bună dreptate, într-o recenzie din **Luceafărul** (24 februarie 1979). Pe bună dreptate deoarece Cornel Nistorescu și-a făcut, ca și Geo Bogza în tinerețe, un crez din **a nu-l plictisi pe cititor.** El preferă să tacă decît să vorbească fără să fie ascultat.

Tînărul și înzestratul reporter nu aleargă după subiecte senzaționale. El preferă, dimpotrivă, să evoce ce s-a mai evocat și să descrie ce s-a mai descris, parcă pentru a demonstra că realitatea nu se epuizează niciodată ca sursă de inspirație. În privința aceasta, Cornel Nistorescu a realizat adevărate performanțe. El a reconstituit, de exemplu, istoricul unei străzi, a înălțat un imn cămășii ferfenițite a tatălui său, a adus în avanscenă, într-un mod pasionant, oameni aparent șterși.

Toamna universală

Pe continentul negru preț nemaivăzut
Se punea odată pe lacedemonience
Fiindcă aveau părul galben.
Chiar un tînăr întuneric eu sunt
Dacă prin aceasta-mi aduc aminte de inima mea
Sub auria blană a toamnei universale
Ca o neagră panteră freamătă ea.

ION MIRCEA

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

La „agrară"

PETRE GHELMEZ

Angajarea s-a petrecut așa :

— Dumneata ce facultate ai terminat ?

— Filologia...

— Și ce scrii ?

— Versuri — am răspuns, cu un sentiment de culpabilitate.

— Și unde ai vrea să lucrezi în redacția „Scînteii tineretului", la ce secție ?

— Unde este nevoie — am zis. O deviză care se purta mult printre tinerii vremii aceleia.

— Atunci mergi dumneata la „agrară", a venit răspunsul. O să lucrezi acolo cîtva timp, apoi vei trece și prin celelalte secții, culturală, industrială și altele, să vedem unde te vei acomoda mai bine... Unde vei da un randament mai bun...

Toate acestea se întîmplau la 1 septembrie 1959.

Am lucrat numai la „agrară" aproape cinci ani.

Era cu adevărat nevoie de lucru la această secție. Aflată în plin proces de transformare socialistă, agricultura românească punea la vremea aceea unele dintre cele mai complexe probleme de rezolvat. Cooperativizarea, cu tot ce presupunea ea ca schimbare de mentalitate a țăranilor, ca întemeiere a unei structuri economice inedite, pe baza unor relații de producție cu totul noi, se desfășura din plin. Mecanizarea, chimizarea sectorului agricol se aflau încă la început. Agrotehnica nouă, relațiile economice și sociale noi cereau cadre bine pregătite, corespunzătoare realității ce se plămădea sub ochii noștri cu o repeziciune uimitoare, cu tot ce este legat de durere și bucurie în asemenea cazuri, cînd fața lumii se schimbă. Lumea a cărei față se schimba în acei ani și pe care aveam s-o cunosc dinlăuntrul ei, lucrînd la „agrară", lumea satului românesc, cu tot ce înseamnă tradiție și valoare în

Portretistica ocupă, dealtfel, un loc important în scrisul său. Privite realist, scrutător, cu o simpatie reținută, chipurile umane apar cu claritate pe paginile cărții, ca pe ecranul unui cinematograf. Inedit este și unghiul din care reporterul privește peisajul natural sau citadin : „Era prin 1958, la început de toamnă, cînd intram în Simeria, primul oraș pe care îl vedeam în viața mea. Mi s-a părut imens, negru, asurzitor și lacom. Casele afumate se odihneau pe cîmp ca piesele unei locomotive uzate, demontate la întîmplare și lăsată pradă iernii și buruienilor". Lirismul discret, plasticitatea sobră, independența de gîndire asigură reportajelor lui Cornel Nistorescu calitatea de a nu se demoda odată cu trecerea timpului.

ALEXANDRU PAPILIAN

Născut în 1947, la Paris. Cărți : Dihorul, **roman, 1970.** O seară de noiembrie, **nuvele, 1976,** Fapturi neînsemnate, **schițe, 1978.**

Numele lui Alexandru Papilian s-a acreditat relativ repede în conștiința publicului, datorită intervenției generoase și prompte a lui Marin Preda, care încă de la debut îl recomandă astfel pe recent descoperitul prozator : „Limpiditatea și transparența stilului și absența unei gesticulații haotice a gîndirii [...] sînt pentru mine dovada incontestabilă a talentului lui Alexandru Papilian". Autorul **Moromeților** nu s-a înșelat. Tînărul de douăzeci și trei de ani căruia îi publica un roman la Editura Cartea Românească avea să confirme entuziastele aprecieri.

Confirmarea a venit, este drept, ceva mai tîrziu, odată cu apariția culegerii de schițe **Fapturi neînsemnate.** Semnificativ este faptul că Alexandru Papilian a ajuns la cultivarea acestui gen **după** ce a scris un roman și mai multe nuvele. El și-a făcut ucenicia acolo unde totul pare complicat în vederea elaborării a ceva care pare foarte simplu.

În liniște

În liniște, stînd în beciul înalt ca o catedrală
Sub zidul vechi pe care sclipesc mici
Boabe de apă din nădușala pămîntului
În singurătate, cu mîna lipită de tîmplă
Vei auzi dintr-o dată merele pe pătul
Scoțînd o sfîrîială plăcută,
Răsucindu-se pe scîndura nouă de brad,
Sclipind, susurînd ca niște
Clopote reci, plutind
Ca o ceață de suflete
Merele, mari globule de sînge sclipind
Sub bolta de cărămidă, merele
Pe stratul de fîn, cu greutatea lor uriașă
Merele, o brumă subțire le-nvăluie carnea
În ele mai pîlpîie sufletul nostru, copil.

MIRCEA FLORIN ȘANDRU

Această cale are, fără îndoială, înțelepciunea ei, deoarece un roman poate „înghiți" destule erori, în timp ce o schiță se poate dezechilibra și din cauza uneia singure.

Spre deosebire de **Dihorul**, unde apăreau ca personaje oameni cu caractere excepționale, zămisliți de imaginația febrilă a unui adolescent, în **Fapturi neînsemnate**, după cum arată și titlul, eroii sînt anonimi și aparent insignifianți. Autorul ne demonstrează însă, cu multă intuiție în materie de psihologie, cîte surprize ne rezervă viața sufletească a acestora. Stilul direct și comprehensiv — șukșinian — conferă momentelor respective o desfășurare alertă, reușind totodată să ne facă să privim cu mai mult interes lumea din imediata noastră apropiere.

această lume, cu tot ce înseamnă energie creatoare, dar și cu tot ce însemna obișnuință de milenii, înapoiere determinată de atîtea vitregii ale istoriei, care n-au ocolit niciodată mai ales această lume a muncii, a răbdării și a speranței, de atîtea ori înșelată pînă atunci.

Ziarele și revistele, mereu în actualitate, surprindeau și susțineau cu patos aceste schimbări.

Teme la „agrară" — din belșug. De la problema zestrei în condițiile cooperativizării, pînă la sporirea șeptelului în sectorul zootehnic, din „prăsilă proprie". De la transformările de conștiință ale țăranilor cu gospodărie individuală, pînă la lupta împotriva superstițiilor. De la activitatea artistică la căminul cultural, pînă la cursurile agrozootehnice și la necesitatea împrăștierii gunoiului de grajd pe cîmp, primăvara, în „mustul zăpezii". De la schimburile de experiență organizate la primele cooperative agricole, pînă la dureroasa desprindere a bătrînilor țărani de brazda **lor** de pămînt, de boii **lor** etc. Acea atît de nuanțată transformare de mentalitate de la **al meu** la **al nostru** era cu predilecție căutată de mai experimentații mei colegi de la „agrară".

Dar cine erau aceștia ?

Puiu Simionescu, azi gazetar cu vechi state de serviciu, meticulos pînă în pînzele albe. Inginer agronom, de la el am împrumutat primele manuale de agrotehnică, pentru a mă familiariza cu termenii de specialitate. Ce-i acela „pat germinativ" ? Care este „temperatura optimă" pentru însămînțat ? etc. Nu vream să mi se întîmple ceea ce i se întîmplase unui confrate care, întrebîndu-i pe țăranii din sat de la mine de ce nu însămînțează, și aceștia răspunzîndu-i că ar însămînța, dar n-au făcut ogorul, în zelul lui agitatoric el i-a îndemnat cu toată seriozitatea :

— Nu-i nimic ! Însămînțați și pe urmă faceți ogorul...

Mulți ani întîmplarea mi-a fost povestită cu amuzament și prefăcută uimire : „He... he ! Auzi colo : nu-i nimic, însămînțați și pe urmă faceți ogorul... he.... he !..."

Ion Băieșu, dramaturgul și prozatorul de subtilă ironie, creatorul unor personaje de-

(Continuare în pag. 68)

PETRU POANTĂ

Născut în 1947, în comuna Cerișor, județul Hunedoara. Cărți: Modalități lirice contemporane, **1973**, Poezia lui George Coșbuc, **1976**, Radiografii, **cronici literare, 1978.**

La o virstă cind alți critici literari fac încă exerciții stilistice și se dovedesc inconsecvenți în materie de gust, Petru Poantă a debutat cu o cuprinzătoare și echilibrată panoramă a poeziei noastre postbelice. Cu excepția unor concesii făcute citorva autori influenți din punct de vedere administrativ, volumul **Modalități lirice contemporane** poate fi considerat o „expoziție" bine organizată a poeziei noastre din ultimii treizeci de ani. Criticul se pricepe să desfacă mecanismul fiecărui stil în parte și să-i descrie elementele componente. Este adevărat că acest tehnicism excesiv face uneori să se spulbere polenul imponderabil al poeziei și duce la o uniformizare a valorilor, însă prezintă și marele avantaj că dă atit de necesarul sentiment al certitudinii științifice. Cu aproape o jumătate de secol în urmă, demontind cu o abilitate asemănătoare poezia lui Arghezi, Vladimir Streinu mărturisea: „Și în sfirșit acum, cind mecanismul arghezian îmi stă demontat în față, sau cel puțin îmi închipui aceasta, simt că dincolo de teme, procedee, compoziție, ritmică, psihologie și influențe rămîne un duh inanalizabil, care mă umilește". Petru Poantă n-ar face niciodată o asemenea mărturisire. El nu cochetează cu critica, ci o practică plin de gravitate, cu conștiința importanței profesiei sale.

O notă mai fantezistă are studiul consacrat lui George Coșbuc, un poet despre care totul părea spus. Criticul îl redescoperă pe poetul atit de bine cunoscut din manualele școlare citindu-l dintr-o perspectivă modernă. O observație interesantă se referă la faptul că natura din poezia coșbuciană este — în opoziție cu grandoarea sălbatică a viziunilor eminesciene — ospitalieră și domestică, asemenea unui interior țărănesc.

PETRU ROMOȘAN

Născut în 1957, în comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara. Cărți: Ochii lui Homer, **1977 (volum premiat la concursul de debut al Editurii Dacia).**

„Mărul frumos pe dinafară și putred pe dinăuntru îl refuză Înțelepciunea. / Mărul putred pe dinafară și bun pe dinăuntru îl refuză Frumusețea. / Iată, domnii mei, condiția tragică a mărului / **(Conferință despre măr sau confesiunea unui mizantrop)**. Versurile acestea sint reprezentative pentru Petru Romoșan, un foarte tînăr poet despre care a scris cu căldură, încă de la debut, Florin Mugur. Sint reprezentative deoarece reunesc mai multe trăsături distinctive: predilecția pentru paradoxuri, viziunea livrescă, borgesiană, discreta irizație parodică. Petru Romoșan face poezie jucîndu-se de-a poezia. „Scrib celest", după cum se autointitulează, el cunoaște și măreția și nimicnicia condiției de alcătuitor de versuri. Modul ceremonios în care își persiflează propria îndeletnicire nu face decit să intensifice efluviile de lirism.

Suavul demodat

iubito, eu mai cred, mai cred
în a vocalei transparență
de-aceea cînd te vizitez
vin îmbarcat în diligență

de-aceea pipa mea arzînd
e-un demodat crîmpei de nai
și cînd mă plimb pe la oraș
salut tramvaiele cu cai

bastonul meu este pictat
iubito cu aripi de fluturi
de-aceea nu te sfătuiesc
cu el covoarele să-ți scuturi

sub fracul imperfect și lung
— te rog iubito nu te teme
port noaptea un fantastic rug
și un buchet de anateme

jobenul are bord pictat
de-un muribund din Montparnasse
și e un fel de testament
de-aceea nu pot să ți-l las

cam dandy sînt, cam fistichiu
cam filfizon de trei parale
dar eu am învățat să zboare
aripa miinii dumitale

LUCIAN AVRAMESCU

Petru Romoșan a trezit mari speranțe în rîndurile iubitorilor de poezie, astfel incit în momentul de față asupra umerilor săi de adolescent apasă o grea, dar dulce răspundere.

MIRCEA FLORIN ȘANDRU

Născut în 1949, în Făgăraș. Cărți: Elegie pentru puterea orașului, **versuri, 1974 (volum premiat la concursul de debut al Editurii Eminescu din 1973)**, Luminile orașului, **versuri, 1975**, Melancolia, **versuri, 1977.**

Prezența cuvintului „oraș" în două dintre titlurile cărților sale, ca și preferința manifestată ostentativ pentru elemente de decor ca parcuri, tramvaie, străzi etc. au determinat critica să vadă în Mircea Florin Șandru un poet al marilor aglomerări urbane. De fapt, adevăratul spirit citadin — care presu-

Despre cai, altceva

A nins cald, cu o grea elocință,
Un copil ca și cum și-ar fi luat seama pe sus
Și-a văzut cai pe pămînt fără nici o credință
Care au mîncat tot și s-au dus.

Niște cai care-acum vor fi tot mai de rasă
Și mai sinceri un pic, buni trăpași
Ca niște schiuri pe gîtul lor norii se lasă
Și se rotesc de funingine peste oraș.

Niște cai care au legătură-ntre ei, foarte sigur,
Și au o legătură cu cerul, precis.
Dacă nu acest grajd care-i luna și încinge cu friguri
Atunci un fin alb care arde dar nu li se dă decît în vis.

Niște cai care pînă la urmă se-ngroapă
Și ies pe partea cealaltă, în sus,
Ca un lac ce se acoperă bine și nu mai are apă
Sau simte-nghețat și opus.

Peisaj

Zăpezile ca un impozit fix pe amintiri
Și hornuri care fumegă-n neștire,
O toleranță-n care sate mai subțiri
Și mai subțiri țărani vorbesc despre iubire,

Mari codri ce se-amestecă-n asfalt
Și cai de rasă tulbure sub ceață,
Cînd de pe frînghii rufelor li-e cald
Și pleacă mai spre nord de dimineață,

Mici parașute-n aer și pe jos,
Lanuri de maci albaștri lîngă tîmple
Și-un fruct al zilei iar, neviermănos,
Și-un cerc al nopții iar, ce-o să se-ntîmple

Un plug cu grape — acuma și cu colți
Uriesc sub munții fragezi de pe lună,
Ca un impozit fix zăpezile sub bolți
De fluturi care cad și se-mpreună

A. I. ZĂINESCU

pune o doză de blazare elegantă sau, cel mult, o însuflețire abstractă, exprimată prin plăcerea jocului — lipsește acestui tînăr visător, dar și înțelept, înclinat să ia totul în serios, să se mire și să-și comunice grav, aproape conștiincios, impresiile.

Orașul constituie fără îndoială, în poezia sa, o temă obsedantă, ca marea, cîndva, pentru Ion Gheorghe sau voievozii pentru Ioan Alexandru. Însă se simte imediat că **oricare** altă ambianță i-ar fi provocat lui Mircea Florin Șandru aceeași bucurie cuviincioasă a explorării. Mai exact ar fi să spunem că există o **stare** care îl determină să atribuie oricărei descoperiri — chiar și uneia pe care oamenii obișnuiți nici n-ar lua-o în seamă — o mare importanță, iar această stare are ceva din febra erotică a adolescenței.

În volumul de debut, aerul parcă arde, făcînd să reverbereze, ca în amiezile toride de vară, contururile peisajului. Cea mai bună poezie a volumului, **Cădere**, rezumă această intensă așteptare prenupțială: „Înșelați se vor desface caișii într-o noapte / Neștiutori, cu poarta deschisă se vor trezi / N-am intrat niciodată în palida lor floare / Dar acum vom intra într-înșii și vom fugi". Cu timpul, ardoarea s-a atenuat, făcînd loc reflecției, dar nu s-a stins.

MIHAI TATULICI

Născut în 1948, în comuna Frătăuții-Vechi, județul Suceava. Cărți: Ceața și obișnuința, **nuvele, 1975,** Salvatorul, **roman, 1979.**

Proza lui Mihai Tatulici dovedește multă inventivitate. În nuvela **Ceața și obișnuința** din volumul cu același titlu se recurge, de exemplu, la un truc epic spectaculos: după ce o prezintă pe Elvira Reznic, o femeie cu un trecut enigmatic, autorul mărturisește că totul nu este decît o ficțiune, dar că, odată încheiată povestea, i s-a întîmplat ceva ciudat și anume a aflat că undeva, la un sanatoriu, există o bătrînă care are toate datele — fizice, biografice etc. — identice cu cele ale eroinei sale. Drept urmare, el se suie în tren și pleacă în căutarea propriului său personaj, pe care îl și găsește, dar cu care nu reușește să stabilească o comunicare reală.

Capacitatea literaturii de a deveni realitate, înstrăinarea artistului de personajele cărora le-a dat viață — iată idei subtile, dar cunoscute. Nouă, de-a dreptul surprinzătoare, este punerea lor în scenă.

Mihai Tatulici știe să întrețină interesul cititorului, îndreptîndu-se spre deznodămînt cu o încetineală calculată, din aproape în aproape, și consemnînd aparent neglijent tot felul de detalii care instaurează, treptat, o atmosferă stranie. El se află încă în faza experimentării mijloacelor epice, dar are de pe acum o dexteritate de prozator format.

EUGEN URICARU

Născut în 1946, la Bucuși. Cărți: Despre purpură, **proze fantastice, 1974,** Rug și flacără, **roman, 1977,** Antonia, o poveste de dragoste, **povestiri, 1978,** Mierea, **roman, 1978 (Premiul U.T.C. pentru proză pe anul 1978).**

„Literatura, limba, istoria și geografia patriei trebuie cinstite, cunoscute **și** cultivate pe toate căile. Fără ele un popor devine o populație". Aceste cuvinte memorabile sînt extrase dintr-un interviu acordat de Eugen Uricaru revistei **Luceafărul** (24 februarie 1979) și definesc o anumită latură a personalității tînărului și deja prestigiosului scriitor. Este vorba de sentimentul răspunderii

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

RADU COSAȘU

Idilic sau nu...

...Poate că nici un ziar, după război, nu a dat literaturii și gazetăriei românești — gazetăriei concepute ca o artă — un detașament de talente atît de puternice și de generoase, ca Scînteia noastră, a tineretului; aș numi, repede, numai pentru deceniul '50—'60, pe cei de la secția „corespondenților speciali" — Mazilu, Mandric, Țic, Iureș, pe cei de la „agrară" — Fănuș și Băieșu, aș îndrăzni să-i adaug pe Labiș și Lucian Raicu, colaboratori permanenți ai paginii de literatură — aceștia spuși și puși pe hîrtie, pe nerăsuflate, cu conștiința că mai sînt încă vreo 10 nume pline de har gazetăresc, inteligență și poftă de viață. „Scînteia tineretului" era — și a rămas — un aerodrom de talente, exista dintotdeauna un spirit al „Scînteii tineretului", un ton al ei și numai al ei, care nu accepta plictisul, prelucrarea stearpă, articolul șablonard și rece. Mă feresc să idilizez, să văd totul în roz — am fost unul dintre cei mai „idilici" reporteri ai acelui timp pentru care defect am luat-o peste cap dar și peste picior, în cele mai sincere ședințe din cîte am trăit — dar aș păcătui mai rău decît dogmatismul urît spontan de noi toți, dacă n-aș sublinia cît de mîndru eram de ziarul nostru, cît de fericiți eram că lucram la „Scînteia tineretului". Cînd Sadoveanu l-a chemat într-o zi pe Mandric să-l cunoască — asta după ce invitase pe Labiș la Domnia Sa! — am încremenit de bucurie. De unde putea ști Sadoveanu de Mandric, dacă nu citindu-i nuvelele din Scînteia noastră, a tineretului? Idilic sau nu, pot spune că nu știam ce-i invidia între noi, supărarea pe succesul celui-

față de actul creației, sentiment care conferă scrisului său necesara gravitate, dar, uneori, și o tentă de „justețe" mai greu compatibilă cu natura artei.

Cealaltă latură a personalității lui Eugen Uricaru — de fapt, însuși modul său originar de a fi — constă într-o rar întîlnită vocație a reveriei. Povestind întîmplări de altădată sau chiar înfățișind realitatea cotidiană, prozatorul echinoxist se lasă cuprins de un fel de vrajă. Drept urmare, conturile încep să tremure, ca văzute prin apă, întreaga lume reprezentată se transfigurează. Translația de la real la fantastic se produce lent, pe neobservate, așa cum se face trecerea de la liniștea pădurii la sunetul de corn în poezia eminesciană. Atmosfera de basm a prozei lui Eugen Uricaru provoacă cititorului o voluptuoasă amețeală, regretată la întreruperea lecturii, cînd farmecul se destramă.

O sursă importantă pentru alimentarea cu fantastic a povestirilor o constituie tradițiile și eresurile populare. Filtrate prin intelectualismul scriitorului, ele pierd ceva din pitoresc și devin fluide, discret acaparatoare.

TUDOR VASILIU

Născut în 1950, la Botoșani. Cărți: În general, triumful pădurilor, **versuri**, 1969, Proiect de cline, **schițe**, 1959, Moscuna, **schițe și povestiri**, Pegasul troian, **aforisme**, 1976, Note de căsătorie, **roman**, Îndreptar de greșelile altora, „afurisisme", 1978.

Proza umoristică pierde din ce în ce mai mult teren. Doar de Anul Nou revistele literare mai fac loc în paginile lor unor scurte texte, și acelea improvizate. Ignorînd această scădere a cursului acțiunilor pe care o înregistrează genul, Tudor Vasiliu scrie proză umoristică în continuare, spre delectarea a mii și mii de ne„specialiști" în literatură. Tenacitatea sa se manifestă nu numai în privința numărului de pagini elaborate, ci și în aceea a șlefuirii fiecărei fraze, pînă la obținerea unui luciu de obiect de preț.

Aura ploii

Nu ploaia să o fi iubit, aura ploii, Arcul
sublim între pămînt și cer, promisiune,
străluminînd cupole, acoperișe, Parcul,
ferestre de clădiri care le știu pe nume.

Nu ploaia să o fi iubit, surîsul Ploii,
ne-am fi ascuns atunci în albăstrime,
cum se ascund, în scorburi negre, roii
un trup subtil care nu-l vede nimeni.

Dar noi setoși de huma mult acidă,
precum bureții orbi ce îi răsfață ploaia,
din palme-mpreunate ne-am ridicat firidă
pe subt pămînt aflat-am Crivatul și Odaia.

Am tot săpat tuneluri și galerii, hoțește,
cu idoli ca păginii și cu nestinse ruguri,
am ospătat rizomi și rădăcini și sucuri
din tinere tulpine ce umbra doar le crește.

Din cîteva bătăi mai spornice de aripi,
din cîteva plutiri mai netede de mînă,
am fi putut să trecem de cerul jos al Lunii
spre Ceru-nvăpăiat al Soarelui-Fîntînă.

Ne-am fi pierdut. Ca într-o holdă frunzele,
aduse de vîrtej, ca în pădure, urmele;
ne-ar fi păscut, din iarba udă, turmele
spre dimineață, straiele și numai numele.

ADRIAN POPESCU

Tudor Vasiliu este înzestrat cu migală, nu cu spontaneitate, cu ingeniozitate, nu cu fantezie. El calculează efectul fiecărei formulări, ca un tehnician care ar confecționa o bombă cu explozie întîrziată. Această inventivitate

lalt, „mîncătoria" şi lipsa de caracter. Se purta cu ostentaţie dispreţul faţă de idilism şi artificial — nimeni însă nu-şi permitea să aibă el, personal, un caracter urît şi veghea, încordat, să fie armonios şi just. Eroul aşa-zis pozitiv începuse să creeze suspiciuni îndreptăţite prin incapacitatea sa de a crea o literatură bună cu sentimente impecabile — fiecare însă în viaţa sa încerca, şi chiar reuşea, să fie un erou pozitiv, exemplar, demn, credincios partidului, unui ideal de revoluţie şi literatură comunistă, chiar dacă accesul la toate valorile culturii noastre nu era nestingherit şi asta se resimţea, fără îndoială... De ce aş minţi, de ce aş avea prejudecata demitizării sistematice ? — Nu am încredere decît în demitizările practicate de cei care au ştiut a pierde cîteva certitudini pentru a păstra toate iluziile. De ce m-aş dovedi — atît de tîrziu — un „negativist inveterat", mai ales că am „încasat" şi pentru această greşeală pe care n-o făptuisem atunci. De ce n-aş făptui-o acum ? Chiar cei mai aprigi din criticii „idilismului" meu — vor accepta azi, în perspectiva a cîte am trăit în ultimul sfert de veac, că viaţa noastră la „Scînteia tineretului" nu a avut pereche în elanurile, naivităţile şi erorile ei — toate la fel de grandioase şi esenţiale — fără de care nu ne putem concepe, azi. În ce mă priveşte, una din cele mai pline clipe ale existenţei mele rămîne aceasta, legată de „Scînteia tineretului", aşa cum s-a petrecut ea în urmă cu peste 25 de ani : luînd-o peste cap, în '49, am plecat din redacţie, într-o probă de foc, la „Timpuri noi" ; am lăsat facultatea — după ce lăsasem „a opta" pentru a intra la ziar... — şi m-am angajat frezor ; am lăsat uzina şi m-am dus în armată ; am terminat armata şi am fost primit la „şcoala de literatură" — de care pot să rîd şi eu, mult şi bine şi cu poftă, doar dacă n-am poftă să-mi analizez secolul... — unde am absolvit un an, primul, lîngă Labiş, Raicu, Ion Gheorghe, Mugur, Tomozei, Doina Sălăjan, Doina Ciurea, talente cu care cred că nu s-ar face de rîs nici o şcoală, fie ea şi de alimentaţie publică... La intrarea în al doilea an, am fost chemat în acelaşi loc unde mi se comunicase cu patru ani în urmă

(Continuare în pag. 76)

„la rece" caracterizează şi versurile, care, drept urmare, deşi „funcţionează", nu au puterea de-a emoţiona. În schimb, în proză, arta sa de bijutier garantează obţinerea unor piese admirabile. Un loc aparte ocupă printre ele aforismele („afurisismele") care se remarcă prin inteligenţă şi incisivitate : „Arăta ca scos cu greu dintr-o cutie", „Bărbat nervos, tendinţă suire pereţi, caut garsonieră calcio-vecchio", „Ce folos că omul se trage din maimuţă, dacă maimuţa nu se retrage din om", „Obrazul subţire cu obraz gros se ţine.", „**Dura lex, sed lex,** îmi făcu avocatul cu ochiul." Badineria aceasta are, fără îndoială, substratul ei grav. Un comentator (Dumitru Dinulescu, în **Luceafărul** din 3 martie 1979) arăta că rîsul lui Tudor Vasiliu este, ca şi la alţi umorişti autentici, „un rîs care atacă frenetic plînsul celeilalte feţe".

DAN VERONA

Născut în 1947, în comuna Luncani, judeţul Bacău. Cărţi : Nopţile migratoare, **versuri, 1972,** Zodia măslinului, **versuri, 1974,** Cartea runelor, **versuri, 1976.** Daţi ordin să înflorească magnolia, **versuri, 1977.**

Salutat de Alexandru Paleologu ca un Hölderlin al liricii noastre, Dan Verona (pe adevăratul său nume Nicolae Creţu) a debutat cu o culegere de poeme ample, maiestuoase, care, chiar dacă nu îndreptăţeau o apreciere atît de entuziastă, atrăgeau prin eleganţa lor retorică romantică. Gesticulaţia, fastuoasă, tonul „inspirat", profetic, grandilocvenţa asumată ca un mod natural de-a fi reprezentau principalele atribute ale stilului lui Dan Verona. Cu timpul însă poetul a simţit că această solemnitate nu este în perfect acord cu sensibilitatea modernă. În consecinţă, a început să înlocuiască decorul arhaic şi măreţ cu peisajul citadin, familiar cititorilor, şi să-şi configureze o viziune satirică şi funambulescă asupra vieţii cotidiene, à la Bulgakov. Volumul **Daţi ordin să înflorească magnolia** conţine multe asemenea feerii ironice. În una dintre ele poetul îşi imaginează, de exemplu, ce „perturbaţii" ar provoca trecerea pe stradă, în plină zi, a unui personaj de basm, „femeia cu piersici" : „Clienţii restaurantelor se ridicau ameţiţi de la mese / Şi chelnerilor le-au crescut sub nas / Frunze de piersic / Berăriile, cazărmile se goleau / Generalii se încheiau cu nasturi din sîmburi de piersici. / Numai cei ce şi-au făcut din bretele un ideal / Nu s-au mişcat. / ... / Pe bulevarde maşinile se rostogoleau ca nişte piersici / De cineva nevăzut date de-a dura. / Şi se ciocneau cu dulce ţipăt maşinile / Şi miliţienii strigau : — Circulaţi nu vă uitaţi după piersici. / Şi dirijau mulţimea cu bastoanele transformate în crengi de piersic în floare".

Noua orientare este fastă pentru talentul lui Dan Verona care şi-a găsit, se pare, mijlocul de exprimare cel mai convenabil.

Fişe realizate de
ALEX. ŞTEFĂNESCU

Final de sonete

Cînd ai răgaz în joacă un flutur desenează
Din cei primăvăratici — roi tînăr de sclipiri
în aerul ca apa cu lună dintr-o oază
pe care ai ajuns-o la ceas de risipiri

Aripile, Maria, cum să le faci să zboare :
aşteaptă pînă-ţi creşte din zîmbet şi o floare...

*

Nu ceri nimic Maria, nicicînd n-oi fi datoare
nu-i ruga pentru tine — o sfidezi !
nu-ţi cauţi, din orgoliu, asemănare,
îţi bate timpul chipul pe monezi...

Răsfrînţi în gol de anii ce se-aştern
cu ei plăti [illegible]

FLORIN [illegible]

TINERII ŞI MUZICA UŞOARĂ

Cunoscutul actor şi regizor de film Cliff Robertson (devenit deosebit de popular în rîndul telespectatorilor noştri în urma difuzării serialului TV „In spatele uşilor închise") amintea, într-un interviu acordat Catincăi Ralea — cu ocazia unei vizite la Bucureşti — despre obligativitatea de a lăsa drum liber exprimării tinerilor, care asigură artei, prin căutările lor, prin idealurile lor, mersul înainte, progresul. Nimic mai adevărat, îndeosebi în muzica uşoară, gen atît de apropiat, de drag tinerilor din ţara noastră. Am crezut şi credem în valoarea muzicii create de tineri, căci ei se apleacă, cu har şi respect, asupra tuturor valorilor spirituale ale neamului.

Poetul Grigore Arbore dedica, cu ani în urmă, în „Scînteia tineretului", un articol deosebit de valoros şi de adevărat condiţiei tînărului compozitor. Avem convingerea că instituţiile de resort pot face mai mult pentru a încuraja talentul tinerilor, şi în domeniul muzicii uşoare. Muzica uşoară tradiţională şi cea modernă pot convieţui în bună înţelegere, şi de aceea trebuie să le sprijinim cel puţin în mod egal (serbările „Scînteii tineretului" sînt un exemplu de echilibru între genuri şi stiluri...). Trebuie încurajată, mai mult, creaţia modernă, actuală din muzica uşoară românească, pentru că nutrim convingerea că şi în această direcţie putem da la iveală lucrări valoroase, competitive pe plan internaţional. De ce n-ar organiza Radiodifuziunea, în studioul său, aşa cum a făcut în domeniul muzicii culte, „concerte-dezbatere" de muzică uşoară ? Sînt atîtea preocupări, direcţii, genuri, stiluri ce nu-şi găsesc locul în manifestările curente... Şi, să nu uităm, că, în ultimă instanţă, interpretul este acela care se face mesagerul melodiei. Mulţi ani a fost cultivat un gen de solist à la „Steaua fără nume", un fel de solist „în eprubetă", care nu rezista confruntărilor dure cu publicul, cu reflectoarele. A fi vedetă de muzică uşoară (căci toţi tinerii interpreţi tind spre acest ideal) înseamnă mult mai mult şi cu totul altceva decît a descifra un portativ. Cliff Richard declara, la Braşov (spre groaza unor persoane respectabile), că nu cunoaşte notele ! Ceea ce nu l-a împiedicat să devină o mare vedetă a genului. Departe de a accepta incultura muzicală (ar fi o greşeală de neiertat), să notăm totuşi că nu este bine să ne facem chip cioplit din descifrarea unui portativ...

A trecut deja o jumătate de deceniu de cînd un grup coral, cu totul excepţional, s-a constituit şi a intrat cu brio în viaţa muzicală a ţării. Membrii lui îşi propuneau să îmbogăţească tradiţia corală românească.

S-au autodefinit – „Sîntem Oamenii Noii Generaţii" şi şi-au zis prin iscusita reducere la iniţiale : „SONG".

Să nu spunem, acum, în prag de An Nou, că fiecare an le aduce acestor tineri (cam 50) alte şi alte succese ; ei îşi sînt, dacă ne este îngăduit să zicem astfel, propriul lor Moş Gerilă, ei poartă pe umeri o tolbă de eforturi şi de căutări, din care, la fiecare nouă apariţie, mîna publicului, ca primul şi cel mai autorizat juriu, scoate la iveală darul unui nou succes. Pentru „SONG", pentru dirijorul Ioan Luchian Mihalea, pentru mine, pentru tine, pentru noi toţi...

1979 le-a dăruit titlul de laureat al celei de-a doua ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României", un film-color realizat de televiziune, care a participat la Festivalul de la Tokio, numeroase concerte, o prestigioasă participare la „Zilele culturii româneşti" din Iugoslavia, un disc (în sfîrşit, un disc !) şi... un frăţior – „Minisongul"...

AURORA INOAN

MUZICA DE DIVERTISMENT ŞI GUSTUL MARELUI PUBLIC

Dintotdeauna, muzica uşoară s-a scris pentru un public larg, s-a adresat acestuia, nefăcînd apel la forme de exprimare sofisticate, pretenţioase. Ascultăm muzică uşoară la radio, la TV, pe discuri, în concerte, la difuzoare, magnetofoane, casetofoane. Fenomenul capătă, astfel, prin larga lui penetraţie, implicaţii sociale a căror ocolire ar fi greşită. Audienţa ieşită din comun a muzicii uşoare, la toate nivelurile, îi permite acesteia să influenţeze gustul marelui public — în bine, dar şi în rău. Şi să nu uităm că vîrsta medie a ascultătorului de muzică uşoară se situează sub 20 de ani ! Ascultătorul tînăr trebuie învăţat să treacă uşor peste melodiile lipsite de substanţă, să nu vadă în acest gen doar un vehicul oarecare pentru destindere. Muzica uşoară posedă o forţă educaţională ce nu poate fi ignorată. Criticii şi comentatorii au posibilitatea şi datoria de a orienta — prin recomandări şi selecţii exigente — gustul publie către muzica uşoară de calitate, de consistenţă muzicală şi poetică. Ceea ce încercăm şi noi, în aceste rînduri.

(NU NUMAI), UNORA LE PLACE JAZZUL...

Unul din fenomenele cele mai interesante din ultima vreme este recrudescenţa interesului pentru jazz. Este, aici, într-un fel, reacţia publicului faţă de propagarea, agresivă, uneori, a unor forme de muzică uşoară lipsite de virtuţi artistice (între care rock-ul simplist al perifericului curent „punk"), dar şi o dovadă că nivelul general de cultură şi edu-

cație al spectatorului a crescut. Festivalurile de jazz au devenit tot mai numeroase, Federația europeană de jazz a devenit „Internațională", deschizîndu-și, pe lîngă cele de la Varșovia și Viena, un oficiu și la New York. Publicația oficială a acestei federații, „Jazz Forum", este editată în trei ediții, în limbile engleză, germană și poloneză, oglindind viața jazz-istică din toate țările lumii (între care și România). Pe lîngă publicațiile de prestigiu „Down Beat" (S.U.A.) și „Jazz Journal International" (Anglia), se cuvin amintite și alte reviste de profil, cum ar fi „Jazz" (Polonia), „Jazz Hot" (Franța), „Jazz Podium" (R. F. G.). Dar nu este vorba numai de un interes de stimă pentru jazz, ci și de unul comercial, multe discuri de jazz figurînd în Top-uri (clasamentele celor mai vîndute discuri) alături de albumele vedetelor rock. Cităm doar cîteva exemple mai recente, cele ale L.P.-urilor „Street Life" (Crusaders), „Heartstrings" (Earl Klugh), „Paradise" (Grover Washington Jr.), „Livin Inside Your Love" (George Benson) — Disc de aur!, „Together" (McCoy Tyner — artist ce ne-a vizitat țara), „Feets Don't Fall Me Now" (Herbie Hancock) sau ale celor nu mai puțin de trei albume best-seller ale trompetistului Chuck Mangione („Children Of Sanchez", „Feels So Good", „An Evening Of Magic"), două din ele distinse cu „Discul de aur". Subliniem că această distincție se acordă, în Statele Unite, pentru 500 000 exemplare vîndute! Și la noi, pe tărîmul jazzului activează, cu talent și adesea cu o admirabilă abnegație, o serie de muzicieni și animatori neobosiți. Dacă jazzul și-a sporit numărul adepților, cunoscînd revitalizarea amintită, un rol covîrșitor îl joacă în acest sens cluburile de jazz. Între cele mai active se numără cele din București („veterane"), din Sibiu (de departe cel mai prezent în viața muzicală a țării), de la Brașov și Cluj-Napoca. Putem vorbi, astăzi, despre definirea unui jazz românesc — cu un filon original în planul inspirației, al tratării armonice și chiar al execuției. Preocuparea Electrecordului în sensul promovării jazzului este lăudabilă, dar multe discuri sînt așteptate încă de iubitorii genului — ne gîndim la valoroasele creații ale grupurilor Gramophon, Transfer, Modal Q., Nimbus, Experimental Q. Și nu putem uita nici „Dicționarul de jazz" al lui Mihai Berindei, apariție editorială care încununează o viață închinată, cu o rară devoțiune, jazzului, de către un specialist de o înaltă competență și probitate profesională.

TEXTE ȘI ATITUDINI

Textele cîntecelor de muzică ușoară îmbrățișează un tot mai larg spectru al preocupărilor cotidiene. Dar, în timp ce „plutonul" creatorilor mai în vîrstă preferă să se cantoneze în sectorul sigur al dragostei, tinerii sînt tot mai mult pasionați de reflectarea muzicală a aspectelor sociale și politice ale vieții. Astfel, John Lennon, cel mai angajat dintre cei patru Beatles, a dat la iveală cîntecele „Power To The People" (Putere poporului), „Give Peace A Chance" (Dați păcii o șansă) și „Working Class Hero" (Eroul clasei muncitoare).

Criticilor răutăcioase de genul „E ușor a vorbi de sărăcie de la volanul unui Rolls Royce" li s-a răspuns cu fapte: al treilea Beatles, George Harrison, alături de fostul său coleg Ringo Starr, de Bob Dylan și Eric Clapton, a organizat două mari spectacole

disco blitz

● Revista „Billboard" publică și un „Top Box-office", care oglindește audiența înregistrată în concertele publice de diferiți artiști. Un remarcabil succes de public a repurtat, la finele lui iunie, spectacolul celebrei formații Yes: arena „Spectrum" din Philadelphia a primit aproape 60 000 de spectatori, încasările ridicîndu-se la aproape o jumătate de milion de dolari.

● Se pare că interpretul italian Umberto Tozzi lansează cîte un mare șlagăr în fiecare an: în 1977 — „Ti amo" (5 milioane de discuri tiraj); în 1978 — „Tu" (idem); iar în 1979 — „Gloria". Cum succesul melodiei durează încă, așteptăm și în acest caz cifrele finale...

● În clasamentele discurilor de jazz staționează de aproape 2 ani (!) L.P.-ul „Feels So Good", al trompetistului Chuck Mangione. Unui succes asemănător pare a fi sortit și albumul său „Children Of Sanchez" (de un an în top) — banda sonoră a filmului cu același nume regizat de Hall Bartlett.

● Clasamentele de muzică country sînt dominate de cîteva discuri ale casei United Artists. Albumul „The Gambler", al lui Kenny Rogers, a ocupat timp de mai multe luni poziția întîi, obținînd „Discul de platină". Același interpret își vede prezente în clasament, simultan, alte două discuri, antologia „Ten Years Of Gold" (de aproape 2 ani în top) și, în duet cu solista Dottie West, albumul „Classics" — conținînd piese de rezistență ale genului. Tot un disc U.A., „When I Dream", al interpretei Crystal Gayle, staționează de peste un an în top. Alte nume de mare succes în acest perimetru muzical: Statler Brothers, Anne Murray, și mai ales Willie Nelson (nu mai puțin de 6 discuri simultan în top!). Nu putem omite un album consacrat amintirii marelui Elvis Presley: „Our Memories Of Elvis".

● Festivaluri de jazz: cel al jazzului românesc, de la Sibiu, a ajuns la ediția a 9-a; cel de la Montreux (Elveția) — la ediția a 13-a. Anul acesta la această din urmă reuniune jazzistă au asistat mai bine de 50 000 spectatori.

De peste 12 ani în aceeași formulă: Marian Nistor, George Mitrea, Ionel Samoilă, Ionel Orban și Nicolae Rotărescu formează unul dintre cele mai îndrăgite grupuri vocal-instrumentale din țară — SAVOY. Pasiunea lor pentru muzică, seriozitatea cu care au muncit pentru continua perfecționare a tehnicii interpretative, respectul acordat întotdeauna publicului și originalitatea stilului — sînt argumente care au făcut ca Savoy-ul, formație a Ansamblului artistic al Uniunii Tineretului Comunist, să rămînă mereu tînăr, să facă „săli pline" oriunde au susținut spectacole, în țară sau în străinătate, să se bucure de aprecieri concretizate în premii internaționale. După cele două L.P.: „Iscălitură de lumină" și „Lied cu fluturi", grupul Savoy pregătește la Electrecord un dublu album așteptat cu mare interes. (D. DAN).

la Madison Square Garden; biletele vîndute, filmul turnat cu această ocazie, precum și albumul triplu înregistrat au adus încasări de cîteva milioane de dolari, vărsate în beneficiul sinistraților din Bangladesh. Nu putem trece cu vederea numeroasele concerte de binefacere date de vedetele muzicii ușoare internaționale, ale căror fonduri sînt vărsate unor organisme pentru cercetări medicale sau pentru ajutorarea copiilor handicapați. Telespectatorii români au putut urmări, nu demult, concertul dat în sala O.N.U. de la New York de un grup de vedete ale cîntecului, sub egida UNICEF, cu ocazia Anului internațional al copilului. Ele au participat gratuit, toate drepturile rezultate (bilete, difuzarea filmului TV și a unui disc imortalizînd acest show) fiind cedate UNICEF. Printre participanți au fost, amintim, Bee Gees, Donna Summer, Rod Stewart, Andy Gibb, Olivia Newton-John, Earth, Wind & Fire, Rita Coolidge, Kris Kristoffersson, ABBA, John Denver.

Dar comentariile sociale cele mai întinse — acoperind toată gama, de la naivitate la profunzime, le găsim în muzica folk. Acest gen, în care textul primează de multe ori în fața acompaniamentului unei simple chitare acustice, se dovedește adînc ancorat în realitate încă de pe timpul marilor Woody Guthrie (vă amintiți probabil filmul „Drumul către glorie", consacrat vieții sale) și Pete Seeger. Astfel încît urmașii lor, Bob Dylan și Joan Baez, fac ca folk-songul să devină aproape sinonim cu protest-songul. Cîteva titluri sînt definitorii: „The Masters Of War" (Maeștrii războiului), „Only A Pawn In Their Game" (Doar un pion în jocul lor). Amintim și faptul că Joan Baez a imprimat un disc cuprinzînd impresiile sale — narate și cîntate — asupra atrocităților comise de trupele americane în Vietnam, constatate de ea în urma unei vizite la fața locului. Desigur, multe dintre aceste manifestări artistice sînt nebuloase în conținut și șovăitoare în intenții. Importantă rămîne căutarea unei soluții, precum și faptul că, datorită cîntecului folk, în conștiința multor tineri din Occident s-au petrecut mutații sensibile, creîndu-se sentimentul unei unități militante.

Am insistat mai mult asupra acestor aspecte, pentru că muzica folk se pretează la o analiză atentă din punct de vedere al textelor, al conținutului de idei, căci în folk nu se pune problema unor voci „belcanto", ci ceea ce este important este sinceritatea artistului și calitatea versurilor. Inechitatea socială, munca aspră de zi cu zi, tristețea, dragostea, războiul, speranța — totul se cîntă în folk. Country & western, balade, bluegrass, blues, cîntece tematice și cîntece de protest — repertoriul este deosebit de vast și artiștii foarte diferiți; ceea ce îi apropie este refuzul de a rămîne opaci la tot ce-i înconjoară. În acest sens, să amintim și festivalurile internaționale de muzică angajată care au loc anual în Cehoslovacia, în R.D. Germană, în Uniunea Sovietică (la Soci) — manifestări la care participă și tineri interpreți folk din țara noastră.

MUZICA ROCK — UN APANAJ ANGLO-SAXON?

Deși la ora actuală muzica rock s-a generalizat pe plan mondial, ea predomină totuși în țările anglo-saxone, în timp ce în cele latine compartimentul muzicii ușoare tradiționale este în supremație. Pînă la un punct, fenomenul pare firesc, rockul născîndu-se și dezvoltîndu-se inițial în Statele Unite. De aici și o creștere timidă, sub semnul neîncrederii în forțele proprii, a numărului formațiilor din alte zone geografice. Discografiile, topurile, concertele, enciclopediile de gen fiind toate dominate de grupuri americane și engleze, s-a născut ideea greșită că acestea nu pot fi egalate. Treptat însă, succese sporadice clatină această convingere. Dar dorința succesului în contextul internațional a impus două condiții „aspiranților": practicarea unei muzici cu tentă comercială și transpunerea textelor în limba engleză. O soluție ingenioasă a găsit grupul olandez Focus: combinarea muzicii clasice cu vocalize onomatopeice. Așa s-a ajuns ca la un moment dat Focus să fie cotată

MARINA VOICA

printre cele mai bune formații din lume — în special datorită virtuozității chitaristului Jan Akkerman. Calea odată deschisă, încep să circule în lumea melomanilor și alte nume, puțin cunoscute pînă atunci: Premiata Forneria Marconi și apoi I Pooh (din Italia), Gong și Magma (din Franța), Can, Faust, Kraftwerk, Amon Düül (din R.F.G.), Czeslaw Niemen (Polonia), Omega (Ungaria), Golden Earring (Olanda)...

O realitate nu trebuie totuși ocolită: succesul pe plan mondial nu este doar consecința talentului, ci și a altor „ingrediente" : publicitate, sprijinul marilor case de discuri, sesizarea „modei" momentului. Iată de ce, încă, succesele altor formații decît cele anglo-americane se materializează mai mult pe plan concertistic decît discografic. De pildă, concertele formațiilor ungare Omega (în R.F.G. — unde are un statut de star — și Marea Britanie) și Locomotiv GT (în Anglia și în S.U.A. — alături de Eagles și Grand Funk Railroad) au stîrnit un deosebit interes din partea criticii. Cert este că muzica rock începe să aibă o repartiție geografică mai vastă, devenind un bun artistic al tuturor meridianelor.

CORNEL CONSTANTINIU

OLANDA — IZVOR AL ȘLAGĂRELOR EUROPENE

„Țara lalelelor", cu o suprafață mică, smulsă de sub stăpînirea mării și îndiguită metru cu metru, cu mai puțin de 15 milioane de locuitori, este una din țările puternic industrializate ale Europei. Dar nu intenționăm o analiză economică (deși aspectul menționat are importanța sa), ci vom încerca să explicăm

ANGELA SIMILEA

Un autograf de la GIGLIOLA CINQUETTI

CONNIE FRANCIS

surprinzătorul succes al formaţiilor şi interpreţilor olandezi, caracterizat de mulţi comentatori drept un fenomen muzical european. Este cert că aşa-numitele „industrii muzicale" sînt minuţios organizate în Olanda, punînd melomanii (şi pe artişti !) în contact cu toate noutăţile muzicii de divertisment. Pe plan publicistic există atît reviste de specialitate pentru „cunoscători", cît şi publicaţia în culori „Muziek Express", conţinînd numai afişe cu vedetele momentului — destinate tinerilor pînă în 15 ani. Cele 4 canale TV transmit show-uri preluate din lumea întreagă, iar sălile de concert din Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Haga sînt mereu arhipline. Devine astfel explicabil faptul că, în Europa, şlagărul verii în 1975 a fost „Paloma Blanca", iar al verii lui 1976, „Mississippi" — cîntece lansate de două grupuri olandeze : George Baker Selection şi Pussycat. Impulsul acestei dezvoltări a rockului în Olanda datează din anii 60, cînd posturile de radio „pirat", instalate pe vase ancorate în Marea Nordului, transmiteau muzică uşoară 24 de ore din 24. Astfel, „Radio-Veronica" reuşise să editeze, chiar, la un moment dat, un foarte prestigios „Top 40". Ca urmare, au apărut nenumărate formaţii, cîteva axate pe muzică progresivă şi hard-rock, dintre care cităm pe Ekseption, Focus, Golden Earring, Kayak. Dar majoritatea formaţiilor olandeze practică o atractivă muzică de top, greu de plasat într-un singur stil: nici disco, nici soul, nici rock sau country — ci din toate cîte puţin. Tocmai acest reuşit melanj a asigurat succesul unor grupuri precum Shocking Blue şi Tee Set, apoi George Baker Selection, Pussycat, Night Fever, iar anul acesta al trio-urilor feminine (o specialitate olandeză, se pare !) Arabesque, Luv şi Super. Cîteva din marile şlagăre ale lui 1979 sînt semnate de aceste trei grupuri — mai este nevoie să le amintim ? — Someone Is Waitin' For You, Friday Night, Trojan Horse, Gigolo... Mai amintim şi numele unor solişti olandezi cu notabilă activitate: Jerry Rix, Bonnie St. Claire, Ben Cramer, Thérèse Steinmetz. Este evident aşadar că mica Olandă este de cîţiva ani un paradis al formaţiilor şi interpreţilor de succes; majoritatea, pentru a-şi perpetua acest succes, imprimă în limba engleză.

MUZICA DISCO — UN PREJUDICIU MUZICII UŞOARE FRANCEZE ?

După perioada de mare popularitate a music-hall-ului francez între cele două războaie mondiale şi apoi succesul de stimă (şi chiar mai mult de atît, dacă ne gîndim la Maurice Chevalier şi Edith Piaf) al şansonetiştilor — de după 1945, se părea că „noua" muzică uşoară franceză a intrat în conul de umbră al succesului internaţional, neavînd mari şanse să „spună ceva" melomanilor din afara graniţelor Franţei, cu excepţia ţărilor francofone. Rarele succese care păreau să dezmintă această realitate (dar care de fapt confirmau regula) erau totuşi interpretate în limba engleză, de către Sacha Distel, Gilbert Bécaud, Charles Aznavour. Dar iată că asistăm, de cîţiva ani, la o „ofensivă" a muzicii franceze, care se desfăşoară, paradoxal, pe frontul muzicii disco ! Şansonetiştii au fost înlocuiţi de producători-aranjori inspiraţi: Alec Costandinos, Cerrone, André Weyman (acesta din urmă în fruntea grupului Doofy Ruh), Jacques Morali, Henri Belolo. Au apărut apoi grupurile vocale feminine — în fapt prezenţe

Formația ERUPTION

disco blitz

● Pe scena imensei săli Budokan din Tokio a avut loc a 8-a ediție a Festivalului internațional de muzică ușoară. Principalele distincții au fost obținute de: Don't Cry Out Loud — interpretă Rita Coolidge (S.U.A.): Premiul pentru cel mai bun cîntec; A Taste Of Honey (S.U.A.) — Medalia de aur; Rafaela Carrá (Italia) și Al Jarreau (S.U.A.) — medalia de argint; Judy Ongg (Japonia) și Brothers Four (S.U.A.) —medalia de bronz; Junko Ohashi (Japonia) — premiul de interpretare; Kenji Sawada (Japonia) — premiul membrilor străini ai juriului. Alte evoluții aplaudate: cele ale Donnei Summer (care a susținut un recital) și grupului brazilian Sergio Mendes and Brasil 88 (tot „bronz").

● Situația industriei discografice „la zi" în două țări europeae. În primul trimestru al anului, în R.F.G. s-au vîndut 45,5 milioane unități, cu 3 la sută mai mult decît în perioada respectivă a lui 1978. În Finlanda, producția a crescut în 1978 cu 12 la sută, dintre cele 1 186 titluri locale, 466 fiind L.P.-uri, 392-casete și 328-singles sau E.P.-uri.

● Remarcabil succesul înregistrat de cîntărețul spaniol Julio Iglesias, mai veche cunoștință a publicului nostru. Albumul său „Emociones" este prezent atît în topul „Hot Latin" publicat de revista americană „Billbioard", cît și în numeroase clasamente europene și sud-americane. În unele țări el își vede clasate în top două discuri simultan: în Italia „Da Manuela a pensami" și „Sono un pirata, sono un signore", iar în Belgia — A vous les femmes" și „Emociones". De subliniat că el își interpretează cu ușurință cîntecele și în limbile franceză, italiană, germană, engleză.

● Un record absolut de staționare în Top: albumul (celebru) „Dark Side Of The Moon" al formației Pink Floyd — 266 de săptămîni, adică mai bine de cinci ani !!!

JACQUES HUSTIN

agreabile care nu fac decit să interpreteze stereotip partiturile producătorilor-aranjori amintiți mai sus: Lipstique, La Belle Époque, Saint-Tropez, Love and Kisses. În plus, la baza a două grupuri de carură internațională, Ritchie Family și Village People, stau aceiași Morali și Belolo. În sfirșit, și interpreții se înscriu pe aceeași linie — Sheila, Dave, G.G. Junior, Patrick Juvet, Jennifer, dar mai ales Patrick Hernandez, care cu al său „Born To Be Alive" (marele șlagăr al verii 1979), a reușit performanța excepțională de a atinge locul I în topul disco al revistei „Billboard". Să nu-l uităm nici pe Plastic Bertrand, care a impus, cu „Ça plane pour moi", un cîntec în limba franceză în clasamentul aceleiași reviste, sau pe Didier Marouani (membru al unui „clan" ce domină show-business-ul francez) și formația sa, Space —o prezență familiară în topurile europene. Succesul nu-i ocolește, clasamentele discografice din întreaga lume cuprind nume ale muzicienilor francezi — așadar aceștia revin în prim plan, aducînd un mare serviciu muzicii ușoare din țara lor. Mai ales că nici șansoneta nu a fost uitată, ea fiind redescoperită de ascultătorul zilelor noastre prin intermediul unor producții disco ce ni

ANNIE BRIGHT

le prezintă într-o formă modernizată: Feuilles mortes, La vie en rose (Grace Jones), Parlez-moi d'amour (Ramona Wulf), C'est si bon (Madleen Kane). Pe de altă parte, nu trebuie uitat că multe din aceste discuri sînt imprimate în afara Franței, cu instrumentiști englezi sau americani; apoi, bagajul ritmic și melodic a devenit sărac, monoton, deși ideal pentru dans, iar textele sînt departe de frumusețea poetică a șansonetei. Dacă muzica disco a avut meritul de a reimpune muzica franceză pe harta succesului mondial, cufun-

disco blitz

● Cunoscutul fotbalist Kevin Keegan, care activează în prezent la clubul S.V. Hamburg, din R.F. Germania, este prezent în topul din această țară în calitate de... cîntăreț, cu discul „Head Over Heels In Love"! Se gîndește poate la retragere...

● Clasamentele disco sînt dominate de producții ale casei de discuri Casablanca, specializată pe acest gen de muzică, foarte la modă. Este suficient să amintim pe cîțiva dintre artiștii acestei case — nume sinonime cu succesul: Donna Summer, Teri De Sario, Nightlife Unlimited, Munich Machine, Patrick Juvet, Alma Faye, Liquid Gold, Village People, Cher, Meco, Leroy Gomez, Kiss, Alec Costandinos, Love and Kisses!!

● Un nou trio vocal feminin: Expres, alcătuit în studiourile Televiziunii, din inițiativa realizatorului Titus Munteanu. El este alcătuit din trei tinere soliste destul de cunoscute (Angela Stoenescu, Carmen Mureșan, Zoe Cîmpeanu) și a debutat prin a imprima două piese preluate de la trio-ul olandez Arabesque.

● Melodii redescoperite de moda retro: „One Way Ticket" (lansat de Neil Sedaka) — Eruption, „Money" (Pink Floyd) — Rosebud, „Reach Out I'll Be There" (Four Tops) — Kenny, „El Condor Pasa" (Simon & Garfunkel) — Back In Time, „Come prima" — Tony Pacino, „La balul de sîmbătă seara" — Corina

SALVATORE ADAMO

darea într-un automatism de producție serială naște pericolul pierderii oricărei identități artistice. Să sperăm că autorii hit-urilor de astăzi vor ști să ocolească aceste pericole, îmbinînd tradiția cu inovațiile orchestrale și tehnice.

FESTIVALUL DE LA SAN REMO PE DRUMUL RENAȘTERII

Inaugurat în 1951, concursul-festival de la San Remo (Italia) a fost considerat multă vreme unul dintre cele mai prestigioase din Europa. Aici se lansau interpreți, mode și stiluri, cîntece de care și azi ne amintim cu plăcere: „Buongiorno tristezza" — Claudio Villa, „Volare" — Domenico Modugno, „Tango italiano" — Milva, și multe altele. De prin 1972 însă, prestigiul manifestării scade vertiginos. De ce oare? Cauzele sînt multiple: casele de discuri, nedorind să riște, trimit doar tineri interpreți (nu „vedete"); sistemul eliminatoriu direct a fost abolit (era considerat „penibil" de participanți, deși publicul îl prefera); în sfîrșit, și în muzica italiană și-a făcut loc convingerea că valoarea unui interpret poate fi aflată ascultînd un album, nu 3 minute ale unui șlagăr norocos. Așadar, „vechiul" sistem de festival San Remo definea o epocă muzicală astăzi dispărută. Ce prevăd organizatorii pentru revitalizarea lui? În primul rînd, participarea pe categorii: interpreți, formații, cantautori. Acest nou sistem, permițînd afirmarea unor noi stiluri, a dus în 1977 la vînzarea a două milioane și jumătate de discuri lansate la festival. Dintre formațiile debutante atunci s-a impus ulterior îndeosebi Matia Bazar. În al doilea rînd se încearcă invitarea unor artiști de peste hotare, așa cum se proceda odinioară. Așadar, chiar

KATE BUSH

Chiriac, „Ceardaș Monty" — Marina Voica, tema din „Dama de pică" de Ceaikovski — Marina Voica și Margareta Pîslaru.

● Și pentru că tot sîntem la „retro": Cliff Richard și formația Shadows au aniversat 20 de ani de la debutul lor împreună printr-o serie de concerte pe scena celebrei săli London Pall..ium. Cu această ocazie a fost imprimat, din concert, un L.P. intitulat „Thank You Very Much", editat de casa EMI. Sub aceeași egidă (EMI International este cel mai puternic concern discografic mondial) au mai editat în ultima vreme discuri de mare succes și Queen, Diana Ross, Hot Chocolate, Wings, Engelbert Humperdinck, Dr. Hook, Kate Bush, Sylvester, Manfred Mann's Earth Band, Peabo Bryson, Starz, J. Geils Band, Freda Payne, Richard Wright... Ne oprim deocamdată aici!

● Corina Chiriac a inclus în repertoriul său două interesante versiuni; cele ale piesei „Black Rose" de Gheorghe Zamfir și a Serenadei pentru vioară și pian a... tatălui său, cunoscutul compozitor Mircea Chiriac. În ambele cazuri, cu colaborarea autorilor!

● Și pentru Gheorghe Zamfir, eminent ambasador al muzicii românești peste hotare, 1979 este un an fast. După „Discul de platină" și „Discul de aur" conferite de casa australiană Carinia, el a primit un prestigios premiu în Olanda, țară unde este deosebit de popular, ca și în Franța, R.F.G., Suedia, Belgia, Cehoslovacia și, de fapt, în întreaga Europă! După ce, alături de orchestra James Last, a cucerit Marea Britanie, următorul său obiectiv este succesul în fața publicului american. Nu ne îndoim că îl va obține.

disco blitz

● În plină modă retro, casa United Artists prilejuiește un strălucit „come back" interpretei Connie Francis, considerată pe drept cuvînt cîntăreața cu cel mai mare succes din istoria discului — peste 50 milioane discuri vîndute numai pînă în 1975 ! Numele său real este Concetta Rosemarie Franconero, fiind de origine italiană. Albumul prin intermediul căruia se relansează poartă titlul „Who's Happy Now ?" (Cine este fericit acum), parafrazînd un mai vechi succes al său, „Who's Sorry Now".

● Evenimentul vieții muzicale studențești în 1979 a fost cu certitudine reluarea Festivalului-concurs al formațiilor vocal-instrumentale „Club A", organizat de studenții-arhitecți bucureșteni la Sala Palatului. Ediția 1979, la care au participat 9 formații în concurs și 7 în recitaluri (cele mai bune din țară), a fost a treia : prima a avut loc în 1969, la Casa de cultură a studenților, iar a doua, în 1971, tot la Sala Palatului. Sperăm să nu mai așteptăm 8 ani pînă la a patra ediție...

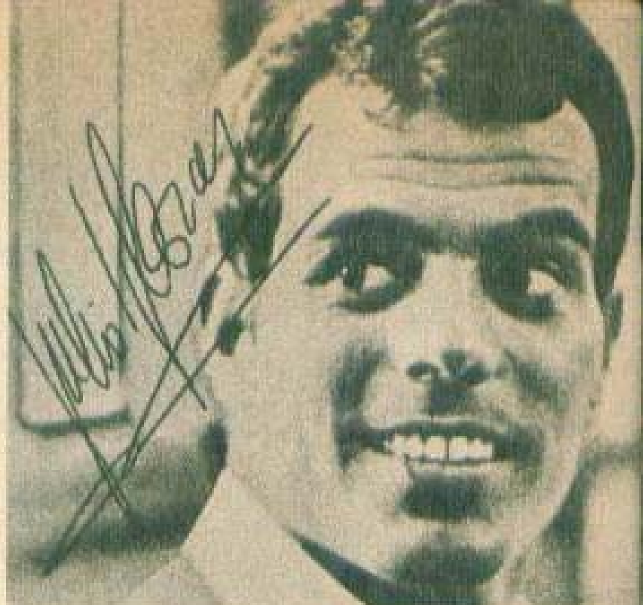
● Cine se ascunde sub numele de El Pasador — cel care a lansat marile șlagăre „Amada mia, amore mio" și „Mucho, mucho" ? Nu un spaniol, ci italianul Paolo Zavallone, absolvent al clasei de pian la Conservatorul din Pesaro. Aranjor, compozitor și dirijor de talent, el a condus în 1978 chiar orchestra festivalului de la San Remo !

● Casa britanică de discuri Chrysalis și „Mejdunarodnaia Kniga" (U.R.S.S.) au convenit să editeze în Uniunea Sovietică un album conținînd cele mai mari succese ale lui Leo Sayer.

● Tot „bătrînii" ! Casa EMI a editat o casetă și un album cu cele mai mari 20 de succese ale grupului Creedence Clearwater Revival.

● Casa cehoslovacă Supraphon a consacrat o casetă interpretelor noastre Marina Voica și Corina Chiriac. Dacă n-o face Electrecordul...

● La „Holland Festival", amplă manifestare de muzică clasică, au luat parte 2 000 artiști din 12 țări, care au susținut 259 reprezentații în 13 orașe ale Olandei.

JULIO IGLESIAS

HELENA VONDRÁČKOVÁ

dacă San Remo nu va reveni la faima de altădată, sînt șanse ca el să rămînă o manifestare validă în special pentru tinerii interpreți. Să-l privim fără prejudecăți, fără polemici, ca pe un episod al evoluției firești și continue a lumii muzicale. În fond, multe din numele ce domină actualmente topurile italiene au „decolat" de pe scena acestui festival. Ajunși aici, să vedem ce nume întîlnim într-un clasament italian 1979 : Rino Gaetano, Renato Zero, Lucio Dalla, Alan Sorrenti, Umberto Tozzi, Ivan Graziani, New Trolls, Fabrizio De André, Drupi, Dorina Dato, Antonello Venditti, Collage, Roberto Vecchioni, Francesco de Gregori, Amedeo Minghi, Homo Sapiens, Panda... Fără comentarii.

POATE EXISTA O MUZICĂ COUNTRY EUROPEANĂ ?

Prin anii 1945—50, din genul muzical numit „hillbilly", născut pe pămînt nord-american, se desprind două subgenuri : „bluegrass" și „country and western". Atît denumirea, cît și tematica acestui ultim subgen — epopeea cuceririi vestului sălbatic — au consolidat ideea

Frații Gibb : Maurice și Barry (BEE GEES)

că avem de-a face cu o muzică tipică Statelor Unite, greu de închipuit în afara granițelor lor. Și totuși, așa cum s-a mai observat, muzica country and western a devenit extrem de populară în Europa. Demn de semnalat: nu este vorba de cîntece importate, traduse, ci chiar de creații originale. Se utilizează însă instrumentele tradiționale — banjo, muzicuță, chitară cu pedală — rezultînd sonorități specifice. Reprezentative pentru muzica country europeană sînt, între altele, două formații cehoslovace: Plavci (foști Rangers) și Zelenaci (foști Greenhorns). Dar mai sînt multe nume demne de a fi amintite în cadrul acestui euro-country : grupurile Blonker și Pussycat (Olanda), Illés, Bojtorján, Fonograf, Sprint (Ungaria), Truck Stop (R.F.G.), interpreții Waldemar Matuška și Nada Urbanková (Cehoslovacia), Maryla Rodovicz (Polonia). La noi, cîteva reușite încercări de country ne-au fost oferite de grupul Erikăi Jozsa și al lui Horváth Károly. Se nasc două întrebări. În primul rînd : cum se explică popularitatea aceasta ? Simplu : prin atractivitatea și ineditul ritmurilor, prin folosirea instrumentelor oarecum neobișnuite. În al doilea rînd: poate exista un gen numai ca formă, pierzîndu-și conținutul inițial ? Estetic — nu. Să nu uităm însă că la originea muzicii country stă, în fond, folclorul emigranților europeni, deci este vorba de o reîntoarcere acasă. Poate, totuși, va apare și o altă denumire, care să specifice existența unei muzici country tipic europene. Așteptăm.

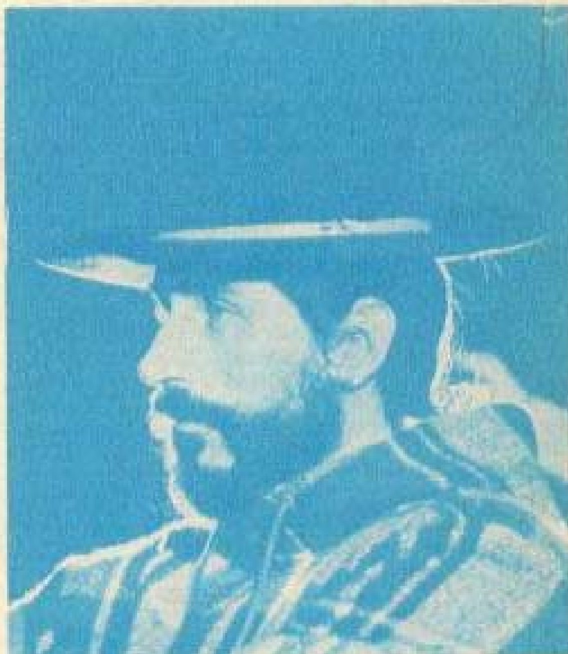
BEE GEES, LA „CONCURENȚĂ" CU BEATLES !

Răsfoind revistele de specialitate din ultimul timp, am întîlnit exprimată o idee șocantă prin implicațiile ei. Ea ar putea fi rezumată cam așa: „Nimeni nu credea că Beatles vor fi depășiți ; ei bine, la ora actuală Bee Gees sînt mai populari decît Beatles" ! Amintind că deja se aud voci care atribuie un succes asemănător grupului suedez ABBA, să analizăm puțin argumentele „pro" și „contra" în acest duel peste timp Beatles — Bee Gess (duel pur comercial, trebuie precizat).

Barry, Robin și Maurice Gibb (adică Bee Gees) au în urma lor o îndelungată carieră: au apărut pentru prima dată pe o scenă în 1958 — erau încă niște copii — și au obținut primul succes în topul englez în 1967, cu piesa „Dezastrul minier din New York" (dar avuseseră în prealabil cîteva hit-uri în Australia). Au urmat foarte multe succese, unele reluate de nume cunoscute cum ar fi Elvis Presley, Janis Joplin, Lionel Hampton, iar în panoplia membrilor grupului s-au înmulțit premiile prestigioase : Novello, Valentine, Grammy. Așadar, așa cum indică cifrele reci ale statisticilor, Bee Gees au la activ mai multe discuri vîndute decît Beatles, dar trebuie să luăm în considerație două aspecte : Beatles au activat doar 8 ani (nu 20) — chiar

ZSUZSA KONCZ

CZESLAW NIEMEN

ILEANA POPOVICI

MIRCEA VINTILĂ

dacă discurile lor se reeditează continuu, iar astăzi ritmul de vînzare este mult mai mare decît în urmă cu 8—9 ani. Să reluăm totuşi analogic: ca şi Beatles, Bee Gees (şi producătorii lor) au sesizat marele potenţial al filmelor muzicale, chiar dacă ei sînt doar semnatarii coloanei sonore, nu şi protagoniştii. Astfel, filmul (precum şi discul omonim) „Saturday Night Fever" (Febra de sîmbătă seara) a bătut multe recorduri de „box-office", iar cîntecele compuse şi interpretate de Bee Gees în acest film au dobîndit, toate, distincţia „Discul de platină" (acordată, în Statele Unite — ţara unde s-au stabilit — pentru un milion de exemplare vîndute). Pentru a evidenţia, însă, admiraţia şi respectul pe care le nutresc faţă de Beatles şi muzica lor, cei trei fraţi Gibb (alăturîndu-şi-l şi pe Peter Frampton) au jucat într-un film dedicat creaţiei celor 4 Beatles, film intitulat, ca şi albumul lor celebru, „Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band".

Acestea ar fi argumentele „pro"; dar cele „contra"? În primul rînd, calitatea textelor şi profunzimea temelor muzicale nu este aceeaşi (net superioare la Beatles). În al doilea rînd, cei trei Bee Gees nu au nici pe departe virtuozitatea instrumentală a oponenţilor lor, ei fiind acompaniaţi de fapt de o formaţie compusă din patru buni muzicieni. Totuşi, este cert că legătura de sînge dintre cei trei fraţi conferă armoniilor vocale, în special, o consistenţă armonică remarcabilă, evidenţiată şi de ultimul album Bee Gees, intitulat „Spirits Having Flown" şi distins (este aproape superfluu, să mai amintim aceasta) cu „Discul de platină". În ultimul an, lor li s-a adăugat pe portativul succesului şi mezinul familiei, Andy. Bun compozitor, posedînd acelaşi timbru vocal aparte, Andy Gibb calcă pe urmele fraţilor săi.

...DAR BEATLES, WHO ŞI CEILALŢI „MARI" NU SE DAU BĂTUŢI

Muzica celor patru Beatles este îndeobşte cunoscută, calitatea şi perenitatea ei fiind probate de sutele de versiuni ale cîntecelor lor, unele realizate de cele mai prestigioase nume ale muzicii clasice (!), uşoare şi jazzului. Continuă însă să fie analizate şi elogiate textele lor, ce alcătuiesc un univers cu totul aparte. Uimitoare la Beatles a fost capacitatea de a oglindi în cîntecele lor momente în aparenţă banale ale vieţii de zi cu zi. Metoda lor de a analiza lumea înconjurătoare este oblică şi oarecum enigmatică, de aceea efectul este deosebit de puternic. Beatles, cu geniul lor inconştient, conferă o formă artistică unor probleme care altfel ar fi putut rămîne vagi şi incoerente. Trecînd peste epoca beat şi rock, putem afirma că importanţa textelor la Beatles se impune abia începînd cu discurile „Revolver", „Sergeant Pepper's...", „Magical Mistery Tour", putîndu-se vorbi de-acum de o „cultură pop intuitivă", care a făcut din Beatles martori activi ai anilor lor: ei au acţionat ca o oglindă prismatică a epocii lor — oglindă care redistribuie lumina, diferit, mai strălucitoare ca înainte. O altă operă pop de o deosebită importanţă este albumul dublu „Tommy", al formaţiei Who — operă considerată chiar mai valoroasă decît „Sergeant Pepper's...", datorită semnificaţiilor mai complexe. Lumea electronică post-ştiinţifică pe care o experimentăm acum nu este numai mai rapidă decît cea veche. Marshall McLuhan afirmă că experienţele pe care le trăim astăzi sînt mult mai legate de simţul tactil decît de cel vizual, că văzul este mult mai rece şi mai detaşat, pe cînd simţul tactil este mult mai profund şi mai expresiv. Astăzi ne simţim mult mai apropiaţi, fizic, unul faţă de celălalt — iată ideea pe care o preia Pete Townshend, leader-ul formaţiei Who. „Tommy" (scrisă aproape în întregime de Townshend), trata problema unei lumi în care totul, în afară de simţul tactil, îşi modifică dimensiunile reale. Eroul este un băiat orb, surd şi mut — o esenţă a simţurilor, intensificate pînă la forma lor extremă. Trecînd de la amara auto-ironie (privindu-şi cu un ochi trist propria lume, în care el, artistul, este părăsit pînă şi de femeia iubită, care se căsătoreşte cu un cîntăreţ rock din California) la plenarul sentiment al forţei pe care ţi-l dă solidaritatea umană, în concentrarea sa, în sensurile sale profunde şi în energia muzicii sale, opera pop „Tommy" a marcat unul din jaloanele de maximă soliditate ale muzicii uşoare, de-a lungul timpului. Semnificativ este faptul că aceste formaţii „veterane" se menţin în primele rînduri, datorită valorii individuale ale componenţilor lor, talentului şi inspiraţiei încă neegalate de noile grupuri. Astfel, fiecare dintre cei patru Beatles editează cu regularitate discuri de succes, cele mai recente prezenţe în Topuri fiind cele ale lui George

MIRCEA FLORIAN

GHEORGHE ZAMFIR și două din trofeele sale

Harrison (cu un LP și cu single-ul „Blow Away") și Paul McCartney, cu noua sa formație, Wings (albumul „Back To The Egg" și single „Goodnight Tonight"). La rîndul ei, formația Who, cu tot șocul provocat de moartea tragică a bateristului Keith Moon, găsește forța de a reapare pe locuri fruntașe în clasamentele de ambele părți ale Atlanticului, cu L.P.-ul „The Kids Are Alright" (bandă sonoră a filmului omonim). Impresionant este faptul că Who, ca și alte grupuri „veterane", își păstrează aceeași componență de aproape 15 ani — o adevărată performanță! Alte formații și interpreți care nu cedează pasul în fața „noului val", spre bucuria celor care apreciază muzica de calitate: Shandows (care și-au aniversat 20 de ani de la debut, printr-o serie de concerte la London Palladium, alături de Cliff Richard), Bob Dylan, Art Garfunkel, Peter Green, Joan Baez, Paul Anka, Jerry Lee Lewis, Kenny Rogers (cîndva împreună cu „First Edition"), Neil Young, Diana Ross, Kinks, Frank Zappa, Rod Stewart, Hollies, Rolling Stones, Dionne Warwick, Cher, Beach Boys, Smokey Robinson, Manfred Mann (cu ai săi „Earth Band"), Pink Floyd, Led Zeppelin — și aceasta doar la o rapidă parcurgere a unui recent clasament discografic. Succesul constant al acestor artiști ce „țin afișul" de ani și ani este reconfortant, infirmînd părerile răutăcioase cu privire la efemeritatea genului lejer. Așa cum, pe alte meridiane, se mențin la o înaltă cotă a succesului Sheila, Johnny Halliday, Sylvie Vartan, Omega, Adriano Celentano, Hérve Vilard, Jacques Hustin, Charles Aznavour, Tereza Kesovija, Serge Lama, Sztevanovity Zorán, Frida Boccara, Koncz Zsuzsa, Peter Alexander, Reinhard Mey, Karel Gott, Czeslaw Niemen sau, la noi, Margareta Pîslaru, Marina Voica, Aurelian Andreescu și veșnic tînărul Gică Petrescu...

ANUL MUZICII CLASICE

Contrar unor opinii care prooroceau o scădere a interesului publicului larg pentru muzica clasică în deceniul al optulea, date și cifre reconfortante sînt date publicității de către reprezentanții caselor de discuri. În Marea Britanie unele companii (Decca, RCA) și-au mărit vînzările în domeniul muzicii culte cu 35 la sută, în Uniunea Sovietică vînzările au crescut cu peste 15 la sută, iar în R.F.G. procentul este de 15,8 la sută (în timp ce la sectorul „pop" creșterea este mai mică!). Clasamentul genurilor celor mai căutate arată astfel: muzică de operă, concertele pentru pian, cele pentru vioară, simfoniile, lucrările pentru alte instrumente solo. Un aspect îmbucurător este reatragerea unei părți a tineretului către muzica clasică. În acest scop au fost utilizate tehnici de influențare diverse, multe implicînd atracția pe care o exercită muzica rock: coperta discurilor conținînd simfoniile lui Mahler dirijate de Georg Solti a fost desenată în stilul mapelor de discuri ale formației Chicago, iar lucrarea „Mass" a lui Leonard Bernstein combină simfonismul cu jazzul și rockul. Spicuim din lista celor mai vîndute albume cu muzică cultă, potrivit revistei „Billboard": Richard Strauss — „Also sprach Zarathustra" (Los Angeles Philharmonic — Zubin Mehta); Horowitz plays Chopin; Verdi — „Rigoletto" (Sutherland/Pavarotti); Șostakovici — „Simfonia a 15-a"; Paganini — „Violin Concerto nr. 3" (H. Szeryng); Beethoven — „Simfonia a 9-a" (Von Karajan); Berverly Hills Concert; Berlioz — „Benvenuto Cellini" (BBC Symphony Orchestra — Colin Davis).

Acest „Panoramic '79", schițat sub semnul muzicii ușoare, dar încheiat sub cel al „marii muzici", nu s-a dorit decît o pledoarie pentru capacitatea, evident reală, a tineretului de astăzi de a îmbrățișa toate formele de muzică. Ceea ce trebuie să ne facă să privim fără prejudecăți alăturarea numelor de primă mărime ale muzicii ușoare, jazzului, muzicii populare sau muzicii clasice: însemnele valorii le apropie.

SUCCESELE MUZICII UȘOARE ROMÂNEȘTI

Un recent succes al muzicii noastre ușoare la un mare festival internațional ne prilejuiește cîteva reflecții privitoare la nivelul atins de acest gen atît de îndrăgit. Succesul de care aminteam se numește Premiul Special al președintelui Radioteleviziunii poloneze și a fost trecut în „contul" Mirabellei Dauer la Concursul internațional al Interviziunii — noua titulatură a festivalului de la Sopot. Pentru a dovedi forța actuală a acestui festival ne vom opri la un singur exemplu: aici, atît Marele premiu, cît și Premiul de popularitate au revenit celebrei vedete poloneze Czeslaw Niemen — un nume binecunoscut publicului nostru. Revenind la muzica ușoară românească și la interpreții

ei, să notăm că Mirabella Dauer este una din soliştele cu bune prestaţii (şi premii) festivaliere, ea fiind laureată şi la „Orfeul de aur", în Bulgaria. Pe lista laureaţilor la diferite concursuri peste hotare figurează şi alţi solişti (de fapt — numai soliste !) : Eva Kiss, Doina Spătaru, Corina Chiriac.

Muzica uşoară românească, aşa cum s-a văzut în atitea ocazii, dispune de mari resurse creative şi mai ales interpretative ce găsesc un cimp larg de afirmare în cadrul Festivalului naţional „Cintarea României". În plus, tinerii solişti au ocazia încă de la primii paşi să se confrunte cu colegii lor de generaţie din alte ţări, startul lor în această carieră avînd loc sub cele mai bune auspicii. În aceste condiţii s-au afirmat Angela Ciochină, Nicu Pop, Cezar Tătaru, Păuniţa Ionescu, grupul vocal 5 T, Gil Dobrică (redescoperit după o activitate obscură de mai bine de un deceniu), Acvilina Severin (idem), Doina Limbăşanu, grupul vocal Expres... Ei, împreună cu alţi tineri talentaţi, sint chemaţi să preia ştafeta de la vedetele de primă mărime ale cîntecului românesc, de la artizanii atitor succese, solişti ale căror concerte au loc „cu casa închisă": Margareta Pîslaru, Marina Voica, Aurelian Andreescu, Dan Spătaru, Angela Similea, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu, Stela Enache, Adrian Romcescu... Sau cum l-am putea uita pe veşnic tînărul Gică Petrescu ? Lista nu este desigur exhaustivă, ea ar mai putea cuprinde destule nume ; important este faptul că se observă preocuparea pentru asigurarea schimbului de mîine, chiar dacă tineri solişti cu o puternică personalitate, cum au fost la vremea respectivă cei de mai sus, nu au mai apărut în ultimii ani.

În domeniul compoziţiei de muzică uşoară, alături de compozitori consacraţi, numeroase talente tinere au adus un suflu nou, proaspăt, modern : Marius Ţeicu, Marcel Dragomir, Vasile Şirli, Gabriel Mărgărint (mai puţin tînăr, dar impus în ultima vreme), Cornel Fugaru, Adrian Enescu, Dan Ştefănică. În plus (deşi sint puţin încurajaţi — dacă nu chiar descurajaţi ! — în această direcţie) citiva dintre interpreţi compun, şi încă cu mult har: Mihai Constantinescu (cîţi autori se pot lăuda că au semnat atitea şlagăre ?), Margareta Pîslaru, Marina Voica, Adrian Romcescu — ei scriind adesea şi texte care se ridică peste media, destul de scăzută, a textelor de muzică uşoară. Dar genul „tradiţional" nu acoperă întreaga arie de afirmare a talentului autohton în acest domeniu. Muzica rock a dat la iveală citeva formaţii vocal-instrumentale dotate, stimulate de frecvenţa deosebită a diferitelor festivaluri şi gale dedicate lor (din rîndul cărora s-a distins Festivalul „Club A" de la Sala Palatului). Desigur, formaţiile rock şi interpreţii folk sint mai mulţi ca niciodată, de aceea trebuie operată o selecţie exigentă, în cazul multora lipsa de profesionalism fiind evidentă. În primele rînduri se situează F.F.N. (care se pregăteşte pentru înregistrarea celui de al treilea disc L.P.) — un exemplu de seriozitate, Sfinx — turneele lungi peste hotare le-au dăunat, chiar dacă „Zamolxe" este un album de referinţă, Romanticii, Semnal M., Metropol, Roşu şi negru, Progresiv TM, Cristal, Savoy, cărora li se adaugă „noi veniţi" cum ar fi Iris, Betta, Basorelief, Academica, Redivivus. Un capitol aparte scriu excelentele formaţii clujene, orientate către progresiv şi jazz-rock (aşa cum Oradea este „profilată" parcă pe hard-rock): Modal Q., Experimental Q., Quadrant, Rodion G.A. Şi pentru că am amintit de jazz, să nu uităm că în 1980 festivalul de la Sibiu va ajunge la ediţia a X-a şi că reprezentanţii jazzului românesc încep din nou să se afirme în Europa. Marius Popp, Dan Mîndrilă, Johnny Răducanu, Gramophon — iată citeva nume cu care ne putem prezenta cu fruntea sus pe orice scenă.

Capitol redactat de :
OCTAVIAN şi FLORIN-SILVIU URSULESCU

MUZICA FOLK — O PREZENŢĂ ARTISTICĂ DISTINCTĂ

Impusă la noi în ultimii ani, muzica folk a devenit deja o prezenţă artistică distinctă, putind fi caracterizată ca o orientare independentă, cu trăsături şi cu o personalitate proprii în peisajul atit de divers al muzicii româneşti. Nu mai puţin, ea reprezintă un fenomen de masă, fapt ce atestă consacrarea sa ca o modalitate de exprimare a generaţiei tinere. Dacă ar fi să căutăm o explicaţie pentru larga audienţă de care se bucură muzica folk, nu credem că este cazul să pornim de la ceea ce ea aduce sau nu nou la nivelul inovaţiei melodice, al formelor de expresie specifice artei muzicale în general. Resortul întregului proces îl constituie natura opţiunii asupra mesajului, caracterul angajat al folk-ului, problematica majoră pe care o abordează. Nu întîmplător acest gen de muzică a renunţat la clasicul „text" — privit ca auxiliar al vehiculării diverselor ritmuri — şi a pus în circulaţie, prin mijloacele sale, evident, valori reprezentative ale poeziei clasice şi contemporane. În felul acesta a fost posibilă realizarea unei modalităţi complexe de adresare ce depăşeşte caracterul de divertisment sau de sensibilizare individuală, în funcţie de micile drame ale fiecăruia dintre componenţii unui auditoriu întîmplător şi eterogen ; propunîndu-se, în schimb, premisele creării unei atitudini sau opinii comune despre ceea ce se cîntă şi despre ceea ce se spune.

Desigur, se pot discuta multe în legătură cu reuşitele sau neîmplinirile muzicii folk. Ca în cazul oricărui fenomen aflat în faza de „creştere", alături de valorile autentice, au început să prolifereze diletantismul şi chiar impostura artistică. Acestora din urmă nu trebuie să li se dea însă mai multă importanţă decît merită ; în orice caz, ele nu justifică o serie de atitudini minimalizatoare faţă de genul în cauză. Muzica folk şi-a cîştigat dreptul la o existenţă de sine stătătoare. Printr-o serie de valori proprii, prin faptul că este îndrăgită, comentată şi chiar prin aceea că face obiectul unor dispute.

Dincolo de acestea din urmă, o serie de nume s-au impus în conştiinţa publicului, puse în circulaţie de cenaclurile tineretului şi, în acest sens, un merit aparte revine Cenaclului tineretului revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista „Flacăra". Ele sint : **Marcela Saftiuc, Nicu Alifantis, Mircea Vintilă, Mircea Florian, Anda Călugăreanu, Benedict Popescu, Doru Stănculescu, Mihaela Bustuchină, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan** Şi, desigur, mulţi alţii.

C. OSTAHIE

Izvorită dintr-o veche și bogată experiență de viață, muzica populară românească, de o foarte bogată varietate stilistică și tematică, continuă să cucerească inimile tuturor, să poarte în lume mesajul umanist al spiritualității noastre. Sînt numeroși și recunoscuți unanim pentru calitățile lor interpretative, pentru repertoriul vast și originalitate, artiști populari precum Sofia Vicoveanca, Irina Loghin, Maria Butaciu și Iosif Lăceanu, pe care vi-i prezentăm cu sentimentul că alăturarea în această pagină ne va aduce în memorie atîtea și atîtea alte autentice valori ale artei noastre populare.

disco blitz

● Vă amintiți cu siguranță tema muzicală utilizată de Ileana Popovici pentru a ilustra „Drumurile europene" ale lui Aristide Buhoiu, la TV, cit și genericul filmului „Nea Mărin miliardar". Nu toți știu însă că ea a fost extrasă de talentata actriță și interpretă (aici — in calitate de ilustrator muzical) din banda sonoră a filmului „The War Of The Worlds" (Războiul lumilor), ecranizare a cunoscutei cărți a lui H. G. Wells. Albumul ce conține versiunea muzicală realizată de Jeff Wayne a bătut deja citeva recorduri: staționează de mai bine de un an în topul britanic, a depășit pină acum un tiraj de 2 milioane exemplare și a obținut „Discul de platină" in 8 țări.

● Britanicii sint mari amatori de antologii și colecții retrospective. O dovedesc cu prisosință numeroasele albume „The best of..." și „Greatest Hits" (culegeri ale celor mai mari succese ale unui artist) sau cele conținind antologii pe genuri sau... pur și simplu tot felul de culegeri amalgamate. Spicuim dintre titlurile lor: This Is It, A Monument To British Rock, Country Life, Boogie Bus, Knuckle Sandwich, Lemon Popsicle, That Summer... N-au descoperit încă titluri cum ar fi „De la o melodie la alta" sau „12 șlagăre internaționale"!

OCTAVIAN și FLORIN-SILVIU URSULESCU

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

(Urmare din pag. 49)

venite populare, pe un teren atit de riscant, cum este cel al comediei.

El m-a îndemnat și m-a învățat să scriu primele foiletoane.

— Aruncă-te-n apă, bătrine, nu-ți fie teamă!... Îngroașă, îngroașă trăsăturile personajului, cit mai mult... Exagerează situațiile... Vezi că liricizezi prea mult... Foșnetul imperceptibil al boabelor de griu... Materia care dormitează sub stelele Bărăganului... Sint povești... Fii mai colțos!

Lui îi convenea să spună așa. Mie nu.

Pe-atunci nici el nu bănuia că una dintre piesele sale de mare succes se va numi „Preșul", și nici eu — că primul volum de versuri pe care-l voi publica se va chema „Germinații".

Mihai Caranfil, gazetar „pur singe" și astăzi, dar furat cu har de apele generoase ale romanului. În cărțile sale intilnesc de fiecare dată chipuri ale unor eroi despre care am vorbit împreună, străbătind „pe teren" cimpurile proaspăt arate primăvara, mergind iarna, pe ger, să relatăm despre adunările generale ale cooperativelor, împărțind aceeași „cameră oficială" friguroasă, înecată de fumul acru al paielor ori al cocenilor umezi viriți în soba crăpată și nevăruită de mai mulți ani. Citeva pahare de „molan rouge", toamna tirziu, pe vreme de ploaie, ne făceau să uităm, de pildă, faptul că încă nu apăruseră in vremea aceea (Nu din secolul trecut!) camerele de hotel călduroase, categoria I, cu mochetă în tonuri stinse, cu radio și televizor.

Dacă de multe ori în asemenea seri n-am uitat poezia, aceasta i se datorează și lui Mihai Caranfil, in sufletul căruia am simțit că ascunde veșnic un poet. Datorită acelor seri cred că nici eu nu sint străin de primele lui povestiri.

Meniul nostru preferat, al „agrarienilor", la bufetul de la etajul al III-lea al „Casei Scinteii", era „ciolanul cu fasole", care, ce-i drept, nu-i lăsa indiferenți nici pe confrații de la celelalte secții. Multe dintre proiectele noastre literare s-au înjghebat in acest bufet, între predarea materialelor și sosirea „albelor" din tipografie.

Vasile Căbulea era om cu o carte deja publicată. Cu el, fie că mergeai în Bărăgan, in Dobrogea, in Oltenia sau Maramureș, tot despre moții lui trebuia să vorbești. Poate că multe chipuri și intimplări despre care ne povestea atunci așteaptă cu răbdare să iasă la lumină din cine știe ce carte mereu aminată...

Nicolae Barbu, specialist in articolele „de analiză", ocolite de noi toți, era el însuși un poet delicat, a cărui carte, aflată în pregătire, n-a mai apucat să fie terminată. Un accident stupid i-a întrerupt firul vieții, venind parcă să confirme faptul că în statisticile internaționale, ca grad de periculozitate și de solicitare, meseria gazetăriei este așezată imediat după meseria piloților de încercare.

Cit despre colaboratorii externi ai secției agrare, în afară de nume de prestigiu din domeniul științelor agricole, precum acad. Gh. Ionescu-Sisești, semnau in mod curent în pagina agrară Fănuș Neagu, Petru Vintilă, Traian Coșovei, Florenta Albu, Eugen Mandric, iar mai apoi C. Stănescu, A.I. Zăinescu și atitea nume familiare literelor românești de astăzi.

În această toamnă, la 1 septembrie, se împlinesc douăzeci de ani(cind au trecut?) de cind am fost întrebat pentru prima oară: „Si unde ai vrea să lucrezi în redacția „Scinteii tineretului"? Dacă mi s-ar pune și astăzi aceeași întrebare, aș da același răspuns, pe care l-am dat atunci, pentru a mi se spune: „Mergi dumneata la agrară"...

Dar cine poate da douăzeci de ani înapoi?

PLASTICĂ

De o mare diversitate și bogăție a modalităților de expresie, deținînd realizări importante în ansamblul vieții noastre cultural-artistice, creația plastică contemporană se remarcă printr-un dinamism propriu, printr-o emulație specifică spiritului nou, revoluționar. Evident, generația tînără de creatori are în acest context — al căutărilor înnoitoare — un rol dintre cele mai importante. Inițiativelor sale, manifestate atît în domeniul tematicii abordate, cît și al formelor și modalităților de exprimare artistică, li se crează mai mult ca oricînd un climat propice dezvoltării și concretizării în opere reprezentative pentru timpul pe care îl trăim.

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici, organizează numeroase acțiuni care au drept scop stimularea și sprijinirea creației plastice a tinerilor. Am aminti în această ordine de idei taberele de creație — a devenit foarte cunoscută, deja, tabăra de la Măgura —, manifestările expoziționale rezervate exclusiv tinerilor plasticieni, cenaclurile artistice — toate acestea concurînd la realizarea unui autentic mediu de confruntare artistică.

Cele cîteva însemnări care urmează — însemnări despre creația și personalitatea unor tineri artiști plastici — nu se vor nici pe departe un „tablou" al generației care se afirmă. Sînt, mai degrabă, opțiunile (conținînd partea lor inevitabilă de subiectivism) ale unui iubitor al artelor plastice, ale unui vizitator frecvent al galeriilor bucureștene și din țară.

În „rama" unor afinități elective

Cu totul ieșită din comun ni se pare a fi, în ilustrațiile de carte și în grafica de șevalet semnate de Elena Boariu, capacitatea de expresie prin metaforă. Autenticitatea trăirilor lirice, perceperea realității prin filtrul și sub specia diafanului, transparența imaterială, împinsă pînă la hotarul aparenței, a construcției plastice, impun cu autoritate o sensibilitate îndelung exersată în deprinderea vibrației secrete a ființei, grație căreia candoarea și visul pătrund, cu drepturi egale de a fi, în existența noastră cotidiană. Întîlnim foarte rar notația eliptică, miza pe forța desenului de a suplini prezența sensului ordonator; amploarea construcțiilor, dezvoltarea succesivă a diferitelor tipuri de mișcare și fuziunea lor spontană în universuri plutitoare sînt tipice acestui gen de grafică. Ele atestă nu numai profunzimea, dar și originalitatea demersului artistic al autoarei. Autoare care nu poate fi considerată doar un artizan rafinat, un miniaturist captivat de propria sa virtuozitate. Dimpotrivă, grafica sa este una de concepție, de asumare intenționată a unei misiuni dintre cele mai dificile: aceea de a repune starea de reverie poetică — sub care ocheanul melancoliei își aținteste lentila necruțătoare, dar și blînd-evocatoare asupra sufletului nostru — în lumina sa adevărată. Adică, în acea lumină care ne face să avem nevoie de frumusețea visului sau să ne-o reamintim în caz că am uitat-o cumva.

ELENA BOARIU — „Zborul"

Un pictor al naturii — condus în demersul său creator nu doar de impresiile acumulate de o sensibilitate receptivă la „frumusețea primară" ci, în egală măsură, de o concepție totalizatoare asupra a ceea ce semnifică aceasta pentru lumea interioară a omului — se dovedește a fi rămas, pe linia unor mai vechi preocupări, Petru Popovici. Privind natura din interiorul ei, încercînd să-i cuprindă și să-i înțeleagă diversitatea manifestărilor creatoare de apariții sensibile, pictorul se detașează net de orice atitudine impresionistă, substituindu-i acesteia — în pînzele sale — o viziune cosmogonică; el recreează natura în plan pictural nu doar pe baza datelor subiective, ci imprimînd voinței interioare sensul raționalității dobîndite prin cunoașterea a ceea ce se ascunde dincolo de aparențe.

Peisajele lui Petru Popovici se constituie de fiecare dată în vaste reprezentări ale orizontului privirii în care prezența spațiului celest alături de cel teluric nu este rezultatul nemijlocit al deschiderilor ample ci, mai degrabă, al necesității de a pune în valoare concurența principiilor primordiale,

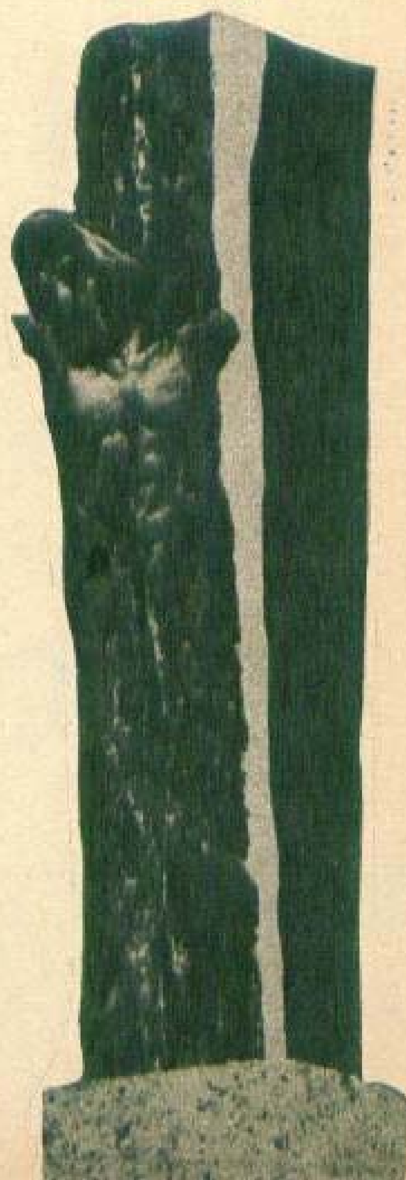
a elementelor care se înfruntă și creează viața, mișcarea și frumusețea. Pictorul la care ne referim este și un remarcabil colorist, făcînd dovada unei deosebite capacități de a intui soluțiile plastice optime, de a le subordona cu discreție intențiilor sale. Și nu în ultimul rînd, trebuie subliniată îndrăzneala cu care combină elementele de construcție plastică. Adeseori (în special în ciclul lucrărilor cu cai) peste spectacolul desăvîrșit al culorii se suprapun desenul pronunțat, tușa alertă, nestăpînită care întretaie scurgerea egală a luminii, făcînd loc expansiunii mișcării.

O cale proprie de a depăși — prin atmosferă și prin echilibrarea paradoxurilor geometrice, din perspectiva cărora interpretează realul — dificultățile unei modalități strict figurative de reprezentare întîlnim în pictura lui Vasile Chinschi. O desăvîrșită stăpînire a desenului și culorii, o sensibilitate de excepție, manifestată cu predilecție în intuirea și luarea în stăpînire a ceea ce am putea numi miezul de puritate a luminii constituie revelațiile imediate ale întîlnirii cu lumea artistului.

Peisajele, naturile statice, dar mai ales portretele lui Vasile Chinschi inspiră o armonie clasică, o acuratețe a imaginii și a spațiilor de culoare care sugerează atît de bine materialitatea încît, trecînd cu imaginația dincolo de rama tabloului, ți se pare că te afli în fața acelor obiecte și în fața acelor oameni care preced însăși elaborarea operei. Impresia rezistă numai atîta vreme cît elementele compoziției sînt interogate de privire unul cîte unul. Relațiile în care ele sînt re-

VASILE CHINSCHI — „Astraliu"

PETRU POPOVICI — „Peisaj"

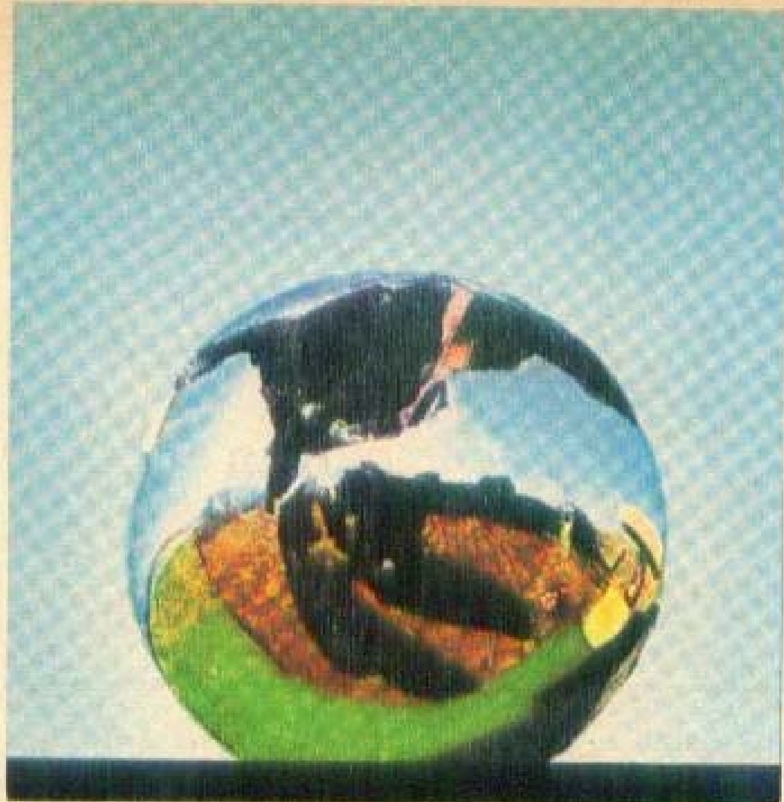
prezentate pe pînză depășesc și chiar contrazic pe cele existente în realitate, atmosfera este investită cu o ordine personală a semnificării, imaginea apare dintr-o dată în postura ei ideală, așa cum artistul își închipuie că trebuie să fie echilibrul absolut al lumii, lume pe care o privește insistent, încordat și atent pentru a surprinde clipa ei de armonie supremă.

De fapt, s-ar putea spune că fiecare lucrare a lui Vasile Chinschi nu este altceva decît o secțiune prin starea de grație a lumii, un spațiu de desfășurare a unei nepotolite aspirații spre liniște și frumusețe.

Sculptura mică a lui Virgil Mihăescu este, înainte de toate, un spectacol de virtuozitate artistică, un exemplu convingător de ceea ce poate să însemne conlucrarea dintre rigoarea gîndirii în actul creator și maxima libertate a imaginației. La acest artist vom regăsi, în egală măsură, „teama" de a nu depăși o anumită limită a modelării imaginii plastice, dincolo de care sugestia își diminuează forța, și improvizația jocului cu materia; este — rezultatul acestui mod de manifestare a personalității intrinseci, aparent contradictorie — o expresie a autenticității talentului. „Formele spațiale" — cum își numește, de regulă, Virgil Mihăescu sculpturile — impresionează prin abundența metaforelor conținute. Niciodată nu vom găsi un singur simbol într-o lucrare. Sugestii dintre cele

V. MIHAESCU — Forme spațiale

V. MIHAESCU – Forme spațiale

mai clare, cum ar fi cea a zborului, de exemplu, articulează, prin ricoșeul privirii, și, inclusiv, al mecanismului de decodificare a impresiei vizuale, o multitudine de alte semnificații, unele dintre ele contrazicînd chiar motivul central.

Tehnicile utilizate sînt și ele extrem de diverse și ne imaginăm că, în intimitatea muncii sale, artistul ajunge la pragul unui adevărat rafinament în minuirea instrumentelor cu care lucrează — la urma urmelor, destul de banale. Sculpturile ne spun însă destul de mult și despre modul în care au fost elaborate. Un motiv în plus pentru a ne trezi interesul.

Un pictor preocupat de a constitui o imagine unitară, amplă prin detaliile ei succesive, a unei virste în care s-au sedimentat, deopotrivă, cunoașterea și nostalgia spațiului din care provine — cel dobrogean — este Gheorghe I. Anghel. *Cele două cicluri de lucrări în care își structurează opera — „Nostalgia orizontalelor" (pictură) și „Iubirile unui centaur" (desene) — slujesc, fiecare într-un mod propriu, dictat pe de o parte de tehnica folosită, iar pe de altă parte de situarea diferită a unghiurilor de percepere a realului, efortul de configurare a unei biografii afective în care universul natal este principalul element de referință.*

În pictură, Gh. I. Anghel sublimează sugestii de natură pur geografică : orizontul marin, vegetația unduitoare a Deltei, colinele domoale și culmile lineare ale vestigiilor montane. Aici trebuie căutată, de fapt, și semnificația „orizontalelor" pe care pictorul le reprezintă prin stratificări de culoare, prin fundaluri netede în care izbucnesc pe alocuri cînd jerbe de lumină, cînd halourile mate ale unor aurore stinse.

Acestei imagini statice a ținutului reprezentat, dar și imaginat de pictor i se adaugă o dimensiune fabuloasă prin desenele din „Iubirile unui centaur". Un spectacol de virtuozitate coloristică, de intuiție a minuirii liniei și punctului, a simbolurilor este oferit vederii de fiecare lucrare de acest fel. Cu modestia care îl caracterizează, Gh. I. Anghel mărturisește că a intenționat să transpună pe pînză și pe hîrtie „nostalgice orizontale ale lanurilor de stuf printre care rătăcea visător centaurul de pe pietrele Histriei". Noi credem, însă, că a izbutit să facă mai mult — anume, să creeze o nouă metaforă, de mare frumusețe și subtilitate, în descifrarea căreia vom afla, deopotrivă, transmise prin timp, farmecul naturii dobrogene și bogăția sufletească a oamenilor care s-au împămîntenit în ea.

La nici 30 de ani, Mihai Mircea Ciobanu *intră decis în categoria pictorilor pe deplin formați. Spunem acest lucru întrucît ceea ce ne propune prin pînzele sale artistul de față reprezintă, în esență, o reîntoarcere la virtuțile autentice ale picturalului. Mesajul afectiv nu este inclus ca o premisă a operei ; el se constituie* post factum *în jurul unei vitalități ieșite din comun care-și trasează teritoriul de existență în limitele percepției dialogului luminii cu lumea înconjurătoare. Culoarea reprezintă elementul primordial al unei re-construcții în registru personal a secundei de grație cînd acest dialog face să intre în rezonanță impulsul originar al unei sensibilități vizuale îndelung lucrate.*

Elev al maestrului Corneliu Baba, *pictorul Ciobanu a știut să tragă concluziile ultime ale unei mari lecții artistice și să depășească umbra tutelară a acesteia, înscriindu-se pe o traiectorie proprie ; de aici și senzația de echilibru, de construcție dominată de legea unei gravitații interne căreia nimic nu i se poate adăuga sau sustrage.*

Lipsa oricărui artificiu, puterea neobișnuită de reprezentare cromatică, evitarea cu succes a tendinței spre decorativ în naturile statice, absența lirismului ostentativ în peisaje, iar în cazul portretelor a orientării către o dominantă sau alta de ordin psihologic — iată caracteristicile unui mod personal de a readuce pictura în unele din datele și funcțiile ei primordiale. Ele alcătuiesc, dacă nu un program artistic nou, o ipoteză confirmată prin valori menite să ateste un stil al adresării către privire, dincolo de care acest pictor ni se dezvăluie ca o personalitate de excepție.

Prezentare realizată de CORNELIU OSTAHIE

În „rol" de reporter George Mihăiță

își prezintă confrații de generație

Ioana PAVELESCU

– Ești și fermecătoare și convingătoare.

– E o cronică ! ?

– Nu sint original. Ești o actriță frumoasă. Ce părere ai despre talent ?

– Cred că este un dar special cu care te naști. Mi-aduc aminte că Cerkasov a fost întrebat de un grup de actori români ce e talentul. El s-a uitat lung la toți, a ridicat mina în sus și a spus : „Dumnezeu", dar se gindea la ceva cu totul ateu.

– Spune-mi cind te-ai hotărit să devii actriță ?

– Aș spune că de cind am invățat să vorbesc. M-am născut și am crescut în această atmosferă. Mama este actriță. La noi veneau tot timpul regizori, actori.

– Ce regizori ?

– Liviu Ciulei.

– Reții vreo vorbă de-a lui ?

— Spunea printre multe altele că ceea ce facem noi este ca o pagină de fond dintr-un ziar. A doua zi o rupi și apare altă pagină de fond. Trebuie să fim pregătiți cu un pas inainte.

– Crezi că generația noastră poate ajunge ca valoare generația lui Rebengiuc, G. Constantin, Dinică ?

– Mi-e teamă.

– De ?

– Ne lipsesc regizorii.

– Se poate vorbi de evoluția gustului spectatorului ?

– Se poate, dar trebuie să se facă mai cu seriozitate. Spectatorul este influențat de spectacole, de filme comerciale, de emisiuni de televiziune.

– Ce sfat dai tinerelor care vor să ajungă actrițe ?

– Să facă acest pas dacă simt că fără meseria asta nu pot să trăiască.

– A fura este un lucru urit.

– Da.

– Actorii fură. Iată un lucru nobil.

– Intr-adevăr, e o meserie care se fură.

– Furi ? Dă-mi niște nume.

– Mai mult bărbați : G. Hackman, P. O'Toole, L. Olivier.

– Femei ?

– Am rezerve. Adică mi-au plăcut intr-un rol, apoi...

– Ca la noi. La ce distanță de pămint se află filmul românesc ?

– E un fir de iarbă care crește. Sint basme in care iarba ajunge la cer.

– Crezi in basme ?

– Cred.

Vladimir GAITAN

– Te-am văzut bătind covoare. Ce s-a intimplat ?

– Cineva a făcut chiar o glumă să-i bat și lui. L-am scuzat. N-avea de unde să știe că mi-aștept băiatul de la maternitate.

– Superb. E un rol acela de tată ?

– Poate cel mai greu.

– Ai refuzat roluri ?

– Da !

– Regizorii te-au înțeles ?

— La început nu, dar am învățat s-o fac cît mai diplomatic. Am invocat chiar motive familiale.

— Dragă Duțu, ai fost luat de băiat bun în filmele noastre și folosit ca atare. Eu te cunosc mai bine. Te-am văzut în teatru în două roluri diferite unde erai foarte bun.

— Din păcate regizorii noștri de film nu prea vin la teatru.

— Ce-ți reproșezi ?

— O oarecare stîngăcie. Poate și prin faptul că n-am o continuitate.

— Care-i cel mai rău critic al tău ?

— Tu.

— Ce te deranjează la oameni ?

— Printre altele, convingerea lor că actorii au bani mulți.

— Ce părere ai de Nadia Comăneci ?

— Dacă rămînea numai cu „Montrealul" și tot era extraordinar. Ea a reușit să adune noi medalii cînd unii nu mai credeau. E greu să păstrezi un lucru cîștigat. Ea a demonstrat că poate.

— Care-i momentul „Montreal" al tău ?

— „Tuzenbach" din „Trei surori". La Teatrul de Comedie.

— Dă-mi voie să citez : „V. Găitan a fost o revelație. El a trecut prin Cehov și l-a atins cu sufletul pe Dostoievski. Se dovedește un talent complex, capabil de partituri cît mai dificile".

Florin ZAMFIRESCU

— Ești actorul plecat din glie ca și Mircea Diaconu.

— Ca și tine.

— Citesc în ochii tăi sinceritatea copilului de la țară. Te-ai născut și-ai crescut acolo.

— Cred că trebuie să fiu invidiat. Singurul lucru care m-a îmbogățit pe mine, cu adevărat, dacă m-a îmbogățit, este prima parte a copilăriei mele.

— Ești un personaj din Marin Preda. Ce-ți veni, bre, să te faci actor ?

— S-a întîmplat ca mama

mea să aibă obsesia meseriei acesteia.

— Mama ta ? Țărancă curată să aibă obsesia asta ?

— Cînd era tînără recita, m-a învățat și pe mine. Eram artistul familiei. Aveam 5 ani și recitam Luceafărul. Mă obsedează și acum vorbele ei : Nu grăbi, nu grăbi. Mă și bătea.

— Ce bine-ar fi să avem și în teatru așa o mamă. Te rog.

— Dacă mă vede într-un spectacol îmi spune ce nu e bine. Nu știe însă să explice de ce.

— Mama ta s-a născut cu talent. Și acum se bucură și-l dezvoltă prin tine. Spune-mi filmul care te-a consacrat atenției publice ?

— „Iarba verde de acasă".

— Scena ți-e dragă ?

— Foarte. Niciodată n-am intrat cu capul acoperit pe scenă.

— Stanislavski — lăsați galoșii la intrare. Cum văd actorii tineri meseria asta ?

— Cred că ar trebui să fim mai atenți la profunzimea cu care ne prezentăm, să încetăm cu schematismul. Oamenii sînt mult mai complicați. Numai cu o mustață nu poți crea un personaj. Meseria noastră nu trebuie golită de conținut.

— Un rol sub orice critică e preferabil unui comportament sub orice critică ?

— Stai puțin. Da. Am fost asistent la Institut trei ani. Primele lucruri pe care le spuneam studenților erau nu numai să nu spună lucruri urîte, dar nici să nu le gîndească. Toate acestea apar în interpretare pe un text de Caragiale, de Cehov.

— Ai fost și am fost artiști amatori. Care-i deosebirea între un actor amator și unul profesionist ?

— Actorul amator are plăcerea de a apare pe cînd celălalt are plăcerea de a spune.

— Totuși ai o tristețe în tine, Florine.

— Cred că e felul meu de a fi sau de a deveni. Observ că rîd din ce în ce mai rar, ca și tine.

Dan CONDURACHE

— La al cîtelea interviu ești Găsmănel ?

— De ce Găsmănel ?

— Îmi place mie actorul italian.

— Aaa... ha, ha. La primul.

— Cum iți merge ?

— În viața particulară sau...

— N-am întîlnit actor căruia să-i meargă rău în viața particulară.

— Îmi merge destul de bine, în meserie.

— Locul nașterii.

— Și data ?

— Dacă erai fată te întrebam și data.

— În județul Botoșani.

— Am înțeles. Locuința ta de vară e la țară. Lumea te cunoaște mai puțin. Te va cunoaște mai mult. Este și motivul pentru care-ți iau acest interviu. Vorbește-mi despre meseria asta. (Am comprimat mai multe răspunsuri).

— Este o meserie grea. Nu așa cum pare văzută din afară. Teatrul e un mic in-

fern. Dacă nu valorifici rapid o șansă de a intra în vederile unui teatru bun, anii trec și nu mai pătrunzi într-un circuit favorabil. Eu am un fel de furie împotriva mea. De multe ori drumul spre casă e un fel de analiză și de gînd rău apropă de cum am jucat. Socotesc succesul la public un lucru imediat. Îl refuz cu decență. Îmi impun asta. Mă gîndesc totdeauna mai departe. Nu vreau să trișez niciodată și pe cît posibil să mă obiectivizez.

Cred în tot ceea ce nu reușești să împlinești azi și poate reușești mîine.

— Cum reacționezi cînd se vorbește în sală în timpul spectacolului ?

— Dacă reacția este foarte violentă, trebuie să tac eu ca să se audă ăla. De exemplu : după o scenă a Valeriei Seciu, unul nu se mai oprea din BRAVO !

— O... Ce frumos.

— Da. Dar după aceea intram eu...

— Ce te-a învățat ?

— Să mă lupt pe scenă pentru mine și să mă feresc de șicane.

— Cînd ai satisfacțiile cele mai mari pe scenă ?

— Cînd poți ține o sală în mînă vorbind în șoaptă.

— E un răspuns foarte frumos. Parcă ai juca teatru de cînd lumea.

— Am jucat teatru și în liceu. Am luat chiar o medalie de aur pe țară la amatori.

— Ce diferență este între primul an de institut și primul an de teatru ?

— Imensă. De-abia la repartiție îți dai seama. De aceea unii se adaptează greu sau deloc.

— Care-i cauza ?

— În liceu ai impresia că dacă iei nota 10 viața ți se servește pe tavă. Realitatea este alta. Eu am fost repartizată la Reșița.

— Care-i lucrul cel mai greu în meserie, în primii ani ?

— Să depășești starea de inhibare, teama față de actorii pe care-i divinizai.

— Ce dorești să se facă pentru tinerii actori ?

— Un Teatru al Tineretului, spre exemplu.

— Cum îl vezi ?

— Cu un repertoriu îndrăzneț, regizori, actori, organizatori foarte buni.

— Și, aș adăuga eu, un director curajos.

— În felul acesta n-ar mai juca o actriță de 40 de ani un rol de adolescentă.

— Ți-am înțeles of-ul. Ce-ți mai dorești ?

— Să muncesc, să nu am momente de relaxare, să nu fie amînate piese pe care le repet trei luni, doresc să fie mai multe roluri feminine, doresc...

Tora VASILESCU

— Ai venit cu un aer plăcut în cinematografie. Lumea te cunoaște mai mult din filme. „Cursa", „Gloria nu cîntă", „Casa dintre cîmpuri". La ce teatru joci ?

— Lucia Sturdza Bulandra.

— Undeva scria că ești făcută pentru film. Eu care te-am văzut în institut aș spune că ești făcută în egală măsură și pentru teatru. La ce clasă ai fost ?

— Eugenia Popovici.

Gabriel OSECIUC

— „Pe pămînt avem de toate și mai bune și mai rele". Zi-mi unul bun de-al tău.

— „Zidul".

— Nu prea te-am văzut pe scenă. E greu teatrul ?

— Un actor ca să fie actor nu poate fi fără teatru. Asta este baza existenței.

— Vorbește-mi de debut.

— Aș vrea să cred că am debutat printr-o pură întîmplare. Eram elev cînd am jucat o ordonanță în „Pădurea nebună" a lui Blaier la Brăila.

— Te-a reținut Blaier ?

— Nu, m-a recunoscut apoi. Stele mici sînt mii pe cer...

— ...Ce activitate ai avut înainte de a intra în facultate ?

— Am fost balerin. Am trăit în acel loc al himerelor unde visurile se clădesc pentru a se sparge imediat.

— Te-a ajutat ?

— Foarte mult. Mi-a deschis ochii că se poate face

o meserie cu propriul tău corp, cu propria ta minte.

— Cine te-a trimis spre actorie ?

— Cornel Patrichi, care cu totul întîmplător m-a descoperit ca avînd ceva nativ pentru meseria asta foarte grea de balerin. De-aici pasul a fost foarte mic și ușor.

— Cum te-a descoperit Patrichi ?

— Eram student la construcții.

— Și-ai renunțat.

— Evident, în clipa cînd am ajuns pe scenă ca balerin, emoțiile, munca pentru aceste emoții, reflec-

toarele, mi-am zis : Da, aici este viața mea.

— Și pasul acela mic spre teatru ?

— A fost într-un an jumătate de citit imens, de pus la punct la capitolul poezie, literatură.

— Mergi la filme ?

— Au fost zile, eram la festival, la Karlovy Vary, cînd vedeam 5–6 filme într-o zi.

— Ai mai fost la vreun festival ?

— Nu.

— Cum vezi întîlnirea cu publicul.

— Este un mare cîștig cînd vine dușman și pleacă prieten.

— Cui să-i mai iau interviu ?

— Lui Aimée Iacobescu.

Horațiu MĂLĂELE

— Cînd te-ai născut și cînd ai fost declarat ?

— Excelentă întrebare. Ai mai pus-o la cineva ?

— Nu. Am citit-o undeva.

— Pe 31 iulie '52 și declarat pe 1. VIII-a '52.

— Ce-ai făcut în această perioadă ?

— Am citit din clasicii noștri.

— Porți ochelari din naștere ?

— Nu. I-am dobîndit la 7 ani și i-am ținut pînă-n zilele noastre.

— Cred că ai un succes nebun la fete.

— Nebun ? Adică, dacă e puhoi ? E puhoi ca și la tine.

— La mine chiar mai mult. Mi se spune : sînteți actorul meu preferat, vă urmăresc mereu la televizor, trimiteți-mi și mie o poză cu Vladimir Găitan. Spuneți-mi, dragă tovarășe Horațiu Mălăele, cum ați reacționa dacă v-ați întîlni pe stradă cu dv. ?

— Cred că aș rămîne o țîră stupefiat, după care aș merge cu mine să beau o bere.

— Să revenim la meserie. Ți-ar place să fii buldozer ?

— La mine, în teatru, da. Nu, stai. Și-n cinematografie.

— Poetul român preferat ?

— Nu mi-am găsit unul..

— Criticul preferat ?

— Și Radu Popescu.

— Dacă s-ar da la televizor emisiunea „Noapte bună copii" cu tine în rolul principal, cu ce imagine ar rămîne copiii ?

— Dacă iau un copil de 6 ani și-l conving că eu sînt Făt-Frumos, peste 10 ani se va îngrozi de urîțenia lui Florin Piersic.

— Ai momente cînd te vezi drăguț ?

— Dragi telespectatori, dragi ascultători NU AM ÎNȚELES ACEASTĂ ÎNTREBARE.

Maria PLOAE

— Naturalețe, modestie, bun simț, sensibilitate. Și totuși asemenea oameni, asemenea personaje sînt rare în filmele noastre.

— Din păcate așa este. Oare scenariștii, dramaturgii nu înțeleg că femeia are probleme majore de meserie, de viață. În filmele noastre, femeia apare schematic, decorativ.

— Și totuși romane avem.

— Și scenariul după un roman este un caz fericit. Aș da exemplu filmul „Dincolo de pod" în care am jucat într-adevăr un rol. Mă întreb însă ce vom face mai tîrziu cînd nu vom mai fi tinerele și frumușele.

— Eu observ că nici actrițele care nu mai sînt tinerele nu se prea bucură de roluri adevărate.

— Acestea nici nu există. Aici e grav. Au fost cîteva excepții fericite : Margareta Pogonat sau Draga Olteanu, care și-a scris singură scenariul.

— Există însă o abundență de mame în filmul nostru.

— Este cam trist să aștepți vîrsta aceasta. Și mai există o nemulțumire, cel puțin a mea. Legată de comoditatea regizorilor care folosesc actorii cu aceeași expresie. Rolurile care le-am jucat pînă acum sînt în pericol de a deveni monotone din acest motiv.

— Te-am văzut în anul 4 de institut. Într-un rol total opus temperamentului tău. În „Opera de trei parale". Erai excelentă.

— În institut am avut șansa să joc mult și divers. Cea mai mare victorie a mea a fost „Veta" din „O noapte furtunoasă". Am vi-

sat la Julieta și cred că rămin cu visul. Nu doresc s-o joc neapărat dar măcar o parte din rolurile care acoperă prima perioadă a vieții mele.

— Te înțeleg perfect Maria și ai dreptate. Și tu ca și mine ai debutat cu un film foarte bun. Cind se scrie negru pe alb „Maria Ploae e făcută să joace mari eroine, nu e frumoasă, este frumusețea. O mare sensibilitate, dublată de putința de a crea caractere diverse" — mi se pare o nedreptate faptul că joci așa rar.

— M-a impresionat într-adevăr, deși, legătura este puțin simplistă, referitoare numai la subiect ca univers, însă m-a onorat foarte mult.

— În pregătire ?

— Încă o carte de nuvele.

— Mi-ai făcut cindva cadou o frumoasă icoană pe lemn la care țineai cel mai mult. Mai pictezi ?

— Rar. N-am timp. Mi-e dor însă.

Mircea DIACONU

— Cum e meseria asta a noastră, Mircică ?

— Frumoasă și falimentară.

— Ești un actor al amănuntelor care scapă majorității actorilor noștri. Cum le elaborezi ?

— Chiar se poate spune că am o pasiune pentru amănunte. Aproape întotdeauna personajul este descoperit de orice se numește construcție. Text anost, scris așa cum știm și atunci simți nevoia să faci ceva, poate chiar ca să abați atenția.

— Le gindești acasă ?

— Nu, acasă gindesc la probleme generale.

— Te gindești la un om anume ?

— Niciodată. Mă văd pe mine în situațiile concrete ale personajului.

— Hai să vorbim de „Nunta de piatră". Sint convins că-ți este cel mai drag. Vorbește-mi despre el.

— Cred, am făcut filmul la modul ideal, cum ar trebui să facem toți meseria aceasta. Adică, am fost izolați în Roșia Montană, îmbrăcat în același costum toată perioada. Umblam singur în acest peisaj de basm, n-avem nici o altă treabă pe lume decit să joc acel personaj. Mă gindeam, făceam baie, înotam, mincam fragi. Minune.

— Într-un comentariu despre tine referitor la cartea ta de nuvele. „Șugubina", cineva făcea parcă o asociație cu Labiș. Emoționant, nu ?

— Ai scris niște articole în cinema sub titlul „Mă mir". Ce te-a determinat ?

— O discuție și o situație : Discuție la Festivalul de film al tineretului de la Costinești, iar situația, aceea în care ne aflăm noi, actorii.

— O discuție care, cred, te-a iritat cam tare.

— Da, un regizor care dacă era să cred ce spunea el, noi, actorii, am fi ultimii oameni. Și atunci am luat atitudine cit s-a putut de respectuoasă față de regizorul care s-a supărat pe mine, definitiv. Voiam să demonstrez că meseria noastră nu este prestare de servicii. Pe mine mă interesează să ciștigăm în fața celor care ne hotărăsc soarta. Acolo trebuie să demonstrăm că muncim și chiar muncim în slujba acestei nații.

(Fragment dintr-un volum de interviuri în pregătire)

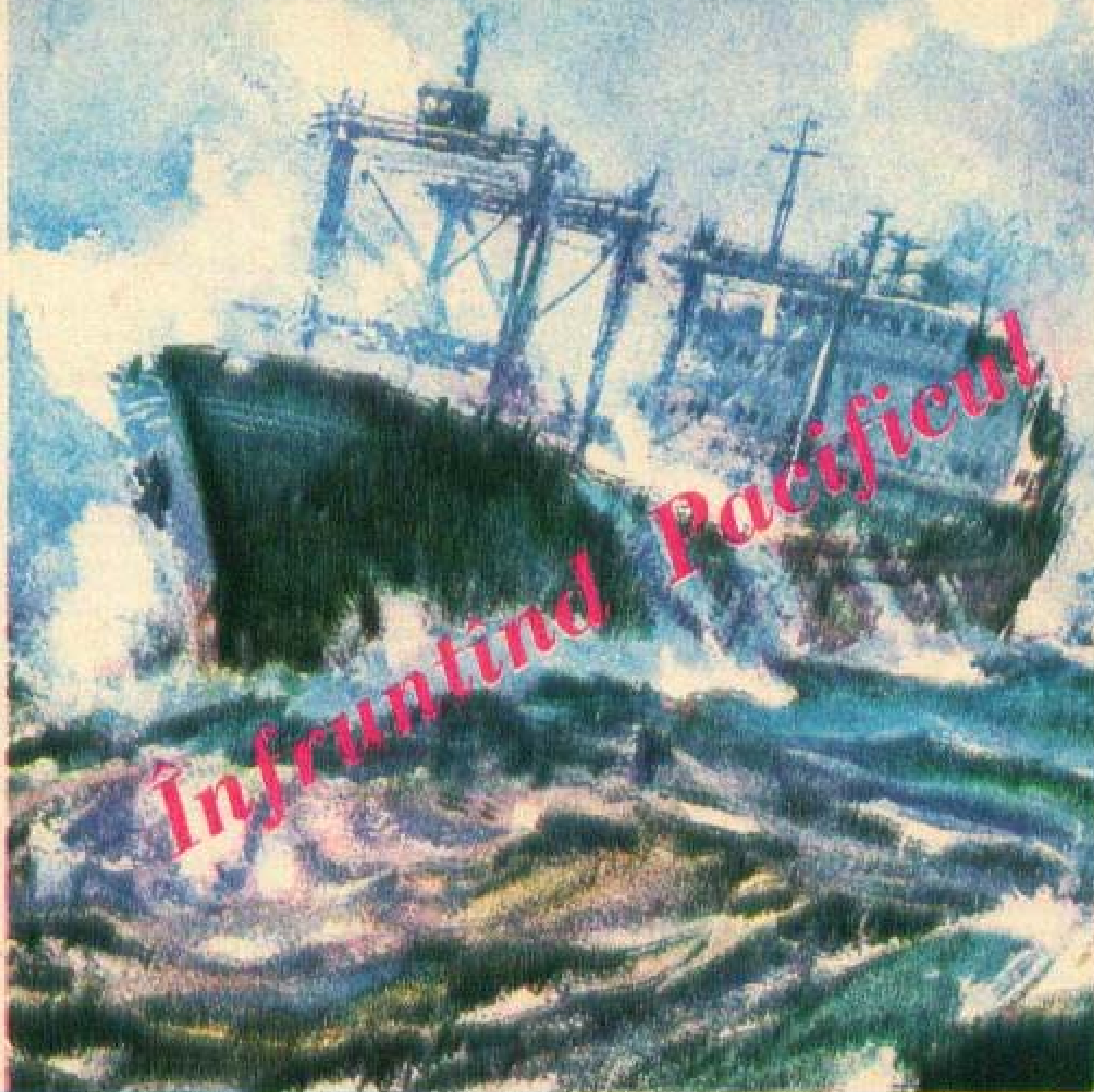
Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

(Urmare din pag. 53)

„darea afară" — și mi s-a spus că „atunci fusesem obiectul unui act de stingism", urmind ca de miine să mă întorc din nou la redacție, lăsind școala. Nu știu cum mi s-a întimplat că mereu neîmplinirile culturale mi-au hrănit cultura sufletească. Îmi trebuie însă mai mult decit o bună cultură, mai mult decit un condei talentat, îmi trebuie un talent cu totul special pentru a descrie acea dimineață cind m-am întors în redacție, din nou reporter la „Scînteia tineretului", timid și mîndru, vanitos și modest, „mort" de fericire, viu pină în virful unghiilor de groaza bucuriei, urlind pe dinăuntru și tăcind pe dinafară... — cred că Tolstoi a mai descris așa ceva, și în „Anna Karenina", cind Levin se duce s-o ceară în căsătorie pe Kitty, într-o abia trezită dimineață, însoțit, în trăsură, de un stol de porumbei idilici. Pentru mine, „Scînteia tineretului" rămîne o pagină fundamentală a Războiului și a Păcii pe care toți, fie-și fără geniu literar, le purtăm în noi cu involuntară expresivitate.

Reportaj de pe o navă în derivă

Înfruntînd Pacificul

Afară, oceanul se vădește neprietenos. Vîntul suflă în rafale unindu-se cu valurile înspumate, cu norii care aleargă răzleți. Îmi dau seama că nava înaintează de acum cu viteză redusă. Sus, la comandă, a sosit șeful mecanic. După fața-i și privirea-i întunecată, pare să fie tare necăjit.

... — așa că, intervenția voastră a eșuat ! spune Victor Moldoveanu în concluzie, cu o intonație în care fiecare cuvînt transmite părere de rău.

— Da, tovarășe comandant — răspunde Cobzariu cu voce scăzută — aceasta-i situația și...

Tac amîndoi — așa cum se află în încăpere — cel scund și subțirel rezemat de tocul ușii, celălalt înalt și voinic, dar tineri, de vîrste apropiate, uitîndu-se pe hublou la zborul planat al unor pescăruși. Comandantul cheamă radiotelegrafistul și-i dictează două texte — către Nicolae Moise, directorul coordonator al Întreprinderii de exploatare a flotei maritime NAVROM-Constanța și serviciului tehnic al acesteia, în legătură cu cele întîmplate, cu tot ceea ce s-a întreprins pînă acum și starea vasului în momentul de față.

Cargoul „Satu Mare" își continuă mersul cu viteză foarte redusă, abia înfruntînd vîntul și valurile puternice din prova-tribord. Simt cum mi se închid ochii și mi se înmoaie picioarele de oboseala acumulată în ultimele douăzeci și patru de ore. O stare apatică, grea i-a învăluit pe toți cei de la comandă. Îmi dau seama de asta și parcă mă cuprinde frica. Încerc să mă înviorez. Îmi frec fața cu palmele, ies, din cînd în cînd, pe puntea exterioară, lăsîndu-mă să fiu biciuit de vîntul răcoros. Cerul vînăt pare acum întunecat, ca după o lungă oboseală, întocmai ca și fețele celor din jur.

— Și cît o să mai mergem cu viteza aceasta de melc ? caut să-i scot din tăcerea apăsătoare, sumbră, care domnea.

— Cît o mai ține cuzinetul acela pansat — intră în vorbă Moldoveanu. Și întorcîndu-se într-o parte, continuă cu o întrebare : așa-i, șefule ?

— Așa-i, tovarășe comandant ! aprobă el ca de obicei. Cînd nu s-o mai putea deloc...

După alte aproximativ două ore, primim răspunsul prin care Victor Moldoveanu este autorizat de directorul coordonator al întreprinderii, Nicolae Moise, ca în raport cu condițiile meteorologice să solicite ajutor din partea celei mai apropiate nave pentru a fi remorcat într-un șantier naval competent în vederea efectuării operative și de calitate a reparațiilor necesare, cu recomandarea dacă poate să aștepte cargoul românesc „Drăgășani" care se află la circa 1 300 mile marine distanță.

Dar cît va dura această ușoară dispoziție recăpătată acum ? Probabil că nu a aflat încă despre noul buletin meteorolgic, care anunță furtună, de jur-împrejur, adică exact în zona Pacificului unde ne aflăm. Vijelie începută de fapt, pentru că vîntul suflă tare, formînd valuri înalte, cu creste înspumate. Îl întreb :

— Dacă vaporul „Drăgășani" se află la 1 300 de mile, peste cinci zile ne vom întîlni ?

— Cel mult trei zile !

— Și ce-o să facem pînă atunci ?

Moldoveanu nu-mi răspunde, privește afară, la marea rea, dezlănțuită.

— Într-adevăr, ne aflăm într-o situație critică — recunoaște el în cele din urmă — cu perspectiva de a intra în perioada de oscilație egală cu a valurilor, care devin din ce în ce mai mari...

Îmi dau seama că îl frămîntă, îl chinuie cumplit această situație critică, chiar și pe el, un adevărat lup de mare, cum s-ar spune, obișnuit cu brutalitatea oceanului. Afară, apele încearcă să caște iarăși prăpăstii în borduri. Șeful mecanic, care a coborît între timp la mașină, este rechemat la comandă împreună cu ofițerul unu maritim, Atanasiu, pentru că aici și-a mutat Moldoveanu, de aproape zece ore, sufrageria și masa de lucru. Se consultă cu ei, ce să facă, cum să facă, să aștepte vaporul „Drăgășani" ? Dacă furtuna crește ? Pentru evitarea pericolului de răsturnare a vasului, să ceară ajutorul unei nave străine, în condițiile contractului de salvare și apoi a remorcajului NO CURE, NO PAY, în schimbul unor sume fabuloase de dolari ? Opiniile sînt împărțite. Cele mai multe sînt pentru a cere ajutorul, deja oferit de un salvator olandez, care ne-a observat că sîntem în derivă, într-o situație periculoasă.

El apreciază părerile tuturor care exprimă grija pentru siguranța echipajului, în primul rînd, a vaporului și a încărcăturii, deosebit de valoroase. Dar... și insistă în jurul acestui „dar", ținînd o adevărată prelegere de specialitate, de conștiință a profesiei, de conștiință patriotică ridicată, ceea ce înseamnă dăruire, curaj, sacrificiu.

— Nu este greu să ceri ajutor — continuă el — mai ales că ți se acordă operativ, dar nu dezinteresat. Să ceri acest ajutor atunci cînd te-ai frămîntat nu ca să găsești cea mai ușoară soluție, cu cheltuieli enorme de valută ale statului român, ci atunci cînd ți-ai epuizat toate posibilitățile proprii de a te salva, sau în situația noastră actuală, de a ne menține încă patruzeci și opt de ore în derivă...

Vasul rămîne din nou în derivă, undeva în Pacific, iar curenții îl duc încet, încet iarăși între valurile care-l izbesc fără cruțare. Moldoveanu le simte chiar dacă pereții metalici îl feresc de forța lor, le simte dureros, amarnic pentru că nu poate interveni... Și împreună cu Straja, ofițerul de cart, cu ajutorul unui aparat special, determină cu precizie că furtuna îi produce navei oscilații atît de pronunțate încît acestea ajung pînă la circa 25 de grade ruliu, ceea ce înseamnă mai mult de jumătate din limita admisă de calculul de stabilitate. Și vremea continuă să fie rea, de neînțeles. Pînă la întîlnirea cu „Drăgășani" au mai rămas cel mult douăzeci de ore. Va mai rezista oare „Satu Mare", sau să solicite intervenția salvatorului olandez care așteaptă în apropiere ? Se plimbă pe puntea de comandă, aprinzînd țigară de la țigară și greblîndu-și din cînd în cînd cu degetele părul scurt și des ce stă mai tot timpul răvășit, vîlvoi. Deodată se oprește. Își duce mîna la frunte și rămîne cu privirea lipită de ceva, semn că-i venise o idee. Nu, nu va lua nici un salvator străin, se hotărî el. Chemă imediat pe nostromul Petrișor și pe maistrul lemnar Dinu, doi bărbați între două vîrste, destoinici și bine pregătiți în ale meseriei. Sînt recunoscuți pentru priceperea lor, pentru lucrurile durabile pe care le fac.

Iată-i acum chibzuind cu toții asupra ideii comandantului, hotărînd începutul. Astfel, este sacrificată apa industrială aflată în dublul fund, sînt eliminate toate suprafețele libere din tancurile de combustibil, prin transferul acesteia dintr-un loc într-altul, ca să nu mai existe tancuri încărcate parțial. Rezultatul ? Ruliul este diminuat cu circa patru grade.

— Nu vom lua nici un salvator ! Trebuie să rezistăm ! Nu vă temeți ca niște copii pentru că nu mai sînteți la prima cursă. Și-apoi această navă salvator nu va pleca de lîngă noi, chiar dacă furtuna va mai ține încă zece zile. Asta-i treaba lui. Să umble pe mare, pe unde-i furtună, iar acolo unde găsește fricoși să-i convingă cum că marea devine și mai rea și nu mai au șanse de scăpare, ca să le acorde asistență tehnică, contra unor sume de ordinul milioanelor de dolari.

— Milioane de dolari ?! Chiar așa de mult ?!...

— Da, chiar așa de mult !

Sumele amintite produc discuții, comentarii. Unii cred, alții nu. Și în ciuda furtunii năprasnice de afară, Moldoveanu nu cedează totuși insistențelor comandantului navei salvator de a interveni. Are încredere în vaporul său, îl cunoaște bine încă din timpul cînd se construia la Șantierul naval din Galați. Are încredere, pentru că mai cunoaște și rezistența prototipului acestor nave de serie. Între timp, ruliul exagerat de pronunțat al vaporului, a adus la comandă și pe alți membri ai echipajului. Cu un aparat anume, ofițerul de cart măsoară încă o dată oscilațiile.

Au depășit douăzeci și cinci de grade — raportează Straja.

— Mult, foarte mult ! apreciază Moldoveanu cu îngrijorare.

Este deci conștient că trebuie făcut neapărat ceva pentru a scoate iarăși vasul dintre valuri. Dar cum ?, cu ce ? Și se apropie miezul nopții. Pînă mîine la ziuă mai e mult. Intră și iese din camera hărților, își freacă palmele și-și greblează părul cu ambele mîini. Deodată își duce mîna la frunte ca și cum l-a cuprins durerea de cap. Strigă parcă descătușat din niște lanțuri grele.

— Măi băieți, măi, mi-a venit o idee !

Și comandantul le povestește cum înainte

de a urma institutul de marină a practicat toate sporturile nautice, cu multă pasiune. Dar, din toate, cel mai mult i-a plăcut sportul velelor. Oamenii îl privesc cu ochi mari, speriați, ghiontindu-se. „O fi luat-o razna — își șoptește unul — cîte nu se întîmplă pe mare..."

— De fapt, nu despre așa ceva vreau să vă vorbesc — precizează el — ci în legătură cu acest sport, ce idee mi-a venit.

Cei doi se uită unul la altul, schițînd gesturi de nedumerire.

— Doar nu ați vrea ca acum, cînd potopul s-a abătut peste noi, să facem o barcă din acelea cu vele?

— Bravo, aproape că ai pus punctul pe „i" — apreciază el zîmbind — numai că e o barcă mai aparte.

Marea e tot rea. Vasul primește aceleași lovituri de baroase cu puterea sutelor de tone, ceea ce face ca pericolul să fie mai evident. Și orele trec cu repeziciune... Cu proiectoarele aprinse pe toată puntea, comandantul dirijează toată operațiunea. Petrișor, vioara întîi, își adună forțele, trăgînd aer în piept, izbutind să capete o înfățișare mai semeață, își alege zece băieți, unul și unul, pe care-i cunoaște el mai bine, scoate mai întîi din forpic mușamalele de marfă cu o suprafață de patruzeci-cincizeci de metri pătrați fiecare. Lasă apoi crainicele macaralelor. Unii se suie pe ele, legați cu centuri de protecție pentru a nu fi azvîrliți de palele puternice ale vîntului și încep „construcția" propriu-zisă, mai întîi de la prova spre pupa. Operațiunea nu are de fapt nici un proiect, se bazează doar pe indicațiile date pe loc de comandant: „e bine, nu e bine, prinde mai sus, sau mai jos etc.". Astfel, prelatele uriașe sînt legate de o parte de brațele macaralelor, iar de cealaltă parte de tiranții capacelor magaziilor de mărfuri, devenind numaidecît niște vele corespunzătoare unei ambarcațiuni de dimensiunile lui „Satu Mare", adică de circa nouă mii de tone!

De sus, de la comandă, mă uit prin binoclu la salvatorul olandez care se rotește în permanență în jurul nostru, cu viteză redusă, și-i văd pe cîțiva inși cum stau pe puntea lor exterioară și urmăresc cu atenție, cu deosebit interes, probabil, activitatea disperată de pe coverta noastră, care se află într-o situație alarmantă, tragică, gata, gata să se răstoarne. Unul dintre ei, deslușind poate mai bine intențiile noastre, își face cruce, arătînd cu mîna, în timp ce-i dă binoclul altuia. După o oră, două, cînd zorile mijesc, iar la orizont razele sîngerii ale soarelui dau bună dimineața unei zile care ar putea fi senină, meșterii noștri anunță că au terminat de montat toate prelatele pe covertă și pe puntea de la pupa, pentru a se mări suprafața velică. În cabinele macaralelor se suie cîte un om care, cu ajutorul curentului electric, întinde velele, manipulîndu-le într-o parte sau în cealaltă. Și, încet, încet vîntul întoarce vaporul spre direcția furtunii, cu prova în vînt, adică pe val. Atanasiu măsoară imediat oscilația și constată că de la peste douăzeci și cinci de grade a scăzut brusc la mai puțin de patru grade. Cînd a raportat comandantului prin difuzor, toți de pe covertă au ridicat mîinile strigînd: Uraaa! sărind în sus de bucurie ca la obținerea unei mari victorii. Într-adevăr este o mare, chiar o foarte mare victorie a membrilor echipajului în lupta crîncenă cu oceanul dezlănțuit.

Moldoveanu, cu ochii încercănați și barba nerasă de mai multe zile, răsuflă ușurat, ca după o luptă cumplită. Face semn ospătarului să se grăbească cu tava cu paharele cu coniac, cu apă minerală și țigări bune. Apoi se ridică și spune cu voce care trădează oboseală:

— Să închinăm acest pahar pentru succesul nostru de acum și pentru succesele viitoare. Noroc și sănătate!...

Se întoarce și scrutează prin hublou întunericul nopții. Rămîne așa minute în șir. Oare la ce se gîndește? Poate la ultimele dialoguri care se refereau la oamenii recentelor întîmplări. Mai mult ca sigur că așa e! El știe că scopul lui nu este numai acela de a comanda echipajul unui vapor, el trebuie să se ocupe și de formarea oamenilor lui, mai cu seamă că majoritatea sînt tineri ca și el și mai tineri. Chiar dacă ei greșesc uneori, ochii lui văd cu aceeași claritate și exigență și meritele și defectele fiecăruia. Cînd simpatizează pe cineva, nu o face pentru că este orb la defectele acestuia. Nu. Dar caută să-l ajute prin diverse mijloace, să-și înlăture greșelile și de cele mai multe ori reușește.

Radiotelegrafistul îi anunță că trebuie să vorbească la radiotelefon, prin canalul doisprezece.

— Bine, mulțumesc! zise el și ridică grăbit receptorul de pe furcă.

— „Drăgășani", „Drăgășani", sînteți chemați de „Satu Mare", recepție!

— Da, sîntem „Drăgășani", se aude în încăpere vocea estompată a comandantului Gheorghe Sava. Bine v-am găsit, recepție!

— Aici „Satu Mare", comandantul Victor Moldoveanu, bine ați venit, recepție!

De-a lungul balustradei cargoului „Drăgășani", marinarii privesc uimiți, noua și curioasa înfățișare a navei „Satu Mare". În acest timp, cei doi comandanți care au reluat legăturile prin radiotelefon continuă să dialogheze:

— Și v-ați făcut velier? se miră Sava.

— La nevoie, ce nu face omul... ! răspunde Moldoveanu, așa într-o doară.

Moldoveanu continuă să se uite insistent prin binoclu. Apoi mi-l întinde:

— Ia uitați-vă colo — îmi spune el arătîndu-mi cu mîna — salvatorul olandez ne urmărește.

Privesc prin cele două lentile mari. De pe puntea exterioară a salvatorului cîțiva inși ne filmează...

— Ați văzut cum ne filmează? îi atenționez eu.

— Dacă nu au reușit altceva, măcar atît să realizeze — spuse el zîmbind — că doar au consumat atîta combustibil.

Dar, iată că Moldoveanu este chemat la radiotelefon de către comandantul salvatorului olandez. În limba engleză acesta transmite felicitări întregului echipaj pentru tenacitatea, curajul și modul excelent în care au reușit să se salveze singuri, să salveze vaporul „Satu Mare". Îl felicită și pentru reușitele manevre de remorcaj cu nava românească „Drăgășani"...

— Încă o dată — încheie olandezul — felicitările noastre și să ajungeți cu bine acasă!...

Moldoveanu, după ce îi răspunde cu amabilitatea cuvenită, așează ușor receptorul în furcă. Are fața îmbujorată, iar strălucirea ochilor este însoțită de un zîmbet care persistă în colțul gurii.

MIRCEA NOVAC

din dosarele fierbinți ALE LUMII

CURSA ÎNARMĂRILOR

cursa morții

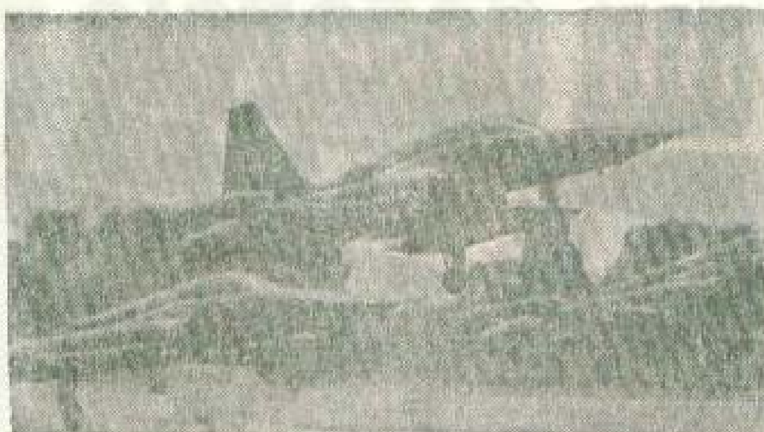
împotriva civilizației

„Arsenalele nucleare — o forță destructivă echivalentă cu un milion de Hiroșime". Nu! Nu este o figură de stil, este semnalul de alarmă pe care îl trage ultima ediție (1979) a anuarului statistic „Armamentele în lume și dezarmarea", editat sub egida Institutului internațional de cercetări pentru pace de la Stockholm (S.I.P.R.I.), cu privire la proporțiile pe care le-a luat cursa înarmărilor. Și nu este singura dată! An de an S.I.P.R.I. sau alte studii atrag atenția asupra creșterii fără precedent a stocurilor de arme convenționale și strategice, a efectivelor militare, a fondurilor însemnate ce se consumă pentru perfecționarea tehnologiei fabricării unor arme din ce în ce mai sofisticate de distrugere în masă. În 1978, cursa înarmărilor a înghițit 400 miliarde dolari; în 1979, 410 miliarde dolari, deci cu mai mult decît dublu față de 1970. Cu toate eforturile ce se depun, și în ciuda intensificării activităților pe plan internațional, înfăptuirea dezarmării rămîne un deziderat.

Consecințele evident nefaste ale acumulării de arme sînt resimțite mai ales de țările în curs de dezvoltare, dar în mare măsură sînt afectate și țările industrializate, prin stimularea inflației, a șomajului și prin menținerea sărăciei unor pături sociale. Cursa înarmărilor amplifică problemele nerezolvate ale economiei mondiale cu care sînt confruntate toate națiunile deopotrivă, frînînd găsirea unor căi optime de soluționare a lor.

Acumularea de forțe destructive a devenit o amenințare majoră la adresa stabilității securității și păcii mondiale și, mai presus, la adresa vieții, a civilizației.

Se impune așadar, cu stringență — cum s-a pronunțat cu constanță și cu fermitate România socialistă — afirmarea voinței politice a tuturor statelor de a acționa concret, nu numai în vorbe, pentru oprirea acestei infernale „curse a morții" și reconvertirea fondurilor astfel degajate în vederea rezolvării problemelor pe care le ridică dezvoltarea economico-socială, progresul tuturor națiunilor, pentru asigurarea unui viitor pașnic și prosper omenirii.

Avioane super-rapide, gata să semene moartea...

Efectele unui război nuclear

„Oficiul evaluării tehnologice" de pe lîngă Congresul S.U.A. a elaborat un studiu din care rezultă:

— În cazul unui atac nuclear limitat, îndreptat numai împotriva dispozitivelor nucleare strategice, vor pieri aproximativ 20 de milioane de americani. În lunile și anii care vor urma, acest număr se va dubla, din cauza bolilor, radiațiilor, foametei și lipsei de adăpost. La aceasta se adaugă prejudiciile ecologice majore.

— În cazul unei confruntări nucleare totale, studiul apreciază că numărul victimelor americane va depăși cifra de 170 milioane, iar condițiile economice în care vor trăi supraviețuitorii vor fi asemănătoare celor din Evul Mediu.

*

Această idee i-a inspirat unui reporter american de la ziarul „Washington Post" un scenariu imaginar despre atmosfera infernală dintr-un oraș învecinat unuia lovit de bombe atomice:

„...De la nord de Boston pînă la sud de Norfolk regiuni din țară sînt aduse într-o stare de molozuri arzînde. Sînt acolo totuși cîteva zone care nu au suferit direct efectele loviturii. Printre acestea și orașul Charlottesville, care are 80 000 de locuitori. Să vedem ce se întîmplă, acolo. În urma alarmei date, locuitorii au coborît în adăposturile subterane — în subsolurile garajelor și ale Universității Virginia. Mai mulți fermieri din unele localități rurale din împrejurimi nu au vrut să-și părăsească locuințele. În altele, oamenii și-au umplut pivnițele cu alimente și și-au astupat ferestrele și ușile, izolîndu-se. Comunicațiile naționale sînt întrerupte, iar pămîntul se zguduie sub exploziile provocate de cele 4 000 megatone TNT.

Deasupra orașului Charlottesville încep să cadă substanțe radioactive. Specialiștii înregistrează o creștere rapidă a radiațiilor. La început 40 de remi pe oră, apoi 50. După patru zile ele se ridică la 2 000 remi, suficiente pentru uciderea ființelor rămase în afara adăposturilor.

Populația din adăposturi este relativ calmă în primele zile. Comunicațiile nu sînt restabilite. În oraș încep să sosească refugiați din zonele metropolitane vecine lovite, mulți suferind de radiație. Spitalele devin neîncăpătoare. Sînt externați bolnavii fără șansă de supraviețuire, pentru a muri afară, lăsînd locurile celor ce ar mai putea fi salvați. În afara adăposturilor, deși au trecut patru zile, este periculos să stai. Spitalele își închid porțile, nemaiavînd capacitate de internare. Bolnavii rămași afară ocupă locuințele abandonate. Mulți dintre ei mor, cadavrele lor rămînînd neîngropate.

După două săptămîni, obosiți de șederea în adăposturi, localnicii încep să iasă și să se ducă în locuințele lor. Animalele sînt moarte sau lipsesc total, fiind, probabil, mîncate de cei veniți din alte localități. Se reușește restabilirea comunicațiilor naționale. Consiliul localității Charlottesville este convocat în subsolul primăriei. Se hotărăsc măsuri pentru stare excepțională. Alimentele se raționalizează. Se dau numai celor cu cărți de identitate. Combustibilul scade imediat și mașinile și tractoarele particulare nu mai circulă. Paznici înarmați stau de veghe la depozitele de carburanți. Centralele electrice, ce funcționează pe bază de cărbune, își reiau activitatea doar cîteva ore pe zi. Rezervele de apă rămîn contaminate, așa că apa din puțuri este raționalizată și dată cu

precădere copiilor. În cea de-a treia și a patra săptămînă de la lovitura nucleară tot mai mulți oameni ies din adăposturi. Guvernul local face apel la populație să cazeze în casele lor pe refugiații din orașele distruse, care continuă să sosească. Penuria alimentară se accentuează, bursa neagră ia amploare. Fermierilor li se cere să dea autorităților o parte din alimente. Unii refuză și pe unele ferme se semnalează lupte. Vînatul a devenit ocupația principală, deși multe animale sălbatice au murit din cauza radiațiilor. Decesele în rîndul populației se înmulțesc ca urmare a radiațiilor și a lipsei de hrană. Depozitele de medicamente sînt aproape goale. În afara orașului sînt amenajate noi cimitire. Sosirea unui camion cu grîu, după o lună de la atacul nuclear, provoacă incidente în rîndul populației înfometate.

Autoritățile locale fac apel la începerea acțiunii de reconstrucție. Mulți dintre tinerii chemați să ajute la curățirea orașului refuză. Tinerii sînt dezorientați și din cauza atitudinii părinților. Magazinele și băncile rămîn închise; banii de hîrtie nu au nici o valoare.

Primăvara, după o iarnă în care au mai murit cîteva sute de iradiați, agronomii nu știu ce-ar fi mai bine să cultive. Toată populația este frămîntată de supraviețuire..."

Lecție de istorie : elevi japonezi în fața machetei orașului Hiroșima după atacul nuclear din 1945

● Peste 23 de milioane de oameni erau sub arme în 1978, cu 2 milioane mai mult decît în 1970 și cu 7 milioane peste cota anului 1960.

● Numărul de bombe existente este suficient pentru a distruge fiecare oraș al lumii de șapte ori. Și totuși... el crește într-un ritm de 3 bombe pe zi...

● În țările în curs de dezvoltare există un soldat la 250 de locuitori și numai un doctor la 3 700 de locuitori.

● Țările occidentale industrializate au cheltuit în medie din 1960 5 dolari pe cap de locuitor ca ajutor pentru țările sărace și de aproape 20 de ori mai mult — 95 de dolari pe cap de locuitor pentru înarmare.

● Perioada 1970—1979 este proclamată de O.N.U. Deceniul dezarmării, dar indicatorii cheltuielilor militare au continuat să crească în primii nouă ani ai acestui deceniu.

● Țările în curs de dezvoltare cheltuie de cinci ori mai multe devize pentru importul de arme decît pentru mașini-unelte pentru agricultură.

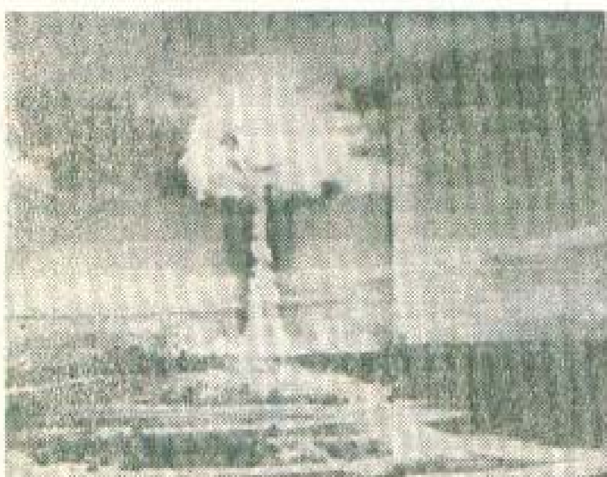
● Cu fondurile care acoperă costul unei rachete intercontinentale ar putea fi hrăniți 50 de milioane de copii subnutriți din țările în curs de dezvoltare; s-ar putea construi 65 000 de centre medicale sau 340 000 de școli.

● Vînzările de arme către țările lumii a treia au fost estimate la circa 8 miliarde în 1978, aproape de trei ori mai mult decît în 1970. În ultimii zece ani au fost vîndute 12 000 de avioane (jumătate supersonice) și 30 000 de rachete, S.U.A. vînzînd în intervalul 1968—1977 arme în valoare de 13 miliarde de dolari.

● Stocurile nucleare strategice se ridică la 14 000 focoase nucleare, forța lor explozivă fiind echivalentă cu mai multe tone de TNT pe cap de locuitor al globului.

● Creșterea bugetelor militare ale țărilor în curs de dezvoltare, răspîndirea armelor și tehnologia sînt indici ai accelerării dispersării puterii militare — caracteristică a acestui deceniu în care cursa înarmărilor a devenit un fenomen mondial.

● Cheltuielile militare au crescut de aproape trei ori în Extremul Orient, de 4 ori în Asia de Sud, de 6 ori în Africa și de 14 ori în Orientul Mijlociu.

Peste 430 de ciuperci atomice au făcut de mai multe ori inconjurul Pămintului

In cei 30 de ani, fără să se cunoască efectele pe termen lung, 435 de explozii atomice din 1 045 in total au fost făcute in atmosferă, fiecare dind naștere unui nor atomic care a făcut de mai multe ori inconjurul pla-

TOTUL DESPRE „TRIDENT"

— după revista vest-germană „Der Spiegel" —

În fața porților șantierelor navale din Groton, in statul federal american Connecticut, peste 3 000 de cetățeni demonstrau impotriva inarmării nucleare a țării lor. În interior, in incinta șantierelor, 12 000 de invitați sărbătoreau cel mai nou și mai masiv produs al industriei americane de armament atomic: submarinul „Ohio".

Lansarea la apă a primului super-submarin dotat cu rachete „Trident" la inceputul lunii aprilie 1979 marchează un nou punct culminant in lupta pentru dominație strategică in mediul acvatic. Experții cred că datorită „Tridentului", S.U.A. au acum un ușor avans. Căci vasele „Trident", din care urmează a fi construite in total 12, sint mai puternice, mai mari și mai costisitoare decit tot ceea ce s-a mișcat vreodată pină in prezent sub apă. Prețul unui asemenea submarin este in jur de 1,5 miliarde dolari. Ele urmează a fi echipate cu cite 24 de rachete „Trident C-4", fiecare putind transporta, la rindul lor, pină la 24 focoase atomice avind fiecare o putere explozivă de 2,5 ori mai mare decit a bombei de la Hiroșima. Așadar, fiecare asemenea navă ar putea transforma in cenușă radioactivă 576 de orașe mari.

Și mai impresionante din punct de vedere tehnic sint insă submarinele insești. Ele sint capabile de performanțe record, care marinarilor ce au slujit pe vechile submarine trebuie să li se pară de-a dreptul utopice. De pildă viteza. Supersubmarinul „Trident", care are forma unei torpile, atinge aproape 80 km/oră, fiind de două ori mai rapid decit cel mai modern submarin german din al doilea război mondial — „Walter XXVI", care nu a mai ajuns să fie utilizat. Acest submarin atingea numai 43 km/h in submersiune. Chiar și cele mai moderne submarine americane de pină acum, cele din clasa „Lafayette", nu realizează decit 54 km/h. În plus, submarinul „Trident" navighează la adincimi de cel puțin 300 de metri, de trei ori mai mari decit cele pe care le atingeau vechile submarine germane.

Aceste performanțe sint cu atit mai notabile cu cit noile submarine sint, in același timp, de citeva ori mai mari decit cele vechi. Cu un deplasament de 18 700 tone, „Ohio" este de cinci ori mai mare decit „Nautilus", primul submarin american atomic, iar dimensiunile lui depășesc chiar pe cele ale „dread-nought"-urilor britanice, cu care a inceput, acum 70 de ani, era marilor nave de război, și decit crucișătoarele germane grele din al doilea război mondial. În comparație cu submarinele vechii marine de război germane, care erau mai mult nave de suprafață decit submersibile (deoarece, datorită propulsiei lor Diesel-electrice, nu puteau opera in submersiune decit timp de citeva ore), autonomia submarinelor „Trident" este practic nelimitată. Experții in materie apreciază că ele pot rămine sub apă pină la trei luni de zile, invizibile pentru adversar și relativ bine adăpostite față de instrumentele moderne de detecție. Căci tehnicienii marinei americane au reușit să atenueze zgomotul produs de motoarele gigantului subacvatic in asemenea măsură, incit acesta nu mai poate fi localizat decit cu mare dificultate. În plus, „Trident" a fost dotat cu un procedeu suplimentar de apărare impotriva detecției, denumit „Moss". „Moss" este lansată ca o

netei. În funcție de condițiile meteorologice pe care le traversau, norii își depuneau pe teritoriile survolate încărcătura lor de produși de fisiune și elemente transuraniene. Dintre acestea, îndeosebi datorită ritmului de emisie foarte intens și posibilității de concentrație selectivă în tiroidă, este iodul-131. Acești produși care urmează ciclul clasic (de exemplu: vacă, lapte, om) poate fi extrem de periculos deoarece poate fi acumulat de către femeile însărcinate, în special de cele din luna a 4-a și a 6-a, perioadă în care glanda tiroidă a fătului începe să concentreze iod. Rezultatul: de cele mai multe ori tulburări de metabolism care duc la moartea noului născut.

torpilă și simulează urmăritorului cîmpul electromagnetic și zgomotul elicei submarinului. Armele inamicului sînt îndreptate astfel asupra unei ținte greșite.

Dar deja se află în curs de dezvoltare o rachetă și mai mare pentru acest submarin: „Trident-2", cu o rază de acțiune planificată la peste 11 000 km și o precizie de 30 m. și care ar putea fi lansată deci din zona propriilor ape teritoriale. Protecția cea mai eficace a flotei dotate cu rachete este asigurată însă de alte submarine, așa-zisele „submarine ucigașe". Acestea se scufundă la adîncimi și mai mari și sînt chiar mai rapide decît „Trident". Ele sînt însă mult mai mici și echipate cu rachete nucleare tactice de tip „Subroc", care sînt lansate din țevi de torpilă.

Un apel rațional:
„Nu oricărei bombe!"

● **Proliferarea armelor este o realitate: circa o pătrime dintre țările în curs de dezvoltare au achiziționat licențe, contracte, facilități pentru producerea pe scară națională a unor echipamente sofisticate ca avioane de luptă și rachete, unele devenind la rîndul lor furnizori de arme.**

● **Circa 25—30 milioane de civili lucrează pentru complexul militar, adică de două ori mai mulți decît toți doctorii, asistentele medicale și profesorii din lume.**

● **Industria de armamente este cea mai mare și mai prosperă din toate industriile.**

● **Cheltuielile pentru cercetări și dezvoltarea tehnicii militare se cifrează la circa 30 miliarde dolari anual și se ridică la 336 miliarde dolari din 1960. Peste 500 000 de oameni de știință și ingineri pe întreg globul se ocupă de cercetări în domeniul militar.**

● **O panoplie de arme sofisticate, ieșite parcă din cărțile științifico-fantastice: rachetă care, cu un singur focos, poate bombarda 3—4 orașe situate la o distanță de 9 000—10 000 de kilometri unul de altul; bombe „curate" care distrug numai viața, lasere cu energie mare; sateliți vînători și ucigași; raze mortale; gloanțe de uraniu; sisteme speciale intercontinentale care fotografiază orice obiect de pe suprafața pămîntului de mărimea unei mingi de tenis.**

● **Cheltuielile militare stimulează spirala inflaționistă, duce la risipa de materii prime și energie, agravează poluarea cu deșeuri radioactive, contribuie la mărirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, determină creșterea tensiunii și insecurității internaționale. Primele victime ale cursei înarmărilor sînt însă țările în curs de dezvoltare și dintre acestea, țările cele mai sărace care au avut în anii '70 cea mai mică rată a creșterii, în medie de un dolar anual pe cap de locuitor. Specialiștii caracterizează cursa înarmărilor ca singurul obstacol major în calea ajutorului pentru dezvoltare.**

● **Între 1960 și 1975 numărul medicilor a crescut în lume de la 10,7 la 14,2 milioane, dar distribuția este în favoarea țărilor dezvoltate. În Africa sînt țări în care media este de un doctor la 500 000 de locuitori. Din cei trei miliarde de oameni care trăiesc în țările subdezvoltate circa 80 la sută nu au acces la servicii sanitare.**

● **Din 1960 și pînă azi numărul submarinelor nucleare a crescut de la zero la 278.**

● **La fiecare trei zile se lansează în Cosmos un satelit în scopuri militare, numai în 1978 înregistrîndu-se 112 sateliți de acest fel. Din totalul de 1 601 sateliți lansați din 1977 și pînă astăzi, 75 la sută servesc obiectivelor militare.**

● **În anul 1978 s-au înregistrat 48 de explozii nucleare.**

● **În perioada 1960—1976, în timp ce s-au cheltuit trei trilioane de dolari pentru înarmare, numărul oamenilor lipsiți de cele necesare vieții s-a ridicat la peste 1 miliard, 800 de milioane de adulți sînt analfabeți, 1,4 miliarde nu au apă purificată, 800 de milioane nu au nici un adăpost, 1,4 miliarde nu primesc asistență medicală.**

● **Arsenalele nucleare existente pe glob în prezent înmagazinează o putere explozivă mai mare decît echivalentul unui milion de bombe de tip Hiroșima care era de 20 000 tone T.N.T.**

Drama unor insule-poligon

Bikini, un minuscul atol coralier din Pacificul de Nord, a devenit celebru în 1946 cînd marina americană a hotărît experimentarea primelor bombe atomice după Hiroșima și Nagasaki. Populația insulei a fost evacuată iar poligonul de tir instalat. Cele două bombe au explodat la 30 iunie și 24 iulie 1946. De atunci, întreg arhipelagul Marshall în care este cuprins și atolul Bikini a devenit unul dintre cele mai zbuciumate și dramatice zone ale planetei noastre. În interval de 12 ani, de pe uscat, din apă sau din aer s-au ridicat de aici 23 de ciuperci nucleare care creșteau în intensitate și energie pe măsură ce arsenalul atomic se perfecționa. În anul 1952, pe o insuliță în apropiere de Bikini s-a desfășurat „operațiunea Ivy", adică experimentarea unor rachete purtătoare de încărcătură nucleară. La 1 noiembrie 1952 se inaugurează prima explozie termonucleară. Atolul Elugelob a fost practic volatilizat în urma unei explozii care echivala cu trei sute de bombe de tipul celei de la Nagasaki.

Dar tot de aici,

FIȘE DIN PANOPLIA NUCLEARĂ

Timp de aproape 20 de ani — din 1946 — pînă în 1965 — cursa înarmărilor nucleare era axată pe gigantism. Or, din 1970 intervine un nou punct de vedere: cel al efectelor imediate. Bombele atomice au fost perfecționate cu variantele lor însăși și chiar în principiul lor, cu efecte diferite la explozie.

Întreaga panoplie este în curs a se completa cu bomba specifică unui anume efect, „prioritar" din cele cinci efecte prezente toate laolaltă la bombele de tip Nagasaki — Hiroșima: energia degajată tip (efectul de șoc), caloric (efect incendiar), flux de radiații Gama și X (iradiere electromagnetică), flux de neutroni (iradiere neutronică), și radioactivitatea reziduală.

BOMBA NOMINALĂ

Încărcătura este de două tipuri: 1) cu uraniu 235 cu masa critică de circa 10—12 kg în funcție de natura reflectorului de neutroni care înconjoară încărcătura centrală: sistemul de detonare se realizează „ca la tun": o parte din masa de uraniu este fasonată sub forma unui obuz care trece printr-un inel format din restul de uraniu. Al doilea tip este cu plutoniu 239, unde masa critică are circa 6 kg. Funcționează prin implozie: plutoniul sub formă de pulbere este repartizat într-o sferă și comprimat prin explozia simultană a zeci de pastile dispuse în jurul încărcăturii care prezintă scobituri: unda de șoc condensează masa într-un volum de două sau trei ori mai mic decît cel al densității critice și ea se opune împrăștierii inițiale a masei prin energia de fisiune degajată după primele reacții generatoare de neutroni.

Acest tip de bombe, la început au avut 20 kt (1945), apoi 60 kt (1948) și s-a ajuns la 200 pînă la 800 kt, în prezent.

BOMBA H, MEGATONICĂ

În acest caz încărcătura este compusă dintr-un ansamblu de 3 R, derivă de la Reduced Residual Radiation (radiații reziduale reduse), în schimb pagubele distructive sînt mult amplificate. Este denumită și bombă „curată". Are avantajul utilizării ei în scopuri pașnice deoarece absența radioactivității directe și indirecte o face propice pentru lucrări de construcții civile: asanări, crearea de galerii și canale etc.

După experiențele nucleare, insule pustiite

între martie și mai 1954, a pornit și dovada unei posibile poluări mondiale prin căderi radioactive. La 1 martie, prima bombă termonucleară transportabilă, echivalind cu o încărcătură de 15 megatone TNT, și-a desfășurat umbrela ciupercii radioactive pe o rază de 200 km. Norul radioactiv a căzut apoi în apă și pe insulele învecinate dar și pe o navă de pescuit japoneză situată la 180 km. 23 de membri ai echipajului acestei nave au fost iradiați, unul din ei murind după numai șase luni. Contaminarea mării s-a produs pe o suprafață de sute de mii de km². Peștele, alte viețuitoare marine prezentau o doză de radioactivitate cu mult peste normele admise. Cenușa radioactivă a căzut, de asemenea, și peste insulele periferice ale arhipelagului Marshall determinind autoritățile americane să procedeze la evacuarea celor citorva sute de băștinași.

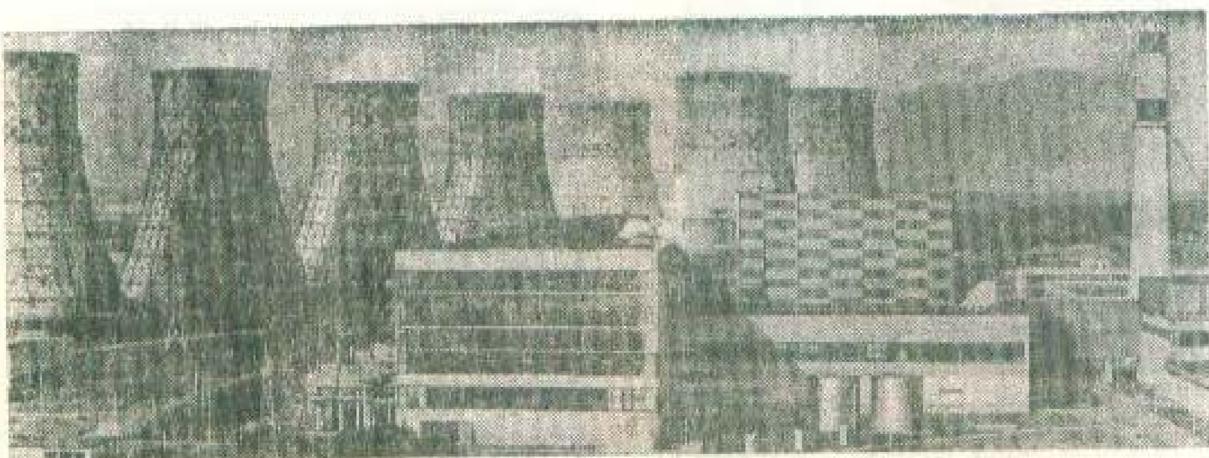
Poligonul de tir nuclear de pe arhipelagul Marshall a fost închis în anul 1958. Bikini a mai rămas încă 12 ani în carantină. În anul 1969 Agenția americană pentru energia atomică a decis repopularea insulei cu cele citeva sute de băștinași strămutați. În prealabil întreaga suprafață a insulei a fost decapată de un strat de citeva zeci de centimetri de sol pentru a îndepărta depozitele superficiale de stronțiu 90 și plutoniu 239. Mai mult — au fost plantați circa 50 000 de cocotieri în locul celor defrișați. În anul 1970 sînt readuși pe insulă 112 băștinași, urmind ca mai tîrziu să mai fie aduși alți 400. De fapt cei 112 bikinieni erau pe post de cobai. În numai doi ani ei acumulaseră doza masive de stronțiu, cesiu și plutoniu radioactiv. Poluarea venea din straturile profunde ale solului...

Ca urmare ei au fost din nou strămutați pe o insulă vecină, Enyu, mai puțin contaminată. Insula lor va rămîne inaccesibilă după părerea experților încă cincizeci de ani.

EFORTURI STĂRUITOARE, ACȚIUNI NEOBOSITE PENTRU FĂURIREA UNEI LUMI A PĂCII

Inițiativele țării noastre pentru realizarea dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, se bucură de o înaltă apreciere pretutindeni în lume, propunerile avansate în acest sens au un mare răsunet în rîndurile opiniei publice internaționale. Problematica dezarmării ocupă un loc central în gîndirea politică a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ea regăsindu-se sub forma unei concepții originale, unitare, realiste. Pornind de la stadiul pe care l-au atins înarmările, de la pericolul permanent care-l reprezintă iraționala cursă a înarmărilor, de la faptul că pînă acum, în pofida dorinței arzătoare a popoarelor de a se realiza pași concreți pe calea dezarmării, măsurile adoptate n-au fost în măsură să îndepărteze și elimine pericolul războiului, partidul și statul nostru au elaborat și avansat un program cuprinzător de acțiune pentru a feri generațiile viitoare de flagelul unei conflagrații nimicitoare. Programul, prezentat la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, include între altele măsuri de „înghețare" și reducere treptată a cheltuielilor militare, a efectivelor armate și a armamentelor, retragerea trupelor străine în granițele naționale, lichidarea bazelor militare de pe teritoriul altor state, începerea de negocieri pentru desființarea concomitentă a NATO și a Tratatului de la Varșovia, măsuri concrete pentru diminuarea pericolului confruntării militare în Europa, crearea de zone denuclearizate în Balcani și alte regiuni. Fără îndoială, punerea în aplicare a unor asemenea măsuri ar atesta voința politică a tuturor statelor de a edifica o lume fără arme și războaie, poate oferi garanții viabile procesului destinderii, păcii și colaborării internaționale, de care depinde însuși viitorul umanității.

Rubrică realizată de: GH. SPRINȚEROIU, BAZIL ȘTEFAN, RADU VLAICU, T. IOAN

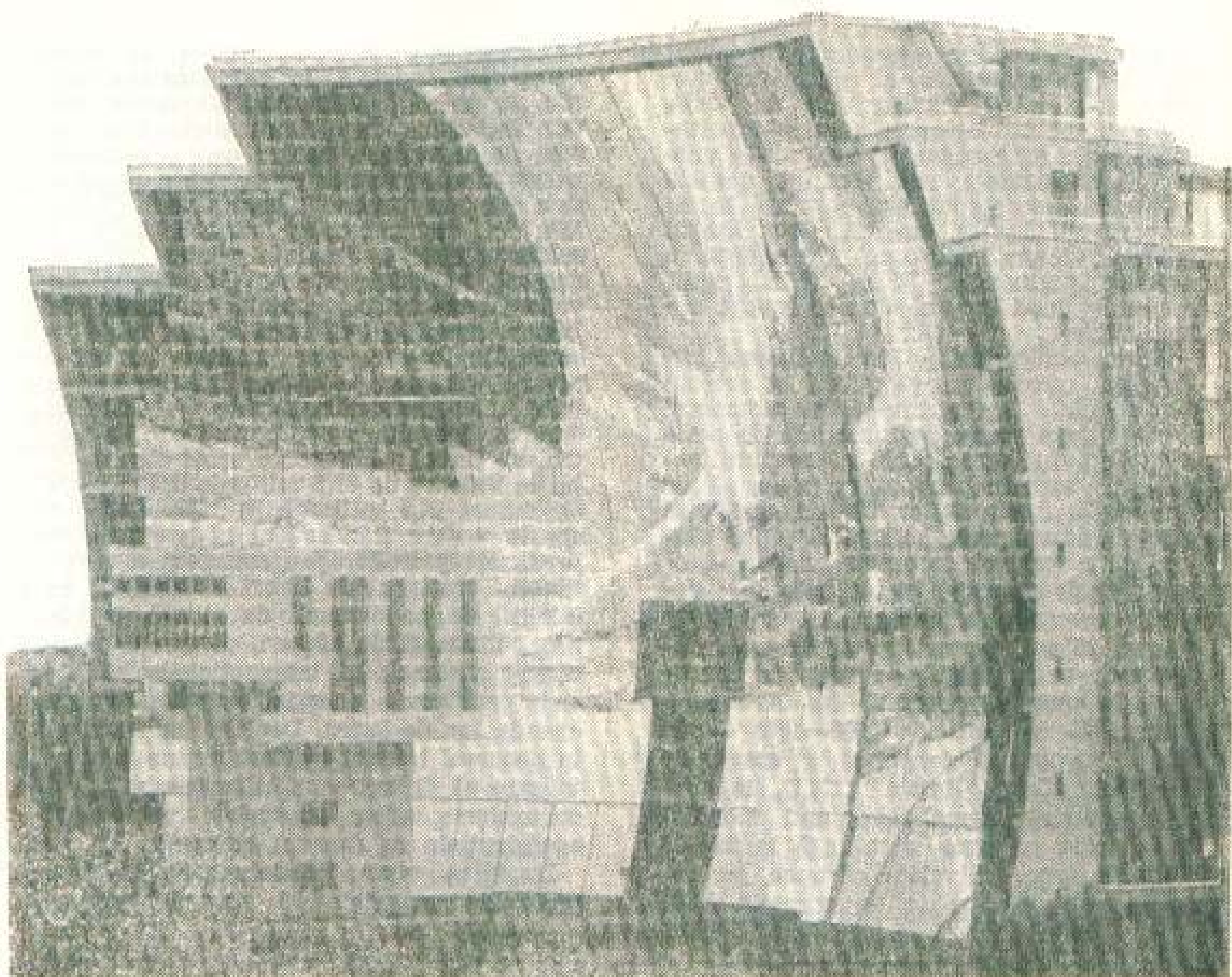
ENERGIA — șansele viitorului!

Alarmă prelungită! Stare de asediu pe toate meridianele globului! Cancelariile lumii, în imposibilitate de a mai conteni cu investigarea dosarelor incriminate, difuzează „buletine de sănătate" tot mai pesimiste. Boala năprasnică numită energie, devenită deja cronică, a lovit omenirea ca un trăznet, fără prea multe discriminări.

Acum se poate afirma că inevitabilul s-a produs. După aproape trei decenii de speranțe și de euforie nemărginite, de înaintare în istorie „cu spatele", „societatea de consum" se află din nou în agonie. Salvat in extremis după „infarctul" din decembrie 1973, conceptul de „demodare planificată", acest copil răsfățat care a devenit sigiliul economiei moderne, se află în stare de „moarte clinică". Medicamentația administrată (reajustarea strategiilor economice, limitarea cu blîndețe a consumului, emisia de bancnote etc.) s-a dovedit ineficace, generînd convulsii (inflație excesivă, șomaj etc.) care nu o dată au pus sub semnul întrebării stabilitatea multor țări occidentale.

Așadar, factori de ordin economic, științifico-tehnic, politic și chiar etico-moral (cel puțin în planul schimburilor economice și comerciale internaționale) au făcut ca, între problemele majore care asaltează societatea contemporană, cea energetică să dețină prim planul. Citadinul civilizației tehnotronice, uitînd prea adesea starea de anchiloză produsă de cazurile fetișizante, s-a lăsat destul de ușor ademenit și fascinat de dimensiunile și profunzimea revoluției științifico-tehnice actuale — adevărat cap de lance al creșterii economice moderne și al progresului general —, asociată de marele public cu utilizarea pantagruelică și mereu crescîndă a energiei, care i-a făcut viața nu neapărat mai bună sau mai ușoară, dar sigur mai interesantă, are de onorat acum o notă de plată suplimentară. La începutul anilor '70, proporționalitatea directă între consumul de energie pe locuitor și venitul național al unei țări avea să contureze, pentru prima oară, efectele unei curse contracronometru care durase aproape un secol: perspectiva epuizării premature a rezervelor de materii prime convenționale, acumulate în urma unor procese geochimice și biologice subtile, desfășurate pe durata a sute de milioane de ani; disiparea energiei și poluarea mediului ambiant; adîncirea decalajelor economice dintre state etc., atrăgînd deopotrivă atenția cercurilor academice și politice asupra complexității și a impactului fenomenului. Acum, pentru prima oară, omenirea începea să devină conștientă că nu poate să rămînă pasivă în fața spectrului deteriorării vizibile a calității vieții, a oboselii de care dă dovadă mecanismul economic internațional.

În pofida măsurilor preconizate și întreprinse, — de multe ori cu efecte pe termen scurt — criza energetică (reală sau imaginară) și-a continuat aproape nestingherită evoluția galopantă, punînd la grea încercare îndeplinirea programelor de creștere și dezvoltare economică a multor state.

PETROLUL — INAMICUL PUBLIC NUMĂRUL UNU !

Cînd în plin ev al vitezei şi al extravaganţei tehnice, zeul automobil, alergînd pe cele mai moderne şi sofisticate covoare de asfalt ale continentelor, a fost sfidat de desuetele trăsuri cu cai, guvernele au început să devină conştiente de gravitatea şocului energetic, de faptul că petrolul, combustibilul rege, reprezintă o adevărată provocare la adresa civilizaţiei contemporane. Din toate ţările lumii, continuă să sosească zilnic ştiri despre măsurile ce trebuie întreprinse pentru a face faţă problemelor acute ale energiei şi combustibililor. Necesităţile de energie au sporit continuu, iar oferta fiind, deocamdată, inferioară cererii, s-a ajuns la accentuarea penuriei de combustibili, în timp ce preţurile produselor petroliere au înregistrat pe piaţa mondială creşteri permanente în actualul deceniu. Devenind extrem de sensibilă la evoluţia fluxurilor economice şi monetar-financiare internaţionale, criza din domeniul petrolului nu mai poate fi diagnosticată şi, cu atît mai greu, tratată eficace. Şi ca urmare a speculaţiilor practicate de companiile petroliere, tot mai multe ţări cunosc serioase perturbaţii în domeniul aprovizionării cu combustibil indispensabil industriei, agriculturii, transporturilor etc, ceea ce face ca, practic, criza energetică să afecteze toate statele, întregul angrenaj economic mondial. Potrivit raportului experţilor Agenţiei Internaţionale pentru Energie (A.I.E.), deficitul petrolier între cerere şi consum pe plan mondial este, în prezent, de 2 milioane barili pe zi, tinzînd să atingă 4 milioane în 1985, 10 milioane în 1990 şi 20 milioane la sfîrşitul secolului.

UN MIT SPULBERAT : ENERGIA IEFTINĂ ŞI ABUNDENTĂ

Energia continuă să reprezinte unul din elementele fundamentale ale dezvoltării producţiei materiale a societăţii, iar petrolul a devenit de mult timp simbolul bunăstării — adevărată insignă a gradului de civilizaţie al societăţii moderne, avînd un destin asemănător evenimentelor şi proceselor epocale. După ce, vreme îndelungată, principala sursă de energie a constituit-o lemnul, odată cu inventarea maşinii cu aburi, această poziţie a fost preluată de cărbune, care la debutul secolului XX acoperea peste 90 la sută din consumul pe plan mondial. Descoperirea şi folosirea tot mai intensă a motoarelor cu ardere internă aveau să confere petro-

lului nu numai locul principal în cadrul surselor de energie, ci și rolul de stimulator al ridicării standardului de viață, concomitent cu formarea unui comportament puțin extravagant și arogant la unele țări occidentale, mai ales că această substanță energetică era obținută la un preț scăzut. Așa se face că, de-a lungul istoriei umane, consumul de energie a crescut permanent și în ritm rapid, respectiv după dinamica unei funcții exponențiale.

Bazîndu-se prioritar pe utilizarea petrolului, producția mondială a crescut considerabil, ajungîndu-se, în momentul de față, la o producție materială de peste 30 de ori mai mare decît la începutul secolului, estimîndu-se că ar putea să se dubleze la finele anilor '90. Un asemenea ritm de dezvoltare a solicitat, în mod normal, și o creștere corespunzătoare a consumului de energie : în ultimele 3—4 decenii consumul de energie s-a dublat la fiecare 10 ani, sporuri spectaculoase înregistrîndu-se la petrol. În timp ce consumul de energie provenită din cărbune a crescut — în perioada 1950—1976 — de 1,8 ori, consumul de petrol a sporit de 5—6 ori. După datele O.N.U., la sfîrșitul actualului secol consumul mondial de energie ar urma să ajungă la 28—30 miliarde tone echivalent cărbune, iar cel pe cap de locuitor la aproximativ 4 800 kg echivalent cărbune, ceea ce va conduce, fără îndoială, la persistența penuriei de petrol. Dificultăți suplimentare vor întîmpina, în primul rînd, țările în curs de dezvoltare, pentru care asigurarea necesarului energetic constituie o condiție sine qua non pentru industrializarea acestora și lichidarea, pe această bază, a subdezvoltării, a decalajelor mari care le despart de statele avansate din punct de vedere economic. Datele publicate de Banca mondială reliefează faptul că și în condițiile în care s-ar menține actualul nivel de creștere — și așa inferior cerințelor unei dezvoltări rapide — țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol ar trebui să importe acest combustibil în valoare de 38,3 miliarde dolari, față de numai 14,5 miliarde în 1975. Dacă se are în vedere și adevărul că prețurile la produsele petroliere au cunoscut o vertiginoasă creștere : de 12 ori în 9 ani (!), se explică de ce oamenii de știință, cercurile politice și de afaceri, diversele organizații naționale și internaționale au înscris problemele energiei ca prioritare pe agenda lor de lucru. Dealtfel se pare că în decursul istoriei au fost puține subiecte care să fi antrenat atîtea dezbateri și controverse, atîtea convorbiri publice și confidențiale ca dosarul energetic.

După ce vreme îndelungată au fost ignorate semnalele de alarmă ale unor

Specialiștii împotriva crizei de energie

Este un adevăr deloc de ignorat că, în perioada actuală, omenirea străbate o puternică criză energetică, criză care afectează atît economia statelor dezvoltate, cît și pe cea a statelor în curs de dezvoltare. Se impun, de aceea, măsuri grabnice atît de economisire a rezervelor existente de combustibili clasici, cît mai ales înlocuirea lor cu noi tipuri de combustibili, precum și căutarea unor noi soluții de producere a energiei.

Prezentăm, mai jos, cîteva încercări ale specialiștilor și cercetătorilor din întreaga lume :

GENERATOR EOLIAN

La comanda Departamentului american al energiei, firma „United Technologies Researsch Center" va construi un generator eolian cu turbină, cu ajutorul căruia se va produce energie electrică necesară iluminatului locuințelor. După cum relevă „Le Nouvelle Economiste", generatorul va fi testat în Colorado (S.U.A.).

TURBINA SOLARĂ

În India se studiază posibilitatea de captare a energiei solare, precum și cea a vîntului, pentru realizarea unor mici grupuri energetice destinate zonelor rurale.

Compania B.H.E.L (Bharat Heavy Electricals LTD) însărcinată cu această problemă de strictă actualitate, preconizează ca aburul rezidual de la turbina solară să fie folosit pentru instalațiile frigorifice, precum și pentru producerea energiei necesare iluminatului și a pregătirii mîncării.

MINICENTRALE „ATOMICE"

„Rolls Royce" estimează realizarea unor centrale atomice mici în ocean. Firma posedă experiență în problema fabricării reactoarelor cu apă ușoară pentru submarinele atomice, astfel încît minicentralele care vor fi construite de firma amintită vor avea o putere de 200 MW și vor fi instalate în preajma orașelor mici.

experţi cu privire la apropierea orizontului epuizării combustibililor convenţionali, mitul energiei ieftine şi abundente a dispărut complet. La dimensiunea financiară a crizei energetice se adaugă şi faptul că, la nivelul resurselor neregenerabile (pe care se bazează în prezent consumul) energia nu este supraabundentă, ci, dimpotrivă, limitată. În anul 1979, pe piaţa mondială a intervenit o neacoperire fizică a cererii, multe solicitări rămînînd neonorate, indiferent de preţul oferit, iar preocuparea pentru constituirea stocurilor de iarnă fiind de natură să amplifice şi mai mult discrepanţa dintre cerere şi ofertă. Ca urmare, reconsiderările energetice au devenit nu numai o problemă de opţiune, ci şi un imperativ de stringentă actualitate, ceea ce şi explică declanşarea unor acţiuni fără precedent în cvasiunanimitatea statelor, numeroasele reuniuni internaţionale care au abordat problematica energetică : A.I.E., Consiliul C.E.E., Întîlnirea de la Tokio, Întîlnirea O.P.E.C. etc. Printr-o similitudine izbitoare, provocarea pe care o constituie criza de energie în spaţiile ştiinţei şi tehnicii, ale politicii şi economiei aminteşte de epocile revoluţionare din domeniul cunoaşterii, al tehnicii şi tehnologiei în special.

ENERGIA — PROBLEMĂ TEHNICĂ, ECONOMICĂ SAU POLITICĂ ?

Încercarea de a descifra mersul istoriei, tendinţele şi direcţiile principale de evoluţie ale dezvoltării civilizaţiei umane evidenţiază interdependenţa dintre energie şi creşterea economică, dar şi faptul că problemele energiei nu mai pot fi concepute în termeni „tradiţionali". În condiţiile în care, potrivit aprecierilor unanime ale specialiştilor, exploatarea comercială (pe scară industrială) a surselor alternative de energie (solară, termonucleară, mareomotrică, geotermică, eoliană) va deveni operaţională abia în secolul următor, ceea ce va face ca o perioadă de două decenii consumul de energie să se bazeze încă pe resursele „clasice" — petrol, cărbune, gaze naturale în cadrul cărora se aşteaptă restructurări, în special ca urmare a faptului că acestea sînt neregenerabile, ceea ce conferă energiei un caracter tehnico-economic, şi se află repartizate asimetric pe glob, de unde decurge caracterul politico-economic.

Sub raport tehnico-economic, se impune în primul rînd, pe plan naţional şi internaţional, o nouă concepţie şi practică în folosirea resurselor, implicînd economisirea energiei şi eliminarea risipei : „raţionarea" consumului şi închiderea tuturor robinetelor de scurgere a energiei. În această direcţie cea mai mare importanţă

Se preconizează, de asemenea, realizarea altor centrale şi mai mici de 28 MW, care să fie amplasate pe fundul mării (1 500 m adîncime).

După cum anunţă „La recherche" nr. 981/1979 „Rolls Royce" împreună cu „Combustion engineering" au şi pornit la realizarea acestor reactori atomici cu apă uşoară.

PUTEM ÎNLOCUI MOTORINA ?

După experienţele efectuate recent în Austria s-ar părea că da. Specialiştii austrieci au înlocuit la motoarele Diesel tradiţionale combustibilul fără probleme, cu un amestec 50% motorină şi 50% ulei vegetal.

Testele continuă întrucît, teoretic, se consideră că arderea poate fi întreţinută cu ulei de soia pur sau rapiţă.

Cercetările vor continua şi pe motoarelor tractoarelor.

REACTOR NUCLEAR

Pentru a economisi circa 1 milion tone petrol pe an, provenit din import, francezii, după cum anunţă „Breves Nouvelles de Frances", speră să realizeze pînă la sfîrşitul secolului 20 reactoare nucleare „Thermos". Ele vor fi amplasate în apropierea oraşelor cu 100 000 pînă la 200 000 locuitori.

Un astfel de reactor nuclear a şi fost prezentat de Comisariatul pentru Energie Atomică din Franţa.

CENTRALĂ ELECTRICĂ PLUTITOARE

În Japonia este în curs de construcţie prima centrală electrică plutitoare, acţionată de forţa valurilor. Ea va fi utilată cu 3 turbine cu o putere fiecare de 125 kW.

SĂ ECONOMISIM ENERGIA

Se ştie că nu avem nevoie în permanenţă de încălzirea locuinţelor sau a celorlalte clădiri. Şi în sprijinul acestui adevăr a venit o invenţie care a primit Premiul protecţiei mediului înconjurător al Institutului elveţian pentru viaţă. Este vorba de o centrală de reglare, care poate să programeze încălzirea pentru o săptămînă, oră după oră şi zi după zi. Este suficient să deplasezi un mic buton ca să ai sau nu încălzire şi un cursor pentru ca aceasta să fie moderată sau intensă.

o are încetarea imensei risipe de resurse înregistrată în actuala cursă a înarmărilor, în care se imobilizează aproximativ 2 000 de tone de material fisionabil, suficient pentru alimentarea a jumătate din reactoarele termice care funcționează în prezent în toată lumea; bombardierele grele din dotarea arsenalelor militare mondiale consumă, pe durata unei croaziere cu o durată egală cu autonomia lor de zbor, mai mult decît consumă, în cursul aceleiași perioade (cîteva ore) întregul continent african.

Pe de altă parte, frontul științific este chemat să ofere soluții noi pentru creșterea randamentului de transformare a energiei și pentru valorificarea în condiții de eficiență tehnică și economică a resurselor sărace în substanțe energetice sau amplasate în zone dificile pentru exploatare, concomitent cu intensificarea folosirii resurselor mai abundente (cărbunele). De asemenea, cercetarea este solicitată să dea răspunsuri viabile cu privire la reconsiderarea dezvoltării industriei, prin reorientări structurale de natură să economisească energie: obținerea aceluiași efect economic sau chiar a unuia mai mare cu un consum energetic mai scăzut. Desigur, din punct de vedere strict științific, cu prioritate tehnică (tehnologică), problema constă în explorarea și cunoașterea condițiilor naturale care au condus la formarea resurselor neregenerabile și, eventual, în reproducerea acestora într-un timp rezonabil, în felul acesta asigurîndu-se un flux continuu de energie convențională. Analiza comparată relevă că, în timp ce creșterea randamentelor energetice depinde de factori obiectivi, adică de progrese tehnologice, care nu pot fi obținute decît în timp, economisirea depinde de factori subiectivi, respectiv de schimbarea de atitudine și de comportament al consumatorului, de politica economică adoptată în domeniul folosirii energiei.

Estimațiile referitoare la cuantumul resurselor și, mai ales, al rezervelor (resurse exploatabile în condițiile tehnico-economice prezente) sînt un semnal de alarmă pentru factorii de decizie din toate țările lumii, în sensul de a se acționa pentru păstrarea unui raport favorabil între disponibilitățile și necesitățile energetice. Pentru România, țară în curs de dezvoltare, cu o rată de creștere economică ridicată, peste 10%, se urmărește valorificarea superioară a resurselor naturale naționale, preconizîndu-se ca în viitorul deceniu țara noastră să devină independentă din punct de vedere al combustibilului și energiei.

Din punct de vedere politico-economic, opiniile converg către instaurarea unor noi relații internaționale, care să consfințească dreptul inalienabil al fiecărui popor de a dispune de propriile resurse, de a le utiliza în folosul dezvoltării economico-sociale, precum și dreptul de acces al tuturor țărilor la resursele și sursele de energie și, în același timp, la cuceririle științei și tehnicii, care să asigure un raport echitabil între prețurile purtătorilor de energie, ale materiilor prime, în general, și prețurile produselor industriale, care să permită participarea egală a tuturor statelor la dezbaterea și soluționarea problemelor, la cooperarea internațională, eliberată de obstacole și îngrădiri. Nu trebuie ignorat că atît în 1973, cît și în 1979, tensiunile energetice și, prin incidență, cele economice au exacerbat neînțelegerile în raporturile politice, contrapunînd statele exportatoare de petrol celor consumatoare, diminuîndu-se considerabil șansele țărilor în curs de dezvoltare de a-și realiza programele economico-sociale.

Faptul că, în etapa actuală, penuria de energie nu este încă o criză a resurselor, ci una a distribuției acesteia, face ca aspectele politico-economice să predomine, necesitînd în mod obiectiv colaborarea și cooperarea pentru depășirea impasului. În perioada următoare însă, acestea vor fi egalate în importanță de elementele tehnico-economice, impunînd concentrarea eforturilor umane și materiale în direcția conceperii de soluții viabile, de perspectivă.

RĂSPUNSUL ȘTIINȚEI: SURSE ALTERNATIVE EXISTĂ!

Deși remarcabilă, calea intensivă de folosire a resurselor naturale de energie nu este suficientă, resimțindu-se acut nevoia de a se aprofunda fezabilitatea științifică, tehnologică și economică a unor surse de înlocuire, chiar dacă unele dintre acestea — manipularea cîmpului gravitațional spre exemplu — par, în momentul de față, simple speculații intelectuale, utopii imposibil de atins. Gradul de urgență al elaborării alternativelor este determinat, printre altele, de adevărul că restrîngerea voluntară a consumului de energie convențională, ca și valorificarea zăcămintelor mai greu accesibile (subacvatice) sau sărace în substanțe energetice (nisipuri bituminoase și asfaltice) de altfel, reprezintă doar rezolvări parțiale, eventual pentru cîteva decenii. După unele evaluări rezervele și resursele de combustibili fosili au următoarele valori:

<table>
<tr><th rowspan="2"></th><th colspan="2">Petrol (miliarde tone)</th><th colspan="2">Cărbuni (miliarde tone)</th><th colspan="2">Gaze naturale (miliarde m.c.)</th></tr>
<tr><th>Rezerve</th><th>Resurse</th><th>Rezerve</th><th>Resurse</th><th>Rezerve</th><th>Resurse</th></tr>
<tr><td>America de Nord</td><td>5,1</td><td>29</td><td>373</td><td>3 033</td><td>7 770</td><td rowspan="2">55 469</td></tr>
<tr><td>Europa occidentală</td><td>3,4</td><td>12</td><td rowspan="2">594</td><td rowspan="2">6 321</td><td>4 030</td></tr>
<tr><td>Țări socialiste din Europa</td><td>11,1</td><td rowspan="2">60</td><td>24 600</td><td>68 840</td></tr>
<tr><td>Țări socialiste din Asia</td><td>2,7</td><td>300</td><td>1 000</td><td>700</td><td>5 160</td></tr>
<tr><td>America Latină</td><td>4,0</td><td>23</td><td>6</td><td>33</td><td>2 350</td><td>11 330</td></tr>
<tr><td>Africa</td><td>8,0</td><td>12</td><td>32</td><td>59</td><td>6 000</td><td rowspan="3">91 001</td></tr>
<tr><td>Orientul Apropiat</td><td>44,6</td><td>169</td><td rowspan="2">40</td><td rowspan="2">108</td><td>15 950</td></tr>
<tr><td>Asia de Sud și de Est</td><td>2,5</td><td>15</td><td rowspan="2">2 400</td></tr>
<tr><td>Oceania</td><td>0,2</td><td>n.d.</td><td>75</td><td>200</td><td>3 200</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>81,7</td><td>260</td><td>1 420</td><td>10 754</td><td>64 800</td><td>235 000</td></tr>
</table>

Limitarea creșterii consumului de resurse (energia primară) este esențială pentru menținerea unui raport favorabil între disponibilitățile și necesitățile energetice, cu atît mai mult cu cît raportul respectiv a ajuns deja într-un punct critic, cel puțin în privința petrolului și gazelor naturale (riscul epuizării acestora : anul 2000), iar diferențierile în ani, în ceea ce privește durata rezervelor sînt considerabile, în funcție de ritmurile de creștere ale consumului (rezervele și resursele au fost convertite în unități de măsură convenționale : miliarde tone echivalent cărbune) :

	Petrol	Cărbuni	Gaze naturale
Rezerve	123	1 420	86
Resurse	390	10 754	314
Consum în 1976	3,73	2,70	1,66
Durata în ani a rezervelor :			
— în cazul unui ritm mediu anual de 3 la sută al creșterii consumului	23	95	32
— în cazul unui ritm mediu anual de 6 la sută al creșterii consumului	19	60	24
Durata în ani a resurselor :			
— în cazul unui ritm mediu anual de 3 la sută al creșterii consumului	48	162	64
— în cazul unui ritm mediu anual de 6 la sută al creșterii consumului	34	94	43

Acestea ar fi cîteva din rațiunile care justifică febrilitatea cu care acționează oamenii de știință pentru descoperirea noului „foc prometeic" care să satisfacă cerințele nesățioase de energie. Punerea în valoare a surselor alternative depinde de eforturile care se fac pentru grăbirea cercetării-dezvoltării fluxurilor de energie nucleară — fisiune și fuziune, solară, geotermică, mareomotrice, eoliene etc, de înțelegerea oportunității de a se promova larg cooperarea internațională. Cu excep-

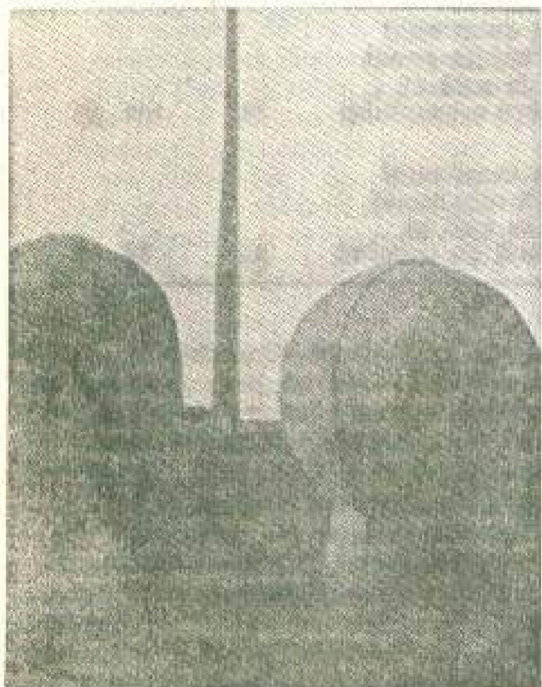
ția energiei nucleare, solare și geotermice, alte alternative previzibile, respectiv „îmblînzirea" cicloniIor, trăsnetelor, cutremurelor, erupțiilor vulcanice și căldurii provenite din straturile adînci ale pămîntului și conversia acestora în energie, nu au șanse, cel puțin în viitoarele două decenii, de a deveni operaționale. Argumente economice și politice pledează deja convingător în favoarea creșterii accelerate a energiei nucleare, în ciuda investițiilor mari și a eventualelor ștrangulări în aprovizionarea cu uraniu, „pactul cu diavolul" s-a încheiat — majoritatea statelor industrializate, lipsite de resurse energetice clasice, urmăresc realizarea cu prioritate a programelor nucleare. De asemenea, se consemnează voință politică pentru a se coopera în vederea perfecționării tehnologiilor nucleare.

În acțiunea amplă de depistare a unor înlocuitori utili, omul va fi obligat să investigheze, iar în caz de reușită să apeleze la scară largă și la surse aparent periferice, dar cu valoare energetică recunoscută : deșeurile menajere, industriale și agricole. Dealtfel, „minereul urban" a și început să fie valorificat în multe metropole din țările industrializate, industriile de reciclare a deșeurilor cunoscînd deja o dezvoltare extrem de accelerată. Nu sînt lipsite de interes nici eforturile făcute de oamenii de știință pentru punerea în valoare a energiei declanșate de deplasarea curenților marini, a forței valurilor, pentru producerea ieftină și în cantități rezonabile a alcoolului, hidrogenului, formă ideală de energie, deoarece este, practic, inepuizabil și poate fi utilizat la obținerea căldurii, electricității și chiar a energiei cinetice), ca înlocuitori ai combustibilului — petrol.

Avînd în vedere sursele și tehnicile ce se profilează pe plan mondial, de regulă similare, pare verosimilă teza potrivit căreia starea energetică a generațiilor viitoare nu va fi o simplă prelungire a celei prezente, ci rezultatul unor profunde mutații cantitative și calitative. În primul rînd, dezvoltarea energeticii se înfățișează ca un proces, condiționat de aportul și constrîngerile științei, tehnologiei, economiei și vieții sociale de la idei la opțiune fiind necesar să se acționeze pentru obținerea optimului indispensabil dezvoltării economice.

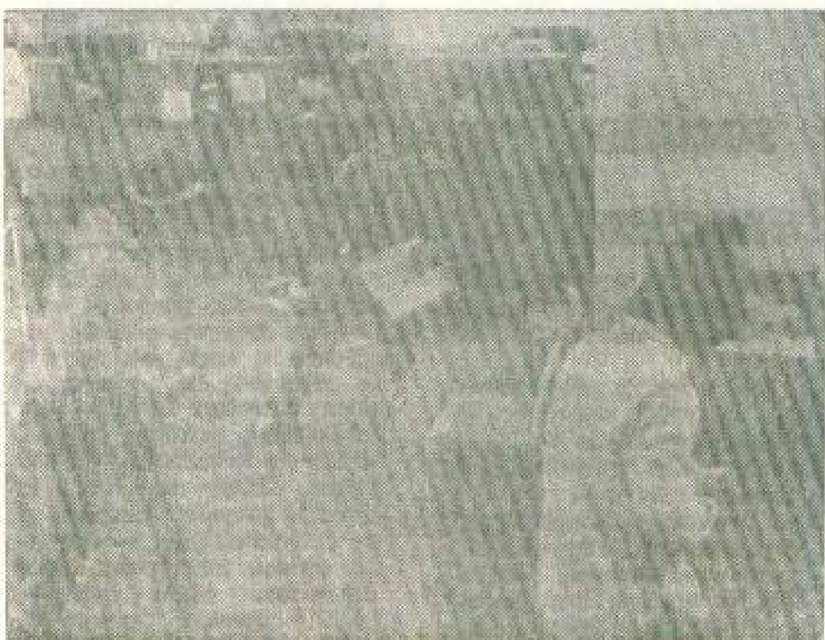
În afara soluțiilor circumscrise există și altele neluate în calcul de tehnica zilelor noastre, ceea ce îndreptățește afirmația că și după anul 2000 omul va dispune de rezerve naturale suficiente și de posibilități care să-i permită dezvoltarea neîntreruptă. Punerea Universului la „lucru" pentru Terra, înlocuirea rețelelor de electricitate sau de gaze cu „capsule energetice" nu mai sînt, de acum, simple ipoteze. Nu este prea îndepărtat orizontul cînd se va ajunge la crearea unor sisteme energetice cvasi închise, la folosirea energiei reciclabile sau provenită din surse inepuizabile la scara timpului istoric. Condiția atingerii unui asemenea țel, în primul rînd de ordin calitativ, este, fără îndoială, preocuparea permanentă pentru îmbogățirea cunoașterii, stimularea interesului și pasiunii copiilor și tinerilor pentru creația științifică și tehnică, un rol catalizator în această direcție revenind, în țara noastră, Organizației pionierilor și Uniunii Tineretului Comunist.

Dr. ing. ION POPESCU,
profesor asociat
Institutul Politehnic București

În stînga, imaginea unei uzine nucleare, iar în dreapta, o clădire solară, care va permite — anual — realizarea unei economii de energie de 60 la sută

O imagine — simptom al crizei profunde din lumea ***capitalistă***

Un viciu de fond al lumii capitalului

Rubricile de senzaţie ale presei occidentale abundă, şi nu de puţin timp, în ştiri, reportaje de la faţa locului, anchete bogat ilustrate, în statistici dense, la rîndul lor, în date revelatoare privind creşterea fără precedent a valului de violenţă, a criminalităţii. Veritabil simptom al crizei de structură a societăţii guvernate de capital, criminalitatea a încetat demult, tocmai datorită extensiei sale scăpate de sub orice control, să-i preocupe doar pe poliţişti, pe judecători sau procurori. Criminalitatea, cu tot ce intră în semantica nefastă a cuvîntului — omucideri, spargeri, jafuri, răpiri, agresiuni, şantaj, crimă organizată, cultul violenţei prin intermediul mijloacelor de mass-media — preocupă tot mai intens factorii de decizie politică din respectivele ţări, sociologi, psihologi, experţi. Şi preocupă evident şi pe omul de rînd, silit să trăiască într-un climat de perpetuă insecuritate, de nelinişte. Este şi motivul pentru care, în numeroase ţări capitaliste numărul particularilor posesori de arme de foc — în scop de apărare, în caz că ar fi victimele unor posibile atacuri — atinge cifre de-a dreptul impresionante. În S.U.A., de pildă, conform unor statistici ale poliţiei, cetăţenii de rînd deţin peste 40 milioane de pistoale şi o cantitate imensă de muniţie.

Se poate spune fără riscul de a greşi, dovadă sînt statistici publicate chiar în cursul anului 1979, că, fără excepţie, statele occidentale industrializate traversează una dintre cele mai dificile perioade în ceea ce priveşte escaladarea violenţei şi a criminalităţii. Simpla întărire a aparatului poliţienesc, a măsurilor preventive sau de urmărire a criminalilor pare a nu fi dat rezultatele scontate. De aceea, tot mai frecvent, îşi fac loc, în presă sau în declaraţiile unor factori responsabili, opinii privind necesitatea unei abordări de profunzime a cauzelor ce provoacă şi alimentează cu atîta dărnicie fenomenul din ce în ce mai îngrijorător al criminalităţii. Aşa cum scria un hebdomadar britanic, „violenţa nu este o noţiune care să fie determinată de un anumit tip de oameni, ci de un anumit tip de societate. Lichidînd tarele societăţii, loveşti în rădăcinile crimei".

În cele ce urmează, vă oferim cîteva secvenţe ilustrative din universul atît de bogat al criminalităţii, sau, cum spun unele ziare italiene, cîteva fapte din „cronica nera" a actualităţii cotidiene...

S.U.A.

Rădăcinile sociale ale unui fenomen

...Coada în fața ghișeului se derulează normal. La un moment dat unul din clienți scoate un pistol. Sub amenințarea armei casierul îi înmînează suma cerută.

...La o altă bancă, un grup de bandiți mascați pătrund prin surprindere înainte de închidere. Tot personalul este obligat să se întindă cu fața la podea. Se aude răpăitul puștilor automate cu ajutorul cărora răufăcătorii ciuruie casele de bani.

...Una din mașinile poliției din Chicago străbate cu mare viteză orașul. Într-unul din cartierele comerciale s-a produs o nouă explozie soldată cu moartea mai multor persoane.

Iată cîteva secvențe întîlnite frecvent în filmele polițiste, dar care în Statele Unite s-au transformat, conform revistei americane „Newsweek", în fapte cotidiene, care îngrijorează în măsură din ce în ce mai mare pe cetățenii acestei țări. Cine sînt cei care comit acte de violență, se întreabă americanul de rînd. În marea majoritate a cazurilor, replică revista citată, este vorba de tineri pînă în 30 de ani, dintre care o mare parte au căzut pradă „beției" drogurilor. Ați auzit de „Lady Bomber" ? Nu are decît 25 de ani. O cheamă Nancy Santana. Te izbește de la bun început privirea ei încețoșată, de narcomană. S-a specializat în confecționarea unei substanțe care imită dinamita, fără a avea forța de distrugere a acesteia, însă suficientă pentru a crea panică. Pentru ce jefuiește ? Pentru a-și procura suma din ce în ce mai mare de bani necesară în vederea achiziționării de pe piața neagră a dozelor zilnice de heroină.

Mai puțin în văzul lumii, dar deosebit de periculoși sînt criminalii ce fac parte din bandele de traficanți de droguri, cum este cazul celei denumite „Black Tuna". Ei nu-și fac scrupule din a ucide pe oamenii ordinii, dar, în același timp, pentru a stăpîni piața ilicită a drogurilor se lichidează unii pe alții. Nici mai mult nici mai puțin, de la deținuții din închisoarea Stateville din localitatea Joliet, statul Illinois, gardienii au confiscat, în decurs de o săptămînă: două arme de foc, 391 cuțite, 81 ciomege, 14 pînze de ferăstrău, două măști de gaze, două cărți de inițiere în mînuirea explozibilului. Toate acestea erau destinate atît împotriva corpului de pază, cît și pentru eliminarea membrilor bandelor rivale aflați în închisoare.

Obiecte delicte din arsenalul violenței

Avînd în vedere această situație nu mai pot surprinde pe nimeni statisticile F.B.I.-ului care arată că, în prezent, se comit zilnic în Statele Unite peste un milion de diverse acte de încălcare a legii, cu 300 000 în plus față de totalul de acum zece ani. În 1978 s-au înregistrat, printre altele, 19 120 de omucideri, 404 850 jafuri, dintre care 4 739 la diferite societăți bancare și de consemnațiuni — aproape dublul numărului celor de acum cinci ani —, 522 510 atacuri bandițești, 1 524 explozii. Între delincvenți o cotă tot mai ridicată o dețin, în mod îngrijorător, minorii. Pe perioada ultimilor 13 ani, criminalitatea în rîndurile elevilor a crescut cu 245 la sută. Fiecare al nouălea școlar sub 18 ani a comis cel puțin un act ilegal. Dar care sînt cauzele acestui fenomen ce cunoaște o tot mai mare amploare ?

Sociologul Ernest van den Haag a încercat să răspundă la această întrebare într-un interviu acordat revistei „U.S. News and World Report". El a inclus între cauze nemulțumirea unor tot mai largi pături față de situația lor socială, rata înaltă a șomajului juvenil, deteriorarea mediului familial, conflictele rasiale, consumul de stupefiante, influența mijloacelor de informare în masă, care propagă violența. În ce privește perspectivele de viitor, este suficient de menționat că numărul delictelor însoțite de violență a crescut în S.U.A., în primul trimestru al anului 1979, cu 17 la sută față de aceeași perioadă a anului precedent, iar cel al crimelor deosebit de grave, cu 11 la sută.

Răfuiala din Brooklyn

Soarele arde fără cruțare. Intreaga atmosferă este înăbușitoare. Patru oameni stau la o masă umbrită de frunzele de viță de vie în curtea din spatele restaurantului italo-american „La Joe și Mary" din cartierul newyorkez Brooklyn. Toată lumea este bine dispusă. Nu putea să fie altfel, deoarece se sărbătorește plecarea proprietarului restaurantului, Giuseppe Turano, în ziua următoare, într-o excursie de vacanță în Sicilia. Pe neașteptate, o limuzină albastră marca „Mercury" oprește în dreptul restaurantului. Din ea coboară cinci oameni mascați și înarmați. Aceștia dau buzna în grădina restaurantului și deschid foc de carabine semiautomate asupra celor patru persoane aflate la masă. Apoi, tot atît de repede cum au apărut, cei cinci necunoscuți se fac nevăzuți. Bilanțul acestui atac s-a ridicat la doi morți și un rănit. Au fost omorîți Carmine Galante, de 69 de ani, împușcat în ochiul sting și în piept, și Leonardo Coppola, membru al gărzii personale a celui dintîi. Fiul proprietarului restaurantului, John, în vîrstă de 17 ani, a fost rănit. Cel de-al patrulea comesean, Caesar Bonventra, din garda lui Galante, era în cunoștință de cauză cu pregătirea acestui asasinat. El a reușit să dispară în îmbulzeala creată în urma atacului.

Revista americană „Time" a căutat să dezlege mobilul uciderii cunoscutului șef mafiot din New York, Carmine Galante. Conform publicației citate, totul a pornit de la moartea în 1976 a lui Carlo Gambino, șeful suprem al celor cinci „familii" mafiote din marea metropolă americană. Pentru competitorii principali la „postul" rămas vacant, Galante, care din 1974 începuse să-și croiască drum spre preluarea controlului asupra activității mafioților newyorkezi, a devenit tot mai incomod. Carmine Galante, poreclit „Lillo" sau „Cigar", ca urmare a obiceiului său de a fuma trabuc și care, începînd de la 17 ani, și-a petrecut aproape jumătate din viață în spatele gratiilor închisorilor, a participat deseori, datorită cunoștințelor sale de franceză și spaniolă și posedării mai multor dialecte italiene, ca emisar al „familiei" conduse de Joseph Bonnano, la punerea la punct a tranzacțiilor privind traficul de droguri, precum și de publicații și materiale pornografice, a celor privind împrumuturile cu dobîndă foarte ridicată și închirierea de gangsteri. Deși Galante a obținut mari succese în ce privește „promovarea" traficului cu heroină și cocaină pe piața ilicită a stupefiantelor din S.U.A., el nu a reușit, însă, să-i unească în spatele său pe șefii celorlalte „familii" mafiote din New York. Cunoscînd ostilitatea față de persoana sa a celorlalți conducători mafioți din marele oraș american, Galante a cerut „comisiei" care guvernează Mafia permisiunea să se retragă din activitate după punerea la punct a afacerilor rămase nerezolvate. Comisia a aprobat cererea sa, dar a început investigațiile... Concluzia ? Galante recrutase pe ascuns 30 de tineri din Sicilia. Alarmată de întărirea în secret a poziției lui Galante, inclusiv prin atragerea de membri ai celorlalte „familii" mafiote, conducerea mafiotă s-a întrunit fără întîrziere pentru a hotărî asupra soartei lui Galante. După dezbateri îndelungate a avut cîștig de cauză propunerea șefului mafiot Dellacroce, care cerea eliminarea pe vecie din „afaceri" a lui Galante, urmărindu-se calea cea mai sigură: uciderea sa. Apoi a fost acea după-amiază fierbinte, înăbușitoare în care a avut loc una din obișnuitele răfuieli din sînul marii „familii" a Mafiei americane.

Reglementări de conturi la Marsilia

Expresia eufemistic-comercială din titlu este familiară cititorilor rubricilor de fapt divers, desemnînd nu pașnica operație contabilă, ci o ucigașă răfuială între gangsteri. Iar lupta pentru dominație în lumea crimei organizate cunoaște numeroase zile sîngeroase.

Pînă nu de mult, tristul record al numărului de morți într-o singură reglementare de conturi era deținut de Chicago. La 14 februarie 1929, pe North Clark Street, la nr. 2 122, șapte gangsteri au fost uciși într-un garaj care servea drept sală de consiliu pentru banda lui George Moran. Ucigașii erau oamenii lui Al Capone, iar omorul a intrat în istoria crimei sub numele de „Masacrul din ziua sfîntului Valentin".

După aproape cinci decenii, trei gangsteri din Marsilia au depășit recordul oamenilor lui Al Capone, asasinînd, în „Barul Telefonului", ascuns pașnic între platanii Bulevardului Finat-Duclos, nouă clienți nu dintre cei mai virtuoși ai localului. „Masacrul sfîntului Gerard" se numește noua „performanță" bandițească.

Cei trei asasini, care au făcut o treabă „curată", din ploaia de gloanțe pornite din armele automate nici unul nefiind tras fără „folos", au omorît, după declarațiile poliției, adevărați abonați ai cazierelor judiciare, în care figurau cu ocupații obișnuite în lumea interlopă: atac cu mîna armată, tentativă de omucidere, furturi, contrabandă, proxenetism.

Interesantă și declarația dată revistei „L'Express" de către directorul afacerilor criminale din Ministerul de Interne francez, Honoré Gévandan, sosit la locul crimei, care i-a caracterizat pe cei trei ucigași drept „amatori foarte dotați", ceea ce, amintindu-ne de „treaba curată" de la „Barul Telefonului", ne dă frisoane la gîndul cum acționează „profesioniștii excelenți"...

„Masacrul din ziua sfîntului Gerard" nu este decît un episod (cel mai dramatic, e-adevărat) dintr-o lungă perioadă îndoliată; timp de 2 ani reglementările de conturi — „războiul gang-urilor", cum le-a denumit presa franceză — a făcut, la Marsilia, alte 33 de victime.

Originea acestui val de crime se regăsește cu cîțiva ani în urmă, în 1973, cînd a fost lichidată „Filiera franceză" a drogurilor, care, timp de 30 de ani, a alimentat cu „zăpadă" (heroină, în argoul traficanților) America de Nord. Marsilia a avut trista faimă de a fi placa turnantă a comerțului ilicit cu droguri, servind totodată și drept loc de amplasare a laboratoarelor de rafinare. Marsilia făcea legătura între „Triunghiul de aur" asiatic (zonă care produce cvasitotalitatea drogului brut) și New York, Montreal și Vancouver. Afacere în stil mare, în care erau ocupați numeroși gangsteri, și care aducea profituri fabuloase, atît datorită prețului exorbitant al drogului pe piața ilicită, cît și cantităților uriașe ce treceau prin orașul mediteranean. De pildă, doi dintre principalii traficanți, Urbain Giaume, din Nisa, și Joseph Patrizi, din Marsilia, au fost acuzați de a fi traficat în Statele Unite nici mai mult nici mai puțin decît o tonă de heroină.

Căderea „Filierei franceze" a „lăsat pe drumuri" mulți gangsteri, care n-au deloc dorința să se retragă. Alte „afaceri" îi așteaptă, de mai mică amploare, cu beneficii mai mici, dar decît deloc... Numai că, nouveniții în gingașe domenii precum prostituția, „protecția" cazinourilor și a altor localuri de petrecere, contrabanda ș.a.m.d., au găsit locul ocupat de alte bande, care pe timpul înfloritorului trafic cu stupefiante se mulțumiseră, modești, cu beneficiile mai mici, obținute din îndeletnicirile mai sus amintite. De aici cei 42 de morți în numai doi ani, lupta pentru putere în unul sau altul dintre domeniile crimei organizate purtîndu-se cu argumentul forte al glonțului bine țintit de pistolari de elită.

Un nou trist record a fost înscris în contul lumii interlope. Sau, în termenii comunicatelor militare, luptele continuă.

Rubrică realizată de:
TUDOR PRELIPCEANU
AUREL PERVA
LUCIAN OPREA

SUBDEZVOLTAREA

o problemă insolvabilă?

Omenirea a adunat pe parcursul zbuciumatei sale istorii probleme complexe, intre acestea situindu-se şi subdezvoltarea. Pe cit de dureroase şi triste, pe atit de reale sint consecinţele pe care inapoierea economică şi socială — urmarea unei politici de inechitate la scara intregii planete — le imprimă asupra vieţii, a viitorului a mai bine de două treimi din populaţia Terrei, in marea ei majoritate tineri. Discrepanţe uriaşe in domeniul produsului naţional brut pe cap de locuitor, in posibilităţile pe care fiecare popor le-a atins pentru a asigura dezvoltarea sa accelerată, capabilă să ducă la desprinderea din starea de subdezvoltare. Discrepanţe in accesul la ştiinţă, tehnologie, lipsă acută de cadre şi mijloace financiare. La un pol al societăţii umane contemporane cei avuţi, care devin pe zi ce trece tot mai avuţi, la celălalt pol, sărăcia, foametea, analfabetismul, ravagiile bolilor. Cum este posibil ca in plin secol de inflorire a civilizaţiei să convieţuiască asemenea decalaje alarmante? Sint probleme care frămîntă tot mai mult omenirea şi a căror soluţionare este impusă de agravarea situaţiei popoarelor din peste 100 de ţări. S-a ajuns la un consens privind necesitatea lichidării subdezvoltării şi instaurarea noii ordini economice internaţionale, concept la cristalizarea căruia România, preşedintele său, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi-au adus o contribuţie de valoare inestimabilă.

Se manifestă convingerea că prin eforturi susţinute, potenţate de sprijin şi colaborare internaţională pot fi găsite soluţii reale pentru depăşirea stadiului de subdezvoltare economică. Există din acest punct de vedere numeroase propuneri şi iniţiative. Omenirea dispune de capacităţi ştiinţifice, tehnice, financiare, cercetătorii şi-au dat friu liber creaţiei, emanind proiecte gigantice ce pot contribui — dacă se manifestă voinţa politică — la soluţionarea viabilă a problemei subdezvoltării — o problemă care priveşte viitorul, pacea şi progresul tuturor popoarelor lumii. Prezentăm citeva din asemenea proiecte şi preocupări, care pot revoluţiona starea economică a lumii.

Un proiect gigantic AMAZONIA

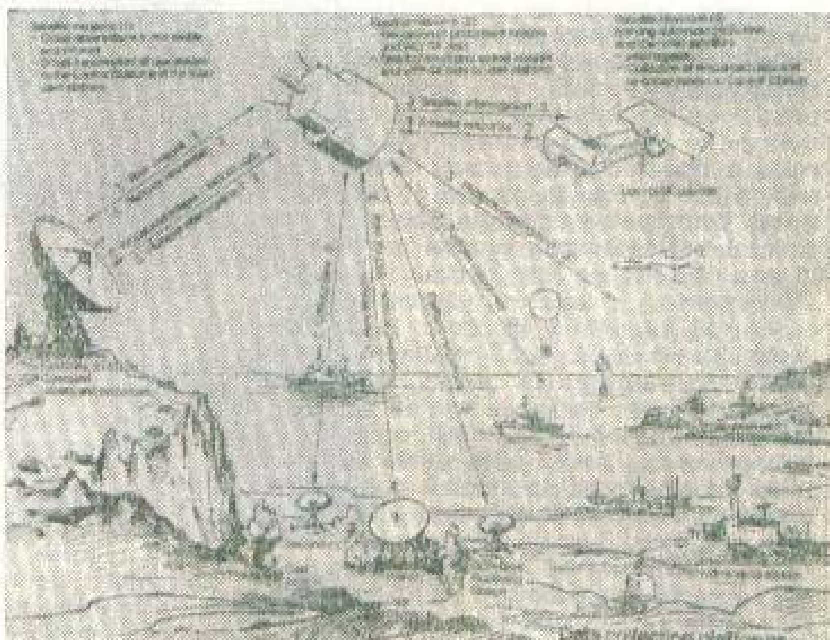
Statisticile arată că in bazinul marelui fluviu sud-american, Amazonul, locuiesc 10 la sută din cei 112 milioane locuitori ai Braziliei. Dar Amazonia — ţinut care inglobează intregul teritoriu de ape, mlaştini, păduri, terenuri virgine şi cu subsol bogat — are o suprafaţă care reprezintă jumătate din Brazilia (trecută in atlase cu peste 4 milioane km pătraţi). Amazonia braziliană reprezintă un teritoriu mai larg decit intreaga Europă occidentală. Fluviul in sine inglobează numeroase superlative: egal in lungime cu Nilul, dar avind un debit mai mare de 60 de ori decit acesta; primeşte peste 1 100 afluenţi; apele gălbui ale fluviului se pot identifica in Atlantic pină la o lungime de 350 km de la ţărm; este navigabil pe 50 000 km; apele sale reprezintă circa două treimi din rezervele totale de apă dulce de pe glob.

Acest uriaş trebuia trezit la viaţă şi incercarea cea mai temerară se nu-

mește construirea șoselei transamazoniene concepută ca o coloană vertebrală pentru viitoarele implantări industriale și agricole. Proiectele prevăd realizarea unor mari ferme pentru creșterea animalelor, precum și dezvoltarea pescuitului — Manaus fiind primul port cu această destinație deja construit. Aici a luat ființă și un centru biologic care inventariază felurite specii de animale. Agricultura și exploatarea pădurilor reprezintă resursele cele mai lesne de exploatat. În momentul de față, aici se află peste 300 milioane hectare de pădure tropicală virgină. Terenurile arabile se găsesc mai cu seamă în Rondonia, unde solul este mai stabil, dar potențialul este uriaș. Resursele subsolului sînt și ele impresionante, dar viitorul va oferi în continuare surprize tot mai mari. Un alt obiectiv al căii transamazoniene este de a contribui la popularea pămînturilor care sînt încă locuite din loc în loc de indieni, avîndu-se grijă să se păstreze echilibrul ecologic. Dealtfel, în ultimii 10 ani populația a crescut de la 100 000 la 2,5 milioane, potrivit unor surse ale F.A.O. După terminarea axului est-vest se efectuează lucrări pentru zona nordică a ținutului, precum și numeroase căi de racordare.

Această terra incognita devine astfel treptat o importantă resursă de materii prime utilizabile în folosul omului.

Prognoza vremii între ficțiune și realitate

Condițiile atmosferice exercită o influență deosebită asupra celor mai variate domenii ale vieții umane, începînd cu agricultura și terminînd cu transporturile aeriene și marine. Modificările imprevizibile ale timpului provoacă mari pagube materiale și pierderi de vieți omenești. De aceea, prevederea timpului cu o exactitate mai mare și pe o durată mai îndelungată ar aduce omenirii beneficii incalculabile.

Pentru a se atinge acest obiectiv este necesară, în continuare, organizarea acțiunilor mai largi de cercetare prin cooperare internațională, prin noi utilizări ale sateliților meteorologiei și ale calculatoarelor de mare capacitate, care să ducă la cunoașterea precisă a dinamicii atmosferei.

Primele încercări de a realiza o imagine la scară globală a stării atmosferei au fost inițiate pe la începutul deceniului trecut odată cu lansarea sateliților din seria TIROS. Realizarea unor rețele de sateliți meteo s-a dovedit în scurt timp utilă și rentabilă, pentru că permite supravegherea atmosferei terestre în ansamblu. Pasul următor — începutul acestui deceniu — a fost făcut cu programul EOLE, destinat localizării platformelor meteorologice automate și colectării datelor emise de acestea. Puțin timp mai tîrziu, programul lui NIMBUS-6 îmbunătățește și simplifică operația de obținere a datelor (reduce legătura radio la un singur sens — de jos în sus).

Toate aceste etape pregătitoare, încheiate cu rezultate încurajatoare, au constituit baza de plecare pentru noul program G.A.R.P. (Global Atmospheric Research Programe), început spre sfîrșitul anului 1978. Acest experiment de proporții gigantice va antrena cele 145 de state membre ale Organizației Meteorologice Mondiale, care vor furniza informații culese de observatoare terestre și aeriene. Observațiile vor fi efectuate de-a lungul a 12 luni, începînd cu data de 1 decembrie 1978, dar procesul evaluării și interpretării lor va dura cel puțin 5 ani.

La începutul anului 1979 a început Prima experiență meteorologică globală (P.E.M.G.) care a mobilizat toate mijloacele de studii meteo existente pe uscat, apă și aer. Forța materială și științifică care participă este uriașă: 9 217 stații terestre meteo, 835 stații de recepționare, 9 stații marine, 7 370 de nave comerciale, 55 avioane de cercetare a atmosferei înalte și alte 1 600 avioane comerciale. De asemenea, Sistemul mondial de observație (S.M.O.) va dispune în această perioadă de 5 sateliți geostaționari (GEOS-I, GEOS-II lansați de S.U.A., G.M.S. lansat de Japonia, G.O.M.S. de U.R.S.S. și METEOSAT de Agenția spațială europeană) și de alți 4 sateliți orbitali polari. Sateliții geostaționari sînt plasați pe o orbită de 35 900 km, ei permițînd obținerea la intervale regulate a imaginilor de radiație primite de Pămînt și atmosfera terestră fie în domeniul invizibil, fie în infraroșu. Imaginile transmise de sateliți sînt de o importanță primordială, fiindcă ele permit urmărirea întinderii masei de nori; ei furnizează, totodată, de două ori pe zi temperatura superficială a mării și a norilor, parametri foarte importanți pentru studiul schimburilor de energie între ocean și atmosferă.

Aceste programe și subprograme au fost lansate de O.N.U. și O.M.M. în scopul colectării și studierii de date meteorologice într-o măsură incomparabilă cu cele de pînă acum, al corelării strînse a datelor obținute în același timp pe aproape întregul glob terestru, fapt care va duce la capacitatea omului de a prognoza în loc de timpul probabil... timpul precis de mîine, pentru ca astfel să poată înlătura la timp neajunsurile provocate de natură (prevenirea și combaterea grindinii, provocarea ploilor artificiale în caz de secetă etc.) și chiar de a înțelege evoluțiile climatice ale Pămîntului.

●

„CRIZA" DE APĂ

Discrepanțe și soluții... hidraulice

Aproape că nu mai trebuie să demonstrezi cuiva că apa este un element vital al dezvoltării. Numai că dominanta hidraulică a lumii contemporane nu este scutită nici ea de discrepanțe și neîmpliniri. Așa se face că, potrivit statisticilor, aproape 70 la sută din populația lumii nu are asigurată apă salubră. Cu prilejul **Conferinței de la Lima (sept. 1976) pentru America Latină și zona Caraibelor în probleme de hidrologie s-au prezentat date concrete care dovedesc că două treimi din populația globului sînt lipsite de o aprovizionare adecvată cu apă.** Așa cum, la **Conferința mondială a apei** (Argentina) din 14—25 martie 1977 a fost adoptat „planul de acțiune de la Mar del Plata", care, în esență, preconizează intensificarea cooperării internaționale, pentru conservarea resurselor de apă și facilitatea accesului țărilor în curs de dezvoltare la tehnologia modernă destinată satisfacerii necesității de apă potabilă ale acestora. Deoarece locuitorii „lumii a treia" alcătuiesc aproape în întregime contingentele celor care nu au asigurată apa salubră, adică 600 milioane de oameni în Asia de sud-est, 140 milioane în Africa, 93 milioane în America Latină etc. Iar cînd 90 la sută din populația rurală a „lumii a treia" — după datele O.M.S. de acum cîțiva ani — folosește constant apă insalubră și contaminată, se înțelege de ce sute de milioane de oameni sînt afectați de boli specifice acestor regiuni, de ce peste 25 000 oameni mor zilnic din cauza maladiilor transmise prin apă.

Respingînd notele pesimiste ale celor care prezic o iminentă criză mondială a apei și imposibilitatea asigurării necesarului de apă solicitat de ritmurile actuale ale creșterii economice, știința contemporană preconizează o multitudine de soluții teoretice și practice pentru prezent și viitor, dintre care cîteva sînt fundamentale. Este vorba, în primul rînd, de gospodărirea rațională a apelor continentale, de suprafață și freatice, în care privință România, cu o valoroasă experiență în acest domeniu, este una dintre primele țări care, ca și în alte domenii, a elaborat un amplu **Program național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice, adoptat în aprilie 1976, vizînd, în special, controlarea** și redistribuirea în timp și spațiu a resurselor de apă, amenajarea albiilor cursurilor de apă și protecția calității apelor. Altă cale este cea a desalinizării apei de mare, practicată mai întîi de Kuweit din 1953, apoi de Japonia, U.R.S.S., Republica Africa de Sud, Israel, S.U.A., Olanda, R.F. Germania, Grecia, Libia, Arabia Saudită etc. În fine, a treia soluție recomandată de știința contemporană pentru asigurarea necesarului de apă constă în folosirea ghețurilor polare, o soluție deocamdată potențială, deoarece materializarea ei aparține integral viitorului, unele încercări făcute pînă acum în acest sens fiind nesemnificative.

Spirala demografică a Terrei și epuizarea într-o perspectivă apropiată a unor materii prime i-a determinat pe oamenii de știință din diverse țări ale lumii să-și concentreze activitatea asupra unor zone virgine în vederea depistării de noi resurse. Așa, de pildă, cercetările științifice efectuate pe fundul mărilor și oceanelor au dat la iveală existența unor uriașe resurse metalifere. Oceanele ascund depozite de minereuri în cantități suficiente pentru a acoperi secole de-a rîndul nevoile omenirii. Potrivit publicației „The New York Times Magazine", rezervele submarine de cupru ar putea acoperi consumul întregului glob timp de 6000 de ani, cele de nichel — 15 000 de ani, iar cele de aluminiu — 20 000 de ani.

Un grup de companii americane au investit pînă în prezent peste 100 milioane dolari pentru operațiunile de prospectare și exploatare experimentală. Acum, companiile respective se pregătesc să treacă la exploatarea comercială a zăcămintelor descoperite mai ales în adîncurile Oceanului Pacific. Exploatarea acestor minereuri

Mineritul subacvatic

submarine prezintă o serie de avantaje față de mineritul pe uscat. Conglomeratele manganice, care conțin pînă la 40 de metale diferite, ca aluminiu, cupru, nichel, fier, cobalt și, desigur, mangan, pot fi aduse la suprafață fără efectuarea prealabilă a unor operațiuni de foraj sau dislocare a rocilor prin explozie. În plus, întregul depozit submarin poate fi examinat relativ ușor cu ajutorul aparatelor de fotografiat sau camerelor de televiziune, înainte ca utilajele miniere să fi fost procurate.

Un număr de mari asociații internaționale de companii industriale lucrează în prezent la perfecționarea unor utilaje de dragare mai complexe destinate mineritului subacvatic. Unul dintre aceste utilaje, relevă revista americană, este draga aspiratoare, care, cu ajutorul unor pompe hidraulice sau al aerului comprimat, aduce la suprafață conglomerate manganice sau fragmente din acestea culese pe fundul oceanului. O problemă fundamentală greu de soluționat este însă asigurarea tehnologiilor moderne pentru țările aflate în curs de dezvoltare. Dar experiența exploatării unor asemenea uriașe bogății se află la început și ea trebuie să devină bunuri ale umanității...

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

NICOLAE DRAGOȘ

Dreptul la amintiri

Dacă cineva, provocîndu-mi amintirile, m-ar întreba ce este „Scînteia tineretului", nu aș întîrzia să răspund: Nu este altceva decît un portret în mers al tineretului însuși. Cu adevărat, dacă peste vreme se va vroi să se reconstituie imaginea simbolică a tînărului din deceniul al 7-lea, atunci datele complete, nuanțate, necesare reconstituirii acestei imagini vor putea fi aflate în paginile ziarului tineretului. Va fi un portret amplu, nu o dată imprevizibil, care se va înălța statuar, mărturisind că în anii de așezare a țării în direcția unor eforturi de științifică perfecționare, tineretul a fost la înălțimea misiunii sale revoluționare, concretizîndu-și pasiunea, elanul, vigoarea, în pașnicele bătălii ale ctitoririi unei țări moderne, așa cum a prefigurat-o cu mînă de sigur arhitect partidul.

Cine sînt, sau mai exact — dacă gestul reconstituirii se va produce peste multe decenii — cine au fost autorii portretului „în mers" al tineretului?

Au fost la „Scînteia tineretului", și sînt încredințat că vor fi mereu, ziariști pasionați, dăruiți cu acest talent de a citi expresiv în paginile realității rîndurile cele mai importante. Parcă-i văd, parcă au fost ieri anii de acum mai bine de un deceniu.

Iată-l pe încruntatul, în aparență, redactor C. Stănescu, care scotea din prelungite tăceri pagini drastice de comentariu literar. Îmi amintesc, odată, hotărînd să ne ocupăm de calitatea teatrului scurt, Stănescu s-a deplasat într-o comună pentru a urmări pe viu un spectacol. Un spectacol cu o piesă a unui corpolent și turbulent autor dramatic de mîna a 7-a. Paginile ziarului păstrează execuția sobră, dar neiertătoare, la care C. Stănescu l-a supus pe autor. A urmat inevitabilul telefon. Cu amenințări deloc învăluite din partea „dramaturgului". I-am propus o întîlnire cu cel pe care îl considera „un bătrîn înrăit, ascuns după un pseudonim, Stănescu, și care, probabil, avea să-i plătească polițe mai vechi!". „Vin negreșit, m-a avertizat dramaturgul. Dar puteți să-l invitați la redacție pe respectivul cronicar?". „Putem",

Marea majoritate a celor circa 120 de state cu ieșire directă în oceanul planetar este constituită din țări în curs de dezvoltare și totuși, dintre principalele țări în pescuitul mondial (Japonia, U.R.S.S., R. P. Chineză, Peru, S.U.A., Norvegia, India, cărora le revine mai mult de jumătate din cantitatea totală de peste adusă pe uscat) cele mai multe sînt țări dezvoltate.

În aceeași ordine de idei, să reținem, pe de o parte, că apele mărilor și oceanelor acoperă în prezent circa 12 la sută din consumul de proteine animale al populației globului (sau circa 4 la sută din hrana ei totală), iar pe de altă parte că, pentru menținerea echilibrului natural al oceanului, captura anuală și mondială de animale marine nu trebuie să depășească 120—130 milioane tone (cantitatea anuală de peste adusă pe uscat a depășit în anii din urmă 75 milioane tone). S-ar părea deci că mai mult decît dublarea producției mondiale de peste (în condițiile unei exploatări raționale) nu se pot preconiza creșteri ale participării resurselor marine la alimentația populației globului în continuă dinamică. Știința și practica au

Marea și alimentația omului

dezvăluit însă și alte două căi, foarte eficiente. Este vorba, mai întîi, de introducerea în hrana omului a unor rezerve alimentare oceanice neexplorate, refuzate pînă acum în consum, sau prea puțin folosite. Astfel, mai mulți experți au apreciat că cel puțin 100 milioane tone de proteine animale vor putea fi obținute anual din largul oceanelor sub formă de sepii, sardele luminiscente, crili antarctici etc.

A doua cale are în vedere „cultivarea" mării, adică maricultura, un fel de agricultură a mării, constînd în creșterea artificială a peștelui, moluștelor, stridiilor și a altor reprezentanți ai faunei marine, în bazine amenajate pe... uscat. Deși începutul a fost făcut de mai multă vreme în Franța, Marea Britanie, Australia, Indonezia, Japonia, S.U.A., R.P. Chineză, etc, recolta „fermelor marine" este încă mult sub nivelul posibilităților (producția anuală de peste obținută prin acvacultură atinge doar 350 mii tone). Cu prilejul dezbaterii consacrate temei „Oceanul, sursă inepuizabilă de hrană ?", organizată de Asociația științifică și tehnică pentru exploatarea oceanelor și desfășurată la Paris în anul 1975, s-a apreciat că există posibilități ca, pînă la sfîrșitul secolului, acvacultura să se dezvolte, după cum preconizează F.A.O., pentru a se realiza o producție de peste 20 milioane tone, ajungîndu-se chiar pînă la 100 milioane tone.

---

i-am promis. Pentru că ceea ce pentru autorul vexat însemna „un bătrîn înrăit", era pentru mine un tînăr coleg, a cărui gravitate critică nu putea fi pusă la îndoială. Cu stupoare, deci, la ziua fixată" „dramaturgul" și-a întîlnit exegetul. Cu stupoare, pentru că în fața lui nu era un uriaș, un om care purta cuvintele în mîini ca pe niște fulgere amenințînd, ci un băiat nu demult ieșit de pe băncile Universității, timid pînă la tăcere, amenințînd cel mult cu glorioasa lui mustață ce-i împărțea fața în două. N-aș putea să reproduc întocmai discuția. Știu doar că dramaturgul a devenit mai prudent cu afirmațiile (se gîndea probabil că, atît de tînăr, criticul are toate șansele să-l urmărească mulți ani de aici înainte creația), iar Stănescu, smulgîndu-și cuvintele cu dificultate, politicos, nu reușea decît să ajungă la concluzia deprimantă pentru dramaturg : „Nu zic nu, poate alte piese, da, dar asta nu !" Cam așa ceva.

Sau, parcă-l văd pe Eugen Florescu purtînd mereu cu el o servietă încărcată de pagini scrise pe jumătate, de scrisori, adică de cazuri de morală, el fiind principalul animator al rubricii pe care inspirat o inițiase un mare ziarist, fost redactor șef al „Scînteii tineretului". O curiozitate pentru detaliu, pentru a cunoaște toate datele cazului, un efort continuu pentru punerea în ecuație a personajelor implicate într-o abatere de la normele unei conduite normale, însoțite de o firească narare a celor întîmplate, caracterizau activitatea redacțională a lui Eugen Florescu. Articolele lui nu erau niciodată indiferente. Mărturiseau că autorul are o cauză de apărat, iar partizanatul în această situație nu i se părea un impediment real în calea obiectivității. Îmi amintesc că împreună cu el, cu Vasile Căbulea, la indicația intransigentului redactor șef Anghel Paraschiv, timp de mai multe zile (sau, mai exact spus, de mai multe nopți) am devenit „clienți" generoși și comunicativi ai restaurantelor, amatori de ceaiuri dansante. Ne-am adecvat, într-un cuvînt, faunei ce avea să coloreze o suită de reportaje și anchete ce ne-au adus multe scrisori de aprobare, dar și cîteva întîmpinări la foruri înalte. Un ins trecut de virstă, ce-și făcuse din parazitism și nădăială în erori morale un univers de existență, pe care reportajul nostru l-a numit „Gîndacul de noapte", amenință nu numai cu tribunal, dar și cu intervențiile sale contondente în ceea ce-l privea pe autor. Se vede treaba că, între timp, s-a liniștit, din moment ce toți autorii suitei de reportaje amintite sînt în viață, în condiții normale de funcționare.

Tot cu acea ocazie, o directoare de școală, aflînd din ziar că una din elevele sale (e drept, propusă atenției cititorului doar cu inițiale) ajunsese atît de devreme la superficialitate îngrijorătoare față de sine, ne-a

Din noua geografie a căilor de comunicație

In acest deceniu transporturile au continuat să genereze mutații în peisajul geografic, unele dintre acestea constituind premiere sau remarcîndu-se prin spectaculozitate. Iată cîteva:

● **Transamazonianul.** La 30 ianuarie 1974, în orașul Manaus (capitala statului Amazonas din Brazilia) a fost inaugurată oficial una dintre cele mai spectaculoase construcții rutiere din lume — magistrala care străbate ținutul Amazoniei pe o distanță de 5 400 km între țărmul Oceanului Atlantic (orașul Joao Pessoa din Brazilia) și rețeaua rutieră din Peru, traversînd de patru ori cursuri de apă mai late decît Mississippi. Șoseaua are o lărgime de 74 m, dintre care numai șapte reprezintă partea carosabilă, urmînd a fi asfaltată după ce va atinge un trafic de 600 autovehicule pe zi. Ea are și menirea să favorizeze valorificarea cît mai deplină a resurselor naturale atît de bogate ale Braziliei și să aducă în circuitul economic vaste zone încă puțin explorate.

● **Podul peste Bosfor.** Inaugurat la 29 octombrie 1973, podul este suspendat la 64 m deasupra apei, se sprijină pe două piloane duble cu o înălțime de 165 m, este susținut de cabluri de oțel cu o grosime de 60 cm, iar șoseaua de pe pod are cîte 3 culoare de circulație în fiecare sens, putînd asigura trecerea a 20 000 automobile pe zi. Din punct de vedere al deschiderii centrale de deasupra apei (1074 m), este al patrulea din lume după cele din New York (podul Verazzano cu 1 298 m), San Francisco (Golden-Gate cu 1 280 m) și Michigan (Mackinac cu 1 158 m)

● **Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I.** Lucrare grandioasă cu folosință complexă, realizată în colaborare de România și Iugoslavia, cele 6 agregate ale părții românești, cu o putere totală de 1 025 MW, intrînd în funcțiune în octombrie 1971. Un uriaș baraj deversor de 441 m lungime, ridicat în albia Dunării între cele două maluri dunărene, a stăvilit apele altădată repezi ale fluviului, dînd naștere, în amonte, unui lac de acumulare cu o suprafață de 170 kmp., exact în sectorul Dunării care era cel mai dificil pentru navigație. Digul este prevăzut cu un dublu sistem de ecluze, care permite o circulație continuă, în ambele sensuri, a navelor. Inainte de construcția sistemului circulația se făcea într-un singur sens, o dată și numai ziua. Rezolvarea dificultăților navigației în acest sec-

---

reclamat „sus" cum că totul este o invenție. Noroc că de la un ceai nocturn se păstraseră imprimate pe bandă confesiunile pline de haz, nonșalante, dar adînc amare, ale unor tineri în cercul cărora gravita și eleva. Audiția benzii de magnetofon ne-a scutit de alte explicații, iar pe respectiva directoare a îndemnat-o să privească mai atent dincolo de aparențe. Situația avusese tot hazul. Unul din tineri, pe care peste ani aveam să-l întîlnesc într-o ipostază ce-l onora, dar care, scăpat de sub controlul familiei vedea viața în roz, într-un roz cam murdar, ne spusese, în legătură cu voluntara elevă a acelui liceu:

— Domnule, se omoară după fiii cu bani. Dacă vreți s-o cunoașteți, poftim telefonul ei. Spuneți-i că veniți din partea mea. Și nu uitați că sînteți fiul unui om cu bani, că aveți mașină; v-a luat-o „babacul", și dacă se poate, student la medicină. Se omoară după mediciniști.

— Bine, dar nu ne cunoaște.

— V-am spus, se omoară după mediciniști!

Zis și făcut. După ce am anunțat conducerea ziarului de intenția noastră, am telefonat. Mi s-a răspuns. Eram un oarecare, Vasilescu, student la medicină, și auzisem de ea din relatarea lui Puiu. Aș fi vrut s-o văd.

— Drasă, mi-a zis, dar Puiu ăsta e un neobrăzat, m-a neglijat în ultima vreme.

— A avut ceva încurcături în familie, l-am scuzat eu.

In fine, nu putea veni la întîlnire, era răcită și convorbirile noastre s-au prelungit preț de cîteva zile. Intotdeauna sunam eu, avînd program la facultate foarte încărcat. A venit și clipa întîlnirii. Neputînd să mă deplasez, i-am zis, o s-o aducă la întîlnire șoferul lui „babacu", cu care mă aflam în foarte bune relații. Și a adus-o. La redacție. Nu ne-a venit să credem. Era o fetiță de 16—17 ani, cu o înfățișare delicată, dar cu un limbaj și o îndrăzneală a gesturilor dincolo de imaginație. Ne-a reproșat, îmi amintesc (cu spiritul de observație al mediului pe care-l frecventa), că i se pare că ziariștii își fac singuri manechiura. Voia să dea la teatru, și își amintea o scenă din copilărie: Cînd lua salariul, tatăl său, venind acasă, îi arunca în pătuc sute de bancnote, o acoperea în bani. După aceea lucrurile se mai schimbaseră, dar ei îi rămăsese obsesia de a mai avea odată bani atît de mulți cîți avea tatăl în copilăria ei. Și am învățat astfel că în fiecare destin, fie el și aflat la o vîrstă fragedă, se cuvine a căuta nu numai sugestiile imediate, ci și cauzele din adînc.

„Scînteia tineretului" a fost, și sînt încredințat că este pentru tinerii ziariști nu doar o școală de gazetari. E și o veritabilă

tor a dus la reducerea prețului de cost al mărfurilor transportate, la creșterea substanțială a volumului traficului, precum și la scurtarea duratei de trecere în aval și în amonte. Totodată, digul constituie o nouă șosea de legătură între România și Iugoslavia.

● **Aeroportul parizian „Charles de Gaulle".** Intrat parțial în exploatare în martie 1974, noul aeroport al Parisului reprezintă una dintre cele mai importante realizări de acest gen din lume. Lucrările de construcție au durat 4 ani, capacitatea urmînd să crească de așa manieră, încît spre sfîrșitul deceniului următor, în faza finală, să permită primirea a 1 000 de avioane pe zi. Construit la 29 km nord de Paris, acest port aerian va cuprinde 3 aerogări, prima dată în funcțiune (a doua se prevede a fi construită pînă în anul 1985), avînd formă circulară (200 m în diametru) și cuprinzînd 11 nivele, dintre care 3 subterane.

Pămîntul sub microscop

Astăzi în întreaga lume există un ritm tot mai ridicat al dezvoltării industriale care necesită cantități tot mai mari de purtători de energie primară și de resurse naturale. Realitatea arată că această cerință se pune pentru toate țările, și în mod deosebit, pentru țările în curs de dezvoltare, care urmează să recupereze și decalajul ce le desparte, în ce privește nivelul dezvoltării economice, de țările industriale.

Caracterul epuizabil al unor resurse naturale clasice necesită eforturi deosebite pentru găsirea de noi resurse și gospodărirea lor rațională. Pe de altă parte, repartizarea inegală geografică a resurselor subterane necesită lărgirea relațiilor de cooperare economică și științifică internațională, pe baza avantajului reciproc între țările producătoare și cele consumatoare de resurse naturale. De exemplu, rezervele mondiale totale de minereu de fier sînt deținute în principal de U.R.S.S. 38,7 la sută, Canada — 15,9 la sută, S.U.A. — 13,8 la sută, țările Americii Latine — 11,8 la sută, pe cînd țările Europei de Vest au numai 4,3 la sută, iar țările din Africa doar 3,9 la sută.

Este adevărat că țările industrializate consumă astăzi cantități imense de metale și energie (între anii 1940—1970 numai S.U.A. au consumat mai multe metale decît întreaga omenire înainte de 1940), încît mulți specialiști consideră că rezervele de materii prime sînt calculate pentru a fi exploatate în mai mulți sau mai puțini ani (fierul pentru 93 ani, nichelul — 53 ani, aluminiul 31 ani, plumbul și cuprul — 21 ani, etc).

Această raportare a rezervelor la consum a fost

școală a vieții. Prin această dublă școală au trecut în acel deceniu, cu vizibile rezultate pozitive, atîția ziariști, avînd fiecare dreptul la amintiri, dar cărora, iată, le scriu doar numele: Alexandru Pintea, Ilie Purcaru, Vasile Barac, A. I. Zăinescu, Neagu Udroiu, Vartan Arachelian, Lucreția Lustig, Dumitru Matală, Mihai Ungheanu, Victor Constantinescu, Petru Ispas, Nicolae Arsenie, Nicolae Simionescu, Ion Chiriac...

Dar îmi dau seama că m-am antrenat într-o enumerare care nu se poate încheia aici și, spre bucuria mea, ca fost coleg de redacție, constat că cei mai mulți dintre tinerii care au avut șansa să-și înceapă ucenicia la Scînteia tineretului, au devenit ziariști adevărați.

E mult, e puțin? Sigur că e mult.

Și ca să închei altfel, aș evoca în cîteva rînduri o întîmplare, cu tîlcul ei, din aceeași perioadă. Am inițiat atunci Serile „Scînteii tineretului". În Capitală și în orașe, în comune ale țării, „Scînteia tineretului" aducea la întîlnirea cu mii de tineri, oameni de știință (între aceștia, academicianul Grigore Moisil se bucura de o prețuire deosebită), scriitori, tineri și vîrstnici, artiști, interpreți de muzică cultă, ușoară și populară, sportivi, în intenția de a realiza un fel de ziar vorbit. La Tr. Severin, după o reușită întîlnire, a urmat masa la restaurantul din parc. O masă tinerească, la care erau prezente personalități ale vieții noastre teatrale și muzicale (între alții Geo Saizescu, Ștefan Radof, Benone Sinulescu). La un moment dat, m-am scuzat la comeseni și am plecat. Am privit cu subînțeles la șoferul ce ne însoțea, un șofer tînăr, cu studiile elementare neterminate, pe care îmi pusesem în gînd să-l determin să și le completeze. A înțeles sensul privirilor, dar cu politețe a întrebat: „Șefule, aș mai putea să mai rămîn puțin? Mă simt bine aici, se spun atîtea lucruri interesante. N-am avut prilejul să fiu atît de aproape de artiști, de regizori". „Mă rog, numai mare grijă la consumație, că mîine plecăm. Ați oberva, șoferul de pe autobuz s-a retras". „Nici o grijă!" Am plecat. Aveam să aflu că după plecarea mea, dintr-o dată, șoferul, care pînă atunci fusese liniștit și la locul lui, a început să comande, în numele meu, noi baterii de băutură, iar cînd vreun actor sau alt invitat voia să plece, el îl interzicea cu comenzi categorice: „Stai, domnule aici, a plecat șeful, acum eu sînt șef". Și oamenii, mai din haz, mai de necaz, l-au ascultat. Cine știe pe ce situații trăite de el pînă atunci se răzbuna. A doua zi părea același om modest, ascultător. Uitase cu totul de ceasul lui de măreție. Nu uitaseră însă și invitații. Aveau și ei rigorile lor.

Fapte de viață...

de natură să atragă atenția asupra problemelor care stau în fața științei, tehnicii și tehnologiei. Studiile de specialitate arată că Pămîntul conține suficiente resurse pentru progresul continuu al societății. Se apreciază, de exemplu, că scoarța terestră conține, pînă la o adîncime de 1 000 m, resurse suficiente pentru o perioadă de timp între 1 milion și cîteva zeci de milioane de ani. Rezervele Terrei care pot fi exploatate în prezent nu sînt cunoscute suficient. La începutul acestui deceniu suprafețele explorate reprezentau numai 1 la sută din scoarța terestră. De aceea, s-a trecut la metodele cele mai moderne, rapide și ieftine de detectare a noi rezerve de substanțe minerale utile, la teledetecție.

Expresie de vîrf a revoluției tehnico-științifice contemporane, teledetecția se afirmă ca un instrument deosebit de puternic pentru explorarea și supravegherea resurselor terestre. Datele de teledetecție de pe sateliți au demonstrat că prin această tehnică întregul Pămînt este pus sub „microscop". În ultimii ani, aplicarea acestei metode a înregistrat rezultate deosebite, constituind o mare speranță pentru omenire.

În condițiile fizico-geologice favorabile, prezența zăcămintelor este legată de anumite accidente tectonice, care, prin manifestările lor la suprafață, se reflectă în imaginile de detecție. Această metodă modernă — teledetecția — se bazează tocmai pe faptul că fiecare corp emite, reflectă sau difuzează radiații electromagnetice pe o lungime de undă caracteristică, proprie, încît se poate spune că orice corp posedă o semnătură spectrală, individuală. În afară de aparatele foto, teledetecția mai folosește și dispozitive de baleiere multispectrală, care iau imagini linie cu linie, precum și dispozitive radar, care pot lua „imagini" pe orice timp și chiar noaptea.

Unul dintre cele mai utilizate elemente în interpretarea geologică a imaginilor de teledetecție îl constituie relieful topografic, rezultat al acțiunii agenților interni și externi asupra formațiunilor geologice purtătoare de materii prime. Aspectul topografic al unei zone depinde de alcătuirea petrografică și structurală a acesteia, de climă, precum și de modificările la care a fost supusă ulterior.

Acțiunea agenților interni și externi ai Terrei asupra variatelor tipuri de roci este diferită, în funcție de natura petrografică, structura, textura și relațiile lor spațiale, modificările produse reflectîndu-se în imaginile de teledetecție simple sau stereoscopice prin anumite trăsături specifice.

Primul satelit tehnologic pentru resursele Pămîntului — ERTS-1 (Landsat 1) a fost lansat în 1972, el explorînd mai mulți ani su-

Ofensiva deșertului

Aproape 15 la sută din suprafața terestră a Pămîntului, adică aproximativ 20 milioane km², alcătuiește domeniul deșerturilor propriu-zise, mai reprezentative fiind acelea din Africa, Asia și Australia. Numai că suprafața acoperită de nisipurile arzătoare ale pustiurilor nu sînt stabilite, în multe locuri ele lărgindu-și arealele. Așa de exemplu, în decursul ultimelor 5—6 decenii, zona deșertică a Sudanului a avansat către sud cu aproximativ 120 km, situație agravată de seceta îndelungată care a bîntuit în Sahel, a cărui tragedie este prea cunoscută pentru a mai fi nevoie de reluarea temei.

Dar nu cauzele naturale au fost singurele vinovate de extinderea geografică a deșerturilor. Cele antropice își au și ele partea lor substanțială de contribuție, traduse prin defrișarea arborilor și arbuștilor pentru foc sau pentru a face loc fie culturilor agricole, fie locurilor de pășunat, pășunatul excesiv chiar ș.a.m.d. Aceste cauze sugerează, în mare măsură, mijloacele contraofensivei umane împotriva extinderii și pentru „fertilizarea" deșertului.

Iată, prezentate telegrafic, cîteva dintre cele mai recente măsuri de acest fel, localizate în spațiul Saharei, „deșertul deșerturilor" (7,77 milioane km²) : — șase țări din Sahel („Sahel" înseamnă „litoral", sugerînd marginea deșertului), adică Niger, Senegal, Mauritania, Mali, Volta Superioară și Ciad, intenționează să creeze un „baraj verde" în calea deșertului, constînd într-o panglică forestieră de 6 500 km lungime ; sînt necesare însă fonduri care depășesc deocamdată posibilitățile fostelor colonii...

— măsuri similare și-au propus Egiptul și Algeria ;

— în Mauritania s-au ridicat de cîțiva ani garduri pentru împiedicarea pășunatului excesiv și raționalizarea lui permite extinderea covorului verde de la marginea pustiului ;

— pe lîngă dezvoltarea exploatării resurselor de subsol ale regiunilor sahariene, statul algerian acordă o atenție deosebită dezvoltării agriculturii. În această zonă care cuprinde 1,3 milioane de km², adică mai mult de jumătate din suprafața țării, în care trăiesc 600 000 de oameni ; s-au luat astfel măsuri pentru extinderea irigațiilor, la porțile Saharei, a lacurilor de acumulare (cel de pe rîul K'Sob se datorește barajului înălțat de specialiștii români, care participă la elaborarea

prafața Pămîntului de la 914 km altitudine. În ianuarie 1975, a fost lansat cel de-al doilea satelit de teledetecție — Landsat-2, care, plasat tot pe o orbită polară și la aceeași altitudine cu Landsat-1, a dat rezultate remarcabile. Acest lucru a făcut ca în martie 1978 să fie lansat cel de-al treilea satelit — Landsat-3, dotat cu aparatură de înregistrare mai sofisticată, executînd înregistrări și în zona termică a radiațiilor infraroșii, permițînd obținerea de informații și despre harta termică a Pămîntului.

A urmat apoi lansarea sateliților cu spațiu locuibil („Skylab" și „Soiuz"), care au contribuit la descoperiri deosebite. Astfel, prin programul de teledetecție Skylab-3 s-au identificat zone cu ape termale și petrolifere în Florida, cît și noi perimetre cu zăcăminte de minereuri în Colorado (Munții Stîncoși). De asemenea, de la bordul lui „Soiuz-12" s-a descoperit pe teritoriul Uniunii Sovietice multe noi resurse naturale, ca de exemplu rezervele de petrol din peninsula Mangîșlak (Marea Caspică), iar ceva mai la est, sub nisipurile arzătoare ale Karakolpakiei, tot prin teledetecție, s-a descoperit un imens izvor de apă dulce, lucru incredibil pentru această zonă.

Cercetări prin teledetecție se fac și în țara noastră pentru identificarea de noi resurse sau pentru probleme legate de agricultură, hidrologie, poluare etc.

În domeniul geologiei, de exemplu, datele obținute prin satelit, pentru zona sudică a Banatului, au scos la iveală informații utile privind extinderea anumitor fracturi și liniile de formațiuni geologice cu detalii noi, care vor conduce la alte conturări de zăcăminte.

Astăzi există deja convenții încheiate între nenumărate state în curs de dezvoltare din Africa, Asia, etc și statele industriale care dispun de sateliți pentru teledetecție (S.U.A., U.R.S.S., Japonia etc) pentru a se pune la dispoziție imagini și informații cu privire la zonele geografice purtătoare de resurse naturale.

și realizarea practică a unor proiecte vaste de valorificare a terenurilor din zonele aride ale Africii și Asiei Mici) ;

— un proiect întocmit de specialiștii algerieni preconizează construirea unui canal lung de 300 km și cu folosințe complexe care să poarte apele Mediteranei din Golful Gabes pînă în pustiu ;

— Centrul economic Italia—Africa a studiat, la cererea Libiei, posibilitățile organizării irigațiilor în Sahara, elaborînd proiectul construirii unui apeduct de 9 150 km care să aducă apă din Nil în lacul Ciad și să permită astfel irigarea unei imense suprafețe ;

— din 1976, a început realizarea unui nou proiect egiptean pentru „fertilizarea" unor spații sahariene, de data aceasta cuprinzînd întreaga coastă de nord-vest a țării, pînă la granița cu Libia...

Realitatea lumii impune acțiuni ferme pentru înlăturarea înapoierii economico-sociale

Pentru înfăptuirea unei lumi mai bune și mai drepte și instaurarea unei ordini economice internaționale, Partidul Comunist Român, România socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu au acționat cu clarviziune și principialitate avansînd un larg evantai de propuneri și acțiuni concrete care printre altele, preconizează : ● elaborarea unui program de largă durată, pînă în anul 2 000, care să includă măsuri de dezvoltare mai intensă a economiei statelor în curs de dezvoltare ; ● prioritatea eforturilor proprii potențată de o intensă colaborare internațională întemeiată pe egalitatea partenerilor ; ● dezvoltarea învățămîntului, a pregătirii cadrelor naționale pentru toate domeniile de activitate ; ● crearea unor organisme de studii pe zone geografice pentru a analiza obiectivele economice și sociale specifice ; ● constituirea unui Fond comun de dezvoltare alcătuit prin participarea țărilor industrializate și prin economiile realizate pe baza reducerii cheltuielilor militare ; ● trecerea fermă la stabilirea unor raporturi juste între prețurile tuturor categoriilor de produse ; ● desfășurarea vertiginoasă a revoluției tehnico-științifice ; ● reglementarea condițiilor în care își desfășoară activitatea companiile străine ; ● întărirea unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare ; ● sporirea rolului O.N.U. în edificarea noii ordini economice internaționale.

Rubrică realizată de :
I. TIMOFTE, I. POPOVICI, ȘT. NICOLAE, C. NEDELCU

DACIADĂ o olimpiadă a sportului românesc

Nu mai trebuie demonstrat, credem, că sportul ocupă, în lumea modernă, în viața societății noastre un loc tot mai important, confirmat cu putere în înseși documentele partidului și statului nostru. Fenomen social de largă rezonanță, care își înfige rădăcinile, cu ramificații multiple, în viața tinerilor și adulților, bărbați și femei, sportul este, cum spunea cineva, practică și spectacol, profesie și educație, igienă și cultură. Într-adevăr, societatea noastră are nevoie nu numai de specialiști, constructori de toate profesiile, ci și de oameni cu o înaltă ținută civică și morală, angajați prin convingeri ferme pe drumul marilor realizări, oameni sănătoși, cu mintea ageră și mușchi oțeliți, care să înfrunte greul cu cutezanță și bărbăție.

Sintetic vorbind, sportul este în lumea contemporană — potrivit afirmațiilor unui om de cultură român — intiiul regenerator al mijloacelor de producție, auxiliar al progresului și performanțelor umane, este — o știe oricine — un izvor de sănătate, vigoare și vitalitate.

În țara noastră există o politică a sportului, există o lege a sportului, există, în consecință, o viață sportivă intensă.

Știm cu toții, din practica vieții proprii, că sportul se bucură de o mare adeziune, în rîndurile generațiilor tinere cărora le dă acea unică satisfacție pe care o poți asemui cu bucuria zborului, pentru că-i permite tînărului să se verifice pe el însuși, să se controleze în lupta sportivă, să-și arate sieși cît este de puternic și îndemînatec.

O întruchipare mai strălucită a acestor coordonate decît cea pe care o oferă „Daciada", marea competiție sportivă națională, nici nu poate exista. Născută din rațiunile subliniate mai sus, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această mare întrecere națională este menită să contribuie la îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea, de Programul partidului privind educarea tineretului, întărirea sănătății și ridicarea continuă a capacității de muncă și creație a întregului popor.

Ne aflăm, acum, în plină desfășurare a întrecerilor celei de a II-a ediții a „Daciadei". Bilanțul primei ediții este strălucit: la jocurile de vară, care cuprind 24 de discipline sportive, printre care: atletism, gimnastică, ciclism, trîntă, oină, volei, handbal, fotbal, baschet, tenis, popice, tir etc. — la etapa de masă, pe unitățile de bază, au participat 5 milioane de concurenți, de toate vîrstele, iar la întrecerile de iarnă, unde sînt incluse 14 discipline, printre care: schi, sanie, tenis de masă, lupte, hochei etc. — alte 3 milioane de sportivi amatori.

„Daciada" a stimulat inițiativa creatoare, făcînd să se declanșeze noi competiții, noi acțiuni pe plan local și republican sau să se amplifice cele de tradiție. E cazul să menționăm, în primul rînd, organizarea de către C.C. al U.T.C. a unor întreceri de masă, cu finale pe țară, dotate cu „Cupa U.T.C." la o serie de discipline precum: atletism, înot, gimnastică, baschet, handbal, fotbal, trîntă, oină, tenis de masă și de cîmp, schi, sanie, patinaj la care participă sute și sute de mii de tineri. Numai la „Crosul tineretului", de exemplu, iau startul, an de an, la etapa de masă, peste 3 milioane de concurenți. O mare amploare cunosc sporturile tehnico-aplicative la care, de asemenea, se organizează întreceri, ce se desfășoară pe etape, cuprinzînd largi mase de tineri, cum ar fi „Cupa U.T.C." la modelism, karting, judo, orientare turistică, deltaplanism, badminton și tir.

Sportul, educația fizică, activitatea tehnico-aplicativă — dimensiuni ale timpului liber al tinerilor în care ei își desăvîrșesc calitățile fizice, virtuțile morale — își lărgesc orizontul de cunoștințe teoretice și deprinderi practice.

Asigurind sportului românesc cea mai largă bază de masă „Daciada" constituie şi un mijloc important de depistare şi selecţionare a elementelor tinere, talentate, cu aptitudini în vederea pregătirii şi promovării lor în sportul de performanţă.

Este semnificativ şi interesant de arătat că întrecerile „Daciadei", competiţia tuturor virstelor, au loc în acelaşi timp în care se află în plină desfăşurare marea manifestare cultural-artistică şi educativă, Festivalul naţional „Cîntarea României". Este o fericită îmbinare a preocupărilor tineretului, a tuturor oamenilor muncii pentru cultivarea înaltelor calităţi morale şi de voinţă cu dorinţa de a cînta munca, de a îmbogăţi patrimoniul spiritual cu noi creaţii de mare valoare. Sînt laturi esenţiale, inseparabile ale aceluiaşi proces de formare şi educare a tinerei generaţii, de dezvoltare multilaterală a personalităţii umane.

„Daciada", o olimpiadă a tuturor virstelor, o olimpiadă românească cu nume românesc, este, indiscutabil, avînd toate acestea în vedere, o mare realizare, o năzuinţă împlinită.

EXAMENUL VOINŢEI

21 de zile care valorează cît o biografie sau... o istorie în care eroina este NADIA COMĂNECI

Sînt momente în viaţă cînd trebuie să-ţi asumi curajul răspunderii, cînd trebuie să-ţi învingi orgoliul pentru a transforma viitorul într-o rază de lumină şi de speranţă. Să te învingi pe tine însuţi. Nadia trăise asemenea momente nu o dată în marile întreceri sportive. Ceva nefiresc se petrecea în cariera ei sportivă şi asta o descumpănea, o întrista chiar. Trecuseră doi ani de la marele triumf al ei la Olimpiada de la Montreal, unde cucerise trei medalii de aur, fiind declarată vedeta numărul unu a Jocurilor Olimpice, şi numele ei flutura pe buzele mulţimii suporterilor însoţit de atîtea întrebări rămase fără răspuns. Se apropiau Campionatele Mondiale de la Strasbourg, prima competiţie, ca importanţă, după Olimpiadă, unde trebuia să apere un prestigiu, un titlu, o glorie sportivă. Ce face Nadia Comăneci ? se întrebau şi ziariştii străini. Rubricile de sport nu furnizau date concludente despre fetiţa care uimise lumea la 13 ani, cînd la Campionatele Europene de la Skien, în Norvegia, cucerise patru medalii de aur, iar la Montreal, în 1976, paralizase, pur şi simplu, asistenţa. Venise la Bucureşti, schimbase antrenorii ei, soţii Bela şi Maria Karoly, cu un colectiv de tehnicieni, însă, pasul făcut n-a fost îndreptăţit ulterior. Situaţia nou creată, generată mai mult de mici incidente şi ambiţii personale şi cola-

terale, nesemnificative în esența lor, nu se dovedise de bun augur. Drumul ei nu mergea drept înainte, meandre nebănuite făcuseră să dispară orizontul limpede. Răvășită de nostalgia orașului natal, de părăsirea antrenorilor care au dus-o pe culmile perfecțiunii și ale măiestriei sportive, nu mai acorda antrenamentelor atenția necesară și, de-aici, surprizele neplăcute nu întîrziau să se arate. Avea 17 ani, o vîrstă cînd alți sportivi pregătesc marile performanțe și succese sportive. „Drumul meu de glorie nu se sfîrșește aici" și-a zis într-o dimineață de septembrie '78, și luîndu-și inima în dinți, a urcat în tramvai oprindu-se la Centrul sportiv de la „23 August". Aici, la hotelul sportivilor, era găzduit lotul de gimnastică al junioarelor întors de la Campionatele Europene care avuseseră loc la Milano. Cu fetele era, desigur, și antrenorul lor Bela Karoly.

*

În tabăra micilor gimnaste mare sărbătoare: Emilia Eberle cucerise titlul de campioană absolută a Europei și încă o medalie de aur, la paralele, Vlădărău două medalii de argint, iar Gabi Gheorghiu — locul cinci la individual compus. Nadia a avut un moment de ezitare. Fetița cu nervi de oțel, indiferentă și rece, de un orgoliu auster, cum o caracterizaseră, în atîtea rînduri, ziariștii, avea emoții, devenise timidă. Dar și cînd te învingi pe tine însăți este o victorie, s-a gîndit ea. S-a prezentat în fața fostului ei antrenor:

— Nu mai pot, tovarășe profesor. M-am împotmolit. Ce să fac?

Antrenorul Bela Karoly n-a schițat un gest, s-a abținut să-și trădeze surprinderea, privind mai mult în pămînt.

Au urmat cîteva clipe grele, de tăcere apăsătoare și adîncă.

— Nu mă pot acomoda cu Bucureștiul, cu atmosfera de la club, cu viața!, adaugă Nadia parcă spre a-l convinge cît mai repede. Nu mă pot prezenta, așa cum sînt, la Campionatele Mondiale din Franța. Vă rog să mă ajutați!

Acestea au fost cuvintele Nadiei și după ce le-a spus a simțit că a scăpat de un mare chin. Într-un tîrziu, Bela Karoly a pus capăt nerăbdării Nadiei spunînd, cum îi este obiceiul, o frază care aducea mai mult a amenințare:

— Drumul pe care va trebui să-l parcurgi, cît timp a mai rămas pînă la „mondiale", patru săptămîni, extrem de scurt, va fi un infern. Asta trebuie s-o știi de la început.

Pe Nadia n-a speriat-o această amenințare, s-a bucurat că va lucra din nou cu cel care-i netezise drumul spre vîrful piramidei gimnasticii mondiale, ar fi vrut să se bucure, dar ceva — orgoliul, desigur — o împiedica s-o facă.

Timp nu era de pierdut... „Mondialele" băteau la ușă. Mai era exact o lună. Ne povestește Bela Karoly:

— Am revenit la Deva, a venit și Nadia, toată lumea a fost încîntată de inițiativa ei, s-a stabilit cu familia aici, speranțele renășteau. În noua noastră sală și în cele de specialitate, pe aparate, începem lucrul... Dar mai întîi niște teste. Nadia avea 63 kg !?! S-o readuci la o greutate normală și, într-un regim sever de slăbire, s-o antrenezi de așa manieră ca să se poată prezenta la C.M. părea o tentativă imposibil de realizat. Curată nebunie! Primisem sarcina să alcătuiesc și să pregătesc echipa pentru „mondiale". Dar nu numai Nadia avea carențe de pregătire, ci și Ungureanu, Neacșu s-au prezentat cu exerciții sub nivelul tehnic cerut și cu o pregătire fizică generală precară. Am stat în cumpănă; ce să fac? Mă bătea gîndul să renunț, să mă retrag. În condițiile acestui timp atît de scurt era o aventură să te angajezi să obții rezultate onorabile. Eu însumi, antrenorul, nu credeam c-o aduc pe Nadia într-o formă competitivă cu care, cît de cît, să nu ne facem de rîs. Îmi venea să-mi dau palme, nu alta! Dar omul e dator să încerce! „Viața pedepsește pe acela care nu încearcă!" — mi-am amintit eu un precept înțelept citit într-o carte. Într-o asemenea situație, aproape de disperare, am plecat din țară, într-un turneu de pregătire în R.F. Germania, exact cu trei săptămîni înainte de startul C.M. de la Strasbourg.

— Aici s-a produs marea cotitură — spune Bela — aici s-a încercat imposibilul! Era ultima bătălie, pe ultimele sute de metri. Trebuia refăcut tot programul de exerciții, la toate aparatele. Treaba n-a mers ușor. Aveam de luptat împotriva balastului greutății, împotriva lipsei capacității de efort, a rezistenței fizice generale și specifice. Slăbirea trebuia să se facă pe

Lotul de gimnastică, împreună cu antrenorii — Bela și Martha Karoly — la întoarcerea de la Montreal

fondul unui lucru foarte intens, în condițiile unei densități optime a antrenamentului, cînd se cereau acumulări fizice și tehnice maxime. Am redus substanțial hrana, menținind doar factorii alimentari strict necesari, care susțineau organismul cu proteine : iaurt, pînă la 200 gr., carne albă, pește sau vită, și fructe, în special lămîi, portocale și mere, ca să-i asigurăm doze concentrate de vitamine. Aceasta pentru menținerea potențialului energetic al organismului. Lucram de două ori pe zi într-un ritm și o durată în care împingeam intensitatea efortului pînă la limită. Deci, două antrenamente, în care toți lucram cîinește, și două saune pentru Nadia. Alt necaz : sauna slăbea, diminua greutatea, dar elimina și sărurile din mușchi și mușchii fără săruri tremură... Dificultatea era, însă, alta : trebuia să pregătesc lotul în reprize succesive, cu programe speciale pe trei grupe. Eberle, Vlădărău și Gheorghiu aveau o capacitate foarte ridicată de efort și cărora a trebuit să le imprim un anumit volum de muncă, care să concorde cu stadiul lor de pregătire. A doua categorie — Ungureanu, Neacșu, Anca Grigoraș — aveau un potențial fizic mediocru, care cerea un alt program, un alt regim de efort. În sfîrșit, a treia categorie, cea mai dificilă, constituită de fapt dintr-o singură sportivă — Nadia Comăneci care, în situația ei, de care ați luat cunoștință, nu putea executa decît exerciții care solicitau un volum foarte redus de mișcări. Așa că, pentru ea, împreună cu Marta și coregraful nostru, Geza, am speculat și selectat cele mai importante și eficiente exerciții, pentru producerea acumulărilor cantitative, și, desigur, calitative atît de necesare în starea ei tehnică și fizică. Mi-amintesc cu strîngere de inimă cum fotoreporterii străini speculau la Nadia tocmai dimensiunile ei corporale neobișnuite pentru o gimnastă.

După primele patru zile, cum era firesc, cu toată participarea pozitivă, conștientă, și ambițioasă a Nadiei, s-a produs o scădere bruscă a potențialului fizic, manifestată în incapacitatea de a depăși efortul și, în același timp, prin scăderea interesului sportivei pentru a îndeplini obiectivul la care s-a angajat și pe care, dealtfel, îl dorea foarte mult. S-a produs acest lucru datorită faptului că alimentația ponderată și efortul mare au creat acea stare de supraantrenare cu toate senzațiile și consecințele cunoscute, pe care nu le puteam trata și învinge, nu le puteam îndepărta, ca de obicei, prin scăderea efortului și îmbunătățirea condițiilor de refacere. Trebuia mers înainte, mai departe, cu disperare. Era un război al răbdării și nervilor. N-aveam timp, „mondialele" se apropiau vertiginos și amenințător ! Deci, în continuare, cu cruzime, efort și regim alimentar sever. Nadia ajunsese la 58,600 kg, dar pînă la 48 mai era cale lungă ! Au fost momente grele, cruciale aș putea spune. Vedeam cum în Nadia, fetița aceasta tare ca stînca în îndărătnicia ei, se dă o luptă titanică, stimulată de dorința de a reveni, de a confirma valoarea ei de altă dată și, pe de altă parte, o altă dorință, la fel de omenească, aceea de a abandona încercarea prea grea, și a alege calea mai ușoară, a revenirii la o viață fără probleme cum avusese în ultima vreme. Stătea în cameră cu colegele ei Vlădărău și Gheorghiu, care, cu mintea lor de copii nu erau atît de convinse și pătrunse de importanța acțiunii și fără știrea noastră încercau să-i împlinească dorințele Nadiei, devenind, fără să-și dea seama, dușmancele ei. Nadia li se plîngea de foame și fetele, inimoase, întreprindeau orice, pe ascuns, ca să n-o lase pe surata lor înfometată. Îi aduceau alimente, dulciuri cu care dădeau tot programul nostru peste cap. Așa am ajuns în situația de a crea o pază strașnică. Făceam cu schimbul de

pază, cu maestrul coregraf Geza. Stăteam, cu orele de planton, în regulă, ca la cătănie, pe coridor, pentru a curma orice deplasări, dintr-o cameră în alta sau spre minirestaurantul hotelului, ori spre cantină. Păzeam cu cerbicie toate căile de acces spre pierzanie. Nu dormeam, vegheam zi și noapte. Mi-amintesc că într-o noapte — acum îmi vine să rîd — am făcut cu schimbul, cu Geza, din patru în patru ore, de pază. Cum eram preocupat, buimăcit de nesomn, mă trezesc, la un moment dat, era patru dimineața, auzind că undeva curge apa. Primul gînd, prima senzație, am crezut că eu am adormit și am visat. Săr din pat drept în picioare și ciulesc urechile. Undeva umblă, totuși, cineva — mi-am zis. Parcă aud și un scîrțîit de ușă. Deschid ușa camerei: Geza, el era de serviciu, cu picioarele întinse de pe un coș pe un scaun bara coridorul, stînd cufundat într-un somn adînc. „Dormi ?" strig la el. Geza sare buimac. „Unde-i puiul ?" îl întreb răstit. Alergăm amîndoi spre camera Nadiei. Ușa era deschisă ! Patul gol ! Unde-i Nadia ? Am luat-o la goană fulgerător în două direcții. Răscolim tot hotelul. Pînă la urmă o găsim la... toaletă unde-și spăla niște lucrușoare... Spaima pe care-am trăit-o ne-a făcut să nu mai putem adormi în noaptea aceea...

...Încetul cu încetul aventura sau, mai bine zis, calvarul a luat sfîrșit. După 15 zile de pregătire intensă, la Frankfurt, cu un program infernal, au urmat două concursuri cu spectatori, dar fără adversari. Într-unul, cel de la Lohr, Eberle a fost punctată cu nota maximă, la bîrnă. Fotoreporterii au invitat-o la tabelă slobozind fulgerele aparatelor pentru a imortaliza evenimentul. Nadia a avut o tresărire. Atît de repede se poate spulbera gloria ? S-a dus, apoi, la bîrnă, cu o siguranță fără egal, a executat un program complicat, cu elemente de mare dificultate și spectaculozitate, lăsînd asistența cu gura căscată. După un moment de tăcere, sala a izbucnit în aplauze și urale. Nadia renăscuse...

— Au fost zile, au fost momente — își amintește Bela Karoly — pe care n-aș dori să le mai trăiesc în viață ! Am trăit momente penibile în care eram nevoit s-o văd pe Nadia evoluînd greoi, nesigur, căzînd de pe aparate, momente care au făcut și subiectul unor articole compromițătoare, cu teme și texte exagerate, departe de realitate, dar care subliniau, ca un leit-motiv, că Nadia nu mai este cea care a fost, evoluțiile ei modeste, în ciuda aparențelor, venind să justifice, în ochii răuvoitorilor sau ai neinițiaților, ceea ce spuneau textele și fotografiile. Drumul cel mai ușor de făcut e de la înălțare la cădere...

Treptat, treptat, lucru important, potențialul fizic al Nadiei s-a ameliorat, încet, încet și-a recăpătat rezistența necesară, cu răbdarea și ambiția de care o știm capabilă și-a îmbunătățit și compoziția exercițiilor, iar în pragul C.M., cu cîteva ore înainte deci, în penultima zi, a reușit să lege bine și exercițiile liber alese, la toate cele patru aparate. Așa că, pe 12 august cînd am ajuns la Colmar, în Franța, Nadia și-a dat seama că nu mai are nici o scăpare, trebuie să concureze, mai mult, trebuie să cucerească medalii.

— Pentru marea majoritate a iubitorilor gimnasticii, pentru specialiști și marele public, la Strasbourg, în Franța, evoluția Nadiei a rămas ca o surpriză, iar transformarea radicală, de ultimă oră, ca o mare enigmă. Au fost cele 21 de zile care au schimbat totul, 21 de zile care valorează cît o biografie. A fost un teribil examen de voință, pentru toți. Iar acea medalie de aur — singura, de fapt, pentru țara noastră — a strălucit la fel de puternic, și a avut un ecou la fel de profund în inimile noastre, ca cele trei medalii de aur de la Montreal !".

O imagine de familie: Nadia, fratele și părinții, urmăresc din tribună un meci palpitant

*

Nu putem să încheiem acest capitol din biografia Nadiei Comăneci fără să arătăm că el a avut o înrîurire decisivă și asupra evoluției ulterioare a marii noastre gimnaste. Sărim peste timp, de la C.M. de la Strasbourg la C.E. de la Copenhaga, o altă mare confruntare a valorilor — avînd în vedere că în Europa se află cele mai redutabile gimnaste — sărim deci peste șapte luni de zile. Iată-ne, așadar, în țara lui Andersen și Hamlet, prințul nefericit al Danemarcei. Scandinavia îi priește Nadiei Comăneci, observă comentatorii străini. În 1975, la Skien (Norvegia), mica școlăriță necunoscută, de 13 ani și jumătate, se arăta lumii eclipsîndu-le pe marile vedete de-atunci și adjudecîndu-și patru titluri europene din cinci. Un an mai tîrziu, la J.O. de la Montreal, cucerește

trei medalii de aur, devenind „regina Olimpiadei", una din cele mai strălucitoare stele pe care lumea sportului mondial a cunoscut-o vreodată. În 1977, la „europenele" de la Praga, cucerise trei medalii de aur și titlul absolut cînd s-a retras din concurs — cunoșteam motivele — înaintea ultimelor două probe unde avea, de asemenea, prima șansă! Urmează Strasbourgul cu o singură medalie de aur... Dar în mai, anul acesta, la Copenhaga, la circa 400 de km, sud de locul primului său triumf, ea și-a restabilit o glorie care, după unii, se cam clătinase, cu șapte luni în urmă, la „mondialele" de la Strasbourg. În fața dificultăților pe care încearcă să le stăpînească — și ați văzut cum și cu ce preț — (o creștere normală pentru o fetiță, dar puțin cam accelerată și dramatică pentru o gimnastă de înaltă clasă) s-a vorbit curînd despre „cîntecul lebedei". Acolo, în Franța, a obținut un singur titlu mondial, la bîrnă, atît cît să-și salveze onoarea; s-a pus acut întrebarea dacă „era Comăneci" nu a trecut — cum scria un comentator cu malițíe. Dar, ca o adevărată campioană de dimensiuni neobișnuite, Nadia Comăneci a răspuns foarte repede, în felul ei, nu prin declarații, care dealtfel, nu-i plac — și cei care vorbesc mult în numele ei falsifică o realitate — ci acolo pe aparate. Bilanțul realizat la Sporthallen din Copenhaga este mai mult decît edificator: un al treilea titlu european, deci intrarea definitivă în posesia trofeului (fericită coincidență — cupa este realizată în țara noastră), patru medalii, din care trei de aur și una de bronz, realizare unică, neatinsă nici de vestitele Vera Ceaslavska și Larisa Latînina, care i-au făcut loc româncei Nadia Comăneci pe treapta cea mai înaltă a ierarhiei mondiale. Ea a redevenit în doar 48 de ore cea mai bună, chiar dacă a avut probleme la paralele inegale — o cădere — (ea declară că lumina unui blitz a fost cauza greșelii de la paralele) și la bîrnă (intervalul de timp dintre concurs este prea mic pentru a-și recăpăta stăpînirea de sine după șocul de la paralele) — două ezitări și revenire din cădere — două aparate la care, la Montreal, eliminase orice noțiune de incertitudine și de dificultate.

— Înainte de C.M., de anul trecut, o întrerupere destul de lungă a antrenamentului — ne spune însăși eroina însemnărilor noastre — m-a făcut să cresc în greutate. Înainte cu trei săptămîni de Strasbourg, dar mai ales după C.M. am trecut la un antrenament zilnic foarte dur, de trei ore și jumătate! Aceasta mi-a permis să-mi refac greutatea normală. De atunci, de cînd m-am reîntors la antrenorul meu și am început să mă pregătesc, ca și înainte, însă, în condițiile și mai bune de la Deva, am știut că mai devreme sau mai tîrziu, acest efort, munca mea și a antrenorului vor fi răsplătite.

Flori, multe flori, ca întotdeauna la întoarcerea Nadiei Comăneci

Dar Nadia nu se mulțumește numai să slăbească. Ea și-a modificat programul adaptîndu-l la noua sa morfologie. A introdus noutăți peste tot, la toate aparatele: la sărituri, la paralele inegale, la bîrnă și la sol, unde a suprimat „poznele", „jocurile copilărești", care îi stăteau bine fetiței de la Skien și Montreal, dar care nu se mai potrivesc cu adolescenta de acum. Și Nadia consideră că aceasta încă nu e totul:

— Nu sînt prea avansată în planul meu de lucru. Voi continua în acest sens și voi introduce noi exerciții, cu și mai mari dificultăți în programul meu, pentru a-mi menține poziția la J.O. de la Moscova.

Nadia Comăneci se află, încă de-acum, pe orbita olimpică. Sîntem siguri, steaua ei va continua să strălucească...

Aceasta este capitolul, sau mai bine zis, pagina care completează biografia Nadiei Comăneci și pe care, ca unul care am urmărit-o la fața locului, la antrenamente și în marile concursuri internaționale, am simțit nevoia s-o scriu. Cei care o iubesc și o stimează atît de mult au dreptul să știe totul despre ea.

VASILE CĂBULEA

Ce n-am scris în

CRONICILE DE FOTBAL

Mai întîi, o mărturisire: aceste însemnări, despre fața nevăzută a fotbalului, despre întîmplări și fapte petrecute în culisele lui, n-au nimic răutăcios, ipocrit, nu urmăresc să denigreze personajele, de altfel, ilustre din lumea balonului rotund. Autorul le-a trăit el însuși sau le-a ascultat, uneori chiar de la eroii înșiși, trăind cu mare bucurie fiecare din aceste povești reale. Ele, întîmplările, sau în unele cazuri, pățaniile, completează fericit biografia oamenilor care le-au săvîrșit, dau și mai mult farmec atîtor istorii care au un unic și implacabil erou — fotbalul. Autorul, oricum, își cere scuze anticipat pentru eventuale erori de date calendaristice sau dezvăluiri care ar putea să vexeze firi mai sensibile. Fără a ține o ordine cronologică, deci fără supărare, despre ceea ce n-am putut scrie în cronicile de fobal...

Moxul, erou de film

Înainte de plecarea faimoasei noastre echipe naționale în Mexic — echipa de aur pe care o visăm mereu — Dumitrache, alias Moxul, a fost solicitat să realizeze un film de scurt metraj, un obișnuit documentar, pentru televiziune, inclusiv să înregistreze o bandă cu folclor românesc pe care să-l interpreteze marele nostru centru atacant, bandă care a și fost difuzată la postul de radio din Guadalajara, în scopul cunoașterii echipelor participante, respectiv a României, la „El Mundialul" mexican, dar mai ales pentru a-l cunoaște spectatorii, în primul rînd, pe golgeterul campionatului nostru și al naționalei. Pentru cei care nu cunosc trebuie să vă spunem că Florea Dumitrache era un pasionat al cîntecului, un interpret, am putea spune, cu talent și vocație. În scurtul repertoriu — două piese muzicale: una din fondul de aur al cîntecului românesc, cunoscuta melodie „Piatră, piatră de ești piatră" și a doua — celebrul șlagăr, la modă în vremea aceea, „Quanto caliente el sol". Banda, cu asemenea înregistrări și cu un asemenea interpret, firește, a făcut vogă. Noi reținem, însă, un alt amănunt, și-anume, că la filmarea acestui mic show al TVR, Dumitrache, atunci cînd interpreta melodia mexicană, jucîndu-se cu mingea, trebuia să execute o lovitură de la 11 m, apărată, chipurile de... două portărițe foarte drăguțe și, sigur că da, să marcheze. Moxul a găsit soluția genială, mai bună ca a regizorului, de a trimite balonul... în bară!? La început regizorul a fost cam circumspect. Nu se aștepta la atîta precizie. Îi era teamă de prea multe repetări. Dar, Dumitrache, marele jucător Dumitrache, a șutat balonul, din prima execuție, direct în bară, fără să mai repete, lăsînd mută toată asistența!

Acum, după ce au trecut anii, rememorînd o întîmplare din finalul campionatului trecut, ne întrebam cum de a ratat penalty-ul în meciul cu F.C. Bihor, pe teren propriu, cînd avea în față un singur portar?

Pariul lui Dobrin și... drama nevestelor dinamoviștilor

Conducătorii clubului „Dinamo", ca să stimuleze și mai mult interesul echipei pentru cucerirea titlului, în ultimul campionat și ca să-și atragă sprijinul — în diferite chipuri, firește, al tuturor celor care ar fi putut contribui, într-un fel sau altul, la succes — au promis organi-

zarea, în vacanța de vară, a unui turneu în Spania, în care băieții își vor putea lua și nevestele. Ce planuri pe bietele femei! Cît de agitate erau culisele! Reprezentantele sexului frumos se vedeau deja cucerind insulele spaniole, străbătînd, cu curiozitate nestăpînită, străvechiul Toledo, admirînd marile bulevarde cu arteziene ale Madridului și, bineînțeles, poposind în marile magazine din Plaza del Sol. Au făcut și ele ce-au putut, deci, ca să-și vadă împlinit un vis atît de frumos. I-au ținut strîns, pe băieți, într-o austeră viață sportivă. Dar, pe teren, în ultimul meci, cel cu F.C. Argeș, lucrurile s-au desfășurat contrar așteptărilor. Cei care au învins au fost argeșenii. Și, culmea, clubul din Trivale nu promisese nimic jucătorilor săi. Considerase, probabil, că titlul de campioană este suficient. Ba, nu! Marele maestru al balonului, Nicolae Dobrin, făcuse un pariu, cu un prieten, pe o bere, că echipa lui va obține succesul și, deci, titlul și că el va marca ultimul gol! Și Gicu, cum se știe, s-a ținut de cuvînt. Desigur, spre marea dramă a nevestelor jucătorilor dinamoviști care nu mai aveau prilejul să vadă celebrele galerii ale muzeului Prado și să asculte cîntecele îndrăcite în ritm de flamenco. În schimb, Gicu a cîștigat pariul și a băut berea...

„Recital" Rică la Brazzaville

Toată lumea știe că Rică, pe numele său din buletin, Necula Răducanu, este eroul unor întîmplări năstrușnice, hazoase. În însemnările noastre vom relata cîteva. Doar cîteva.

Prima din ele se referă la turneul din 1968 cu echipa de tineret în Africa. Rică fusese luat în lotul de tineret și era foarte supărat, jignit chiar, în amorul propriu. Să vedeți, de ce! Profesorul Angelo Niculescu, antrenorul prezumtivei echipe naționale — care se forma atunci, — plecase cu „seniorii" și, deci, posibilii tricolori într-un turneu, în Maroc și, în continuare, America de sud. Ei, tocmai de asta era supărat, foc, Rică! Deși era portarul zilei, goal-keeperul la modă, profesorul nu-l selecționase! Rică nu regreta așa de mult că n-a prins acest turneu, cît că nu-l va putea întîlni — un vis mai vechi al său — pe Pele, cu care-i plăcea să se compare: „am mai fi schimbat și noi o vorbă despre fotbal", spunea portarul rapidist. Și ca un argument Rică adăuga: „Mi-a spus cineva că Pele vrea să mă cunoască, să se fotografieze cu mine!".

Marcat psihic, de acest eșec, Rică nu s-a putut stăpîni în unele partide din turneul african. Așa s-a întîmplat la Brazzaville, în meciul în care selecționata noastră de tineret a întîlnit într-un „amical" reprezentativa Congo-ului, supranumită „Leoparzii". În tribune — 60 000 spectatori care urmăreau un joc frumos, la lumina reflectoarelor, pe o căldură de 40 de grade! De-aici începe istoria. Aproape de minutul 60, arbitrul, probabil, nemulțumit că tabela de marcaj rămîne albă, a dictat un penalty. Se pare, într-o fază, care nu cerea o asemenea sancțiune drastică.

Rică, în postura de vehement apărător al adevărului, a fost primul care a protestat împotriva acestei decizii și încă într-o manieră foarte originală cum este, de fapt, obiceiul simpaticului nostru jucător. Supărat pe arbitru, nesocotind decizia, a luat mingea, a pus-o la punctul de la 6 m, s-a întors cu fața... la poartă, a șutat-o (!?) puternic în bara transversală — tribunele aplaudau și țipau în delir — de unde balonul a ricoșat în teren, la jucătorii noștri de cîmp, care, chipurile, crezînd că arbitrul renunță, au reluat jocul! Dar n-a fost chip. „Cavalerul în negru" a fluierat, a cerut balonul și l-a pus la punctul de la 11 m, pe pata albă de var, invitînd „leoparzii" să execute. Rică, și-a ieșit din pepeni și s-a repezit la arbitru să-l sugrume, nu alta: un gol primit, în turneu, îi strica tot „fasonul" și — gîndea el — profesorul va dormi liniștit, spunîndu-și că a procedat bine neluîndu-l în lotul mare pe Necula Răducanu

canu. Arbitrul cînd a văzut că nu-i de glumă a... rupt-o la fugă. Rică, fostă extremă, în anii lui tineri, deci, bun la alergare — după el ! Are loc o spectaculoasă cursă de urmărire la care asistența privea hilară ! Cînd arbitrul — după ce înconjurase o dată terenul — și-a dat seama că urmăritorul n-are de gînd să renunțe, și că singura lui scăpare sînt cabinele, a zbughit-o spre acest loc de salvare, păzit de polițiști. Zece minute a stat acolo refugiat și prizonier „omul în negru" pînă s-au potolit spiritele și Rică a fost convins de oficiali, antrenori, coechipieri că n-are dreptate și că nu-i fair-play să procedeze astfel. În sfîrșit, după 20 de minute, se reia jocul, gazdele execută penalty-ul și cîștigă meciul cu 1—0 !

După marșul triumfal, un record personal la... dans !

Poate că pe vajnicul și inimosul apărător al Rapidului, fiu dintre cei mai vestiți copii ai Grantului, vi-l amintiți, cu toții, de la celebrul marș triumfal pe care l-a promis și s-a ținut de cuvînt, făcîndu-l pe cușca de sîrmă a intrării în terenul de joc al stadionului „23 August" din Capitală, după meciul cu naționala Greciei încheiat cu un rezultat la egalitate, 1—1, dar care asigura calificarea echipei noastre, după 30 de ani, la un turneu final al Campionatului Mondial.

Deci, naționala României s-a calificat pentru „El Mundialul" Mexican, performanță care a produs, cum știm, o bucurie fără margini suporterilor fotbalului.

În turneul de pregătire pe care echipa lui Angelo Niculescu l-a efectuat după aceea, în perioada ianuarie—februarie '70, în Brazilia și Peru, și, din nou, în Brazilia, cam pe la mijlocul acestui turneu, sau și acestor jocuri de verificare, la întîlnirea naționalei noastre cu echipa similară a Perului, meci programat la Lima, Dan Coe a fost convins că va începe jocul ca titular. Era un meci extrem de important pentru verificarea și conturarea „unsprezecelui" de bază și de care, paradoxal, toți se fereau cunoscînd deosebitele calități, abilitatea celebrei perechi peruane Cubillas—Sotil, care într-o zi bună puteau anula clasa și încrederea oricărui jucător, chiar a unei echipe. La antrenamentul dinaintea jocului Dan Coe a reușit să facă un pro-

Ei au scris cronici în „Scînteia tineretului"

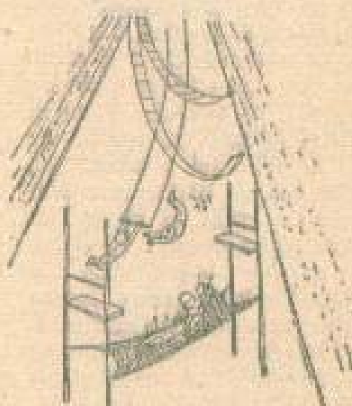
Mulți dintre cititorii pasionați ai cronicilor semnate de reputații scriitori Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, Teodor Mazilu, Ion Băieșu, Radu Cosașu se întreabă cînd, unde și cum au debutat în materie de cronică sportivă ? Cît îl privește pe celălalt mare corifeu al „balonului rotund", Eugen Barbu — pe care l-ați întîlnit și cu cronici sportive în coloanele ziarului nostru — lucrurile sînt mai limpezi, nea Jenică, cum îl dezmiardă, desigur nu fără respect, confrații de semnătură în rubricile sportive ale ziarelor și revistelor, făcîndu-și demult o a doua profesiune din stadion, chiar în calitate de jucător, înnobilînd tematica sportivă cu nimbul nemuririi în cîteva din creațiile sale literare. Apoi, au urmat cronicile de început din Contemporanul, scrise cu mare talent și, deopotrivă, cu competență în materie, etalînd acel stil viguros, cu verbul acid și metafora aspră. Ceilalți scriitori, Teodor Mazilu, Radu Cosașu și Ion Băieșu — fiind redactori ai „Scînteii tineretului" într-o anumită perioadă — primul chiar șeful secției sport a ziarului — iubitori și practicanți ai sportului în vremea tinereții, nu-i de mirare că s-au lăsat cu bună voie convertiți spre arena în care se așază cuvinte și fraze inspirate despre fotbal. Poetul Adrian Păunescu, student fiind, era și un fervent colaborator al ziarului nostru. Temperament vulcanic, ahtiat să alcătuiască echipe ad-hoc și să programeze meciuri cu ziariștii sau actorii, în care el să joace rolul lui Dobrin sau Dumitru, Păunescu a descoperit repede că are multe de spus în materie de fotbal, de sport, în general. Și chiar ne-a dovedit-o în cronicile sau articolele, în comentariile sale de largă respirație — publicate în ziarul nostru, ca și în alte rubrici de sport din presa noastră, demonstrîndu-se, adesea, cronicarul cel mai documentat, care desface

„Sportul rege... !"
M. PÎNZARU-PIM

„Meci restanță !"

DINU ȘERBĂNESCU

gram de pregătire particular, tocmai pentru a-și surprinde coechipierii cu jocul său bun ! După finalul acelei ore îndrăcite de efort fizic, cînd Dan Coe a dat jos șăleți de sudoare, ciudatul fundaș rapidist nu a permis nimănui să intre în bazinul cu apă caldă, pentru refacere ; mai mult chiar, a programat numai pentru el, pe nu mai puțin celebrul maseur Francois-Tudose ! A doua zi taciturnul antrenor Angelo Niculescu a hotărît ca echipa să joace fără Dan Coe și... evident fără explicații ! Ciudățenii de antrenor ! Dar, el e suveran. Hotărîrile lui nu se discută. Totul, însă, se termină, pînă la urmă, cu bine. Reprezentativa noastră a avut o prestație foarte bună, conducînd cu 1—0 și dovedindu-și o evidentă superioritate în joc, cea mai mare parte din timp, fiind egalată doar în final. Un egal cu Peru, pe terenul echipei gazdă, a fost apreciat un rezultat bun în tabăra noastră.

După meci Dan Coe nu a mai vorbit cu nimeni !

A doua zi, cînd echipa s-a reîntors la Rio de Janeiro, viguroșul fundaș central al Rapidului și al naționalei s-a închis singur în cameră, dar după ce-și comandase, în prealabil, de la recepția Hotelului Piazza, unde erau găzduiți tricolorii, un patefon și, bineînțeles, plăcile de rigoare. După care a dansat, continuu, fără repaus, 18 ore singur. Sau, poate, cel mult cu umbra sa ! ? Record absolut chiar aici în patria sambei și a fiestei...

Ceilalți jucători — Lupescu, Neagu, Lucescu, Dinu, Sătmăreanu, Dumitru... care au urmărit, pe rînd, celebrul recital au fost surprinși. La urmă, cînd Dan Coe, cu farmecul său recunoscut, le-a replicat că de fapt și-a verificat... rock-ul ! Avea probleme, pretindea eroul nostru, cu noul ritm introdus, de curînd, în saloanele de dans ale tineretului.

Acel magnific 1—1 de pe Wembley, cu campionii lumii...

După memorabilul meci, Anglia—România, de pe Wembley, 1—1, — 15 ianuarie 1969 — atît de comentat în lumea fotbalului și în rubricile de specialitate, au urmat, în mod firesc, mici petreceri, un fel de sărbătoriri ale... succesului chiar în colectivul jucătorilor. Egal, egal, dar în condițiile date era un veritabil succes ! O recepție

---

firul în patru, pătrunzînd la adevăr și răspunzînd la mulțimea întrebărilor pe care și le pune masa suporterilor mai bine ca oricare altul.

Cum a debutat, însă, în cronica sportivă, Fănuș Neagu, e o poveste nostimă. Primisem sarcina, de la redactorul șef al ziarului, „actualul președinte al „federației de fotbal, să scriu un comentariu la un meci internațional. În trecere pe la redacție — Fănuș Neagu, se despărțise de Scînteia tineretului cu vreo doi ani în urmă — m-a surprins chinuindu-mă să scriu prima cronică din viața mea.

— Hai s-o facem împreună — i-am propus. Am văzut amîndoi meciul ! Ce zici ?

Fostul meu coleg la Școala de literatură „M. Eminescu" și coechipier în formația de... volei a școlii, a fost gata să scriem și să semnăm împreună prima cronică de fotbal din viața noastră.

Iată, timpul a trecut, am făcut deplasări împreună, peste hotare, la mari competiții fotbalistice, de unde transmiteam telefonic corespondențe, și nimeni, atunci, n-ar fi bănuit că Fănuș Neagu va deveni cronicarul de fotbal cel mai gustat, care a ridicat cronica sportivă la nivelul înalt al creației literare. Cronicile sale, adevărate poeme în proză cu pretexte din lumea sportului, au alcătuit volume care n-au rezistat pe standurile de cărți decît cîteva ore de la apariție, adevărate opere de inimă și suflet pentru întreaga lume a cititorilor. Bogăția metaforei, a figurilor de stil și a elementelor lingvistice cu care Fănuș Neagu trece drept un creator de limbă, au avut drept teren de plămădire această lume mirifică a arenei sportive. Dar istoria literaturii române — și, la fel, cea a literaturii universale — cunoaște și înregistrează în breasla cronicarilor de sport nume ilustre : G. Călinescu, Camil Petrescu, Ionel Teodoreanu, Hemingway, Jack London, Camus, Montherlant

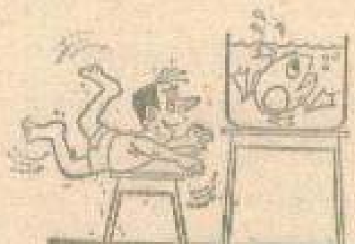
Dacă „Scînteia tineretului" a fost o școală pentru marii scriitori-cronicari de sport, paginile ziarului nu mai puțin au fost onorate de condeie care pot alcătui singure o antologie !

C. VASILE

TRAIAN FURNEA

NIC. NICOLESCU

în onoarea echipei reprezentative a României s-a dat și la ambasada noastră de la Londra. Lucru obișnuit, de altfel. Reîntorși, de la cocktail, destul de tîrziu, în noapte, jucătorii trebuiau, neapărat, să-și facă, rapid, bagajele, pentru a prinde la 5.30 cursa spre aeroportul Heatrow. Mijlocașul Cornel Dinu, care stătea în aceeași cameră cu Lajos Sătmăreanu, fiind mult mai tînăr, și-a luat obligația de a strînge lucrurile și a face bagajele. Lajos, în timpul acesta, se răcorea sub un duș. La un moment dat, un zgomot foarte puternic părea să zguduie clădirea hotelului. Speriat, Dinu, l-a întrebat, prin ușă, pe Lajos, ce se-ntîmplă ? Răspunsul a venit imediat :

— Dragul meu, procuroare, de-abia acum m-a accidentat... Bobby Charlton !

Ortacul de cameră, Cornel Dinu, s-a îndreptat, repede, curios spre baie. Cînd deschide ușa rămîne stupefiat de celebra statuie musculară a fundașului dreapta al naționalei prăvălită, prin... alunecare, peste cadrul atît de familiar și masiv al căzii de baie !

„Ca să fie și un antrenor tras pe sfoară

Tinel Stănescu, fostul antrenor al Rapidului, al naționalei, al Petrolului și, acum, al Universității Craiova — nu știu, le-am înșirat, oare, pe toate ? — e renumit, dincolo de calitățile lui de conducător tehnic și pedagog, unanim apreciate, pentru replicile sale tăioase, pentru modul inteligent cu care știe să-și „învingă" adversarii sau să-și păcălească prietenii. Specialitatea lui este să iasă biruitor, nu numai pe terenul de joc, ci și în afara lui, oriunde.

Niște gazetari, de sport, bineînțeles, și amici buni ai antrenorului, i-au făcut-o și lui, într-o bună zi. Povestea s-a întîmplat la Salonic, prin 1974, dacă nu mă înșel. Naționala României susținea un meci cu echipa Greciei, contînd pentru „Cupa Europei". Delegația noastră era găzduită în Hotelul „Mediteranean" situat chiar la malul mării, ceea ce-i conferea o priveliște magnifică.

Într-o seară, după o plimbare pe faleză, Valentin Stănescu revenea la hotel acompaniat de dr. Dumitru Tomescu. În barul din hol, cu o lumină semiobscură, colorată, cei doi îi zăresc pe cei trei ziariști, care anticipau meciul în fața unor pahare cu bere.

— Măi amărăștenilor, bere beți aici la bar ? Aștia n-or fi avînd whisky ?

— Au și whisky, nea Tinel, dar noi bem bere. E cald afară, ne răcorim — răspunde unul din cei trei.

— Hai, lăsați-o baltă : cine face cinste ? întreabă antrenorul ocupînd un fotoliu confortabil.

— Ce dorește the boss manager ?

— Ce mai întrebați ? Whisky ! Să vă fac și eu o gaură în buzunar !

La plecare, nea Tinel și doctorul rămîn surprinși cînd unul din cei trei doar scrie un număr și semnează nota de plată !

— Ia uita, bre, ca demnitarii, nu alta. Mînca-v-ar neica, îți fi avînd ceva conturi la bancă ? De ce nu-mi spuserăți mai dinainte ? !

Am mai schimbat cîteva vorbe și, la etajul trei, ne-am despărțit îndreptîndu-ne fiecare spre camera proprie.

După trei zile, în holul hotelului, la recepție, ne reîntîlnim, în aceeași formație. Antrenorul stătea cu o hîrtie în mînă și comenta, ba neîncrezător, ba furios, suma înscrisă de casier pe fișa camerei. Cifra n-are importanță.

— E hotel de mare lux aici, neică, e scump al dracului ! N-am comandat, la cameră, decît pepsi și citronadă, în vreo două-trei rînduri și, uite, mă ușurează de cîteva sute de marafeți. Da' voi, care ați făcut risipa aia alaltă-seară, cît ați plătit, neică ?

Ne-am uitat unul la altul de-abia abținîndu-ne să rîdem ! Nea Tinel, perspicace, a bănuit că e la mijloc o smecherie. Într-adevăr, în seara aceea, nu noi îl cinstiserăm pe antrenor, ci el pe noi. Desigur fără voia sa. Pe nota de plată trecuserăm numărul camerei în care stătea nea Tinel !

Inimă de suporter

După încheierea campionatului 1978—79, la cîteva zile după memorabilul meci Dinamo—F.C. Argeș, care urma să desemneze echipa campioană, am primit la redacție o scrisoare lungă semnată de un grup de suporteri ai formației lui Dobrin — muncitori și tehnicieni la Întreprinderea de autoturisme Pitești — care au încercat să redea, desigur cu inerente stîngăcii, atmosfera din oraș de după furtunoasa partidă. Spicuim cîteva pasaje în măsură să ilustreze ceea ce înseamnă dragoste, inimă, suflet de suporter.

...Ora 19.00 — ziua meciului — spre strada Victoriei curgeau șiruri nesfîrșite din toate colțurile orașului, valuri, valuri de tineri, vîrstnici și copii scandînd „F.C. Argeș din Pitești — campioană ești !". „Dobrin, Dobrin". Deși jucătorii nu sosiseră încă de la București, mulțimea, în mod organizat, s-a pus în mișcare plecînd la blocul Mobilux unde locuiește Dobrin căruia i-au cîntat cuvinte de laudă, urări de sănătate, și... „Dobrin cu F.C. Argeș", să ajungă cel puțin în semifinala campionilor europeni.

...Ora 21.45. Apar primii jucători cu mașinile lor : Doru N. și Iovănescu. Sînt luați și îmbrățișați cu căldură de cei puțini care reușesc acest lucru. După 15 minute apare și autobuzul cu echipa ; pasiunea și simpatia pentru fiecare jucător se înfierbîntă, fiecare om din marea mulțime ar vrea să sărute de bucurie pe jucători, dar este foarte greu de ajuns la ei ! Un grup de îndrăzneți reușesc să scoată din autobuz pe jucători și antrenori, pe care îi poartă pe brațe într-un șuvoi năvalnic, în uralele născute din fiecare suflet al mulțimii pe toată strada Victoriei, acesta fiind gestul culminant de neprețuit al suporterilor. Din echipă lipsea însă Dobrin ; mulțimea a înțeles că o fi rămas la el acasă și într-un șuvoi incandescent s-a îndreptat spre locuința lui Dobrin ; dar Dobrin nu a apărut la balcon, deoarece rămăsese la București. Masa suporterilor a plecat din nou pe la locuința fiecărui jucător, însoțită de aceleași cîntece de bucurie și urări de sănătate și viață lungă pentru jucători. Iată ce înseamnă să-ți iubești echipa favorită și echipa să iubească marea familie de suporteri... Noaptea tîrziu ne-am retras către locuințele noastre ; a fost o zi pe care nu o vom uita niciodată ; cei mici cînd vor ajunge la vîrsta noastră vor vorbi de jucători ai Argeșului ale căror nume nu se pot pierde în negura uitării...

VASILE CĂBULEA

Totul despre

JOCURILE OLIMPICE de la Moscova '80

Iată ramurile de sport — în total 21 — şi probele la care se organizează întreceri, precum şi datele de desfăşurare a acestora

● **ATLETISMUL** prin vocaţie sport individual, considerat regele disciplinelor olimpice, are cel mai mare număr de probe, deci sînt puse în joc cele mai multe medalii : la masculin sînt 24 de probe, la feminin — 14, respectiv tot atîtea titluri olimpice. Startul se dă în cea de-a şasea zi a Olimpiadei, respectiv **14 iulie 1980**, urmînd ca ultimele concursuri atletice să se încheie pe data de **1 august 1980**. Întrecerile au loc pe stadionul central „V. I. Lenin" cu o capacitate de 103 000 locuri.

● **NATAŢIE** (înot). A doua probă cu mare pondere olimpică este natația. La înot sînt prevăzute pentru băieţi — 13 probe, şi tot atîtea pentru fete. Pentru sărituri, de asemenea, sînt prevăzute cîte două probe. În sfîrşit, polo. Pentru natație sînt rezervate 10 zile **(20—29 iulie)**. Întrecerile se desfăşoară în piscina acoperită a Complexului sportiv „Olimpiiski" — Moscova, cu 13 190 locuri.

● **CANOTAJUL (20—27 iulie)** numără 8 probe pentru băieţi şi 6 pentru fete şi ele se desfăşoară pe Canalul artificial de canotaj şi caiac-canoe din Moscova şi pot fi urmărite de 21 000 spectatori.

● **BASCHETUL** — meciurile din cadrul turneelor feminin şi masculin sînt programate pe distanța a 11 zile, respectiv de la **20—30 iulie**. Locul de desfăşurare — Stadionul acoperit al complexului sportiv „Olimpiiski" — Moscova, cu o capacitate de 16 130 locuri.

● **BOX**. 11 probe. Medalii : 11 de aur, 11 de argint, 22 de bronz — în total 44 medalii. Întrecerile, programate între **20 iulie şi 2 august 1980**, se vor desfăşura la arena acoperită din Complexul sportiv „Olimpiiski", cu o capacitate de 18 500 locuri.

● **CAIAC-CANOE : 30 iulie — 2 august**, deci 4 zile de dispute, cu 9 probe la masculin şi doar 2 la feminin, în total 11 titluri şi medalii de aur şi tot atîtea locuri doi şi trei, cărora le revin medaliile de argint şi de bronz. Întrecerile vor avea loc pe acelaşi canal artificial, construit pentru canotaj şi caiac-canoe cu **21 000** de locuri pentru spectatori.

● **SCRIMĂ (22—31 iulie)**, 6 probe pentru băieţi şi 2 pentru fete. Întrecerile — la Complexul sportiv al Clubului central al Armatei (T.S.K.A.) — sala de scrimă — **5 000 locuri !**

● **GIMNASTICĂ**. Întrecerile stabilite în perioada **20—25 iulie**, au 8 probe la masculin şi 6 probe la feminin şi se vor desfăşura la Palatul sporturilor din Parcul central „Lujniki", cu o capacitate de 12 000 locuri.

● **HANDBAL**. La Palatul sporturilor „Sokolnichi", 8 000 locuri, 30 km distanţă de satul olimpic, perioada **20—30 iulie**, în fiecare zi partide în cadrul celor două turnee finale — fete şi băieţi.

● **LUPTE**, 10 probe la greco-romane şi tot 10 la libere. Deci, 20 de titluri olimpice. Cîte 5 zile pentru fiecare : greco-romane, **20—23 iulie**, libere — **27—31 iulie** — la Complexul sportiv T.S.K.A. — sala de lupte **(8 000 locuri)**.

PE SCURT : ● **Ciclism** (6 probe : 20—28 iulie). ● **Călărie** (6 probe : 24 iulie — 3 august). ● **Haltere** (10 probe : 20—30 iulie). ● **Hochei pe iarbă** — feminin şi masculin (20 iulie — 1 august). ● **Judo** (8 probe : 27 iulie — 2 august). ● **Pentatlon modern** (20—24 iulie). ● **Tir** (7 probe : 20—26 iulie). ● **Tir cu arcul** (masculin şi feminin : 29 iulie — 2 august) ● **Volei** (băieţi şi fete : 20 iulie — 1 august) ● **Yachting** (6 probe : 21—29 iulie, Golful Tallin din Marea Baltică). ● **Fotbal** (20 iulie — 2 august).

● 21 de discipline sportive ● **153 probe pentru băieţi** ● **50 probe pentru fete** ● **Total medalii 628 (203 de aur, 203 de argint, 222 de bronz) pentru care concurează 10 000 de sportivi din 130 ţări** ● Total puncte : 4 400 ● **Satul olimpic** are o suprafaţă de 107 hectare ● Zona de cazare cuprinzînd 18 blocuri a cîte 15 etaje, sistematizate în trei cvartale a 6 blocuri fiecare, cu o zonă verde în interior ● Fiecare bloc are 3 scări — intrări şi este compus din apartamente cu 3 (46 mp) şi cu 2 camere (32 mp). Toate camerele sînt decomandate. Fiecare cameră este rezervată pentru două persoane. **Delegaţia R.S.R. va locui : băieţii în blocul 17, scara A, iar fetele în blocul nr. 3.** ● Centrul cultural **dispune de o sală de concerte cu 2 000 locuri, două săli de cinema a 250 locuri, bibliotecă, discotecă, săli de jocuri automate, sală de dans.** ● Centrul alimentar **este compus din 4 restaurante, fiecare cu o capacitate de 1 000 persoane din care unul cu funcţionare de 24 de ore din 24. Meniul cuprinde 360 feluri de mîncare, cîte 120 feluri pe zi.** ● Satul olimpic **e dotat cu o centrală telefonică cu 20 000 numere.** În fiecare **cameră este telefon.** ● **Satul olimpic este** legat **de toate bazele sportive competiţionale şi de antrenament prin linii de autobuze** cu **program fix. Distanța variază** între **11 şi 33 km. Cea** mai **depărtată bază sportivă,** în **afara Moscovei, este poligonul de tir „Dinamo" din Mitişci 47 km.** ● **J.O. de la Moscova vor fi urmărite de circa 2 miliarde de oameni, inclusiv 300 000 de turişti, şi vor fi comentate şi transmise de 8 000 ziarişti.**

D.C.–10 sau istoria nefastă a unui avion

La 25 mai 1979 de pe aeroportul „O'Hara" din Chicago decola un avion DC-10 al companiei „American Airlines" cu destinația Los Angeles. La bordul său se aflau 272 de persoane, din care 257 pasageri. Imediat după decolare, așa cum aveau să povestească stupefiați martorii oculari, reactorul din stinga al avionului a degajat o trombă puternică de fum, însoțită de o explozie. Întreaga parte s-a detașat ca o creangă dintr-un copac și a căzut pe pistă. Aparatul, aflat în acel moment la o altitudine de 200 m, a pivotat în jurul lui („ca o oaie înjunghiată" declarau martorii) apoi s-a prăbușit la numai 1 km de aeroport. În urma catastrofei, nici un supraviețuitor.

Imediat după această catastrofă companiile aeriene din mai multe țări ale Europei occidentale și din America au suspendat sine die certificatul de navigabilitate al aparatelor de acest tip întrucît catastrofa din Chicago încheia o serie lungă de accidente rămase la vremea lor neexplicate. De fapt, istoria acestor avioane a fost presărată cu evenimente tragice.

La 3 martie 1974, la ora 12 și 31 de minute, un aparat de același tip aparținînd unei linii aeriene turcești, părăsea aeroportul francez „Orly" cu destinația Londra, avînd la bordul său 334 de pasageri și 12 membri ai echipajului. La numai opt minute de la decolare, cînd aparatul se afla la 4 000 m altitudine, una din uși s-a dezintegrat. A urmat un minut de intensă disperare și panică în care turnul de control avea să audă țipete de la bordul avionului, după care a urmat explozia și căderea aparatului în pădurea de la Ermenonville. Nici un supraviețuitor. A urmat o anchetă îndelungată, s-a cercetat așa-zisa „cutie neagră" în care erau înregistrate convorbirile dintre cabina echipajului și turnul de control, s-au făcut unele cercetări... apoi a urmat liniștea. Liniștea uitării. S-a aflat mai tîrziu că firma constructoare MacDonnell-Douglas încheiase rapid afacerea pentru a nu pierde din comenzile la acest aparat. Dar dacă accidentul din apropierea Parisului a făcut ceva mai multă vîlvă, date fiind proporțiile dezastrului și circumstanțele tragicei întîmplări, alte 17 incidente serioase survenite la acest gen de aparat au fost aproape trecute cu vederea. Încă din 1972 s-a înregistrat un accident important deasupra Canadei cu numeroase victime. În 1975, la New York, o dramă de proporții a fost evitată în ultimul moment. Atunci avionul a luat foc chiar pe pistă, după ce se săltase puțin în aer.

Această sumă de incidente grave a fost pusă de unii pe seama întîmplării, a unor coincidențe nefericite, – pînă la ultima din serie, care a provocat o îngrijorare nedisimulată.

Conceput pentru transportul a 380 de pasageri într-o singură clasă, sau a 270 în două clase, avionul DC-10 este considerat destul de confortabil și silențios. Motive pentru care a fost de altfel vîndut destul de rapid, făcîndu-i-se o reclamă insistentă și continuă. Pe plan mondial există peste 280 de aparate DC-10 vîndute companiilor din Europa occidentală și America. Între acest aparat și „Boeing 747" a fost o concurență strînsă, surdă, din care pînă în prezent se pare că DC-10 a pierdut terenul. Deși toate concluziile legate de aceste accidente nu au fost elucidate, se consideră că ele au survenit ca urmare a unui defect de construcție. Încă înainte de catastrofa de la Ermenonville fuseseră consemnate în diverse teste sau chiar în zboruri 58 de incidente de funcționare.

În orice caz, releva ziarul „Le Figaro" într-o anchetă specială, „constructorul a adoptat o poziție de inerție la criticile survenite din această ploaie de accidente, inerție amplificată de inactivitatea organismelor tutelare ale aviației civile americane".

— ȘTEFAN NICOLAE

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

NICOLAE ȚIC

În miezul unui ev aprins

Am ajuns în mediul gazetăresc pe la sfîrșitul lui 1948, pe cînd eram în ultima clasă la Liceul „Decebal" din Deva — mi s-a dat sarcina să adun materiale (a se înțelege: proză și poezie) pentru un concurs al „Revistei elevilor". Cum nimeni nu s-a grăbit (poate că nici nu s-a gîndit) să scrie — mi-a fost jenă să anunț că orașul nostru nu va trimite nimic la concurs — așa încît, am scris eu o poezie... Prin februarie 1949 am fost expediat la București, la „instruire" (de fapt, nimeni nu știa de ce mă cheamă la C.C. al U.T.M....) În Gara de Nord am cumpărat „Revista elevilor", dar nu m-am învrednicit s-o răsfoiesc. La C.C. al U.T.M., Paul Cornea, secretar cu propaganda, critic literar urmărit de mine cu interes, m-a felicitat pentru premiul I. Care premiu? În sfîrșit, obținusem premiul I la poezie, împreună cu Ștefan Iureș — și încă un elev, pe care nu-l mai țin minte. M-am întors la Deva cu un aparat de radio și faima respectivă. Pe la începutul lui iulie, îndată după bacalaureat, mă vizitează la sat un om de bine, Constantin Magdalin, pe atunci redactor-șef la ziarul „Zori noi" (mai tîrziu „Steagul roșu") din Petroșani. El mi-a propus să mă fac gazetar. Conștiincios, m-am prezentat la redacție, și am scris, și am alergat pînă în toamnă, cînd am dat la facultate. Chiar înainte de începerea cursurilor mi s-a cerut să colaborez la „Scînteia tineretului". Nu era în obiceiul meu să refuz. Vrei să scrii o poezie cu noul an școlar?, m-a întrebat Ion Mihăileanu. Vreau — și am scris-o, a și apărut. Vrei să scrii o poezie despre China? M-a întrebat Vicu Mîndra. Am cerut răgaz două zile să mă documentez. Am dat poezia — și s-a publicat. Am încercat încă una, nu mi-a ieșit, m-am dat bătut. Așa s-a încheiat cariera mea de poet. Cineva a propus să trec la reportaj. Evident, am fost de acord. Și am început să scriu — tema și reportajul. Ambianța redacției m-a prins. Învățam din experiența de gazetar și de bucureștean a lui Eugen Mandric. Încercam să-i țin piept lui Teodor Mazilu, adesea dezlănțuit cu replici de clasă, dar și agasat de mărunțișurile redacționale (de-a lungul anilor Mazilu a făcut și carieră redacțională, ajungînd chiar șef de secție. Imaginea lui care mi s-a fixat în minte pentru totdeauna: cam puțin la înfățișare, cu părul vîlvoi, cu paltonul pe umeri, pierdut după un birou masiv, corectînd articolele altora — ca șef al secției informații. Mazilu scria cu toc și peniță. Avea pe birou o sticlă cu cerneală și un borcănaș cu pelicanol. Nu o dată, din greșeală, firește, înmuia tocul în borcănașul cu pelicanol. Doamne, ce chin pînă să curețe penița !). Erau zile cînd șefii de secție ne trimiteau de două și de trei ori pe teren, în Capitală: pînă seara trebuia să și predăm. Singurul care amîna de pe o zi pe alta, chiar de pe o săptămînă pe alta, era Mandric. El avea două avantaje față de noi, ceilalți: scria mai bine și se explica moldovinește. Cu o explicație moldovenească (de ce n-a reușit să scrie) nu numai că obținea iertarea, dar mai smulgea și felicitări. Mi s-a recunoscut statutul de reporter după ce am publicat „Și la Găvana sînt artiști amatori". Bravo, asta te scoate în lume... Ce-oi fi scris acolo, nu-mi mai aduc aminte. După 1951 am început să colind țara cu mai mare sîrguință: Valea Jiului, Botoșani, Dunăre-Marea Neagră, Reșița, Brașov; mă atrăgeau centrele industriale, cam puține în acea vreme (întîmplarea a vrut să străbat mai toate locurile unde — după 10—15 și 20 de ani s-au construit mari obiective ale industriei și economiei naționale). Peste imaginea locurilor virane se suprapune cea de azi, a împlinirilor. Am amintiri, nu mă pot plînge. Și asta mă face să mă cred bătrîn, bătrîn. Și-apoi, acea seară de martie 1953 cînd așteptam să ne citească Mazilu reportajele. Cam pe la 11, am hotărît să ne strecurăm din redacție fie ce-o fi. Neșansă, Mazilu ne-a ieșit în cale cu paltonul pe umeri, țigara în colțul gurii — și hîrtiile noastre strînse în pumn: mai băgați puțină durere în ele, mă, ce dracu !... Ni s-a comandat o schiță, o povestire, ceva. Am scris-o. Era foarte slabă, dar s-a publicat, de încurajare. Cînd am scris una mai bună, m-au criticat în presa literară. De unde am tras concluzia că trebuie să continui. Fănuș Neagu mă intimida: mult prea talentat pentru înțelegerea mea. Cînd scria și vorbea Fănuș, trăznea de talent și de limbă română folosită după niște legi care-mi scăpau. Las' că Fănuș era și gălăgios — și mă ardea... Ion Băieșu mereu avea încurcături. Avea ceva de povestit — îl ascultam mai de la distanță, și el avea replică. Ion Hobana, instruit, meticulos, cu puncte de vedere bine precizate, dedat la literatura pentru copii și visînd deschideri cosmice, lucra la secția culturală. Ion Hobana scria cu creionul și corecta, atent, prin ștergere cu radiera. A apărut și Vasile Băran, într-o zi, agitat, combativ, explodînd liric în confesiuni... Colaboratori: Florin Mugur, Lucian Raicu, mai tîrziu Niculae Stoian, Gheorghe Tomozei, Doina Sălăjan. Scriam toți cu înverșunare. Am scos și o pagină literară, cam criticată ea, n-a ținut prea mult. Și iată că m-au propus să coordonez munca secției corespondenți speciali (fără rangul de șef de secție, să întocmesc, adică, planuri de muncă). A fost un dezastru. Mandric nu se lăsa coordonat. Cosașu nu zicea nu, dar avea idei, mereu ieșea din plan... Un mare succes redacțional: deplasarea mea cu Mandric în Moldova, o lună de zile. De pe șantierul Ozana-Crăcău am trimis un ciclu de reportaje. O altă deplasare în trei, cu Mandric și Cosașu prin Ardeal, pînă în Maramureș, unde am rămas fără bani. Din sediul comitetului raional U.T.M. Negrești, Mandric vorbea la telefon cu redacția să ne trimită bani. Eu și Cosașu stăteam pe iarbă, într-o livadă de alături. Atunci am rostit eu acele cuvinte de neuitat: După ce vorbește Jenică la telefon, cerem cuiva doi lei să cumpărăm o pîine... Pot spune azi: activitatea mea — și a noastră la „Scînteia tineretului" s-a petrecut în MIEZUL UNUI EV APRINS.

Constantin Chiriță

— AVANPREMIERĂ EDITORIALĂ —

ROMANTICA

— fragment —

DRUMURI SPRE OAMENI

Am plecat împreună spre redacție, după ce am hotărît parcursul : jumătate de drum cu tramvaiul, pentru a fi apropiați și striviți de aglomerație, jumătate de drum pe jos, pentru a fi mai multă vreme împreună. Eram ca niște copii, dar de fapt și eram niște copii, nu ne păsa de nimeni și nimic : rîdeam, ne apucam de mînă, ne gîndeam cu voce tare la atîtea zile și atîtea nopți care ne așteptau, nerăbdătoare, ne potriveam pașii, și uneori ne trezeam plîngînd pe cîte unul sau una, necunoscuți pe lîngă care treceam, pentru că, sărmanii, nu știau, probabil, cît de adînci și cît de înalte și cît de nesfîrșite pot să devină clipele atunci cînd le trăiești prin dragoste.

„Vrei să fii și tu fericit ? Iubește !", aș fi vrut să-i spun unui cetățean care mi se părea că se uită la noi întunecat și răuvoitor.

Dreptul de a iubi ! Ce minune, ce supremă libertate, ce tentacule de fericire se îngrămădesc în acest drept de care se poate bucura absolut orice muritor. Îndrăgostiții trebuie să fie cei mai buni oameni din lume, pentru că sînt cei mai...

Dar ne-am pomenit deodată în fața redacției și s-a strecurat ceva străin în noi și între noi, o atingere rece, pădureață, de o clipă, și ne-am simțit brusc amîndoi în pașii unor oameni care abia acolo s-au întîlnit. Nu era prefăcătorie, pentru că nu fusese un gest conștient, era mai degrabă un fel de supunere instinctivă în fața atotputerniciei convențiilor. Siluete și figuri de colegi, mistuiți însă, pe dinăuntru, de flăcări grele.

Apoi n-am mai văzut-o pe Demetra timp de cinci zile. Am fost trimis într-un orășel din centrul Transilvaniei, unde, m-a anunțat pe la amiază secretarul general de redacție, Roșca, se experimenta o nouă metodă de zidărie. După succesele lui Strenati și Uivari, pe care le comentasem îndelung în ziar, aproape că mă specializasem în problemele constructorilor. De aceea s-a apelat la mine. M-am încălzit imediat la gîndul unei noi campanii. Abia am avut răgaz să-mi iau rămas bun de la Demetra.

În orășelul cu pricina n-am găsit însă decît un președinte al sindicatelor locale, care-și luase un angajament vag într-o ședință raională : ne vom strădui să aplicăm metode noi în construcție. Într-adevăr, de cîteva săptămîni se deschisese acolo șantierul unei uzine chimice și era pe cale să se înceapă munca la roșu, adică la zidărie. Președintele uitase cu totul de angajament, mi-am dat imediat seama. Nici ziarele care făcuseră atîta tămbălău în jurul noilor metode de zidărie nu fuseseră citite în biroul acela. Foarte slab și foarte deșirat, ca o cruce firavă pe care s-au azvîrlit niște veșminte, președintele nici măcar nu încerca să se scuze :

— Am făcut și noi cum fac alții : ne-am luat angajamente ca să nu se zică pe sus că, știi dumneata, chestia aia cu vechiul și cu noul, că la noi nu e stare revoluționară. Și de fapt este : muncesc oamenii pînă cad jos și nici măcar nu au pretenție la ore suplimentare...

Mi-am închipuit eu cam ce bici se ascunde, sau mai bine zis cam ce bici se folosește pentru această **stare revoluționară**. Mîna de lucru pe șantiere, în cea mai mare parte, era formată din salahori, oameni care cărau, cărau, cărau, fără să știe și fără să-i intereseze altceva. Mulțimea aceasta influența însăși concepția de muncă : cei cîțiva calificați și specialiști, parcă pentru a nu tulbura ordinea furnicarului îngheboșat de poveri, lucra încet, după obiceiurile vechi. De ce să-și bată capul căutînd alte metode cînd nu duceau lipsă nici de putere brută, nici de materiale ? Iar salahorii, mai ales țărani înapoiați și nănăstuiți, care fiind prea mulți pentru petecul de pămînt al familiei, își căutau pe șantiere banul pentru iarnă, trudeau ca la piramide, în fața amenințărilor de concediere, pentru că și aici, li se părea lor, erau prea mulți.

— Dumnezeule ! m-am răstit la președinte. Nu te-ai întrebat niciodată care este rostul dumitale pe lume ? Măcar asta să te fi întrebat dacă nu-ți înțelegi locul și rostul în orașul dumitale... Se face o fabrică aici, e un noroc pentru tot orașul, mii de oameni vor avea de-a face cu această fabrică... Măcar acum pricepi cît de important ar fi ca fabrica să intre mai repede în producție ?

— Să nu mă iei dumneata cu teorii ! s-a rățoit la rîndul său președintele. Mai întîi că nu-s în orașul meu, eu mi-s de dincolo de peste munte și pe urmă eu nu iau lecții de la mistici ! Ce vii aici cu dumnezei? M-am săturat de ei în vremea burgheziei !

După ce am repetat dumnezeii, dîndu-le o altă intonație, dihania s-a speriat și în cele patru zile pe care le-am petrecut în orășel am avut lîngă mine un adevărat titirez căzut într-o veritabilă stare revoluționară. Mai ales după ce l-am adus pe Uivari de la

Brașov, într-o după-amiază, rugîndu-l să facă o demonstrație cu noua sa metodă de zidărie. În două ore, Iosif Uivari a înălțat un zid pe care cel mai bun meșter de pe șantier nu l-ar fi ridicat într-o zi întreagă. Toți îl priveau cu gurile căscate și cu ochii holbați și, culmea!, pînă și salahorii își făceau semne cu coatele și-și șopteau:

— Păi, în felul ăsta am putea și noi...

De fapt, acesta era și scopul demonstrației. Metoda lui Uivari, ca și a primului, Strenuți, se baza pe un singur adevăr: simplitatea, concentrarea muncii în cîteva mișcări esențiale, în speță în două mișcări. Nu: 1+2+1+2+1+2=9, ci: 3×3=9.

Am rămas pînă noaptea tîrziu pe șantier. După plecarea stahanovistului, oamenii au vrut cu orice preț să-i încerce metoda. Le-a reușit din prima clipă, așa cum s-a întîmplat peste tot unde s-a aplicat, și erau atît de bucuroși, încît s-au pus pe muncă. Le plăcea să vadă cum crește zidul minut cu minut. Bucuria a devenit înverșunare și deși n-am făcut nici un calcul, eram absolut convins că în seara aceea, pe acel șantier uitat de lume, s-au doborît toate recordurile de zidărie ale marilor maeștri. Aur să se fi descoperit acolo și nu cred c-ar fi fost mai mare îmbulzeală și bucurie.

Tremurînd în haine, președintele s-a apropiat de mine:

— Ce ziceți? Am putea să numim asta stare revoluționară?

Reportajul nu prea i-a plăcut lui Ciofu și cred că avea motive. Nu-l nimerisem prea bine, deși încercasem să-i dau o culoare de provincie, deși insistasem asupra eroului-masă, asupra puterii de contaminare a noului.

— Lipsește ceva, mi-a spus Ciofu. Ceva cu care tu ne-ai obișnuit: **chițibușul**, neobișnuitul, surpriza. Pare fumat de mai multe ori...

Era adevărat. Trebuia să-l fi început cu informația eronată, să redau convorbirea cu președintele, doamne! cîte găselnițe erau acolo: am făcut și noi ca alții, eu mi-s de dincolo, chestia cu misticismul... și să-l termin cu întrebarea-cheie a președintelui, rostită cu atîta teamă: **Am putea să numim asta stare revoluționară?** Nu știu de ce trecusem pe lîngă sinceritate... Răspunsul mi l-a dat Demetra, seara, după ce i-am relatat întîmplarea:

— Eu știu de ce! Ca să nu-l rănești pe președinte și ca să nu te scoți în evidență. Dar n-a fost ceva conștient. Și eu zic să lăsăm chestia asta. Oricum, Rubicon ar fi trăit două săptămîni în triumf cu un asemenea reportaj de care tu te dezici... Mai bine să-ți spun ce s-a întîmplat...

Mi-era teamă s-o ascult. Mai ales că în cursul dimineții, venind să-și ia materialul pe care i-l abțiguisem în provincie, Sanda tăbărîse asupra mea:

— M-ai trădat, uriciosule! Dacă n-ar fi vorba de Demetra, te-aș obliga să te sinucizi acum, în fața mea. Din păcate, la Demetra țin foarte mult, pentru că nu e o scîlfosită, nu e o toantă, nu e o păpușă tembelă, cu ochi prefăcuți și solduri fugare după care rătăcesc toți proștii. Totuși îmi pare rău că nu m-ai ales pe mine... și mi-e teamă că o să-ți pară și ție rău. Motaș s-a purtat ca un năuc tot timpul cît ai lipsit... Îți spun toate acestea pentru că... pentru că ești tu, la care eu țin foarte mult. E o bîrfă foarte discretă în redacție, o bîrfă superioară, la care participă doar cîțiva aleși și la unul din ei am și eu acces. De-acolo am aflat despre tine și despre Demetra și mai ales despre reacția lui Motaș. Marea măgărie e că toți: și Cărbuniș și Rubicon și Roșca îl înverșunează pe Motaș. Numai Ciofu se ține deoparte: nu știu dacă din simpatie pentru tine, sau pentru că nu-i suferă pe ceilalți. Asta e, fostul meu iubit! Și așa cum eu nu spun nimănui, absolut nimănui despre materialele mele și persoana ta, te rog ca nici tu să nu scapi o vorbă despre vorbele pe care le-ai auzit de la mine. Iar de-acum înainte să știi că nu te mai sărut decît pe obraz, ca și pînă acum...

— Oare trebuie neapărat? am întrebat-o pe Demetra.

Dar nu i-am așteptat răspunsul. Intrasem în casă și am uitat de toate. Nu știu cîtă vreme am rămas îmbrățișați și trupurile noastre își regăseau toate amintirile.

— Da... mi-a răspuns într-un tîrziu Demetra. Poate că nu e nevoie să-ți mai spun... De vreme ce ești aici, de vreme ce ești al meu... În ceea ce mă privește...

N-a mai căutat vorbe. Mi-a deschis ochii și m-a obligat s-o privesc. Aproape că ne atingeam genele. Ne contopeam. Oare simțea și ea aceleași zguduiri, sau le primeam de la ea, sau poate i le dăruiam?

— Te-am urît și ți-am urît mai ales plecarea aceea bruscă. Nici măcar n-am putut să-ți spun că i-am spus...

— Era prea multă lume acolo, m-am scuzat eu. Am vrut să te chem deoparte, dar...

A clătinat încet din cap:

— Mai tîrziu mi-am dat seama că ar fi trebuit să te chem eu deoparte. Tu nu puteai să faci asta... Da!

Simțeam că va veni ceva neplăcut.

— Da! a continuat Demetra. I-am spus chiar atunci, dimineața. Am profitat de faptul că m-a chemat să se intereseze de soarta materialelor... Poate că era un simplu pretext. De obicei, în fiecare luni dimineața se consultă cu Roșca. Cred că i-am luat-o înainte. Am fost foarte politicoasă, fii sigur de asta. I-am mulțumit pentru sentimentele lui nobile, l-am asigurat de toată gratitudinea mea... El m-a întrerupt, aproape violent: „Nu se poate!", dar imediat și-a revenit: „Iartă-mă, mă gîndeam la cu totul altceva...". Pur și simplu avea o figură de ceară. Nu știu ce-ai fi făcut tu dacă erai în locul meu? Eu am simțit că e hopul decisiv. Și i-am sărit cu siguranță și luciditate, aproape cu răutate: I-am spus că te iubesc pe tine, adică i-am spus că fără tine nu pot exista... Era exact ceea ce simțeam acolo, în fața lui.

N-am îndrăznit să mi-o apropii. Ea a început să-și plimbe, blînd, mîna prin părul meu.

— Mi-a mulțumit și el, pentru sinceritate și m-a rugat să-l ascult. A perorat aproape jumătate de oră, cu logica lui, aparent fără fisură : că el a fost cel dintîi care... că nu s-a grăbit tocmai pentru a se... că s-a comportat ca un adevărat tovarăș... era cît pe-aci să scape o vorbă neprincipială : cavaler, dar a făcut transferul la timp... că în viața omului pot să apară accidente sau simple impresii, că acelea trebuiau deosebite și clasate în afara adevărurilor... care nu se revelează dintr-odată... că de multe ori confuziile se răzbună foarte grav... că înainte de a se face un pas decisiv, poate chiar ireversibil, ar fi bine... că pe baza acestor propoziții, obiective, dar obiective, mă roagă, firesc, să mai aștept pînă să iau o hotărîre. ...Nu mi-a plăcut deloc retorica lui. Cred că ar fi fost mult mai cîștigat, folosesc termenul într-o tonalitate contemplativă, dacă ar fi tăcut. Eram sub influența destăinuirii tale : mă gîndeam la dragostea prin exclamație, nu la dragostea descoperită prin rațiune, mă gîndeam la adevărata dragoste... Deși, poate că o fi existînd și o altfel de dragoste. Cînd mi-l amintesc cu fața aceea de mort...

Mi-am amintit și eu întîlnirea matinală cu acel necunoscut care ne privise întunecat și răuvoitor, mi-am amintit și cuvintele pe care aș fi dorit să i le strig : „Vrei să fii fericit? Iubește!"... Amintirea mă cutremura : Poate că omul era nefericit tocmai pentru că iubea... Ce echilibru nedrept și dezgustător între fericire și nefericire! Și din păcate, acest adevăr rău era în afara oricărei rațiuni și activități umane : nimic, nimeni, niciodată, nicăieri nu va putea scăpa lumea de el.

DUPĂ 25 DE ANI...

Există totuși coincidențe tulburătoare...

Terminasem de citit o carte cu pretenții. Mă chinuisem aprig cu lectura, așa cum se întîmplă cu unele cărți despre care se vorbește mai mult prin gesturi înalte și prin cuvinte definitive, după ce s-a parcurs, eroic, doar jumătatea primului capitol, dar pentru că sînt un cititor disciplinat m-am străduit și am izbutit să ajung pînă la ultima pagină. Nu pot să-mi dau seama ce anume întîmplare din carte, sau ce rezonanță onomastică, sau cine știe ce amănunt futil mi-a redeșteptat o veche amintire și apoi ore în șir m-am gîndit numai la Anton Vidru. (Din motive lesne de înțeles folosesc numele cu care s-a investit chiar cel în cauză).

Nu-l mai văzusem pe Anton Vidru de aproape douăzeci și cinci de ani. Un sfert de secol, o viață de om! Fuseserăm prieteni buni, colegi de redacție, el lucra la secția economică a ziarului, eu la secția culturală ; mai bine de cinci ani de zile ne încrucișaserăm drumurile, fiecare întîlnire cu el dîndu-mi o senzație aparte, de răcorire, de purificare. Dar cine nu-l iubea pe Vidru în redacție? Era cel mai bun condei al ziarului nostru și îi plăcea atît de mult să colinde, să descopere și mai ales să scrie, încît numele lui nu lipsea aproape niciodată din paginile ziarului. Reportaje, articole, cursive, semnate cu numele lui și cîte altele scrise pentru cine știe ce personalități sau semnate cu pseudonime. Îmi amintesc că într-un număr special al ziarului publicase șase materiale diferite, răspîndite pe două pagini întregi, semnate cu pseudonime atît de vagi, că puteau fi atribuite oricui. Reportajele sale literare umpleau, aproape cu regularitate, pagina întîi a suplimentului cultural de duminică.

Cînd era nevoie de un material urgent, sau dacă trebuia înlocuit în cîteva ore un articol de fond căzut în ultima clipă, pentru scrierea căruia autorul respectiv se izolase cel puțin cinci zile într-o vilă la Snagov, sau la Predeal, salvatorul nostru era Vidru. Nu refuza nimic, nu refuza pe nimeni, niciodată. Erau cîteva persoane în redacție, care, pur și simplu, trăiau datorită lui. Intrau în biroul lui cu o știre nătîngă de cîteva rînduri și ieșeau după un ceas cu un reportaj interesant de cîteva pagini, dictat în întregime de el. Și făcea totul cu atîta bucurie, cu atîta naturalețe, încît nimeni nu se simțea stînjenit sau împovărat de ajutorul lui.

Era, și nici astăzi nu mi-l pot închipui altfel, un om fără păcate, incapabil de minciună, de prefăcătorie, de intrigă ; ardea atît de intens, atît de sincer și de activ pentru comunism și avea atîta încredere și înțelegere firească în oamenii din jurul lui și atîta putere de a iubi, încît acea senzație a purificării în preajma lui n-o simțeam numai eu. De obicei, se întorcea de pe teren cu materialele scrise, așa că timpul pe care-l petrecea în redacție devenea un fel de timp al nostru, al fiecăruia dintre noi. Ne duceam la el, uneori numai pentru a-l vedea, pentru a-i primi zîmbetul cald, deschis, pentru a-l auzi vorbele și pentru a-i simți ghionturile care ne scoteau din multe tristeți. În sinea mea îl asemănam cu acel erou ideal pe care-l visase atît de obsedant Dostoievski. Existau, bineînțeles, și alții care, neînțelegîndu-l, sau neputînd să-l înțeleagă, sau nevrînd să-l înțeleagă, îi căutau tot felul de explicații, unele mai stupide și mai nedrepte decît altele.

Vidru era așa cum era, și dacă vreunul din prietenii sau colegii lui voia să-i facă plăcere cu o vorbă mare, se înroșea și se apăra imediat : „N-am nici un merit. Așa sînt!".

Și modestia lui mă fascina, pentru că nu era vorba de o modestie publică, socială, care, mai devreme sau mai tîrziu, se face remarcată, ci mai ales o modestie anonimă, naturală, care se pierde în gesturi cotidiene și pe care doar întîmplarea o scoate la iveală.

Într-o zi, telefonul fără fir, ajutat și de cel cu fir, răspîndește în redacție vestea că au sosit pui fripți la bufet, eveniment rarisim pe vremea aceea, și fuga cu toții spre cămăruța de la etajul trei. În zece minute n-a mai rămas nimic din plutonul de puișori. Ne lingeam degetele și îl priveam uimiți pe Vidru, care savura în tăcere o pereche de crenvurști.

— Te pomenești că iar te-ai sacrificat pentru noi, nenicule! i s-a adresat pe un
ton vădit ironic una din vedetele redacției, care publica sub pseudonimul Rubicon.
— Nici un sacrificiu! i-a răspuns Vidru. Urăsc puii de moarte! Nu vreau să mai
aud de ei, nu vreau să-i mai văd și mai ales nu vreau să-i mai mănînc. Huo!
Cîțiva am rămas la masa lui așteptînd să ne relateze întîmplarea, care, presupu-
neam noi, îi determinase decizia.
— La Cluj s-a hotărît totul, a început el. Vreo șapte ore cutreierasem Dermata și
mi se făcuse, ca niciodată și pe neașteptate, o foame de groază. Cantina se închisese
demult, așa că eram nevoit să cotrobăiesc iarăși prin magazine pentru a găsi ceva de-ale
gurii: slănină, brînză, salam și, bineînțeles, pîine necartelată. Dar nu-ș ce drac îmi
oțulește coada și mă oprește în fața unei vitrine... Să-mi iasă ochii din cap, nu alta:
se lăfăia acolo vreo două duzini de pui friptți, și ieșeau aburi din ei, și cred că era și
un ochișor de geam deschis, pentru că mă atacau niște valuri foarte aromate, sau, cine
știe?, eram pradă închipuirii. Am reușit, totuși, să mă depărtez de locul ispitei, dar
după zece pași m-am oprit: adică de ce să nu mănînc și eu, o dată, la restaurant? La
urma urmei... Dar m-a apucat brusc o rușine cumplită: Cum naiba?! Tocmai noi care
trebuie să dăm exemplu?... Nu noi îndemnăm la economii?... Nu noi...? Am mai făcut
cîțiva pași glorioși, dar fotografia puilor rumeniți mi se întipărise atît de distinct pe
retină, că parcă simțeam aburii aromați cum îmi încețoșează capul... Ce s-o mai lungesc?...
N-am putut rezista, m-am mai aliat și cu imaginea unui magazin alimentar de peste
drum, parcă anume închis..., așa că am intrat în restaurant, e drept, cu aerul unui con-
damnat la moarte, am căzut pe un scaun... și dacă nu s-ar fi repezit la mine patronul,
ca un călău căruia, în sfîrșit, i-a apărut victima, poate că... poate că...
— Și...? s-a interesat cineva.
— Și... am reușit să-i mănînc tot! Din spirit de disciplină. Dar fie că eram eu
într-o anumită stare și fiecare înghițitură mi se părea o crimă, fie că puiul era într-o
anumită stare... pe scurt, în noaptea aceea m-am întîlnit, cred, pentru prima oară cu
iadul... și pe deasupra erau și dracii în plenară. Ajunsesem într-un asemenea hal că nici
măcar nu mi-a venit în gînd să chem salvarea. Am fost nevoit să mă vindec prin
mijloace proprii, fără medicamente, și mai ales prin suferință, după ce, mai întîi, am
blestemat toți puii lumii, pînă la primul ou, iar pe urmă am tăbărît asupra mea, aplau-
dîndu-mi starea: Așa-mi trebuie! Numai că reportajul despre fabrică nu l-am putut
scrie în noaptea aceea de groază...
După plecarea lui Vidru am auzit vocea șoptită a lui Rubicon, pe atunci șef de
secție adjunct:
— Să mor eu dacă nenicul n-o face pe nebunul. Am să vă dovedesc imediat!
Am bănuit unde se duce Rubicon: la administratorul nostru special ca să calculeze
cît cheltuiește Vidru în deplasările sale. (Pe vremea aceea la ziar nu exista sistemul
diurnei. Cînd cineva pleca în provincie lua o anumită sumă de bani de la administrație:
cam cît credea el că va cheltui pe durata deplasării, iar cînd se întorcea de pe teren,
trecea pe o foaie de hîrtie suma cheltuită, semna dedesubt, înapoia sau primea diferența
de bani, și cu asta se termina totul. Nici măcar durata deplasării nu eram obligați s-o
specificăm. Totul se baza pe încredere). Și fiindcă Rubicon nu s-a întors să ne dove-
dească, m-am dus, mai tîrziu pe urmele lui, la administrator. Într-adevăr, acesta făcuse
calculul cerut de șeful de secție adjunct. Mi l-a arătat și mie. Și mi-am dat seama, prin
comparație, că Vidru cheltuia în deplasările sale cam jumătate din cît cheltuiau ceilalți
redactori. De bună seamă, pentru că, spre deosebire de ei, mînca numai la cantine, sau
pe apucate, nu la restaurante, și dormea, probabil, numai la căminele partidului, sau
ale întreprinderilor, în dormitoare comune, nu în camere de hotel. Materialele și le scria
noaptea, în tren. Singurul lui lux era vagonul de dormit: ca să se prezinte dimineața
la redacție, cu reportajul gata. Dacă n-ar fi fost întîmplarea cu puii, n-am fi aflat poate
niciodată despre aceste obiceiuri ale lui, care, pentru mine și pentru alții, se confundau
cu suprema cinste și modestie.
Cu toate acestea, îmi amintesc că la discutarea cazului Vidru, și în prima și în
cea de a doua etapă a discuției, Botez, unul din colegii care asistaseră cu doi ani în
urmă la relatarea întîmplării cu puii, aducîndu-i tot felul de acuzații, i-a dat, printre
altele, și exemplu de risipă: „Cheltuiește banii ziarului de parcă ar fi proprietatea lui
personală: numai în restaurante de lux, cu pui friptți, probabil și cu băuturi fine...".
Și totuși, în ciuda activității și comportării sale, sau, cine știe?, poate tocmai din
aceste cauze, a fost primul om sacrificat, cu mare tămbălău, în redacție. În retrospectivă,
întîmplările dramatice din acea perioadă îmi apar în alte culori, în alte înțelesuri, pro-
babil în adevărurile lor; atunci însă era atîta confuzie, atîta ceață, atîta dorință disperată
de la o extremă la alta: ori paralizie totală, ori frenezie totală.
Cazul Vidru a fost un fel de uvertură fulgerătoare la o amplă operă dramatică, și
nici pînă astăzi n-am putut descifra cauza reală care l-a declanșat:
A fost, oare, o hotărîre mai de sus, cu un violent scop educativ?
A fost o înțelegere tacită între cîțiva oameni, cu munci de răspundere în redacție,
pentru a scăpa de un puternic rival ipotetic?
A fost o simplă furtună, inconștientă, izvorîtă din acea neastîmpărată modă umană
de a lovi în idoli?
A fost o reacție a instinctului de conservare, pentru că acceptarea etalonului Vidru
ar fi îngrozit și ar fi fugărit din redacție pe mediocri și pe nechemați?
Sau au fost toate acestea la un loc?
Sau, cineva, foarte inteligent, și mă gîndesc la Moțaș, redactorul șef, al cărui mic
sfetnic și mare ucenic devenise Rubicon, a înțeles că Vidru, transformat în caz, va
satisface toate aceste întrebări și necesități, una cîte una sau pe toate la un loc?

Motaș era și un foarte bun psiholog: știa că orice i s-ar fi întîmplat, reacția lui Vidru ar fi fost, în cel mai rău caz, o retragere dureroasă, pe cînd altul, în locul lui, ar fi răscolit raiul și iadul în căutarea dreptății.

Uneori mă atacă și un gînd foarte trist: poate că sacrificarea lui Vidru, cel mai bun dintre noi, era o necesitate pe vremea aceea... Dar nu, acesta nu poate fi un adevăr, cel mult o scuză previzibilă, a unora.

Pentru că Vidru a fost decimat, mai întîi, cu ușile închise și abia apoi aruncat judecății colectivului. Am aflat doar cîteva frînturi din ceea ce s-a petrecut în dosul ușilor ferecate, de la prietenul meu Suru, care era membru în colegiu.

Prima acuzație care i s-a adus lui Vidru, de către unul din adjuncți, Cărbuniș, a fost aceea că ar fi favorizat cariera unui vechi prieten, care, ajuns cu timpul redactor la o gazetă importantă, a profitat de un prilej favorabil și a rămas în occident, trecînd de partea propagandei dușmane. Atacul a fost foarte ingenios început, mi-a mărturisit Suru: parcă s-ar fi abătut un trăsnet asupra lui Vidru. Nu pentru că s-ar fi simțit vinovat, ci pentru gestul inadmisibil, de neconceput, al fostului său coleg de liceu.

Rubicon, care între timp avansase spectaculos: era membru în colegiul de redacție și ținea loc de redactor șef adjunct, a profitat de moment, cerîndu-i lui Vidru să se considere autorul moral al „acestei trădări murdare".

— Nu înțeleg... i-a răspuns Vidru încă năucit de vestea pe care-o aflase.

— Fără celebra dumitale scrisoare, a continuat Rubicon, ar fi ajuns individul pe șantier, ar fi făcut carieră, i s-ar fi acordat sprijin și încredere de către partid? De ce nu ai curajul să recunoști?

Scrisoarea la care se referea Rubicon era, sau fusese considerată, cîndva, drept unul din marile evenimente redacționale, drept unul din marile succese ale ziarului nostru. Îmi amintesc foarte bine de acea scrisoare deschisă...

Era în preajma inaugurării șantierelor naționale. Se făceau fel de fel de apeluri către tinerii din întreaga țară. Și deodată, pe prima pagină a ziarului nostru, apare scrisoarea deschisă a lui Vidru, compusă, probabil, într-unul din marile lui momente de inspirație. Destinatarii acelei scrisori erau șase prieteni de-ai lui Vidru, fiecare avînd altă profesie, fiecare trăind în alt colț de țară. La început am crezut că e vorba de prieteni fictivi, anume aleși pentru a se adresa tuturor vîrstelor, profesiilor și categoriilor de tineri din toată țara, pentru a trezi în ei dorința, energia și visul unor fapte grandioase. Spre surprinderea noastră, Vidru ne-a destăinuit că toți cei șase destinatari sînt ființe reale, sînt prieteni sau cunoscuți de-ai lui, mai vechi sau mai noi, și astfel ne-am putut explica aerul de autenticitate, vibrația sinceră și convingătoare a extraordinarei sale scrisori. Și ecoul ei a fost extraordinar: mii și mii de răspunsuri au sosit la redacție, printre ele, probabil, și ale celor șase, mii și mii de răspunsuri care anunțau marșul brigăzilor viitoare.

La scrisoarea aceea se referise Rubicon. Tăcerea lui Vidru a întețit atacurile. Nimeni nu se mai gîndea, sau nu voia să se gîndească la nenumărații eroi ai articolelor și reportajelor sale, care, în decursul anilor, ajunseseră directori, activiști de partid și de stat, specialiști de mare faimă, și, din păcate, nici el nu se gîndea la toți aceștia. Ceea ce se întîmpla în momentul acela i se părea neverosimil: căuta explicații și era incapabil să le găsească, aceasta era impresia lui Suru.

Escaladarea continua directă și nemiloasă: de la autor moral la vinovat obiectiv, apoi de la manifestare dușmănoasă inconștientă la vină și intenție conștientă, „datorită consecințelor pe care el era dator să le întrevadă", pentru ca în final, Cărbuniș să arunce întrebarea-concluzie: oare totul nu poate fi interpretat și ca un act premeditat în vederea asigurării unor relații viitoare?. „Ceea ce poate fi tradus astfel: neîncredere în regim, în durabilitatea lui, trecerea vicleană în rîndurile dușmanilor...".

— Dar voi cine sînteți? l-a întrerupt Vidru.

— Dumneata cine ești? s-a congestionat Motaș. Vrei să-ți fac portretul adevărat? Ești cel mai periculos carierist pe care l-am întîlnit în viața mea. Cel mai abil și mai șiret dintre toți! Faci pe inocentul, pe marele modest, pe neobositul și harnicul ziarist... Totul e teatru și prefăcătorie! Vrei să ieși cu orice preț în evidență, vrei să-ți cîștigi susținători, aici și mai sus, pentru a avansa, pentru a ajunge departe și a pregăti lovituri împotriva partidului!

S-a întîmplat, probabil, ceea ce prevăzuse Motaș. Mai ales că au intervenit și alții, cu tot felul de insinuări: modestie de fațadă, colegialitate interesată și falsă, spirit demagogic etc. Vidru s-a ridicat de pe scaun, a înălțat din umeri și, înainte de a părăsi încăperea, a rostit parcă pentru el:

— Nu cred că sînteți în toată firea...

A doua zi a fost chemat din nou, acuzațiile s-au agravat, li s-a adăugat și „atitudinea inadmisibilă de dispreț față de tovarășii lui: injuria adresată colectivului de conducere, care, dealtfel, a fost adusă la cunoștința forurilor superioare, unde a provocat cuvenita indignare", precum și „părăsirea din teamă și lașitate a unei discuții foarte necesare, care, de asemenea, a fost raportată sus, mărind indignarea, și din toate se poate trage o singură concluzie: incompatibilitatea cu calitatea de membru de partid!".

Cărbuniș a mers mai departe: atitudine dușmănoasă față de partid! Clofu, adjunctul care răspundea de secția economică, a încercat să atenueze ultima acuzație, dealtfel a fost singura încercare de apărare a lui Vidru, ceea ce a declanșat un nou atac din partea lui Motaș, dublat spontan și frenetic de afirmațiile și exclamațiile altora: demagogie, vanitate, egocentrism, nesinceritate, necinste. Era un acord general: fiecare părea convins de marile defecte ale lui Vidru, de prefăcătoria lui, de josnicia lui, de intrarea sa frauduloasă în partid, pentru a face carieră, pentru a parveni, nu pentru a sluji marile

dezíderate ale socialismului şi comunismului, ci dimpotrivă... Numai Suru tăcea, ascuns de spatele masiv al lui Rubicon.

— Îmi cer scuze dacă am jignit pe cineva, a răspuns Vidru, în încheierea discuţiei. Totuşi nu pot să înţeleg nimic...

L-am întrebat pe Suru ce crede despre toată povestea. El a trecut însă peste uimirea şi furia mea, parcă nici nu le simţise.

— Mie mi-e teamă de altceva, a răspuns el. Mi-e teamă să nu se instaureze un mare neadevăr : că nimeni nu este indispensabil...

Cu Vidru am izbutit să vorbesc doar în ajunul şedinţei. Pînă atunci mi-a fost imposibil să dau de el. Era într-o stare jalnică. Se uita la mine ca la un străin. Nu m-am mai putut stăpîni :

— Ai înnebunit, omule ! m-am răstit la el. Dacă eşti în stare să răspunzi negativ la trei întrebări, poţi să-i dai în mă-sa pe toţi !

Se străduia să înţeleagă.

— Vidrule! Ascultă-mă zece secunde : Ai înşelat pe cineva? Ai jefuit pe cineva? Ai omorît pe cineva ? Nu trebuie să-mi răspunzi mie. Eu îţi cunosc toate răspunsurile. Iată de ce nu trebuie să-ţi pese de nimic !

Nu ştiu ce s-a întîmplat cu el. Probabil că a fost ţinut toată noaptea în prelucrări. Cînd a apărut în faţa noastră, la şedinţă, nu l-am recunoscut. Durerea lui era atît de profundă, sfinţeniile lui atît de terfelite, încît n-a fost capabil de nici o atitudine. Au vorbit exact aceiaşi oameni care-l acuzaseră în etapele pregătitoare, probabil cu aceleaşi cuvinte, cu aceleaşi expresii. Resemnarea lui a stîrnit o furie generală. Cînd am urlat cele trei întrebări, m-am gîndit mai mult la ceilalţi decît la el. Într-adevăr, s-a lăsat o tăcere vinovată, dar Vidru s-a trezit doar pentru cîteva secunde, pe urmă figura lui a devenit şi mai tristă, şi mai distrusă. Şi pentru că tăcerea continua, insuportabilă, s-a ridicat încet şi, fără să ne privească, a rostit acea frază îngrozitoare :

— Vă rog să mă iertaţi : n-am ce să caut aici...

Şedinţa a fost suspendată, fără să se ia vreo hotărîre, după ce la apelurile repetate ale prezidiului n-a mai luat nimeni cuvîntul.

Anton Vidru a mai rămas cîteva săptămîni în redacţie. Tocmai terminase de scris un articol de fond închinat celei de a treia aniversări a Republicii (articolul lui Cărbuniş fusese respins la secţia de propagandă), cînd a sunat telefonul care-l invita de urgenţă la sectorul central.

Deznodămîntul s-a petrecut la poartă, la poarta unui sediu în care ţinuse tot felul de conferinţe şi în care i se afişau, aproape cu regularitate, articolele. Un portar necunoscut i-a cerut carnetul de partid şi libera trecere, apoi i-a indicat, pe un tabel anume pregătit, o linie punctată, în dreptul numelui său, pentru a-şi depune semnătura. Era o hotărîre de excludere, luată de un organ superior. Ştia că e o hotărîre fabricată, nestatutară, nediscutată în organizaţia lui, şi totuşi a semnat-o, fără nici o întrebare, fără nici un gest de protest.

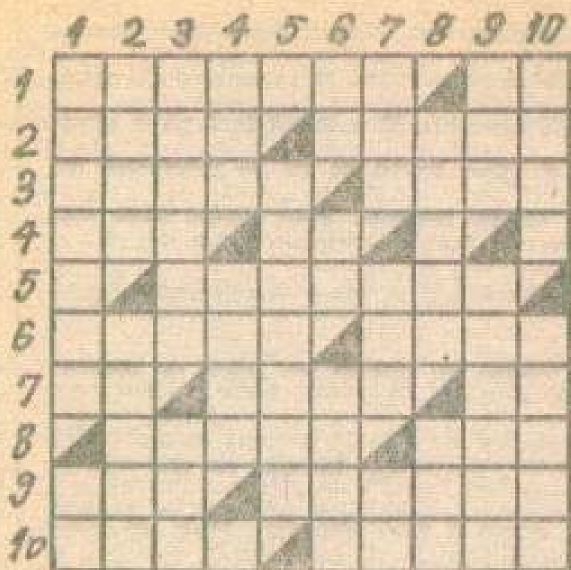
La întoarcere, paznicul nu i-a dat voie să intre în redacţie. Şi-a luat rămas bun de la noi, prin telefon, după ce ne-a povestit ce i s-a întîmplat.

După aceea nu l-am mai văzut. L-am căutat, dar niciodată n-am dat peste el. Demetra, secretara noastră de redacţie, care în ochii tuturor trecea drept soţia lui Vidru, ne mai dădea din cînd în cînd veşti despre el. De la început ne-a mărturisit că Vidru se eschivează de noi, pentru a nu ne pune în situaţii dificile. Cu timpul a început să se eschiveze şi ea. Am încetat s-o mai întrebăm. Aflasem întîmplător că Vidru se retrăsese undeva în provincie, dar nu ştiam unde anume şi cu ce se ocupă. Mai tîrziu a venit şi lovitura Demetrei : căsătoria ei cu Moţaş, pe care eu şi Suru am comentat-o în cîteva plimbări nocturne.

Demetra fusese descoperită de Cărbuniş la un ziar din Arad, unde se bucura de o faimă singulară. Nici nu împlinise 16 ani, cînd îşi renegase familia, una din cele mai bogate din Transilvania, şi se alăturase tineretului progresist. Lua parte la cele mai importante mitinguri, era o oratoare excepţională şi un fel de factotum la ziarul local. N-a fost uşor s-o aducem în redacţie din cauza împotrivirii organelor locale. Pînă la urmă ne-am pomenit cu ea în mijlocul nostru, dar prima impresie, în ciuda faimei care o precedase, n-a fost foarte favorabilă. Mai ales din cauza înfăţişării ei : era prea băieţoasă, în toate, în gesturi, în îmbrăcăminte, în felul de a vorbi, foarte tovărăşesc, în mimică, în felul cum se tundea şi cum îşi purta ochelarii cu rame negre, de care nu prea avea nevoie, şi printre altele îmi făcea impresia că îşi aplatizează sînii, într-adins, ceea ce mă enerva cumplit. Dar n-au trecut nici două săptămîni pînă să ne dăm seama de valoarea ei. Avea o memorie fantastică, un cap din care îi ţîşneau în fiecare clipă idei şi iniţiative, era foarte conştiincioasă şi o camaradă ideală. Numai cu scrisul nu stătea prea strălucit, dar nici n-avea pretenţii. Se simţea foarte bine în rolul de secretară de redacţie.

Legătura ei cu Vidru a început tîrziu, abia la doi ani după apariţia ei în redacţie şi a fost o surpriză pentru toţi, una din cele mai neaşteptate şi mai comentate.

În capul nostru, adică în comentariile noastre, Demetra era destinată rolului de fată veşnică, pe cînd Vidru era unul din bărbaţii cei mai invidiaţi, slăbiciunea tuturor fetelor din redacţie şi administraţie. Dacă n-ar fi fost la mijloc timiditatea lui şi mai ales plecările sale veşnice în căutare de subiecte, nu ştiu ce s-ar fi întîmplat între fetele noastre... Aveam destui ochi ca să ne dăm seama că legătura dintre Vidru şi Demetra nu e o convenţie oarecare, în lipsă de altceva, ci o dragoste totală, sufocantă, o ardere intensă şi permanentă, şi de o parte şi de alta.

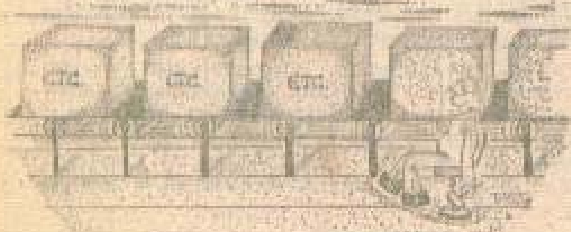

Iarna

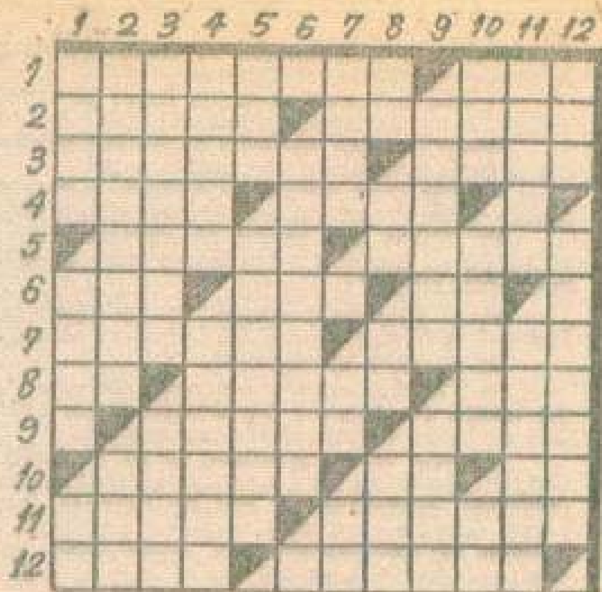
ORIZONTAL: 1) Poetă româncă, autoare a volumului de versuri pentru copii „Baba Iarnă intră-n sat" — Conform (abr.) 2) Covor imaculat întins în calea lui Moș Gerilă — „Natură moartă" în care se desfășoară „Visul unei nopți de iarnă" de Tudor Mușatescu. 3) „Beneficiar" al unei ierni cît se poate de zdravene — Din plumbul lor se cern dantele de zăpadă. 4) Ecou de lumină! — Oaspete în plină iarnă, erou de sărbătoare. 5) Crivățul care acum a încetat să bată. 6) Schiuri ad-hoc, pregătite pentru întrecerea de pe derdeluș — Alergător pe întinderile zăpezilor eterne. 7) În rest! — Tare ca unul din argumentele sorcovei — Înzăpezită, în cele din urmă! 8) Un troian mare — Efectul unei glume bune. 9) Povara cu surprize a lui Moș Gerilă — Întăritori. 10) Din recuzita colindelor noastre hibernale — Unul dintre cei șapte alcătuitori ai suitei Albei ca Zăpada.

VERTICAL: 1) Cîntecele tradiționale din serile sărbătorilor de iarnă — Sandu Sticlaru. 2) Clasic al picturii românești, autor al lucrării „Țărani cu butoaie, iarna" — Masa din noaptea revelionului. 3) Sine qua non al iernii — Franzulițele bradului. 4) Localitate în Japonia — Viitoarele lanuri, acum întinderi adormite sub zăpezi (sing.). 5) Acoperit de zăpadă. 6) Ied! — Puțin noroc! — Fabulist al antichității, autorul pildei „Iarna și primăvara". 7) Înhămat la săniile locuitorilor nordului înghețat — Personaj masculin din opera „Fata de zăpadă" de Rimski-Korsakov — Începe ninsoarea! 8) Așteaptă prima zăpadă, pentru a fi prezent cu sania pe derdeluș — Ceremonie. 9) Ansamblu vocal — Moș Gerilă în viața de toate zilele (dim. pl.). 10) Efectul crivățului și al zăpezii — Nasul cel mic.

Dicționar: ITO.

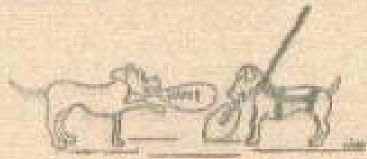
MIHAI TOMA

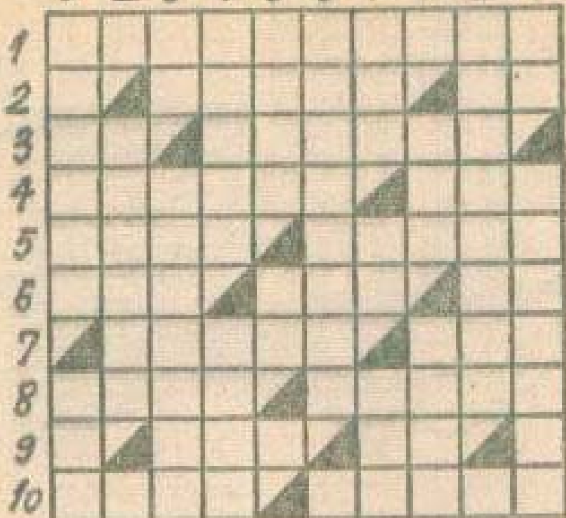
Povestind

ORIZONTAL: 1) Cunoscut erou al unui basm de Ion Creangă (2 cuv.) — Zîna era fără cap! 2) A fost, pe cînd se potcovea puricele... — Posesorul unei lămpi de basm. 3) Curajos ca Făt-Frumos — Pasărea prigonită de toate orătăniile pentru urîțenia ei, care era de fapt un pui de lebădă (Andersen). 4) Personaj masculin principal din baletul „Pasărea de foc" de Stravinski — În esență, cîștigătorul de cauză în basme. 5) Sica — A căpăta stil. 6) A fost odată — Interjecție la plugușor — 365 zile. 7) Cu puteri supranaturale (fem.) — Anexe ale armăsarilor din basme. 8) Caiet! — Material de construcție pentru castele cu vieți scurte — Personaj din feeria engleză. 9) Cel încălțat este eroul unui cunoscut basm al Fraților Grimm — Eroul neînfricat al unui basm în versuri de Nina Cassian. 10) Münchhausen, cel mai mincinos personaj din lumea poveștilor — Nota care dă tonul — Primele în alfabet. 11) Făuritorul și inspiratorul celor mai frumoase basme — Unul dintre prietenii lui Harap Alb. 12) Îndrăgit — A povesti.

VERTICAL: 1) Cei 40 de adversari ai lui Ali-Baba — Personaj consacrat de scrierile pentru copii ale lui Erich Kästner — Capete de pod! 2) Nu are nimic de-a face cu basmul — Marginea pălăriei. 3) Pariu — Geantă. 4) Numai ochi și urechi — Animal întîlnit în basmele populare, avînd corp de cal, cap de cerb și un corn în frunte. 5) Aurul Cosînzenei — „Fram, ursul polar", într-o ediție mai veche. 6) Sultan de circumstanță, din basmul omonim al lui I.L. Caragiale. 7) Zei casnici la romani — Plantă textilă care face obiectul unei povești de Andersen — Apare Gerilă! 8) Barbu Luca — Prins, în cele din urmă! — Ape! — Personaj din basmul „Fata de Zăpadă" de Ostrovski. 9) Păzitor de berbeci — A povesti. 10) „Florile micuței...", alt basm de Andersen — Se spune despre un viteaz că ar avea șapte — Început la mărgioi! 11) Puținel — Unul dintre cei mai populari eroi ai poveștilor noastre. 12) A opta nevastă a lui Barbă-Albastră — Cunoscut erou al unei povești din „O mie și una de nopți."

FLORIN ȘTEFĂNESCU

Portrete

ORIZONTAL : 1) Clasic al picturii românești, autor al pînzelor „Țărancă culcată pe iarbă", „Maternitate" etc. 2) Pictor francez (1878—1917), autorul lucrării intitulate „Femeia cu mănuși" — Gînditor. 3) Început de epocă ! — Alt pictor francez, printre lucrările căruia se numără și un portret al Doamnei de Pompadour. 4) Mare pictor spaniol, creator al pînzei „Fecioara cu pruncul" — Pictor german modernist. 5) Cunoscut pictor și grafician român, autor, printre altele, al lucrării „Odaliscă în galben" — Pictor clasic francez, autorul pînzei intitulate „Cele trei Marii". 6) Pianist cubanez (1875—1949) — „Fete la marginea...", pictură aparținînd lui Henri Matisse (neart.) — George Ulieru. 7) Din creația acestui pictor francez, desprindem portretul intitulat „Femeia cu perlă" — Organizația Internațională a Sănătății (abr.). 8) „Suzana la...", cunoscută pînză al cărei autor este italianul Tintoreto — Biu în țara noastră. 9) A cunoaște — Obiecte feminine de îmbrăcăminte, făcînd parte din portul nostru național, ilustrate de Matisse în cîteva lucrări. 10) Personaj legendar ale cărui fiice sînt reprezentate într-o pictură a francezului Vouet — „Muza și...", lucrare a pictorului francez Henri Rousseau-Vameșul (pl. neart.).

VERTICAL : 1) Pictor francez, autor al unei pînze ce o înfățișează pe Clytemnestra, sora gemenilor Castor și Polux — Reprezentant al picturii olandeze, autorul dublului portret „Pictorul și soția sa". 2) „Domnișoara cu...", compoziție creată de modernistul Pierre Bonnard. 3) Început de idilă ! — Pictoriță franceză, prezentă în galeriile muzeului Louvre cu lucrarea intitulată „Negresă". 4) „Doamna cu...", unul din celebrele portrete ale lui Amedeo Modigliani — Centaur care a luat parte la lupta cu lapiții (mit.). 5) Program eșalonat pe ore — Carol ! 6) Abătută de la drumul drept. 7) Localitate în Japonia — Alternativa gîștii — Prefix privitor la mușchi. 8) Divinitate a băștinașilor din insulele Solomon — Pictor francez, reprezentant la Louvre prin tabloul „Femeia în alb". 9) Pictor italian renascentist, autor al pînzei „Madona della Scodella". 10) În orice sumă ! — „Regina Luiza a...", pînză de Joan Miro, expusă la New York, în Pierre Matisse Gallery.

Dicționar : NIN, RETH, ENO, MIO, UAT.

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

MIHAI CARANFIL

Cu gravitate sau cu umor?

O amintire de la „Scînteia tineretului"? Dacă se poate, una cu haz? Aproape imposibil. „Scînteia tineretului" nu poate fi pentru mine numai o amintire sau doar amintirea unei anume întîmplări. Pentru că „întîmplarea" asta a durat 13 ani. Și au fost, de fapt, anii tinereții mele întregi și adevărate. Stau și mă gîndesc dacă aș putea alege cumva, din cei 13 ani, o întîmplare cu haz și îmi dau seama că e greu, dacă nu imposibil, să-ți cuprinzi tinerețea într-o anecdotă. N-o poți face nici măcar... în glumă.

Și, la urma urmei, ce-ar putea să fie de rîs? Iau, la întîmplare, un caz. De care colegii mei de pe atunci (Ion Băieșu, Nicolae Simionescu, răposatul Nicolae Barbu, Vasile Căbulea și alții) au rîs cu poftă. De ce? Nu știu. Avusesem de scris ceva din comuna Leu (pe lîngă Craiova). Și sosisem în gară noaptea. Pînă în comună, un drum de 5 km cu noroaie pînă la genunchi. Beznă, nici o mașină, nici o căruță, nici măcar un cîine. Ba nu. Tocmai cînd intram în sat, făcîndu-mi socoteala cum am să dorm pe vreo masă de la sfatul popular, m-am simțit înșfăcat de turul pantalonilor, am auzit stofa pîrîind după care dulăul a dispărut în liniște, tot așa cum apăruse. Ce era de rîs în povestea asta?

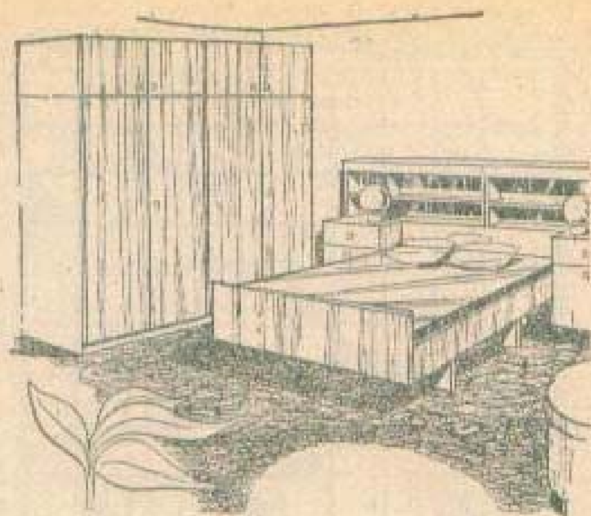
Au mai rîs și altădată... Pornisem, împreună cu Ion Băieșu, să facem un reportaj amplu al nopții de Anul Nou, într-o mașină, pe traseul Cluj-Napoca—București, urmînd să reproducem tot ce întîlneam în cale. Veniseră cu noi și soțiile întrucît și-au zis că nu puteau să ne lase în noaptea aceea de capul nostru, singuri, într-o mașină. Pînă la Turda a mai mers. Pe urmă s-a lăsat o ceață cumplită, cu chiu, cu vai am ajuns la Sibiu după care, în drumul Făgărașului, a început să plouă, șoseaua a devenit patinoar iar mașina n-a mai putut merge decît împinsă. În primul sat, un primar bine aghezmuit (era dreptul lui) a zis că ne va găzdui într-un castel, ceea ce a și făcut; era — după cum ni l-a recomandat — un fost castel al Mariei Tereza, transformat în dormitoare pentru muncitorii sezonieri ai nu știu cărui I.A.S. Așa încît, miezul fastuoasei nopți de Anul Nou ne-a găsit dîrdîind într-o încăpere cu 50 de paturi suprapuse. Ne-am spus „La mulți ani !" clănțănind din dinți și făcînd coadă la sticla cu țuică pe care o primiserăm în dar nu se mai știe pe unde. Doar Băieșu, săracul, ca să nu-și dezmintă vocația, a încercat să întoarcă lucrurile pe latura hazlie dar... de unde nu e, nici dumnezeu nu cere. „Vezi, mă, ce poantă am pierdut? Păi dacă nu erau nevestele cu noi și le-am fi spus mîine la București că am petrecut

(Continuare în pag. 153)

SFATURI PRACTICE

PENTRU TÎNĂRA FAMILIE

— Sfaturi, în primul rînd, utile —

Un început de drum în doi este dintotdeauna traducerea în proză a poemului iubirii iar un cămin rămîne un univers în care se făuresc și se împlinesc visuri, o lume cu bucurii, dar și cu griji. Armonia și dragostea, dublate de pricepere și fantezie de buni gospodari, fac ca locuința să ne asigure intimitate, liniște, comoditate, să devină locul ideal de refacere fizică și psihică, de creștere și educare a copiilor.

Să însoțim tinerele familii, la acest început de drum, fără pretenția de a le oferi rețete, ci doar sfaturi utile.

● Cum ne mobilăm locuința?

O întrebare firească pe care fiecare din noi ne-o punem pentru a ne asigura un univers personal, confortabil și plăcut în care să ne regăsim pe noi și pe ai noștri, în care balanța dintre dorință și realizare va fremăta continuu.

Atît de multe lucruri concură la realizarea unei mobilări și decorări utile și plăcute în amenajarea locuinței încît o discuție în acest sens este întotdeauna binevenită, ca avînd mai degrabă rolul de a sugera din unghiul specialistului anumite principii mai generale estetico-funcționale, venind în întîmpinarea fiecăruia dintre noi, decît de a da verdicte.

Cînd discutăm despre locuință ne interesează totul, de la mobilă și draperii pînă la pereți și corpuri de iluminat de la frontul de lucru din bucătărie cu dotarea tehnică corespunzătoare pînă la dulapurile de depozitare ale îmbrăcămintei și lenjeriei, și toate trebuie să se armonizeze perfect, să intre în anumite raporturi de conviețuire pentru a ne satisface.

De multe ori sîntem tentați să copiem ceea ce vedem la alții fără a ne adapta la situația concretă a propriei noastre locuințe și de aici apar nemulțumiri de genul — ah, mobila asta nu încape, este rău făcută, dimensiunile sînt prea mari etc.

Tocmai de aceea dorim ca prin exemplul nostru să sugerăm cîteva posibilități de amenajări interioare care sperăm să vă inspire și care totodată, să constituie un punct de plecare pentru imaginația fiecăruia de a-și amenaja locuința cît mai confortabil și interesant.

Să începem cu cîteva principii generale dar sperăm foarte utile cu care să pornim la drum:

— Pleclnd de la dimensiunile spațiilor noilor locuințe e recomandabil să ne orientăm spre un mobilier modern cu componente modulate interschimbabile care oferă posibilități multiple de compunere și care se pot completa ulterior cu noi elemente din același gen. Această soluție ne oferă în timp, posibilitatea de realizare a noi variante de mobilare înlăturînd monotonia cu minimul de cheltuială.

— Cu excepția rafturilor și bibliotecilor înălțimile mobilierului trebuie să fie cît mai mici pentru a degaja spațiul interior creînd senzația de confort.

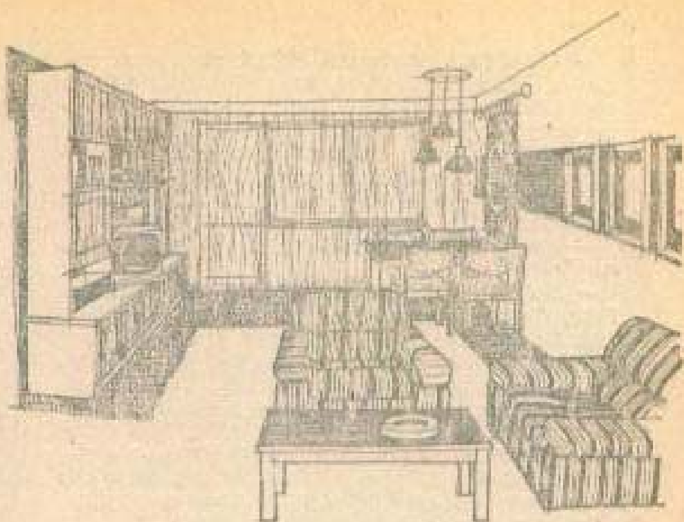
— Se recomandă, de asemenea, finisajele mate, semiluciu, deoarece s-a constatat că finisajul oglindă dacă nu este dozat corespunzător are un efect nedorit de oboseală și monotonie.

— Mobilierul stil poate conviețui alături de o garnitură modernă de piese izolate, de exemplu un fotoliu, o canapea, o măsuță, cu condiția de a-i găsi un anume loc care să-l pună în valoare fără a crea distonanțe.

— O condiție esențială de confort o constituie dozarea iluminatului, pe zone funcționale ale locuinței (dormitoare, cameră de zi), de la iluminatul general la cel zonal și local pentru care trebuie să-l ocupe fiecare corp de iluminat ținînd seama și de economia în exploatare. O plantă decorativă plasată la fereastră și pusă în valoare pe un fundal de draperie este întotdeauna binevenită.

— Este de evitat tendința de aglomerare a mobilierului în camere sau de plasare a mesei în mijlocul acestora, situație care duce la îngreunarea circulației, la senzația de sufocare și strangulare. În acest sens o cameră cu un mobilier strict necesar și funcțional plasat perimetral cu o dozare corespunzătoare a culorilor și finisajelor în aceeași familie de forme corespunde unei soluții moderne de amenajare.

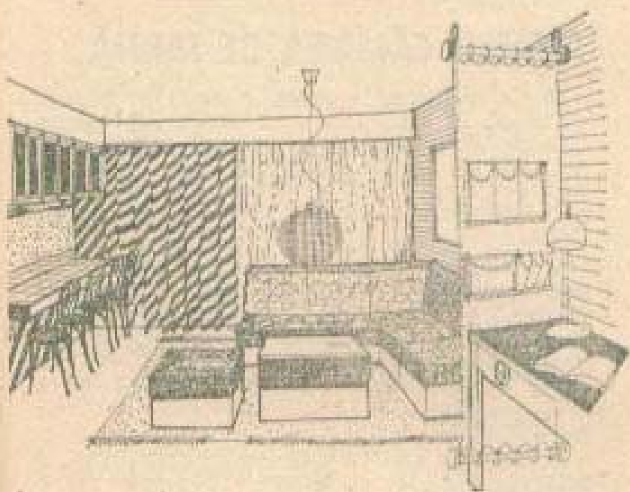
● **Camera de zi** unde astăzi se desfășoară întreaga activitate familială trebuie mobilată astfel încît să se realizeze anumite zone care să răspundă posibilității de a purta o discuție cu invitații, de a lua masa, de a audia o muzică, privi la televizor, de a studia la masa de lucru etc. Compartimentarea se poate realiza fie prin dispunerea de mobilier, fie prin panouri decorative sau chiar rafturi traforate pe toată înălțimea camerei, dispuse perpendicular față de perete.

Radiatorul poate fi mascat cu un panou care să nu stinjenească buna funcționare a acestuia, iar parapetul de deasupra amenajat cu o poliță avind un rol de depozitare. Pentru o folosire intensivă a spațiului este utilă realizarea pe unul din pereți a unui front de rafturi modulate care poate îngloba și ușa și care să cuprindă atît polițe libere interșanjabile cît și dulapuri de depozitare la partea inferioară și superioară preluînd funcția de bibliotecă, bar, vitrină, spațiu pentru televizor, pick-up, radio, discuri, bibelouri, etc. Foarte utile în exploatare se dovedesc seturile de măsuțe suprapuse și scaunele pliabile care nu ocupă mult spațiu de depozitare și care pot fi manevrate la nevoie cu ușurință. O masă extensibilă este de preferat în locul celor cu polița fixă, ea oferind o soluție ideală pentru apartamentele cu camere mai mici. O mochetă de o culoare închisă unì pe toată suprafața camerei pune în valoare un mobilier cu un finisaj deschis avind avantajul unei întrețineri mai lejere. O soluție utilă în camera de zi pentru familii numeroase o constituie garnitura de hol compusă din canapea și fotolii extensibile. O lampă cu picior mai amplă, amplasată într-unul din colțurile camerei de zi creează efectul de mărire a spațiului, aceasta armonizîndu-se de preferință cu fotoliile și o măsuță joasă în zona de odihnă. Pentru înviorarea atmosferei în camera de zi în cazul mobilării cu mobilier modern în același stil cu un finisaj mat sau semiluciu **de un mare efect se dovedesc a fi cîteva pete intense de culoare** bine dozate realizate **prin amplasarea unui tablou, unei** măsuțe, **vaze cu flori**, obiecte decorative etc.

● **În ce privește dormitoarele** există astăzi tendința de a fi mobilate la strictul funcțional (pat, noptiere, dulap, toaletă cu taburet) căzîndu-se de acord că acestea trebuie să preia doar funcția de dormit, celelalte activități desfășurîndu-se în camera de zi, de unde derivă și tendința de proiectare a locuințelor cu spații minime, strict funcționale. Amplasarea patului dublu este preferabilă degajat față de colț pentru a permite accesul independent pe două laturi. O soluție funcțională o constituie realizarea de noptiere mai ample cu polițe libere care fac corp comun cu tăblia patului, aceasta avind și ea la partea superioară o poliță de depozitare.

Pentru folosirea în timpul zilei a spațiului **ocupat** de pat în cazul garsonierelor sau apartamentelor cu familii numeroase se recomandă paturi rabatabile înglobate în frontul de rafturi cu polițe și dulapuri. O grijă deosebită trebuie acordată alegerii perdelelor și draperiei pentru a se armoniza cu **tapițeria** patului și taburetului, recomandîndu-se culori în tonuri calde, odihnitoare.

● **Amenajarea bucătăriilor** în noile locuințe presupune realizarea pe latura **lungă** a acestora a unui front de lucru (incluzind aragazul și spălătorul) multifuncțional cu rafturi și dulapuri la partea inferioară și superioară încastrată în perete, avind compartimente variate, adaptate corespunzător pentru depozitarea tacîmurilor, veselei, paharelor, utilajelor tehnice de bucătărie etc. Această soluție conduce la economisirea timpului de lucru și evitarea deplasărilor inutile, la o întreținere ușoară datorită finisajelor lavabile într-o paletă cromatică optimistă.

MIRCEA BIVOLARU,
arhitect, proiectant principal, Institutul de cercetări și proiectări în industria lemnului (Atelierul de amenajări interioare)

● Cum ne amenajăm apartamentul?

Întrebarea i-o adresăm tînărului arhitect **VASILE POPESCU, de la Institutul de proiectări județean Vîlcea.**

— Ce principii trebuie să respectăm ca să ne simțim... ca acasă ?

— Armonie pe ansamblu, unitate, diversitate dirijată, culori discrete cu accente limitate. Culoarea mobilierului de bază condiționează cromatica ansamblului. Dacă mobila este de culoarea untului, pereții trebuie să fie realizați cu „culori verișoare" (foarte apropiate) verde și galben, roșu și orange, și nu cu „culori complementare" cum sînt roșu cu verde, violet cu albastru sau roșu cu vișiniu. Avem nevoie de liniște vizuală. Într-un apartament cu două camere una poate avea culori verișoare, cealaltă să fie uni.

— Ce culori recomandați ?

— Cele mai frumoase culori sînt ocru luminos, auriu cu galben, ocru diluat în alb cu condiția să nu fie prea palid. Pentru variație de culori se pot combina ocrul cu cărămiziul, violaceul cu bleu, galbenul lămiie cu orange pal. Vestibulele să aibă pereții albi strălucitori sau galben citron cu mult alb. Pentru dormitor să se folosească culori stinse.

— Tapet sau zugrăveală? Sau nici una, nici alta?

— Nu recomandăm zugrăveala cu modele. Putem avea reproduceri pe perete, dar ele trebuie lucrate la cel mai înalt nivel artistic. Tapetul lavabil realizează aspect de casă și nu permite peretelui să respire. Devine și mai obositor cînd este de prost gust și te face să te simți ca în baie. Varul, huma sînt cele mai sănătoase. Baia, bucătăria trebuie placate sau vopsite pînă la 1,40 m, tot în ideea de a da pereților posibilitatea să respire. Altfel aburii se condensează și ne „plouă".

— Ce alte recomandări faceți tinerilor căsătoriți?

— Să-și armonizeze covoarele și draperiile cu mobilierul și tonul pereților, să amplaseze cît mai ingenios sursele de lumină. Umbrele lăsate de obiectele așezate într-un anumit fel față de sursa de lumină pot crea locuri plastice. O veioză așezată la 1 m poate proiecta pe perete o floare dintr-o vază. De preferat, în dormitor veioză în apropierea patului, lampadar la masa de scris. Sau aplice, cu sursă de lumină pe perete. Bun gust, pricepere, fantezie și capacitatea de a pune în valoare unele piese de decor!

VĂ PLAC FLORILE?

Le puteți avea în orice anotimp

Florile, plantele de interior, fac parte din ansamblul locuinței, iar cele de la terase sau balcoane sînt de fapt prelungiri în aer liber ale spațiilor noastre de locuit. Ele trebuie însă să se integreze în ambianță, să ofere ochiului un pic de cer, **un strop de mare și sufletului liniște.**

Putem păstra în camere plante cu frunze aciculare, asparagus; plante cu frunzis colorat, urzicuța de exemplu. Iarna se pot păstra în încăperi mai puțin luminate, rezistă la temperaturi mai scăzute și nu le trebuie prea multă apă.

La temperaturi de 10—15° C rezistă crinul roșu, crinul verde, umbra iepurelui; la 8—12° C, asparagusul, cyclamenul, cerceluşii, mușcata, azaleele, cactușii. Plantele mari, de genul ficusului sau palmierului, nu sînt indicate în locuințe. Lianele de apartament ne pot oferi în permanență elemente verzi pe verticală. Hortensiile se armonizează cu celelalte culori din locuință, ca și violetele africane. Dacă știm să le alegem în armonie cu mobilierul atunci obținem și efectele dorite.

FARMACISTĂ FĂRĂ... DIPLOMĂ

În lucrarea sa „Doctorul de casă", dr. Ștefan Vasile Episcopescu recomanda în 1846 noțiunea de „Farmacie de casă" astfel: **„Am socotit de neapărată întrebuințare a face o arătare de leacurile casei cele mai îndemînatice pe care le are și trebuie să le aibă toată casa, spre a le întrebuința la grabnice întîmplări"** (sare amară, floare de mușețel, floare de soc, sămînță de in etc.). Orice gospodină trebuie să fie în stare să acorde primul ajutor, pentru că în orice casă se pot întîmpla mici accidente. Sezonul rece aduce gripa, canicula — insolația, te doare brusc o măsea sau te-ai înțepat la un deget. Apelezi la „farmacia casei". În dulăpiorul pentru medicamente, pe care-l vom amplasa într-un spațiu care să nu fie la îndemîna copiilor, ferit de căldură, umezeală și lumină: vată, tifon, romplast, sulfat de sodiu, aspirină, antinevralgice, tablete expectorante, extraveral pentru cazurile de insomnii sau surmenaj, frecții, rinofug, tinctură de iod, burovin care are acțiune antiinflamatorie, lecolan, unguent pentru arsuri ușoare, termometrul și foarfece de tăiat tifon. Să avem grijă ca acele medicamente care au termen de întrebuințare să fie înlocuite după expirarea acestuia.

Să nu uităm plantele medicinale, valoarea lor terapeutică, pe care le putem procura fie culegîndu-le, fie cumpărîndu-le de la unitățile de specialitate. Oricum, trebuie să le avem la îndemînă. Floarea de mușețel este un antispasmodic și antiinflamator; floarea de sunătoare — cicatrizant și antiseptic; ceaiul de busuioc — recomandabil în cazuri de diaree și boli cronice de rinichi; ceaiul de chimen sporește pofta de mîncare, ajută digestia și diureza; ceaiul de levănțică combate tusea convulsivă, bronșita, constipația; ceaiul de măceș este indicat în diaree și dureri de gît. Socul are și el multiple întrebuințări. Ceaiul pregătit dintr-un kilogram de apă în care s-au pus 1—2 linguri de soc este bun în tratarea gripei, junghiurilor, în răceli cronice, în combaterea edemelor și a reumatismului.

PENTRU CĂMARA DE IARNĂ

● **Castraveciori în oțet.** Așezați în borcan, după ce în prealabil i-ați spălat și strecurat, castraveciorii între rîndurile cărora puneți foi de tarhon. Fierbeți oțet: **la un kg oțet două părți apă și 40 gr de sare și turnați-l fierbinte.** Acoperiți borcanul cu celofan dublu.

● **Ardei grași în sare.** Spălați ardei grași nevătămați, tăiați cotorul, scoateți semințele și sărați-i în interior. Ardeii astfel pregătiți se așază în vas unii peste alții și se lasă 2—3 zile după care se pun unii într-alții într-un borcan. Se toarnă peste ei zeama pe care au lăsat-o și se leagă borcanul cu pergament.

● **Praf de ardei iuți.** Se spală ardei mici și se scot cotoarele cu semințe. Se așază într-o tavă la gura cuptorului după ce s-a stins focul. Cînd s-au uscat bine și sînt sfărîmicioși se pisează în piuliță și se trec prin sită. Se păstrează în cutii închise.

● **Ardei umpluți.** Se aleg ardei grași, nevătămați, se spală și se șterg, se taie un căpăcel și se curăță de semințe. Pregătim compoziția cu care umplem ardeii: varză, morcovi, pătrunjel, țelină tăiați ca fideaua și frunză de țelină. Frecăm această compoziție cu sare și lăsăm o oră ca să se înmoaie. Ardeii umpluți sînt puși în borcan și turnăm deasupra apă cu oțet și sare. La un kg de apă o ceașcă de oțet și **30 gr sare. Compoziția se toarnă fierbinte.**

Să fim mereu frumoase

Ce ne propun specialiștii de la „Miraj"

„Miraj", o unitate care nu mai are nevoie de prezentare. Sub diferite forme produsele pe care le realizează se găsesc în casa fiecăruia dintre noi. În cea mai mare parte ele sînt de concepție românească originală, toate fiind înregistrate internațional. „Miraj" este o firmă cunoscută în multe țări ale lumii. 47 produse au fost medaliate cu aur la Tîrgul-concurs de la Bratislava, colectivul deține peste 50 de diplome de onoare ; la Salonul național de invenții de la Timișoara „Miraj" a ocupat locul doi. S-ar mai putea adăuga că 64 la sută din personalul muncitor sînt femei și că din acest procent, 80 la sută îl reprezintă tinerele. Există așadar o unitate care se îngrijește ca femeile să fie mereu frumoase, ca bărbații să-și păstreze tinerețea. Ce posibilități avem vom afla de la tovarășa ing. Rozalia Speteanu, directorul întreprinderii.

— Folosirea produselor cosmetice ar putea fi socotită o chestiune de modă ?

— În nici un caz. Industria cosmetică în țara noastră este concepută ca o industrie de igienă și sănătate. Produsele cosmetice sînt, din punct de vedere al recepturilor, controlate prin testările clinice pe care le face Ministerul Sănătății ; toate își propun să rezolve problemele cu care ne confruntăm în viața de toate zilele. Să luăm cîteva exemple, șampoanele pentru păr. Avem peste 20 de sortimente pentru că problema îngrijirii părului are o mare însemnătate. Cu ele nu se rezolvă numai spălarea părului, ci, datorită substanțelor active pe care le conțin, contribuie la hrănirea și menținerea supleței, la combaterea mătreții care este cauza principală a căderii părului. Toate cremele pe care le producem cuprind substanțe active. Facem o industrie cosmetică specific națională, bazată în mare parte pe valorificarea bogățiilor naturale ale țării, și mergem în afară cu un nume bine cunoscut, cu o poziție solidă în competiție cu alte firme prestigioase din lume. Produsele din gama „Darclée" conțin ulei de cătină, cele din gama „April" extracte din fructe și legume. Cititoarele almanahului trebuie să afle că tenul are o mare nevoie să fie îngrijit și că noi studiem în recentură, diferențiat pe caracter de ten, produsele pe care le realizăm. Tenul se confruntă cu probleme determinate de slăbirea bruscă, influența noxelor, în mediul urban și rural, și că ele se rezolvă prin folosirea cremelor adecvate.

— Ce recomandă specialiștii pentru tenurile uscate ?

— Cremele din gamele „Belatrix", „April", „Darclée", „Marie Gilbert" și „Gerovital", pentru zi și pentru noapte. În toate cazurile cremele de zi sînt hidratante, ele pătrund cu ușurință în piele și permit aplicarea fardului. Cremele de noapte din aceste game sînt emoliente, nutritive și asigură un strat lipidic necesar pentru mărirea elasticității tenului și hrănirea lui. Există creme speciale pentru îngrijirea zonei oculare care trebuie obligatoriu aplicate zilnic pentru prevenirea formării ridurilor de mimică. Este de nedorit să se folosească fardul de ochi fără aplicarea acestor creme.

— Fardul este necesar ? La ce vîrstă este bine să-l folosim ?

— E bine să ne fardăm la orice vîrstă, bineînțeles nu la cea a școlii. Problema fardării ține de un anumit simț artistic. Fiecare trebuie să se studieze, să ceară indicații unei persoane de specialitate. Fardul trebuie ales în funcție de culoarea tenului, a anotimpului, de ocazia în care-l folosim. Dacă este strident devine ostentativ. Trebuie folosit din dorința de a sublinia forma feței, de a corecta unele imperfecțiuni, de a îmbunătăți aspectul tenului. Toate fardurile sînt pe bază de substanțe care nu pot prejudicia sănătatea. La finele zilei trebuie să se îndepărteze fardul cu un demachiant. Eu subliniez în special două demachiante sub formă de ulei „Eva lux" pentru îndepărtarea fardului de pe pleoape, și „Eva lux emulsie" pentru îndepărtarea fardului de pe buze și ten.

— Există o gamă largă de rujuri.

— Avem 9 mărci în peste 100 de nuanțe pentru toate gusturile. În afară de efectul coloristic noutatea constă în faptul că ele vor avea și un efect de întreținere. Și buzele, ca și tenul, au problemele lor. În fiecare ruj există substanțe active. În „Belatrix" — extracte de plante care activează circulația sîngelui, fac ca buzele să-și mențină gradul de suplețe. În „Marie Gilbert" am introdus colagenul care rezolvă problemele de friabilitate și descuamare ; în rujurile „Miraj" — grăsime de nurcă, iar în „Darclée" — grăsime de cătină.

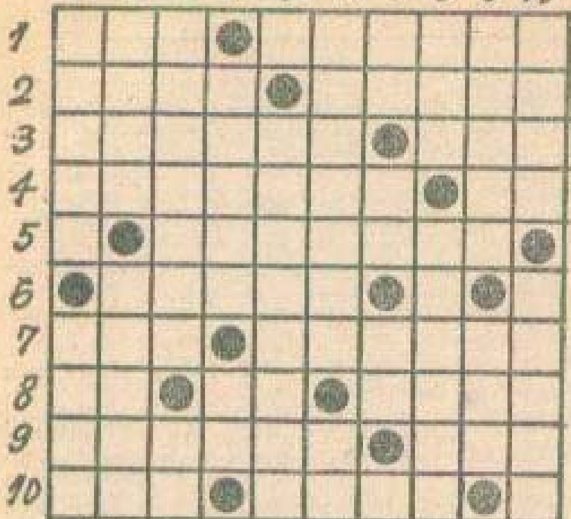
Putem concluziona că machiajul înseamnă culoare, prospețime, el trebuie adaptat vîrstei și ocaziilor în care ne aflăm.

— Ce nu trebuie să ne lipsească din casă ?

— Cele trei produse din gama „Dermin" pentru îndepărtarea celulelor moarte, o mască, o cremă de zi, una de noapte, una pentru ochi, cremă de masaj, un fard, șampon, loțiune capilară, apă de gură, demachiant, deodorant, pastă, periuța de dinți...

Femeia este obligată să se îngrijească pentru sine și pentru societate. Am realizat, de aceea, o gamă „Dermin" care-i dă posibilitatea să-și facă servicii de cosmetică acasă : sub forma măștilor cu diferite substanțe active pentru hrănirea tenului, loțiuni și creme care aplicate succesiv conform instrucțiunilor îndepărtează celulele moarte și creme de masaj (cele cu cătină, cu extracte de plante rezolvă probleme de circulație și de viteză), 2 emulsii pentru îngrijirea mîinilor (una cu colagen, alta cu extracte de plante).

Grupaj realizat de LIDIA POPESCU

Doi tineri pasionați după radio își dispută întîietatea în legătură cu calitatea recepțării la aparatele pe care le au.

— Am cumpărat un aparat atît de bun încît atunci cînd prind Tokio aud cu claritate bătăile inimii crainicului.

— Iar eu, spuse celălalt, la numai o jumătate de oră după ce am prins Arabia Saudită am camera plină de nisip.

ACVATICĂ

ORIZONTAL : 1) Apă stătătoare — Canal care desparte cele două Americi. 2) Fluviu în U.R.S.S. — Folosit la spălat. 3) Mai înalt și abrupt al mării — Măsuri de suprafață. 4) Ape adînci (reg.) — În torent ! 5) Unul dintre orașele pe lîngă care trece Oltul. 6) Atins de o ploaie cu soare. 7) Rezervor natural de apă de ploaie — Apă... tare ! 8) Udat la sfîrșit ! — Pus înainte ! — Apă în suspensie. 9) Și din nou, apă în suspensie — Pronume reflexiv. 10) Lac vulcanic în țara noastră — O pînză pe valuri.

VERTICAL : 1) Pește de mare — Vehicul acvatic. 2) Mare în U.R.S.S. — Nu-i place apa. 3) Pasăre de apă, asemănătoare cu rața — Apă neîncepută ! 4) Lac în Elveția — Fluviu italian. 5) Stavile în drumurile apelor. 6) O baltă secată artificial — Capăt de iola ! 7) Simbolul unui metal care, în contact cu apa, suferă o oxidare rapidă — Picate din cer ! — La revedere! 8) Lichid indispensabil vieții — Peninsulă lîngă Marea Roșie. 9) Fratele Oltului — Ploaie declanșată de la robinet. 10) Copac întîlnit pe malurile apelor curgătoare — Referitor la mare.

MATEI MIHAI

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

NEAGU UDROIU

O povară pe care trebuie să știm s-o purtăm

A fi tînăr nu e meritul tău, abia de reușești să te păstrezi tînăr începi să devii interesant — parcă așa zicea cineva, fără să aibă nimic, bănuiesc, cu aceia pe care îi răsfățăm, de drept, cu apelativul în cauză.

Deși nu chiar atît de tînăr cînd am intrat pe porțile „Scînteii tineretului", eram totuși tînăr, cîtă vreme ziarul ce-și înnoia efectivele pusese ochii, între atîția alții, și pe mine. De fapt și de drept, lucrurile de suflet își aveau istoria lor, se născuseră cu ani în urmă prin coloanele lăsate generos în dijma corespondenților voluntari, dar începutul cel nou stă fixat într-o dimineață de iarnă, undeva în Dealul Spirii, în hala de tratament termic a uzinei „Vulcan".

— Tovarășii sînt de la ziar. Redactorul șef, iar dînsul — adjunct.

— Paraschiv

— Pintea.

— Sînt bucuros să vă cunosc, luați loc !,

— Mulțumim. Dar mai bine treci dumneata pe la noi.

Și, după cum se vede, am trecut.

Dintre multele semne de întrebare cu care-ți însoțești pașii într-o profesie, în mod necesar una te ține de mînă, pînă la obsesie : ce am eu de spus ? Ziaristul are șansa să poată face și să spună atîtea, dar nu despre marea lui șansă este vorba aici.

Cît am fost cititor al ziarului, cititor „din afară", vreau să spun, așteptîndu-l dimineață de dimineață, îi invidiam pe cei care deschideau pentru noi ferestrele lumii, arătîndu-ne munții de întîmplări adunate dincolo, sub pervaz. Mi i-am apropiat, i-am îndrăgit, îi știam pe cei mai mulți după nume, cu mult înainte de a le deveni unora, dintre ei coleg. Și asta, mă grăbesc, în primul rînd, pentru priceperea de a ne procura, prin pagina ziarului, prieteni. Închid ochii și rememorez zeci și sute de nume, de chipuri, de existențe pilduitoare culese cu îndemînare de ei din lumea de lîngă noi pentru a deveni, prin repetare, obișnuință. Trăiri de legendă în universul irepetabil al Hunedoarei în construcție, al Bicazului și Borzeștilor, al Văii

Asistăm în vremurile noastre — scria revista franceză „Le Point" — la o adevărată vînătoare a comorilor ascunse sau bănuite pe fundul mărilor și oceanelor.

Din cei trei milioane de scufundători recunoscuți în lume — cifră în care nu intră și cei peste 10 milioane de scafandri — căutătorii de aur nu sînt cei mai puțin pasionați. Cei peste 366 milioane km pătrați cît reprezintă oceanul planetar ascund bogății prețioase. Dar pentru a reveni la perioada secolului al XVI-lea cînd Columb aducea cheile lumii noi Isabelei de Castilia trebuie să menționăm că pirații și furtunile au contribuit la scufundarea a 45 la sută din galioanele burdușite cu aur și argint din coloniile americane. De-a lungul coastei franceze sînt mii de epave cum ar fi cea a vasului „Drumond Castle". Acest vas englez a naufragiat la 17 iunie 1896 și era plin cu saci cu pepite de aur și diamante pe care le aduceau căutătorii de aur din Africa de Sud. Alte date privind naufragiile unor vase în al doilea război mondial vorbesc despre cantități fabuloase de metal prețios și alte obiecte de valoare.

Dar „prima donna" din aceste epave este „Nuestra Señora de la Concepcion" eșuată pe undeva pe lîngă Santo Domingo în 1643. Unul din cei care au fost seduși

„Goana după aur" în adîncul mărilor

de fascinația acestui vas, care se pare că era plin cu obiecte de mare preț, a fost un englez — William Phips — care după o expediție a revenit la Londra în 1605 cu 32 tone de aur. Pe vremea lui se utilizau scufundători localnici, dar acum pentru această meserie se utilizează un echipament ultrasofisticat, pe care cel mai adesea un singur om nu și-l poate procura. Acum — scrie revista franceză — un adevărat cercetător de comori submarine trebuie să fie un șoarece de bibliotecă dublat de un lup de mare aventuros. Unul dintre ei, americanul Kip Wagner, a descoperit lîngă coastele Floridei un tezaur de 20 milioane dolari, dar înainte de a porni în expediție a studiat doi ani istoria maritimă a întregii zone. Înainte se căutau numai piese din aur sau argint. Acum simple amfore bine conservate găsesc cumpărători care sînt gata să ofere 5 000 franci ; iar o armă din bronz a fost achiziționată cu 20 000 dolari în S.U.A. Mica localitate Penzanse din Cornwall (Anglia) organizează vînzări la licitație de obiecte de acest gen și de regulă se găsesc cumpărători. Dar în această chestiune există și riscul îndepărtării și chiar al distrugerii unor mărturii de civilizație care aparțin întregii umanități. Iată de ce — scria „Le Point" citind părerile unor experți — este necesară o legislație internațională în legătură cu prezervarea bunurilor culturale.

Jiului. Și nu numai acolo, viața spumoasă cu străluciri memorabile aștepta pe reporter în atîtea din locurile bătute și nebătute, completînd șantierul, uzina, cîmpia — în școală, la facultate, în spitale, pe stadioane. Ce vei face tu și ce ai a spune, îmi ziceam urcînd scările largi, neobișnuit de largi ale „Scînteii tineretului" și trebuie să fiu sincer cu mine și cu alții mărturisind că mi-a trebuit ceva vreme pînă am izbutit a descifra poteca. Ce și cum să semene mai al tău și dacă se poate numai al tău, cît de mult și cît de departe au reușit să fie nepuțind spune nici atunci și nici acum măcar !

Între acestea toate, proiecte zămislite demult, în urcușul de început, anevoios, pe scările redacției, spre stațiile ei emițătoare, spre inima ei și spre sufletul cititorului, ceva mi s-a părut necesar să fie plantat cu putere, cu gînduri statornice. Ani la rînd, îmi aminteam, condeiele tinere ale ziarului au trudit în căutarea și creionarea modelelor unei generații. Le aveam în minte, le simțeam aproape, ne luau cu ele pretutindeni. Ani la rînd, verbul lor iscoditor clădise în noi, prin fapte de oameni descoperiți cu pricepere, reperele tinereții în ce avea mai ambițios, mai plin de expresie, mai înălțător. Plăcerea din frazele lor, cînd vorbeau despre oameni, plăcerea aceea neverosimilă de a-i căuta în cine știe ce așezare uitată, în înălțimea Carpaților sau prin adîncurile Văii Jiului, ei bine, această nemaipomenită uitare de sine la întîlnirea cu faptul de viață mi s-a părut o povară, pe care și noi și cei de după noi trebuiau și trebuie să arate că știu s-o poarte. A fost combustibilul în stare să aprindă și să întrețină flacăra visului nostru, atît și așa cum a fost, zile și săptămîni și luni și ani la rînd. Era și ambiția noastră să ne măsoare și să ne judece cititorii prin forța de a desena în puterea plumbului semnificativul apropiat nouă în timp, în spațiu și odată cu el tînărul știutor în a-și lăsa amprentele priceperii pe marile fronturi ale disputei pentru viitor la care a devenit, prin virtuțile vîrstei și șansa generației, părtaș.

„Scînteia tineretului" a avut privilegiul de a scrie mereu proaspătă cartea tinereții în cartea cea mare a țării. Rămîne marele nostru privilegiu, mă refer la cei din promoția din care, prin cartea de muncă fac parte, de a fi cooperat la scrierea cîtorva file din întinderea-i de invidiat. Noi n-am mai apucat să mergem la Bumbești-Livezeni și la Bicaz, decît după plecarea constructorilor. Nici n-am mai ajuns să scriem despre Canalul Dunăre — Marea Neagră. Drumurile noastre au traforat în schimb Lotrul și Someșul și Porțile de Fier. Și toate celelalte de seama lor. Și, înțelegeți-ne, ne-ar părea rău să nu fim invidiați pentru asta.

Dacă astăzi aș auzi pe cineva spunînd că mersul meu a rămas — totuși ! — tînăr, din locul în care mă aflu acum aș privi spre dreapta, către aripa C a Casei Scînteii. Acolo, la etajul trei se află una din explicațiile pe care ar merita să le înțeleagă.

Roman-foileton

VIDOCQ, VAUTRIN, JEAN VALJEAN

sau realitatea unui personaj

Personaj fascinant în epocă (1775—1857), François Vidocq a continuat și continuă să stârnească interesul generațiilor, grație fără îndoială personalității sale aventuroase dar mai cu seamă talentului său real de detectiv și investigator. Victimă a rigorilor unei societăți care înțelegea ca prin aparatul ei represiv să apere interesele claselor avute, Vidocq a făcut inițial parte din categoria proscrișilor — a condamnaților pe care societatea îi respinge fără drept de apel. Ca și prototipul său literar Jean Valjean, celebrul erou al Mizerabililor, din romanul lui Victor Hugo, Vidocq este trimis la ocnă pentru a fi dorit binele unui om condamnat pe nedrept. Pedepsele infamante, disproporționat de grave în comparație cu actul comis, „dăruite" cu „generozitate" și fără discernământ, pedepse ce-i excludea pentru tot restul vieții din rîndul oamenilor onești pe cei care le cădeau victimă, l-au transformat pe Vidocq într-un apărător fervent al acestora. În calitatea sa de șef al Siguranței pariziene, Vidocq a știut să supună rigorilor legii și oprobriului opiniei publice pe infractorii notorii, care nu rareori se ascundeau în spatele unor personaje onorabile din înalta societate. A urmărit, a demascat și a înfierat pe cei ale căror averi erau clădite prin fraudă. Dorința de dreptate ce-i însuflețește generozitatea intențiilor, care-l determină să procedeze la reeducarea celor căzuți victimă împrejurărilor vitrege ale vieții, la încadrarea lor normală în sinul societății — fac încă și mai atractivă personalitatea lui François Vidocq. Faptul că unele din cele mai mari personalități creatoare ale veacului trecut, ca Balzac și Hugo, l-au imortalizat în operele lor — e o dovadă incontestabilă a prețuirii și faimei de care s-a bucurat.

Fragmentele traduse au fost extrase din cartea istoricului Jean Savant, apărută la Editura Hachette în 1971 și care dispune de o documentație impresionantă.

FIUL BRUTARULUI DIN ARRAS

Ascultată ca un oracol, deoarece trece drept cea mai pricepută ghicitoare în cărți din Arras, moașa spune cu glas cît se poate de tare :

— Copilul ăsta o să facă mare tărăboi în lume. O să aibă o soartă furtunoasă și neostoită.

Tocmai a ajutat-o pe mama să-l aducă pe lume pe François Vidocq, cel de-al doilea băiat al brutarului de pe strada Miroir-de-Venise. În jurul patului lăuzei stau roată rude, vecini, care-și fac semnul crucii pătrunși de teamă. Fulgere spintecă noaptea. Tunetul bubuie. Ploaia cade cu găleata. Femeilor le e frică. În sfîrșit trăsnetul se abate, făcînd un zgomot asurzitor... Hotărît lucru, moașa are dreptate !

Cîțiva ani mai tîrziu, un singur cuvînt e pe buzele tuturor, în întreg cartierul Saint-Géry — parohia familiei Vidocq — pentru a-l desemna pe ultimul născut al brutarului : „Un mistreț"[1]. Într-adevăr, în fiece seară, puștii se întorc acasă plîngînd și mormăind că se vor răzbuna. Unul își apasă batista pe nasul care sîngerează, altul se înfățișează părinților cu vînătăi la ochi, al treilea șchioapătă, al patrulea se gîndește la săpuneala ce-l așteaptă cînd ai casei îi vor vedea hainele rupte... Furioși, povestesc cu toții că, o dată mai mult, s-au năpustit asupra lui Vidocq și că, așa cum se-ntîmplă de obicei, acesta a fost mai tare. „Doar știți că-i un mistreț", spun părinții scoși din răbdări.

Pe măsură ce crește, Vidocq capătă forme atletice, o statură ce va fi denumită „colosală". Doamna Vidocq e neminglîiată. Pentru a avea liniște, brutarul se resemnează să facă din cel

[1] În franceză : Vautrin, unul din numele sub care Balzac va imortaliza personalitatea lui Vidocq în numeroase romane din Comedia umană.

de-al doilea băiat un ucenic de brutar. Lîngă cuptorul prăvăliei o să-l aibă pe lîngă el și-o să-l țină ca în zgardă. François Vidocq își începe ucenicia la treisprezece ani. În clipele libere, băiatul se duce la sala de arme. Foarte repede, învață să mînuiască nespus de bine floreta, apoi spada. Intrigile și rivalitățile amoroase îi atrag numeroase dueluri, din care totdeauna își învinge rivalii. Niciodată nu e bătut. Lucru de care se va căi : „Prea mi-au plăcut duelurile și femeile", va șopti pe patul de moarte.

François visează să facă avere. Dar cum ? Unde ? În America ! Iată cuvîntul care i se șoptește la cabaret. Fie ! Se va duce în America ! Mergînd de la un vapor la altul, își oferă serviciile ca mus. În cele din urmă un căpitan îl primește. O să semneze numaidecît contractul... Dar în clipa următoare, în port, e „recrutat" de proprietarul unei menajerii de bîlci, care caută un om de dirvală. Adio marină ! Vidocq va fi saltimbanc... Și pune-te pe curățat sfeșnice, lampioane, pe rînit în cuști, pe măturat în arenă. Hainele-i sînt murdare de pucioasă, rupte de maimuțe, pline de păduchi. Încearcă să devină acrobat, apoi trece drept „sălbatic din Oceania". Gol, acoperit numai cu o piele de tigru, trebuie să mănînce în fața spectatorilor carne crudă — „carne de om" — anunță prezentatorul, și să se prefacă a sparge pietre în dinți. Oboseala, sila pun stăpînire pe el. Patronul îl ceartă. Vidocq ripostează. Trupa se năpustește asupra lui. Fuge. Un șarlatan, întîlnit pe drumul spre Lille, îi propune să-l ajute. Îl va ajuta să vîndă elixiruri atotlămăduitoare... Vidocq primește, fără entuziasm. La Lille, obosit de îndeletnicirea asta, o șterge de lîngă vînzătorul de elixiruri. Se va duce la Arras, se va arunca la picioarele părinților, îi va implora să-l ierte. La întoarcere, le declară părinților că vrea să se înroleze în armată. La 8 martie 1791, e înmatriculat în regimentul de vînători. Soldat bun, e avansat caporal în seara din ajunul bătăliei de la Valmy (1792)[1]. În timp ce face cinste pentru galoane, un sergent major vine să-i caute nod în papură și-l insultă. Vidocq îl provoacă la duel. Celălalt, speriat, fuge. Glumele trupei cad potop. Pentru a se răzbuna, lașul scrie un denunț fals. Vidocq află și se năpustește asupra fricosului. După ce-și primește corecția de față cu martori, subofițerul cere împotriva caporalului Vidocq maximum de pedeapsă și chiar și pedeapsa cu moartea. Vidocq fuge și se angajează în alt regiment, în ale cărui rînduri se bate curajos la Jemmapes.

TEMNIȚE ȘI EVADĂRI

Vidocq are douăzeci de ani cînd e azvîrlit în închisoarea aflată în turnul Saint-Pierre din Lille, alături de cele mai înrăite haimanale. A ajuns acolo pentru „a-l fi învățat minte" pe un rival. Nu va ieși dintre zidurile ei decît pentru a ajunge la ocnă. Între timp are loc un adevărat joc de artificii de aventuri, de evadări, de necazuri, de speranțe și isprăvi. Deoarece nu se numără printre cei grav vinovați, și, din punct de vedere juridic, cu greu s-ar putea justifica prezența lui în închisoare, Vidocq se pomenește curînd a fi obiectul unor atenții neașteptate. Beneficiază, de pildă, de un soi de încăpere privată. Toate necazurile i se vor trage de la această „îmblînzire" a pedepsei. Vidocq nu vede decît avantajul de a-și primi nestingherit iubita, devotată și grijulie să-l distreze pe timpul celor trei luni de inactivitate și de pîrnăie ce-i sînt impuse. Dar camarazii lui au alte planuri. Odaia lui Vidocq ar putea sluji drept birou clandestin. Cîțiva condamnați se interesează de cazul unui biet plugar, Sébastien Boitel, încarcerat, judecat și condamnat pentru vina de-a fi dosit cîteva banițe de boabe ca să aibă cu ce-și hrăni copiii în timpul foametei din anul 1794. Firesc era ca omul acela să fie salvat, adică să i se redea libertatea. Desigur, nu putea fi încercată pur și simplu evadarea, deoarece nefericitul ar fi fost numaidecît prins. Trebuia așadar să iasă din închisoare în bună regulă, adică cu acte la mînă. Cîțiva deținuți se gîndesc să-i procure un ordin de punere în libertate. În acest fel, Boitel, gardianul, paznicul și cei ce țin scriptele închisorii vor fi acoperiți. Vidocq nu-și poate refuza concursul. Și toată viața va susține că e nevinovat. Va spune că s-a mărginit să le împrumute camera sa falsificatorilor. În realitate, lăsîndu-și odaia la dispoziția celor ce urmau să întocmească actul de punere în libertate, Vidocq își dă concursul din plin. Va merge pînă acolo încît va procura o parafă din aramă, pecete a unei unități militare din care făcuse pare-se parte, și-a cărei aplicare pe „ordin" avea să impresioneze favorabil autoritățile din închisoare. Astfel, Vidocq devine complice la o... faptă bună. Pe cînd magistrații, de partea lor, vor spune că a fost complice la un fals în acte publice. Vidocq acționează fără a se gîndi, însuflețit numai de dorința să-l salveze pe nefericitul de țăran. Nu știe că doi dintre cei ce-au pus la cale toată afacerea, foști militari, Gronard și Herbaux au mai fost condamnați pentru falsuri. Fără să-și dea seama, intră în cîrdășie cu oameni de teapa asta. Nici ceilalți complici nu sînt mai de soi. Dar Vidocq nu cîntărește lucrurile. Și-apoi, nu în închisoare ești în măsură să-ți alegi prietenii.

Cineva din oraș încredințează ordinul unui alt complice, care se prezintă la închisoare îmbrăcat militar și-i înmînează „documentul" portarului, după toate formele. Cîteva clipe mai tîrziu, Boitel e înștiințat că e liber. Își ia rămas bun de la tovarășii de temniță și pleacă. Peste cîteva zile închisoarea e inspectată și falsul descoperit. Boitel e arestat la el acasă și adus din nou la turnul Saint-Pierre. În timpul interogatoriului își pierde cumpătul, mărturisește că știa prea bine că ordinul de punere în libertate era fals, și-i desemnează pe autorii și complicii falsului. Printre aceștia și pe Vidocq. Acesta e interogat. Și-atunci măsoară consecințele probabile ale faptei sale bune și smintite. Mai avea zece zile pînă la punerea în libertate. Iar acum e copleșit sub povara acuzației de falsificator. Gîndul pedepsei ce i s-ar putea aplica, asprimea și gravitatea magistraților, limbajul lor tehnic — totul îi inspiră teamă acestui băiat îndrăzneț pînă la inconștiență. Nu se mai gîndește decît la fugă. Încă o greșeală. Dar tocmai această succesiune de greșeli și de încercări avea să contribuie la formarea personalității lui Vidocq. Altminteri n-ar fi rămas în istorie. (Balzac va înțelege aceasta. „Dar care sînt nenorocirile ce te-au azvîrlit în prăpastie ?" îl va întreba ducele de Montcorel pe Vautrin. Iar acesta va răspunde : „Oare nenorocirea se poate explica ?").

Una din iubitele lui îi aduce, bucată cu bucată, o uniformă asemănătoare celei a ofițerului superior însărcinat cu inspectarea închisorilor. Cînd totul e gata, Vidocq așteaptă ziua inspecției și profită de un moment favorabil. Ofițerul e reținut de-o convorbire. Vidocq se prezintă la poartă, portarul deschide. Vidocq e liber. Rămîne la Lille, ascunzîndu-se în oraș timp de... douăzeci și patru de ore. Apoi simte că pre-

[1] Ca și bătălia de la Jemmapes, bătălia de la Valmy reprezintă unul din cele mai strălucite succese ale trupelor Revoluției franceze împotriva trupelor aliate ale coaliției.

grumul acesta e apăsător. Așa că hotărăște să lasă în plimbare. În timpul uneia din plimbări, un polițist îl recunoaște și pune mîna pe el. Vidocq îl imploră să nu-l ducă pe loc la turnul Saint-Pierre. Ar vrea, mai întîi, să-și ia rămas bun de la iubită, s-o îmbrățișeze. Agentul se lasă înduplecat. Vidocq împreună cu polițistul se duce acasă la frumoasa lui, care-i strecoară în buzunar un pumn de cenușă. Se despart. Cei doi iau drumul închisorii. Și pac ! ajuns pe-o stradă pustie, Vidocq pune mîna în buzunar, azvîrle cenușa în ochii gardianului și fuge.

Din clipa aceea, poliția e pe urmele lui. Grija de a-l aresta e încredințată comisarului Jacquard, asistat de un pluton de agenți. Din fericire, Jacquard nu l-a văzut niciodată la față pe Vidocq. Într-o seară acesta se duce într-o casă unde Vidocq urmează să cineze împreună cu două femei. Urmat de patru dintre agenții lui, Jacquard declară că a venit să-l aresteze pe Vidocq. Vidocq nu-și pierde cumpătul. Îi răspunde inspectorului că faimosul Vidocq nu va întîrzia să sosească. Apoi îl împinge spre toaletă. „Cînd o să intre, o să-ți dau de veste. Rămîi acolo împreună cu oamenii dumitale, ca să nu bănuiască nimic și să pătrundă pînă aici". Acestea fiind spuse, răsucește cheia în ușă de două ori, strigîndu-i lui Jacquard : „Pe Vidocq îl cauți ? Ei bine, el te-a vîrît în colivie. La revedere !". E foarte mîndru de asemenea farse. De-ar bănui cu cît mai sigură și mai aspră îi vor face condamnarea ! E arestat la o „cetățeană franceză", de pe strada Picardie și e dus la închisoarea Petit-Hôtel. Zece zile mai tîrziu, evadează. Unsprezece zile mai tîrziu e prins din nou. Și tot așa, din evadare în arestare și din arestare în evadare. În sfîrșit, la 27 decembrie 1796 Vidocq e judecat. Stă acolo, neștiutor de ce-l așteaptă, în fața tribunalului din Douai. Președintele îi întreabă pe jurați dacă falsul menționat în actul de acuzare a fost dovedit, dacă Vidocq e încredințat de a-l fi comis „cu reavoință și cu gîndul de-a dăuna". „Da" răspund jurații, cărora, probabil, le-a fost sugerat acest răspuns, și Vidocq își aude condamnarea la opt ani de ținutuire în fiare. Opt ani de ocnă, opt ani de muncă silnică, după ce va fi îndurat supliciul expunerii în piața publică și al fixării gîtului într-un cerc de fier prins de un lanț... Și toate astea pentru a fi ușurat ieșirea din închisoare a unui biet nefericit de plugar !

Peste cîteva luni, Vidocq, făcînd parte dintr-un convoi de deținuți, prinși în lanțuri, e îndreptat spre Paris, la închisoarea Bicêtre, anticamera ocnelor. Pe drum, în timp ce străbat pădurea de la Compiègne, viitorii ocnași se revoltă. Soldații care-i escortează omoară doi și-i rănesc grav pe alți cinci. Vidocq e cruțat. Ajunge teafăr și sănătos la Bicêtre. Unul dintre tovarășii săi, un recidivist, îl prezintă ca pe unul din subiecții cei mai distinși din nordul Franței. Grosimea lanțurilor lui Vidocq îi confirmă declarația. Dar ceea ce vede la Bicêtre îi sporește spaima, cînd se gîndește peste ce va da la ocnă. Gîndul evadării începe să-l muncească. La Pontchartrain, Vidocq e dezbrăcat pînă la piele pentru ca păzitorii săi să fie siguri că nu ascunde nici un instrument cu care să-și rupă fiarele. După douăzeci și două de zile convoiul ajunge la Brest. Pe drum, ocnașul e potopit cu înjurături și învinețit de ghionți. În schimb, pentru a-și atrage ura din partea mulțimii, același ocnaș e lăsat slobod să violeze femeile și să prade dughenele. (Beneficiarii furtișagurilor sînt paznicii, cărora ocnașii le vînd pe un preț de nimic prada). Administrația e astfel sigură că în caz de evadare ocnașul va fi denunțat de populația terorizată, că nu va găsi nicicînd de lucru și că, silit la vagabondaj, va sfîrși prin a ajunge, fie vinovat, fie nu, în mîinile poliției. Primul gînd al lui Vidocq cînd ajunge la Pontaneuzen e, firește, să încerce să evadeze. Cu o foarfecă uitată de unul din paznici într-o sală, încearcă să străpungă un zid. Un camarad îi pilește cătușele cu o pilă rămasă printr-un noroc de pe urma controalelor din timpul drumului. Vidocq pătrunde într-o curte. O prăjină trebuie să-i țină loc de scară ca să sară zidul. Ajuns pe creastă, sare. Cînd cade, își înăbușe un strigăt : și-a scrintit amîndouă picioarele. Se tîrăște cum poate pînă la un tufiș unde își petrece noaptea. Cînd se face ziuă, durerea e și mai mare. Trebuie să renunțe la fugă. O soră — una din cele două călugărițe care l-au ajutat pe Vidocq și care-i vor sluji lui Hugo pentru crearea personajului surorii Simplice, protectoarea lui Jean Valjean — îi vine în ajutor, îi dobîndește iertarea și-l îngrijește la infirmerie. După vreo douăzeci de zile de la această tentativă de evadare, cînd e vindecat, Vidocq e dus la Brest. În temniță, ocnașii sînt legați doi cîte doi. Astfel, pentru a evada, cea dintîi condiție e să te asiguri de discreția și bunăvoința camaradului-„pereche". Cel al lui Vidocq e un podgorean din împrejurimile Dijonului, condamnat la douăzeci și patru de ani pentru furt : mizeria și tratamentul aspru l-au abrutizat. Pentru a scăpa de el, Vidocq se preface bolnav. Burguignonul e desprins și legat de alt ocnaș pentru a se putea duce la „trudă", adică la munca silnică. A doua zi, vindecat, Vidocq are alături de el un alt camarad : un biet nefericit condamnat la opt ani de temniță grea pentru a fi șterpelit niște găini dintr-un presbiteriu. Acesta ghicește numaidecît intențiile lui Vidocq. „Îți dau un sfat, îi spune el, să te roiești înainte de-a se obișnui caralii cu moaca ta. Mangoți ai ?" În schimbul cîtorva sunători, camaradul de lanțuri îi promite niște haine de matelot.

La Quimper, halta forțată pentru a aștepta „corespondența", adică grupul de jandarmi care asigură escorta din Quimper la Saint-Malo, Vidocq vrea să tragă folos de pe urma celor două săptămîni de așteptare. Din spital, socoate, are mai multe șanse de evadare. Înghite zeamă de tabac și face să i se urce temperatura, încît e internat pentru trei zile. Își prelungește șederea făcînd să i se umfle fața, printr-un procedeu aflat la Bicêtre. Avînd astfel mai mult timp, se gîndește la mijloacele pe care să le întrebuințeze pentru a fugi. Și iată că la spital vede, între altele, o călugăriță pe cît de frumoasă pe-atît de bine clădită. Prizonierii zic toți că sînt îndrăgostiți de ea. Vidocq socoate că sora Françoise (al doilea element al prototipului surorii Simplice din Mizerabilii) va avea milostenia să-l sprijine evadarea. Într-una din nopțile următoare, echipat pe de-a-ntregul ca sora Françoise, Vidocq sare peste zidul spitalului. Noaptea, bate la ușa unei colibe. În jurul plitei prăjesc clătite doi țărani și cei trei copii ai lor. Vidocq se simte mișcat. „Niște chipuri coborîte din pînzele lui Rembrandt, luminate numai de flăcările căminului, ce tablou !" comentează el. Poftit să stea jos, s-așează între Jeanne și Madelon, una de șaisprezece, cealaltă de șaptesprezece ani, se-ndoapă cu clătite și i se spune că, din lipsă de loc, va trebui să se culce în același așternut cu fetele. Vidocq nici nu crîcnește, se retrage împreună cu Jeanne și Madelon, le lasă să se dezbrace, să se culce, apoi, ca din nebăgare de seamă, stinge lampa, se dezbracă la rîndu-i, și se culcă lîngă Jeanne. „Cumplită noapte !" va suspina. Are grijă să nu ațipească nici o clipă. În zori , fetele se scoală să pregătească supa. Sora Vidocq se scoală și ea, se îmbracă, se duce în încăperea unde se află gazdele, se înfruptă din mîncare, mulțumește, își ia ziua bună și pornește la drum. La Chalet, la tîrg, intră în vorbă cu un negustor de vite. N-ar

avea nevoie de un om care să mîne turma? Spătoșenia și îndrăzneala lui Vidocq cîștigă încrederea negustorului, care chiar are nevoie să-și ducă viteie la Sceaux. Bate-palma. Vidocq e angajat. Pornesc și negustorul e cît se poate de mulțumit, îi dă o parte din bani înainte, îl dă pildă celorlalți, îl angajează pe un an, urmînd să-i dea o parte din cîștigul lui. Vidocq se socoate salvat. Minunată meseria de văcar! Mai cu seamă pe timp de război. Și-apoi, cui să-i treacă prin minte să-l caute printre văcari? Dar într-o seară, pe cînd străbate strada Dauphine ca să se îndrepte spre bariera Infernului și de-acolo la Sceaux, o mînă se lasă greu pe unul din umerii lui. Tulburat, vrea să fugă. Dar mîna care-l țintuiește pe loc e solidă. În mintea lui se înrădăcinează convingerea că niciodată nu va mai putea fi liber pentru a trăi ca un om cinstit, atîta vreme cît foștii lui tovarăși de ocnă i se vor așeza de-a curmezișul în drum. Totdeauna va fi ținta provocărilor, a răzbunării lor. Nu numai societatea refuză să-l primească, ci și lumea interlopă îl persecută. Poliția nu-l va lăsa nici ea în pace. E denunțat. Arestat. Fuge, se ascunde, din nou e denunțat. În cele din urmă, hăituit întruna, cade pradă, într-o noapte la ora trei, pe un acoperiș, îndărătul unui coș. În împrejurări identice, și tot pentru ultima oară, înainte de-a deveni marele om al poliției, Vautrin — personajul lui Balzac din Strălucirea și suferințele curtezanelor, este arestat. Și tot în urma unei lupte pe un acoperiș.

ȘEFUL SIGURANȚEI

„Să fii o minge între două rachete dintre care una se numește ocnă iar cealaltă poliție — e o viață în care izbînda e o trudă nesfîrșită iar liniștea mi se pare cu neputință de atins". Acestea sînt cuvintele pe care Balzac le va pune în gura lui Vautrin, în timp ce se adresează procurorului general Granville. Aceasta e și concluzia lui Vidocq, după cincisprezece ani de luptă între temniță și poliție. Să fie în afara acestor doi poli, să trăiască în pace — iată tot atîtea lucruri ce-i sînt interzise. Trebuie să aleagă: ocna sau poliția. Și alege poliția. Dealtminteri are unele planuri. În vara lui 1809 e încarcerat la Bicêtre. Autoritățile i-au dat de înțeles că va fi dus la Toulon, în lanțuri. Deținuții, care-l cunosc, cred că va evada. Nu. Vidocq nu va mai evada. E scîrbit de toate evadările și de falsa libertate pe care și-o procură. La ce bun să evadezi, dacă e să ajungi la discreția șantajiștilor din ocne și din închisori? Pentru a doua oară își oferă concursul lui Henry, șef de divizie. Vidocq e la pușcărie, funcționarul nu riscă nimic dacă încearcă o experiență. Ordonă așadar să fie amînată trimiterea lui Vidocq la ocnă. Prefectul poliției, Dubois, consimte și el. După ce-l vor pune la încercare, prefectura va hotărî dacă e convenabil să accepte serviciile lui Vidocq în calitate de agent secret. Cele dintîi rezultate îi entuziasmează pe Dubois și pe Henry. Pe cît se pare, Vidocq posedă geniul poliției. Nu procedează ca un turnător, ci ca un detectiv. Descoperă afacerile grase, ignorate de justiție și de poliție. Aduce lumină în altele, rămase nelămurite. La Bicêtre însă, cîmpul de acțiune al lui Vidocq e prin forța împrejurărilor limitat. Prizonierii acestei închisori sînt aproape toți pe picior de plecare spre cîte-o ocnă. La închisoarea Force, ar fi mai multe de făcut. Aici deținuții sînt uneori închiși doar preventiv, aflați încă la discreția unui judecător de instrucție. Acesta are nevoie de concursul poliției. Înainte de a ajunge șeful ei, Vidocq va dezvolta ideea și sistemul poliției judiciare, îi va da strălucire. La închisoarea Force agentul secret Vidocq, ajutat din exterior de credincioasa sa Annette, se impune definitiv în stima și chiar admirația lui Dubois și Henry. Afacerile misterioase în care aduce lumină sînt nenumărate. Tot din această vreme datează și considerația pe care o va nutri totdeauna pentru el marea majoritate a celor din magistratură.

La începutul anului 1811, Vidocq iese definitiv din închisoare. Dar nu oricum. Pentru a nu-l compromite, se ia hotărîrea să fie transferat de la Force la Bicêtre, iar pe drum să evadeze. Ceea ce se și întîmplă. Vidocq înființează apoi poliția Siguranței. Va dispune de o brigadă de polițiști, dar numai după începuturi eroice: un agent numai, apoi doi, apoi trei fiindu-i puși la dispoziție. (Mai tîrziu, cîteva zeci). Deși dispune de mijloace atît de modeste, Vidocq curăță Parisul, împrejurimile, provincia. Își făurește o reputație care mai miră și astăzi și, în același timp, o popularitate aproape unică în istorie. Numele lui sperie puțin, liniștindu-i în același timp pe oamenii de treabă. E obiect de mîndrie și în același timp de groază pentru hoți. Vidocq e un om ale cărui curaj, forță, vicleșuguri, sînge-rece, sobrietate, rezistență înving orice. Nu se află caz în fața căruia Vidocq să nu triumfe. Acest „fenomen" iese veșnic triumfător din împrejurările cele mai variate, cele mai spinoase. I se încredințează dosarele cele mai rele. Acolo unde poliția din întreaga Franță a eșuat, el cîștigă. În ce constă ceea ce el numește „poliția de siguranță"? Iată răspunsul lui: „O poliție represivă, care nu e niciodată preventivă, e o monstruozitate". De unde concluzia: poliția cu care se cuvine să înzestreze țara e o poliție de siguranță, adică esențialmente preventivă. Și pune umărul la treabă. Pe timpul acela poliția e alcătuită, în sferele cele mai înalte, din cîteva personaje mai mult sau mai puțin distinse, sedentare în birourile Prefecturii și ale ministerului Poliției și, jos de tot, dintr-o legiune de indivizi îndoielnici, turnători de ocazie, recrutați temporar, ieșiți din ocne și închisori unde se vor întoarce curînd, după ce vor fi comis, în exercițiul funcțiunii, noi delicte. Poliția nu dispune de așa-numita „clasă mijlocie", cadrele specialiste adică, echipa de subofițeri sau de contramaiștri — dacă vreți. Prejudecățile sînt suverane. Să slujești poliția — trece drept un lucru odios, vinovat, dezonorant. Prin urmare nu există cu-adevărat poliție. Evadările și aventurile lui Vidocq însuși o dovedesc îndeajuns. Numit, sau mai curînd la început instituindu-se singur șef al Siguranței, Vidocq nu stă fără să facă nimic în biroul său de pe străduța Sainte-Anne. Cel mai adesea e plecat. Pentru el, ziua și noaptea nu se deosebesc prin nimic. Drumurile pe care le are de străbătut, vremea rea, primejdia nu-i stînjenesc cu nimic acțiunile. Muncește din greu, ca un pionier. Își recrutează agenții așa cum face de regulă poliția în zilele noastre, dintre recidiviști, cu această deosebire că îi alege, îi pune la încercare, și se oprește de preferință asupra celor care se căiesc sau care au suferit pe nedrept rigorile legii sau nedreptățile justiției, așa cum i se întîmplase lui însuși. Vidocq vrea să aibă drept colaboratori oameni deprinși cu vicleșugurile, cu renghiurile, cu obiceiurile, cu practicile, cu limbajul deținuților — de pe urma șederii lor în închisori și ocne. Chiar de-ar voi să-și recruteze colaboratorii în altă parte, n-ar putea. Căci nu se află candidați în Franța, în vremea aceea, pentru muncile subalterne ale poliției. Birocrați da. Agenți nu.

Fiecare din isprăvile lui Vidocq ar furniza unui autor de romane polițiste materie pentru

a-și pasiona cititorii pe parcursul a două sute de pagini. Și viața unui singur autor n-ar fi de ajuns, deoarece cariera primului șef al Siguranței numără sute de fapte spectaculoase. Carieră ce se întinde în prima să parte pe o perioadă de șaptesprezece ani. Vidocq intră în scenă la finele dictaturii napoleoniene. A început prin a epura capitala și a aduce liniștea locuitorilor ei. Căci, pe vremea ilustrului corsican, se prea poate ca popoarele Europei să fi tremurat de spaimă, dar nicidecum tîlharii care domneau pe drumurile Imperiului francez, nici hoții și ucigașii care, practic, erau stăpînii capitalei. Încă din ultimii ani ai Revoluției lucrurile stăteau așa. Era tot atît de puțin prudent de circulat noaptea prin Paris ca și pe toate drumurile țării, unde „încălzitorii" și alți specialiști în atacurile înarmate acționau aproape nepedepsiți. Un mic amănunt : Napoleon și Jozefina au fost ei înșiși de mai multe ori prădați în reședințele lor de la Tuileries și de la Saint-Cloud.

Foarte repede, Vidocq ajunge deosebit de puternic. Se bucură de-o faimă strălucitoare. Îl stingherește pe unii. Alții îl pizmuiesc. Răuvoitorii nu-l pot suferi. Rivalii lui nu mai dorm, deoarece perspicacitatea lui Vidocq triumfă în pofida a tot și-a tuturor. E într-atît de pătrunzătoare încît, pentru a-i numi pe făptașii unei hoții sau ai unei ucideri, cele mai neînsemnate lămuriri îi sînt de ajuns. Abia dacă i-au fost semnalate două-trei împrejurări, că-l întrerupe fie pe prefect, fie pe vreun agent sau pe cel care depune plîngerea, prin aceleași cuvinte, hotărîte, precise : „Vinovatul e cutare !" Mulțumită gigantului, inepuizabilului fișier constituit în surprinzătoarea sa memorie („Registrele mele de conturi sînt aici !" îi va spune Vautrin lui Rastignac, bătîndu-se cu degetul peste frunte), nu scapă din vedere nici ocnele, nici închisorile, nici pe pușlamale, nici pe secături, nici pe escrocii de orice fel, adică bancheri suspecți și persoanele ce trăiesc din expediente, traficanții și spionii. „O activitate de general șef" (Balzac dixit). Existența cutărui mare senior sau a cutărei doamne ilustre din faubourg-ul Saint-Germain are tot atît de puține secrete pentru el ca și viața zbuciumată a ultimului golan din cartierul Maubert. Scoate la lumină tarele și viciile și-a unuia, și-a celuilalt. Pătrunde tainele vieții private a cutărui magistrat cu reputație neclintită de funcționar incoruptibil. Poate spune prin ce intrigi respingătoare cutare personaj opulent, o nulitate crasă, a obținut slujba ce i-a adus prestigiu. Se înfrînează să nu-l țintuiască la stîlpul infamiei pe cutare general plin de onoruri, al cărui nume strălucește în almanahul Victoriilor și al Cuceririlor și care și-a început cariera ca hoț de drumul mare, apoi și-a făcut rost de acte false. Îi va explica lui Balzac prin ce fel de escrocherii bancheri de felul lui Nucingen și Du Tillet și-au înjghebat averea etc., etc. Toate murdăriile îi sînt cunoscute. Orice împrejurare nouă, survenită în „cariera" celor respectabili e numaidecît înregistrată de memoria sa. Nimic nu scapă investigațiilor sale. Cunoaște felul de-a opera al fiecăruia.

Într-o noapte, un negustor bogat, pe nume Prunaud, e pungășit de cincizeci de obiecte de India și de mai multe șaluri de mare preț. Se duce la șeful Siguranței. Vidocq nu-l lasă să isprăvească. „Ai fost furat de banda Bertin, Mongodard și ceilalți. Fii fără grijă ! Înainte de sfîrșitul zilei am să dau de urma mărfii". Domnul Prunaud pleacă vesel. Vidocq pune cîțiva agenți bine instruiți pe urmele indivizilor pe care-i bănuie. Deoarece știe unde beau, unde mănîncă, unde se distrează. Ca și numele și adresele fetelor care le sînt pe plac. Ca și ale tăinuitorilor. Pe scurt, în chiar aceeași seară, mărfurile se întorc la magazinul de noutăți, iar hoții se trezesc cu toții la zdup.

Succes, popularitate, avere, groaza pe care o inspiră — totul îi exasperează pe rivali. El singur face de zeci de ori mai multă treabă decît toți aceștia la un loc. Vidocq e criticat, e urît, dar mai presus de orice e temut. Cei care umplu închisorile și ocnele unde el i-a expediat nu-l respectă nici ei mai puțin. Adesea îl numesc „șeful poliției din Franța", îi spun „domnule general", „monseniore", „excelență". Ca unui ministru. Ceea ce-i uimește pe inamicii lui Vidocq. „Cum de nu e urît de ocnași ? De ce-l venerează într-atît ? Cum de i se adresează cu atîta politețe ?" Pentru că se poartă ca un părinte și ca un frate cu ocnașii care se căiesc și care fac apel la el. Trăsături ce-l caracterizează pe Vautrin al lui Balzac, om incoruptibil și mare bancher al ocnelor. Într-adevăr, Vidocq (și detractorii lui o recunosc) este „depozitarul avutului celor care au strîns bani albi pentru zile negre. Nimeni n-a auzit vreodată (sînt vorbele unui răuvoitor) ca aceștia să nu fi aflat în el un vistiernic credincios. Se oferă bucuros să înlesnească relațiile acestora cu familiile, nevestele, copiii. Adesea le slujește drept intermediar. Cu fiecare convoi care pleacă, e generos cu cei mai umili dintre ei. Cercurile înalte îl blamează în general pe Vidocq. După caz, acesta știe să fie prudent, diplomat, viclean, îndrăzneț. Cu prilejul afacerii din pădurea Sénard, una din capodoperele sale, el însuși ia loc în diligența pe care o bandă urmează s-o atace. Apoi ia parte și la luptă. În 1816, un individ care solicită o slujbă în poliție recurge la niște denunțuri. Unul din ele permite arestarea unui falsificator de bani. Dupaty, care neagă faptul cu înverșunare. Prefectura se află în impas. Se apelează ca de obicei la Vidocq. Iar Vidocq „înalță din umeri" — Dați-i drumul omului. E o greșeală să fie arestat atît de devreme. Trebuie prins în flagrant delict sau să i se facă percheziție acasă. Dar nu-i știți adresa !" Dupaty e pus în libertate, după ce în prealabil i se cer scuze. Părăsește Prefectura foarte mîndru de el însuși, rîzînd în sinea lui de poliție și, de bucuros ce e, neglijează să fie precaut. Ceva ce Vidocq nu neglijează niciodată. Agenții lui s-au pus pe treabă. Înainte chiar ca lui Dupaty să i se dea drumul, cel mai bun locotenent al lui Vidocq, pe nume Fouché, îl supraveghează. Acesta se ține scai de el. Îi descoperă „vizuina", vede cum face diverse cumpărături la Palais-Royal și cum plătește sistematic cu monezi de valoare mică. Curînd, e în măsură să-i spună lui Vidocq : „— Sînt sigur că Dupaty e un falsificator de bani. Cereți un mandat de percheziție pentru Hôtel de Strasbourg și curînd vom deține dovada". Vidocq obține mandatul și descoperă în locuința lui Dupaty monezi mici, din cele pe care Fouché îl văzuse plasîndu-le la Palais-Royal, în valoare de 100 000 franci aur. Vidocq, care a prins firul de unde trebuie, vrea să știe mai multe. Și curînd poate să-i destăinuie prefectului că Dupaty nu face bani falși ; ci doar îi pune în circulație. De unde provin aceștia ? Din Marea Britanie. Monezile sînt azvîrlite pe piața franceză de guvernul britanic ; Dupaty e unul din intermediari.

Pentru a-l da de gol pe un alt falsificator de bani, încarcerat în condiții destul de supărătoare, Vidocq nu șovăie să stea închis împreună cu el. Individul bănuit e un chimist. Specialitatea lui : fabricarea monezilor de cinci franci. Nimeni nu poate furniza indicații despre adresa, familia lui, dar arestatul păstrează tăcerea cu îndărătnicie. Vidocq, în chip de „prizonier politic", e literalmente azvîrlit în celulă cu el, cu hainele sfîșiate și cu încheieturile mîinilor vinete. Timp de douăzeci și patru de ore se vaită întruna, îi răspunde cu brutalitate chimistului și pomenește de sinucidere... Într-o bună

zi, însă, paznicul îi înmînează un coş cu de-ale gurii, adus de soţia lui. Aşadar, trage Vidocq concluzia în locul falsificatorului de bani, asta înseamnă că l-a uitat chiar ea. Celula are o fereastră. Prin storuri, trebuie să se vadă afară. Femeia va putea deci fi văzută cînd va mai aduce alt coş. A doua zi, la aceeaşi oră, cei doi bărbaţi, stau la pîndă. „— Zăresc o femeie înaltă cu un coş. Să fie soţia dumitale ? întreabă falsificatorul de bani. — Ea e. Sînt mulţumit că e punctuală", răspunde Vidocq. Apoi răsuceşte între degete o bucată de hîrtie şi o aruncă pe fereastră, ca pentru a arăta unde anume e închis. Chimistul vede cum femeia se apleacă pentru a ridica cocoloşul. „— Vezi, îi spune Vidocq, dacă i-aş fi azvîrlit un bilet scris, i-ar fi putut fi la fel de bine lui. Mîine am să-i scriu o scrisoare". A doua zi scrisoarea e azvîrlită. Peste alte două zile, Vidocq plînge. Apoi iar scrie. Falsificatorul se pleacă peste umărul lui şi citeşte. Tovarăşul lui îşi înştiinţează soţia că se va sinucide. O sfătuieşte pe aceasta să vîndă tot, să-i încredinţeze pe copii bunicii lor, iar ea să se ducă la Londra, după ce va fi ars toate documentele lui. Apoi, cum spune întruna că vrea să se omoare, chimistul se descoase şi, din una din pingele scoate nişte lame fabricate din monezi de şase bănuţi, ascuţite ca nişte brice. Iată cu ce să-şi taie vinele şi să moară fără suferinţă. Vidocq îi mulţumeşte. Celălalt, aflat la secret de-atîta vreme, întreabă dacă soţia lui Vidocq n-ar putea duce o scrisoare uneia din prietenele sale. „Nu încape nici o îndoială", îl asigură Vidocq. Falsificatorul de bani îi scrie aşadar prietenei în cuvinte ocolite. Inventia nu i-a purtat noroc. Nu vrea să-şi dea adresa, deoarece nu vrea că în timpul vreunei percheziţii să i se cunoască procedeele. Să facă în aşa fel încît să dispară tot. După aceea, va vorbi, îşi va da adresa, şi i se va da drumul. Biletul e răsucit, azvîrlit în stradă. A doua zi paznicul se prezintă şi-i spune lui Vidocq cu asprime : — „Ia-ţi toate lucrurile : vei fi transferat la închisoarea Force". Cîteva clipe mai tîrziu, Vidocq stă în fotoliu, îndărătul biroului lui. Are numele şi adresa iubitei falsificatorului de bani. Credincioasa sa Annette va acţiona şi de data asta, împreună cu însuşi Vidocq, deghizat în comisionar. Annette îi spune femeii cu pricina că vine din partea amantului ei. A fost bolnav, a lipsit din Paris, iar acum s-a întors şi o roagă să treacă pe la el să-l ia. Amanta se pregăteşte şi pleacă luînd-o pe Annette cu ea. Vidocq le urmează. La uşa locuinţei atît de mult căutate, intră în acţiune. E comisionar şi cere lămuriri. — Aici e casa chimistului ? — Ce doreşti ? întreabă femeia. — Ce vreau ? Eu nu vreau nimic. Atîta doar că mi-a zis să-ţi zic că de l-o căuta careva, să se repeadă pîn' la cafeneaua din colţul străzii Fossé-Monsieur-le-Prince. — Şi ce face, mă rog, în cafeneaua aia ? Cu cine e ? — Ce face ? Păi face... păi nu face nimic. Doar că joacă şi bea de usucă. Da' rău zău dacă face. — Oh ! într-o zi ca asta, în loc să alerge la mine, să fie în braţele mele, el joacă biliard... — Hai la el, propune Annette. — Asta-i, haideţi cu mine, zice comisionarul. Vă duc drept la el. E la doi paşi d'aici !". Dinaintea uşii corpului de gardă din Piaţa Saint-Michel, doi agenţi zeloşi se reped la Vidocq : — „Ce ordonă domnul general ? — Ordon acestor două femei să intre înăuntru şi dacă se opun, dispun să fie constrînse. — Asta-i bună, doar n-am făcut nimic... — În numele legii, vă arestez, întrerupe Vidocq, scoţînd un mandat din buzunar. Citeşte şi uită-te bine la mine. Nu m-ai mai văzut niciodată ? — Dar... — Altă dată ai să mă recunoşti". Iubita falsificatorului, care trebuia împiedicată să se ducă la „laborator", era, din precauţie, reţinută pentru moment. I s-a dat drumul numaidecît după percheziţie. Vinovatul, scos de la închisoare, s-a socotit pierdut din clipa cînd a văzut că trăsura o ia spre strada Estrapade. În prezenţa sa, au fost confiscate mai multe instrumente care-i slujeau la fabricarea falselor monezi.

Escrocii care afişau titluri de nobleţe, autentice sau uzurpate, au sfîrşit, datorită lui Vidocq, prin a ajunge din echipajele lor luxoase în faţa curţii cu juri sau a poliţiei corecţionale.

Pe foarte nobilul Emile de Mallarmé, conte de Roussillon, mare senior „specialist", şi-n ale cărui buzunare găseşti cu ce să umpli vitrina unui giuvaergiu, Vidocq îl prinde operînd la Luvru. Cît despre contele de Sainte-Hélène, operează în mare. Apărut pe firmament în 1814, la începutul Restauraţiei, e primit de către rege şi e protejatul ducelui de Berry. În timpul celor o sută de zile, îşi urmează suveranul la Gand, Bruxe, se întoarce la Paris şi-şi oferă serviciile lui Davout, ministru de război sub Napoleon. Cu toate acestea, odată cu întoarcerea Bourbonilor, după bătălia de la Waterloo, favorurile îl copleşesc pe contele de Sainte-Hélène : e decorat cu Legiunea de onoare, crucea Sfîntului Ludovic, cu ordine străine, primeşte gradul de locotenent-colonel etc. Vreme de trei ani, contele trăieşte pe picior mare. De unde ia atîţia bani ? Şi de unde iese proaspătul „favorit" ? Vidocq e pe bună dreptate curios, deoarece personajul nejucînd nici la Bursă, neavînd nici o altă activitate, neposedînd nici pămînturi, nici rente, nu-şi poate afla resursele pentru opulenţa în care trăieşte decît într-o îndeletnicire tainică. Vidocq începe aşadar să-l observe îndeaproape pe „colonel" şi lucrurile se luminează : are dinaintea lui un impostor, un vechi ocnaş pe nume Coignard. A ajuns la ocnă pentru a-l fi furat pe contele de Montausier ca şi pe un cămătar, căruia i-a sterpelit 100 000 de scuzi. Se spune că ar fi fost căsătorit de două sau de trei ori, dar e îndoielnic că aceste convieţuiri au fost toate nelegitime. După ce a evadat, s-a ascuns în Spania, unde a trăit din furtişaguri şi escrocherii tot timpul cît au ţinut războaiele napoleoniene (1808—1814). A pus mîna pe actele unui anume Domn de Sainte-Hélène, mort, şi a pătruns în Franţa odată cu armata în derută a împăratului, vorbind sus şi tare de serviciile aduse de el în rîndurile armatei spaniole, deci împotriva uzurpatorului, adică Napoleon. După cum dă asigurări că în Vandeea i-a slujit pe Bourboni. Vidocq îşi propune să pună capăt imposturii, dar prefectura îi paralizează zelul. Să se atingă de un favorit al ducelui de Berry ! De un protejat al regelui, al ducelui de Feltre (ministrul de război), al contelui de Juigné etc.! Nu-i nevoie de scandal ! Pentru moment Vidocq se înclină, dar îşi continuă ancheta. Din care reiese că Coignard se dă de gol, abuzînd de diferitele lui identităţi. Arborează Legiunea de onoare sub numele de Coignar, după ce a falsificat un document ce-o atribuie domnului de Coignard. Sub nici unul din numele sale nu a primit crucea ordinului de Alcantara, cu care se laudă. Preocupat întruna să se „acopere", se acoperă prea mult, cere prea multe acte primarilor, notarilor şi prefecţilor. Nici măcar nu ştie să scrie corect. Formulările lui şochează autorităţile. Pe deasupra, mai şi exagerează. Promite magistraţilor, ofiţerilor ministerului şi ofiţerilor stării civile cărora le cere documente de identitate să obţină pentru ei Legiunea de onoare, avansări, posturi înalte, mulţumită creditului său inepuizabil. Pînă într-atît încît prefectul din Vandeea îi atîrnă şi el o tinichea de coadă. Nouă rezistenţă din partea cercurilor înalte. Atunci, pentru a învinge inerţia, Vidocq caută un ocnaş liberat care să-l fi cunoscut pe Coignard în timpul detenţiei. Găseşte unul printre cei aflaţi sub supraveghere şi-l pune pe acest Dorius faţă în faţă cu „contele". Nici o îndoială pentru Dorius

ca și pentru șeful Siguranței: Domnul de Sainte-Hélène e fără nici o îndoială ocnaș. Apoi Vidocq îl trimite pe Dorius acasă la „colonel", care se preface că nu-l cunoaște și-l alungă disprețuitor. Vidocq îl informează atunci pe generalul Despinoy, cea mai de seamă autoritate militară a Parisului, recomandîndu-i-l pe Dorius. Generalul îl convoacă apoi pe Domnul de Sainte-Hélène. Interogatoriul începe la ora douăsprezece și ține pînă la zece noaptea. Demascat, Coignard își petrece noaptea la fața locului și obține a doua zi permisiunea de-a se duce acasă să-și ia actele justificative. Un ofițer și un jandarm îl însoțesc. Pe drum, Coignard reușește să-și convingă paznicii de nevinovăția lui. Ajuns acasă, poruncește să li se aducă o sticlă cu vin de Alicante, în timp ce contesa de Sainte-Hélène face onorurile casei, îmbiindu-i pe cei doi să bea. Coignard spune că vrea să-și schimbe rufăria și să-și ia alte haine. Ofițerul încuviințează. Trece o oră și Coignard nu se mai arată. După ce-și pusese livrea de slujitor, acesta fugise pe-o scară secretă. De acum înainte lui Vidocq i se dă mînă liberă. Supraveghează „banda", care comite o serie de furturi considerabile. Vidocq dă de urmele lui Coignard, refugiat în casa unuia dintre oamenii lui, pe nume Lexcellent, în rue des Morts. În cursul unei expediții, Lexcellent e arestat. Totul se termină printr-o expediție condusă de însuși Vidocq, însoțit de secundul său Fouché și de opt agenți. Coignard e surprins pe cînd se întoarce la ora trei dimineața la vizuina lui Lexcellent, adevărat arsenal al hoților și ucigașilor. E însoțit de complicii lui. Dar Fouché se repede asupra-i. Se recurge la pistoale. Vidocq intervine, în ciuda unei răni primite în braț, în timpul încăierării, imobilizîndu-l el însuși pe impostor, care e pus numaidecît în cătușe.

Prezență de spirit, viclenie, îndemînare, diplomație, îndrăzneală — toate acestea îl slujesc. De ani de zile poliția caută pe un tăinuitor faimos, ca și mijloacele prin care pune în circulație obiectele furate. Vidocq începe prin a descoperi focumția, mai bine zis vizuina tăinuitorului, apoi pe om în persoană. Îl așteaptă prin împrejurimi. Cînd hoțul iese, îl întîmpină strigîndu-l pe un nume oarecare. Tăinuitorul, mai întîi tulburat, își vine în fire. Nu despre el e vorba. Și-i spune liniștit lui Vidocq că se înșală. „— Ba nu, îi spune acesta, chiar dumneată ești cel al cărui nume l-am rostit. — Dar am să dovedesc contrariul. — Fie, cu condiția să mă însoțești pentru formalitatea asta la postul de poliție apropiat". De cum ajung, Vidocq îi cere să-i prezinte actele. Omul nu are nici un fel de acte. Percheziția e așadar permisă. Și se soldează cu o recoltă frumoasă: trei ceasuri de aur, douăzeci și cinci de napoleoni mari, de aur, strînși într-o batistă etc. Vidocq ia batista și dă dispoziție să fie reținut hoțul, ceasul, aurul și toate celelalte. Cîteva minute după aceea se duce acasă la nevasta tăinuitorului. Nu e singură, dar Vidocq o trage deoparte și-o anunță că bărbatul ei tocmai a fost arestat. Îi arată batista. Femeia se pierde cu firea. „— Fir-ar să fie! — Temîndu-se să nu fie trădat, m-a trimis la dumneata ca să pui deoparte cît mai repede tot ce-l poate compromite". Și femeia cade în cursă. Îl imploră pe Vidocq să caute trei trăsuri și să vină cu ele. „O să ducem obiectele cele mai de preț". Și Vidocq se execută. De cum sosesc dinaintea ușii, trăsurile sînt încărcate. Apoi pornesc. Nu pentru multă vreme. Gărzile se ivesc și capturează tot, chiar și pe nevastă. „O să dai explicații, ca și soțul dumitale, dinaintea curții cu juri".

La finele lui 1814, Sablin, un alt individ certat cu legea, e la ordinea zilei. De trei ani poliția nu e în stare să dea de el. Dosarul ajunge la șeful Siguranței. Sablin o spune el însuși: numai Vidocq l-ar putea captura. Dar știe, știe să se ascundă. Totuși, Vidocq a aflat că de scurtă vreme Sablin s-a mutat la Saint-Cloud. Pornește numaidecît la drum și sosește odată cu căderea nopții, pe un timp groaznic. Dar nu cunoaște adresa lui Sablin și să descoperi la comandă adăpostul unui om mutat numai de opt zile e un adevărat tur de forță. Dar Vidocq îl face. Cînd se luminează de ziuă, pe-o ploaie cu găleata, Vidocq se află dinaintea ușii cu pricina. Cel căutat e înalt și spătos ca un uriaș. Vidocq e însoțit de un agent. S-a făcut ziuă. Cineva iese din casă. Vidocq pătrunde înăuntru, înainte ca ușa să se închidă la loc. Aude pași. O femeie coboară. Cum dă cu ochii de Vidocq, scoate un strigăt și urcă cît poate de repede. Numai că nu poate urca prea repede (vom vedea de ce) și strigă: „Uite-l pe Vidocq!" Sablin, culcat și-abia pe jumătate treaz, se pomenește cu cătușele puse. Între timp femeia continuă să strige. „— Dar ce ai?" — „Nu vezi c-au apucat-o durerile facerii? răspunde Sablin. Toată noaptea a răcnit așa. Se ducea la moașă cînd ai apărut dumneata". Și femeia strigă din ce în ce mai tare. Vidocq nu se poate duce după moașă și să-l lase pe Sablin păzit numai de un agent, deoarece s-ar putea să aibă complici prin apropiere. Și-apoi nu mai e timp. Moașa ar sosi prea tîrziu. „— Se spune că Ludovic al XIV-lea a moșit-o pe Domnișoara de la Vallière, zice Vidocq. Iar eu susțin că o voi moși pe Doamna Sablin". Își scoate haina, își suflecă mînecile, se spală pe mîini și-o ajută pe femeie s-aducă pe lume, în mai puțin de douăzeci și cinci de minute, o frumusețe de băiat. Face apoi toaleta copilului, îl așază alături de mamă, și se îngrijește de înregistrarea nașterii. Casa lui Sablin e lipită de primărie. Sablin e pus în imposibilitatea de a fugi. Vidocq și agentul îl duc cu ei la primărie, apoi din nou acasă. Aici, mama își dă cu părerea că pruncul trebuie botezat. Fie! Îl roagă pe Vidocq să-i fie naș. O vecină îi va fi nașă. Fie și naș! Vidocq plătește de la el din buzunar cheltuiala pentru ceremonie și prînzul din camera lăuzei. La urmă, Sablin își ia rămas bun de la nevastă... Operația s-a terminat.

Într-o dimineață, șefului Siguranței îi este anunțată vizita lui Bault, portarul închisorii Sainte Pélagie. Vidocq, pentru o clipă, cade pe gînduri. Bault conducea convoiul de condamnați puși în lanțuri care l-a dus la ocnă. Dar de-atunci, atitudinea lui Bault s-a schimbat mult. „— Bună ziua, domnule general! — Bună ziua, dragul meu guvernator. Aș putea ști cărui fapt datorez cinstea de-a te vedea? — Unei mari nenorociri, scumpul meu general, și care nu-și poate afla rezolvarea decît datorită abilității dumitale." Și Bault începe să povestească întîmplarea lui Lastigue de Bassaba, închis pentru o datorie de 100 000 de franci. Vidocq îl cunoaște pe acest om al expedientelor care a evadat și care trebuie prins. Bault îi oferă, în numele creditorilor, desigur, să-i asigure cheltuielile pentru executarea operației. Lastigue n-o să se prezinte din proprie inițiativă la șeful Siguranței. Va trebui ca întreaga brigadă să se pună în mișcare și pe deasupra o femeie ca momeală: Lastigue e un admirator al sexului frumos. Numaidecît Vidocq răspîndește cu discreție zvonul prin casele de joc și de plăcere că o recompensă substanțială va fi acordată celui ce va divulga adresa lui Lastigue. Un denunțător, prieten intim cu Lastigue, se prezintă. Acesta indică locul, ziua și ora la care evadatul va putea fi prins. În ziua aceea, pe Rue des Juifs, un comisionar și cîțiva agenți așteaptă într-o trăsură. Vidocq deghizat în vizitiu de casă mare, pudrat, cu părul încrețit, încărcat de fireturi, pătrunde în gangul ce dă în curte. Portarul îl oprește. „—Îl caut pe domnul Simonneau, spune Vidocq. — Nu-i acasă. — Știu că e cu cineva și nu vreau să-l deranjez. Nu vreau decît să-i înmînez o scrisoare. — Dă-mi-o mie! — Nu pot. Doamna a insistat ca nu care cumva... — Iar eu am primit poruncă să nu las pe nimeni să urce! — Dar trebuie cu orice chip

să-mi îndeplinesc însărcinarea. (Se scarpină la ureche). Aș lăsa bucuros scrisoarea de nu m-aș teme că doamna contesă o să se supere ! — O contesă ! E vorba fără doar și poate de-o istorie amoroasă ? — Vezi bine, doar nu de altceva ! — Atunci du-te ! Etajul doi, ușa din stînga". Vidocq urcă, sună, o slujnică vine să deschidă. Vidocq îi apucă brațul, politicos dar autoritar, o scoate pe palier, intră, închide ușa după el, pune cheia în buzunar, și se năpustește în sufragerie... „— Vidocq !" Toți comesenii i-au rostit numele într-un glas. Fără a-l scăpa din ochi, acesta se duce la o fereastră, azvîrle cheia comisionarului, căruia nu-i mai rămîne decît să urce cu oamenii...

Un negustor bogat se prezintă și spune că a constatat un deficit de 150 000 de franci. „— Ce vîrstă are casierul dumitale ? întreabă Vidocq. — Douăzeci și cinci. Dar sînt sigur de el ca de mine însumi. A fost furat. E și el o victimă ca și mine. — Ești căsătorit ? — Da. — Ce vîrstă are soția dumitale ? E drăguță ? E cinstită ? — Vai, domnule, nevasta mea e virtutea întruchipată. E plină de devotament, e însăși imaginea dragostei conjugale... — Nu despre asta-i vorba. Casierul are douăzeci și cinci de ani. Nevasta dumitale e drăguță ? — Da, de vreme ce așa vrei dumneata, da, e drăguță, dar... — Nici un dar ! Vrei să-ți găsești banii, nu-i așa ? Și ai încredere în mine, nu ? — Asta-i bună ! De vreme ce mă aflu aici ! — Foarte bine. Întoarce-te acasă. Prefă-te că pleci la țară și vîră-mă pe mine în casă". Negustorul face precum îi spune Vidocq. Și pleacă. Cîteva ceasuri mai tîrziu tînăra soție se așază să prînzească. Apare un tînăr. „— El, a plecat ? — Da, a plecat, dar are bănuieli. Sîntem pierduți. — Nu ne rămîne decît o soluție. Să luăm ce-a mai rămas și să plecăm cu vaporul spre..." Vidocq iese din ascunzătoare. Tablou. „— Dragii mei copii, fiți cuminți. Sau vă rup urechile la amîndoi. Ne-am înțeles, nu-i așa ? Unde sînt banii furați ? — Nu ne-au mai rămas decît 100 000 de franci, spune femeia. — Adevărat ? — Jur ! — Foarte bine ! Dă-i înapoi. — Uite-i. — Perfect. Povestea e încheiată și uitată. Să nu pomenești niciodată despre ea bărbatului dumitale. N-o să afle nimic. Cît despre dumneata, dragă domnule, dă-mi mîna dumitale drăgălașă..." Îl ia frumos, îl duce în portul Le Havre și-l îmbarcă pe un vas mícut, zicîndu-i „— Du-te să faci prostii în altă parte !" Cînd se întoarce la Paris, Vidocq îi spune negustorului care-l așteaptă : „— Tot casierul dumitale era hoțul. Dar a apucat să mănînce 50 0000 de franci cu o dansatoare. L-am suit într-un vapor cu destinația spre Statele Unite". Cîțiva ani mai tîrziu, lumea spunea că nu se află pe lume căsnicie mai fericită decît cea salvată de Vidocq.

CASTELANUL DE LA SAINT-MANDÉ

Pe proprietatea lui de la Saint-Mandé, Vidocq trece drept castelan. E numit chiar „suzeranul de la Saint-Mandé". A achiziționat într-adevăr terenuri situate între Vincennes și Lagny. Și-a construit aici în februarie 1826 o casă confortabilă de țară, după placul lui. Treptat-treptat, a construit ateliere. Deoarece, din clipa cînd e destituit, nu se gîndește să-și întrerupă activitatea. Continuă să fructifice banii în finanțe și alte domenii, iar atelierele sînt destinate fabricării hîrtiei și cartonului. Odată cu ucenicia literară (scrierea memoriilor comandate de editurii) trece și prin „suferințele inventatorului", pentru a vorbi ca Balzac. Activitatea sa de șef al Siguranței l-a făcut să constate cîte falsuri se produc în fiecare zi, și în ce măsură hîrtia — pînă și cea timbrată — prilejuiește aceste falsuri. Pe vremea aceea coliile de hîrtie timbrată erau cu ușurință spălate apoi repuse în circulație. Vidocq visa așadar să fabrice o hîrtie de nefalsificat. La Saint-Mandé își pune proiectul în practică și adaugă acestei preocupări pe aceea a fabricării unui carton special. Drept mînă de lucru, nu folosește decît foști ocnași, condamnați puși în libertate, aflați în imposibilitate de a-și cîștiga pîinea, de vreme ce sînt respinși de peste tot unde-și oferă serviciile, și care sînt astfel siliți să fure din nou pentru a nu muri de foame. Vidocq, care a luptat și a suferit atît de mult după fiecare din evadările lui, înțelege să dovedească societății egoiste și orbite de prejudecăți că asemenea oameni sînt în stare să se comporte mai cinstit decît mulți alții cu faima de oameni cinstiți. Lecția aceasta a lui Vidocq a fost reținută mai bine de Hugo decît de Balzac. Astfel, a fost conceput personajul domnului Madeleine, din *Mizerabilii*. „Era un om cam de cincizeci de ani, cu aerul preocupat și care era bun..." Vidocq avea cincizeci și doi de ani. „Domnul Madeleine dădea de lucru la toată lumea. Nu cerea decît un lucru : fii om cinstit !". Și el e inventatorul unui procedeu industrial. „Produsele noului procedeu inventat au figurat la expoziția industrială..." Ca și cele ale lui Vidocq. Nefericiților pe care îi salvează, Vidocq le aduce laude și le va aduce întotdeauna.

VAUTRIN ȘI JEAN VALJEAN

Pentru că a existat Vidocq, a existat și Vautrin. Uriașul acesta s-a născut de pe urma colaborării Balzac-Vidocq. Dar pentru că prietenia dintre ei a rămas misterioasă, nimeni nu putea bănui că acești doi oameni de geniu (și plini de taine, și unul, și celălalt) au avut un motiv temeinic să nu-și dezvăluie prietenia. Iată explicația. În timp ce la 22 iulie 1843, tribunalul regal pronunța sentința de nevinovăție a lui Vidocq, un bătrîn orb a cerut să fie condus la banca acuzaților, a căutat mîna lui Vidocq, a strîns-o cu emoție, exprimîndu-și mulțumirea, așa cum ar fi făcut dacă ar fi fost vorba de propriul său fiu sau frate. Cîteva săptămîni mai tîrziu, cînd autoritățile deliberează dacă au dreptul să-l alunge pe Vidocq din Paris și chiar din Franța, același bătrîn se prezintă la locul deliberării, zicînd : „Cer să mi se îngăduie cinstea (apasă pe cuvînt) de-a mă alătura domnilor-voastre, eu, un om orb, și unul dintre foștii magistrați ai curții, ca să depun mărturie că am urmărit și am cunoscut toate actele întreprinse de Vidocq și că întotdeauna l-am găsit fără pată și demn de stima mea". Minut de emoție și unul din cele mai frumoase din viața lui Vidocq. Bătrînul acesta e, de treizeci de ani, prietenul său cel mai drag, cel mai devotat, unul din admiratorii săi din magistratură, ca și apărătorul său neobosit. În 1811, cînd Vidocq devine șeful Siguranței, magistratul acesta își începe activitatea la curtea imperială (apoi regală) din Paris. Începînd din 1811 au colaborat. Magistratul acesta, prieten cu Vidocq, se numește Gabriel de Berny, iar soția sa, Doamna de Berny, a rămas în istoria literară sub numele de „Dilecta", zîna binefăcătoare a lui Balzac. Iată cheia misterului.

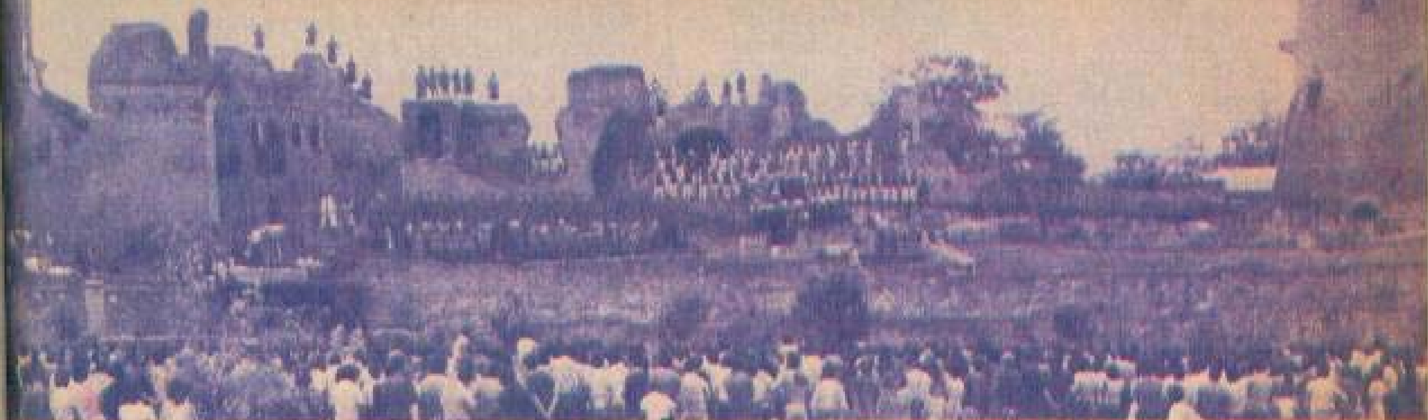
Balzac i-a dăruit lui Vidocq calificative riguroase și expresive. L-a comparat cu Richelieu, Ximenez, Machiavel, Fouché, Talleyrand, cu Frederic cel Mare, cu Harun al Rașid, Cromwell și Napoleon. Figurează în Comedia umană sub cincisprezece înfățișări deosebite. Mai întîi sub numele de Vidocq. A se vedea Ferragus, Comedianții fără voie (unde e citat în fruntea tuturor maeștrilor poliției). Despre moda în literatură etc. Apoi sub numele de Saint-Estève, unul din numele de împrumut al lui Vidocq. Toate caracteristicile aplicate de Balzac domnului de Saint-Estève, fără excepție, sînt luate din

viața lui Vidocq. Firește, sub numele de Vautrin. Sub acela de Jules (Sau domnul Jules, sau baronul de Saint-Jules). Sub numele de Du Portail. Sub acela de Corentin. Ca și sub cel de Bibi-Lupin. Și chiar sub numele de Gondureau (Acestuia i se pun în gură cuvinte, în Moș Goriot, care aparțin lui Vidocq). Apoi sub numele de Saint-Denis. A împrumutat fapte, trăsături, năravuri de-ale lui Vidocq lui Gaudissart, Blanchon din povestirea La Grande Bretèche, lui Bixiou (episodul deghizării în preot din Pescuitorii în apă tulbure), lui Desroches din Un om de afaceri, lui Cerizet, (cît privește farsa magistrală jucată lui Maxime de Trailles), lui Gobseck etc. Vidocq în opera lui Balzac figurează pînă și sub porecla de Trompe-la-Mort (Înșală-Moartea). Tot ceea ce în Deputatul de Arcis se poate citi relativ la prietenul lui Rastignac este calchiat întocmai (pînă în cele mai mici amănunte) după comportarea lui Vidocq. Colaborarea oferită de Vidocq lui Rastignac din Deputatul de Arcis este anunțată în Ultima încarnare a lui Vautrin. (Scena din cimitir). „Sprijinul meu nu-i de disprețuit, sînt și voi fi mai puternic ca niciodată... poate că vei avea nevoie de mine, te voi sluji totdeauna". În Deputatul de Arcis, eroul nostru este „singurul om datorită căruia poate fi salvat viitorul dinastiei". Pieptul lui Vidocq (asupra căruia sîntem informați la amănunt), „acest piept ce-ar fi putut fi (Balzac dixit) al lui Hercule Farnese din Neapole", piept „de o forță ciclopică", îl izbește într-atît pe romancier încît apare în Moș Goriot, în Strălucirea și suferințele curtezanelor, în Ultima încarnare a lui Vautrin („flăcăul acesta ar cîștiga bani nu glumă pozînd pentru herculii de bîlci") și în Micii burghezi. Semnalmentele lui Vautrin, așa cum sînt date în Moș Goriot aparțin trăsătură cu trăsătură lui Vidocq. „Dacă cineva se plîngea prea tare, el își oferea serviciile". E chiar Vidocq, reflectat ca într-o oglindă. Balzac insistă asupra acestei laturi morale a personajului. De pildă în Micii burghezi: „Sînt mai cinstit decît dumneata, deoarece în afară de cele cerute de slujba mea, n-am nimic îndoielnic să-mi reproșez, și cînd binele mi-a ieșit în cale, l-am săvîrșit peste tot, totdeauna". În Verișoara Bette, cînd dinaintea lui Victorin Hulot se ivește „un model superb al acelor călugări napolitani, al căror anteriu se înfrățește cu zdrențele vreunui lazzarone, cu sandalele ca niște pedeci de piele, precum călugărul e el însuși o zdreanță umană, un biet sihastru venit din deșert", purtînd veșminte întunecate etc. te duci cu gîndul la una din miile de deghizări ale lui Vidocq, la unul din travestiurile prin care l-a păcălit chiar și pe Hetzel, mîna dreaptă a ministrului afacerilor externe, în 1848. „Da, spune Du Portail, nu puține lucruri știu...". E una din expresiile favorite ale lui Vidocq. „Oh, îi spune lui Laferrière, nu puține lucruri știu, asta mi-e meseria. — Da, mă pricep la mașinațiile oamenilor! Cunosc taina multor oameni !" îi spune Vautrin lui Rastignac. Și „acest trup de bronz", cu „ochii deschiși la culoare ca ai tigrului", a cărui „hotărîre era tot atît de rapidă ca o privire, în care gîndul se îngemănează ca în țîșnirea unui fulger", „omul acesta atît de profund", ai cărui ochi scăpărători vorbeau un limbaj atît de „pe șleau", „străluceau ca safirele", „acest mare om necunoscut", cu „aerul lui de autoritate magistrală", „acest om cu o activitate de general-șef", „care în Moș Goriot dă dovadă de cea mai aleasă forță umană", „acest fascinator teribil", Dumnezeu știe pînă unde ar fi putut ajunge, dacă poliția nu s-ar fi înverșunat să-l distrugă în 1843. Căci, spune Balzac în Verișoara Bette, „cu mijloacele de care dispunea, omul acesta ar fi fost formidabil. Ar fi luat locul fatalității.

Mai mulți scriitori din veacul al XIX-lea au fost, dacă nu fascinați ca Balzac, cel puțin pasionați de personalitatea lui Vidocq. Toți au contribuit la imortalizarea lui. Alexandre Dumas îl pune magistral în scenă în Gabriel Lambert, unde Vidocq demască și arestează un falsificator de bani, povestire minunată și patetică, pe care nu o umbrește nici Mohicanii din Paris, nici Salvator, construcțiile acestea mari în care Vidocq devine „Jackal", personaj care-l anunță pe Sherlock Holmes. Eugène Sue îi datorează lui Vidocq cea mai bună parte din Misterele Parisului. Fapt recunoscut încă din timpul vieții lui Vidocq: „Cel dintîi autor al acestor tablouri umanitare, cel dintîi autor al Misterelor Parisului se poate spune că e încă puțin în ceea ce e adevărat, serios, jucat, Vidocq". Și totuși, toate aceste pagini nu-l imortalizează pe Vidocq, dar sigur este că Vidocq totdeauna a dat mai mult decît a primit. La fel stau lucrurile și cu Victor Hugo. Lui Victor Hugo, Vidocq i-a dat un ajutor neprețuit, în împrejurări foarte delicate. De pildă, Vidocq e cel care „lichidează" trecutul metresei lui Hugo, Juliette Drouet, cu fostul ei amant, sculptorul Pradier, în 1851. Tot Vidocq „lichidează" și afacerea Biard, în 1845—1846, dintre soția pictorului, Léonie Biard, și Victor Hugo. Apropierea dintre Hugo și Vidocq, în legătură cu Juliette și cu Pradier, are urmări cît privește apariția lucrării Claude Gueux. Legături anterioare au contribuit la scrierea Ultimei zile din viața unui condamnat. O altă apropiere, în 1849, a avut drept urmare Mizerabilii. În viața lui Vidocq ca și în viața lui Jean Valjean (alias domnul Madeleine) există un episcop binefăcător. Episcopul care-l ajutase pe Vidocq se numea Pierre-Joseph Périon. Jean Valjean e condamnat la ocnă pentru a fi furat o pîine hărăzită hranei fraților săi. Știm pentru ce a fost condamnat la ocnă Vidocq. Ca și Vidocq, Jean Valjean îndură „supliciul vieții" după ieșirea din ocnă. Jean Valjean fusese orbit de ideea libertății. A crezut într-o viață nouă. A văzut însă foarte repede ce înseamnă o libertate căreia îi dai un act de identitate de fost ocnaș. Cele două călugărițe de treabă care-l ajută pe Vidocq sînt întruchipate în personajul surorii Simplice, binefăcătoarea lui Jean Valjean. Filantropul domn Madeleine, fabricant stabilit la Montreuil-sur-Mer e, după cum am văzut, filantropul Vidocq, devenit fabricant și manufacturier la Saint-Mandé. Valjean-Madeleine dispunea, ca și Vidocq, de o forță fizică neînchipuită. Unul din episoadele culminante din Mizerabilii este salvarea bătrînului Fauchelevent, zdrobit sub povara unei căruțe. Întîmplarea adevărată, sursa acestui moment culminant din Mizerabilii e aceasta : într-o zi din ianuarie 1828, Vidocq trimite de la Saint-Mandé la Paris pe unul din oamenii săi, fost ocnaș, firește, să mîne o căruță încărcată cu hîrtie și carton. Drumul (vechiul drum dinspre Lagny) e prost, căruța se înnămolește, vizitiul alunecă și cade sub o roată. Nu mai poate ieși de-acolo. Nimeni nu-l poate scoate. Lumea dă fuga la Vidocq, care sosește grabnic, se vîră sub căruță, o saltă, și-și salvează omul. Apoi, cum cei de față vorbesc să-l transporte pe rănit (care are mai multe coaste rupte) la Spitalul Municipal, Vidocq declară că slujitorul lui nu trebuie să uzurpe locul, în acest spital, unui om fără nici o avere și sprijin, și-l transportă în casa de sănătate a doctorului Dubois, pe strada Observance, unde nefericitul stă, pînă la vindecare completă, pe spezele lui Vidocq. Apoi scena patetică de la tribunal, Valjean-Madeleine ducîndu-se să se denunțe pentru ca un nevinovat să nu ajungă în locul lui la ocnă. Iată care-i e originea: în timpul tinereții sale, după una din evadări, și în timp ce se afla în siguranță, Vidocq află că paznicul închisorii de unde fugise va fi dus în fața tribunalului și condamnat la moarte pentru a-i fi facilitat evadarea, subînțeleasă a fi fost cumpărată cu bani. Numaidecît, Vidocq părăsește ascunzătoarea, se duce la Saint-Omer unde fusese închis paznicul, se înfățișează tribunalului, cere să fie ascultat și-l salvează pe paznic, în timp ce el, Vidocq, e pus în fiare...

În românește de
ANGELA CISMAȘ

o pagină emoționantă din biografia ziarului

„Serbările Scînteii tineretului"

Faptul că am găsit de cuviință să introducem în primul almanah al „Scînteii tineretului" acțiunea de rezonanță — „Serbările Scînteii tineretului" — se explică prin aceea că acest cenaclu politic, cultural-artistic și educativ ocupă un loc cu totul aparte în biografia ziarului, în viața redacției „Scînteii tineretului".

Debutînd sub o altă formă și cu altă denumire cu mai bine de un deceniu în urmă, „serbările" au devenit, cu timpul, un eveniment pe care-l așteptau cu bucurie și interes toți tinerii țării. Am spus toți tinerii, pentru că cei care nu luau parte la manifestările noastre puteau să le vizioneze pe micul ecran al televizoarelor. Zeci și zeci de mii de tineri din toată țara pot depune mărturie prin prezența lor consemnată de-a lungul anilor la aceste manifestări tradiționale. „Serbările Scînteii tineretului" sînt o altă formă, decît cea obișnuită, cotidiană, de a ține legătura cu masele de tineri — ziarul tipărit — o altă formă de exprimare a aceleiași identități. Formă inedită de educare a generației tinere în spiritul patriotismului înflăcărat, de cultivare a gustului pentru frumos, de antrenare la viața culturală și artistică a tinerilor, „Serbările Scînteii tineretului" se constituie într-o manifestare ce se repetă, din timp în timp și din loc în loc, dar niciodată identic, cu exact aceiași protagoniști. Un dialog cald, sincer, captivant cu tinerii în cadrul propice pe care-l oferă poezia și muzica, arta adevărată, ce-și are obîrșia în sufletul și existența oamenilor ce-și durează viața de milenii pe aceste meleaguri.

La început, întîlnirile cu tinerii se făceau — asta acum vreo 10—12 ani — sub genericul „Serile Scînteii tineretului". Motivul este lesne de înțeles de ce le-am denumit astfel: se desfășurau... seara. Invitații noștri și, deci, ai tinerilor erau savanți, scriitori, interpreți de muzică tînără, poeți, activiști. Cu aceste ocazii se organizau mese rotunde cu... sunet și imagine, pe teme educative cum ar fi: „Dragoste și prietenie" sau „Etica în muncă și în ținută", care erau conduse de savanți de talia unui Grigore Moisil sau prozatori de vigoarea unui Eugen Barbu. Atunci, demult, cînd „serile" au avut loc la Liceul „N. Bălcescu" sau la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Capitală, pe Șantierul de la Porțile de Fier, ori în comuna Hotarele, unul din obiective, care s-a perpetuat, era și acela de a lansa tineri interpreți de muzică ușoară. „Serile Scînteii tineretului" își arogă meritul de a fi „descoperit" cîteva talente autentice cum sînt Anda Călugăreanu, Pompilia Stoian, Cornel Fugaru și formația sa vocal-instrumentală „Sincron".

Seria a doua a „serilor" amplifică tematica, manifestarea cuprinzînd mai multe acțiuni educative în locul unde era programată, cum ar fi simpozioane, expoziții de artă plastică... Cum a fost aceea omagială dedicată tinerilor de pe platforma industrială a municipiului Tîrgoviște (1972), onorată de cîțiva poeți, actori și interpreți reputați, printre oaspeții de onoare aflîndu-se și artista emerită Dina Cocea, compania selectă fiind completată, printre alții, de Eva Pătrășcanu, Ovidiu

Iuliu Moldovan și interpreții în vogă Olimpia Panciu și Mihai Constantinescu.

Într-o reluare a frumoasei tradiții a ziarului nostru — asta s-a întîmplat în ianuarie 1973 — „Serile Scînteii tineretului", prima ediție a anului '73, au fost dedicate sportului — alt domeniu cu mare priză la tineret. De fapt, atunci, în sala Floreasca, a fost un adevărat festival al tenisului. Protagonist — firește — un mare campion al „sportului alb" — Ion Țiriac. În continuare, caravana „Serilor Scînteii tineretului" a poposit la Titu — cînd printre invitați se aflau cîțiva handbaliști, campioni mondiali, în frunte cu tunarul-golgeter al C.M. din Franța, Gheorghe Gruia, un mănunchi de alți sportivi de la clubul Steaua sau... „stelele" Stelei, la Modern-club, în Capitală și, din nou, la Floreasca, de data aceasta pentru... un festival al handbalului.

Handbaliștii tricolori devin protagoniști și ai altor manifestări în cadrul „Serilor Scînteii tineretului" printre care și cea de pe stadionul „Delta" din Tulcea — 13 octombrie 1975 — la care au luat parte peste 5 000 de tineri.

Reluarea tradiționalelor manifestări din cadrul „Serilor Scînteii tineretului", într-o serie nouă, în vara lui 1976, de data aceasta sub titulatura „Serbările Scînteii tineretului" — denumire impusă de noile orientări în conținutul manifestării, de obiectivele majore pe care și le-a propus cenaclul nostru — și le vom cunoaște ceva mai încolo — are un titlu simbol „LA TRECUTU-ȚI MARE, MARE VIITOR" și se încadrează imperativelor educativ-patriotice, dar capătă și o a treia dimensiune — cea istorică. Se apropie aniversarea centenarului independenței. Organizarea amplelor manifestări o facem — la cîteva din ele — în colaborare cu revista „Luceafărul" și Redacția de tineret a Radioteleviziunii române. Prima manifestare din ciclul de evocări istorice și-a ales drept loc de desfășurare amfiteatrul dacic de la Costești — Hunedoara. *30 000 de participanți din partea locului și din județele limitrofe urmăresc cu ochii și cu inima un program din care nu lipsește o vibrantă lecție de istorie despre originea poporului român pe aceste plaiuri datorită eminentului dascăl și savant prof. univ. Hadrian Daicoviciu; se derulează, de dimineața pînă la asfințit de soare, secvențe de poezie patriotică, închinată țării, partidului, istoriei acestor pămînturi străbune, secvențe muzicale, care au reunit cei mai vestiți interpreți de muzică folk și muzică ușoară, muzică populară românească. Nu lipsește teatrul politic. Și ca manifestarea de la Costești — Hunedoara — desfășurată la 30 mai 1976 au urmat altele numărînd pînă la această oră 17 asemenea spectacole-evocare.*

Dealtfel, trebuie să spunem că pornind de la ideea și nobila misiune educativă pe care o are ziarul în ridicarea conștiinței politice, istorice și patriotice a tinerei generații, „Scînteia tineretului" a adîncit rolul acestor manifestări, odată cu reluarea lor, într-o nouă serie, al cărei generic este, așa cum arătam ceva mai înainte, celebrul vers eminescian „La trecutu-ți mare, mare viitor". Propunîndu-și să mijlocească tinerilor, celorlalte categorii de oameni ai muncii „întîlniri cu istoria", evocările organizate de „Scînteia tineretului" s-au desfășurat la vetre ale pămîntului strămoșesc, care au însemnat momente importante, puncte cardinale în istoria și lupta pentru independență, pentru libertate națională și dreptate socială, lupta fierbinte, necurmată dusă de secole și cu jertfe de poporul român. Primele manifestări din noul ciclu al „Serbărilor Scînteii Tineretului" s-au înscris plenar în comandamentele înalte cuprinse în indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, transmisă de la tribuna Congresului educației politice și al culturii socialiste: „Dezvoltînd recunoștința și prețuirea față de strămoșii care, cu sacrificii și jertfe uriașe, au apărat ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate și neatîrnare, pentru dreptate națională și socială, trebuie să sădim în conștiința oamenilor sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintată, al hotărîrii de a duce mai departe, în noile condiții istorice, făclia progresului și civilizației pe pămîntul României". *Acestor imperative istorice au răspuns, pe deplin, manifestările noastre organizate, în continuare, la Călărași, în Cîmpia Română, de unde a plecat Mihai cel Viteaz — cu 8 000 de participanți —* la Tîrgoviște, *fosta cetate de scaun, în incinta „ruinurilor" de la Curtea Domnească și a turnului Chindiei, unde au luat parte, în acest amfiteatru istoric, 10 000 de tineri și oameni ai muncii —* la Islaz, *în incinta monumentului Revoluției de la 1848 unde Nicolae Bălcescu. a rostit istorica Proclamație, cu 9 000 de participanți,* la Mausoleul de la Mărășești, *cu 12 000 de participanți,* la Vaslui, la Lupeni... *pretutindeni manifestările noastre constituindu-se într-un emoționant omagiu adus trecutului de luptă al poporului nostru, permanenței idealului de independență și libertate al istoriei românești, măreților împliniri ale prezentului socialist al țării.*

Evocînd istoria, manifestările noastre au remarcat, deopotrivă, înaltele trepte pe care le urcă faptele și idealurile socialismului în România. Cenaclul nostru și-a dat, apoi, întîlniri cu tinerii la Ateneul tineretului din Capitală, la Zimnicea, *unde constructorii înalță, pe ruinele vechii așezări distruse de cutremur, un oraș modern și frumos, zidit cu temeinicie, de brigăzi de tineri sosite din multe județe ale țării,* la Casa de cultură din Petroșani — *aici în două rînduri —* la mina Dîlja, *din bazinul carbonifer Valea Jiului, unde am susținut cel mai original spectacol, la orele dimi-*

nefii, cînd minerii ieşeau din puţ, în Sala sporturilor din Constanţa, la Poarta Albă, *unde muncesc tinerii brigadieri pentru construcţia unuia din cele mai mari obiective ale socialismului — Canalul Dunăre — Marea Neagră,* la Casa de cultură din Slobozia, *oraş ce cunoaşte un ritm accelerat de industrializare şi urbanizare,* la Teatrul de vară din Tg. Jiu, *iată un itinerar foarte bogat, pe traseul căruia se află, după cum singuri aţi putut constata, mari colective de oameni ai muncii, dornici să participe la aceste vibrante întîlniri cu istoria, cu poezia patriotică şi muzica tînără, cu interpreţi renumiţi. Ne-am dus în aceste locuri făuritoare de istorie, o istorie a trecutului şi, deopotrivă, a prezentului socialist, ilustrată concludent şi emoţionant de înfăptuiri remarcabile. Am cinstit prin mesajul nostru, prin poezie şi cîntece patriotice, prin secvenţe de artă adevărată, munca şi realizările tinerilor, ale celorlalţi oameni ai muncii, faptele şi succesele cărora ei li se dăruiesc cu abnegaţie şi iubire de ţară. Aceste întîlniri erau, cu alte cuvinte, spectacole ale muncii şi creaţiei. Dealtfel, toate aceste manifestări mai aveau pe generic şi acest titlu semnificativ :* „Cu oamenii muncii, pentru oamenii muncii" *şi ele purtau, ca o pecete, acea puternică unitate între gînd şi simţire, demonstrîndu-se ca un legămînt pe care tineretul, întregul popor îl face pentru prezentul socialist, pentru viitorul comunist al ţării.*

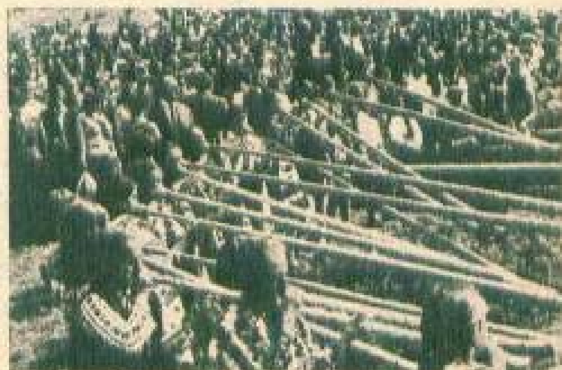
Printre purtătorii acestui nobil mesaj, permanenţe prestigioase ale „Serbărilor Scînteii tineretului" se aflau istorici care, în ideea unei continuităţi de aspiraţii şi ideal, transmiteau, în afară de cunoştinţe şi date noi despre istoria ţării, celor prezenţi, sentimentele de preţuire profundă faţă de trecutul de luptă pentru independenţă al poporului nostru precum : prof. univ. dr. Hadrian Daicoviciu, prof. dr. Virgil Cândea, prof. dr. Vasile Netea, dr. Dan Berindei, dr. Liviu Ştefănescu.

Au fost prezenţi, la manifestările noastre, cu creaţii proprii, uneori scrise special pentru momentele şi locurile sărbătorite, poeţii : Niculae Stoian, Nicolae Dragoş, Dan Verona, Mircea Dinescu, Nicolae Dan Fruntelată, Mircea Florin Şandru, Liliana Ursu, A.I. Zăinescu, Dorin Tudoran, Profira Mihăilescu, Florin Costinescu, Dinu Flămînd, Daniela Crăsnaru, Corneliu Vadim Tudor, Doina Uricariu, George Ţărnea, Lucian Avramescu, Alexandru Brad, George Chirilă, Florin Burtan, Katia Fodor, Dinu Adam, precum şi poeţii care-şi desfăşoară activitatea în locurile înscrise pe itinerarele cenaclului nostru, care au recitat versuri de înaltă ţinută artistică şi simţire patriotică dedicate patriei şi partidului, poporului muncitor şi realizărilor socialismului.

Teatru politic şi istoric, fragmente, monologuri şi scenete au susţinut cu măiestrie artistică şi inteligenţă interpretativă actori consacraţi ai scenei româneşti printre care : Toma Caragiu, Emanoil Petruţ, Dem Rădulescu, Florin Piersic, Silviu Stănculescu, Olga Delia Mateescu, Mircea Diaconu, George Mihăiţă, Adina Popescu, George Paul Avram, Anca Neculce, Geo Costiniu, Mircea Cruceanu, Victoriţa Dobre-Timonu, Irina Mazanidis, Viorel Comănici, Liana Molnar, Jorj Voicu, George Bănică, Florina Luican, Dan Tufaru, Ileana Cernat, Domniţa Mărculescu, Sabin Făgărăşanu, Papil Panduru, George Corneanu, Rodica şi Sorin Postelnicu, precum şi numeroşi actori de la teatrele din provincie.

Prezenţe vii, mult aplaudate de tineri la manifestările noastre au fost interpreţii de muzică tînără : Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, Nicu Alifantis, Adrian Antonescu, Benedict Popescu, Zoe Alecu, Mircea Florian, Mihai Diaconescu, Valeriu Penişoară, Marcela Saftiuc, Vali Sterian, Ion Marin şi fraţii Ion şi Gelu Chiriac, elevi la şcoala din satul Ghermăneşti, comuna Drinceni, judeţul Vaslui.

Invitaţi de onoare ai tineretului din diferite colţuri ale ţării, însoţindu-ne pe itinerarele noastre, de la Petroşani la Constanţa, de la Vaslui la Tg. Jiu, cu bucuria de a dărui ascultătorilor din tezaurul poetic şi muzical, au fost vestiţii rapsozi Tudor Gheorghe şi Dumitru Fărcaş.

COSTEŞTI '77

Din ritmurile acestui pămînt românesc şi din creaţia maselor, au prezentat pe scenele cenaclului nostru piese de mare popularitate interpreţi de talia lui Benone Sinulescu, Maria Bararu, Maria Ciobanu, Irina Loghin, Lucreţia Ciobanu, Marinică Iordache, Ileana Sărăroiu, Aneta Stan, Ana Toma, Ion Lazu, Ilie Roşu... Bineînţeles, n-au lipsit soliştii amatori şi formaţiile locale de muzică populară.

Între mesagerii muzicii uşoare s-au numărat vedete de prima mînă — Angela Similea, Aurelian Andreescu, Corina Chiriac, Cornel Constantiniu, Olimpia Panciu, Mihai Constantinescu, Gil Dobrică, acestea sînt doar cîteva nume — alături de reputate formaţii vocal-instrumentale : Savoy, Sincron, F.F.N., Roşu şi Negru, Progresiv Tm, Cristal, precum şi solişti şi formaţii alcătuite din tineri artişti amatori,

pe care cenaclul nostru le promova, cu consecvență, în spectacolele proprii.

Un loc aparte în programele noastre a fost rezervat Corului „Madrigal" al Conservatorului „Ciprian Porumbescu", corului „Preludiu", grupului vocal „Choralis" și orchestrei populare ale Ansamblului artistic al U.T.C., corului, orchestrei și soliștilor Ansamblului artistic „Doina" al Armatei, numeroaselor ansambluri corale și grupuri vocale din zonele în care se desfășurau „Serbările Scînteii tineretului".

Port-drapel al brigăzilor artistice locale la multe manifestări a fost grupul satiric-muzical „Reflex" din București, laureat al Festivalului național „Cîntarea României".

Poate că din această lungă înșiruire am scăpat pe unii dintre mesagerii cîntecului, dintre invitații noștri la întîlnirile cu tineretul. Poate că aici, în această primă cronică-bilanț, a „Serbărilor Scînteii tineretului" ar fi trebuit să inserăm numele atitor soliști, orchestre și formații din mișcarea artistică de amatori care au luat parte la spectacolele noastre. Pentru că trebuie neapărat să precizăm încă un fapt:

TUDOR GHEORGHE. CONSTANȚA '79

înglobînd într-un spectacol unitar, fluent, forțe artistice locale, afirmate în mișcarea națională de amatori — stimulate și ridicate pe înalte trepte calitative de Festivalul național „Cîntarea României" — și artiști profesioniști, personalități ale vieții noastre cultural-artistice, manifestările noastre căpătau o amploare și o originalitate rar întîlnite, fiind o sinteză a artei angajate, o reușită simbioză a tuturor genurilor artei interpretative, spectacolele întrunind sufragiile auditoriului, satisfăcînd pe deplin exigențele, preferințele și gusturile acestuia. Dealtfel, cu aceste deziderate am înscris manifestările noastre în „Cîntarea României", *în care, ca formă inedită de exprimare, deține un loc distinct.*

Doar simpla grupare de forțe, subliniată ceva mai înainte și este suficientă pentru a argumenta că manifestările organizate în cadrul tradiționalelor „serbări" ale „Scînteii tineretului" s-au bucurat de un profund și durabil ecou în rîndurile tinerilor și nu numai ale lor, chiar și ale celor care au depășit vîrsta tinereții. Și ne-am convins că ei, tineri sau vîrstnici, au primit de fiecare dată, cu conștiința și deopotrivă cu inima, mesajul nostru politic și artistic ce s-a vrut cît mai încărcat de valori umane, de idei și năzuințí, pentru acest dinamic și generos ev al devenirii noastre. Dezvăluind mereu noi valențe ale tezaurului de neprețuit al creației maselor, manifestările organizate de „Scînteia tineretului" s-au transformat, tot de fiecare dată, în momente de profundă rezonanță patriotică, care au promovat spiritul novator, spiritul tînăr, revoluționar, închinînd imnuri vremurilor noi, comuniste, întru slava acestui pămînt de aur, numit România, din care, așa cum știm și cum simțim, izvorăsc simțămintele și crezurile noastre, își au temelia eforturile și acțiunile noastre de mai bine, perpetuate în veacuri, izbînda de independență a țării, de libertate și dreptate pentru om, în acest pămînt, în istoria sa prezentă își au obîrșia marile noastre înfăptuiri de azi și cutezătoarele aspirații de împlinire în viitor.

SLOBOZIA '79

ISLAZ '77

PETROȘONI '78

TINEREȚEA — VÎRSTA VIEȚII RAȚIONALE

Tinerețea este și va rămîne vîrsta marilor împliniri. Idealul dintotdeauna al omenirii l-a constituit tocmai prelungirea acestei etape de viață, menținerea acestei stări de vigoare fizică și spirituală. Eforturile de a face ca tinerețea să depășească granițele sale biologice sînt evidente azi mai mult ca oricînd prin creșterea longevității. Și atunci, cînd este vorba de menținerea tinereții, a vigorii fizice și spirituale a organismului nu trebuie să uităm celebrul dicton latin: („Supremul bine al medicinii este sănătatea") „Summum bonum medicinae sanitas". Dar problema menținerii sănătății, promovării ei în această etapă a definirii personalității umane, care este tinerețea, nu poate fi rezolvată numai de medici.

Pentru a înțelege ce înseamnă viață echilibrată, sănătate și putere de muncă, randamentul optim al tineretului în societatea noastră, am solicitat cîteva opinii unor specialiști, personalități ale vieții noastre medicale, pe care le consemnăm în paginile ce urmează:

Există un secret al longevității?

Acad. Ana Aslan

...Tinerețea — cea mai frumoasă epocă din viața umană. Plină de avînt, de năzuințe, de vigoare, de putere. Din punct de vedere biologic la această vîrstă apare un surplus de energie, de vitalitate determinată de creșterea și înmulțirea celulelor, de funcția de regenerare care depășește cu mult prevederea celulară. Sistemul nervos, sediul funcțiunilor intelectuale, are o posibilitate crescută față de celelalte perioade ale vieții; forța musculară se dezvoltă din plin; acum, în această etapă se organizează viitoarea constelație endocrină. Numai printr-o organizare rațională a vieții, toate aceste „daruri" naturale se pot menține pe întreaga durată a existenței noastre. Printr-o viață dezordonată, aceste posibilități pot fi umbrite, se pot produce alterări în funcționarea diferitelor organe care grevează adînc asupra dezvoltării fizice și intelectuale, limitează cu mult posibilitățile de împlinire multilaterală. Numai printr-o dezvoltare normală, fără deprinderi nesănătoase veți avea plăcerea de a vă construi și realiza un ideal de viață, printr-o muncă ordonată, o activitate extraprofesională și extrașcolară corespunzătoare. După cum știința medicală a dovedit, elementele profilactice cele mai eficiente, aflate la îndemîna tuturor, sînt: regimul echilibrat de viață, alimentația rațională, mișcarea fizică și petrecerea utilă a timpului liber. Toate aceste elemente de terapie naturală, simplă și economicoasă, necesare în menținerea sănătății, a vigorii organismului, a capacității de muncă sînt accesibile mai ales la tinerețe. Aceste „sacrificii", ce par făcute prin renunțarea la o serie de așa-zise „plăceri", nu rămîn nerăsplătite la maturitate și chiar la bătrînețe. Proverbul făurit de inteligența poporului: „Așa cum îți vei așterne, așa vei dormi", are în acest context o semnificație deosebită, mai ales cînd este vorba de tinerețe în sensul că această perioadă a vieții determină evoluția ulterioară pe toată durata existenței noastre. O viață sănătoasă, dinamică, activă, echilibrată la fragedă vîrstă își pune amprenta vizibil pe epoca maturității. Longevitatea activă se cîștigă numai prin cumpătare, prin respectarea principiilor și raționamentelor științifice la tinerețe — idealul dintotdeauna al umanității, vîrsta marilor împliniri. Înțelepciunea de a trăi (acel „modus vivendi"), trebuie să o ai chiar din această perioadă de viață, să știi să-ți chibzuiești și să-ți gospodărești timpul, să îți ordonezi viața conform unor cerințe și norme fundamentale științific. Numai în acest mod poți obține un randament maxim în activitatea de zi cu zi și poți întreține și valorifica plenar fondul de sănătate individuală. Acel „festina lente" (grăbește-te încet) este mai actual ca oricînd, atunci cînd este vorba de vîrsta tinereții, a cumpătării... A ști să pui măsură în toate din fragedă vîrstă, iată secretul unei vieți echilibrate, al longevității...

„Despre cumpătare putem vorbi mai ales la vîrsta tinereții"

Acad. Ștefan Milcu

Cumpătarea este un mare venit („Parcimonia est magnum vertigal") spune proverbul... Consider că despre cumpătare putem vorbi mai ales la vîrsta tinereții, pentru că tinerețea ar putea fi, cel puțin în parte, o vîrstă a vieții echilibrate de care

trebuie să uzezi dar să nu abuzezi. Această calitate se obține însă printr-un efort conștient, deosebit de hotăritor, pentru că tinerețea, ca orice etapă din existența noastră, este unică și ireversibilă. În aparență, este paradoxal să recomandăm tinerilor regulile complexe ale unei vieți raționale. La o virstă cind tot ce nu se acordă cu pulsiunile instinctuale, dorințele și aspirațiile personale, mai mult sau mai puțin justificate, apar tot atîtea bariere care sînt impuse sau acceptate. Dar, la această acceptare, nu se poate accede decît prin mijloacele rațiunii proprii, ale gîndirii logice care se formează treptat din a doua copilărie și ajunge la dimensiunile speciei abia la maturitate. Viața rațională a tînărului înseamnă de fapt trăirea în conformitate cu un model deliberat, capabil să majoreze impulsurile instinctuale, să permită o cît mai bună adaptare la mediul social și profesional. A trăi în acest fel, înseamnă reducerea la minimum a influenței factorilor și condițiilor întîmplătoare care ne solicită sub diverse forme; dacă acestea sînt pozitive să le asimilăm, dacă sînt negative să ne apărăm de ele. Propunem, deci, tinerilor, adoptarea unui cod al existenței proprii, capabil să rezolve problemele și să contribuie la formarea și perfecționarea personalității. Desigur, recomandarea este mult mai ușoară decît realizarea ei în practică. Dar aceasta din urmă este posibilă dacă reușim în anii adolescenței, cînd mintea și inima se deschid larg asupra lumii, cînd sîntem stăpîniți furtunos de aspirații și idealuri îndrăznețe, la incandescența tensiunilor interioare, să ajungem la o conștiință superioară despre existența noastră. Vom reuși să-i prefigurăm conținutul și să alegem drumul spre o viață cît mai rațională posibil. La tinerețe, viața rațională decurge, deci, din prefigurarea conștientă a existenței. De aceea, *educația*, în sensul cel mai larg, cultura, mediul familial și social, aspirația spre împliniri, spre realizare pe multiple planuri ne pot ajuta să dobîndim aceste posibilități și să conferim tinereții, cînd a trecut, nu regrete, ci mulțumirea unei trăiri la dimensiuni superioare. În această perioadă, poate cea mai fertilă din întreaga noastră existență, un ajutor insuficient folosit îl constituie modelul ce a fost în copilărie (și poate continuă să fie) unul dintre părinți, dar totodată îl putem găsi în jurul nostru printre oamenii ce se impun admirației și stimei noastre (dascăli, personalități ale științei, culturii, artei sau din orice alt domeniu al vieții sociale). De pildă, unul dintre marii noștri oameni de știință l-a avut pe Goethe drept model, un altul pe Pasteur etc. În adoptarea succesivă a unor modele formative nici eu n-am făcut excepție; dar trebuie să recunosc că adoptarea unui model nu înseamnă copierea lui imitativă, o dublură, de altfel imposibilă, ci o inducție creatoare, modelatoare. O deosebită importanță programatică o are schimbarea modelului în decursul timpului, fenomen explicabil prin evoluția propriei noastre personalități, a concepției despre existență și a responsabilității personale și sociale; despre ceea ce a fost și nu mai este valabil, despre ceea ce trebuie să fie în actualitate și să devină în viitor. Ar fi o naivitate să credem totuși că obținerea acestei conștiințe superioare despre sensul și conținutul existenței este suficientă pentru realizarea lor. Mediul de viață, natural și social, cu limitele lui poate fi favorabil sau defavorabil pentru realizarea unei vieți raționale acceptate ca model. Realizarea va fi o rezultantă a celor doi factori. Rolul acestora este valabil ca pondere în diferitele elemente de structură a vieții raționale: cea personală, familială, profesională și socială etc. Dacă ajungem la împlinirea acestei maturități spirituale, celelalte componente ale unei vieți raționale pot fi acceptate fără rezistență și cu mai multă eficiență. Dar, fără o conștiință clară despre existența proprie, într-o perioadă cînd riscăm să fim dominați de instinctele furtunoase ale tinereții, de pseudovalori și de falși profeți, „sfaturile" despre ceea ce înseamnă de fapt viață rațională vor apărea ca o „predică". Fără îndoială că aceste recomandări vor fi amînate pentru anii ce vor veni, poate niciodată înfăptuite...

Boli ale civilizației sau „ȘTIINȚA ALIMENTAȚIEI"

„TREBUIE SĂ MĂNÎNCI CA SĂ TRĂIEȘTI NU SĂ TRĂIEȘTI CA SĂ MĂNÎNCI..."

Ce înseamnă de fapt o alimentație nerațională, inadecvată, practicată din fragedă vîrstă; care sînt consecințele nerespectării igienei alimentare; ce presupune noțiunea de alimentație corectă la tinerețe? Iată un răspuns pe care-l primim de la **Prof. dr. doc. IULIAN MINCU, șeful Clinicii de nutriție și boli metabolice din București.**

— În toată lumea se remarcă astăzi frecvența crescută a așa-ziselor „boli ale civilizației", boli degenerative de tipul aterosclerozei — cu manifestarea sa clinică infarctul miocardic, hemoragia cerebrală — al dislipidemiilor (modificările grăsimilor în sînge), al obezității, al diabetului zaharat. Există de mai multă vreme prejudecata că aceste boli sînt afecțiuni proprii vîrstelor înaintate. Adevărul, demonstrat de medicina modernă, este că toate acestea își au rădăcina încă din tinerețe, principala cauză fiind aceea a unei alimentații neraționale. Alimentația trebuie să respecte anumite legi, cantitative și calitative, în raport cu munca, sexul, starea fiziologică și firește vîrsta. Fără a elimina aspectul tradiției poporului nostru în materie de alimentație, trebuie cunoscut și faptul că ritmicitatea meselor este necesară pentru ca ingestia să aibă loc la aceleași ore. Pe baza cunoștințelor nutriționale moderne se indică în general cel puțin 3—4 mese zilnic. Majoritatea caloriilor vor fi luate în prima parte a zilei atunci cînd și efortul fizic este mai mare. Se indică, astfel, ca 15—20 la sută din cantitatea calorică totală a zilei să fie realizată dimineața; 5—10 la sută la gustarea de la ora 11; 35—40 la sută la masa de prînz, iar restul seara. Dacă nu se respectă aceste indicații, oricît ar fi un regim de corect

întocmit, nu va corespunde normelor de alimentaţie raţională. Mesele rare şi abundente determină creşterea absorbţiei alimentelor şi, ca atare, un plus de greutate contraindicat mai ales la vîrsta tinereţii. Plusul de greutate înseamnă minus la sănătate, chiar din această etapă. Pentru ca să se realizeze un raport echilibrat al factorilor nutritivi, tinerii trebuie să ştie că de modul cum îmbină în anumite proporţii alimentele pe care le ingerăm zilnic, conform nevoilor organismului, depind sănătatea, proporţia în greutate în funcţie de înălţime şi vîrstă. Convenţional, alimentele au fost împărţite în 10 grupe, din care primele opt au o importanţă covîrşitoare: grupa I — carnea şi derivatele sale; grupa II — laptele şi derivatele sale; grupa III — ouăle; grupa IV — grăsimile; grupa V — pîinea şi derivatele sale; grupa VI — legumele; grupa VII — fructele; grupa VIII — produsele zaharoase; grupa a IX-a — băuturile nealcoolice; grupa a X-a — condimentele. În raţia echilibrată grupele principale trebuie introduse în anumite proporţii. Astfel, carnea şi derivatele sale trebuie să reprezinte 4—8 la sută din aportul caloric total al zilei; laptele şi derivatele sale, circa 10 la sută (variază între 3—35 la sută după vîrstă); ouăle, circa 3—4 la sută; grăsimile, circa 12—17 la sută; pîinea şi derivatele sale, 25—45 la sută; legumele şi fructele, 16—18 la sută. Aceste valori se modifică în funcţie de vîrstă, sex, stări fiziologice. Un regim astfel alcătuit aduce necesarul zilnic de minerale (clor, sodiu, potasiu, sulf, magneziu, zinc, fier, cobalt etc.) şi de vitamine. Tinerii trebuie să ştie că o alimentaţie supercalorică, bogată în grăsimi (în special grăsimi animale) şi zaharuri, săracă în legume şi fructe şi alte produse vegetale, la care se adaugă consumul mare de sare, fumatul, alcoolul, lipsa de mişcare, lipsa de tratament a hipertensiunii conduc nemijlocit la moartea prin infarct sau prin hemoragie cerebrală. O alimentaţie adecvată vîrstei, sexului, bazată pe criterii ştiinţifice, introdusă de la vîrsta copilăriei şi menţinută şi la maturitate contribuie categoric la diminuarea patologiei degenerative.

PRIN CE MIJLOACE SE POATE PĂSTRA AŞA-NUMITA „STARE DE BINE"

Prin ce mijloace se poate păstra starea de bine, fizică şi intelectuală; cum poate fi prevenită oboseala, ce înseamnă organizare judicioasă a cuantumului de timp la vîrsta tinereţii? Iată cîteva întrebări adresate **prof. dr. doc. VASILE PREDESCU, şeful Catedrei de psihiatrie de la Institutul de medicină şi farmacie din Bucureşti.**

— Este cunoscut faptul că tinerii din ţara noastră beneficiază de condiţii optime de instruire, prelungirea sistemului de învăţămînt fiind dublată de o mare diversitate de profesii impuse de industrializarea rapidă a ţării. Vîrsta adolescentului, ca etapă a definirii personalităţii sale, developează sub îndrumarea şcolii, a dascălilor săi, vocaţia ce trebuie să stea la baza orientării către viitoarea profesie. Pentru a putea face faţă atît exigenţelor meseriei alese cît şi ritmului intens de viaţă, opţiunea trebuie făcută în funcţie de aptitudini, de posibilităţile intelectuale şi fizice ale fiecăruia. În acest mod se va realiza acea adaptare dinamică la pulsul vieţii cotidiene cît şi integrarea creativă în societate. În orientarea profesională pot interveni şi factori negativi de alegere, după dorinţa părinţilor, sau după numărul de locuri şi nu după vocaţie, după exigenţa de a deveni un om util societăţii. Consecinţele, în asemenea situaţii, se cunosc: se produce în marea majoritate din cazuri un dezechilibru psihoemoţional. De aceea, este bine ca fiecare tînăr să-şi construiască un ideal profesional, de viaţă, susţinut de calităţi efective, de posibilităţile sale biologice şi mintale. Aşa va putea să facă faţă ritmului de viaţă existent, se va adapta firesc cerinţelor existenţei. Vigoarea fizică şi psihică, indiferent de profesia aleasă, nu se va menţine decît printr-o organizare corespunzătoare a celor 24 de ore ale unei zile. Fără a propune o schemă rigidă, precizez că acest cuantum de timp, în perioada traversării adolescenţei şi tinereţii, se împarte în timp profesional, timp biologic necesar şi timp liber. **Timpul profesional** include orele de activităţi obligatorii impuse de programul de învăţătură, de producţie; **timpul biologic necesar** cuprinde orele de somn, care, la tinereţe, nu trebuie să se situeze sub 7—8 ore; Pentru tinerii între 18—20 de ani se recomandă chiar şi 9 ore de somn pentru refacerea forţelor. Micşorarea numărului orelor de somn, nerespectarea igienei somnului conduc de timpuriu la suprasolicitare nervoasă, la oboseală, ce influenţează negativ starea de sănătate, şi contribuie la diminuarea potenţialului fizic şi psihic al tînărului. Este bine cunoscut că orele de somn pierdute nu pot fi recuperate nici cu tutun, cafea, stimulente medicamentoase, iar tulburările somnului, în condiţii de surmenaj, nu se rezolvă cu tranchilizante, somnifere. Un rol important pentru combaterea stărilor de suprasolicitare şi oboseală fizică şi psihică îl au orele de relaxare, de destindere (perioada **timpului liber**). În medie, fiecare tînăr dispune zilnic de 4—5 ore socotite buget de timp liber. Îl numim aşa pe considerentul că el reprezintă acel timp extraprofesional, cînd fiecare are posibilitatea şi libertatea să-l folosească pentru studiu, recreere, destindere, satisfacerea unor preocupări artistice, sportive, cultural-educative etc. De modul cum ştim să ni-l organizăm depinde echilibrul psiho-fizic. Folosirea lui trebuie să fie în consens cu necesităţile individuale, în scopul refacerii forţelor, al diminuării oboselii fizice şi psihice. Ca atare, timpul liber nu reprezintă acea parte a zilei care trebuie irosită la voia întîmplării, ci în mod raţional, astfel încît să contribuie la întregirea personalităţii şi la sporirea valenţelor ei sociale. Mişcarea în aer liber sub influenţa factorilor naturali este socotită principalul „medicament" de refacere a organismului. Mişcarea fizică, gimnastica, drumeţiile, plimbatul pe jos combat oboseala, consecinţele pe care le poate avea viaţa sedentară, menţin organismul într-o bună dispoziţie fizică şi psihică. Prin respectarea unui regim diurn fără excese, a unei discipline riguroase în organizarea unei zile, se pot crea premisele unei vieţi sănătoase timp îndelungat, creşterea randamentului şi capacităţii de muncă, se poate asigura o dezvoltare armonioasă fizică şi psihică a tînărului aflat la epoca definirii personalităţii adultului de mai tîrziu.

Opinii consemnate de ILEANA PODOLEANU

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului"

VASILE BĂRAN

Cîtă dreptate a avut nea Mutu!

Început de an 1964. Mergem spre un șantier nou. Sînt cu Ilie Purcaru și Ion Cucu — fotoreporter. Întrebăm unde e comuna Bărsești. Trecem de Tg. Jiu și întrebăm mereu, ori eu, ori Cucu, ori Ilie, fiindcă șoferul, Gheorghe Mihăilă, supranumit Mutu, nici nu vrea să știe. El e „cu volanul". Unde spuneți, acolo vă duc ; vă sînt la dispoziție !". Și, pe urmă, tace. Tace tot timpul. Îmi spun : „De asta i s-a zis Mutu".

Aveam cu noi conserve și salam, aveam și o pîine dublă, coboram la o fîntînă din marginea șoselei, ne așezam și mîncam, puneam apă la motor și plecam mai departe.

— „Mai e mult ?"

Ni se arăta șoseaua : „Drept înainte !"

Întîlneam oameni și ei ne făceau mereu semn în sensul șoselei :

— „Doi kilometri !"

Ajungem.

Trebuia să-l găsim pe președintele Sfatului popular.

„Nu e în comună" — ni se spune.

„Dar vicele ?"

— „Vicele ?"

— „Da, vicele ?" Vicele-președinte este ?"

— „Este".

Întrebăm unde stă și ni se arată o direcție spre care trebuie să fie un pod. Un pod de fier.

— „Treceți, dumneavoastră, podul, și o să dați de el. Are o casă cu doi cocoși pe acoperiș".

Căutăm.

Căutăm aproape un ceas podul. Nu-l găsim : nici de fier, nici de lemn.

Nea Mihăilă nu zice nimic.

El doar execută : înainte, înapoi.

În sfîrșit, găsim podul : o țeavă care trecea, de la un șanț la altul, pe sub șosea.

Ajungem la șantier. Un cîmp. Sîntem cu vicele-președinte și-l întrebăm.

— „Aici ?"

Și el ne răspunde.

— „Aici !"

Întrebăm din nou :

— „Ce-i aici ?"

Și vicele-președinte ne spune :

„Șantierul !"

Ion Cucu scoate aparatul :

— Ce vrei să faci ?

Îmi răspunde crispat :

— Ce vrei să fac ? Fotografiez șantierul. Nu tu m-ai adus aici ?

Și îmi rîde în nas. Adică : „Mare reporter mai ești și tu !"

Plecăm triști. Iar șoferul ni se părea și mai tăcut. N-am văzut nimic, n-am făcut nimic. În urma noastră rămăsese un cîmp plin de mărăcini, izbindu-se cu capul de dealuri.

Mergem spre Petroșani, prin Valea Jiului, intrasem în despicătura fantastică a munților, ne certam tot timpul, pînă cînd Mihăilă-Mutu, ca și cum s-ar fi prăvălit peste mașina lui o stîncă, a vorbit ! A vorbit, în sfîrșit :

— Măi, băieți, un moment !

Și ne-a dat o „cheie" :

— N-o să mai trecem noi pe aici ? Sigur că o să trecem ! o să vedem. Ilie, bineînțeles, că a aprins o țigară.

— O să trecem, Nea Mihăilă.

— Păi, atunci ?

Prin acest „Păi, atunci ?" șoferul ne dădea de înțeles că va închide iarăși și pentru multă vreme gura. A adăugat doar atît :

— Fiți liniștiți. Tot noi o să trecem.

Și am trecut, într-adevăr, tot noi, după un răstimp, nu mai țin minte cît de lung sau cît de scurt, poate chiar la întoarcerea din marele nostru raid : „Ștafeta constructorilor" și am avut în față o apariție miraculoasă.

Ce țin cu adevărat minte e că Ion Cucu a rămas uluit, și cred și azi că febrilul fotoreporter a făcut atunci cele mai frumoase mărturii în imagini despre o nouă naștere industrială : „Șantierul Fabricii de ciment din Tg. Jiu".

Eu cu Ilie Purcaru am început să scriem : „De la Tg. Jiu străvechiul tîrg...".

Cu gravitate sau cu umor?

(Urmare din pag. 129)

noaptea de revelion în castelul Mariei Tereza, îți dai seama că ar fi crăpat de necaz...". „Ei, da, i-a răspuns nevastă-sa, n-o să crăpăm de necaz, o să crăpăm de frig". Ce-a fost de rîs în asta ? Important e că, pînă la urmă, reportajul a ieșit.

Și ce a fost de rîs în faptul că, odată, mergînd cu Vasile Băran spre comuna Movila Miresii, pe jos, și fiind leșinați de foame (la bufetul gării nu găsisem nici măcar biscuiți), Vasile s-a dat mai pe marginea drumului și-a început să aleagă anumite fire de iarbă pe care le mesteca cu rîvnă. Ca să mă convingă și pe mine (sau poate mai mult pe el ?) îmi tot spunea că, la urma urmii, iarba e o hrană foarte bună, dovadă că atîtea viețuitoare o consumă cu plăcere și folos, numai eu fac nazuri și nu mă gîndesc decît la pui fripți. M-a convins să încerc dar concluzia mea a fost aceeași : iarba e iarbă, puii fripți sînt pui fripți. Chiar dacă perspectiva de a ne afla în fața respectivului aliment bine rumenit nu se zărea nicicum. Parcă era de rîs ? Mai tîrziu, da, am făcut și haz pe seama întîmplării. Dar asta e altă poveste. Mai tîrziu, ca acum de pildă, totul poate fi privit cu umor sau cu gravitate. În cazul de față, oricum, cu gravitate. Cu gravitatea ce i se cuvine acelei părți din viața mea care s-a numit tinerețe. O tinerețe trăită pentru ziarul tineretului. Tot ce era în legătură cu ziarul era pentru mine teribil de grav. Ziarul mă învățase să-mi iubesc cu ardoare profesia, să-mi fac frazele să cînte, să pun prețul maxim pe misiunea mea de tînăr ziarist comunist. Să pornesc pe teren oricînd, oriunde, pe orice vreme, absolut necondiționat și să scriu cu egală ardere sufletească un articol despre economia de metal, un raid despre administrarea gunoiului de grajd, sau un reportaj despre destine omenești.

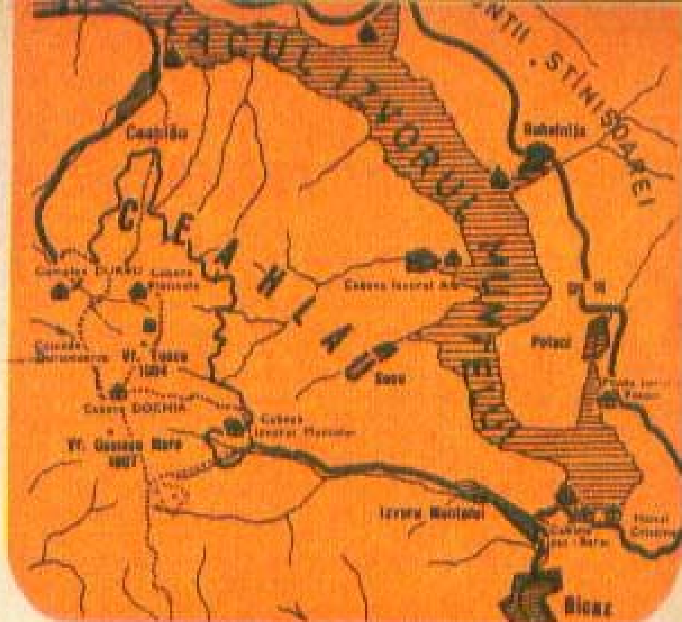
Biroul de turism pentru tineret

VĂ INVITĂ

LA DRUMEȚIE

În urmă cu peste un deceniu, cînd lua ființă Biroul de turism pentru tineret, nici cei mai optimiști și pasionați iubitori ai drumeției nu se gîndeau că, în decurs de 10 ani, numărul celor angrenați în diferite acțiuni turistice va atinge cifra de 22 000 000 ! Și, totuși, aceasta este realitatea, acesta este, mai bine-zis, recordul ! La munte sau la mare, cu trenul, cu vaporul, cu avionul, cu bicicleta și chiar cu... barca, tineri din toate colțurile țării și-au făcut o obișnuință din a alătura sportului nenumărate acțiuni turistice. Excursiile, drumețiile, expedițiile, cercurile specializate de orientare turistică, speologie, alpinism etc. și-au cucerit zi de zi noi și noi adepți, făcînd din această activitate un mijloc recreativ, distractiv, instructiv și formativ în egală măsură.

Semnatarul acestor rînduri a vizitat mai toate stațiunile turistice ale B.T.T. și, pretutindeni, de la Costinești la Izvorul Mureșului, de la Stipoc la Baia Mare, de la Valea cu Pești la Pîrîul Rece a găsit și regăsit ambianța atît de plăcută a tinerilor veniți la odihnă. În toate părțile, în toate stațiunile și bazele turistice destinate tineretului, afluxul de solicitanți vorbea și vorbește grăitor despre „priza" pe care o are această formă de mișcare în aer liber în rîndul tinerei generații. Iată de ce, o pledoarie pentru turism mi se pare inutilă, în locul ei preferind să oferim cititorilor un grupaj de trasee și informații, de posibilități aflate permanent la îndemîna iubitorilor de turism de a-și petrece un final de săptămînă, o vacanță sau un concediu în modul cel mai plăcut și mai recreativ... În acest scop, am selecționat din cîteva pliante editate de B.T.T. o cît mai largă gamă de... tentații.

ÎN CEAHLĂU

„Uriașul cu pletele de nori", cum a fost supranumit Ceahlăul, vă oferă priveliști de basm, în toate anotimpurile, și posibilități multiple de a petrece zile de neuitat. Traseul excursiei pe care o propunem pornește din Bicaz, urmărește cursul pîrîului Izvorul Muntelui, pînă la cabana cu același nume, de unde se intră în zona centrală, odată cu pîrîul Maicii. Nu departe, se află rezervația naturală Polița cu crini, următorul popas fiind la cabana Dochia; de aici, pe un traseu în circuit, puteți vizita Piatra Lăcrimată, peștera Piatra cu Apă, stînca Dochiei, cascada Duruitoarea, apoi cabanele Fîntînele, Piatra Ciobanului, Toaca, Panaghia, Căciula Dorobanțului și Piatra Lată. După un nou popas, dincolo de Piciorul Hămăriei veți ajunge în satul Ceahlău, iar de aici — cu vaporul pe lacul de acumulare Izvorul Muntelui — la Bicaz.

ÎN PIATRA CRAIULUI

Zonă cunoscută și recunoscută pentru frumusețea peisajului, vara ca și iarna, Piatra Craiului, care străjuiește din înălțimi Țara Bîrsei, își are permanent oaspeții ei, deși numărul redus de cabane nu oferă excursionistului prea comod prilejuri prea dese de... popas. Aici vin doar cei care sînt îndrăgostiți cu adevărat de munte, cei care îi știu sau vor să-i descifreze tainele. Dacă vreți să porniți la drum, iată un traseu accesibil, care vă va aduce deplină satisfacție : din Zărnești, mergînd pe poteca ce duce spre cabana Gura Rîului, veți depăși curînd cabana Curmătura, trecînd prin Poiana Zănoaga. Apoi, pieptiș, veți urca spre curmătura Pietrii Craiului de unde, peste creastă, în aerul ozonat al înălțimilor, veți păși pe Vîrful Ascuțit, Timbalul Mare, vîrful Zoirii și vîrful La Om. Coborîrea spre Grind, Cerdacul Stanciului pînă la Șeaua din Funduri, urmînd Valea Fundurilor, stîna din Grind, poiana Vlădușca, stîna Mirtoi și iată-vă din nou la cabana Curmătura. Prin Valea Curmăturii, prin prăpastiile Zărneștilor, veți reveni la Zărnești, de unde autocarul vă duce la Brașov.

FARMECUL PEŞTERILOR

Dacă aţi vizitat vreodată o peşteră, cu siguranţă că doriţi să pătrundeţi din nou în adîncuri, pentru a gusta din nou farmecul stalactitelor şi stalagmitelor. Dacă n-aţi avut încă inspiraţia să faceţi o asemenea excursie, vă propunem un itinerar superb, în Munţii Bihor. Aici veţi întîlni (sau reintîlni) peşteri, grote şi gheţari, pîraie repezi, cascade înspumate, într-un cuvînt o imagine feerică, de basm. Pe traseul Beiuş — Pietroasa — Piatra Bulzului — Padiş — Cetăţile Ponorului şi Valea Galbenei — Cetăţile Rădesei — Scărişoara — Vîrful Cumpănăţelu — Stîna de Vale — Beiuş veţi face popasuri în Cetăţile Ponorului, care prezintă un fenomen carstic, splendid, apoi peştera gheţar Focul Viu, ca şi „sora" ei, Scărişoara, monument al naturii de o inegalabilă valoare ştiinţifică.

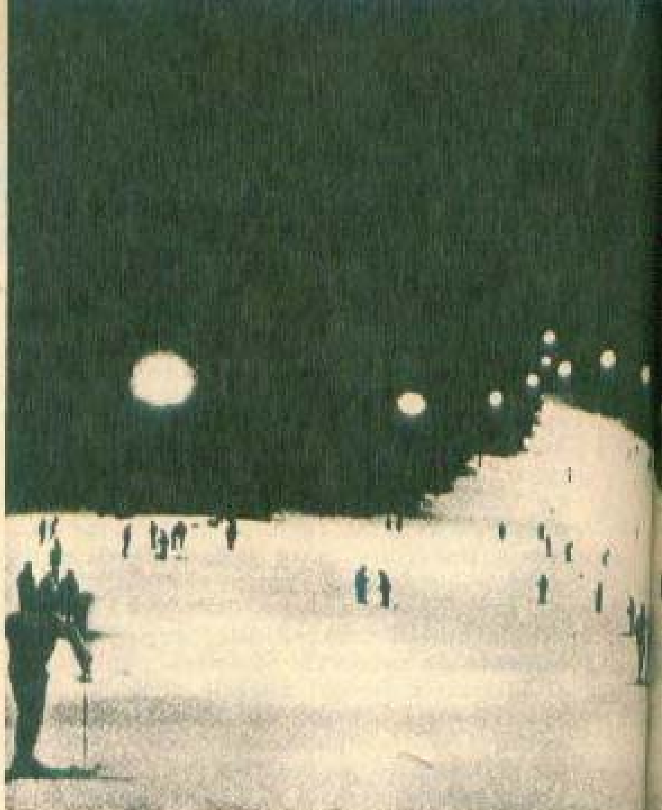
PE URMELE STRĂBUNILOR

Cu prilejul împlinirii a 2050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat şi independent, Biroul de turism pentru tineret a elaborat o serie de trasee de-a lungul cărora pot fi vizitate o serie de obiective istorice de larg interes. Iată, spre exemplu, un asemenea traseu : Bucureşti — Rm. Vîlcea — Sibiu — Sebeş — Alba Iulia — Zlatna — Geoagiu — Orăştie — Costeşti — Blidaru — Grădiştea — Deva — Haţeg — Sarmizegetusa — Caransebeş — Mehadia — Orşova — Drobeta Tr. Severin — Craiova — Alexandria — Bucureşti. Din vestigiile ce pot fi vizitate pe acest itinerar amintim cetatea geto-dacică Buridava, Castrum Traian, ruinele cetăţii romane „Apulum", aşezarea traco-getică Germisara şi băile romane de la Geoagiu şi, bineînţeles, ruinele capitalei Daciei romane imperiale (Sarmizegetusa Ulpia Traiana).

„LUMINILE SOCIALISMULUI"

Sub acest generic, Biroul de turism pentru tineret a elaborat 4 trasee turistice noi, care oferă excursioniştilor prilejul de a vizita cîteva dintre cele mai importante realizări româneşti în planul producţiei de energie electrică, mai precis termo şi hidrocentrale grandioase, amplasate în zone deosebit de pitoreşti. Dintre cele 4 trasee amintite, am ales şi noi unul : Bucureşti — Piteşti — Curtea de Argeş — Vidraru — Rm. Vîlcea — Horezu — Tg. Jiu — Turceni — Rogojelu — Rovinari — Motru — Drobeta Tr. Severin — Porţile de Fier I — Ostrovu Mare — Porţile de Fier II — Craiova (Işalniţa) — Slatina — Piteşti — Bucureşti.

Sfaturi pentru schiorii începători

● *La toate bazele şi în toate staţiunile turistice ale B.T.T., situate în zone montane, veţi găsi echipamentul necesar pentru practicarea schiului. Fireşte, contra cost.*

● *Prima lecţie de schi trebuie să aibă loc pe o pantă cît mai lină, unde viteza de alunecare redusă vă poate permite să vă iniţiaţi în tehnica elementară.*

● *Nu vă îmbrăcaţi prea gros, pentru că vă veţi încălzi repede, veţi transpira şi aveţi toate şansele să... răciţi !*

● *Evitaţi, pe cît posibil, căzăturile în faţă. Cînd vedeţi că nu mai aveţi control asupra schiurilor, ghemuiţi-vă şi încercaţi să „aterizaţi" lateral-spate. Apoi, o luaţi de la cap !*

● *Dacă nu reuşiţi cu schiurile (deşi nu e prea greu), încercaţi cu... săniuţa. Tot veţi cădea !...*

● *După fiecare partidă de schi sau săniuş, preferaţi coniacului un banal dar binevenit ceai cu lămîie ! Cald, bineînţeles...*

ŞTIAŢI CĂ...

● ...Lacul Bucura, din Retezat, este cel mai mare lac glaciar din ţara noastră, avînd 11 hectare şi aflîndu-se la o altitudine de 2040 m ?

● ...Măgura Odobeştilor este cel mai înalt deal, avînd 1001 m ?

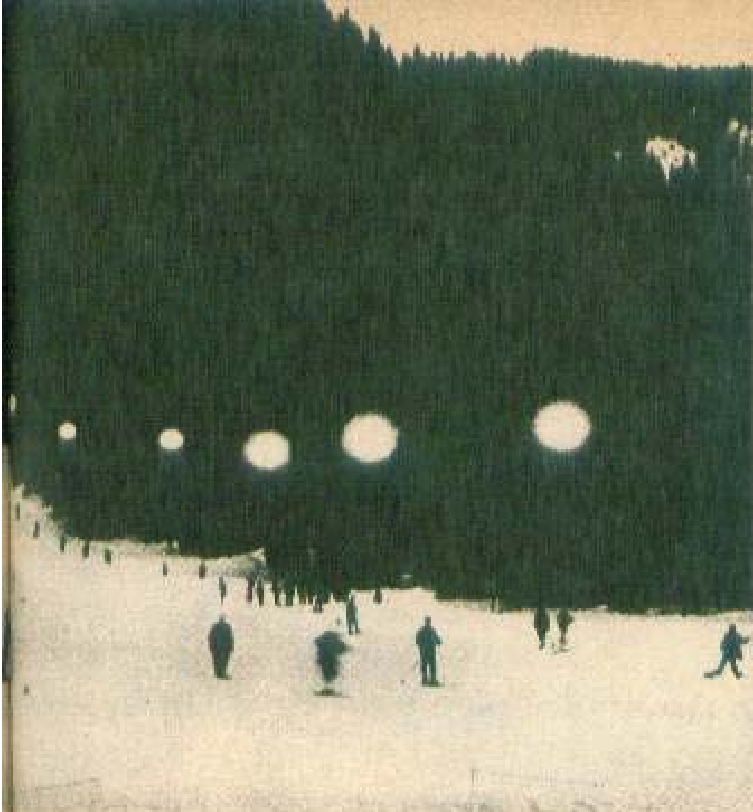
● ...Podişul Transilvaniei — înălţime medie 600 m — este cel mai înalt podiş ?

● ...Defileul Oltului este cel mai lung, el măsurînd 57 km ?

● ...Peştera Meziad are săli cu o înălţime de 20 m ?

● ...Tăul Negru este cel mai adînc lac alpin, cu 25,5 m ?

● ...Cascada Bilea are o înălţime de 50 m ?

„Serbările zăpezii"

Una dintre cele mai reușite acțiuni ale B.T.T. a fost în 1979 organizarea concursului distractiv „Serbările zăpezii", care s-a bucurat de o participare entuziastă și, mai ales, de transmisii pe micul ecran. În această iarnă, etapele desfășurate la Poiana Brașov, Izvorul Mureșului și în Semenic își vor muta „sediul", oferind altor echipe, din alte județe ale țării, prilejul de a face mișcare, a se amuza și, firește, a face turism. De pe acum, succes tuturor concurenților!

Magazin turistic pentru începători

Ieșit de sub tipar în această vară, „Magazinul turistic pentru tineret", editat de B.T.T., oferă iubitorilor de drumeție și mișcare în aer liber aproape 50 de pagini interesante, cuprinzînd informații, trasee, curiozități, jocuri distractive și multe careuri de cuvinte încrucișate. Numeroase anecdote cu subiect turistic, replici celebre și imagini din stațiunile turistice ale tineretului completează în mod fericit acest volum care nu trebuie să lipsească din biblioteca celor care îndrăgesc drumeția.

Iarna la... Costinești

Deși, la prima vedere, invitația noastră vi se poate părea o glumă, ea este absolut posibilă de pus în practică, avînd în vedere că, pe tot timpul sezonului rece, tradiționala stațiune de vară pune la dispoziția amatorilor elegantul hotel, cu o capacitate de 300 de locuri, situat pe malul mării. Dincolo de liniștea și frumusețea decorului, Costineștiul oferă condiții excelente de confort și iarna. Iar un Revelion petrecut pe malul mării are farmecul lui !...

● Înainte de a porni la drum, verificați temeinic starea tehnică a autoturismului. În mod deosebit asigurați-vă de perfecta stare a cauciucurilor, a sistemului de frînare, a ștergătoarelor de parbriz și a luminilor.

Recomandări pentru automobiliști

● Nu plecați în excursii în stare de oboseală sau după consumul băuturilor alcoolice. Preferați drumul pe timp de zi și defalcați-l în etape rezonabile.

● Nu fumați și nu mîncați în timp ce conduceți, eliminînd astfel eventuale neplăceri.

● În serpentine folosiți pe cît posibil frîna de motor, iar în curbe căutați să intrați numai cu vitezele a 2-a și a 3-a, pentru a nu solicita prea mult motorul.

● În caz de derapaj, nu folosiți nici frîna și nici accelerația. Manevrați lin volanul în direcția în care a derapat mașina.

Grupaj realizat de HORIA ALEXANDRESCU

MODA

toamna iarna 1979 1980

cîteva recomandări ale specialiștilor centrului de îndrumare a producției, creației de confecții, tricotaje, încălțăminte al cooperației meșteșugărești

PENTRU FEMEI : revenire la genul clasic în locul așa-numitului gen „ultra-modern". Primul indiciu impunerea bluzonului și apoi a taiorului. În această toamnă moda propune lărgimi mai rezonabile, se ajunge la moda dreaptă care se adresează tuturor vîrstelor și siluetelor.

● **Rochiile** nu sînt cu adevărat înguste : lărgimile de la umeri (cute, fronseuri) ce rezolvă noua siluetă sînt reținute în talie, continuînd drept pînă jos. Talia va fi, în continuare, subliniată, prin umeri și șold.

Stilul Disco va interesa în continuare tineretul, iar așa-zisa modă Cadet (militară) rămîne la o linie strictă, readucînd în modă nasturii metalici aurii. Se accentuează moda suprapunerilor — „Combi" — 7—8 bucăți de vestimentație (și accesorii) coordonate și asortate coloristic. Lungimile sînt mai scurte, nu descoperă genunchiul dar nici nu trec de mijlocul gambei.

Decolteuri pătrate, în formă de V foarte adînci (uneori cu plastron) sau în formă de inimă ; corsajele lucrate, detaliile, amansurile mari reduse brusc în talie, fuste petrecute, porțiuni de cute, fronseuri dau libertate de mișcare liniei, avantajînd aproape toate siluetele.

Pentru seară rochii mulate, strălucitoare sau cu detalii strălucitoare, strasuri sau materiale cu joc de lucios sau lamé.

● **Bluzele** au gulere minuscule, fronseuri și amănunte lucrate și repetă corsajele rochiilor. Fuste cloș umbrelă cu cordoane late se poartă cu bluze cu ștei (sau pe lîngă gît) decolteu în formă de v, umeri lați și garnituri de pasmanterie sau dantelă.

● **Fustele** vor fi drepte, pensa reținută în creț, petrecute sau cu slit lateral pînă în talie, se poartă, în moda Combi, peste pantaloni foarte înguști.

● **Pantalonii** asociați în moda Combi cu aproape toate sortimentele, inclusiv fusta despicată. În continuare cu blazeuri lungi, jachete etc. În sport linia dreaptă. Manșetă foarte îngustă.

● **Jachete** cu umeri largi realizate din combinații de piele, tricot sau tercot cu blană.

● **La pardesie și impermeabile** se remarcă genul redingotă în diverse variante: toată ziua, elegant, gen militar cu detalii specifice: butonaje duble, buzunare plic etc. Remarcăm genul Ulsor, drept cu guler și revere alungite, butonaj dublu sau simplu, buzunare oblice sau drepte.

Noutăți în materie de țesături: satineuri în amestecuri de lînă și mătase; stofe în combinație cu jerse, muselin de lînă și flanel imprimate, catifea reiată, țesături tip damasc, uniuri fin flaușate, carouri mici și mijlocii. Revine în modă moarul.

PENTRU BĂRBAȚI. Se revine la sortimentele clasice, la siluete în formă de „trapez" care amintesc de moda anilor 1950—1954 caracterizată prin umeri lați, ținută moale, suplețe. Culorile: griul în toate nuanțele: gri-negru, gri-verde, gri-galben, gri-antracit etc.; bejuri și marouri. Pentru seară: gri închis, negru, bleumarin.

● **Sacoul** va avea lungimea pînă la prima falangă a degetului mare, revere foarte lungi și înguste de circa 7 cm, butonaje din talie și chiar sub ea.

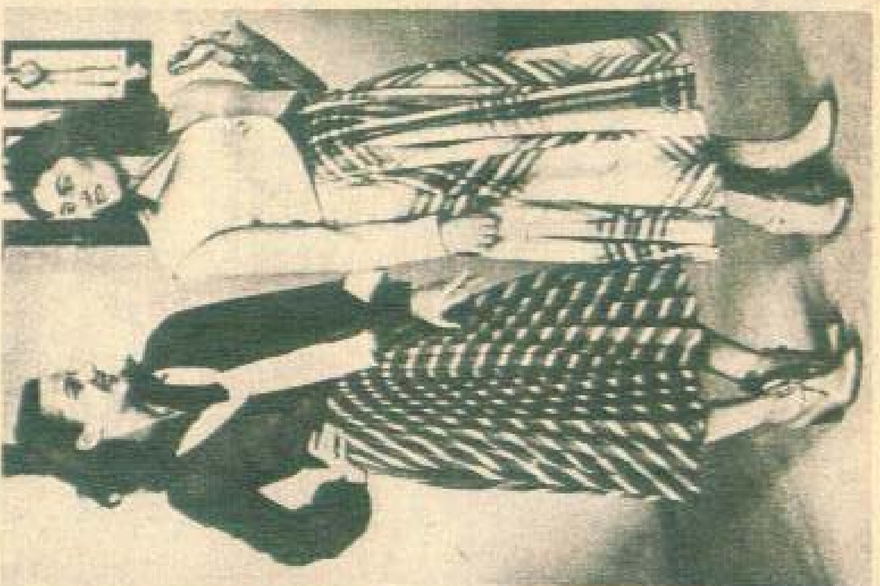
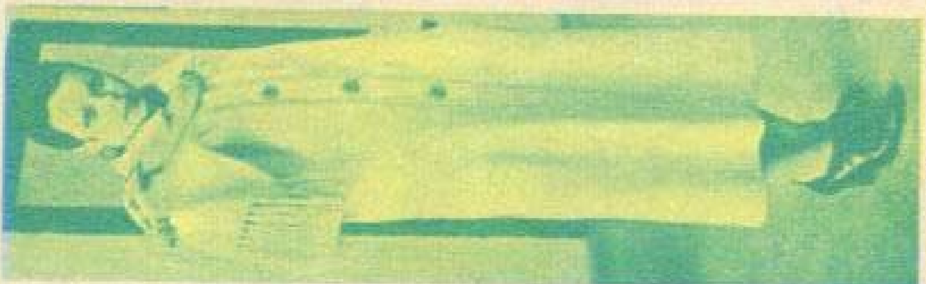
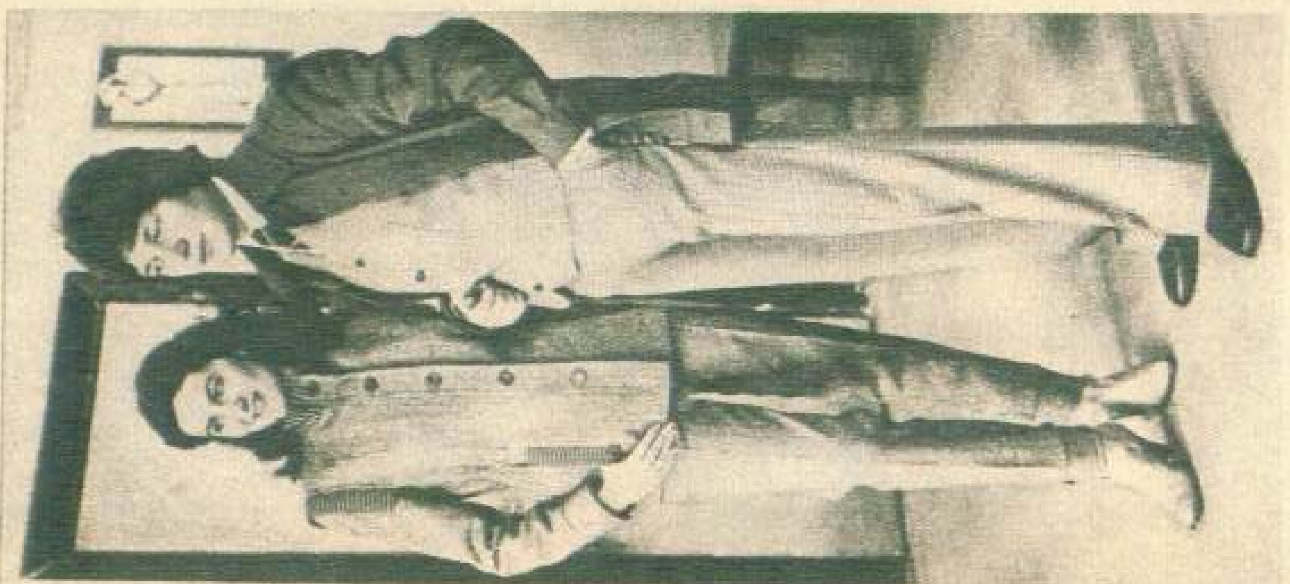
● **Vesta** rămîne o piesă consacrată, în lungimi diferite, se poartă la toate costumele de după-amiază și seară. Vesta tricotată, în culori coordonate se poartă la costumele sport.

● **Pantalonul** urmează linia conică din sezonul anterior, linie accentuată de pliuri din talie. Manșeta se îngustează la 24—26 cm.

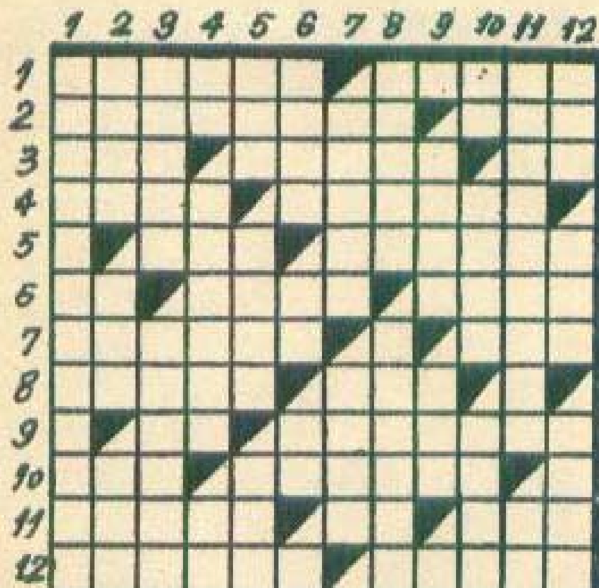
● **Pardesiile.** Capătă amploare pardesiul sport cu talia foarte marcată cu cordon, umeri ușor căzuți, buzunarele mai jos, gulerul și reverul mai înguste. Pardesiul clasic încheiat la unu sau două rînduri de nasturi are revere înguste și alungite, butonajul începe din talie. La pardesiile elegante apare gulerul de catifea în culoarea stofei.

Lungimea este pînă la genunchi. Uneori poate coborî sub acesta cu 10 cm. Impermeabilul este foarte larg, cu alură atletică, talie marcată prin cordon. Paltonul are două tipuri de lungimi peste genunchi cu 10—15 cm sau deasupra genunchiului, linia dreaptă marcînd ușor talia, umeri largi puțin căzuți. Revere înguste, alungite uneori chiar pînă la talie. Gulere de blană sau din catifea coordonată coloristic.

● **Bluzonul** se alungește. Prin amploarea umerilor foarte lungi și a mînecilor căzute are o alură gen boxeur. Scurta din piele sau înlocuitori păstrează aceeași croială amplă, sportivă, cu buzunare plasate jos, închise în nasturi sau fermoare. Apar, frecvent, găici, catarame și porțiuni matlasate, dubluri de blană sau alte materiale călduroase.

DE-ALE VIEȚII

ORIZONTAL : 1) N-au școala vieții — A-și pune viața în joc. 2) Autorul cunoscutei poezii „Viața" — Inteligență (fig.). 3) Partener pe drumul vieții — Pregătiți pentru viață — Stă pe cai. 4) Viață — Unde pînza capătă viață. 5) Viețuitoare înrudită cu elinele — Încercată de viață. 6) De două ori în viață ! — Fundamente — Nu-și precupețesc viețile, cînd e vorba de atingerea idealurilor nobile. 7) Profesioniști în slujba vieții Cureluța de mașină. 8) „La mulți ani !" — Capabil. 9) Țel infinit ! — Mediu lipsit de viață. 10) Prefix referitor la păsări — A viețui. 11) Are o viață înaintea sa — Îndemn canin — Cu viață (fem.). 12) Viu, însuflețit — Ca viața pentru fiecare.

VERTICAL : 1) Trainică, cu viață lungă. 2) Rupe cu brutalitate firul vieții — Indispensabil vieții — O băutură pentru oameni de viață. 3) Esențial pentru viață — Obiceiuri din strămoși. 4) Plantă textilă — Una din bucuriile vieții — Ante meridian (abr.). 5) Casa de economii și consemnațiuni — Chezășia unei vieți fericite — Perioadă din viața pămîntului. 6) Autorul a trei poezii reunite sub titlul „Viața de mahala" — O picătură de viață — Oale. 7) Momente din viață — Prăpastie imensă. 8) Urmă de viață — Întîmplare din viața cuiva. 9) Muscă transmițătoare a bolii somnului — Întreg. 10) Începe școala ! — Tineri în ziua cînd și-au unit viețile — Tipsie. 11) Întovărășire pentru toată viața (pl.) — Figura 23 ! 12) Mediu de viață pentru înotătoare — Aceea — A da viață (fig.).

CUCUL
o pasăre necunoscută?

În fiecare primăvară pădurile noastre răsună de cîntecul binecunoscut al cucului. De cîntecul lui este legată o întreagă mitologie, sînt țesute povești, este evocat și invocat în cîntece... Cei mai mulți nu-i cunosc obiceiurile. Se știe de pildă că în fiecare toamnă pleacă în nordul continentului african, iar suratele lui din Asia „coboară" în sudul continentului, în India și Thailanda pînă în Asia tropicală. Una din explicațiile acestui exod anual este că această pasăre cenușie este un insectivor absolut, hrănindu-se în special cu larve și rar cu insecte adulte. Se înțelege că rămas iarna pe meleagurile noastre ar muri de foame.

Cucul aparține unei mari familii care este practic răspîndită pe tot globul în afara zonelor reci, și anume familia cuculiformelor, din care patru specii există în Europa. Cucului nu-i place să se lase privit, de aceea zboară foarte repede dintr-un loc în altul prin pădurile de foioase și își alege de regulă ca loc de cîntat vîrful unei pante sau deal pentru a observa mai bine terenul din jur. Zboară bătînd repede din aripi, deoarece acestea sînt mici în comparație cu lungimea corpului. Particularitatea comună a tuturor cucilor este că au patru ghiare dispuse două înainte și două înapoi. Cucul este o pasăre solitară (românul spune : cutare „trăiește singur cuc") masculul trăind separat de femelă, în afara unui scurt timp, primăvara, cînd are loc împerecherea. Penele masculului sînt mai deschise decît ale femelei, aceasta fiind și mai discretă cu aparițiile.

Dar ciudățeniile cele mai mari sînt legate de felul în care crește puiul de cuc. Ornitologii au stabilit că primii veniți din Africa sînt masculii, care-și aleg teritoriul pe care vor hălădui. Femela caută apoi cuiburile altor păsări — de obicei pitulicea — unde să facă ouăle și acest parazitism este învățat din al doilea an de existență al păsării. Ouăle de cuc sînt mici, ca să nu disproporționeze cu cele aflate în cuib, aparținînd unor păsări mai mici, iar culoarea ouălelor este variabilă, pentru a înșela vigilența stăpînilor adevărați ai cuibului. Cu o răbdare formidabilă cucul femelă observă acel du-te-vino al păsărilor și apoi foarte rapid face cîte un singur ou în fiecare cuib și merge așa din cuib în cuib pînă își epuizează rezervele care sînt de circa 10 ouă.

Una din particularitățile oului de cuc este că embrionul se dezvoltă foarte rapid și că perioada de incubație este mult mai scurtă decît la alte păsări, nedepășind 12 zile. Puiul de cuc dă dovadă de o vitalitate extraordinară și aruncă toate celelalte ouă din cuib, beneficiind de o morfologie interesantă care-i permite să intre dedesubtul ouălelor „inamice" și să le arunce „peste bord". Așa încît „părinții adoptivi" trebuie să-l hrănească numai pe el care este un adevărat „flăminzilă". După 23 de zile cucul astfel îmbuibat poate să părăsească cuibul în care a pătruns în mod incorect.

Dar se pare că această creștere „aleatorie" are multe inconveniente, întrucît multe din păsări părăsesc oul înainte de a ieși puiul.

Dar rămîne interesantă și neobișnuită această capacitate de adaptare la o formă de viață cu totul originală.

ÎNDRUMAR JURIDIC PENTRU TINERET

Alcătuit pe baza celor mai frecvente întrebări conținute în scrisorile sosite la redacție în legătură cu prevederile legale ce se aplică într-un caz sau altul, prezentul îndrumar juridic pentru tineret își propune să ofere o informare juridică într-o terminologie nu neapărat de strictă specialitate, cît mai ales pe înțelesul tuturor. Evident, în acest îndrumar nu se poate da răspuns la diversele întrebări prilejuite de situații particulare. De aceea, în dorința de a fi util unei categorii cît mai largi de tineri cititori, am încercat o sistematizare a răspunsurilor pe două capitole de probleme : de legislația muncii și de familie. Din aceleași rațiuni, în cadrul acestor capitole de probleme nu s-a încercat o abordare eshaustivă a tuturor aspectelor reglementate de lege, ci au fost tratate doar acele reglementări care interesează cu precădere pe tineri.

Pentru situațiile necuprinse în acest îndrumar, cît și pentru lămurirea unor situații particulare, cei interesați sînt invitați să se adreseze redacției ziarului „Scînteia tineretului", la rubrica „Dialog pe teme juridice".

I. Probleme de legislația muncii

1. Încadrarea în muncă

Potrivit Codului muncii, tuturor cetățenilor Republicii Socialiste România, fără nici o îngrădire sau deosebire de sex, naționalitate, rasă sau religie, le este garantat dreptul la muncă, avînd posibilitatea de a desfășura o activitate în domeniul economic, tehnico-științific, social sau cultural, potrivit aptitudinilor, pregătirii profesionale și aspirațiilor fiecăruia, în funcție de nevoile întregii societăți.

Începînd cu vîrsta de 16 ani, fiecare persoană aptă de muncă și care nu urmează cursurile unei școli este datoare să desfășoare, pînă la vîrsta de pensionare, o muncă utilă societății, care să-i asigure mijloacele de existență și de dezvoltare spirituală.

Încadrarea în muncă într-o unitate socialistă de stat se face în raport cu nevoile unității, ținîndu-se seama de aptitudinile, pregătirea profesională și preferințele solicitantului, precum și de îndeplinirea unor cerințe, specifice muncii, pe care urmează să o presteze, în condițiile legii.

La încadrarea în muncă se face o verificare a pregătirii profesionale, prin probă practică, examen, concurs ori termen de încercare. Termenul de încercare este de cel mult 15 zile, iar pentru funcțiile de conducere, de cel mult 90 de zile. De asemenea, celor ce urmează a fi încadrați trebuie să li se facă un examen medical pentru a se stabili dacă sînt apți, din punct de vedere al sănătății, să îndeplinească munca ce urmează a li se încredința.

Încadrarea în munci temporare se poate face și de la vîrsta de 14 ani, iar în unitățile industriale de la vîrsta de 15 ani. În aceste situații se cere încuviințarea părinților sau a tutorilor, iar tinerii respectivi vor presta numai munci potrivite cu dezvoltarea fizică, aptitudinile și cunoștințele lor, avînd în același timp dreptul și îndatorirea să-și continue studiile pentru absolvirea învățămîntului general obligatoriu, unitățile care au încadrat în muncă tineri în vîrstă de 14—16 ani au obligația să-i sprijine în vederea continuării învățămîntului general obligatoriu.

● **Contractul individual de muncă.** Încadrarea în muncă se realizează prin încheierea unui contract individual de muncă, în mod obligatoriu în formă scrisă, care va cuprinde pe de-o parte clauze privind obligația persoanei încadrate de a-și îndeplini sarcinile ce-i revin, cu respectarea ordinii și disciplinei, a legilor, iar pe de altă parte,

îndatorirea unității de a asigura condiții corespunzătoare pentru buna desfășurare a activității, de a o remunera în funcție de munca prestată și de a-i acorda celelalte drepturi ce i se cuvin; de asemenea, contractul individual de muncă poate conține și alte clauze stabilite de părți.

Actele necesare pentru încheierea contractului individual de muncă (în cazul altor persoane decît cele repartizate în producție ca urmare a absolvirii unor forme de învățămînt):

— repartiție de la Oficiul forțelor de muncă;
— carnetul de muncă;
— actul de studii (în original)
— buletinul de identitate
— fișa medicală

De regulă, contractele individuale de muncă se încheie pe durată nedeterminată. În situații speciale (pentru executarea unor lucrări cu caracter temporar, munci sezoniere, înlocuirea unei persoane care lipsește motivat etc.) se pot încheia și contracte individuale de muncă cu durată determinată.

Contractele de muncă ale persoanelor care îndeplinesc serviciul militar în termen, cu termen redus sau ca elevi în școlile militare de ofițeri în rezervă, se mențin în condițiile prevăzute de lege.

2. Obligativitatea încadrării într-o muncă utilă

Fiecare cetățean al României socialiste are potrivit Constituției, dreptul și îndatorirea de a desfășura o muncă utilă pentru societate. Realizarea de cîștiguri pe alte căi decît prin muncă proprie, sustragerea de la muncă, traiul parazitar contravin principiilor eticii și echității socialiste, fiind incompatibile cu natura și țelurile orînduirii noastre. Prin Legea nr. 25/1976, privind încadrarea într-o muncă utilă a persoanelor apte de muncă, se instituie obligația pentru toate persoanele apte de muncă ce au îndeplinit vîrsta de 16 ani și nu urmează o formă de învățămînt sau de calificare profesională să se încadreze în muncă. Potrivit legii, asigurarea întreținerii de către părinți sau alți susținători, nu constituie temei pentru neîncadrarea în muncă a celor apți.

Încadrarea în muncă se face în condițiile prevăzute de Codul muncii, la cererea persoanelor interesate, direct de către unitățile socialiste sau prin repartizare de către direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale și oficiile acestora; statul asigură fiecărui cetățean posibilitatea de a desfășura o activitate în domeniul economic, social-cultural sau administrativ, potrivit cu pregătirea sa.

Persoanele apte de muncă dar neîncadrate, care au împlinit vîrsta de 16 ani și nu urmează o formă de învățămînt sau de calificare profesională, au obligația de a se înscrie la direcțiile pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale sau la oficiile acestora în a căror rază teritorială își au domiciliul și să ceară repartizarea lor în muncă. Pentru tinerii între 16—18 ani, obligația arătată mai sus revine și părinților sau reprezentanților legali. Înscrierea trebuie făcută în termen de 30 de zile de la data ivirii situației care determină încadrarea în muncă.

Acest termen de 30 de zile curge:

— pentru absolvenții liceelor care se prezintă la concursul de admitere în învățămîntul superior — de la data încheierii ultimei sesiuni de concurs, organizată în anul în care a absolvit liceul;

— pentru absolvenții primei trepte a învățămîntului liceal — de la data încheierii ultimei sesiuni de admitere în treapta a doua de liceu sau într-o școală profesională, organizată în anul în care au absolvit prima treaptă de liceu.

Neîndeplinirea acestei obligații în termenele arătate constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 200 la 2 000 lei.

Nu au obligația să se înscrie la direcțiile de muncă și să ceară repartizare în muncă:

— țăranii care lucrează în gospodăria individuală;
— meseriașii cu ateliere proprii;
— liber profesioniștii care desfășoară o activitate autorizată de lege;
— femeile care își îngrijesc copiii sau desfășoară o activitate casnică în gospodăria proprie.

Persoana repartizată în muncă este obligată să se prezinte la unitatea socialistă, în vederea încadrării, în termen de cel mult 15 zile.

Cel ce refuză în mod sistematic, fără motive întemeiate, să se încadreze în muncă, ducînd o viață parazitară, va fi pus în discuția adunării cetățenești din satul, comuna sau cartierul în care domiciliază, în vederea influențării și determinării sale pentru a se încadra în muncă sau într-o formă de pregătire profesională. Adunarea cetățenească se convoacă, la sesizarea direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, în termen de 30 de zile de la data sesizării, de către comitetul sau biroul executiv al consiliului popular. Cînd în discuția adunării sînt puși minori, este obligatorie participarea părinților ori a reprezentanților legali.

Dacă, cu tot sprijinul acordat, persoana refuză să se încadreze, continuînd să ducă o viață parazitară, ea va fi obligată prin hotărîre judecătorească să presteze o muncă pe timp de un an, pe șantiere de construcții, în unități agricole, forestiere sau alte unități economice. Tinerii sub 18 ani vor fi obligați să presteze muncă sau să urmeze o formă de pregătire profesională în centre de muncă și reeducare. Sesizarea judecătoriei se face în termen de 30 de zile de la data cînd a avut loc punerea în discuția adunării cetățenești a celui în cauză. În termen de 10 zile de la sesizare, judecătoria va soluționa cauza în complet format dintr-un judecător și doi asesori populari, reprezentanți ai organelor de sindicat și de tineret. Hotărîrea judecătoriei este definitivă și executorie, în caz de nerespectare ea putînd fi pusă în executare de organele locale de stat, care vor asigura îndrumarea, supravegherea și prezența permanentă la locurile de muncă sau de calificare ale celor în cauză.

Lucru important de menționat: cei încadrați în muncă în condițiile de mai sus, au toate drepturile și îndatoririle prevăzute de legislația muncii.

Consiliile oamenilor muncii, organizațiile de tineret și sindicat din unitățile socialiste, au îndatorirea să asigure calificarea și integrarea în colectivele de muncă a celor încadrați în împrejurările stabilite de Legea nr. 25/1976, desfășurînd o activitate permanentă, educativă, în scopul reeducării acestora, al formării unei atitudini noi față de muncă, al respectării principiilor eticii și echității socialiste.

3. Disciplina socialistă a muncii

Persoanele încadrate în muncă au datoria de a realiza întocmai și la timp obligațiile ce le revin pentru îndeplinirea obiectivelor planului de producție, de a acționa în mod conștiincios pentru sporirea eficienței și îmbunătățirea calității produselor, pentru realizarea obligațiilor ce decurg din contractele colective și individuale de muncă, din regulamentele de ordine interioară, precum și din dispozițiile primite din partea conducătorilor de unități.

● **Recompense.** Pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor, precum și pentru realizări deosebite în îndeplinirea angajamentelor asumate, persoanele încadrate în muncă pot primi următoarele recompense :

— acordarea de trepte sau gradații la retribuția tarifară cu reducerea vechimii minime prevăzută de lege ;

— gratificații, premii și alte recompense materiale ;

— ordine, medalii, titluri de onoare, diplome de onoare, insigne, titluri distinctive ;

— înscrierea în cartea de onoare, pe tabloul de onoare, evidențierea în muncă, mulțumire verbală sau în scris.

● **Răspunderea disciplinară.** Încălcarea cu vinovăție de către cel încadrat în muncă — indiferent de funcția sau postul pe care-l ocupă — a obligațiilor sale, inclusiv a normelor de comportare, constituie abatere disciplinară, care se sancționează, după caz, potrivit legii, cu :

— mustrare ;

— avertisment ;

— retragerea uneia sau mai multor gradații sau trepte de retribuire pe o perioadă de 1—3 luni sau, în cazul celor încadrați cu retribuția la nivelul de bază, diminuarea acesteia cu 5—10 la sută pe aceeași perioadă;

— reducerea retribuției și reducerea indemnizației de conducere pe durata de 1—3 luni, cu 5—10 la sută;

— retrogradarea în funcție sau în categorie, în cadrul aceleiași profesii, pe durata de 1—3 luni ;

— desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

Sancțiunea disciplinară se stabilește și se aplică de organul de conducere colectivă, sau, după caz, de conducătorul unității sau compartimentului de muncă, numai după cercetarea prealabilă a faptei ce constituie abatere, ascultarea celui ce a comis-o și verificarea susținerilor invocate de acesta în apărare. Sancțiunea poate fi stabilită în cel mult 30 de zile de la data cînd cel care o aplică a luat cunoștință de săvîrșirea abaterii, dar nu mai tîrziu de 6 luni de la data săvîrșirii ei. Ea se comunică în scris persoanei sancționate, iar împotriva sancțiunii disciplinare se poate face plîngere în termen de 30 de zile de la comunicarea deciziei de sancționare.

Plîngerea împotriva sancțiunii disciplinare se soluționează în termen de 30 de zile de către :

— persoana care ocupă funcția ierarhic imediat superioară celui care a aplicat sancțiunea ;

— organul colectiv de conducere — pentru sancțiunea aplicată de conducătorul unității ;

— organul ierarhic imediat superior — pentru sancționarea aplicată de organul colectiv de conducere al unității ;

— judecătoria — în cazul desfacerii disciplinare a contractului de muncă.

De reținut : sancțiunea disciplinară aplicată unei persoane încadrate în muncă — cu excepția desfacerii contractului de muncă — se consideră a nu fi fost luată dacă timp de 1 an de la executarea ei, persoana respectivă nu a mai săvîrșit o altă abatere. Conducătorul unității poate dispune ca sancțiunea aplicată să fie considerată a nu fi fost luată, înainte de expirarea termenului de 1 an, dar nu mai devreme de 6 luni de la data executării sancțiunii.

● **Răspunderea materială.** Persoanele încadrate în muncă răspund pentru pagubele aduse avutului obștesc din vina și în legătură cu munca lor. Cînd paguba a fost cauzată de mai multe persoane, răspunderea fiecăruia se stabilește în funcție de măsura în care a contribuit la provocarea ei.

Răspunderea materială pentru paguba cauzată unității, se aplică numai în cazurile în care aceasta a fost constatată în cel mult 3 ani de la data producerii ei, iar în cazul restituirii sumelor sau a contravalorii bunurilor sau serviciilor nedatorate, în cel mult 1 an.

Obligarea la plata despăgubirilor se face prin decizia de imputare care se comunică în termen de 15 zile celui obligat la plată. Termenul de emitere a deciziei este de cel mult 30 de zile, de la data cînd cel în drept a o emite a luat cunoștință de producerea pagubei.

Împotriva deciziei de imputare, cel nemulțumit poate face contestație în termen de 30 de zile, la comisia de judecată (dacă valoarea imputației este de cel mult 5 000 lei) sau la judecătorie (pentru sume mai mari de 5 000 lei).

4. Concediul de odihnă

Persoanele încadrate în muncă au dreptul în fiecare an calendaristic la un concediu de odihnă retribuit cu o durată de 15—24 zile lucrătoare, în raport de vechimea în muncă :

Vechimea în muncă	Durata concediului
pînă la 5 ani	15 zile lucrătoare
de la 5 la 8 ani	16 zile lucrătoare
de la 8 la 11 ani	17 zile lucrătoare
de la 11 la 14 ani	18 zile lucrătoare
de la 14 la 17 ani	19 zile lucrătoare
de la 17 la 20 ani	21 zile lucrătoare
peste 20 de ani	24 zile lucrătoare

● **Vechimea în muncă** ce se ia în calcul, este cea care se împlinește în cursul anului calendaristic în care se acordă concediul.

● **Concediul tinerilor în vîrstă de pînă la 18 ani.** Pentru tinerii în vîrstă de pînă la 18 ani, durata concediului de odihnă este de 18—24 zile lucrătoare, diferențiată în funcție de vîrstă :

Vîrsta	Durata concediului
pînă la 16 ani	24 zile lucrătoare
de la 16 la 17 ani	21 zile lucrătoare
de la 17 la 18 ani	18 zile lucrătoare

● **Vîrsta** ce se ia în considerare este aceea pe care tînărul a avut-o la data de 1 ianuarie a anului calendaristic în care urmează a se acorda concediul de odihnă.

● **Concediul suplimentar de odihnă.** Pentru cei care își desfășoară activitatea în condiții deosebite, în afara concediului acordat în raport cu vechimea în muncă, se acordă un concediu suplimentar de 3—12 zile lucrătoare. De concediu suplimentar de 2—5 zile lucrătoare, beneficiază și cei care îndeplinesc funcții de conducere și asimilații lor.

Concediul de odihnă se efectuează integral în fiecare an calendaristic, dar se poate și fracționa dacă interesele serviciului cer acest lucru, cu condiția ca una din fracțiuni să fie de cel puțin 15 zile.

Pentru perioada concediului de odihnă, beneficiarii lor primesc o indemnizație calculată pe baza retribuției medii realizate pe ultimele 12 luni.

5. Sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate

● **În** raport de vechimea neîntreruptă în aceeași unitate, personalul din toate sectoarele de activitate beneficiază de un spor la retribuție, în următoarele cote :

Tranșe de vechime neîntreruptă	Cote din retribuția tarifară
între 5—10 ani	3%
de la 10—15 ani	5%
de la 15—20 ani	7%
peste 20 ani	10%

● Pentru personalul din industria minieră, pentru muncitorii mecanici de locomotivă și personalul operativ din unitățile de exploatare a căilor ferate subordonate Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, a căror activitate este direct legată de siguranța circulației, precum și pentru docheri, conducători de utilaje portuare și operatorii de dană, sporul se calculează în cotele următoare :

Tranșe de vechime neîntreruptă	Cote din retribuția tarifară	
	Pentru personalul din unitățile din industria minieră care lucrează la suprafață	Pentru personalul din celelalte unități prevăzute la acest punct
între 1—5 ani	2%	3%
între 5—10 ani	3%	5%
între 10—15 ani	5%	7%
între 15—20 ani	7%	9%
peste 20 ani	10%	12%

Personalul din alte sectoare de activitate, retribuit pe baza rețelelor de retribuire aprobate pentru industria minieră beneficiază, după caz, de sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, după cum lucrează la suprafață sau în subteran.

Vechimea neîntreruptă necesară pentru stabilirea sporului se calculează în ani împliniți.

Dreptul la plata sporului de vechime, ia naștere la data de întîi a lunii următoare celei în care s-a împlinit vechimea arătată în cele două tabele de mai sus.

Important de reținut : Pierd dreptul la sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate pentru luna respectivă cei care în decursul lunii au una sau mai multe absențe nemotivate.

6. Ce drepturi se acordă celor transferați

Personalului muncitor transferat în interesul serviciului în altă localitate precum și celor mutați în cadrul aceleiași unități dar în altă localitate, li se acordă următoarele drepturi :

— rambursarea costului transportului pentru el și membrii familiei sale, precum și pentru gospodăria sa, în cazul schimbării domiciliului celui transferat în localitatea respectivă,

— diurnă de deplasare, pe durata călătoriei,

— plata unei indemnizații egală cu retribuția sa medie lunară, în cazul mutării efective în localitatea în care a fost transferat,

— plata unei indemnizații egale cu 1/4 din retribuția sa medie lunară pentru fiecare membru de familie, în cazul schimbării domiciliului membrilor săi de familie în localitatea în care a fost transferat ;

— un concediu plătit de 5 zile lucrătoare, în vederea mutării efective, acordat la cererea sa.

Drepturile arătate mai sus se suportă de unitatea la care a avut loc transferul. Costul transportului pentru el și membrii familiei sale, precum și pentru gospodăria sa se avansează de unitatea de la care se transferă, urmînd să-i fie rambursat de unitatea la care/s-a transferat.

Transferul în altă localitate se poate face numai cu asigurarea suprafeței locative corespunzătoare.

7. Munca femeilor și tinerilor

a. **Munca femeii.** În țara noastră se dă o înaltă prețuire muncii femeii, asigurîndu-i-se dreptul de a ocupa orice funcție sau loc de muncă, în raport cu pregătirea și capacitatea ei, creîndu-i-se totodată condiții pentru dezvoltarea multilaterală a personalității

sale. În acest sens, femeile încadrate în muncă se bucură de măsuri speciale de ocrotire a sănătății și de condiții necesare îngrijirii și educării copiilor:

● femeile gravide și cele care alăptează nu vor putea fi folosite la locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase, ori contraindicate medical și nu vor putea fi chemate la ore suplimentare; femeile care se găsesc în situațiile arătate mai sus, vor fi trecute la alte locuri de muncă, fără ca prin aceasta să li se scadă din remunerație;

● munca femeilor în timpul nopții în unitățile industriale este interzisă. Fac excepție femeile care dețin funcții de conducere, sau cu caracter tehnic care implică o răspundere deosebită, cele care lucrează în serviciil sanitare și de asistență socială, cazuri de forță majoră sau alte situații deosebite, în unele ramuri de producție stabilite prin hotărîre a Consiliului de Miniștri, cu acordul Uniunii Generale a Sindicatelor;

● începînd din luna a șasea, femeile gravide, precum și cele care alăptează nu vor fi repartizate la muncă de noapte, indiferent de unitatea în care este încadrată;

● femeile au dreptul la concediu de maternitate plătit de 112 zile: 52 de zile înainte și 60 de zile după naștere, cu posibilitatea compensării între ele a acestora două fracțiuni de concediu. Cuantumul indemnizației de maternitate este după caz de:

— 85% din retribuția tarifară lunară pentru femeile cu o vechime neîntreruptă în muncă de peste 12 luni;

— 65% din retribuția tarifară lunară pentru femeile cu o vechime neîntreruptă în muncă de la 6 luni la 12 luni;

— 50% din retribuția tarifară pentru femeile cu o vechime neîntreruptă în muncă pînă la 6 luni;

— 94% pentru femeile care nasc al treilea copil și următorii, indiferent de vechimea neîntreruptă în muncă.

● femeilor care alăptează li se acordă pauze pentru alăptarea copiilor la intervale de cel mult 3 ore, pînă la împlinirea de către copil a vîrstei de 9 luni sau, în cazuri speciale (copii prematuri, distrofici etc.), a vîrstei de 12 luni. Aceste pauze nu pot depăși 2 ore zilnic. La cererea mamei, pauzele pentru alimentarea și îngrijirea copilului vor fi înlocuite cu reducerea programului normal de lucru cu 2 ore. Pauzele și reducerea programului de lucru acordat în scopul îngrijirii copilului se includ în timpul de muncă și nu are consecințe asupra remunerării sau altor drepturi materiale.

● femeilor care au copii bolnavi în vîrstă de pînă la 3 ani li se acordă, cu avizul medical, concedii plătite pentru îngrijirea acestora; aceste concedii nu se includ în concediul de odihnă.

● Contractele de muncă ale femeilor care se află în concediu de maternitate nu pot fi desfăcute din inițiativa unității. În situația în care a intervenit o desfacere a contractului de muncă pe durată nedeterminată, anterioară intrării în concediul de maternitate, se acordă indemnizația de sarcină și lăuzie, dacă nașterea s-a produs într-o perioadă de maximum 9 luni de la data desfacerii contractului de muncă.

b. **Munca tinerilor.** Societatea noastră socialistă acordă o grijă deosebită tineretului. Pregătirea multilaterală, formarea și integrarea profesională a tinerilor, însușirea unei profesii se asigură gratuit. Tuturor tinerilor li se asigură locuri de muncă potrivite pregătirii, aptitudinilor, aspirațiilor lor și nevoilor unităților.

Față de această grijă constant arătată de societate, tinerii au îndatorirea să manifeste o preocupare permanentă pentru dezvoltarea spiritului de responsabilitate în rezolvarea sarcinilor, în muncă și învățătură, să pună talentul și întreaga lor energie în slujba înfloririi patriei.

Iată ce prevede Codul muncii pentru protecția sănătății tinerilor:

— tinerii în vîrstă de pînă la 18 ani, încadrați în muncă, nu pot fi repartizați în locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase și nu pot fi folosiți în muncă în timpul nopții;

— tinerii sub 18 ani, nu pot fi folosiți în muncă peste durata legală a zilei de lucru, decît în cazuri expres prevăzute de lege;

— durata timpului de lucru al tinerilor între 14—16 ani se stabilește la 6 ore pe zi, fără ca prin aceasta să se aducă o scădere a remunerării;

— pentru tinerii în vîrstă de pînă la 18 ani, durata concediului de odihnă este de 18—24 zile lucrătoare, diferențiată în raport cu vîrsta, astfel încît cei mai tineri să beneficieze de un concediu mai mare.

În afară de aceste drepturi speciale, tinerii încadrați în muncă beneficiază de toate celelalte drepturi de asigurări sociale acordate personalului muncitor.

II. Probleme de familie

1. Căsătoria

Căsătoria este o uniune liber consimțită, bazată pe afecțiune și respect reciproc între un bărbat și o femeie, cu scopul de a întemeia o familie.

Căsătoria este un eveniment deosebit de important în viața unui tînăr, care produce efecte atît pe plan personal, cît și pe plan social. Tocmai de aceea, legea impune o serie de cerințe pentru încheierea acestui act.

● **Condiții de vîrstă.** Pentru încheierea căsătoriei, cei doi parteneri trebuie să fi împlinit vîrsta de:

— 18 ani bărbatul;

— 16 ani pentru femeie.

Pentru motive temeinice (spre exemplu stare de graviditate) se poate încuviința căsătoria femeii care a împlinit vîrsta de 15 ani. În acest caz, este necesară încuviințarea comitetului executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București, pe raza căruia își are domiciliul femeia, încuviințare ce se dă numai cu avizul medicului.

● **Condiții de rudenie.** Căsătoria nu poate avea loc între rudele în linie directă, precum și între cele în linie colaterală pînă la al patrulea grad inclusiv (adică veri primari).

Totuși, și în cazul acestei interdicții, există o excepție: în situații și pentru motive te-

meinice, se poate încuviința căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea. Și această încuviințare se obține tot de la comitetul executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București, după caz, pe teritoriul căruia își are domiciliul cel ce solicită această încuviințare.

● **Declarația de căsătorie** se face personal de către viitorii soți la serviciul de stare civilă al comitetului executiv al consiliului popular de la domiciliul sau reședința unuia dintre ei. În situația în care unul dintre viitorii soți nu se află în localitatea unde urmează să se încheie căsătoria, el poate face declarația de căsătorie la serviciul de stare civilă din localitatea în care se află și de unde este trimisă din oficiu serviciului de stare civilă competent să încheie căsătoria.

Declarația de căsătorie se face în scris și trebuie semnată de cei doi viitori soți în prezența delegatului de stare civilă.

● **Ce acte sînt necesare la serviciul de stare civilă :**

— buletinele de identitate ale celor doi parteneri

— certificatele de naștere și copii legalizate sau certificate de delegatul de stare civilă.

— actele în original și copii legalizate sau certificate de delegatul de stare civilă din care să rezulte, cînd este cazul, desfacerea căsătoriei anterioare. Aceste acte pot fi : certificatul de deces al fostului soț ; certificatul de naștere sau de căsătorie cu mențiunea de desfacere a căsătoriei ; sentința de divorț rămasă definitivă.

— certificatele medicale referitoare la starea de sănătate a viitorilor soți, din care să rezulte mențiunea expresă că se pot căsători.

— alte acte necesare în cazuri speciale (autorizația Consiliului de Stat, în cazul căsătoriei unui cetățean român cu un cetățean străin, decizia comitetului executiv al consiliului popular competent pentru dispensă de vîrstă sau grad de rudenie ; încuviințarea pentru încheierea căsătoriei înaintea expirării termenului de 8 zile de la depunerea declarației de căsătorie — încuviințare dată numai pentru motive temeinice de președintele comitetului executiv al consiliului popular).

Căsătoria se poate încheia după 8 zile libere de la data cînd a fost înregistrată declarația de căsătorie și numai înainte de expirarea termenelor de valabilitate a certificatelor medicale (14 zile de la data eliberării lor). În situația expirării termenului de valabilitate a certificatelor medicale, cei doi parteneri sînt obligați să depună altele noi.

● **Numele de familie al soților** se stabilește de comun acord. Numele de familie ales pe care s-au învoit să-l poarte în timpul căsătoriei, se comunică de viitorii soți, sub formă de declarație, delegatului de stare civilă fie odată cu depunerea declarației de căsătorie, fie ulterior, pînă la încheierea căsătoriei. Soții pot să-și păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele unuia dintre ei (indiferent care) sau să ia numele lor reunite.

● **Dovada căsătoriei.** Căsătoria poate fi dovedită numai prin certificatul de căsătorie.

● **Bunurile comune ale soților.** Potrivit Codului familiei, bunurile dobîndite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sînt, de la data dobîndirii lor, bunuri comune ale soților. Orice convenție contrară este nulă. Calitatea de bun comun nu trebuie dovedită.

Soții răspund cu bunurile comune pentru :

— obligații contractate de fiecare dintre soți pentru împlinirea nevoilor obișnuite ale căsniciei ;

— obligațiile pe care le-au contractat împreună ;

— cheltuielile făcute cu administrarea bunurilor lor comune ;

— repararea prejudiciului cauzat prin însușirea de către unul dintre soți a unor bunuri proprietate socialistă, dacă prin acest act au sporit bunurile comune ale soților.

Soții administrează, folosesc și dispun împreună de bunurile comune, legea prezumînd că oricare dintre soți, exercitînd singur drepturile de administrare, folosință și dispoziție asupra bunurilor, are și consimțămîntul celuilalt soț. De la această prezumție legală fac excepție următoarele situații :

— nici unul din soți nu poate înstrăina sau greva un teren sau o construcție, bunuri comune, fără consimțămîntul expres al celuilalt soț ;

— actele cu titlu gratuit între vii (donații, daruri importante etc.) trebuie făcute în toate cazurile cu consimțămîntul expres al celor doi soți, indiferent că este vorba de bunuri mobile sau imobile.

2. Înregistrarea nașterii unui copil

Înregistrarea nașterii unui copil se face pe baza declarației verbale la comitetul executiv al consiliului popular în raza căruia s-a produs nașterea.

● **Cine are obligația să facă declarația de naștere :**

— oricare din părinți.

— administrația maternității sau unității sanitare unde s-a produs nașterea, medicul, moașa sau alte persoane care au fost de față la naștere, rudele, vecinii — în cazul unei împiedicări a părinților de a face declarația de naștere.

● **Termenul** pentru declararea și înregistrarea nașterii :

— 15 zile de la data nașterii — pentru copilul născut viu și aflat în viață.

— 24 de ore din momentul decesului, pentru copilul născut viu, dar decedat înaintea celor 15 zile socotite de la naștere ;

— 24 de ore din momentul nașterii, pentru copilul născut mort.

Nedeclararea nașterii unui copil în intervalele de timp arătate constituie contravenție și cei obligați să facă declarația sînt sancționați cu amendă de la 100 la 300 lei.

● **Ce acte sînt necesare la serviciul de stare civilă :**

— certificatul constatator al nașterii, eliberat de unitatea sanitară în care a avut loc nașterea ; certificatul trebuie să aibă număr de înregistrare, dată certă, sigiliu și semnătură ;

— buletinul de identitate al părinților ;

— buletinul de identitate al mamei și al declarantului, în situația în care nașterea nu este declarată de părinți ;

— certificatul de căsătorie al părinților.

● **Numele copilului** este numele de familie al părinților.

În cazul în care părinții au nume de familie diferite sau nu există concordanță între prenumele copilului trecut în certificatul constatator și declarația verbală a celui venit să declare copilul, înregistrarea nașterii se

face pe baza declarației semnate de ambii părinți, din care să rezulte numele și prenumele pe care îl va purta copilul.

3. Sprijinirea materială de către stat a familiilor cu copii

În cadrul politicii partidului și statului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, o atenție deosebită este acordată creșterii și educării copiilor, formării și pregătirii lor multilaterale pentru muncă și viață.

În acest scop, pe lingă condițiile ce sînt create tuturor copiilor în vederea dezvoltării lor fizice și intelectuale, statul acordă sprijin material familiilor cu copii, alocînd importante fonduri bănești sub forma alocației de stat pentru copii și a altor ajutoare bănești acordate mamelor cu mai mulți copii.

a. Alocația de stat pentru copii

Statul acordă alocația de stat pentru copii în vîrstă de pînă la 16 ani, aflați în îngrijirea familiei. Alocația se acordă lunar, în cuantumuri diferențiate, în raport de numărul copiilor aflați în întreținerea familiei, de veniturile titularului alocației și de mediul — urban sau rural — în care acesta domiciliază.

● **Cuantumul** alocației de stat pentru copii :

	Mediul	Plafoane de venituri lunare — lei —				
		pînă la 1 800	1 801 — 2 300	2 301 — 2 830	2 801 — 3 330	3 331 — 4 1[illegible]
Pentru primul copil	urban	210	170	140	140	140
	rural	140	100	80	80	80
pentru al doilea copil	urban	220	180	160	140	140
	rural	160	120	90	80	80
pentru al treilea copil	urban	250	210	180	160	14[illegible]
	rural	180	140	120	90	8[illegible]
pentru al patrulea copil	urban	250	210	180	160	14[illegible]
	rural	180	140	120	90	8[illegible]
Pentru al cincilea copil	urban	250	210	180	160	150
	rural	180	145	120	90	8[illegible]
Pentru al șaselea copil	urban	270	230	210	180	170
	rural	210	170	140	120	110
Pentru al șaptelea copil	urban	290	250	220	190	180
	rural	220	180	160	130	120
Pentru al optulea copil	urban	300	260	230	210	190
	rural	230	195	170	140	130
Pentru al nouălea copil și următorii	urban	310	270	250	220	210
	rural	250	210	180	160	140

Notă : *Plafoanele de venituri în raport cu care se stabilește alocația de stat se aplică persoanelor încadrate în muncă, care au beneficiat de majorarea retribuțiilor în etapa a II-a, 1979—1980.*

Pe baza Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prin Decretul Consiliului de Stat nr. 69/1979, alocația de stat pentru copii se mărește suplimentar cu 10 lei de copil.

Alocația de stat pentru copii, în cuantumul stabilit pentru mediul urban, se acordă și persoanelor domiciliate în localități componente ale municipiilor și orașelor, precum și unor categorii de persoane prevăzute expres în anexa Decretului Consiliului de Stat nr. 246/1977.

Persoanele domiciliate în comune suburbane și satele aparținînd municipiului și orașelor primesc alocația în cuantumul stabil pentru mediul rural.

Cuantumul alocației se modifică ori de cîte ori se schimbă numărul copiilor, veniturile titularului, mediul urban sau rural — în care domiciliază, precum și celelalte condiții în raport de care se acordă alocația.

● **Condițiile de acordare a alocației de stat**

Se acordă familiilor în care unul sau ambii părinți sînt :

— încadrați cu contract de muncă pe durată nedeterminată în unități socialiste de stat sau sînt asimilați acestora ;

— cadre permanente, elevi ai școlilor militare și ai instituțiilor militare de învățămînt superior ;

— militari în termen sau cu termen redus ;

— cadre didactice încadrate pe cîte un an școlar ;

— studenți la zi și doctoranzi bursieri ;

— pensionari de asigurări sociale de stat pensionari, militari, pensionari I.O.V.R. și beneficiari de ajutor social ; copiii pensionari urmași primesc alocație de stat pînă la împlinirea vîrstei de 16 ani.

De regulă, alocația de stat se acordă soțului. În cazul în care numai soția se încadrează în categoriile de persoane arătate mai sus, alocația se acordă acesteia. Sînt îndreptățiți să primească alocație de stat toți copiii aflați în întreținerea familiei, indiferent că sînt din căsătorie, din afara căsătoriei, înfiați, sau încredințați spre creștere de organele competente.

Alocația de stat se acordă pentru copiii de pînă la 16 ani aflați în întreținerea familiei.

sau pînă la 18 ani, pentru cei ce au contractat o invaliditate de gradul I sau II înainte de împlinirea vîrstei de 16 ani.

Alocația de stat se acordă, se modifică sau încetează, începînd cu luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege. Pentru persoanele nou încadrate în muncă, alocația se acordă după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată.

Pentru cei ai căror contract de muncă a încetat din vina lor și se întrerupe vechimea în muncă, alocația se acordă numai după 3 luni de la data reîncadrării cu contract de muncă pe durată nedeterminată, însă în următoarele 6 luni, cuantumul alocației se reduce cu 50 la sută.

La determinarea veniturilor în raport cu care se stabilesc drepturile de alocație, se ia în considerare retribuția tarifară de încadrare sau de calcul, la care se adaugă sumele realizate, în condițiile legii, din alte drepturi de retribuție. Pentru persoanele care lucrează în acord, alocația se acordă în raport de retribuția tarifară, indiferent de venitul realizat.

Nu se acordă alocația de stat pentru următorii copii :

— elevi în școli care le asigură întreținerea completă ;

— realizează venituri proprii, fiind ucenici la locul de muncă, sau încadrați în muncă ;

— sînt în instituții de asistență socială, iar părinții nu plătesc integral costul întreținerii ;

— au bursă, caz în care se poate opta fie pentru bursă, fie pentru alocație.

Notă : Dispozițiile Decretului Consiliului de Stat nr. 246/1977 se aplică în mod corespunzător și personalului din cooperația meșteșugărească și de consum, scriitorilor, artiștilor, pictorilor, sculptorilor și compozitorilor, membri ai uniunilor de creație, membrilor colegiilor de avocați și personalului altor organizații obștești, plata alocației făcîndu-se din fondurile proprii.

Persoanele care primesc alocația de stat pentru copii sînt obligate să o folosească exclusiv în scopul îngrijirii copiilor.

b. Ajutorul pentru mamele cu mai mulți copii

Potrivit Decretului Consiliului de Stat nr. 197/1977, mamelor care au în îngrijire 5 sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 18 ani li se acordă următoarele ajutoare bănești lunare :

— 200 lei, mamelor cu 5 sau 6 copii ;
— 350 lei, mamelor cu 7, 8, 9 copii ;
— 500 lei, mamelor cu 10 sau mai mulți copii.

La stabilirea numărului de copii, se are în vedere numai copiii aflați în îngrijirea mamei. În cazul în care, pe lîngă copiii pe care i-a născut, mama are în îngrijire și copii ai soțului proveniți dintr-o altă căsătorie sau din afara căsătoriei, se iau în considerare și aceștia.

Copiii care au împlinit 18 ani, dar își continuă studiile, se iau în considerare la stabilirea ajutorului, pînă la terminarea studiilor, dar nu mai tîrziu de împlinirea vîrstei de 25 de ani.

Stabilirea și plata ajutorului se fac de către Comitetul executiv al Consiliului popular județean sau al municipiului București în raza căruia își are domiciliul mama respectivă, pe baza propunerilor comisiilor de pensii și asigurări sociale competente.

Ajutorul se acordă mamelor pe tot timpul vieții, indiferent de natura și nivelul veniturilor pe care le realizează sau de alte alocații, indemnizații sau ajutoare pe care le primesc.

c. Ajutorul pentru soțiile de militari în termen

Soțiile militarilor în termen care nu sînt încadrate în muncă și nu au alte posibilități materiale de existență, au dreptul la următoarele ajutoare lunare :

— 350 lei, dacă domiciliază în mediul urban ;
— 200 lei, dacă domiciliază în mediul rural.

Condiții de acordare a ajutorului. Ajutorul se acordă, dacă soția militarului în termen, neîncadrată și fără alte posibilități materiale de existență, se află într-una din următoarele situații :

— e gravidă, începînd cu luna a V-a de sarcină ;
— are copii în vîrstă de pînă la 8 ani.
— este încadrată în gradul I sau II de invaliditate.

Alte situații în care se acordă ajutorul :

— în cazul decesului mamei, ajutorul se acordă, în continuare pînă la lăsarea la vatră a tatălui, persoanelor în a căror îngrijire au rămas copiii în vîrstă de pînă la 8 ani ;

— ajutorul se acordă și mamei necăsătorite dacă paternitatea copilului a fost stabilită față de un militar în termen, prin recunoaștere sau hotărîre judecătorească.

— au dreptul la ajutor și soțiile militarilor cu termen redus și ale elevilor școlilor militare, dacă îndeplinesc condițiile arătate mai sus.

Stabilirea și plata ajutorului se fac de către centrele militare.

d. Indemnizația de naștere

Pentru mamele care au născut mai mult de doi copii, se acordă o indemnizație de naștere de 1 000 lei pentru fiecare copil născut ulterior, indiferent dacă e viu sau mort. Acordarea indemnizației nu este condiționată de veniturile mamei, de starea sa civilă sau de faptul dacă e sau nu încadrată în muncă. La stabilirea dreptului de indemnizație se iau în calcul nașterile anterioare, indiferent cînd s-au produs acestea, sau dacă copiii anteriori nu mai sînt în îngrijirea mamei sau au decedat.

Plata indemnizației se face de Consiliile populare în raza căruia își are domiciliul mama beneficiară.

EMIL MARINACHE

FLĂCĂRI

ORIZONTAL : 1) Fructul focului — Trăieşte în umbra „focului sacru". 2) „Administrator" al focului sacru (mit.) — A iubi cu înfocare. 3) Se face roşu ca focul, la o adică. 4) Zeiţă egipteană — Noaptea, în jurul focului. 5) Seu ! — Continentul „Ţării de Foc". 6) Aruncător de... flăcări (mit.) — Drumul îndrăgostiţilor — A vui. 7) „Francesca da...", personaj condamnat să se zbată în eternele flăcări ale „Infernului" (Dante) — Ţese ! 8) Altă fostă denumire a echipei de fotbal, care s-a mai chemat şi „Flacăra roşie" Arad — Avantaj. 9) Poet român (1895—1961), autorul poeziei „Izbăvită ardere", inclusă în volumul „Joc secund" — Celebru poet persan (1320—1389), creator al poeziei „Pîrjolul". 10) Un tip care şi-a pierdut capul ! — Strălucirile sîngerii ale flăcărilor. 11) Împărat roman, un Orfeu incendiator al Romei — Oameni cu inimi de foc.

VERTICAL : 1) „Flăcările...", balet de Asafiev şi capitală europeană care a găzduit premiera mondială a acestei lucrări — O văpaie roşie împietrită în cristal. 2) Incendiază orizontul cu flăcări violacee (pl.) — Moartea focului (pl.). 3) A se face ca focul —"... vrăjitor", suită vocal-simfonică de Manuel De Falla, cuprinzînd şi un dans „al focului". 4) Fetiţa plăsmuită de scriitorul Lewis Carroll, personaj care întîlneşte în focul din cămin un Rege Roşu şi o Regină Roşie — Prefix relativ la viaţă. 5) În cont ! — Poet român (1891—1968), autor al poeziei „Focuri în munte" 6) Trecut prin foc şi apă — Cale ! 7) „...de foc", celebru balet de Igor Stravinski (neart.) — Rege în Egiptul antic. 8) Idem (abr.) — 9) Dans din baletul „Gayane" de Haciaturian, balet în a cărui desfăşurare există şi o scenă „a incendiului" — Emiţător de flăcări albastre. 10) În port ! — Poet român contemporan, autor al volumului „Focurile sacre" — Prenumele renumitului cîntăreţ francez Rossi, interpret de succes în opereta „Neapole sub sărutul focului". 11) Aruncătoare de flăcări ale bidivriilor din basme — Se spulberă ca un foc de paie (pl.).

Dicţionar : ISIS, AHU, AME.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1					◣						
2						◣					
3								◣		◣	
4					◣						
5			◣								◣
6	◣			◣					◣		
7							◣			◣	
8		◣		◣				◣			
9						◣					
10			◣		◣						
11							◣				

Doi amici ies lestul de bine „afumaţi" de la un local şi pleacă spre casă în maşina unuia din ei. La un moment dat unul zice :

— Fii atent, William, era să intrăm într-un copac.

— Cum, zise celălalt foarte mirat, nu conduci tu?!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1						■						
2									■			
3					■							
4				■						■		
5		■					■					
6					■			■		■		
7						■						■
8					■				■			
9			■							■		
10							■				■	
11		■						■				

COPILĂRII

ORIZONTAL : 1) Simbol al tinereţii şi purităţii sufleteşti — Copil de şcoală. 2) Se ocupă cu buna creştere a copiilor — Moşul care vine seara pe la genele copiilor. 3) Un fel de „fata mamei" — Fetiţa cunoscută din „Amintirile din copilărie" ale lui Ion Creangă. 4) Un infinitiv necunoscut copiilor — Publicaţii ştiinţifice — În rază ! 5) Mică îngrăditură în care sînt ţinuţi copiii mici, cînd încep să umble — De mult trecute. 6) Pictor clasic român, autor al lucrării „Ţigănuş la mămăligă" — Bluze rustice — Teme! 7) Scriitor contemporan, autor al mai multor cărţi inspirate din viaţa copiilor — Parte a unui mecanism. 8) Credinţă greşită — Copii — Lipsit de strălucire. 9) La început de şcoală — Construit special pentru distracţiile copiilor — Nota diapazonului. 10) Taină — Înfloreşte pe chipul copiilor noştri. 11) Situat între copilărie şi maturitate — Cuvîntul drag, rostit pe buzele fiecărui copil.

VERTICAL : 1) Fata oropsită, îndrăgită de toţi copiii lumii 2) Puiul mamei, pui — Autoarea suitei pentru pian „Din lumea copiilor". 3) Trăsătură sufletească, proprie copiilor — Cete ! 4) Mariciea alintată — Măsoară vîrsta copilăriei (pl.). 5) Plan central ! — Suprafaţă agricolă — Patruped nordic. 6) Copii — Copilă. 7) Fiica mamei mele — Personaj mitologic, fiica lui Thaumas şi a Electrei, simbol al curcubeului. 8) O droaie de copii (reg.) — Cioban. 9) Dragul moşului — Limită (abr.). 10) Regele animalelor — Mîine, copilul de azi — Pe cal. 11) Transmis din tată-n fiu. 12) Ceea ce reprezintă un copil pentru bătrîneţea părinţilor — Una din cele două fiinţe îndrăgite de copii.

MATEI MIHAI

Un ţăran scoţian cunoscut ca foarte pesimist povesteşte unui vecin.

— Găina mea a clocit opt ouă. Toţi puii au murit în afară de şapte.

de ION BĂIEȘU

Eh, dragostea!

„Urmăresc cu mult interes rubrica inițiată de redacție pentru că dă unele sfaturi celor care trec pragul adolescenței și se întilnesc prima dată cu dragostea. Avind în vedere că am o virstă la care complexele de timiditate nu mai sint o problemă, m-am văzut totuși în fața unei situații pentru a cărei rezolvare am nevoie de un sfat competent.

Sint student în anul II la Facultatea de electromecanică a Institutului de marină „Mircea cel Bătrin". În vara aceasta, fiind la un antrenament de yahting, am acostat la debarcaderul de la Lebăda din Mamaia. Acolo am zărit-o pentru prima oară pe E.A. Această fată care m-a fermecat este înaltă, brunetă și studentă la I.A.T.C. Am petrecut împreună cu ea cele mai frumoase clipe din viața mea. Cerul fericirii noastre este umbrit însă de o nepotrivire fizică: ea este mai înaltă decît mine. Unii prieteni zimbeau cînd ne vedeau împreună. Părinții ei au încercat pînă acum de mai multe ori să o convingă de imposibilitatea unei legături de viitor.

Apelez la marea dv. experiență de viață pentru a mă sfătui ce drum să aleg. Uneori sînt și eu conștient de această nepotrivire, însă nu mă împac cu gîndul de a trăi fără ea. Ce să fac?".

Nu e pentru prima oară cînd mi se pune această întrebare. În primul rînd din motive personale (fac și eu parte din aceeași categorie) am luat întotdeauna partea bărbaților mărunți. Firește, aceste disproporții pe verticală sînt o prejudecată și trebuie tratate ca atare, adică cu umor. Dealtfel, ca să vă dau mai mult curaj, vă informez că Balzac considera că bărbații mici au făcut cele mai mari fapte în istorie din simplul motiv că au inima mai aproape de minte.

Anda, Cîmpulung Muscel, jud. Argeș: *„Aș vrea să încep scrisoarea mea cu cîteva versuri proprii, compuse de mine și dedicate celui care m-a învățat ce înseamnă suferința:*

„Ziua se duce, ș-altele vin
Și fără tine se strecor toate,
Dar să se stingă nimic nu poate
Dintr-al meu suflet de tine plin".

Nu știu dacă sînt destul de reușite, dar eu am încercat să redau prin ele ceea ce simt. Am avut o copilărie fericită, înconjurată de dragoste și afecțiune. Anii au trecut și cursul vieții mele s-a desfășurat lin, fără piedici și suferință, pînă într-o zi cînd în fața mea a apărut el, Gabriel, care de la început mi-a tulburat liniștea sufletească. Am petrecut clipe frumoase împreună, clipe pline de gingășie, îmbinate cu naivitatea copilăriei. A sosit și momentul în care mi-am dat seama că iubesc, că fericirea mi-o găsesc numai alături de el, care pentru mine era „luceafărul" picat din cer, un „Făt Frumos" al meu. Toate acestea s-au spulberat într-o clipă și mi-am dat seama că nu m-a iubit niciodată. Dragostea noastră a fost numai o picătură de rouă căzută pe petala unei flori splendide, picătură care a dispărut odată cu apariția primei raze de soare. Îl mai iubesc totuși, dar el nu dă nici un semn. Au fost perioade cînd el considera a fi de prisos chiar și salutul care, după mine, nu l-ar fi supus nici celui mai mic efort.

Ce-aș putea face în asemenea situație? Aștept cu nerăbdare sfatul dumneavoastră".

Sfatul nostru? Ori renunțați la el, ori așteptați să se schimbe. Cît despre versurile de la începutul scrisorii, ele sînt, într-adevăr, reușite, deși Eminescu le-a folosit (oarecum modificate) cu mult înaintea dv.

D. L., Suceava: *„Citesc cu interes rubrica „De la om la om". Eu și colegele mele discutăm aprins experiențele tinerilor care vi le adresează și prețuim sfaturile dv. Sîntem la virsta primilor pași în viața sentimentală. Și noi căutăm, visăm... Dar ne-a mirat faptul că mai ales băieții au nevoie de sfaturi. Ei sînt frămîntați de îndoieli și exprimă simplu și poetic, pe pagini întregi sau numai în cîteva rînduri, „marea dragoste", singura, unica și cea dorită definitivă.*

Oare fetele nu trăiesc, nu visează? Ele sînt întotdeauna cele care uită, care „trădează"? Avem și noi problemele noastre pe plan sentimental. Să spunem că înveți într-o școală. Îți place un băiat, îți se pare plin de calități. Și începi să aștepți. La început așteptarea îți se pare fericire. Dar apoi devine un calvar. Cu atît mai mult cu cît între timp alții îți acordă atenție. Și te întrebi, firesc: pînă cînd? Îți vine să faci tu primul pas, să spargi gheața, dar te temi de ridicol. Oare numai băieții au dreptul să aleagă?

Am depășit stadiul de fete naive care trăiesc în așteptarea unui Făt Frumos și viteaz, cu care să creeze vise sublime sub clar de lună. Și totuși trebuie să așteptăm. Uneori ne plictisim și acceptăm prietenia unui prim venit. Și ne facem iluzii. Uneori ele se sfîrșesc neașteptat, la un cuvînt nechibzuit. Alteori țin ani, flacăra trebuie întețită mereu, dar pînă la urmă suferă procesul inevitabil: moare. Și încep întrebările: cine-i vinovat, de ce, cum... Vin regretele... Și din nou așteptarea.

Pentru băieți e simplu. „Vrei să fii prietena mea?". Ei n-au nimic de pierdut. Dacă răspunzi afirmativ, de-

vii peste noapte „cea mai"... idealul de inteligență și frumusețe (neapărat), fata pentru care „m-aș arunca în foc" și fără de care „nu pot trăi". Dacă răspunzi nu, atunci devii „nesuferita aia", „încrezuta", căpătînd dintr-o dată o serie de „calități". Dar cum să-l întreb eu pe băiatul pe care-l admir, deocamdată, dacă vrea să fie prietenul meu?

În cel mai bun caz m-aș trezi repezită cu un „cu ce ocazie?". Și el ar avea dreptate. În această situație, cine credeți că trebuie să facă primul pas? Și, mai ales, cît trebuie așteptat pînă la „momentul" deciziei, acceptînd că EL nu are o prietenă? Știu că în viață nu se petrec toate cum ai vrea. Numai reginele aveau privilegiul de a-și impune sentimentele. Dar e o vîrstă la care nimic nu ți se pare imposibil. De aceea, aproape că nu îndrăznesc să cred că trebuie să-mi înăbuș sentimentele, așa cum mi-ar dicta regulile de morală și de bun simț".

Am discutat de foarte multe ori la rubrica noastră despre nefericitul handicap al fetelor în faza primară a relațiilor de dragoste și prietenie. Într-adevăr, bunul simț este cel care a stabilit tradiția ca inițiativa în aceste chestiuni să aparțină exclusiv băieților. Dar, după părerea mea, nu cred că ar fi o prea mare necuviință dacă o fată i-ar da de înțeles unui băiat, mai pe ocolite sau mai direct, că ar dori să-i fie prieten. Sigur că totul trebuie făcut cu tact și delicatețe și, eventual, și cu puțin umor...

Cine are curajul să încerce prima?

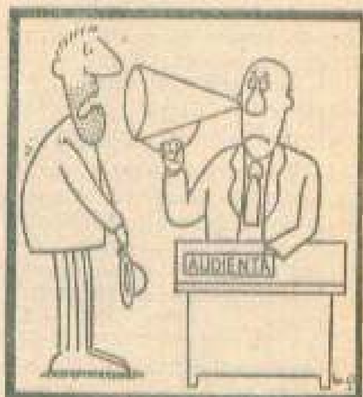
Tudorița C., jud. Teleorman: *„Sînt o tînără de 16 ani (neîmpliniți) și citesc această rubrică destinată tinerilor din 1.11.1978. Am întîlnit la sfîrșitul lunii octombrie un băiat pe numele de B. V. Să vă spun cum ne-am cunoscut: era într-o duminică după-amiază și mergeam cu prietena mea la spectacol. La intrare era acest băiat, la rîndul lui cu prietenul lui; la un moment dat, privirile ni s-au întîlnit și B. V. mi-a zîmbit. Cînd am ieșit de la spectacol am intrat într-o cofetărie. Cînd am ieșit din cofetărie, aveam o prăjitură Turist în mînă și B. V. a zis: „Mănînc și eu?". Eu i-am răspuns „poftim" și așa am reușit să-l cunosc pe acest băiat pe nume B. V. din Vitănești, anul III la seral. Fiind la seral, nu ne întîlneam decît de două, trei ori pe săptămînă, dar ne împăcam foarte bine. În noaptea de revelion mi-a zis dacă vreau să-i fiu soție. Eu i-am răspuns doar că-l iubesc. Începînd de pe 12.I.1979 îmi tot dădea întîlniri mai rare, nu l-am întrebat ce s-a întîmplat, dar ultima dată, 19.I.1979, cînd mi-a dat întîlnire și nu a venit m-am supărat și am fost după el la gazdă. După cîteva discuții cu el, mi-a spus că nu a putut veni că i-a fost somn, nu l-am crezut pentru că altădată venea. Cînd am plecat, l-am întrebat cînd ne mai întîlnim, iar el mi-a răspuns: „Lasă că am să te caut eu pe la școală". Vă rog să mă credeți, am încercat eu să-l uit, dar nu pot, apoi să mă sinucid (asta s-a petrecut la școală, am pus mîna pe niște fire de la priză și m-a adormit un ceas, tov. maistru mi-a zis după aceea că am înnebunit, de ce umblu acolo). Aș dori, chiar dacă și-a făcut altă prietenă, să nu mă ocolească, aș dori să rămînem prieteni de bună ziua. Nu știu dv ce credeți din cele spuse de mine".*

Am înțeles foarte exact dificultățile prin care ați trecut, dar refuz ideea că, la 16 ani, să vă introduceți degetele într-o priză electrică din pricina unei deziluzii amoroase. Atunci ce-o să mai faceți la... 17 ani?

Ramona, Mariana, Iuliana și Magdalena, Cluj-Napoca: *„Urmărind de fiecare dată rubrica dv. „De la om la om" și văzînd că dați multe sfaturi bune multor tineri, vă cerem și noi un sfat: fiind prietene foarte bune, avînd aceeași vîrstă de 19 ani, colege la același liceu și, bineînțeles, avem și noi cîte un prieten: V., H., N., M. Fiind eleve, avem un program destul de încărcat și puțin timp liber, care ne mai rămîne, am dori să ni-l petrecem toți împreună, dar prietenii noștri nu sînt de acord, nu știm care e cauza, ne înțeleg greșit. Ei nu doresc această companie, fie din cauză că sînt invidioși, fie că nu se prea înțeleg bine între ei sau se gîndesc că s-ar putea ivi ceva neplăceri din cauza prieteniei de nedespărțit dintre noi, fetele. Ei zic că nu se poate să fie adevărată această prietenie dintre patru fete, pentru că, de obicei, fetele se invidiază una pe alta și nu e posibil ca această prietenie ce am închegat-o noi de cîțiva ani să fie chiar cum pare de adevărată. Iar noi le răspundem oricînd și oriunde că noi nu putem fi despărțite, pentru că noi toate avem același gînd: de a urma cursuri superioare și de a ne petrece timpul liber într-un mod cît mai plăcut și civilizat. Ei fiind studenți în primul an în oraș, doi fiind colegi de grupă la același institut, ne-au propus ca cele două prietene ale lor să-și petreacă timpul liber, împreună în casele de cultură ale studenților, în compania lor. Asta ar însemna destrămarea prieteniei noastre. Noi nu putem fi de acord cu această propunere, din moment ce dorim cu orice preț să fim alături una de cealaltă și la bine și la rău, iar băieții să nu mai fie invidioși unul pe altul și să devină prieteni. Cum ar trebui să procedăm?".*

„Istoria" dv. seamănă izbitor cu subiectul operetei „Se mărită fetele", de George Grigoriu, cu deosebirea că aici erau numai trei fete și că, în final, acestea acceptau să se mărite cu cei trei tineri care se îndrăgostiseră de ele, dar numai toate trei împreună și deodată.

Cine știe ce poate ieși din capriciul dv.?

NICOLAE IONIȚA

I. Marcel, jud. Dîmbovița: *„Am ajuns și eu, ca și ceilalți care s-au adresat acestei rubrici, într-un impas în dragostea pe care o credeam pînă nu demult, veșnică și fără umbre. Dar să trecem la fapte. Vîrsta mea — 19 ani, a ei 16 ani și ne-am cunoscut la liceul unde eu învăț în anul IV, iar ea în anul II. De cum am cunoscut-o, la începutul actualului an școlar, am început să-i fac curte asiduă, care după o lună s-a soldat cu declanșarea, de ambele părți, a unei iubiri veșnice. Totul a fost deosebit de frumos, plimbări mînă-n mînă, declarații de dragoste, în sfîrșit, tot tacîmul, pînă acum o lună, cînd am observat o schimbare în atitudinea ei. Fire bănuitoare, am ținut-o sub ochi și am observat că stătea, cînd nu era cu mine, numai cu un alt băiat seralist la același liceu. După alte două săptămîni, se purta cu el la fel ca și cu mine, fiindcă nici cu mine nu strica prietenia, adică cînd nu eram eu „umbla" cu el și, cînd nu era cu el, umbla cu mine. La început m-am gîndit să rup orice legătură cu ea, dar mi-am dat seama că o iubesc și nu pot uita clipele fericite petrecute împreună. Totuși, această situație nu-mi convine, așa că vă rog să-mi dați un sfat înainte ca eu să fac vreo prostie și relațiile dintre noi să se rupă definitiv".*

Nimic mai simplu: o întrebați, într-o bună zi, direct și deschis: „Cu cine vrei? Cu mine sau cu el?". Sînt curios ce va răspunde.

Maria S. București: *„Aș vrea să întreb care este limita de vîrstă pînă la care dați răspunsuri întrucît eu, fiind văduvă în vîrstă de 52 de ani, împreună cu fiica mea de 24 de ani, dorim să ne refacem viața căsătorindu-ne separat și aș vrea să știu cine are prioritate asupra locuinței și curții ce o avem împreună. Vrem să știm asta cît mai repede, situația fiind foarte avansată. Nu putem suferi așteptare".*

La prima întrebare: nu există limită de vîrstă. La cea de-a doua, întrucît, după cum susțineați și dv., situația fiind foarte avansată și nu suferă amînare, răspunsul nostru ar fi tardiv...

Gelu S. București: *„Nu am decît 22 de ani și nu am pretenția de a da sfaturi altor tineri, nu-mi permite experiența mea de viață. Totuși, am trăit și eu romanul meu de dragoste, l-am trăit filă cu filă și am sorbit cupa amară pînă la fund. Am iubit cum nimeni nu a iubit pe această lume și am suferit la fel. Am dat totul și nu am primit nimic în schimb în afară de umilință și durere... Hotărîsem să ne căsătorim și începusem pregătirile (unde facem nunta, cum împărțim cheltuielile) cînd o întîlnesc ieșind de la cinema cu un bărbat de braț. Luată din scurt, nu a putut nega, a recunoscut că mă mințea de o jumătate de an, zicîndu-mi în față: dacă nu-ți convine, adio. A plecat și m-a lăsat năucit în plină stradă. Nu mai știam cine sînt și cum mă cheamă. Ședeam pe loc și lumea se lovea de mine. Cred că am stat așa mai bine de un ceas. Apoi am pornit spre casă, dar nici nu știu cum mergeam, lumea credea că sînt beat mort. Nu știam cît de groaznică e durerea din dragoste, dar atunci m-am convins că mai degrabă aș fi suportat să se taie o bucată de carne din mine. Eram atît de lovit de durerea din dragoste încît ajungînd în cartierul meu, n-am mai știut pe unde merg și am căzut într-o groapă imensă, unde se pregătea lucrarea pentru un nou bloc. Îață am crezut că sînt pe altă lume, că am murit. În jurul meu era întuneric. Apoi mi-am revenit la realitate, întrucît mi-era foarte frig și am început să strig ajutor. Nu mă auzea nimeni deoarece bătea vîntul. Abia la miezul nopții un trecător oarecare m-a auzit. L-am trimis să-mi cheme familia care m-a scos afară cu o frînghie. Puteam eu să-mi pierd viața din cauza minunatei mele prietene care m-a trădat atît de nerușinat? S-a gîndit ea ce suferință îmi aduce purtîndu-se astfel? Știu ele fetele că de atîtea ori se joacă cu viața noastră comportîndu-se superficial? Oare nu ar fi cazul ca într-o astfel de situație fata care greșește să răspundă în fața justiției și să fie pedepsită? Cum v-ați fi comportat ajungînd în locul meu în situația pe care am relatat-o?"*

Aș fi încercat să evit măcar groapa...

N.N. Tulcea: *„S-au spus foarte multe lucruri interesante în cadrul discuției despre feminitate, atît împotriva fetelor, cît și în favoarea lor. Nu numai pentru că sînt și eu fată și am 18 ani și jumătate, am să iau și eu apărarea fetelor și băieților care susțin că feminitatea nu dispare, ba dimpotrivă. Întotdeauna femeile vor fi femei, iar bărbații bărbați, deși, uneori, apucăturile se mai amestecă. În această privință am să vă dau un exemplu personal. Mergînd într-o seară cu prietenul meu la cinema, am purtat o discuție în șoaptă în timpul filmului în legătură cu un actor preferat. Mai precis, ne-am contrazis. Eu de felul meu sînt foarte nervoasă, fapt pentru care părinții mei m-au dus și la medic, avînd grijă să nu mă contrazică. Drept pentru care nu am vrut să cedez în privința părerii mele. El nu a mai putut rezista și mi-a dat o palmă, pretinzînd că anume îl scot din fițini. Imediat i-am dat și eu două palme, ceea ce a atras atenția spectatorilor din sală, unii rîzînd, alții strigînd să-i mai dau două, mai ales că palmele mele au făcut un zgomot foarte sonor. Din asemenea pricină responsabilul cinematografului a venit la noi și ne-a evacuat din sală. La ieșire, acesta m-a întrebat dacă a fost frumos ce am făcut eu, lovind un băiat. Eu l-am întrebat dacă e frumos că el a dat primul în mine și de ce eu nu am dreptul să răspund. Conducîndu-mă acasă, prietenul meu a povestit părinților mei întîmplarea respectivă. Tatăl meu a spus că, dacă acum ne dăm palme, probabil mai tîrziu, cînd ne vom căsători (deoarece această intenționăm), vom ajunge să ne batem cu ciomegele. Mama a fost de părere că bărbatul are dreptul ca într-o ocazie anumită, cînd nu-și mai poate stăpîni nervii, să-și lovească soția cu palma, fără a-i dăuna sănătății, dar femeia nu trebuie să răspundă la fel. Tata a intervenit din nou și a fost de părere că femeia poate răspunde, dar nu în public, pentru a nu compromite bărbatul. Eu am rămas pe poziția mea, considerînd că femeia trebuie să răspundă cu aceeași monedă, fără ca aceasta să-i scadă din feminitate. Dacă considerați problema importantă, aș fi dispusă să aflu și alte păreri, în principiu".*

După ce am luat cunoștință de pățania prietenului dv., eu nu-mi asum riscul de a vă contrazice...

UMOR

MICROSCHIȚE SATIRICE

INVENȚIE

A adus din munți o stîncă
și a cioplit treizeci de ani
căutînd ideea în piatră.
Din cînd în cînd,
să meargă dalta,
o stropea cu apă.
Și a creat noroiul.

REALIZARE

În numai doi ani de la absolvirea facultății el a prins pe o peliculă specială îmbibată cu ulei trei mii patru sute optzeci și trei de muște, trei sute de bondari și patruzeci de fluturi, adică mai mult cu o dată și jumătate decît în toată perioada studenției.

AVERTISMENT PENTRU TINERII CĂSĂTORIȚI

Cînd Romeo a luat ciorapii și i-a aruncat pe fereastră, iar Julieta (ca să arate că și ea știe să facă așa ceva) a azvîrlit o vază cu flori care a căzut în capul lui Shakespeare, Shakespeare însuși a urcat pînă la apartamentul lor de la etaj și le-a spus :

— Am să vă omor !

Și, cum bine știți,
s-a ținut de cuvînt.

EXTRAORDINARA DEZVĂLUIRE DIN ZILELE UNUI BURLAC

S-a mutat în altă casă și, pînă să vină camionul, și-a scos lucrurile în stradă :
un pat,
o pernă,
o masă, un scaun,
un cuier,
un săpun,
o perie de dinți,
o perie de ghete,
o farfurie,
un cuțit,
o lingură,
un prosop,
o carte,
o pensulă,
un tablou,
un pahar
și trei mii șase sute douăzeci și șase de sticle goale.

VASILE BĂRAN

NIC. NICOLAESCU

M. PINZARU-PIM

ANDO

(din „The Daily Mirror" și „Le Soir")

Într-un saloon, unde căutători de aur stăteau la mese și jucau cărți, intră brusc un șerif. Arătînd spre un tip care zăcea pe jos, el întreabă:

— De ce a murit omul ăsta?

Un alt jucător, al cărui revolver încă mai fumega, răspunse calm:

— De... cinci ași.

*

O englezoaică, participantă la o excursie organizată la Florența, întreabă un polițist:

— Vă rog, domnule, care este drumul cel mai scurt spre spital ?

— Traversați intersecția aceasta cu ochii închiși și veți fi acolo în zece minute, o sfătui polițistul.

DINU ȘERBESCU

CRISTIAN MIHĂILESCU

EPIGRAME

Unui automobilist vitezoman

Tot „învăţul" are, din păcate,
Un efect nociv, şi un dezvăţ:
Ieri mergeai „zburînd" pe
patru roate,
Azi, agale, sprijinit în băţ.

Unui încrezut

Ce ţi-aş pune mîna-n ciuf
Cînd mă tot măsori alene!...
Te-au crescut părinţii-n puf
Şi acum te umfli-n pene!

Pînă învaţă să se ţină pe picioare

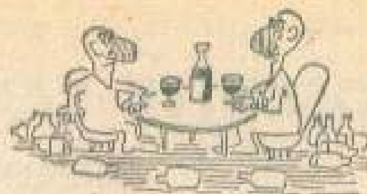
ANDO

Unui parazit

În suflet mi se nasc regrete
Cînd văd că nu-ţi justifici
hrana...
În floarea vîrstei eşti, băiete,
Dar te comporţi ca buruiana.

Unei răsfăţate

E rămasă-n urmă, Lia,
În materie de carte.
Numai cu obrăznicia
A ajuns cam prea departe!

— Să bem acum pentru anul 2514 ! ! !

MATEI MIHAI

Unui chiulangiu

De-o-ntrebare mă împiedic:
Cazul lui e-atît de grav,
Ori, pesemne, e „bolnav"
Fiindcă vărul lui e medic?...

NICOLAE IONIŢA

Lozincă de hoţ

Vrînd să pară că-i deştept,
Hoţul, prins, a replicat:
Am furat, ce-i drept, e drept
Şi ce-i drept nu e păcat...

— Pentru că sînt autor, am să contribui şi eu cu o propunere

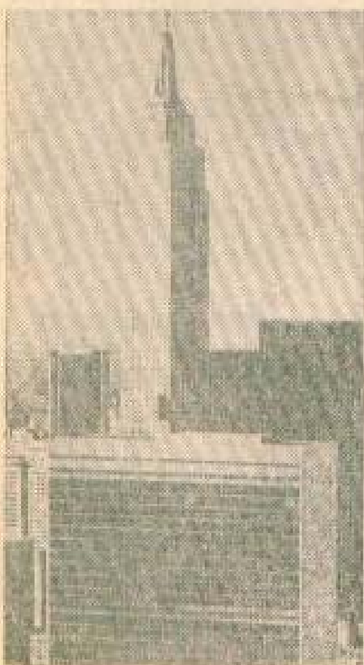
Unui „visător"

Drag mi-ar fi să mă
dezmierde
Calul roib şi iarba verde,
Tot cum ţie-ţi sînt iubeţi
Caii verzi de pe pereţi!

GIUSEPPE NAVARRA

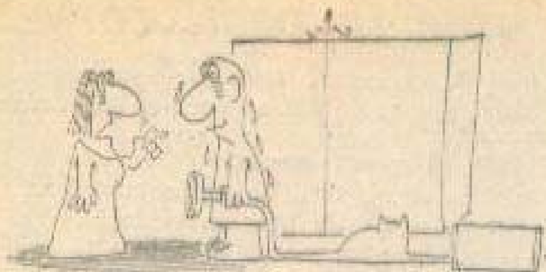

NIC. NICOLAESCU

MEGALOPOLIS

Acest nume a fost dat de geograful Jean Gotman extraordinarei concentrări urbane din nord-estul Statelor Unite ale Americii sau „Middle Atlantic", desfăşurat în lungul litoralului atlantic, pe nu mai puţin de 850 km. Aici, de la Massachusetts pînă la Potomac, se succed, într-o manieră aproape continuă, mari şi foarte mari oraşe (de talia unor New York, Philadelphia, Washington, Boston etc.) concentrînd împreună circa 50 milioane de locuitori, mai mult de o cincime din populaţia activă a Statelor Unite, aproape o treime din venituri şi salarii, un sfert din producţia industrială, o cincime din traficul maritim, un sfert din cel rutier ş.a.m.d. Această uriaşă concentrare urbană, cea mai mare din lume (dar nu singura, altele conturîndu-se pe litoralul „Mediteranei" japoneze cu cele 30 de oraşe dintre Tokio şi Osaka, apoi pe cursurile inferioare ale marilor fluvii din R.P. Chineză, în Marea Britanie prin interferenţa dintre conurbaţiile axate pe Manchester, Birmingham şi Leeds şi aglomeraţia londoneză, în zona Marilor Lacuri din S.U.A. etc.) constituie de fapt unul din rezultatele puternicei concentrări urbane contemporane, iar acest fenomen de gigantism, înregistrat în ultimele

O foarte frumoasă domnişoară se adresează unui funcţionar de la un birou poştal :

— Există cumva o scrisoare pe numele Sybil Barton ?

— Nu, răspunse funcţionarul, după ce privi prin sertare. Dar dacă aşteptaţi o declaraţie de dragoste, vă scriu eu imediat una.

Profesoara întreabă pe un elev care picotea în bancă :

— Richard, unde a fost semnată capitularea Germaniei, în 1945 ?

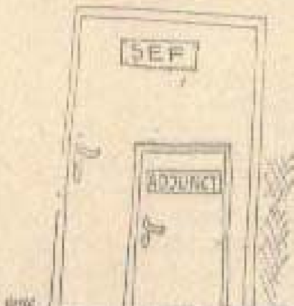
— Ăăă... păi, în josul paginii, răspunse elevul.

— Şi doar ţi-am spus ca atunci cînd foloseşti aspiratorul să dai drumul pisicii afară !

— Iubito, dacă nu te căsătoreşti cu mine mă angajez...

MATEI MIHAI

GAVCO

SPORT

CRONICA NOUTĂŢILOR (imposibile)

● **Un comunicat al Federaţiei române de fotbal ne aduce la cunoştinţă că jucătorului Nicolae Dobrin i se cer scuze în mod public şi este rugat să revină în echipa naţională. Se precizează, de asemenea, că, în caz de împăcare, lotul nu va mai efectua nici un stadiu de pregătire în friguroasa şi izolata staţiune montană Poiana Braşov.**

● **Cu prilejul ultimei şedinţe a Biroului federal de caiac-canoe, apreciaţii antrenori emeriţi Radu Hujan şi Nicolae Navasart s-au îmbrăţişat şi s-au felicitat călduros pentru îndelunga lor activitate în această disciplină. În văzul tuturor, ei şi-au reamintit subit că, în 1950, trăgeau în aceeaşi barcă şi cîştigau titlul de campioni naţionali. Pentru Steaua! Ba nu! Pentru Dinamo!...**

● **Răspunzînd numeroaselor solicitări, antrenorul Constantin Teaşcă va încheia curînd volumul de amintiri, dedicat tuturor echipelor pe care le-a antrenat şi tuturor suporterilor acestor echipe. Lucrarea va purta titlul „Ce bine v-am făcut". Nu se ştie, însă, dacă după acest titlu va urma un semn de întrebare sau unul de exclamare!...**

● **Colegul nostru Vasile Căbulea i-a atacat violent pe valorosul jucător de fotbal Cornel Dinu, scriind despre el că „a îmbătrînit, nu mai poate şi, totuşi, nu cedează locul unui tînăr". În replică, Cornel Dinu a consemnat în „Săptămîna fotbalistică văzută de el însuşi" că şi mîine s-ar face gazetar sportiv!**

● **Aproape de gazetari sportivi. Ca la fiecare sfîrşit de an, prestigioasa revistă „Săptămîna" a organizat în rîndul cititorilor tradiţionala anchetă pentru desemnarea celor mai buni cronicari. În vreme ce, cu totul surprinzător, pe ultimele locuri ale clasamentului s-au situat Eugen Barbu, Fănuş Neagu, Adrian Păunescu şi Ion Băieşu, poziţia de lider i-a revenit lui...**

HORIA ALEXANDRESCU

decenii de concentrarea urbană, va continua. Cel puţin aşa rezultă din cifrele date publicităţii cu prilejul Conferinţei O.N.U. pentru problemele construcţiilor de locuinţe şi planificare — „Habitat" — ţinută în localitatea canadiană Vancouver în 1976 şi iniţiată de Consiliul de Administraţie al Programului Naţiunilor Unite pentru Mediul înconjurător (P.N.U.E.). Astfel dacă în 1950, în Europa se numărau 28 de oraşe „milionare", cuprinzînd 60 milioane de locuitori, 23 în alte regiuni dezvoltate ale lumii, cu o populaţie totală de 66 milioane locuitori, iar în ţările în curs de dezvoltare 24 oraşe cu 48 milioane de locuitori, prognoza pentru anul 1985 este următoarea : Europa — 45 oraşe „milionare" cu 112 milioane locuitori ; ţări dezvoltate de pe alte continente — 81 oraşe cu 228 milioane de locuitori ; ţări în prezent în curs de dezvoltare — 147 oraşe cu 465 milioane locuitori.

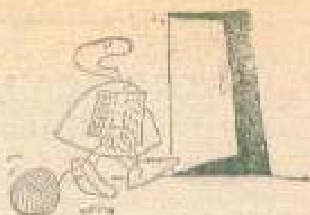
Continuarea fenomenului de concentrare urbană nu înseamnă însă, din păcate, şi lichidarea implicaţiilor sociale negative din lumea nesocialistă. O tristă reputaţie o au în continuare cartierele periferice de tip „bidonville", forma cea mai mizerabilă a expansiunii anarhice prin aglutinare a multor oraşe din lumea occidentală. Este vorba de favellas din Rio de Janeiro, gourbi, locuinţe necorespunzătoare, lipite de zidurile unor oraşe africane, barăcile din zona fortificaţiilor pariziene, sau iadul deznădejdii din Harlemul new-yorkez. Şi nici lichidarea decalajului dintre ţările „bogate" şi ţările „sărace" în privinţa gradului de urbanizare nu este încă previzibilă ; în jurul anului 2 000 peste 85 la sută din populaţia Americii de Nord şi 77 la sută din populaţia Europei va locui în oraşe, în schimb, în Asia de Est, populaţia urbană abia va depăşi 50 la sută din total, cea a oraşelor din Africa va reprezenta circa 39 la sută, iar în Asia de Sud circa 34 la sută.

I. P.

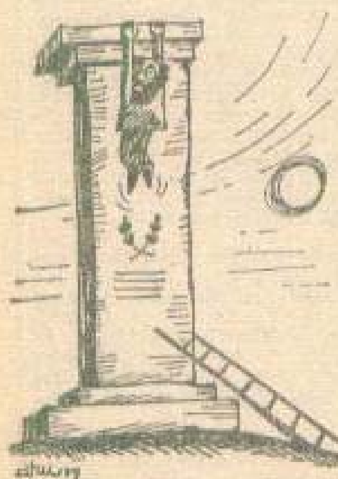
— Clark, dă-mi te rog un sfat, îi spuse o tînără logodnicului ei.

— Cu plăcere draga mea. Despre ce e vorba?

— Ce răspuns să dau dacă cineva mă va întreba cum arăţi?

CELINA

MIRON DINULESCU

— Nu îţi înţeleg comportarea, spune un judecător din Texas unui vagabond adus în faţa lui. Doamna aceasta ţi-a dat o prăjitură şi dumneata îi spargi geamul cu piatra.

— Dar nu a fost piatră, domnule judecător. Era prăjitura aceea...

Urme în paşii vorbei

Greşelile se iartă, faptele rămîn.

Numai ajutaţi de soare norii-şi duc umbra cu ei.

Invaţă să inveţi mereu!

Geloziile sint pereţii de ger ai iubirilor.

Decit un sfat, mai bine un exemplu.

In ochii femeilor numai bărbaţilor le e dat să citească.

Mincinosul spune altora ceea ce nici el pînă atunci n-a ştiut că ştie.

Greşeala este cea mai bună parabolă.

Dacă toţi am vorbi cu faptele, cit de puţin am avea de spus!...

Indrăgostitul fără speranţă e ca scaiul fără oaie.

O părticică poate fi un uriaş rest, dacă a luat un pic din tăria întregului.

Dacă poţi privi înapoi cu mîndrie, mergi înainte!

Contează timpul pe care îl simţi, restul e doar trecere de vreme.

Lupul stătea tolănit pe blana mielului şi-i adresa oii condoleanţe.

ION MARINESCU

Telefonice

— Alo?! Te iubesc!
— Greşeală!

— Alo?! Văduva Popescu?
— Nu, soţul dînsei.

TRAIAN FURNEA

Minuturi

Vercingetorix, după ce s-a bătut cu Cezar, probabil că i-a furat ceva şi, de atunci, toată lumea spune: „Dă-i Cezarului ce-i al Cezarului".

Rolul directorului într-un teatru este întotdeauna principal.

Din epoca de fier ne-a rămas... fierul vechi.

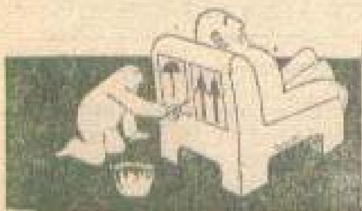
„O carte de bun gust", zise încîntat şoricelul.

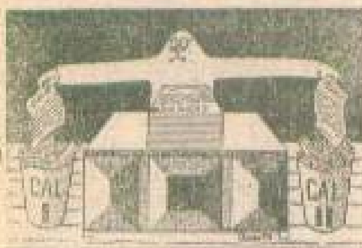
Fiind un element dotat, a urcat treaptă cu treaptă. Apoi a sunat de trei ori.

DUMITRU NEGREA

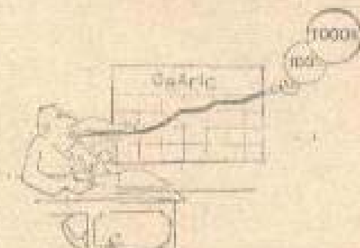

MATEI MIHAI

IUREA

GH. D. CONSTANTINESCU

TRAIAN FURNEA

Prezentarea grafică: **Lucian ROŁEA** Tehnoredactor: **George ECLISERESCU**

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Tineri și tinere!

ÎN FIECARE ZI —
„SCÎNTEIA TINERETULUI"

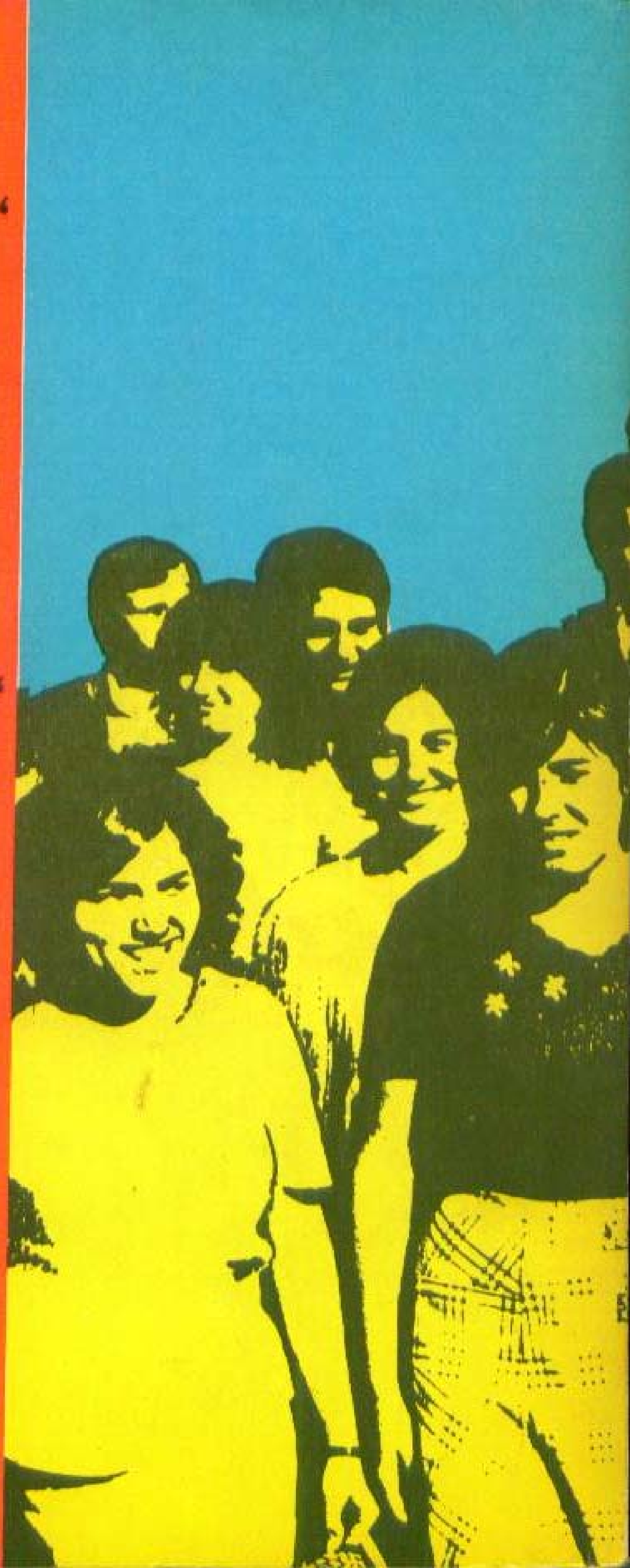
Un ziar scris de tineri, pentru tineri!

O imagine complexă a actualității politice, economice, sociale, culturale, sportive

ÎN FIECARE ZI —
„SCÎNTEIA TINERETULUI"

la chioșcurile
de difuzare a presei.

Abonamentele
se fac la oficiile poștale
și difuzorii
din întreprinderi
și instituții.

Lei 15